

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

**TERCEME-İ ŞİR'ATÜ'L-İSLÂM
(METİN-GRAMATİKAL DİZİN)**

Hazırlayan:
Seyfullah ÖZTÜRK

Danışman:
Yard. Doç. Dr. Salih DEMİRBILEK

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2012

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

**TERCEME-İ ŞİR'ATÜ'L-İSLÂM
(METİN-GRAMATİKAL DİZİN)**

Hazırlayan:
Seyfullah ÖZTÜRK

Danışman:
Yard. Doç. Dr. Salih DEMİRBILEK

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2012

KABUL VE ONAY

Seyfullah ÖZTÜRK tarafından hazırlanan *Terceme-i Şir'atü'l-İslâm (Metin-Gramatikal Dizin)* başlıklı bu çalışma, 20/04/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Mehmet AYDIN

Üye : Doç. Dr. Özen YAYLAGÜL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Salih DEMİRBİLEK

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ /2012

Prof. Dr. Mahmut AYDIN

Müdür

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans/Doktora tezinde ya da Sanatta Yeterlik çalışmasında, proje aşamasından sonuçlanmasına kadarki süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

20/ 04 /2012

Seyfullah ÖZTÜRK

ÖZET

Öğrencinin Adı- Soyadı	Seyfullah ÖZTÜRK
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Danışmanın Adı	Yrd. Doç. Dr. Salih DEMİR BİLEK
Tezin Adı	Terceme-i Şir'atü'l-İslâm (Metin-Gramatikal Dizin)

Bu çalışma İmamzâde Muhammed b. Ebu Bekr'in Şir'atü'l-İslâm eserinin Türkçe tercüme üzerine yapılmıştır. İncelenen nüsha, yazılış tarihi bakımından Eski Anadolu Türkçesi dönemi içinde yer almaktadır. Metin Eski Anadolu Türkçesinin ve Klasik Osmanlıca döneminin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Çalışma ile üzerinde durulmamış bir eser ve dili hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır. İncelenen metin, dinî konular hakkında yazılmış, öğretici bir eserdir. Çalışmada yazarın hayatı ve eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. Metin okunmuş, transkribe edilmiş ve ardından metinde geçen sözcükler anlamları ile birlikte dizin bölümünde verilerek çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eski Anadolu Türkçesi, Türk Dili, Şir'atü'l-İslâm Tercüme, Gramatikal Dizin, İmamzâde Muhammed b. Ebu Bekr.

ABSTRACT

Student's Name and Surname	Seyfullah ÖZTÜRK
Department's Name	Turkish Language and Literature
Name of the Supervisor	Assistant Professor Salih DEMİRBİLEK
Name of the Thesis	Terceme-i Şir'atü'l-İslâm (Metin-Gramatikal Dizin)

The study has been done on Turkish translations of İmamzâde Muhammed b. Ebu Bekr's work named Şir'atü'l-İslâm. The text, which has been investigated, takes place in the Old Anatolian Turkish period in terms of writing date. The text indicates the features of Old Anatolian Turkish and Classical Ottoman period's language. The aim of this study is to give information about the text and its language which has not been worked so far. The text which has been examined was written on religious subjects and it is a didactic one. In this study information has been given about the writer and his works. The text has been read, transcribed and the study has been completed after the words in the text are given with their meanings in the index part.

KEY WORDS: Old Anatolian Turkish, Turkish Language, Translations of Şir'atü'l-İslâm, Grammatical Index, İmamzâde Muhammed b. Ebu Bekr.

ÖN SÖZ

Milletlerin medeniyet sahasında yer edinebilmesini sağlayan unsurlardan birisi de geçmişlerinde oluşturabildikleri kültürel mirasın zenginliğidir. Türk milleti uzun geçmişi süresince oluşturduğu zengin kültürel miras ile medeniyet sahnesindeki yerini almıştır. Zengin kültürel mirasımızın bir örneği olarak kütüphaneleri dolduran el yazması eserlerimiz gösterilebilir. Bu yazmalar ile aramızdaki bağı korumanın yolu mevcut metinlerin günümüze aktarımı ile mümkündür. Biz de bu aktarımı İmamzade Muhammed bin Ebu Bekr'in XII. yy.da yazdığı *Şir'atü'l-İslâm (İslâm Şeriatı)* adlı eserin Türkçe tercümelere üzerine çalışarak yaptık.

Mevcut tercümelere arasında Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 8980 arşiv numarasında kayıtlı nüshayı tercih ettik. Bu tercihimizde nüshanın harekeli oluşu ve diğer nüshalardan daha eski tarihli oluşu etkili oldu. Nüshanın kim tarafından istinsah edildiğine dair bir bilgiye ulaşamadık. Ancak nüsha sonunda Hicrî 854 (M 1450) tarihi vardır. XV. asırda kaleme alınmış eser, hem Eski Anadolu Türkçesi hem de Klasik Osmanlıca döneminin özelliklerini taşır. Metnin yazılış amacının öğretici olması sade bir dille yazılmasını sağlamıştır.

Ele alınan metnin kütüphanelerde çeşitli nüshaları olduğu için bu nüshalara ulaşmak düşünüldüğünden fazla zaman aldı. Elden geldiğince tüm nüshalar temin edilmeye çalışıldı. Metindeki Arapça ibareler orijinaline uygun olarak yazıldı. Bu ibarelerin anlamları *sonnot* olarak verildi. Metindeki sözcükler bilgisayar yardımıyla işaretlenmiş ve *Dizin* bölümünde kelimenin geçtiği yerin satır numaraları gösterilmiştir. Çalışmamızda dolaylı dolaysız faydalandığımız her türlü kaynak *Kaynakça*'da gösterilmiştir. Son bölümde ise metnin *Tıpkıbasımı* verilmiştir.

Çalışmanın Türk diline ve Türk kültürüne katkısı olacağı inancındayız. Eser, hikemî ve tasavvufî tarzıyla yazıldığı dönem Türk milletinin yaşayışında etkili olmuştur. Eserin günümüzde yapılmış çeşitli baskılarının olduğu göz önüne alındığında bu etkinin varlığını sürdürdüğü görülür.

Çalışmamız sırasında katkılarıyla bizi destekleyen Prof. Dr. Mehmet AYDIN ve Doç. Dr. Özen YAYLAGÜL'e desteğini bizden hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Salih DEMİRBİLEK'e ve metindeki ayet / hadislerin tespitinde bana yardımcı olan eşime teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Seyfullah ÖZTÜRK

Samsun, 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR ve İŞARETLER.....	xi
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ.....	xiii
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Kaynak Tarama	2
Kapsam ve Sınırlılıklar.....	3
Araştırmanın Yöntemi	3
1. BÖLÜM-TERCEME-İ ŞİR'ATÜ'L-İSLÂM.....	6
1.1. Eserin Adı.....	6
1.2. Eserin Konusu	6
1.3. Eserin Yazarı	7
1.3.1. Şir'at'ül-İslâm (İslâm Şeriâti).....	9
1.3.2. Ukûdü'l-Akâid (İnançların Belgeleri).....	9
1.4. Eserin Yazmaları	10
1.4.1. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Mil Yz A 8980.....	10
1.4.2. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Nr. 37 Hk 2666/1	10
1.4.3. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Nr. 42 Kon 1893	11
1.4.4. Manisa İl Halk Kütüphanesi Nr. 45 Hk 1318/1	11
1.4.5. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Mil Yz A 8275.....	12
1.4.6. Çorum İl Halk Kütüphanesi Nr. 19 Hk 435	12
1.4.7. İstanbul Millet Kütüphanesi Nr. Ae Şeriyye 387.....	12
1.4.8. İstanbul Millet Kütüphanesi Nr. Ae Şeriyye 388.....	13
1.4.9. İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Nr. B. 95	13
1.4.10. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Nr. 42 Kon 1893	13
1.4.11. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Nr. 677.....	14

1.4.12.	<i>İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Nr. 4905</i>	14
1.4.13.	<i>Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Hk 4374</i>	14
1.4.14.	<i>Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Yz A 30</i>	14
1.4.15.	<i>Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Yz A 6735/2</i>	15
1.4.16.	<i>Ankara Milli Kütüphane Nr. 06 Yz A 1888/3</i>	15
1.4.17.	<i>İstanbul Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi Nr. 34 Atf 1462</i>	15
2.	BÖLÜM-BAŞLICA DİL ÖZELLİKLERİ	18
2.1.	İmlâ ve Ses Düzeni	18
2.1.1.	<i>Ünlülerin Yazılışı</i>	18
2.1.2.	<i>Ünsüzlerin Yazılışı</i>	21
2.2.	Ses Olayları	23
2.2.1.	<i>Ünlü Düşmesi</i>	23
2.2.2.	<i>Ünsüz Düşmesi</i>	23
2.2.3.	<i>Hece Kaynaşması</i>	23
2.2.4.	<i>Hece Yutulması</i>	24
2.2.5.	<i>Ünlü Türemesi</i>	24
2.2.6.	<i>Ünsüz Türemesi</i>	24
2.2.7.	<i>Ünsüz İkizleşmesi</i>	25
2.2.8.	<i>e~i /i~e Meselesi</i>	25
2.2.9.	<i>Ünsüz Değişimi</i>	26
2.3.	Ünlü Uyumları	26
2.3.1.	<i>Dil Uyumu</i>	27
2.3.2.	<i>Dudak Uyumu</i>	27
2.3.2.1.	<i>Yuvarlaklaşma</i>	28
2.3.2.1.1.	<i>Sözcüklerde Yuvarlaklaşma</i>	28
2.3.2.1.2.	<i>Eklerde Yuvarlaklaşma</i>	28
2.3.2.2.	<i>Düzleşme</i>	29
2.3.2.2.1.	<i>Sözcüklerde Düzleşme</i>	30
2.3.2.2.2.	<i>Eklerde Düzleşme</i>	30
3.	BÖLÜM-METİN	32
4.	BÖLÜM-DİZİN	157
4.1.	Dizin Sırası	157

4.2. Gramatikal Dizin	160
SONUÇ	382
KAYNAKÇA	384
TIPKIBASIM	388

KISALTMALAR ve İŞARETLER

Ar.	Arapça
bk.	Bakınız
bs.	Baskı, Basım
C.	Cilt
çev.	Çeviren
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
Far.	Farsça
haz.	Hazırlayan
M	Miladî
S.	Sayı
s.	Sayfa
Şİ	Şir'atü'l-İslâm
T.	Türkçe
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜYATOK	Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu
vb.	Ve benzeri
vs.	Vesaire
Yay.	Yayınları

Metin İçi Kısaltmalar

'am	aleyhi's-selâm
rđ	radıyallahu anhü
rđ	rahmetullâhi aleyh

İŞARETLER

- [] Metinde yapılan onarımları gösterir.
- < > Müstensihthen kaynaklanan hataları gösterir.
- (?) Kelimenin anlamının bulunamadığını gösterir.
- ... Metinde okunamayan bölümleri gösterir.
- + Gramer analizlerinde isim tabanlı sözcükleri ve isim tabanına gelen ekleri gösterir.
- Gramer analizlerinde fiil tabanlı sözcükleri ve fiil tabanına gelen ekleri gösterir.
- * Metinde satır alanı dışına yazılmış ifadeleri gösterir.

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ء	'	ظ	z
ا	a, ā, e	ع	'
ب	b	غ	g
پ	p	ف	f
ت	t	ق	q
ث	s	ك	g, k, ŋ
ج	c, ç	ل	l
چ	ç	م	m
ح	h	ن	n
خ	h	ه	h, a, e
د	d	و	v, o, ö, ū, ū
ذ	z	ي	y, è, ĩ, ĩ
ر	r		
ز	z		
س	s		
ش	ş		
ص	ş		
ظ	d, z		
ط	t		

GİRİŞ

Problem Durumu

Türk yazı dilinin başlangıcı bugün elimizde bulunan belgelere göre sekizinci asra kadar gidebilmektedir. İslamiyetin kabulü ile birlikte Türk yazı dili farklı coğrafyalarda kendisini göstermeye başlamıştır. Batıya doğru hızla ilerleyen Türk boyları ilerledikleri topraklara dillerini ve kültürlerini de taşımışlardır.

Türkler fetihlerle ele geçirdiği Anadolu topraklarına yerleşmeye başlayınca ele geçirdikleri coğrafyalarda kendi yazı dillerini oluşturmuşlardır. “Oğuzların, XII. yüzyılın sonlarında kendi lehçelerine dayalı olarak Anadolu’da kurup geliştirdikleri edebî yazı diline Eski Anadolu Türkçesi denilmektedir.” (Gülsevin, 2004: 29). Bu yeni topraklarda teşekkül etmiş edebî yazı dilinde verilen eserler, Standart Türkiye Türkçesinin (STT) temelini oluşturmuştur. Kimi araştırmacılar bu dönem için farklı terimler kullanmışlardır: Muharrem ERGİN *Eski Anadolu Türkçesi*, Mecdut MANSUROĞLU *Eski Osmanlıca*, Faruk Kadri TİMURTAŞ *Eski Türkiye Türkçesi*, Ahmet Bican ERCİLASUN *Eski Oğuz Türkçesi*, Bilal YÜCEL ise *Orta Oğuz Türkçesi* terimini tercih etmiştir.

“Eski Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesinin ilk döneminin adıdır. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu dönem için yaygın olarak Eski Anadolu Türkçesi terimi kullanılmaktadır. Eski Oğuz Türkçesi 13. yüzyılda başlar ve 16. yüzyıl başlarına dek sürer. 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakır.” (Ercilasun, 2008: 438).

Çalışmada genel kamuya uyularak dönem için *Eski Anadolu Türkçesi* terimi kullanıldı. Eski Anadolu Türkçesi kendi içinde üç dönemde incelenmektedir.

“Eski Anadolu Türkçesini üç dönem olarak ele almaktayız: Selçuklu dönemi Türkçesi (XII. yüzyılın sonu ve XIII. yüzyıl), Beylikler dönemi Türkçesi (XIV-XV. yüzyılın başı), Osmanlıcaya geçiş dönemi Türkçesi (XV. yüzyılın ikinci yarısı).” (Gülensoy, 2010: 313)

Selçuklu Dönemi Türkçesi dışında kalan diğer iki dönemden günümüze birçok eser ulaşmıştır. Bu dönemlerde yazılan eserler, o dönemlerin yaşayış, inanç, kültür ve dil özellikleri hakkında bize bilgiler sunan birinci elden kaynaklardır.

Biz üzerinde daha önce çalışılmayan İmanzâde Muhammed b. Ebu Bekr’in Şir’atü’l-İslâm (Şİ) adlı eserinin tercümelerini ele aldık. Metin hem Eski Anadolu Türkçesinin (EAT) hem de Klasik Osmanlıcaya geçiş evresinin özelliklerini taşıması bakımından önemlidir. Bu eserlerin günümüze aktarılması, STT’nin oluşumunda geçen aşamaların anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmayla döneminin dilini ve sosyal yaşantısını aksettiren bir eser incelenerek tozlu raflardan bilim âlemine kazandırılmış oldu.

Kaynak Tarama

Çalışma oluşturulurken Eski Anadolu Türkçesi dönemi ve Şir’atü’l-İslâm ile bağlantılı olan eserler taranmıştır. Şir’atü’l-İslâm üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Eserin Seyyid Alizade tarafından yapılmış Arapça şerhi Osmanlı matbaalarında basılmıştır. Bu şerhin, Türkiye Türkçesine yapılmış çevirileri de günümüz yayınevleri tarafından yayımlanmıştır.

Üzerinde çalıştığımız mensur Şir’atü’l-İslâm’ın aynı zamanda manzum tercümeleleri de yapılmıştır. Bu manzum tercümelelerden birisi de Abidî adlı bir şairin *Ravzatü’l-İslâm* adıyla ortaya koyduğu eserdir. Abidî’nin *Ravzatü’l-İslâm*’ı yüksek lisans tezi olarak Hakan DAĞ tarafından çalışılmıştır.

Bu dönemin yazı dilini bir bütün olarak tasvir eden başlıca bilimsel yayınlar şunlardır: Faruk Kadri TİMURTAŞ'ın *Eski Türkiye Türkçesi* (Akçağ Yay. 3. bs. 2005), Mustafa ÖZKAN'ın *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi* (Filiz Kitapevi, 2. bs. 2000), Gürer GÜLSEVİN-Erdoğan BOZ'un *Eski Anadolu Türkçesi* (Gazi Kitapevi, 2. bs. 2010), Hatice ŞAHİN'in *Eski Anadolu Türkçesi* (Akçağ Yay. 2003), Kazım KÖKTEKİN'in *Eski Anadolu Türkçesi* (Fenomen Yay. 2008), Gürer GÜLSEVİN'in *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler* (TDK Yay., 2. bs. 2007).

Kapsam ve Sınırlılıklar

Şİ, XII. asırdan bu yana birçok kez istinsah edilmiştir. Kütüphanelerimizde eserin yüzden fazla Arapça yazmaları bulunmaktadır. Bu sayıya şerhler dahil değildir. Eserin manzum ve mensur tercümeleleri de bulunmaktadır. Bu araştırma Şir'atül-İslâm'ın mensur tercümeleleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Araştırma Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 8980 numarada kayıtlı Terceme-i Şir'atül-İslâm ile sınırlandırılmıştır. Bunun nedeni bu yazmanın istinsah tarihinin diğer nüshalardan daha eski olması ve metnin harekeli yazılması gösterilebilir. Bu dönemin dil özellikleri daha iyi görüleceği için harekeli bir metin tercih edildi. Metnin EAT özelliklerini yansıtması bu nüshanın çalışılmasında belirleyici oldu.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma Terceme-i Şir'atü'l-İslâm'ın Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 8980 arşiv numarasında kayıtlı olan yazması üzerine temellendirilmiştir. Önce, nüshanın çeviri yazısı yapılmıştır. Metinde yer alan ayet, hadis gibi Arapça ibareler transkribe edilmemiş, orijinaline uygun olarak yazılmıştır. Arapça ibareler özel isim ise transkribe

edilmiş ve dizine alınmıştır. Ayetlerin Kur'an'da geçtiği yer gösterilirken diğer ibarelerin ise anlamları verilmiştir. Çalışma oluşturulurken tarihsel yöntem esas alınmıştır. Böylelikle metnin EAT içindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır.

Metnin aktarımında büyük harf ve hiçbir noktalama işareti kullanılmamış, EAT'de var olduğu kabul edilen "kapalı e" sesi, "ë" şeklinde transkribe edilmiştir. Metinde -Ub şeklinde yazılan zarf fiil eki -Up şeklinde gösterilmiştir. Müstensih genel olarak "pe" yerine "be", "çe" yerine de "cim" harfini tercih etmiştir. Bu tarz kelimelerin yazılışında bu alanda yapılan diğer çalışmalardan da faydalanarak gerekli değişiklik yapılmıştır: "kacan" yerine "kaçan" gibi... Metinde yüklem hal eki (-i), hemze (') ile kelimeye bağlanmıştır. Metnin aktarımında yüklem hal eki öncesindeki hemze harfi "y" olarak okunmuştur.

"ile, için, ise, idi, iken" yazılırken orijinal metne uyulmuş, ayrı yazılmışlar ayrı gösterilmiştir. "İle, ise, idi" eklendiği kelimeye göre ince veya kalın ünlülü okunmuştur.

Fasıl başları elimizdeki nüshada harekesiz ve kırmızı mürekkeple yazılıdır. Her yeni fasla başladığını belirtmek için "fasl" başlığı koyu ve italik olarak gösterildi. Arapça ve Farsça birleşik sözcükler araya kısa çizgi "-" konularak yazıldı. 86b'de metne sonradan eklenen bir paragraflık bölüm okunmuş ve o sayfanın sonuna yazılmıştır.

Metin transkribe edildikten sonra *Dizin* bölümünün oluşturulmasına geçilmiştir. Bu bölümde eserde geçen kelimeler bilgisayar yardımıyla işaretlenmiş, ardından kelimelerin anlamları, geçtiği sayfa ve satır numaraları gösterilmiştir. Kelimeler alfabetik sıralama esas alınarak yazılmıştır. Metinde geçen bütün kelimeler, özel isimler ve birleşik yapılar dizinde verilmiştir.

Dizin bölümünde kelimelerin anlamları verilirken, kelime yan anlam taşıyorsa 1, 2, 3... şeklinde bu farklı anlamlar gösterilmiştir. Ses değişikliği olan veya aralarında bağ bulunan kelimeler arasında “bk.” kısaltması ile gönderme yapılmıştır. Dizin bölümüne maddebaşı olarak aldığımız kelimelerde eklere göre meydana gelen ses değişimi gösterilmiştir: bölük, -gi veya azgunluk, -ğı...

Zamirlerin ses değişimi olan şekilleri (baña, saña, aña...) madde başı olarak alınmıştır. Sözcüğün yapım eki almış şekilleri madde başı olarak verilmiştir. Metinde geçen Arapça ibareler *sonnot* olarak gösterilmiştir. Sayfa sonlarında yeterli alan olmadığı için bu ibarelerin anlamları, “*Metin*” bölümünden sonra verilmiştir. Çalışmada ulaştığımız bulgular “*Sonuç*” bölümünde; çalışma süresince yararlandığımız kaynaklar ise *Kaynakça* bölümünde verilmiştir.

1. BÖLÜM

TERCEME-İ ŞİR'ATÜ'L-İSLÂM

1.1. Eserin Adı

Metinde eser adı iki yerde geçmektedir. İlk olarak dibacede ikincisi ise metnin sonunda dua bölümündedir. Her iki bölümde de *Şir'atü'l-İslâm* ibaresi açık bir şekilde okunabilmektedir. İlk bölümde ve metin sonundaki Arapça duada biçiminde eserin adı verilmiştir. Eser, kütüphanelerde birkaç istisna dışında *Terceme-i Şir'atü'l-İslâm* adıyla kaydedilmiştir. Farklı yazılışlar yazmalar tanıtılırken verilecektir.

1.2. Eserin Konusu

Eser, genel olarak İslam dininin esaslarından bahseden bir fıkıh kitabıdır. Bu yönüyle dinî-öğretici bir eserdir. İslam dininin temel taşları olan ayet, hadis ve sünnet ışığında bir Müslüman'ın nasıl yaşaması gerektiği meselesi eserin temel konusudur. Eser 54 fasıl üzerine tertip edilmiştir. Her fasılda farklı bir konuya değinilmiştir. İslam'ın temel şartları olan namaz, oruç, zekât, hac gibi konularda fikhî açılardan bilgilendirmeler yapılmıştır. Bunun yanında yeme-içmenin, konuşmanın, yürümenin, uyumanın, hasta ziyaretinin ve bir evin nasıl yapılacağına edeblerini anlatan, sosyal yaşama dair mesajlar içeren bölümler ve sağlık açısından çeşitli bilgiler de eserde yer almıştır. Eserin bu şekilde farklı konulara değinmiş olması, yazarın dinî konular dışında da bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Eserde anlatılan konular fasıllara bağlı olarak aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Peygamberimizin sünnetine uymanın gerekliliği.
2. İlim öğrenmenin ve öğretmenin faziletleri.
3. Kur'an-ı Kerim'i okurken veya yazarken dikkat edilecek hususlar.
4. Bazı dua ve surelerin faydaları.
5. Temizliğin önemi, abdest ve gusül.
6. Namaz kılmanın önemi ve namazın şartları.
7. Ezanın hükmü.
8. Dünyada İslamî açıdan üstün olan mekanlar.
9. Cuma gününün faziletleri.
10. Bayram günleri yapılması gerekenler.
11. Allah'ı zikretmenin önemi.
12. Tevbe etmenin faydaları.
13. Zekat vermenin önemi.
14. Oruç tutmanın faziletleri.
15. Hacca gitmenin şartları.
16. Aşure gününün faziletleri.
17. Helal kazanmanın ve haramdan uzak durmanın önemi.
18. Hangi tür yiyecek ve içecek faydalıdır.
19. Nasıl giyinmek gerekir.
20. Yürümenin, konuşmanın, uyumanın kuralları.
21. Savaş durumunda yapılması gerekenler.
22. İnsan ilişkilerinde dikkat edilmesi gerekenler.
23. Nikahlanmanın şartları ve edepi.
24. İnsanlara dinin emir ve yasaklarını anlatmanın önemi.
25. Ölüyü defnetmenin ve mezar ziyaretlerinin nasıl yapılması gerektiği.

1.3. Eserin Yazarı

Eserin yazarı İmâm-zâde Eş-Şargî Muhammed b. Ebu Bekr El-Buhârî'dir. Elimizdeki yazmalarda yazarın adı değil müstensihlerin adı bulunmaktadır. Ruknü'l-İslâm

(İslâm'ın Direği) unvanıyla meşhur *İmamzâde Muhammed bin Ebu Bekr*'in hayatına dair bilgiler sınırlıdır. Kendisi Hanefî âlimlerindendir. Buhara'da müftülük yapmış, vaaz ve sohbetlerle halkı bilgilendirmeye çalışmıştır. Eserlerini Arapça kaleme almıştır. Müellifin adına ve eserlerine Kâtip Çelebi'nin *Keşfü'z-Zünûn* eserinde de rastlanmaktadır: “İmamzâde diye tanınır, Hanefî'dir. 560 yılında sağ idi.” (Balcı, 2007: 835).

Onun yaşadığı dönemde Buhara şehri, Karahanlı hâkimiyeti altındaydı ve İslam bilginleri açısından büyük bir merkez konumundaydı.

“Kara-Hanlı'lar zamanında özellikle Buhara ve Semerkand şehirleri ile Gazneliler zamanında özellikle Gazne ve Hind Türk sultanlığında Delhi şehirleri, müderris, vaiz, hatip ve medrese talebelerinin başlıca merkezleri idiler.” (Kafesoğlu, 2005: 379).

Bu bölgede yetişmiş birçok bilginin Anadolu'nun Türkleşmesine ve Müslümanlaşmasına doğrudan veya dolaylı yoldan katkıları olduğu bilinmektedir. Bu bölgede yetişmiş, İmamzâde Muhammed bin Ebu Bekr de Anadolu topraklarına eserleri ile ulaşmayı başarmış âlimlerdendir. İmamzâde Muhammed bin Ebu Bekr âlimlerden ders almış ve daha sonra kendisi de birçok öğrenci yetiştirmiştir. Yazar hakkında bilinenler hemen hemen aşağıda verilen bilgilerle sınırlıdır:

“Ebü'l-Mehâsin Rüknu'l-İslâm Sedîdüddîn Muhammed b. Ebî Bekr İbrâhîm eş-Şargî el-Buhârî (ö. 573/1177) Şir'atü'l-İslâm adlı eseriyle tanınan Hanefî fakihî. Rebûlevvel 491'de (Şubat 1098) Buhara yakınlarında Semerkant yolu üzerindeki Şarğ köyünde doğdu. Babasının görevinden dolayı İmamzâde lakabıyla anılmış olmalıdır. Doğduğu köyün adının aslında Çarğ olduğu ve Arapça'ya Şarğ şeklinde geçtiği kaydedilmekte. (Yakut, III, 76) İmamzâde'nin bazı kaynaklarda (Leknevî, s.161) Semerkant civarındaki Cûğ adlı köye nisbet edilip Cûğî olarak anılmasının yanlış olduğu belirtilmektedir. (Özel, s. 53) Semerkandî nisbesiyle anılması da aynı hatadan kaynaklanmış olmalıdır. (Taşkoprizâde, s. 95) İmamzâde'nin Buhara'da müftülük ve vaizlik yaptığı, geniş bir malumata sahip edip, şair, hayır sahibi, muttaki bir zat olduğu belirtilmektedir.” (Cici, 2000: 210)

Keşfü'z-Zünûn'da yazarın iki eseri hakkında bilgiler bulunmaktadır:

1.3.1. Şir'at'ül-İslâm (İslâm Şeriâti)

İmam, vaiz Muhammed bin Ebu Bekr tarafından yazılmıştır. İslam inancının bazı yönlerinin ayetler, hadisler veya sünnetler ışığında açıklandığı öğretici nitelikte bir eserdir. Eserin dili Arapçadır. Eserde dinî kurallar ve uygun bulunan tavır ve davranışlar açıklanmıştır. Eser gördüğü ilgi sayesinde çok sayıda “*tercüme ve şerh*”e kavuşmuştur.

“Şir'atü'l-İslâm ilâ dâri's-selâm. Bir ilmihal ve ahlâk kitabı olup ibadetler yanında gündelik hayata dair birçok konudaki sünnet ve âdâb hakkında bilgi verilmektedir. Diğer ilmihallerden farklı olarak ibadetlerle ilgili farz, vacip vb. fikhî hükümlere temas edilmeyen Şir'atü'l-İslâm Osmanlı âlimleri arasında çok rağbet görmüş, çeşitli şerh ve tercüme yapılmıştır.” (Cici, 2000: 210)

1.3.2. Ukûdü'l-Akâid (İnançların Belgeleri)

Yazarın bilinen diğer bir eseri de Ukûdü'l-Akâid'dir. Eserin dili Arapçadır, adına *Keşfü'z-Zünûn*'da rastlanılmıştır. Eserin içeriği hakkında bilgi verilmemiştir. “650 yılında tamamlanmıştır.” (Balcı, 2007: 924).

Kütüphanelerimizde birçok nüshaları bulunan eser üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. “Manzum olan eser, mesnevi tarzında yazılmıştır. Eser, Ukûdü'l-akâid, Ukûdü'l-akâid fî fûnûni'l-fevâid, Cevâhiru Ukûdi'l-âkâid ve Ukûdü'l-cevâhir gibi farklı adlarla da bilinmektedir.” (TÜYATOK, 01/I. 1079-1080)

1.4. Eserin Yazmaları

Eserin Türkiye kütüphanelerinde yapılan taramalarda, 17 yazma nüshası tespit edilmiştir. Bu nüshaların tamamı tarafımızca temin edilmiştir. Yurt dışında bulunan 7 nüshaya ise çeşitli engeller nedeniyle ulaşılamamıştır. Bu nüshalar hakkındaki bilgiler ise kataloglardan derlenmiştir. Nüshalar arasında farklılıklar mevcuttur. Bu farklılıklar müstensihlerden kaynaklanmaktadır. Aşağıda çalışmamıza konu olan nüsha ile yakınlık gösteren nüshalar ilk 5 sırada tanıtılmıştır. Bu nüshaların ortak noktası Ebu'l-Mekârimi Çirâğ Beğ'in isteği üzerine istinsah edilmeleridir. Bu beş nüshadan sonra, Hace Ahmed b. Seyyid'in yaptığı tercümeden istinsah edilen nüshalar sıralanmıştır. Ardından ise diğer beş nüsha tanıtılmıştır. Yurt dışındaki kütüphanelerde bulunan nüshalara erişemediğimiz için onlara ait bilgiler sonda tablo şeklinde verilmiştir.

1.4.1. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Mil Yz A 8980

Bu çalışma için seçilen asıl nüshadır. Eser dıştan 25x17 cm ebadındadır. İç sahife ebadı ise 18x11 cm dir. Dışı kahverengi meşin cilt ile kaplıdır. Yazı çeşidi harekeli nesihdir. Müstensih belli olmayan eser Ebu'l-Mekârimi Çirâğ Beğ'in isteği üzerine Hicrî 854 (M 1450) yılında istinsah edilmiştir.

1.4.2. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Nr. 37 Hk 2666/1

Ebu'l-Mekârimi Çirâğ Beğ'in isteği üzerine istinsah edilmiştir. Ebadı dıştan 17x13 cm, içten ise 12x8 cm'dir. 229 yapraktan oluşmaktadır. 229b'den sonra Farsça bir beyit ve peygamberimizden hadisler yer almaktadır. Yazmanın 232b varağından sonraki bölümünde *Kitab-ı Mukaddime* adı ile yeni bir esere geçilmiştir. Eser 11 satırdan oluşmaktadır. Koyu kahverengi meşin ciltlidir. Fasıl başları kırmızı mürekkeple

yazılmıştır. Sayfalar, kırmızı cetvel içindedir. Yazı çeşidi harekeli nesihdir. Müstensih adı ve istinsah tarihi bilinmemektedir. Fakat dil özellikleri asıl kabul ettiğimiz nüshadan daha sonra yazıldığını göstermektedir.

1.4.3. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Nr. 42 Kon 1893

Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde Terceme-i Sir'atü'l-İslâm adı ile kayıtlıdır. Başlangıç bölümündeki “şın” harfinin “sin” okunmasından kaynaklanan bir hata ile bu şekilde kayıt edilmiş olmalıdır. Eser 143 yaprak ve 11 satırdan müteşekkildir. Dıştan 20x14, içten ise 14x8,5 cm'dir. Kahverengi meşin ciltlidir. İlk yaprak kırmızı cetvel içinde iken diğer sayfalarda cetvel yer almamıştır. Fasıllar ibareleri bu nüshada da kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca ayet ve hadislerin yazımında da kırmızı mürekkep tercih edilmiştir. Harekeli nesih ile yazılmıştır. Müstensih ve istinsah tarihi belli değildir. Ebu'l-Mekarimi Çirâğ Beg'in adı bu nüshada da mevcuttur.

1.4.4. Manisa İl Halk Kütüphanesi Nr. 45 Hk 1318/1

Dıştan 21x15 cm, içten ise 16x7,5 cm ebadındadır. 113 yapraktan oluşan eser 17 satır ile yazılmıştır. Diğer üç nüshadan farklı olarak harekesizdir. Yazı türü nesihdir. Hasarlı meşin bir cildi vardır. Ebu'l-Mekarimi Çirâğ Beg adı bu nüshada da yer almıştır. Eserin sonunda Arapça olarak Muhammed bin Muhammed, eseri Hicrî 1127 (M 1714) yılında yazmayı tamamladığını kaydetmiştir. Fasıllar başlangıçları kırmızı mürekkeple belirtilmiştir. Eserin kıyılarında bozuk bir yazı ile yazılmış Arapça ibareler mevcuttur. Bu ibareler bazı sayfalarda bulunmamaktadır.

1.4.5. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Mil Yz A 8275

Eserin başlangıç sayfasından sonra eksiklikler bulunmaktadır. Giriş bölümü elimizdeki asıl nüsha ile benzerdir. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi'ndeki nüsha ile bu nüsha aynıdır. Fakat son yaprakta 105 yazmasına rağmen elimizde 64 varak vardır. Dıştan 20x14 cm içten ise 16,5x10,5 ebadında olan eser, 19 satır halinde yazılmıştır. Metin harekesizdir. Kahverengi meşin kaplı mukavva ciltlidir. Metinden sonraki bir yaprakta şiirler son sayfada ise bir takım dinî bilgiler mevcuttur. Müstensihî belli olmayan eser, Hicrî 1034 (M 1624) yılında yazılmıştır.

1.4.6. Çorum İl Halk Kütüphanesi Nr. 19 Hk 435

Hace Ahmed bin Seyyid El-Begavî'nin yaptığı tercümenin nüshalarındandır. Son derece bozuk bir fihrist bölümü vardır. Dıştan 24.5x14 cm, içten 19,5x9,5 cm ölçüsündedir. 137 yapaktır ve 17 satırla yazılmıştır. Metinden sonra 7 yaprak daha yer almaktadır. Bu bölümde şiirler mevcuttur. Fasıllar başları kırmızı, cetveller mavi mürekkeplidir. Talik yazı ile yazılmıştır. Müstensihî belli olmayan eserin istinsah tarihi Hicrî 897 (M 1491) olarak geçmektedir.

1.4.7. İstanbul Millet Kütüphanesi Nr. Ae Şeriyeye 387

Hace Ahmed bin Seyyid El-Begavî'nin yaptığı tercümeden istinsah olunmuştur. Dıştan 24.5x16,5 cm, içten 18x11 cm ebadındadır. Eserde 187 yaprak vardır. Sayfalar 15 satırla yazılmıştır. Başta Arapça fihrist vardır. Mevize şeklinde düzenlenmiş sayfalar kırmızı cetvellidir. Eser Hicrî 945 (M 1539) Ramazan ayında tamamlanmıştır. Yazı türü harekeli nesihdir. Müstensih El-nahîf Bâli bin Ali'dir.

1.4.8. İstanbul Millet Kütüphanesi Nr. Ae Şeriyye 388

Hace Ahmed bin Seyyid El-Begavî'nin yaptığı tercümeden istinsah olunmuştur. Eserin başında ve sonunda eksiklikler bulunmaktadır. Millet Kütüphanesi'ndeki diğer nüsha ile aynıdır; fakat müstensihleri farklıdır. Yazma oldukça yıpranmış durumdadır. Dıştan 19,5x13 cm, içten 14x7 cm ölçüsündedir. Yazma 90 varaktır ve 17 satırdan oluşmaktadır. Yazı türü nesihdir. Metin harekesizdir. Müstensih ve istinsah tarihi belli değildir.

1.4.9. İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Nr. B. 95

Serlevha müzehhep, cetveller ise yaldızlıdır. Eser 147 varaktan meydana gelmektedir. Sayfalar 21 satırla yazılmıştır. Eserin sonunda bazı dualar vardır. Fasil başları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Kahverengi deri ciltlidir. Harekesiz yazılmıştır. Kim tarafından ve hangi tarihte yazıldığı belli değildir. Hace Ahmed bin Seyyid El-Begavî'nin yaptığı tercümeden istinsah olunmuştur.

1.4.10. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Nr. 42 Kon 1893

Hace Ahmed bin Seyyid El-Begavî'nin yaptığı tercümeden istinsah olunmuştur. Dıştan 20x14 cm, içten ise 15x8.5 cm boyutundadır. Fasil ibareleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eser 120 yapaktır. Her sayfa 13 satır olarak düzenlenmiştir. Metin harekesiz nesihle yazılmıştır. Baştan bir ya da iki sayfa eksiktir. Fihrist ile başlamaktadır. Metin sonunda eksikler bulunmaktadır. İstinsah tarihi ve müstensih bilgisi bulunmamaktadır.

1.4.11. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Nr. 677

El-Begavî'nin tercümesidir. Dıştan 19.5x12 cm, içten 13.5x7 cm'dir. 159 varaktır. 17 satırla yazılmıştır. Yazı çeşidi talik. Fasil başları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 160. varakta El-Hadis-i Camiü's-sagir'e geçilmiş, hadisler verilmiştir. Burada mavi yapraklar kullanılmıştır. Mavi sayfaların bazıları beyaz mürekkeple yazılmıştır. Son bölümde dualar yer almaktadır. Eserin hangi tarihte yazıldığı belli değildir.

1.4.12. İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Nr. 4905

Hace Ahmed bin Seyyid tercümesidir. Dıştan 26x18.5 cm içten 21.5x13 cm ebadındadır. Toplam 266 varaktır. Sayfalar 13 satırla oluşturulmuştur. Fasil ibareleri ve cetveller kırmızı mürekeplidir. Nüsha harekeli nesih ile yazılmış, okunaklı bir metindir. Başlangıç bölümünde fihrist bulunmaktadır. İstinsah tarihi eserin son bölümüne Hicrî 1006 (M 1597) olarak yazılmıştır. Müstensih adı Muhammed bin Hazrak'tır.

1.4.13. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Hk 4374

Dıştan 20x13 cm, içten ise 13x8 cm'dir. Eser yıpranmış bir durumdadır, sonunda eksik sayfalar bulunmaktadır. Eserin toplamı 128 varaktır ve her bir varak 15 satırdan oluşmaktadır. Harekeli bir nesih ile yazılmıştır. Bazı cümle ve kelimeler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Siyah cetvellidir. 2b'de Ebu Mansur Tahir bin Muhammed kitabı tasnif ettiğini belirtir. İstinsah tarihi yoktur.

1.4.14. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Yz A 30

Başlangıç bölümünde eksiklikler mevcuttur. Toplam 261 varaktır. Sayfalar 13 satır üzerinden yazılmıştır. Fasil ibareleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Yazı çeşidi nesihdir. Harekesiz yazılan metinde sadece Arapça ibarelerde hareke kullanılmıştır. Eserin sonunda istinsah tarihi Hicrî 874 (M 1470) olarak kaydedilmiştir. Müstensihî belli değildir.

1.4.15. Ankara Millî Kütüphane Nr. 06 Yz A 6735/2

Eser 112 yapaktır. Başlangıç bölümünde boş sayfalar bulunmaktadır. Cildi dağılmıştır. Eser başında oldukça yıpranmış bir fihrist bulunmaktadır. Sayfalar 11 satırdan müteşekkildir. Yazı türü harekeli nesihdir. İstinsah tarihi ve müstensihî belli değildir. Eserde eksik sayfalar bulunmaktadır.

1.4.16. Ankara Milli Kütüphane Nr. 06 Yz A 1888/3

Nüshanın Türkçe bölümü 53b'den başlamaktadır. 1b-53b arasında eserin Arapçası mevcuttur. Nüsha sonunda eksiklikler vardır. Nüshadaki sayfalar genellikle kırmızı cetvellidir; fakat son sayfalar cetvel içinde değildir. Yazı türü nesihdir. Müstensih adı ve istinsah tarihi bilinmemektedir.

1.4.17. İstanbul Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi Nr. 34 Atf 1462

Eser Tercemetü Şir'ati'l-İslam adı ile kayıtlıdır. 148 yapaktan oluşan eser, Hicrî 1020 (M 1611) yılında istinsah edilmiştir. Eserde müstensih adı bulunmamaktadır.

Yurt dışında bulunan nüshalar temin edilemediği için haklarında sınırlı bilgiye sahibiz. Elde edilen arşiv numaraları ile internet üzerinden kütüphanelere ulaşılmaya çalışılmış; fakat sadece Bosna-Hersek'teki bir nüshaya ulaşılabilmektedir. Bu nüshayı ise internet üzerinden görme imkânı olmamıştır. Bu nüshalar ile ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın www.yazmalar.gov.tr adlı adresi kaynak alınmıştır. Nüshalar ile ilgili kısa bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

	Kütüphane	Koleksiyon	No.	İstinsah Tarihi	Müstensih	Yaprak	Satır	Yazı Türü
1	Almanya Milli Kütüphanesi	Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları	Ms.or.oct. 2571	----	----	174	Her sayfada 11 satır	Nesih
2	Oxford-İngiltere	Bodleian Kütüphanesi Türkçe Yazmaları	MS Turk. e. 39			170	Her sayfada 19 satır	Nestalik
3	Zürih-İsviçre	Boşnak Enstitüsü Türkçe Yazmaları	Ms 219	----	----	104	Her sayfada 17 satır	Nestalik
4	Bosna-Hersek	Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları	6749	1022	----	139		Harekeli Nesih
5	Bosna-Hersek	Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları	3349	1184	Salih b. Osman	61		Talik

6	Bosna- Hersek	Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları	4351/1	----	-----	7-52 arası		Talik Nesih
---	------------------	---	--------	------	-------	---------------	--	----------------

2. BÖLÜM BAŞLICA DİL ÖZELLİKLERİ

2.1. İmlâ ve Ses Düzeni

Eserin incelenen yazması okunaklı ve harekeli bir nesihle yazılmıştır. Metinde hem Uygur hem de Arap-Fars imlâsının etkisi görülmektedir. Uygur imlâsının etkisi ile kalın sıradan kelimelerdeki “sad” (ص) harfi bazı sözcüklerde “sin” (س) harfi ile yazılmıştır. Metinde birçok yerde bu tarz ikili kullanımlarla karşılaşılacaktır: *sakın-/şakın-, şığa-/sığa-, şığın-/sığın-...*

Eski Anadolu Türkçesinde ekler, Uygur imlâsının etkisiyle ayrı yazılırlar. Metinde de bu durum sıkça karşımıza çıkmaktadır. Ayrı yazılan ekler, kelimeye (-) işareti ile bağlanmıştır. Böylelikle ayrı yazılmış eklerin belli olması amaçlanmıştır.

Metinde yer alan Türkçe kelimelerin ünlü sesleri hareke veya “elif” (ا), “vav” (و) “ye” (ى) harfleri ile karşılanmıştır. Türkçe kelimelerdeki “p” ve “ç” ünsüzü de genel olarak “b” (ب) ve “cim” (ج) harfi ile yazılmıştır. İmlâ açısından eserde bir ikilik söz konusudur. Aynı kelimenin aynı satırda farklı yazılışını görmek mümkündür.

2.1.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ ünlüsünün yazılması:

Ön seste “a” ünlüsünü karşılamak üzere üstün elif (أ) veya medli elif (آ) kullanılmıştır.

آتسى atası 12a/3

آنسى anası 12a/3

أخشم aḥşam 25a/7

أجمز acımaz 110a/3

أَنْدَه anda 11a/9 أَرَى arı 32a/1

İç seste “a” ünlüsü ya üstün elif (اَ) ya da üstün (َ) ile karşılanmıştır.

أَلْجَفْدُرُ olacağdur 6a/3 قُلُّرُكُ kulların 104b/1
يَارِنُ yarın 8a/3 أَنْدُنُ andan 97a/5
أُرْتَسِنْدُ ortasında 74b/10 بَقْمِيَه bakmaya 86a/9

Son seste “a” ünlüsü genelde üstün he (هَ) ile bazen de üstün elif (اَ) ile yazılmıştır.

دُتَه duta 5b/10 أَلَا ala 85b/10
صُكْرَه sonra 96a/5 نَتَا yata 67a/1
صُورَه şora 112a/1 بَشَلِيَا başlaya 56b/5

/e/ ünlüsünün yazılması:

Ön seste “e” ünlüsü daima üstün elif (اَ) ile yazılmıştır.

أَلِنَه eline 3b/9 أَوْنُكُ evinün 70a/5
أَيْدَه eyde 112a/9 أَيْلَه eyle 19a/11
أَتْمَكُ etmek 48b/5 أَتَكُنُ etegin 21a/3

İç seste “e” ünlüsü genelde üstün (َ) ile nadiren de üstün elif (اَ) ile karşılanmıştır.

كَلْدِي geldi 105b/1 إِدَارِسَه éderise 41a/11
دِكْلِيَنَه dinleyene 2a/10 يِيَاجِكِي yeyecegi 36b/11
پِشَن pişen 39a/5 إِتْمَايِنَجَه étmeyince 3a/5

Son seste “e” ünlüsü genelde üstün he (هَ) ile bazen de üstün (َ) veya üstün elif (اَ) ile gösterilir.

نَسْنَه nesne 25b/5 أَوْدَ evde 59a/8

دِلْنَجَه	dilince 2a/4	سُيْلَمِيَا	söylemeye 13a/11
أَوْلَانَه	evlene 7a/11	دِلْيَا	dileye 66a/9

/i/, /i/ ünlülerinin yazılması:

Ön seste “ı,i” ünlülerini karşılamak için ya esre elif (ا) ya da esre elif ve ye (اِ) birlikte kullanılmıştır.

إِرَاقْ	ırak 10a/11	إِيْتْ	it 45b/5
إِجْنَدَه	içinde 53b/1	إِيكْن	iğen 28b/5

İç seste “ı,i” ünlülerini genelde esre (ِ) ile bazen de esre ve ye (ِي) ile gösterilmiştir.

سَقِنَه	sağına 53b/3	إِكِيدُر	ikidür 10b/2
يُورِمِيَه	yürimeye 60a/1	أَقْر	oğır 63b/2

Son seste “ı,i” ünlüleri genelde esre ve ye (ِي) ile bazen de esre (ِ) ile yazılmıştır.

أَتَاسِي	atası 77a/4	بِر	biri 84b/6
كِشِي	kişi 75b/6	سِنِي	seni 3a/4

Son seste belirtme hâli eki hemze altında esre (ِ) ile de verilmiştir.

نَسْنَه	nesneyi 85a/3	لُقْمَه	loğmayı 32b/10
---------	---------------	---------	----------------

/u/, /ü/ ünlülerinin yazılması:

Ön seste “u,ü” ünlüleri ya ötre elif (ا) ya da ötre elif ve vav (اَو) ile karşılanmıştır.

أَلْوُونُكْ	ulunuğ 114b/9	أُوِيْمِيَه	uyumaya 88a/6
أَزْرِنَه	üzerine 115a/10	أُوِيَارْمَغِجُونْ	uyarmağıçün 10a/6

İç seste “u,ü” ünlüleri ya ötre vav (و) ya da ötre (ُ) ile gösterilmiştir.

أَيُّومًا <u>و</u> uyumağuş 66b/10	أَلُوم	ölüm 69a/7
طُرْسَه طُرسه 69a/11	أَنُوك	anuş 2a/10

Son seste “u,ü” ünlüleri çoğuş zaman ötre vav (و) bazen de ötre (ُ) ile gösterilmiştir.

أَيُّ ayu 106b/7	كِرُ	ğerü 73a/6
أَيُّ eyü 77b/7	أُتُرُو	ötürü 76a/2

/o/,/ö/ ünlülerinin yazılması:

Ön seste “o,ö” ünlüleri ya ötre elif ve vav (و) ile ya da ötre elif (ا) ile karşılanmıştır.

أَرْتَسِنْدَه ortasında 2a/6	أُولَا	ola 8a/6
أَلْدُكْدُنُ öldükden 5a/2	أُودِيَه	ödeye 9b/6

Türkçe kelimelerin ilk hecesi dışında bulunmayan “o” ve “ö” ünlüleri iç ve son seste bazen ötre vav (و) bazen de ötre (ُ) ile gösterilmiştir.

قُورَارُ kıpar 9a/4	كُورْسَه	ğorse 106b/1
قُو kıo 109a/7	يُولُ	yol 11a/8

2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

/b/, /p/ ünsüzlerinin yazılması:

Metinde Arap ve Uygur imlâsının birlikte görölmesi nedeniyle aynı kelimenin hem “b” hem de “p” ile yazılmış şekilleri mevcuttur. “p” sesi genel olarak “b” (ب) ile karşılanmıştır.

يَايِلْمَزُ yapılmaz 6a/11	يَايِدِي	yapdı 6a/11
سَيِشِيرُ sepişir 7b/6	يَايِرْبُ	yazup 20a/11
قَيُوسِنْدَه kıpusında 26a/4	طَيِرَاغِلَه	tıprakıla 26b/4
چُرُچُبُ çörçöp 26b/4	دَيِرِنَه	deprene 37a/7

/c/, /ç/ ünsüzlerinin yazılması:

Metinde “ç” ünsüzü hem “cim” (ج) hem de “çe” (چ) harfi ile gösterilmiştir.

إِجْرُ	içerü 56b/1	صَاحِبِي	şaçını 58a/6
الْجَفْلِقُ	alçaklık 37b/1	أَوْجُ	üç 45a/1
فُوجُنُ	çoğun 45b/5	چُرَاكُ	çörek 51a/8
جُفُ	çok 51a/5	جُفُ	çok 62b/4

/d/,/t/ ünsüzünün yazılması:

Metnin genelinde kalın sıradan kelimelerin başında tı (ط) harfi kullanılmış; fakat bunu bir kurala bağlamak mümkün değildir. Aynı kelimenin hem tı (ط) hem de dal (د) ile yazıldığı görülebilmektedir. Kelime ortasında ve sonunda ise t (ت) ünsüzü kullanılır.

طُتْمَقُ	ütümak 55a/9	دُتَا	duta 91a/5
طُغْرُو	toğru 13b/10	دُغْرُ	doğru 27a/3
أَتُ	et 7b/1	دُرتُ	dört 26b/10
طُنْدُنُ	tondan 30a/11	طَشُ	taş 36a/1

/s/ ünsüzünün yazılması:

Metnin genelinde ince sıradan kelimelerde “sin” (س), kalın sıradan kelimelerde ise “sad” (ص) kullanılmakla birlikte kalın sıradan ünlülü kelimelerde istisnalar görülmektedir. Aynı sözcüğün her iki harfle de yazılmış biçimleri bulunmaktadır.

صِغْنُرْدِي	şığınurdu 10b/1	سَقِنَه	sağına 10a/3
صَاعُ	şağ 43a/4	سَاغِنَه	sağına 54a/9
سُغَانِنْدُنُ	soğanından 74a/1	صُغْنُ	şoğan 26b/5
سِزُ	siz 56a/9	سَجِي	saçı 89a/7

2.2. Ses Olayları

2.2.1. Ünlü Düşmesi

Metinde ünlü düşmesi genel olarak iç seste meydana gelmektedir. Orta hecedeki vurgusuz dar ünlünün düşmesi Türkçede sık görülen bir durumdur.

ağız>ağzından 92a/10

burun>burnından 92a/10

boyun>boynına 13a/1

ğarın>ğarnı 27b/4

oyun>oynaya 93b/2

uyu->uyğudan 11b/5

2.2.2. Ünsüz Düşmesi

Eserde ünsüz düşmesi olayına ünlü düşmesine göre daha az rastlanmaktadır. Metinde küçültme eki öncesinde bulunan damak ünsüzü “k” düşmüştür.

tırnağ>tırnacığıyla 104b/2

uşvağ>uşvacuğ>uşacuğ 47b/4

2.2.3. Hece Kaynaşması

Birleşme (Contraction) de denilen bu ses olayı, “Bir kelimedeki yanyana bulunan iki veya daha çok hecedeki seslerin yahut da yanyana bulunan iki kelimedeki birincinin son sesi ile ikincinin önsesinin birleşip kaynaşması...”dır. (Korkmaz, 2003:116).

böyle<bu+eyle 100a/9

nesne<ne+ise+ne 100b/6

niçün<ne+içün 93a/3

ni'dersin<ne+et- 78a/6

şol<uş+ol 83b/6

şöyle<uş+eyle 90a/8

2.2.4. Hece Yutulması

Benzer hecelerden birinin erimesi şeklinde gördüğümüz bu ses olayı metinde çoğunlukla “-durur” ekinde görülür.

vardurur>vardur 81a/10

oldurur>oldur 4b/10

yoğdurur>yoğdur 5a/1

budurur>budur 23b/7

2.2.5. Ünlü Türemesi

Metinde ünlü türemesi alıntı kelimeleri Türkçenin yapısına uygun hale getirmek amacıyla yapılmıştır.

‘ömr>‘ömürinde 29b/9

‘ilm>‘ilimde 7a/9

hük>hüküm 56b/2

şabr>şabır 66a/4

aşl>aşıl 10b/11

qavm>qavim 54a/8

2.2.6. Ünsüz Türemesi

Metinde ünlü ile biten bir kelime ünlü ile başlayan bir ek aldığı arada yardımcı “y” sesi türemektedir.

görme-y-e 57a/4

hātunı-y-ıla 88a/1

étme-y-ince 88b/1

başla-y-a 55b/3

Alıntı kelimelerde de “y” ünsüzü türemektedir. Fakat bu her zaman geçerli değildir.

dā-y-im 12a/9

dā'im 93b/2

2.2.7. Ünsüz İkizleşmesi

Metinde “s” ünsüzünün orta hecede birkaç kelimedede tekrarlandığı görülür.

issi 27a/10

ıssı 23a/10

aşşı 44a/11

2.2.8. e~i /i~e Meselesi

EAT’de bu durum oldukça karışıktır. Metinde ilk hecede “i” ile yazılan ancak STT’de “e” olarak telaffuz edilen kelimelerdeki “i”ler çalışmamızda kapalı e (è) biçiminde gösterilmiştir.

Eski Anadolu Türkçesi eserlerinin imlâsından tespit edilebilen ünlüler a, e, ı, i, o, ö, u, ü ünlüleridir. Bu ünlülerin dışında bir kapalı e’nin varlığından söz edilse de varlığı kabul edilen bu ünlünün söz konusu imlâ nedeniyle tespiti mümkün değildir. (Şahin, 2003: 37)

Metinde ilk hecede “e” ile yazılan STT’de “i” olarak telaffuz edilen kelimeler:

eyü 61b/5

geyürken 55b/4

çeynedürdi 42a/10

Metinde ilk hecede esre ile gösterilen kapalı e (è) kabul ettiğimiz bugün STT’de ise “e” ile yazılan kelimeler:

yemezlerdi 42a/11

èy 2b/8

ètmeye 86b/8

dèmeyeler 87b/1

gèrü 5a/2

vère 32a/10

Metinde kapalı e (è) sesi için özel bir işaret kullanılmadığı için metindeki örneklerden yola çıkarak bu imlâ meselesine yönelik bir çıkarımda bulunmak mümkün değildir.

2.2.9. Ünsüz Değişimi

ķ>ğ: Metinde tonsuz ünsüz ile biten kelimeler ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında ünsüz tonlulaşmasına neden olurlar. Bunun dışında bazı sözcüklerde ek gelmemesine rağmen yine tonlulaşmaya rastlanmaktadır.

artu-ğ-ına 91b/2

aya-ğ-ın 95b/9

bölü-g-i 100b/7

yeyece-g-i 102a/5

ıraq 10a/11>ırağ 98a/5

yarak 11a/1>yarağ 92b/5

ķ>ğ: Metinde karşılaşılan bir diğer ses olayı ķ>ğ arasında gerçekleşen ünsüz sızıcılaşmasıdır. “Batı Türkçesinde bu değişiklik Eski Anadolu Türkçesinde geniş ölçüde karşımıza çıkar.” (Ergin, 2008: 89)

aķşam>ağşam 114b/9

koķu>koğulamayınca 51a/1

uyķu>uyğū 67a/9

aķsura>ağsura 49a/1

2.3. Ünlü Uyumları

Türkçe bir kelimedeki ünlülerin çeşitli bakımlardan uyumlu olması gerekir. “Yani Türkçede bir kelimedede birbirlerine aykırı vokaller bulunmaz; bir kelimenin vokalleri arasında açık bir uygunluk göze çarpar.” (Ergin, 2008:70)

Türkçede ünlü uyumu iki şekilde gerçekleşir:

2.3.1. Dil Uyumu

EAT’de dil uyumu istisnalar dışında tamdır. “Türkçenin temel ses uyumu olan damak uyumu, EAT’nde en geniş şekliyle uygulanır.” (Boz, 2004: 93) Çalıştığımız metinde dil uyumuna sadece ekler düzeyinde bir aykırılık vardır. Bunun dışında Türkçe sözcüklerde uyum görülmektedir. Metinde “-IİK” ve “-rAK” ekleri bazı alıntı sözcüklerde uyumsuzdur. “-ken” eki yine STT’de olduğu gibi uyum dışıdır. Metinde “-cüğaz” ve “-mağ” ekleri de bir yerde uyum dışında kalmıştır. Eklerde meydana gelen bu uyumsuzluklar Hayati DEVELİ tarafından Eski Anadolu Türkçesi ağızlarının tespitinde kıstas kabul edilmiştir.

“Günümüzde, Anadolu ağızlarının doğu grubunda da (Bingöl, Bitlis merkez, Diyarbakır, Elazığ, Muş, Urfa ile Kerkük ve Nahçıvan) benzer uyumsuzluklar söz konusudur: evlenmağ, gezmaga, geymağ, görmağ, beklemağ, gezmah, gelduh, verduh vs.” (Develi, 2008: 218).

-cüğaz: *yüzcügazların 99a/7*

-iken : *‘uryāniken 22a/4, aluriken 23a/6*

-IİK : *bezzāzlık 46b/4, ācizlik 6b/1*

-mağ : *ṭīblanmağ 57a/5*

-rAk : *müttaḫīrağına 80b/3, za ‘īfırağı 100a/4*

2.3.2 Dudak Uyumu

Metinde EAT döneminin en temel özelliklerinden olan “yuvarlaklaşma ve düzleşme” etkisiyle dudak uyumuna aykırı birçok örnek bulunmaktadır. Dudak uyumunda metinde en dikkat çekici taraf ikili kullanımlardır. Bazı kelimelerin hem dudak uyumuna uyan hem uymayan biçimi metinde yer almaktadır: “*gümiş 47b/2, gümüşile 20b/5; dürtin-*

58a/4, dürtün-57a/8” Metin içerisinde uyuma giren ekler de mevcuttur: “gün-lik 73b/6, gün-lük 83b/1”

2.3.2.1. Yuvarlaklaşma

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde görülen yuvarlaklaşma temayülü “Düz bir ünlünün, yanındaki dudak ünsüzünün veya söz içindeki yuvarlak bir ünlünün etkisiyle yuvarlak sıradan ünlüye dönüşmesi”dir. (Korkmaz, 2003:246)

2.3.2.1.1. Sözcüklerde Yuvarlaklaşma

aḥsura 49a/1	altunıla 20b/5
aruyı 98a/11	degül 101b/11
delüsin 101b/11	demürçiyidi 46b/3
edük 56b/4	eksük 69b/11
eyü 104a/5	getüre 68a/3
gërü 60b/5	ķapu 77a/10
kendü 100a/8	şaru 16b/10
şatun 52a/5	yavuz 69b/7

2.3.2.1.2. Eklerde Yuvarlaklaşma

Eklerin sürekli yuvarlak veya düz ünlülü biçimlerinin bulunması metinde dudak uyumunu bozmaktadır. Metinde yuvarlak ünlülü olan ekler şunlardır:

+ArU	Kalıplaşmış yön göst. eki	ilerü 27a/7	yukaru 28b/10
+cUGAz	İsimden isim yapma eki	itcügezlerine 105a/1	kızcuğaz 88b/7
+cUK	İsimden isim yapma eki	oglançuklar 88b/6	azacuç 45a/9
-dUK	Sıfat-fiil eki	yèdüginden 92b/11	öldükden 93b/10
-dUm	Görülen G.Zam. 1.T.K. eki	sıgındum 65a/10	ètdüm 78a/2
-dUñ	Görülen G.Zam. 1.T.K. eki	ètmedüñ 78a/2	yapışduñ 101b/9
+dUr	Bildirme 3.T.K. eki	ħağğdur 8a/4	gibidür 8b/10
-gUn	Fiilden isim yapma eki	kaçgun 110b/9	azgunlukla 93a/1
-GUr	Fiilden isim yapma eki	turgurup 79a/2	èrgüre 61a/9
-gü	Fiilden isim yapma eki	sevgülü 93a/6	ğaygu 55a/9
+IU	İsimden isim yapma eki	yazılı 102b/6	kirlü 112a/4
+mur	Fiilden isim yapma eki	yağmur 29b/10	
+(n)Uñ	İlgi eki	ğavaruñ 71b/10	kimsenüñ 74b/8
-su	Fiilden isim yapma eki	yatsu 24a/9	
-sUn	Emir kipi 3. T.K. eki	alsun 67b/2	eyitsün 81a/4
+sUz	İsimden isim yapma eki	destürsuz 84b/8	dilsüz 88a/5
-(U)k	Fiilden isim yapma eki	artuğ 99a/3	ayruğ 92a/3
-(U)r	Fiilden fiil yapma eki	arturur 96b/1	geçürdi 6a/10
+(U)m	İyelik 1.T.K. eki	bizüm 46b/9	ğulum 97b/6
+(U)ñ	İyelik 2.T.K. eki	‘ağluñ 101b/11	başuñ 109a/6
-(U)ñ	Emir kipi 2.Ç.K. eki	çoğalduñ 76b/9	eydüñ 105b/10
+(U)mUz	İyelik 1.Ç.K. eki	peygamberümüz 46b/9	atamız 46b/4
+UñUz	İyelik 2.Ç.K. eki	ğuşşalaruñuz 35a/8	tenüñüz 70b/1
-(y)Up	Zarf-fiil eki	varup 84a/10	èdüp 85a/6
-(y)AlUm	İstek kipi 1.Ç.K. eki	bildürelüm 9a/7	pişürelüm 82b/2
-(y)AyUm	İstek kipi 1.T.K. eki	olayum 10b/8	bezeyeyüm 56a/9

2.3.2.2. Düzleşme

Metinde yuvarlaklaşma dışında düzleşmede görülür. Düzleşme metinde kelimelerde görülmesine rağmen daha çok devamlı düz ünlü bulunduran eklerde karşımıza çıkar. Aynı kelimenin hem düz hem yuvarlak ünlülü yazılışına metinde rastlanmaktadır.

2.3.2.2.1. Sözcüklerde Düzleşme

konşınun 85a/6	yürimeyeler 95a/2
uyımadum 108b/6	korqısıçün 5b/7
oqır 10a/5	ötürü 76a/3

2.3.2.2.2. Eklerde Düzleşme

+CI	İsimden isim yapma eki	kapucı 102b/5	sağucı 115a/3
-dı	Görülen geçmiş zaman eki	buyurdı 2a/4	gördi 20b/1
+dIn	Ayrılma eki	öñdin 30b/9	
-(I)l	Fiilden fiil yapma eki	görile 70a/2	konılır 104b/9
+(I)ncI	İsimden isim yapma eki	dördüncü 89a/6	üçüncü 102b/5
+KI	Aitlik eki	evvelki 94b/4	yanındağı 30b/7
-mİş	Öğrenilen geçmiş zaman eki	uymuş 107a/2	görmüş 20b/4
+(s)I(n)	İyelik 3.T.K. eki	eyüsin 35a/4	kapusun 36b/1
-sIz	Fiillerde 2.Ç.K. eki	bulasız 35a/8	eydesiz 112a/9
+(y)I	Belirtme eki	burnı 114a/6	ölüyi 116b/7
-(y)IcAk	Zarf-fiil eki	düşicek 3b/8	bulıcaq 13a/3
-(y)IcI	Fiilden isim yapma eki	göstericisin 11a/8	
-(y)IncA	Zarf-fiil eki	olınca 45b/9	ölince 113b/2
+(y)IIA	Birliktelik eki	şuyıla 50a/7	eyüyile 74a/10
-(y)IsAr	Gelecek zaman eki	olısardur 32a/7	şorısarlar 90b/7

Metinde bazı eklerin hem düz hem yuvarlak biçimde eklendikleri görülmektedir. Bu örneklerden yola çıkarak dudak uyumunun başladığını söyleyebiliriz.

-I-U	Fiilden isim yapma eki	yazılı 102b/6	yazulu 6a/5
+I-U	İyelik eki	gözine 43b/2	gözüne 52a/9
-In-Un	Fiilden fiil yapma eki	bulnursa 12a/11	bulunan 12a/11
+IK-IUK	İsimden isim yapma eki	günlük 73b/6	günlük 83b/1

3. BÖLÜM

METİN

1b

1. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.
2. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى مَعْرِفَتِهِ بِالشَّوَاهِدِ وَالْأَعْلَامِ.
3. وَتَعَبَّدْنَا لِكِرَامَتِنَا بِأَقْسَامِ الْعُبُودِيَّةِ وَالْأَحْكَامِ.
4. وَشَرَعَلْنَا فِيهَا يُصَلِّحُنَا فَالِدَارَيْنِ سُنَنِ الْإِسْلَامِ.
5. وَهَدَيْنَا إِلَى مَا ذُو تَضَاهُ مِنْ أَمْرِ الدِّينِ بِنَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ
6. الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ وَجَعَلَهُ قَيْدَنَا وَسَائِقَنَا بِلُطْفِ
7. خُلُقِهِ إِلَى دَارِ السَّلَامِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ مَا
8. لَمَعَ بَرَقٌ وَتَهَلَّلَ غَمَامٌ وَبَعْدُجُونٌ سَرُورٌ إِخْوَانُ صَنَا
9. وَمِهْتَرٌ خُدَّانٌ وَقَاجَازِيزٌ تَوَلَّتْ زِيَادَتِ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ.
10. قَائِيزِ سَعَادَتِ بَرَكَتِ حَجَرِ وَرُكْنِ وَمَقَامِ جَامِعِ فَضِيلَتِ
11. عِلْمِ وَعَمَلِ قَامِعِ زَيْنَتِ بَطَالَتِ وَكَسَلِ سِرَاجِ الْمِلَّتِ وَالْحَقِّ.

2a

1. وَالَّذِينَ. 1. ebü'l-mekârimi çirâğ beg'i وَأَنْزَلَ أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَأَنْزَلَ
2. kim bu muhibb muhlişah وَالرَّحْمَتِ وَالْبَرَكَتِ عَلَيْهِ 2
3. dîn yolında refîk ve şefîk ve mûnisi tarîk ve şadîk
4. haķîk idi işâret şöyle buyurdu kim türk dilince
5. bir kitâb kim âdâb-ı nefse kâmil ve cemî'u mu'âmele-i dîne
6. ve dünyâyâ şâmil ve 'ulemâ ortasında marzi ve maķbûl ve fuzelâ
7. arasında mefhûm ve ma'kûl ola tercüme edem buncılayın hişâl-i
8. hamîdeyile ma'rûf ve şîfât-ı hasenâyıla mevşûf
9. şîr'atü'l-islâm kitâbın buldum haķķ ta'âlâ raķmet etsün
10. anı taşnîf edene ve yazana ve oķıyana ve dinleyene ve anuķ
11. mücebince 'amel edene kim fuzelâ-i evvel ve aķir ve 'ulemâ-ı

2b

1. bātin ve zāhir anuñ āsar-ı hasenesinden maḥzūz ve başiret
2. ehlinuñ gönlinde uşuli ve kavā'idi maḥzūz pes her kim
3. tālib-i sa'adet-i ebedī ve rāğıb-ı kemālāt-ı sermedīdür
4. vaqtini bu kitāba şarf êde çün ol maḥdūm müşārün ileyhi
5. nūñ emrine muḥālefet êtmege vüs'at yoğudı bevüs'ı tākāt tercüme
6. olundı egerçi tağyirime vāki' oldı bir garaızı şahīḥ için
7. ve's-selām **faşl** bu faşıl resül ḥazretinuñ عَلَيْهِ
8. ³ السَّلَام sünneti üzerine olmağı beyān êder bilgil kim ey 'aziz
9. qarındaşum bu bābda cāmi' irak ayet ki gelmiş-dür ḥaqq ta'ālā
10. nuñ kavli-dür kim buyurur ⁴ وَمَا آتَيْكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ
11. ya'nī şol nesneyi kim resül buyurdı dutuñ

3a

1. ve şol nesneden kim nehy êtdi yığlınuñ ve bir dağı bu ayetdür kim
2. buyurdı فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا
3. ⁵ فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا
4. perverdīgāruñ ḥaqqıçün yā muḥammed bunlar mü'min olmazlar tā seni
5. ḥakem êtmeyince aralarındağı ihtilāf êtdükleri nesnede
6. andan şonra senüñ buyruğundan bunlaruñ gönline incitmek
7. erişmeye ve ḥükmüni müsellemler dutalar müsellemler dutmak ve resül
8. ḥazretine uymak farzdur ve lāzımdur hıçbir hālde terkine
9. vüs'at yokdur ve muḥālefet êtmek ni'met-i islāmuñ zevālini ilerü
10. dutmağdur resül ⁶ عَلَيْهِ السَّلَام buyurdı kim sizden biriñüz müsülmān
11. olmaz tā arzusu benüm buyruğuma uymak olmyınca ve dağı buyurdı kim

3b

1. her kimse kim sünnetimü zāyi' etse ḥarām olur anuḡ üzerine
2. şefā'atüm ve daḡı buyurur kim her kimse kim sünnetimü diriltse
3. beni diriltmiş gibi-dür ve her kim beni diriltse beni
4. sevmişdür ve her kim beni sevse benümile uçmaḡda
5. bile-dür kıyāmet güninde āşār-ı meşhūrda gelmiş-dür
6. kim her kişi kim seyyidi'l-mürselīn sünnetine yapışa
7. ḡalk fāsīd olıcak mezhebler muhtelif olıcak ve milletler
8. birbirine düşicek aḡa yüz şehīd şevābı vērİLür
9. ol daḡı şol eline od almış kişi gibidür kim
10. ne tütabilür ne koyabilür murād bu sünnetden vācib-dür
11. anuḡla temessük şol miḡdārdur kim ḡarn-ı evvel kim

4a

1. bunlaruḡ eylüğine ṡanuḡ-luḡ vērürler kim bunlar ḡūlafāi'r-
2. rāşidīn-dururlar ve daḡı peygāmbere zamānındaḡı ḡavmdur kim
3. işlediler ve anuḡ üzerine gitdiler ve daḡı andan şonra-ḡı
4. ḡarn işlediler üç ḡarna deḡin andan şonra ne işledilerse
5. bunlaruḡ tariḡasından ṡaşra ol bid'at-dur her bid'at
6. azḡunluk-dur şahābe ⁷ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ḡāyetde
7. inkār ederlerdi bir kimseye kim ol bir iş işlese
8. yā bir resm ḡosa kim ol peygāmbere zamānında yoḡıdı
9. gerekse az olsun gerekse çok olsun gerekse
10. mu'āmelede olsun gerekse 'ibādetde olsun gerekse
11. zikirde olsun sünnetdendür baḡş ve teftiş etmek şol

4b

1. sünnetde kim resül Һazretinden geldi şundan sonra kim
2. metn-i müstakim ol ve sened-i şahih ol her kim
3. böyle ederse bu işi kendüyi dinde ta'ammuğa çeker böyle
4. etmek azgunluğun kilidi dilidür evvel geçen ümmetler
5. ceng-ü cidāl ve kıl-ü kāl etmekden helāk oldılar şol kim
6. oldılar sünnetden şābit olmışdur berk yapışa anuñ-la 'amel
7. ede ve halkı ana okıya ehl-i bid'at kelecisine kulak dutmaya ve meyl
8. eylemeye **faş!** şol kim sünnetile şābit olmışdur 'ağayıd-ı
9. dinden ve millet-i islāmdan cebrā'il su'al etdügi hadişdür
10. resül Һazretinden ⁸ عَلَيْهِ السَّلَامُ ol oldur kim eyitdi
11. İmān oldur kim kul tañrıyı gerçekteye birdür şeriki

5a

1. yokdur vi firişteherine inana ve kitāb-larına kim gökden
2. indi ve peygamberlerine ve öldükden sonra gerü kopmağa ve kadere
3. kim hayır şerr allāh-dan-dur bu dedüklerümüzi diliyile
4. eyitmek farz-dur lāzım-dur andan sonra zekāt vermegi vaqtinde
5. şerāyitiyile farz-ıla ve ramazān ayı oruc dutmağı ve güci
6. yeterse ka'beye varmağı farz-ıla işbu dedüğümüz cümleyi
7. her kim diliyile derise ve gönliyile i'tikād ederse mü'
8. mindür ve ehl-i cennetdür tañrınınuñ fazlı ve keremiyle ve dağı
9. i'tikādı bu ola kim kişiyi günāh etmek İmāndan çıkarmaz
10. nitekim ihsān etmek kāfiri küfrinden çıkarmaz her mü'
11. min kim kebire günāh etmiş ola anuñ hükmi tañrıya

5b

1. müfevvezdür dilerse 'iḳāb edene dürlü 'iḳāb ederse
2. ne vaḳte deġin dilerse yāḥūz 'afv ede fazlı-yıla hīç
3. 'azāb étmedin ḥadīṣ-de gelipdürür kim tamuda ḳalmaya
4. çıḳa şunuḡ kim göñlünde ⁹مُنْقَالَ دَرَّةٍ kadar imān
5. vardur ya 'nī ednā nesne ola göñlinde dīn bābında yaḳından
6. kim yeltemiş ola issini allāhuḡ zıkrine yā men' étmiş ola
7. ḥarām nesneden taḡrı ḳorkısıçün ve hīçbir kişiyi küfre
8. nisbet étmeye günāhından ötürü ve hīçbir kişiyi islām-dan
9. çıḳarmaya bir yaramaz 'amel étdüġiçün ya 'nī kāfir olduḡ demeye
10. ehl-i ḳible ḥaḳḳında dilin kendüde duta tekfir étmeye ve hīçbir
11. kişiyi küfrile ve münāfıḳlıġıla taḡnuḳ-luḳ vèrmeye her kişinüḡ

6a

1. zāhirine baḳa ḥükm ḳıla bāḡınını taḡrıya işmarlaya sünnet-i
2. islām-dan bir daḡı budur kim bile ve i'tikād ede kim
3. ne kim olmışdur ve olacaḳdur dinden ve dünyādan yaşdan
4. ve ḳurudan ezelde yazılmışdur kim sa'ādet ve şeḳāvet ve daḡı
5. ezelde yazılmışdur her kişiyi yazulu yazusu neyise anı
6. işlese gerek sa'ādet ehline uçmaḳ 'ameli geḡez geliser
7. uçmaḳ ehli 'amelin işleyiser şeḳāvet ehline taḡmu ehli
8. 'ameli geḡez geliser taḡmu ehli 'amelin işleyiser ve yazı
9. ve yazularında nice yazılmış ise anuḡ üzerene ḥatm olusar şunu kim
10. ḥaḳḳ ta'ālā ilerü geçürdi ġerü ḳalmaz ve şunu kim ġerü ḳodı
11. ilerü gelmez şunu kim ḥaḳḳ yıḳdı yapılmaz ve şunu kim ḥaḳḳ yapıdı yıḳılmaz

6b

1. cemī' nesne kaderiyile-dur ve taqdīri olınmışdur tā 'ācizlik ve zīrek
2. lik ve halk ve hulḳ ve rızḳ ve hayr ve şerr ve ecel takdīrile-dür
3. sünnet-i islāmdan biri daḥı budur kim namāz kıla bir ey<ü> ardında
4. daḥı fācir ardında kim imām müsülmānların vālisidür ve
5. ve ehl-i kıbleden kim olsa üzerine namāz kılına kim gerekse
6. olsun beş vaḳt namāzda cemā'at hāzır ola ve her ḥalīfeyile
7. ğazā kıla taḥrı düşmānlarıyla ḥalīfe gerekse pir olsun
8. gerekse fācir olsun müsülmānların imāmları üzerine kılıç
9. çeküp yürimeye ve daḥı ehl-i islām-dan hīç kimsenüñ üzerine
10. kılıç çekmeye müsülmānlara ḥayrıla ve şalāhıla du'ā ede ve müsülmānlar
11. imāmlarına daḥı ḥayrıla ve şalāhıla istiḳāmetile ve reşādıla du'ā eder

7a

1. ve fi'linde kendü re'iyile 'amel eden ziyānkārlardandır dīn yolında
2. kıyās etmeye evvel dīn yolında şeytān kıyās etdi azgunlardan
3. oldu taḥrının zātında ve şifātında kimseyile baḥş etmeye kim
4. zātında ve şifātında baḥş etmek kıyāmet 'alāmetlerinden-dür kaderde
5. söylemeye taḥrıdan şorana cevāb vermeye illā şunuñla cevāb vere kim
6. ḳur'ānda sur'e-i ḥaşirde gelmiş-dür ḥaḳḳ ta'ālā-nuñ kitābından ve resülün
7. sünnetinden i'rāz edüp ayruḳ kitāba meyl etmeye şol nesnenün
8. kim 'ilmini ḥaḳḳ ta'ālā mübhem kıldı anı bileyüm dēyü zahmet çekmeye
9. 'ilimde ve 'amelde ortayı elden ḳomaya ya'nī ne iñen ḥadden geçe ve ne
10. iñen aşığa ḳoya kendü nefsine iñen teşdīd etmeye ve zāyif-i
11. 'ibādāt-dan ağır yükler yüklenmeye uyıya ve evlene ve vaḳtehā

7b

1. et yeye ve gāh yeye ve gāh oruc duta sünnetdendir kim hātırına
2. nefis arzularından nesne düşse haqq ta‘ālā hazretine sığına
3. eyde ki *أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ¹⁰ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَظَاهِرُ الْبَاطِنِ*
4. *وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ¹¹* selef-i şalihūñ sünnetindendir bid‘at ehlinden
5. ırağ olmak resül *عَلَيْهِ السَّلَامُ¹²* buyurur kim ehl-i bid‘atıla oturmañ
6. tā bunlaruñ renci uyuz sepişir gibi size dañı sirāyet eder resül ‘am
7. nehy edüp-durur kaderiyyeye selām vèrmekden ve hasta-ların şormağdan
8. ve ölenlerinüñ cenāzesine hāzır olmağdan ve cemī‘ -i ehl-i bid‘atuñ sözin
9. işitmekden ne miğdār kim elden gele bunları horlamak ve zecr
10. etmek gerek resül *عَلَيْهِ السَّلَامُ¹³* buyurur kim her kim bir ehl-i
11. bid‘ata zecr ede gerek kim haqq ta‘ālā anuñ göñlini emnu

8a

1. ve eymin birle toldura ve dañı buyurur her kim bir ehl-i bid‘atı horlasa
2. haqq ta‘ālā anı kıyāmet günüñ korğusından kurtara sünnetdür kim
3. i‘tikād ede eyde ki yarın kıyāmet güninde allāhı görmek
4. haqqdur va‘desi mücebince ve resülullahuñ şefā‘atini
5. taşdıķ ede hayırda ve şerde ve tã‘atda cemā‘ata mülāzım
6. ola bārī her hālde bir qarış ayrılmaya haqq ta‘ālānuñ
7. buyruğın tutan ve kulluğın yèrine getüren kişiler içinde
8. otura **faşl** islām sünnetinden bir hazzı oldur kim
9. cemī‘ işde niyyetini hālišā haqqıçün ede zīrā her kişiye
10. vèrilen niyyetine göre vèrilür her kimüñ niyyeti dünyāya
11. olsa dünyāya erer ve kimüñ ahirete olsa ahirete

8b

1. érer pes her işde niyyeti hayr ola kişiye gökcek
2. niyyeti étmegile şadağa ve namāz ve oruc ve hacc ve ‘umre şevābı
3. yazılır eger işlemez-se dağı vakti kim niyyetinde toğru
4. ola ve eger bir kişi ma‘şiyet étse adam öldürmegile yā zinā
5. étmegile dağı ne kim bunun gibi var işlese ve bir ayrık
6. kişi dağı bu işlere rāzī olsa yāhūz hoş gelse
7. günāh-da bile ortak olur hadīşde gelipdürür kim
8. her kim bir ma‘şiyete hāzır olsa ve ol ma‘şiyet hoş
9. gelmese ve rāzī olmasa ol işe keennehü ol anda hāzır
10. olmamış gibidür ve her kim gāyib olsa velakin ol ma‘şiyete
11. rāzī olsa hāzır gibi-dür hadīşde gelipdürür kim bir kimse

9a

1. bir kavmi sevse yarın kıyāmet güninde anların zümresinde
2. olısar egerçi anların işlediğı işi işleme-dise
3. dağı pes niyyetün şānı ulu oldu görmez misin kim
4. kişi niyyet üzerine kopar ve niyyetile şevāb ve ‘ikābe-i müsteħık
5. olur hasenāt ve seyyiāt mütefāvit olur niyyet tefāvüti hasebince
6. **faşl** bu faşıl ‘ilmün fazlın beyān eder ve dağı ta‘lim-de
7. ve ta‘allümde sünnet nedür anı bildürelüm bil kim dīn ‘ilmi cemī‘ ‘ilimden
8. eşrefdür hadīşde gelipdürür kim azacuk ‘amel ‘ilmile çokdur ve çok
9. ‘amel ‘ilimsüz azdur resül hāzreti ¹⁴عَلَيْهِ السَّلَامُ buyurur kim ‘ālimün
10. fazlı ‘āmil üzerine benüm fazlum gibidür sizün ednāñuz üzerine
11. ve dağı buyurur kim yalunuz bir faķīh katı-dur şeytāna biñ ‘ābiddin

9b

1. sünnet-i islāmdandır kim her kişi dīni maşlahatına gerezince
2. ‘ilim ögrene tā ki dīni ikāmet éde ve ‘amelin ihlāşıla éde ve hal-
3. kıla gökcek mu‘āşeret éde ve dağı bile kim kendünün üzerine
4. ne nesne farz oldu ve mālına ne lāzım oldu ve dağı resūl
5. hazreti ‘am sünnetlerin bile ve ögrene tā kim üzerine farz olan
6. nesneleri yerlü yerince ödeye ‘ilm-i ahlāk-ı dīniyile ve ‘ilm-i yağın
7. ve ihlāşı ve zühdi ve tevāzu‘ı ve naşihatı ve ahkāmı şerī‘atı ne cāyızdır
8. ve ne cāyız degüldür ne hāleldür ve ne harāmdur ve ne mekruhdur ve ne
9. müsteħabdur mecmū‘ın bile ve dağı ādāb-ı nefsi bile kim ‘afıflıkdur
10. ve yumşaklıkdur ve te’ennī ve hayā ve cüvān-merdlikdür ve gökcek tedbīr
11. dür ve her işde diğğat-i nazārın éde dīn bābında neyi dutarsa fikrile

10a

1. ve uyanuqla duta kendüye ‘atā étmeye kişiyeye ‘atā éde ve kendüye yavuz
2. yavuz şanan kişiyeye eylük şana eger bir kimse zulm ta’addī étdiyise
3. ‘afv éde gāyetde sakına kim kimse dilinden ve elinden ve harekātından
4. ve sükūnından incinmeye ve ‘ilm öğrenmek isdese niyyet éde kim allāha
5. kullık étmegiçün okır ve ahiret içün okur ve bir cāhile ögredüp cehā
6. letden kırtarmağıçün okır yāğūz bir gāfili uyarmağıçün okır allāh
7. dan gāyriçün ‘ilm öğrenmek harāmdur ve bātıldur ‘ilmi taleb étmek ‘amel
8. étmemek zāyi‘dür hadīşde gelmişdür ol ‘ilm kim menfa‘atı yokdur
9. şol gence beşzer kim harc olmaz ‘ilmün gözgi ‘ameldür her kim ‘ilmi
10. ziyāde oldukça ve ra‘ī zühdi ziyāde olmasa ol kişiyeye hağğ ta‘ālānuğ
11. hışmı ve gāzabı ziyāde olur ve allāhdan ırağ olur nitelim resūl hazreti

10b

1. 'am allāh ta'ālāya şığınurdu şol 'ilimden ki menfa'ati yoqdur nitekim buyurdu
2. ¹⁵ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ ve daħı buyurdu kim 'ilm ikidür
3. biri oldur kim göñülde ola menfa'atlü 'ilm oldur ve biri oldur kim
4. dilde ola ol tañrınınuñ hüccetidür ādem oğlanları-nuñ üzerine ve daħı
5. buyurdu kim her kimseye kim 'ilmi fāyide étmeye cehli aña ziyān édecekdür
6. ve daħı bilirdi kim katırağ 'azāb kim yarın kıyāmet güninde olacağdur kim
7. 'ilimden fāyide bulmadı sünneti saqlamağ bir daħı budur kim 'ilmi çoğ cem' étmege
8. ħariş olup 'ilmi te'hır étmeye 'ilimden fāriğ olayum andan 'amel édem demeye
9. kim şeytān düzenidür ve nefis seni aldaduğıdur vağt ola ecel érişe
10. 'ilmün ħağğın yérine getürmedin ziyān-kārlarıyla cehenneme gidesin
11. ve daħı aşıl 'ilmi ħāşıl étmeden ġarīb 'ilmden meşğül olmaya

11a

1. aşıl 'ilim dedüğümüz allāhı bilmekdür ve ölüm érişmezden öñdin yarağ étmekdür
2. ħağğ ta'ālā 'ilmünün artuğından şoracağdur nitekim mālun artuğından
3. şorar ve daħı şöyle gerek kim kişi mütemeyyiz ola ħalğ arasında
4. gökcek tariğalarla ve vağarıla te'enniyle ve kerem birle ve ihtiyātıla
5. ola şeytāna şol 'ālimden katırağ yoqdur kim ne söyleyse 'ilmile
6. söyleye ve epsem olursa 'ilmile ola ħağğ ta'ālā katında şol 'ālimden
7. efđal yoqdur kim ħilmi aña bezek ola ve 'ilimden kañkısı dīne gerek
8. lürekse anı evvel oğıya ve her 'ilimden görklüsin ve yol göstericisin
9. oğıya ve her fenden kifāyet édecek kağar oğıya ve kitāblar çoğaltmaya
10. içindeki gökcek bilüp 'amele getürmeyince böyle étmek kıyāmet 'alāmet
11. lerindendür şol 'ilmi taleb étmek gerek kim anuñla sünnet yérine gele

11b

1. yā bid‘at def‘ ola resūl ḥazreti عَلَيْهِ السَّلَامُ buyurur her kim bir ḥadīṣi
2. benüm ümmetüme érürse kim anuñla bir sünnet yerine gele yā bir bid‘at götürile
3. vācib olur aña cennet ve her kimünki ‘ilmi gönlinde eşer étmese terk
4. étmeye ki bir gün eşer édecekdür tazarru‘ éde allāha tā ‘ilimden menfa‘at bula
5. ve hīç ḥālde ‘ilimden ğına göstermeye sünnetden biri daḥı budur kim
6. ‘ilmi isteyecek dü-şenbe günü isteye ve penc-şenbe günü ve ezine gün
7. isteye üstāzına tevažu‘ éde eger oḳuduğı bir ḥarf daḥı olursa ve temelluḳ
8. éde ve du‘ā éde ve ḥizmet éde ve nuşret éde resūl ḥazreti ‘am buyurur
9. her kim bireğüye bir ayet-i kur‘ān ögretse ol ögreden ögrenenün mevlāsı
10. olur gerek kim aña ḥor nazarla baḳmaya anuñ üzerine bir ğayrı kişiyi
11. yeglemeye eger bunlardan birin édemeyecek olursa islām köşelerinden bir köşeyi

12a

1. yıkımış ola ve üstāzınun ḳapusın ḳaḳmaya belki çıkınca şabr éde
2. buyruğına muḥālefet étmeye dīne muvāfiḳ nesnede cemī‘-i vaḳtde ḥatırı
3. ḥoşlığın dileye üstāzı ḥaḳḳın atası ḥaḳḳından muḳaddem duta kendü mālından
4. üstāzı ḥaḳḳında hīç baḥillıḳ étmeye sözinde eger yanılrsa te‘vīl éde
5. fi‘l-ḥāl ḥatāya nisbet étmeye sünnet-i islāmdan biri daḥı budur kim
6. ‘ilm istemeklikde key ḥāzır ola cān u gönülile istemege yönele
7. laṭīfe étmeye ve gülmeye ve oynamaya kim bunun gibi nesnelere gönül
8. olur ve ‘ilimde çekişmeye kim andan azğunlık ḳapusu açılır oḳuduğı
9. ‘ilmi dāyim tekrār éde tā ki gönjünden ğitmeye muḥkem ola muḥtāc olduğı
10. vaḳtın mes‘eleyi şora kim şoradurmak ‘ilim ḥazinesinün kilīdi dilidür ve ‘ilmi
11. genciken öğrenmek yegrekdür ve ‘ilmi bulunan yerde oḳımak gerek kimde bulunursa

12b

1. uludan ve kiçiden ganiden ve fakirden ve za'ifden ve şerifden okuya
2. 'arlanmaya velikin cehd ede okuduğı kişi dindār ola emin ola yaşlu
3. ola beglere ve dūnyāya karıřmaz ola ve eger durduğı řehirde okuyacak kiři
4. bulunmazsa sefer ede ne kadar ırak olursa sūnnet-i mu'allimden
5. bir dağı budur kim niyyet ede halkı tağrı yolına da'vet etmeğiçün ve dīni
6. maşlağatına kulavuzlaya bir kaçgun kulu tağrı tā'atına getürmek şakaleynün
7. 'ibādetinden yegrekdür hağkıçün mu'allimlik edenün 'alāmeti budur kim
8. halkdan tama'in kese ve fakirleri seve ve luşfila ta'līm ede ve tevāzu'
9. ede ve řefkat ede ve okıyan kiři hāline mūnāsib 'ilm ögrede 'ilmi ögretmeye
10. illā ehline nitekim resūl buyurdu 'am ¹⁷ الْحِكْمَتَ غَيْرَ أَحْلَاهَا فَتُظْمِرُ وَلَا تُعْطَى
11. ve dağı buyurdu kim dürrleri itler ağzına bırağmağ ve dağı

13a

1. buyurdu kim cevherleri toņuzlar boynına aşmağ lā-şekk 'ilim
2. cevherden yegrekdür ve 'ilmi kerih görenler itden ve toņuzdan şerlüdür
3. ve 'ilmün ehlin bulıcađ dirīđ etmeye ögrede sūnnetden bir dađı budur kim
4. her kişiye 'ilmi 'akıl eşişdüği kadar söyleye 'aklı eşişmese řāyed ki
5. inanmaya yāhūz yalandur dēye kāfir ola yāhūz fehm etmese terk ede
6. ve dađı řol cāhil-i mađrūra ruřřat kelecisin söylemeye kim emin ola
7. ve korđu habesine dađı inen mūbālıđayıla söylemeye kim nevmiz olmaya eminlik
8. ve nevmizlik ikisi dađı mū'min řıfatı degüldür mū'min řıfatı oldur kim
9. hem emin olmaya korđa-dura ve hem günāhum hādden aşadur dēyüp ümizin
10. kesmeye hemişe ¹⁸ بَيْنَ الْخَوْفِ وَالرَّجَا ola kelāmda çok te'villere
11. varmaya ve çok söylemeye kim işiden kişi melül ola işiden melül olduğın

13b

1. sèzicek kelāmını kese söylemeye şunu kim şeyhden işitmişdür anı dèye
2. artuğ eksük söylemeye kişi ‘ilimde hāyınlık ètmek mālda hāyınlık ètmek gibidür
3. ve her ne işidürse mecmū‘ın söylemek gerek belki yèrine göre fā‘ide eder
4. söz söyleye ve daħı işitmedügi nesneyi söylemeye ve i‘timād ètmedigi nesneye
5. fetvā vermeye bir ayetün yā bir hadīsün birkaç vechi olsa kankı vechi
6. dīne yègrekise anı söyleye tanuqluğı maqbūl olmaz kişiden hadīs rivāyet
7. ètmeye şol hadīs ki āyāt-ı kūr‘āna ve ehbār-ı meşhūra muvāfıkdur anı rivāyet
8. ède muhālif olanın ètmeye mu‘allim olan kişi gerek kim gökcek
9. hulklıla hulklana va‘az ve naşihat kim eydür evvel kendü tuta andan halka
10. buyura işleñ dèyü ve toğru yola kulavuzlaya hidāyeti allāhdan bile sünnetden
11. biri daħı budur kim hiç kimseye serzeniş ètmeye ve melāmet kılmaya halk

14a

1. içinde bir kimsenün kaşdı tayındurmak olsa su‘āl ètse aña cevāb
2. vermeye epsem ola ve daħı mağlağa söylense cevāb vermeye ve kendü
3. daħı bu vechilerile su‘āl ètmeye kim hārāmdur zīra bunların gibi nesnelere ‘ālimleri
4. horlamakdur ve dīne noşşāndur sünnetden biri daħı budur kim
5. kendüyi müftilik yā kādīlık mertebesinde dikmeye fetvāıla yā gayrıyla ululuk
6. taleb ètmeye ve halkun gönlin ve yönin kendüye döndürmek istemeye yā bir dünyā
7. fāyidesi yā ‘izzet veyā cāh taleb ètmeye belki bu işe giren kişilerün işi
8. hasbeten lillahi ola allāhun rızāsın ve dīne yardım taleb ède sünnetden
9. biri daħı budur kim ‘ilimden hātırında nesne tutmazsa gökcek
10. okınur düşen hatııla yaza ve’s-selām *faşl* bu faşıl
11. kūr‘ānuñ fazlın ve öğredenün ve öğrenenün fazlın ve sünnetlerin ve edeblerin

14b

1. beyān eder bilgil kim  ur'ānuġ fazīletlerin kişi Őaymak olmaz ve Őaymaġıla
2. bir ġadde ve nihāyete erişmez  ur'ān kim kelāmi  adīmd ur fazlı  alan kelām
3.  zerine allāh fazlı gibid ur maġl ukat  zerine ġadīide gelmişd ur kim
4.  ur'ān allāhuġ bir muġkem ipid ur her kim ol ipe yapışa ġaġġa eriş ur 'acāyibleri
5. d ukenmez tekrār  td ukce eskimez kim  ur'ānıla s ylese ger ek s yler ve her kim
6.  ur'ānıla işlese toġru işler ve her kim  ur'ānıla ġ km  tse 'adl eder ġadīide
7. gelmişd ur kim yarın  ıyāmet g ninde ehl-i  ur'āna d yeler kim oġı y cel g kcek
8. tertībile oġı d nyāda oġuduġuġ gibi aġir ayet kim anda t racaġsın menzil uġ
9. andadur eşerde gelmişd ur kim  ur'ānuġ ayetleri saġıřı uġmaġuġ dereceleri
10. saġıřınca-dur her kim  ur'ānuġ ayetleri cemī'-i ayetlerin oġusa gerek kim a'lā-i illiyyiye
11. erişe **faşl**  ur'ān oġumakda s nnet budur kim  aşdı

15a

1. oġumakdan d nyā ġuřsasın s rmek ola ve daġı allāh liġāsınuġ Őevġin y rine
2. get rmek ola ve kend   ulluġın ġ kmin bilmek ola ve ġızmet edeblerin bilmek
3. zabt  tmek ola her kim bu t riġa birle oġusa daġı  ur'āna uysa yarın
4.  ıyāmet g ninde aġa  ur'ān Őafī' olur ve her kim bunları ri'āyet  tmese
5. ve  ur'āna uymasa ardına atsa yarın  ıyāmet g ninde  ur'ān y der anı t muya
6. ilter  ur'ān inmedi illā anuġc n kim āyātında ve ma'ānisinde tedebb r ve tefekk r
7.  deler ne kim iġinde varısa anı işleyeler  ur'ān oġıyup iġinde-kiyile 'amel
8.  tmemek  ıyāmet 'alāmetler ndend ur  ur'ān s nnetinden bir daġı budur kim
9. muġkemiyle 'amel  de ya'nī ma'nisiyile r şeniyile ve m teřābihine īmān get re ya'nī
10. ma'nisi r şen olmayana ve emřāline i'tibār  de uġmaġıla va'de  td ğine inana
11. ve t muyıla  orġutduġına inana beřāret ayeti gelse řāz ola ve 'azāb ayetin

15b

1. oğusa melül ola belki ağlaya ‘acāyib-i qur’āna muṭṭali’ olıcak ta‘accüb ede va‘zıyıla
2. müttā‘iz ola zacirile yığlına qur’ānı oğıya mādām ki göñli yumşaq ve raqıkdür
3. ve derisi ditrer vaḳti kim kendüde bunuğ gibi hāl bulmasa qur’ān oğımağuş fāyidesi
4. seheldür şahābe ¹⁹ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ on ayet öğrenürlerdi ne kim
5. ol on ayet içinde varısa anuñıla ‘amel ederlerdi andan on ayet dağı
6. başlarlardı hadiſde gelmişdür kim qur’ānda üstāz olanlar kirām-ı
7. berereyile biledür ya ‘nī firiſtehler bölügiyile-dür ve qur’ānı zaḳmitle oğıyanlara iki
8. ſevāb vardur her kim qur’ānı ezberlese ezber edenüñ atasından ve anasından
9. ‘azāb yeğlilür egerçi kāfirlerse dağı ve dağı qur’ānı gaſletile oğumaya enes
10. bin mālīk ²⁰ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ buyurur kim ey nice kiſi vardur kim qur’ān oğur qur’ān ol
11. kiſiye la‘net ‘alī ²¹ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ eydür gaşib ſol qur’āndur kim fācir ezber etmiş ola

16a

1. ebū süleymān dārānī eydür zebāniye tiz yapışurlar ve ḳatı dutarlar ſol qur’ān
2. ehlini kim ma‘ſiyet eder resül hażreti ‘am buyurur kim bu ümmetüñ ekşer münāfıķı
3. qur’ān ehli olacağdur resül ‘am buyurur kim qur’ān oğı mādām ki seni günāhdan
4. yığar vaḳti ki seni günāhdan yığmasa oğumamiş gibidür selefden ba‘zısı
5. buyurur kim bir ḳul bir süre başlar oğumağa ol ḳul ol süreyi tamām edince
6. ol süre aña ḳağdan raḳmet diler ve bir ḳul vardur kim bir süreyi başlar
7. süreyi tamām edince ol süre aña la‘net oğur ſordılar ki nice ḳullardur
8. cevāb verildi bunuğla ki her kim qur’ān oğusa qur’ān helāl ḳıldığın helāl
9. bilse ve ḳarām ḳıldığın ḳarām bilse qur’ān lā-şekk aña raḳmet diler eger
10. böyle olmasa la‘net oğur resül hażreti ‘am buyurur kim qur’ān oğuş
11. mādām ki göñlüñüz qur’ānıla-dur ve derilerüñüz yumşaqdur ve eger bu vechile

16b

1. degülse oqumañuz şahābe رَضْوَانُ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ²² kur'āna ve ezber
2. lemege katı meşgūl olurlardı resūl 'am vefāt ētdüğünde yigirmi biñ şahābede
3. altısı kur'ān ezber etmemişdi ancak ve gērü kalan ezber etmişdi bu cümleyile
4. ne kim kur'ān buyurur cehd ēderlerdi kim yērine gele hīç daķīķa fevt
5. olmaya kur'ānı yigitlikde öğrenmek sūnetdür zīrā ki ol vaķtin ķanına
6. ve derisine ķarışur geceyi ihyā ētmek kur'ānıla sūnetdür ve daķı sūnet
7. dendür ehl-i kur'ānuñ hulķı ve fi'ili gōkcek ētmek olup ayruķlara beñze
8. memek gerek kim ķaķıyana ķaķımaya cāhillik ētmeye nitekim resūl
9. ĥazretinüñ hulķı kur'āndı kur'ān ķaķıduđına ķaķırdı kur'ān rāzı
10. olduğundan rāzı olurdu şahābe zamānında kur'ān ehlini beñizleri şaru
11. lığından ve tenleri aruķluđundan ve gözleri yaşından ve ĥalk güldüği

17a

1. vaķtin bunlar ağladuğundan ve ĥalk şāz olduğı vaķtin bunlar ĥamgīn olduğundan
2. ve ĥalk tekebbürlik ētdüđü vaķtin bunlar tevāzu' ētdüğünden ve ĥalk yēdüđü vaķtin
3. bunlar oruc tutduđundan bilürlerdi sūnetdendür kur'ānı muşħafa
4. baķa oķumaķ zīrā ol vaķtin göz ķulluđı daķı ödenür kur'ān oķımaķlıđuñ
5. edebindendür oķumađa ķaşđ ēdicek evvel misvāk isti'māl ētmek ve ũon
6. larınuñ eyüsin geymek ve kendü ĥoş ķoķulu nesne gōtürmek ve ķibleye
7. ķarşu ũahāretile oturmaķ ve şōyle gerek kim tekye-lenüp otururken
8. oķumaya ve yürürken oķumaya ve ēsnerken oķumaya ve bir sūreye başlasa tamām
9. ēde kesmeye kur'ān oķurken nā-ĉār söylediyise gērü e'ūzu birle
10. başlaya muşħafı aĉuķ tutmaya ve muşħaf üzerine nesne ķomaya dūnyā maşħahatı
11. vaķtinde kur'āna meşgūl olmaya ve kur'ānı oķuduđı vaķtin ve diñledüđü vaķtin

17b

1. sâkin ola ve hareket etmeye ve çağırmaya ve tonın yırtmaya ve yüzün urmaya
2. ve gönlünü arıtmak sünnetdür kur'ân okurken tâ ki âyâtı fikir ede ve ma'nisine
3. te'emmül ede bir ayeti tedebbür ve tefekkür birle okumak yegrekdür kur'ânı tamâm
4. hatm etmekden tefekkürsüz ve dahı şöyle hâzır ola kur'ân okurken kim
5. keennehü vahyü haqdan kendüyedür yâhûz haqq ta'âlâ hazretinden ²³ جَلَّ جَلَالُهُ
6. kendüsi işidür mukâbil ve dahı hûb âvâzıla 'arab edâsına okuya kur'âna
7. artuq nesne katmaya ve kesmeye ve fâsıklar edâsından okumaya ve kur'ân
8. okurken hüznile ve vecdile okıya tañrıya sığına kim okumaqlığında şerre ve fitneye düşmeye
9. inen katı çağırmaya arkun okumak alçaqlığa lâyıkdur sünnetdendir
10. kur'ânı bir bir geñince te'enniyle okumak tâ kim okuyan kişi letâyifine ve esrârına
11. muţtalı' ola her ayetde tura haqq ta'âlâ-dan hâcet dileye rahmet ayetin

18a

1. okursa rahmet dileye 'azâb ayetin okursa tañrıya sığına tañrı adın zikir edicek
2. tesbîh eyde ve ba'zı ayetleri tekrâr ede fehmi harekete getürmegiçün ve göñli
3. uyarmağičün kim kur'ânun nûrı ile nûrlana okuyan kimseye bir dahı sünnet budur kim
4. dâyim okuyu-tura tâ ki unutmaya bundan ulu günâh yoqdur kim bir kişi kur'ândan bir ayet
5. öğrenmiş ola dahı unuda ve sünnetdür kim evini dahı kur'ândan hâlî kılmaya
6. ve sünnetdür ahyânen ayruq kişi okuya kendü işide kur'ânıla halkdan nesne dilemeye
7. ve tama' etmeye ve kur'ânıla nesne etmeye ve kur'ân okuduğuyıla kimseye mübâhât etmeye
8. ve müfâharet etmeye kur'ânun ba'zını ba'zına urmaya fehm êdği nesneyile
9. 'amel ede fehm êtmedigün tañrı tefvîz ede sünnetdendir kim günde beş ayet ezber (10) ede andan artuq ve vazîfe etmeye hatm edicek kırk günde ede müsteħabb budurur
11. resül hazreti 'am nehy edipdürür kim bir kişi üç günden aşagada kur'ânı

18b

1. ḥatm êde ba'zılar varıdı kim ehl-i başıretten ḥatm êderdi her cum'ada
2. ve ba'zılar varıdı kim otuz yılda bir ḥatim tamām êtmedi henüz müsteḥabbdur
3. kış güninde ḥatmi geçeni evvelinde êtmek ve yay güninde gündüzü evvelinde yâ ahirinde
4. êtmek ba'zılar müsteḥabb görmişdi ḥatmi tamām êdeydi aḥşam namâzınun iki
5. reke'at sünnetinde veyâ êrte namâzınun iki reke'at sünnetinde yâḥūz ehlini
6. cem'êde ve ḥatmi bunların içinde tamām êde ḥatm du'asında bile bulunmağı ğanîmet
7. göre kim ol vakt du'â müstecâb olur ḥadîsde gelmişdür kim her kimse kim
8. ḥatim du'asında ḥâzır ola şuna beşer kim ğanîmet mâl kısmet olunurken
9. ḥâzır oldu ve her kim ḳur'ân başlandığı vakt ḥâzır olsa şuna beşer ki
10. fetḥe ḥâzır oldu ḳur'ânı ḥatim êdiecek gerü evvelinden başlaya ḳoya ve ḳur'ândan
11. ala her ne 'ilmi kim kendüye gereklüdür zîrâ ki ḳur'ânda 'ilm-i evvelin ve ahirin

19a

1. vardur nitekim 'alî ²⁴رضى الله عنه buyurur kim her kişi kim ḳur'ânun ma'nâsın
2. fikir êtse ol kimse tefsîr êder cemî'-i 'ilmi **faşl** bir niçe
3. nesneler vardur kim resûl 'am buyurmuş-dur kim anı ri'âyet êdeler ḳur'ânda
4. meşelâ her kim ve't-tîni sūresin oḳusa ahirine êrse ²⁵الَيْسَ أَلَهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ
5. dēse oḳıyan kişiye dinleyen gerekdür kim ²⁶بَلَىٰ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ
6. dēye vakti kim ²⁷لَا أُفْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ oḳıya ahirine êre eyde ²⁸الَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ
7. ²⁸عَلَّ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ gerek kim eyde belâ vakti ve'l-mürselâti oḳuya ahirinde
8. eyde ²⁹فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ dēye gerekdür kim dinleyen kişi eyde
9. ³⁰أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ أَنْتُمْ dēye emîre'l-mü'minîn 'alî rđ ol vakti kim ³¹بَلَىٰ يَارَبِّ أَمْ نَحْنُ الرَّارِعُونَ
10. ³¹بَلَىٰ يَارَبِّ أَمْ نَحْنُ الرَّارِعُونَ oḳıdı eyitdi üç kez ³²بَلَىٰ يَارَبِّ أَمْ نَحْنُ الرَّارِعُونَ
11. ayetin oḳıyacak daḫı dēdi anı üç kez ³³بَلَىٰ يَارَبِّ أَمْ نَحْنُ الرَّارِعُونَ ayetinde daḫı eyle

19b

1. ibnü 'ömer rd ³⁴ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا عَرَفْتُمْ لِرَبِّكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَفِيٌّ
2. oldu eyitdi ³⁵ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا عَرَفْتُمْ لِرَبِّكُمْ
3. ³⁶ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَفِيٌّ ayetin okudu dağı eyitdi عَزَّ وَجَلَّ ve resül hazreti 'am
4. ³⁷ لَدَيْنَا أَنْكَالٌ وَجَجِيمٌ وَطَعَامٌ ذَا غُصَّةٍ عَذَابًا لِيَمَّا
5. dağı bi-hüş oldu bir kişi ve dağı bir kişi مِنَ الدَّهْرِ
6. ³⁸ آتَى وَعِزَّتِكَ ayetin okudu ömer rd işitdi ve eyitdi ki لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا
7. ³⁹ دَعَا جَعَلْتَهُ سَمِيْعًا بَصِيْرًا حَيًّا وَمَيِّتًا dedi imām muhammed bin 'ale't-tirmidî rğ eydür kim
8. vağti ki çul hüvallahü ehad okusağ eyit kim ⁴⁰ أَنْتَ اللَّهُ أَحَدٌ
9. felak okusağ ol vağt eyit kim ⁴¹ بِرَبِّ الْفَلَقِ
10. birabbi'n-nās okısağ eyit kim ⁴² بِرَبِّ النَّاسِ
11. vağti kim ⁴³ وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ

20a

1. hazretinden hacet dile andan müsteħabdur şur'an okuyan kişiye أَهْلَ أَقَامِينَ
2. ⁴⁴ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ
3. birle okuya bu ayeti dağı eyle okuya بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ
4. ⁴⁵ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا
5. ⁴⁶ مُسْتَهَابِدُر كِيم
6. ⁴⁷ هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ
7. deye başlaya işbu dedüğümüz edebleri şur'an okuyan kişi gerek kim
8. saşlaya her şanda kim bu dedüğümüz gibi ayet gelse ma'nāsın fehm eden
9. kimseler şalanın dağı bu zikrü olınan gibi okuya **faşl**
10. bu faşıl muşhaf yazmağuş edebin beyān eder muşhafı ta'zīm etmek
11. budur kim ince şağtıla yazup kişi kış'aya biraşmaya emirü'l-mü'minān rd

20b

1. bir kişide uvaq hattıla kiçi kıt'aya muşhaf gördi ol kişiye dürre urdi
2. eyitdi tañrınuñ kitābın ulu ululañ iri hattıla yazuñ ulu kıt'aya yazuñ ve dañı
3. muşhafda qur'āndan artuq nesne yazmañ ba'zılar 'aşr ve ħums ve kırāt
4. ve tefsīr yazmağı mekrūh görmişler ba'zılar cāyiz görmiş ħacet olan
5. kimselere ba'zılar mekrūh görmişler qur'ānı altunıla yazmağı ve gümüñile bezek etmegi
6. zīrā uğurlanmağa ve ħaşba sebep olur ve dañı dīvārda ve yërde naqş yërine
7. qur'ān yazmaq mekrūh-dur zīrā qur'ānuñ 'izzetin yēnlitmiş olur ve dañı arı
8. nesne üzerine yaza sehel dutmaya ta'zīm ile duta ħiç kimse düşmen iline varduğı
9. vaqtin muşhaf birle sefer etmeye ve gökçek hattıla yazmaq müsteħabdur
10. nitekim ħazret-i risālet 'am bir ħadīñde buyurur her kim ⁴⁹ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
11. gökçek hattıla yazsa ħaqq ta'ālā anı yarlığaya ve dañı qur'āndan ħiçbir nesneyi

21a

1. zāyi' olacaq yërde qomaya ve yère düşmiş bulsa götüre ħadīñde gelipdürür kim
2. bir kimse yèrden bir pāre kāğıd götürse kim anda ⁵⁰ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
3. yazılmışdur tañrı adın ululayuban ve bir arı kimse erişmez yèrde gömse ħaqq
4. ta'ālā ol qulı şiddīqlardan yazar ve dañı atasından anasından 'azābı
5. yēgni eyler egerçi atası anası kāfir dañı olursa ba'zı ħarāyib-i eħbārda gelmişdür kim
6. resūl ħazreti 'am mübārek eline qalem aldı diledi kim yaza ismullahı qaçan kim
7. yazdı qalemüñ gölgesi ismullāh üzerine düşdi resūl ħazretine
8. ħoş gelmedi yazuyı terk etdi ve dañı tañrı adın tükrükile yuymaq mekrūh-dur
9. resūl ħazreti 'am nehy etdi anuñ bigi etmekden buyurdi kim taħtayı aru şuyıla
10. yuyalar eger ħacet olursa tañrı adın bir kişi eger levħa yazsa dutsa yusa
11. dañı ħastaya şuyın içürse cāyizdür sünnetdendir ta'zīm etmek ol

21b

1. yeri kim anda muşhaf korlar resül 'am buyurur kim mescidden sonra hiç
2. yer yokdur kim sevgülerek ola tanrıya illā meger muşhaf olan yer ammā
3. muşhaf eskise menfa'ate yaramaz olsa bir arı bēze şarup bir arı
4. yerde gömmek gerek kim anda ayak başmaya ve necis erişmeye kur'an öğretmeye
5. kavlı edüp nesne almaya hazret-i risālet 'am nehy edüpdürür kur'anı şatmağdan
6. ve bahāsından ve 'ilmi şatmağdan ve bahāsından mu'āza rd şordılar kim
7. muşhaf-lar yazarlar bahāsın alurlar ol nicedür eyitdi ol kur'an şatmağ degüldür
8. belki varağ şatmağdur ve eli emegin şatmağdur ammā kur'an şatmağ oldur kim kur'andan
9. bir kimseye nesne öğretmeye kavlı ede nesne ala **faşl** bu faşıl
10. tahāretün sünnetlerin beyān eder arılık imānuñ yar<u>sidur ve namāzuñ miftāhidur
11. teni arıdıcıdur günāhdan her kim tahāretile ölse ol şehīd olur ve hemīşe

22a

1. dest-namāz birle olmağ islām sünnetindendür ve her namāzda yeni tahāret
2. almağ peygāmber sünnetidür yazıya varduğı vaktin tonın çıkarup yere koyucağ
3. ⁵¹ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ deye etegin yukaru götürmeye yere yakın oturmayınca
4. yazıya varıcağ elden geldükce penhān yerde otura 'uryāniken şu dökmeye
5. şu dökmeye otursa yumşak yere otura kıbleye karşı oturmaya ve aya karşı
6. ve güneşe karşı oturmaya ve bevlinden gāyetde sağına başın aşığa birağa ve uta<n>duğından
7. kendüden çıkanı göme koya ammā yüzüginde yāhūz ayruk yerinde tanrı adı
8. varisa gidere halāya varduğı vaktin ⁵² اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ
9. deye sağ ayağın yere başa kağa tā kim andan kurt kuş varisa tağıla
10. gide etegin yukaru götüre şol ayağı üzerine otura ve sağ ayağın dike
11. bevlî üzerine teneffüs etmeye kendüden çıkan nesneye bakmaya ve kendünün

22b

1. aşağa yanına bağmaya bevlı gā'yiēi üzerine tükürmeye ve sümkürmeye tamām
2. ferāęat küllī hāşıl olmayınca ęalkmaya üzerinde çok dağı oturmaya
3. ol hālde söylemeye örü-tururken işemeye ęatı yüce yerden alęak yere işemeye
4. āletini dibinden tuta şol eliyile aręun aręun şığaya tā ki bevlinden bāķī nesne
5. ęalmaya ęıķa gide ammā şağ eliyile zekerite yapışmaya fārię olduğdan şonra
6. allāha istięfār ēde ve şükür ēde ni'metine andan abdest ala eger şu varısa
7. eger şuyıla dest-namāz almak müyesser olmazısa teyemmüm ala ęazā-yı hācetden
8. şonra eglenmedin dest-namāz ala ammā delüğe işemeye ve şuru suya işemeye
9. yol üzerinde oturmaya şuya girdüği yerde oturmaya yemiş ağacı dibinde
10. oturmaya ve dağı müsülmānlaruņ gölgelendüği ağaç dibinde oturmaya
11. ağar ırmağ kenārında oturmaya kimsenüņ ęapusunda oturmaya mescid üzerinde

23a

1. oturmaya yaşıl çemen üzerine oturmaya taş birle siline arınınca sünükile silinmeye
2. tezegile ve kömürile ve otıla ve sırça birle silinmeye ve taş silinmekden
3. şonra şuyıla yuya ammā örtindikden şonra elini toprağa
4. süre ve kimse yardımıyla abdest almaya izārınuņ içine şu şaça
5. hātırından vesvese gitmeğiçün abdesti kıbleye ęarşu oturup
6. ala abdest aluriken dūnyā kelecisin ētmeye taņrı adıyla başlaya
7. ol misvāk isti'māl ēde misvāk bulunmazsa barmağıyla ağzın yuya
8. her uyęudan uyandüği vağtin misvāk isti'māl ēde baķır ęabdan
9. abdest almaya bir mud şuyıla abdest ala ve bir řā' şuyıla gusül
10. ēde isrāf ētmeye ıssı şuyıla abdest almaya ve güne durmuş şuyıla
11. abdest almaya her bir 'üzvünü yuduğda taņrı adın yād ēde ve istięfār

23b

1. ve tevbe éde abdestden fāriğ olduğdan sonra örü-tura dest-namāz
2. aldığı şudan içe örü-tururken şu içmek yokdur illā abdest şuyından
3. ve zemzem şuyından **fāşl** bu faşıl gusül étmegiñ sünnet
4. lerin ve dağı teyemmüm étmek sünnetlerin beyān éder sünnetdür cum'a gün ve iki
5. bayrām gün ve 'arefe gün gusül étmek ve dağı müsteħabdur hacāmatdan sonra
6. ve kāfir müsülmān olduğdan sonra gusül étmek ve gusül étdükden sonra
7. bir pāre arıca nesneyile siline ve gusül étmekte sünnet budur kim evvel iki elin
8. yuya andan tahāret éde andan abdest ala namāz abdesti gibi andan
9. başına şu dōke ve kalan a'zāsına şu dōke üç kez evvel sağından
10. başlaya andan şolından ve bedenini eliyile ova necis varısa gidüp
11. arınmak için andan gusül édügi yerden gide bir arıca yere vara

24a

1. andan ayakların yuya ve eger şu bulunmazsa teyemmüm éde namāziçün ve tañrı ta'alānuñ
2. adın zikir étmegiçün ve selām almağıçün ve cemī'-i hayırlu nesnelere için
3. **fāşl** bu faşıl namāzuñ ba'zı sünnetlerin beyān éder ol
4. nesne ki kıla farz olmuşdur tevħidden sonra efđalı namāzdur namāz
5. ĩmānuñ 'alāmetidür ve uçmağıñ kilīdi dilidür dīnün ħalāvetidür yağınun
6. kuvvetidür namāzuñ sünnetleri çokdur ol cümle-den biri oldur kim
7. evvel vaqtile ahir vaqtün ortasında kıla cemā'at dirilmeye muntazır ola
8. érte namāzın kış güninde tiz kıla yaz gününde şovıdırağ kıla ıssı günde
9. öyle namāzın gün şovıyacağ kıla ikindi namāzın gün şararmadın kıla yatsu
10. namāzın geçeniñ üç bahşında bir bahşı geçicek kıla meger ki za'if-ler
11. ve hastalar var ola yāğūz birince ħalka ağır gele ol vaqtin tiz kıla

24b

1. **faşl** bu faşıl ezānı beyān eder ezānuñ sünneti yüce yerde
2. başlamakdır mü'ezzin gerek kim iki elin kulağına qoya başlamakdan ücret
3. almaya niyyet ede kim halkı haqquñ tā'atına yeltes ve dağı ezānıla iķāmet
4. arasında birez eglene yeyesi yeyecek kadarı illā aħşam namāzında degül
5. ve seferde dağı başlaya gerekse cemā'atıla olsun gerekse
6. yalıñuz olsun yegregi oldur kim ezānı kim oqursa iķāmeti dağı
7. ol eyde yāhūz ayruk kişi eydürse mü'ezzin destürıyla eyde mescid
8. yapan kişi yegrekdür imāmlıķ étmege yā mü'ezzinlik étmege eger elinden gelürse
9. ve dağı mü'ezzin başlarken ne dërse cemā'at dağı bile demek
10. gerek ezānda dağı ve iķāmetde dağı illā meger kim حَى عَلَى الصَّلَاةِ⁵³
11. dedügi vaqtin حَى لَأَحْوَلِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ⁵⁴ deye ve حَى

25a

1. ماشاءالله كان وما لم يشاء لم يكن⁵⁶ dedügi vaqtin عَلَى الْفَلَاحِ⁵⁵
2. deye kāmets getürürken قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ⁵⁷ dedügi vaqtin أدَامَهَا
3. deye érte namāzında مِنَ النَّوْمِ⁵⁹ dedügi vaqtin اللَّهُ وَ أَمَّا مَهَا⁵⁸
4. cemā'at eyde ki صَدَقْتَ وَبِالْحَقِّ نَطَقْتَ⁶⁰ deye ezānıla iķāmet ortasında
5. du'ā çok ede ne kadar hācets varısa dileye kim ol vaqt du'ā müstecābdur
6. peygāmbet hāzretine çok şalavāt eyde ezānıla iķāmet arasında ne kadar
7. namāz dağı kılmak dilese kıla meger ki érte namāzında ve aħşam namāzında abdestile
8. hāzır otura ezān okıduğunlayın mescide hāzır ola **faşl**
9. bu faşıl haqq ta'ālā hāzretinde qanqı yer sevgülüdür anı beyān eder bil
10. gil kim haqq ta'ālā katında sevgülüsi yerlerüñ mescidlerdir andan
11. sonra efdal mevzi' kıbledür sünnet-i mescid yapmakda oldur kim mescidi

25b

1. zīnetden ve nakışdan ve şüretten arı éde-ler kim bunlaruñ gibi
2. nesnelere mescidde kıyāmet ‘alāmetidür ammā kirecile ağartmak revādur
3. nesnelere aşmaya ve şüretler aşmaya ve dürlü dürlü nakışlı döşekler döşemeye
4. bināsın muhkem éde elinden geldüginde uvağ taşcuğazlar döşeye andan sonra
5. ayruğ nesne çıkarmaya yā haşır döşeye ammā namāzı yer üstünde kılmak efđaldur
6. mescidi yapan kişi hemişe mülāzemetin kesmeye kandile ve çırāğa hizmet eden
7. kimse mescidden eksilmeye günde bir kez arı süpürgeyle süpüre şālihleruñ türbe
8. sini namāz kılmak yer eylemeye kim ol yahūdiler şan‘atıdır bundan şakınmak gerek
9. *faşl* bu faşıl mescide varan kişilerin şevābın beyān eder bilgil kim
10. mescide varanların adımları hisāb-lanur her kim ırağdan gelüp adımı
11. çok olursa anuñ şevābı dañ ziyāde olur namāza gelen kişi arğun arğun

26a

1. vağārıla gele barmağların birbirine geçürmeye ve oynamaya ve gülmeye ve lağv söylemeye
2. mescide giderken du‘ā kılmagı ğanīmet göre ve hağğ ta‘ālādan dileye kim
3. ardından ve önünden ve üstünden nūr ruzı kıla ve dañ na‘linini
4. mescid kapusunda sile pāk éde andan içerü gire girdügi vaktin niyyet
5. éde kim zikir ve du‘āyıçün oturacağdur dinde yaramaz nesnelere şakınmagıçün
6. kaçan kim mescide yönele tevāzu‘ıla ve ğamdıla ve korkuyıla ve peygāber ğazretine
7. şalavāt vermegile gire mescide girüp çıkmaya illā zikrile ve du‘āyla
8. mescidde dünyā kelecisin söylemeye şan‘at ehli mescide girüp şana‘atın işlemeye
9. ve dañ oğlançukları ve delüleri mescidden ırağ edeler mescidde şatu bazar étmeyeler (10) ve kılıç çekmeyeler ve katı ğavğa étmeyeler ve hiç kimse birbiriler çekişmeyeler ve mescidde
11. suçluyu dögmeyeler her cum‘ada bir kez buğür vèreler kapuları önün arı tutalar

26b

1. mescid içinde ticâret eden kişi görseler eydeler ki ⁶¹ لَا أَرِيحَ اللَّهُ تِجَارَتِكَ دەyeler
2. bir kişi mescidde yitügin çağırırsa işiden kişiler eyde ki ⁶² لَأَرَدَّ اللَّهُ عَلَيْكَ
3. دەyeler ve mescidde tükürmeye ve sümkürmeye ve eger bu ikisinden birisi vâki' olsa
4. toprakıla göme kıoya mescidün taşından toprağından ve haşırından ve otından taşra çıkarmaya ammā çörçöp
5. olsa çıkara mescidi otā' edinmeye ağzında şoğan ve şarımsak kıokusıyla
6. mescide girmeye ve mescidde toz olsa ve örümcek avı olsa arıda mescidi
7. ev edinmeye ve yol edinmeye cemā'atıla namāz kıılmağı ğanīmet göre yalunuz kıılmağıla cemā'atıla
8. kıılmağı tefāvüti inen çokdur cehd êde kim ulu ve cemā'atı çok mescidde
9. kııla nidā işiden kışıye ruşşat yokdur kim cemā'atı terk êde peygāber 'am
10. buyurur kim tārık-i cemā'at münāfıkdur ve dört kıtābda mel'undur demiş ⁶³ الْعِيَادُ
11. ⁶³ بِاللهِ namāzı başına kıılanuñ hāli böyle olıcağ namāz kıılmayanuñ hāli ne ola ve hatun

27a

1. kışıye cemā'ata hāzır olmağ yokdur bunlaruñ mescidleri evleridür erenler mescide
2. varup cemā'atıla kıılcağ ne kıadar şevāb bulursa hatunlara evinde kııldığı
3. vaqtin ol şevābı bulur imām evvel sağı doğru döne andan şonra namāza şürü'
4. êde cehd êde kim sağuñ evvelinde imāmuñ sağ yanında dura ve imāmuñ
5. ardında berāber tursa dağı yègrekdür ammā evvelki sağları boş kıomayalar ön
6. şafda yer variken gèrü şafda tırmayalar eger şaf boş kıalursa ard şafda
7. kıala halkı başa başa ilerü gitmeye şafda şık turalar ve düz turalar şaf ardında
8. yā bir ayruğ yerde cemā'atdan ayru yalunuz tırmaya sünneti key gökcek bilen kışı
9. imāmlığ êde andan şonra kıur'ānı gökcek okıyan andan hicretde ön olan andan
10. şonra yaşda ulu olan kıonuğ ev issine imāmlığ êtmeye belki ev issi imāmlığ
11. êde kıonuğa eger imāmlığa şālihise imāmlığa ihtiyār olına her kışı kim

27b

1. müttakīdūr ve perhizkārdur imām cemā'ata namāzı hafif kılıvère ve tamāmlıgıla öyle
2. namāzında cemā'ata azıraķ kıoya cemā'ata namāzdan şonra hayrıla du'ā éde tar
3. abdestile namāza yakın olmaya ol kıaydı bitürüp gèrü yèni abdest almayınca
4. namāzı hıç nesneden ötürü te'hîr étmeye meger ki ta'ām hāzır ola ve kıarnı
5. daħı aç ola ol vaķtin evvel ta'āmı yèye andan namāz kıla **faşl**
6. bilgil kim bir kışı gönlegile namāz kılsa iligin ura andan namāz kıla
7. ve tonınuñ yènin şoķa andan kıla seccāde üzerine kıılmaķ cāyızdır ammā yègregi
8. oldur kim yer üzerine kıla şevāb ziyāde olmağıçün şol nesne kim yerde biter
9. anuñ üzerine kıılmaķ revādur haşır bigi ve pambuķ bigi ve eger şahrāda kıılurda
10. ve kıum arasında kıılursa öjine setre dike ammā setrenüñ yoğunluğı bir barmaķ
11. kıadarı ola ve uzunluğı bir zirā' miķdārı ola setreyi iki kıaşınuñ or

28a

1. tasında toğru étmeye yā şağ kıaşına yā şol kıaşına toğru éde andan şonra
2. setrenüñ ardından kimse geçse kıayırmaz ammā namāz kıılan kışiyile
3. setre ortasından geçmek yoķdur **faşl** bu faşıl namāzuñ
4. erkānın beyān éder bilgil kim namāz kıılan kışı gerek kim namāzuñ
5. erkānın gāyetde ri'āyet éde ve icabların ve sünnetlerin tamām éde tekbîr vaķtinde
6. hāzır ola allāh-dan gāyırı gönlinde nesne olmaya allāhu ekber dedügi vaķtin
7. gönli allāhuñ 'azameti birle toptolu ola evvel günāh-ların-dan tevbe éde
8. ve dünyā çirkinden gönlünü arıda pāk éde ve hūtırına şöyle getüre kim
9. şonj namāzıdır haķķ ta'ālā hāzretine gönderür kıorķuyıla ve alçaķlıgıla
10. ve himmetile kıla şağına ve şolına bakmaya ve şöyle ki allāh hāzretini göredurur
11. gibi tura yāhūz kendü göre-mez lā-şekk haķķ ta'ālā anı göre-durur

28b

1. ve içine taşına mü'tali 'dür diline geldüğün gönliyle bile ve dağı cemi'-i 'uzvı
2. sâkin ola namâzda hareket étmeye öksürmeye ve sümkürmeye ve dört yaña
3. bakmaya ve ésnemeye ve eger yénemezse ağzın yuma ve yüzün göge tütmaya ve gözin
4. yummaya nazarı secdesi yerinde ola namâzda durduğı vaktin ayakların
5. birbirinden inen ırak dutmaya ve inen dağı yakın tütmaya ve kur'ânı ne inen
6. katı okuya ne inen arğun okıya ammâ okımağıla rükü' arasından bir nefes
7. alacak kadar eglene andan rükü'a vara rükü'da arçasın düz tuta ve ruku'dan
8. kalkıcağ tamâm toğru tırugele şöyle kim her 'uzvı yerlü yerine dolana secdeden
9. kalkıcağ dağı eyle éde koltuğun secdeye varıcağ açuğ tuta karnın dizi
10. üzerinde yukaru götüre secdesi yedi 'uzv üzerine ola kim alını ve iki eli
11. ve iki dizi ve iki ayağıdur kalkıcağ tayanmadın toğru durugele meger ki

29a

1. za'îf ola za'îf tayanursa kayırmaz iki yanına selâm verdüğü vaktin avadan
2. döne imâm du'â vaktinde yüzün cemâ'atından yaña döne eger cemâ'at ondan
3. eksük olsa dönmeğe ve dağı farîza kılduğı yerden sünnet kılduğı yeri
4. degşüre érte namâzın kılıcağ gün toğmayınca mescidden çıkmaya zikre
5. meşğül ola kaçan kim gün bir sünü boyı kalka iki reke'at namâz kıla andan
6. çıka eger dağı ziyâde kılursa hoş namâz kılduğdan sonra du'â étmeği ganîmet
7. göre kim ol vakt du'â müstecâb olur ahşam namâzıla yatsu namâzı arasın
8. namâz kıлмаğıla yâ kur'ân okumağıla ihyâ kıлмаğıuñ sevâbı çokdur **faşl**
9. bu faşıl nâfile namâz fazîletin beyân éder bilgil kim nâfile namâzlara mülâzemet
10. étmek hağğ ta'âlâ mağabbetinüñ miftâhıdur her kişinüñ kim farîza namâzlarından
11. eksüğü olsa nâfile namâz anuğ yerine-durur tamâm éder huşüşâ dün namâzın

29b

1. kılmak hoş şâlihler 'âdetidür günâh-lar kefaretidür ve dahı bedenden
2. renciler giderür ve kişinüñ günâhın kırmaz göyündürür nâfile namâzı kılmurken
3. gerek kim ferahıla kıla ve eger melâlet birle kılmur fâyide-si yokdur
4. belki günâhı fâyidesinden ziyâde-dür kendünün üzerine 'ibâdetden nesne
5. ta'yîn etmeye nefsine ağır yük yükletmeye ve dahı kuşluk vaktinde iki
6. reke'at namâz kıla yâ sekiz kıla yâ on iki kıla ammâ kuşluk namâzında
7. ve'z-zühâ sûresin okuya ta'avvü' namâzı evinde kılmak yegrekdür nâfile namâz
8. larda tesbîh namâzınun şevâbı çokdur günde bir kez kıla yâ cum'ada bir kez kıla
9. yâ ayda bir kez kıla yâ yılda bir kez kıla yâ 'ömüründe bir kez kıla tevbe namâzı ve istiḥâre
10. namâzı sünnetdür yağmur yağmayacak iki reke'at ve sefere gidicek iki reke'at ve atası
11. anasıçün iki reke'at ve seferden gelüp evine giricek iki reke'at ve ḥaḳḳ

30a

1. ta'âla münâfıklık-dan kırtarmağıçün iki reke'at namâz kıla nâfile namâz kılmurken
2. anası çağırursa icâbet ede atası çağırursa icâbet etmeye *faşl*
3. bu faşıl cum'a güninün fazîletin beyân eder bilgil kim her kişiye lâzım
4. dur kim cum'a gününe ta'zîm ede kim cum'a günü gèrü kalan günlerün ulu
5. sıdur ol gün gerek kim ḥaḳḳ ta'âlâ kulluğına meşgûl oluna dünyâ
6. maşlahatı elden kıoyıla şabâḥ tırigelicek gusûl ede ve istiğfâra meşgûl
7. ola peygâmbere ḥazretine çok şalavât veribiye günâhdan gâyetde sakına
8. ol günde günâh etmek uludur nitekim ḥayır etmek uludur mescide tîz vara
9. ve misvâk isti'mâl ede ve ḥîb isti'mâl ede ve bıyığın kese ve dirnağın
10. kese cum'a gün geymegiçün ve bayrâm gün geymegiçün iki ḥon yaraqlaya günde
11. geydügi ḥondan artuḳ ḥadîşde gelipdürür kim bir cum'a kılmak 'imâmeyile

30b

1. yęgrekdür yętmif reke‘at namāzdan ‘imāmesüz eger helāline cimā‘ ederise yā cum‘a gün
2. veyā cum‘a gęcesin ętmek gerek cum‘a gęcesin duḥān sūresin oḳuya ve zevālden öñdin
3. el-kehf sūresin oḳuya deccāl řerrinden emīn ola mescid ḳapısına yęticek
4. du‘ā ęde ve imāma yaḳın tura ḥalkı başa başa geçmeye meger ki yol üzerinde otura
5. anı başup geçerse ḳayurmaz iki kişi biribiri yanında otururken aralışlarına girmeye
6. yer yer uygusu gelse ḳalka bir yere daḫı vara barmağı ucıyila başını dürtę
7. üç kez imām ḫuṭbe oḳumađa çıkşa kelecı ętmeye namāz ḳılmaya yanındağı
8. kişiye epsem dęmeye iřāretile daḫı epsem dęmeye ḫalk mescidde ḫalka olup
9. oturmaya namāzdan öñdin ḫuṭbe vaḳtinde dizin diküp oturmaya namāz ḳılmadın
10. mescidden çıkşmaya imām ḫuṭbeyę çıkşduğı vaḳtin du‘āyı ğanīmet göre kim
11. ol vaḳtde du‘ā müstecābdur cum‘a ğünü maḫřüş ętmeye gündüz oruc dutup

31a

1. gece ihyā ętmege belki zıkre ve namāza maḫřüş ęde cum‘a gün mescidde
2. eglene ikindü namāzın ḳıla andan çıkşa **faşl** bu faşıl bayrām
3. sünnetlerin beyān ęder bayrām sünnetinden biri oldur kim gęcesin ihyā ęde
4. ḫadıřde gelipdürür kim her kimse bayrām gęcesin ve daḫı şa‘bān ayınuñ nişfi gęcesi
5. ihyā ętse ğöñli olmaya şol ğünde kim ğöñül-ler olur ve daḫı tañlacak
6. ğusl ęde ğökcek tonlar geye řīb dürtine fişır bayrāmında yęyesi
7. ifřār ętmeyince muřallāya gitmeye kişi bayrām ğün yęyesi yemeye namāz ḳılmayınca
8. evvel ifřār ętdükde ḳurbānı etiyile ifřār ęde bayrām muřallā-sına
9. etile çıkşmaya ve ḳurbān bayrāmında muřallā yolında ve soḳaḳlarda ve mescid
10. lerde yüce āvāz birle tekbīr ęde minbere yaḳın otura zikir
11. ętmeğiçün imām ḳurbān bayrāmında muřallāya tīz çıkşa ve oruc bayrāmında

31b

1. geñince çıka halka ol günlerde ne lâzım olur bildüre şadağa
2. vërmege halkı kındura miskinlere ta‘âm vërmege kındura şehride kim
3. varısa çıkalar tā oğlancuklar ve kullar ve hatun kişiler dağı islāmuñ sevādın çoğaltmağıçün ammā hāyız hatun kişiler muşallāya varmayalar
4. zikre ve du‘āya meşgūl olalar namāz kılduğdan şonra halk geldügi
5. yoldan gitmeye bir ayruğ yoldan gide at segirtmege ve silāhıla oynamağa
6. ruḥşat vardır ḥalāyık muşallāya cem‘ olmağdan kıyāmetde **أَمَّنَّا بِهِ**
7. **وَصَدَّقْنَا**⁶⁴ ḥalāyık sinleden kalğup ḥazrete cem‘ olmağı anlayalar
8. ol şaf şaf turtuklarını kıyāmet güninde ḥazrete karşı tur
9. duğlarına kıyās edeler muşallādan tağılup her biri bir yaña gitdüğinden
10. kıyāmet güninde uçmaqlık uçmağa tamulık tamuya gitdüğine
11. kıyās edeler **faş!** bu faşıl zikrūñ sünnetlerin beyān eder

32a

1. sünnet budur kim gönli ḥazır ola ve içi arı ola ve zikri ihfāyıla
2. eyde zikrūñ efđalı kelime-i lā ilahe illallāhudur ganīmet göre zikri gāfiller
3. içinde ve bāzārlar izdiḥāmında **faş!** bu faşıl sünnet-i islā
4. mdandur resūle ‘am şalavāt vërmegi beyān eder sünnet-i islām dandur
5. resūl ḥazretine ‘am çok şalavāt vërmek kim çok şalavāt eydürse
6. yarın kıyāmet gününde resūl ḥazreti ‘am aña şefā‘at ediserdür ve dağı
7. dārū’s-selāmda yoldaş olıyardur bārī her ne kadar ki resūl ḥazreti
8. añıla yaḥūz ḥatıra gele şalavāt ve selām eyde kitābda yazarken aña
9. **أَلْصَلَّةُ وَالسَّلَامُ**⁶⁵ dēye du‘ānuñ evvelinde ve ortasında ve ahirinde peygāmbere
10. şalavāt vëre ve resūl ḥazretin añaçak kalan peygāmberleri bile aña
11. evvel şalavāt vëre bizüm peygāmbere andan kalanına şalavāt vërdükden şonra

32b

1. ehl-i beyti ve şaḥābesin ve ḥatun-ların bile aña **faşl** islām
2. sünnetlerinden biri daḥı istiğfārdur ‘ale’ d-devām kim istiğfār kebīreyi şağīre
3. kıılır ve kişi melāletden kırtarur ve mālına berekāt vērür bundandır kim ḥoca ‘am
4. günde yüz kez istiğfār ederdi etā-ı istiğfārdan öñdin tevbe éde ve istiğfārı
5. ‘ādet éde ve seyyidü’l-istiğfār budur kim eyde اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي
6. ⁶⁶ وَأَنْتَبُ إِلَيْهِ الْيَوْمَ إِلاَهُوَ الْحَيُّ bunun üzerine dāyim ola ve eger
7. māni‘ olsa şonra kazā éde **faşl** bu faşıl du‘ānuḡ
8. sünnetlerin beyān éder du‘ā ‘ibādetün mağzidür ve mü’minlerün silāḥıdır
9. ve yērün gögün nūrıdır ve du‘ānuḡ sünnetleri ve edebleri vardur anlardan
10. bir loḡması ḥelāldür ve kesb daḥı ḥelāl ola eger böyle olmazsa du‘āsı
11. kendüye olur ve bir daḥı göñlin ḥāzır dutmaḡdur ve icābetde yaḡın üzerine

33a

1. olmaḡdur ve biri daḥı oldur kim tevbesin yēñileye ve diledüḡi nesneyi ḥāşıl
2. kıılmaḡda ivmeye du‘ām geç kabūl oldı demeye ve du‘āda melūl olmaya
3. tañrınun kıullarında kıul vardur kim ḥaḡḡ ta‘ālā ⁶⁷ جَلَّ جَلَالُهُ anuḡ tazarru‘ın
4. işidür likin geç kabūl éder du‘āya mülāzemet éde ve biribiri ardınca
5. tekrār éde yēdiye degin geñlikden tarlıḡa düşmedin tā du‘ānuḡ
6. fāyidesin bula du‘ādan öñdin allāḥı ulu adlarıyıla aña andan şonra resūl
7. ḥāzretine şalavāt eyde andan şonra du‘ā édüp ḥācetin dileye kendü
8. zıulmine iḡrār éde tevbesinde ihlāş üzerine ola du‘ā édicek cemī‘-i müsülmānları
9. bile eger ve kendünün ne dürlü ḥāceti varısa cemī‘in aña du‘āda
10. sec‘-i isti‘māl étmeye ḡarīb nesnelere dilemeye ve edebden geçmeye ḥüdāya baña
11. uçmaḡda fülān köşki vēr demeye ḥātırına ne gelürse anı dileye şüret-i

33b

1. du‘āyı ezber okumaya gönli gāfiliken du‘āda temennī-den sakına du‘ā vaktinde
2. gusül éde yāhūz abdest ala bir maqşūd için du‘ā étse du‘ā
3. vaktinde kıbleye karşı tura ve otura evvel du‘āda kendüyi dileye ellerin götüre
4. çigini berāberi dizi üzerine çöke ol kim maqşūddur üç kez tekrār éde
5. elini gögsine tuta şol miskīn ta‘ām diler bigi du‘āda āvāzın
6. alçaq éde du‘ā tamām olucaq elin yüzine süre ve du‘āda amīn dēnile ve du‘ā
7. icābet gelse allāha şükür éde eger dilegi birez eglense du‘āda vaq̄tlerün
8. yēgregin ihtiyār éde meşelā cum‘a gün nidā vaktinde yā cum‘anun aḥir vaktinde
9. ve aḥir sā‘atinde ve ezān okunduq̄dan şonra yāhūz ezānıla iḳāmet arasında
10. yā iḳāmet okurken yāhūz beyne’s-şalāteyinde çahār-şenbe gün yā her günün
11. zevālī vaktinde yāhūz seḥer vaktinde yā recebün evvel gēcesi yā şa‘bānuḡ

34a

1. nişfi gēcesi yāhūz iki bayrām gēceleri gündüzleri du‘āsuz geçmeye ve daḡı
2. oruc açıldıḡı vaq̄tin du‘āyı gānīmet göre ve gönli yumşaq ve raḡīk olduḡı
3. vaq̄tin ve daḡı ḡaqq ta‘ālā-nun ‘azameti ve celālī birle ṭolu olduḡı vaq̄tin ve ḡasta
4. lıq̄da ve ehlinden ve vaṭanından ayrıldıḡı vaq̄tin ve farz namāzlardan şonra
5. ve ḡur‘ān ḡatm olduḡı vaq̄tin ve ihlāş süresin okuduq̄dan şonra
6. ve müsülmānlar cemā‘atı içinde kim yüze yēteler ve daḡı du‘ā édecek yerleri
7. gānīmet göre meşelā iki şaf gāzāda biribirine uğraşurken du‘ā éde ve yağmur
8. yağduḡı vaq̄tin du‘ā éde ve ka‘beyi evvel gördüḡi vaq̄tin ve ka‘be ḡapusuyla maḡām-ı
9. ibrahīm ortasında ‘am maqşūdlarından gereklüsin ihtiyār éde
10. ‘afvu ve ‘āfiyet ve mu‘āfāt ve yaḡīn ve rahmet bigi ve daḡı du‘ānuḡ cāmi‘īraḡın
11. ihtiyār éde bu du‘āyı okıya ki رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ

34b

1. اللَّهُمَّ اعْطِنِي كُلَّ 68 bigi ve yāhūz eyde ki
2. خَيْرٍ وَأَعْذِنِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ 69 ve du‘ānuḡ efđalı oldur kim kendü neufsine
3. éde dağı atanuḡ oğıla ve ođıluḡ ataya ve ıardaş ıardaşıa ğıybetde vağtı kim
4. böyle ri‘āyet éde ümizdür kim müstecāb ola du‘ānuḡ hađđ ta‘ālā ıatında
5. yégređi oldur kim ıul eyde 70 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأُمَّةٍ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ 70
6. ve ħasta kişı du‘āsı ve imām-ı ‘ādilüḡ ve müsāfirüḡ ve ğāzinüḡ du‘āsı
7. muğtenemdür ya‘nī mağbüldür ve dağı mađlümüḡ yaramaz du‘āsından
8. sağına nitekim peyğāmber ħazreti ‘am buyurdı kim 71 اتَّقُوا الدَّعْوَةَ الْمَظْلُومِ 71
9. ve kendü neufsine ve ehline ve evlādına yaramaz du‘ā étmeye *faşl* bu faşıl
10. zekātuḡ ve şadađanuḡ sünnetlerin beyān éder bilgil kim zekāt mālunuḡ
11. ıal‘asıdur sağlar ve namāzuḡ yoldaşıdur hađđ ta‘ālā ħazretine ikisi bile varurlar

35a

1. birbirinsüz varmaz zekāt mālı ħiç mālā ıarışmaz illā helāk olur
2. sultāna şöyle gerekdür kim bir kişı ta‘yīn éde zekātiçün tā kim
3. ğanilerden ala fağırlere vére ammā zekātiçün orta māl alına ne ijen
4. eyüsin ne ijen yaramazın ala véren kişı ħoş ğöñülile vére ve alan
5. kişı rāzī-lığıla ala ve zekāt vérenlere du‘ā éde ve ammā şadağa ħađībeyi söyündürür
6. ya‘nī ğünāhı mađv éder ve dağı yétmiş dürlü yaramaz ölümden ıurtarur nitekim
7. ħadışde buyurur kim ğuşşa-laruḡuz ıaydın yéğ şadağa véruḡ dedüği olur
8. tā ki ğuşşa-laruḡuz ğide düşmenlerüñüze zafer bulasız şadağa vérdüği
9. vağtın za‘ife yardım eylemege niyyet éde tā‘at üzerine ceħd éde kim
10. mālınıḡ helālinden vére şadağasın tađvā ehline vére eger bir kişı
11. dilese ıayırmaz kim olursa vérsün ħiçbir ħälde dileyeni mağrüm ğöndürmeye

35b

1. hiç kimseye nesne vermeye illā kendüden ve ‘ayālinden artarsa şadağayı
2. tañla vère ve sırrıla vère vèrdügi şadağadan atası anası cānına adaya sâ’ili
3. çapudan mañrüm göndürmeye eger atıla dañı gelse eger nesne almazsa eyde ki
4. ⁷² رَزَقْنَا اللَّهُ وَإِيَّاكَ⁷² deye çapusına nesne dileyü geldüklerin ğanīmet göre ceñd
5. ède kim gönlin yıkmaya luñfıla göndere nesne dañı vèrmedügi vañtin vèrdügi
6. nesneyi hisāb ètmeye vèrdügi kişiden ‘ivaž almaya du‘ādan ve şenādan
7. ve şükürden kendü eliyile vère ayruñ kişi eliyile vermeye şunuñ bigi kişiyeye
8. vère kim ne vèrseler alur artuñ taleb ètmez ve şunuñ bigi nesne vermek
9. gerek kim kendüye vèrseler kendüye hoş gelürdi vèrdügi
10. nesneyi ğerü almaya bağışlarsa dañı ve şatarsa dañı fañire minnet ètmeye
11. şadağasıyla azdan çokdan ne hāzır olsa vère azırkanup tuta çalmaya

36a

1. bir azmışı yola getürmek şadağadur yoldan taş ve diken bigi nesne gidermek
2. şadağadur ve dañı bir söylemez kişinün sözün söyleyüvèrmek şadağadur
3. bārī her nesneyi kim şadağaya niyyetine işlese şadağadur tesbīh ètse
4. ve tekbīr eyitse ve tehlīl eyitse şadağadur ve dañı hatunıyla oynasa şadağadur
5. yā kırban ètse ol dañı şadağadur iki kişinün ortasında ‘adl
6. ètse şadağadur yā bir kişiyeye yardım ètse haññ üzerine şadağadur yā bir kişiyeye
7. tavarına bindürse yā bir ağır yüklü tavarun yükünden alsa götürse
8. şadağadur yā eyü söylese şadağadur namāza yürimek şadağadur kendü nefesine
9. nafağa vermek şadağadur ve ehline ve ‘ayāliline nafağa vermek şadağadur
10. bir çardaşun yüzine ğüle bañmak şadağadur ve ağaç dikmek ve ekin
11. ekmek kim andan miskinler yeñe şadağadur menfa‘atlu ‘ilim öğrenmek şadağadur

36b

1. şu yolın arıtmak yā şu kapusın kızmak yā mescid yapmak yā bir dostuñın
2. öldükden sonra du‘ā etmek şadadır islām ehliñün mağfired dilemek
3. ve peygāmbere şalavāt vermek yā aygır yā boğa alup kımak şadadır şadakanuñ
4. yegregi oldur kim kendü kavmine vere ve şagiken şadağa etmek yegrekdür
5. hasta iken etmekden ya‘nī ganī iken fakīr olan ganīnün hācetin yerine
6. getürmegi ganīmet göre kim bir akça anuñ hakkında şadağa ayruk hakkında
7. yetmiş akçadan yegrekdür ammā şadağadan ödünc vermek yegrekdür on
8. sekiz derece müsülmāna lāyık degüldür kim şadağa yahūz oruc nezir ede şayed ki
9. borclu ola ödemege erişmeye ammā dilemegün sünnetlerin ve edeblerin
10. bilmek dilersen bilgil kim evvel vācib oldur kim kimseden nesne
11. dilemeye huşūşā kim katında bir gecelik kutı ola yā kuşluk yeyecegi

37a

1. yā aħşam yeyecegi ola yahūz dünyası ola bilgil kim bir kişi kendü
2. hālin kimseye bildürmese allāh tefvīz etse gerek kim hakk ta‘ālā aña
3. bir yıllık helāl rızık vere ⁷³صَدَقْنَا وَمِنَّا pes imdi dilemeye illā sultāndan
4. yā bir şālih kişiden yā kur‘ān ehlinden yā bir kerem ehlinden dileye ammā
5. şunu kim dilemedin vereler ala zīrā ki allāh ta‘ālā anı aña veripdi
6. gerü redd etmeye ve daħı su‘alde ilhāh eylemeye ve ibrām etmeye ne kadar
7. mümkünise rıfkıla deprene dilemekde hakk ta‘ālā hāzretin vesīle edüp
8. dile getürmeye hatun kişiye kayırmaz eri evinden ‘adetce
9. şadağa vermek müttakī kişi saķına vācib şadağayı almakdan ya‘nī zekāt
10. almaya **faşl** bu faşıl orucuñ fazlın ve sünnetlerin beyān
11. eder bilgil kim oruc tamuya kalkandır ve ‘ibādetün kapusıdır ve tekebbürligi

37b

1. giderür ve şehveti keser ve alçaklık arturur ve terāzuı ağır eyler ve gönli ve
2. ve ‘aklı nūrlandırur ammā orucda sūnnet oldur kim geçeden niyyet
3. éde ve nefsi-i emmārenūñ qahrın qaşd éde ve lağv söylemeye ve faħş söylemeye
4. mālāya ‘nī nesneleri terk éde ve kimseye sögmeye ve kimseyile savaşmaya ve uruşmaya
5. bir kimse mu‘āraza étse eyde ki ben orucam dēye sūkūnet ve vaqār üzerine
6. ola ve dilin kendüde tuta orucın fāsıd éden nesneden saķına ħammām
7. gibi ve ħacāmat gibi ve ħatunı bir oynamak gibi ve öpmek ve nażar étmek bigi
8. ve ramazān ayı orucunun sūnneti budur kim řa‘bān ayından yaraqlana
9. tevbe étmegile ve günāhdan arıtlanmağıla ve daħı ħařımların rāzī kılmagıla
10. ve ħelāl-lıķ dilemekle ve ħayırdan qoyacak nesneyi terk étmegile ve ħayr
11. işlere niyyet étmegile sūnnetdendür kim her kiři řa‘bānuñ aħır

38a

1. gēcesi ramazān ayın gözede ve ħayra ħırř göstere ve ayı göricek
2. tekbīr éde üç kez ve tehlīl éde üç kez ve daħı eyde خَيْرِ خَيْرِ
3. ⁷⁴ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَرُشْدٍ أَمْنَتْ بِاللهِ خَلَقَكَ الَّذِي
4. دَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ
5. ⁷⁵ وَإِسلامِ dēye şekk güninde oruc dutmaya meger taşavvu‘ dēyü
6. duta vaķtinde ne qadar ehl-i īmān olursa ħoř göre cemī‘-i ħalka
7. iħsān éde eger qatında esīr varısa şalı vère kulluķ-cusın
8. azād éde ve nafaqayı bol éde borclusına mehl vère yā bağışlaya ve daħı
9. ħizmetkārlarınuñ ħizmetin yēnlide kelime-i tevħīdi çok eyde ki
10. ⁷⁶ لِأَلِةٍ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ إِلَّا اللهُ dēye ve istiğfār étmek ve cennet dilemek
11. ve şamudan qorqup allāha şıgınmak-lığı çok éde ve daħı suħūr yēmegi terk

38b

1.  tmeye ve gecen n aħirinde yeye oruc amağı tiz aa eglenmeye ammā
2. aħşam namāzından  ndin aa ammā tatlu nesneyile aa yegrek oldur kim
3. ħurmāyıla aa eger bulmazsa Şuyıla aa res l ħazreti ⁷⁷  لِيهِ السَّلَامُ
4.   dāne ħurmāyıla oruc aardı ve kış g ninde ħurmāyıla
5. aardı yā bir nesneyile aardı kim od degmemiŐd r oruc aduğı
6. vağtin du‘ā  de ne ħāzır varısa taħrıdan dileye evvel loğmada eyde
7. يَا وَسِعَ الْمَغْفِرَةَ اغْفِرْ لِي اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَعَانَنِي فَصُمْتُ وَرَزَقَنِي
8. ⁷⁸ فَاَفْطَرْتُ nitekim ta‘āmdan ve Őarābdan sağınur oruc utar
9. cemī‘ m s lmānlardan dağı oruc duta dilinden ve elinden em n ola
10. ve dağı oruc dutmaziken iki  y nde yed gi yeyecegi oruc aıcağ
11. bi‘l-k llyeti yemeye tā ki dutduğı orucuħ fāyidesin bula ve illā orucdan

39a

1. fāyide olmaz ammā oruc utan kişi ħoŐ g nli diled gi ta‘āmlar
2. yerse kayırmaz zirā ħadiŐde gelmiŐd r kim yarın kıyāmet g ninde
3. ⁷⁹ اَمَّا بِهِ وَصَدَقْنَا   d rl  ta‘āmdan Şormayalar ne kadar
4. tena‘um  derse biri oruc kişi yed gi ta‘āmdan bir suħ r vağtinde
5. yed kleri ta‘āmdan bir dağı Şol konuğa pişen ta‘āmdan bilgil kim
6. taťavvu‘ oruc dutan kiŐiye yegregi oldur kim dā‘vud peyđāmb r orucun
7. uta dāvud peyđāmb r ‘am bir g n utardı bir g n yerdi yāħ z her ayda
8.   g n kim ol eyyām-ı beyzdzd r biz m peyđāmb r n ‘am iħtiyārı oldur
9. m steħabdur d -Şenbe g n oruc dutmağ ve dağı zī‘l-ħicce ayınuħ
10. onı ve muħarrem ayınuħ onı ve ‘āŐ rā g ni bir yılınuħ kefāretid r res l
11. ħazreti ‘am ekşer oruc olduğı Şa‘bān ayında yedi bir ay tamām oruc utmazdı

39b

1. ramazāndan artuḡ eyde ve daḡı ramazānı bir gūnile iki gūnile arşulamaya
2. meger kim ‘ādetine muvāfiḡ gele bir kişi her haftada oruc dutsa
3. gerek kim evvel haftada ne gūn dutdusa daḡı bir haftada ol dutduḡı
4. gūnden ayruḡ gūni duta ve daḡı hi kimse ramazān geldi ve ramazān
5. gitdi demeye ve daḡı iki gūn ulařdurdı oruc dutmaya gecesi
6. yemedin ve daḡı yılı tamām dutmaya bir oruc bayrāmı gūn ve bir daḡı urbān
7. bayrāmı gūn ve daḡı u gūn urbān bayrāmından Őonra u gūn
8. oruc dutmaya seferde tekellūfile oruc dutmaya ve zaḡmeti ařḡābı
9. ūzerine biraḡmaya yaluḡuz cum‘a gūn oruc tıtmaya meger bir gūn ūnūnden
10. yā Őonıandan bile tıta ezīne-ertesı gūn yaluḡuz oruc tıtmaya ramazānı
11. azā etmek zī‘l-ḡicce ayınuḡ onında yeḡrekdūr taavvu‘ oruc

40a

1. tıtan kişi da‘vete varsa oruc [ol]duḡın bildüre eger becid olurlarsa yeıye
2. gerū azā ede bir avmi ziyāret etmekge varsa yāḡūz bir avmi onuklasa
3. oruc dutmaya bunlaruḡ destūrınsuz ve daḡı taavvu‘ oruc tıtan kiři
4. za‘ıf olsa orucun yeıye azā ede ve daḡı sūnnetdūr ramazān
5. ayınuḡ aḡir onını i‘tikāfa oturmaḡ ve ‘ibādete meřḡūl olmaḡ
6. ve adir gecesin kim ramazān ayınuḡ yigirmi yedi gecesidūr iḡyā etmek
7. ekşer du‘āsı bu gecede ḡaḡḡ ta‘ālā-dan ‘afvu ve maḡfiret dilemek
8. ola ba‘zılar demişler kim ramazān ayınuḡ aḡir onı iinde tekleri
9. gecesi adir gecesin isteye ramazān ayında fūlān eyde i‘tikāfa otursa
10. gerek kim oruc duta ve mescidi cemā‘atda otura i‘tikāfa oturduḡda
11. niyyet ede kim kendūyi firriřtehlere beḡzedūr zikirde ve ‘ādeti terk etmekde

40b

1. fıtrayı namāza çıkmazdan öndin vère **faşl** islām vazîfelerinden
2. birisi dahı ka' beye varmaqdur eger güci yéterse bilgil kim bir kez hacc
3. etmek yigirmi kez tañrı yolında ğazā etmekden yègrekdür hadîşde gelmişdür kim
4. resül hâzreti 'am buyurur kim hacc edün hacc etmek kişinün günâhın yur
5. şu kiri yuduğı gibi sünnet-i hacc etmek budur kim niyyeti hâliş ola hacc için
6. nafakası helâl mâldan ola haccıla bile ticâret etmeye yâ bir dünyâ maşşudın
7. bile bitürmeye gitdüğü vaqtin borcın ödeye kimsenün kendi üzerinde
8. haqqı varısa ödeye haşımların rāzî kıla ihlâşıla haqqâ tevbe ede
9. geçmiş günâhlarından şöyle fikir ede kim dünyâdan ahirete gider ve dahı fikir
10. ede kim kime gider elinden gelürse memlûkiyile ve oğlancuqlarıyla bile hacc ede
11. ⁸⁰ حَسْبَهُ اللَّهُ dostlarıyla ve yoldaşlarıyla yolda gökcek dirile ve evde

41a

1. kalan dostlara vidâ' ede ve ehline ve evlâdından gönlini kese yönin
2. haqdan yaña ede mahmil dutmaya ve dahı deve üzerine kubbeye miskîn
3. lik hey' etinde gide baylar şüretinde gitmeye tavar üzerine uyumaya kirici tavarına
4. şart edtüğinden ziyâde urmaya vaqtehâ ine yürüye mükârinün gönlin hoş
5. olmağıçün fıskdan ve fuhuşdan yolda sakına tozluca ve kirlüce
6. tîb-süzce yürüye yolda giderken ölmeği ğanîmet göre kim kıyâmete degin
7. aña ecri ve şevâbı yazılır ğazâ dahı buncılayındur yolda ihrâm geyicek nice
8. ederse ihrâm geymedin gerek eyle ede şer' harâm edtüğü nesneden
9. ğâyetde sakına mesâviye ve bâtıl sözlere meşğül olmaya resül
10. hâzretinün 'am ziyâretini niyyet ede kim resülullahı ziyâret etmek bu vaqtdede
11. diriken ziyâret etmiş gibidür her kim böyle ederise şefâ'at müstahıkk

41b

1. ve lāyık olur yayan yürimegün fazlı ziyāde-dür inmekden gerekdür ki haremde
2. silāh götürmeye ve hıyānet étmeye müsülmānlara incitmeye ta‘āmıla istese yā
3. hūz kaçā-yı hācet étmek dilese haremnden çıka şalide éde eger elinden ne
4. gelürse ka‘bede çok durmaya şāyed ki çok durdukda melül ola
5. yāhūz ka‘benün ta‘zīminden taqşırılık éde haqqın yerine getürmeye rükni ve maqām-ı
6. ibrahīmi ta‘zīm éde ve öpe ve namāz kıla ve du‘ā éde ne kim hācet varısa haqdan
7. dileye zezem şuyından içe ve üzerine dōke ve şuyından götüre her kıanda giderse
8. ala gide sünnetden biri dağı budur kim medīneye ta‘zīm éde mekke haremın
9. nice ri‘āyet éderse anı dağı eyle éde sünnetdür hācılara karşı varup gö
10. rişmek ve bunlardan du‘ā iltimās étmek evlerine girmezden öjdin sünnetdür
11. beytü’l-mağdisi ziyāret étmek hadışde gelipdürür kim buyurur haşır

42a

1. ve neşir yeri beyte’l-mağdisdür namāz kıluğ anda kim bir namāz biğ namāza geçer
2. **faşl** bu faşıl ‘āşūrā güninün sünnetlerin beyān éder islām
3. sünnetlerinden bir dağı ‘āşūrā gününü ta‘zīm étmekdür zīrā ‘arşı götüren firiştehler
4. ‘āşūrā güninün hürmetin bilürler gāyetde ta‘zīm éderler anuñçün kim
5. peygāamberler ⁸¹صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ol günde necāt buldılar ‘āşūrā
6. ol gündür kim cebrā’ıl ‘am ve mīkā’ıl ve isrāfil ve ‘arşı götüren firiştehler
7. ve ‘arşı ve kürsi ve levh ve kalem ve yerler ve gökler ve uçmağ ol günde yaradılmışdur
8. ve kıyāmet dağı ol gün kıopısar ol gün oruc dutmağ sünnetdür tā hadd-i
9. selef oğlancuqlara ol gün ta‘ām vermezlerdi hāzret-i risālet ‘am
10. ol gün kim ‘āşūrā günidür tañlaçağ oğlancuqlara hürmā çeynedürdi
11. mübārek ağızınun yarıyıla ol gün ağışama degin oğlancuqlar nesne yemezlerdi

42b

1. ve dağı d rler kim yab n c navarları dağı ‘aŐ r  g n otlamazlar muharrem
2. ayınuğ  okuzuncu g n ni ve ‘aŐ r  g ni ve on birinci g ni oruc duta yah dilere
3. muğ lefet  tmeği un  zerinde kim n  ađđı varısa  deye ve kim n  atırına
4.  riŐ miŐ se g nlin ala get re ve  avmine Şıla-i rağm  de  atırının
5. ala get r p ri‘ yet  de derviŐ   avmine Şadağa v re ve zikir meclisine
6.  azır ola m s lm nlardan on kiŐ iye sel m v re ve bu g nde  alđa
7. ta‘ m ve Şu v re geyesi v re ve yetimler n baŐ cuđazların Őıđaya
8. m s lm nlar yolında incinecek nesnelere gidere meŐ el  taŐ  gibi ve diken gibi
9.  epel nesne gibi varısa gidere ve ehl-i isl m ortasında Őulđ  de ve cen zeye
10.  azır ola ve  asta Şora ve dost-larına muŐ afađa  de ve’s-sel m
11. **faŐ !** bu faŐ l  urb n  tmeği bey n  der bayr m g ni isl m

43a

1. s nnetidend r gececi bayr m g n  urb n  tmek gerek kim niyyetin  alıŐ  all h
2. i un  de ve dağı niyyet  de kim nefesine fid dur nitekim ism ‘ile  o  fid 
3. oldu y grek oldur kim buynuzlu ağ  o  ola ayakları ve g zi ve  ulağı
4. Şağ ola b r  her a‘z sı n đıŐ  olmaya tam m ola ve sem z ola ve dağı
5.  urb nı kend  eliyle boğazlaya eger boğazlıyamazsa ayruğ kiŐ i boğazlaya kend 
6.  uz rında amm   urb nı muŐ all da boğazlamak y grekd r ol  urb ndan
7. v rd ği  oŐ  g n lile v re kend yi un ve oğlancuğları un  urb n
8.  de  urb nı boğazlarken ar un ar un tuta ayağın bağlayup boğazlayacağ
9. y re s rimeye t z ve keskin bı ağıla boğazlaya amm  bir pı ağda boğazlaya
10. ya‘n  evvel yuğarudan aŐ ađa baŐ a bı ağı andan aŐ ađadan yuğaru  eke ikisi
11. bir bı ağ   kminde olur bundan ziy de iđeŐ leyecek olursa yarın  iy met

43b

1. gününde ⁸² وَمَنْنًا بِهٖ وَصَدَقْنَا kendü boğazına çalırsalar ve dağı boğazladığı tavarun
2. gözine karşı bıçak bilemeye ve kıbleye karşı boğazlaya ve tanrı adıyla boğazlaya eyde ki
3. بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُمَّ مِنْكَ وَالْيَكِ ⁸³ اِنَّ صَلَوَتِيْ وَنُسْكِىْ وَمَحْيَاىِ وَمَمَاتِيْ
4. ⁸⁴ رَبِّ اللّٰهُ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ لَا شَرِيْكَ لَهٗ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِيْنَ
5. andan sonra eyde ki ⁸⁵ مَنْ فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ boğazladığdan sonra kıoya
6. birez şovıya andan yüzmege başlaya tızcek yüzmege başlayup incitmeye bayrām
7. gün evvel kıurbān etiyile orucun aça her bir kıurbāndan birez yeye bākisin fuķarāya
8. ulaşdura her kimse kim kıurbān edecek-dür gerek kim zı'1-hıccce ayınun evve
9. linden bayrām günine degin teninden kııl gidermeye ve dırnağın kesmeye hācīlara
10. teşebbüh ede **faşl** bu faşıl helāl taleb etmeği beyān eder helāl
11. kesb taleb etmek kimseye muhtāc olmamak içün farzdur anı taleb etmek

44a

1. kesb-i meşrū'ıla sünnetdür yeyecegün helālırađı oldur kim kesbile ola peygāberler
2. ⁸⁶ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ şan'at işlerlerdi ve kesblerinde niyyet ederlerdi kim halka
3. muhtāc olmayalar işe şöyle meşğul olmazlardı kim allāh zıkrinden ve ahiret 'amelinden
4. kıalalardı kesblerün yegregi gazā mālıdur andan sonra ticāret mālıdur toğru
5. lığıla mu'āmele etse andan sonra zirā'atıla-dur andan sonra hırfetile-de sünnetdür
6. kim ticāretde cüst ola eger nesne hāşıl edebilürse elden kıomaya eger
7. üç keze degin ticāretinden fāyide edemezse terk ede ticāretinde tekye ede kendüye
8. i'timād etmeye rızka inen hārīş olmaya alduğı nesneyi horlayup şatduğını
9. öğmeye bāzarda alup şatmaya illā meger ki faķīh ola bile kim bāzār neyile şaķīh
10. olur ve neyile fāsıd olur ve neyile mekrūh olur kıumāşın geçürmeđiçün and içmeye
11. ne gerçek yere ne yalan yere ⁸⁷ مِنْ ذٰلِكَ بِاللّٰهِ نَعُوْذُ ve dağı dostına aşşı alup

44b

1. şatmaya alduğına vère şatduğı nesnenüñ ‘ayıbın [giz]lemeye ve şatuda hıyānet étmeye
2. ve mağbūn étmeye almağda ve şatmağda bir kimsene bir nesneyi şatun alurken
3. arturmaya kaçdı almağda degülse bir kimse aludururken anuñ elinden arturup
4. almaya ticāret éden kişi gerekdür kim şadağa vère tā ki bey‘inde ve şirāsında
5. sehvile vāki‘ oldısa aña kefāret ola almağda ve şatmağda katı durmaya sehl
6. duta bey‘ tamām olduğdan sonra bāzār étdüđi kişiyi meclisde muhayyer éde
7. eger bey‘i gèrü döndürürse döndüre véresiye vère ve şatun alursa nağdıla
8. ala bahāsın ödeyecek vağtde ödeye üř üř demeye havāle qabūl éde borclu
9. sina mühlet vère dervīşe bağışlaya yā eline girince qatlana işciye deri
10. şovımadın ücretini vère ödünc aldısa gökcek ödeye tartılır nesne olsa
11. tarta ala ve tarta şata mağbūn-lu bāzār étmeye eger hācet olsa ödünc

45a

1. ala yine ödemek niyyetine bilgil kim ödüncü üç nesne için almak gerek ancak
2. evvel oldur kim kuvveti za‘ıf ola tarı yolında ikinci fakīr olmuş ola kefen
3. için nesnesi olmaya üçüncü oldur kim mücerred ola fitneden qorqup evlenmegiçün
4. ala bu üç nesnede tevekkül étse ödünc olsa bilā-şekk haqq ta‘ālā anı tiz vağtde
5. borcından qurtarur ve dağı çok borc édinmeye ki rāhat ola zīrā borclu
6. kişi kul gibi olur gündüz guşşalu gece qaygulu olur ve dağı bāzırgānlıqda
7. riyādan sağına ve ödünc verüp bir menfa‘at ummağdan ihtiyāt éde
8. yāhūz rehn alup ol rehnile menfa‘at tutmağda yāhūz hileyile ribā
9. étmekden sağına kim azacuğ ribānuñ günāhı eşiyile zinā étmekcedür ribā yemeye
10. ve ol mu‘āmeleye tanuğ olmaya zīrā ribāya tanuğ olan bitisin
11. yazan tarafeyinden vekīl olan vèren ve alan bu şıfatlu ki<ş>iler

45b

1. mel'undur ⁸⁸ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ ve dağı ödünc vërdügi kişiden nesne
2. kabül ètmeye ne kadar az olsa ve zālîmden nesne şatun almaya yā
3. uğrudan yā ğanîmet mālından hıyānet èdenden almaya ve habîş kesblerden
4. sağına kan alıcılık ücreti gibi ve fāhişeler ücreti gibi ve fālcılar
5. ve remmāller ücreti gibi it bahāsı gibi ve koçun vërüp ve aykırın
6. vërüp bir kişinüñ tavarına qomağa alınan ücret bigi yā bir kişiyeye
7. şefā'at èdüp alınan hediye bigi yā küçücük oğlanı icāreyeye vërüp
8. ücretin almağ gibi sünnetden biri dağı budur kim halkıla mu'ām<e>leyi
9. merħametile ède şol nesneye kim halk muhtāc-dur kendü alup kız olunca
10. sağlamaya yalunuz ta'āmda bāzîrgānlık ètmeye imām halk üzerine narğı
11. kız ètmeye dağı şol kişiler kim bāzāra nesne şatmağa gelür anlaruñ

46a

1. yolına karşı varup yolda şatun almaya eyle ètmek mekrüh-dur ve dağı
2. bir sefere varup evine gelmedin bir sefere dağı gitmeye bāzāra evvel varanlardan
3. olmaya ve bāzardan şonra çıkanlardan olmaya gün toğmadın varup dükānın
4. açmaya ki şeytān ⁸⁹ اَللَّعْنَةُ عَلَیْهِ götürür öñince bile varur
5. dükānın öñünde dike qor aħşama degin ol aradan haşerāt ve her zevāt
6. eksük olmaz bundan sağınmağ gerek ol ki saña muqadderdür eger öylen
7. dağı varursañ i'tikād bunuñ üzerine gerekdür ve dağı bāzā<ra> girdügi vaqtin
8. eyde ki ⁹⁰ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوذُبِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا السُّوقِ وَمِنْ الْكُفْرِ وَالْفُسُوْقِ
9. bāzārda tañrıyı çok zikir ède ve tekbîr ve tehlîl ve tesbîh ve taħmîd ve temcîd
10. ède bir tavarı alduğı yerde fi'l-hāli artuğa şatmaya sünnetden biri dağı
11. budur kim şol faqîr miskîn-ler kim bāzār bilmezler anlaruñıla

46b

1. ortak ola tā ki ol bāzārlarına allāhū ta‘ālā berekāt vère ticāretten
2. şonra fazılda şan‘atıla kesb ètmekdür zīrā her peygāamberūñ bir şan‘atı
3. varıdı idrīs peygāamber ‘am derziyidi dāvud ‘am demürçiyidi ibrahīm
4. ‘am ikinci-yidi ve bezzāzlik dañı èderdi evvel bēz toñuyan atamız ādem peygāamber
5. idi ⁹¹ عَلَيْهِ السَّلَامُ her kim culhālığı ve culhāyı ĥorlasa ādem peygāamberi
6. ĥorlamış gibidür ve ‘isā ‘am na‘līn düzerdi ve nūñ ‘am neccāridi ve şālih
7. ‘am ‘abā işlerdi ve resūl ĥazretine ⁹² عَلَيْهِ السَّلَامُ kefen şaticılık
8. yā ĥanūñ şaticı olmañ yā ĥul ĥaravaş şaticı olmañ ĥoş gelmezdi
9. ĥoyun gütmek peygāamber şan‘atıdur bizüm peygāamberümüz ⁹³ عَلَيْهِ السَّلَامُ mekke ehlinūñ
10. ĥoyunın güderdi ve dañı vañy inmezden öñdin ücretiçün ĥīrāt-cuñlar
11. alurdi şan‘atdan şonra zīrā‘atıla kesb ètmek yègrekdür şaĥābe

47a

1. ve dañı toynca yemekdür resūl ‘am elek görmedi ve unı kepek-süz yemedi
2. buğdayı yumaya kim yumañ bereketin giderür buğdayı arpayı el degirmenine tarta
3. tavarıla ögütmeye ve dañı gècede gündüzde iki kez yemeye kim isrāf ètmiş olur
4. ete ve şorvāya mülāzemet ètmeye kim bulara mülāzemet ètmek ĥasāvet arturur
5. ya‘nī göñil ĥatı olur eti ve yağlı nesneyi kırğ gün terk ètmeye eger kırğ
6. gün biribiri ardınca terkine mülāzemet èdecek olursa tañbī‘atı tağyīr
7. olur ve ĥulķı yaramaz olur ve unı ĥatı yuğura ve ĥurşaların uvañ kese
8. sofraya etmegi cemā‘ata yetecekce ĥoya eger ziyāde ĥorsa isrāf
9. ètmiş ve ĥorlamış olur ve ta‘āmı yèr üzerine ĥomañ sevgülüyidi
10. resūl ĥazreti ‘am andan şonra sofrada yemek sevgülüyidi sinilerde
11. yemek begler fi‘ilidür ve mendilde yemek ‘acemler işidür ve sofrada yemek

47b

1. 'arab şan'atıdır ammā sofrada şol gökcek yënür otlardan hāzır
2. çanağı taşdan éde gümüş kabdan ve altun kabdan yemek içmek harāmdur
3. ve bakır kabdan yemek mekrūhdur bir çanağa çok el girmek şevāb-ludur
4. uşacuk çanaqlarda berekāt yokdur yëyen kişi ta'āmuñ katına gele
5. ta'āmı yëyen kişi katına iletmeyeler ta'āmı ayağı kabın çıkarup yëye müsteħabdur kim
6. ta'ām üzerinde peygāmbere adıyla adlanmış kişi ola ya'nī peygāmbere adlu
7. kişi ola ta'āma tevāzu'ıla otura tekye édüp yëmeye ve yanın yaturken yëmeye
8. ve nesneye tayanup yëmeye sağ ayağın dike ve şol ayağı üzerine otura
9. ve eger dizin çöküp yërse daħı revādur bir kişiyi ta'āma okumaya selām
10. vermeyince ve daħı iştihi germ olmayınca ta'ām yëmeye ve dāyim tokluğa
11. mülāzemet étmeye karnın acıkçdura ne kadar elden geldükce zīrā ki

48a

1. ol vaqtin 'aklı şāfi olur ve gönli münevver ve daħı elinden geldükce
2. tañla yëye bedene ve tabi'ata ol yëgrekdür şerlü kişileri ta'ām
3. yëmeye ehl-i taqva ve ehl-i 'ilmile yëye ve ta'āmı ıssıyiken yëmeye bir nesneyile
4. orta kıya şovıyınca gëce ta'āmı az yëye ve eger aşu siñek düşerse
5. taldura andan yabāna ata yëyecek vaqtin ta'āmdan öñdin ve ta'āmdan
6. şonra elin yumaq sünnetdür yëyesiye tañrı adıyla başlaya du'ā éde hayrıla
7. ve berekātıla evvelinde ⁹⁴ بِسْمِ اللّٰهِ unutsa anđuğı vaqtin eyde ki بِسْمِ اللّٰهِ
8. ⁹⁵ فِيْ اَوَّلِهِ وَاٰخِرِهِ dëye yëmekden fāriğ olucaq süre-i ihlāş okuya evvel loqmada
9. ⁹⁶ بِسْمِ اللّٰهِ dëye ikinci loqmada ⁹⁷ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنُ dëye üçünci loqmada بِسْمِ
10. ⁹⁸ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ dëye ammā harām ta'āmuñ evvelinde ⁹⁹ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
11. dëmeye ve aħirinde ¹⁰⁰ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ dëmeye ħasen ihtiyārında ta'āmı tuzıla

48b

1. başlaya ve şağ eliyile yèye ve içe ve üç barmağıla yèye yalunuz baş barmağıla
2. ve şahâdet barmağıla yèmeye ve beş barmağıla bile yèmeye resûl hazreti ‘am
3. etmegi şağ eline alurdu ve karbuzı şol eline gâh bundan yèridi ve gâh
4. andan yèridi hâcet vaktinde şol eliyile şağ eline yardım èderse
5. kayurmaz ammâ etmekde haddince ikrâm ède kim bir loğma etmek ağına
6. gelince üç yüz yètmış dürlü şāni‘uñ şan‘atı işe gider evveli mikāyıldür
7. ahiri habbāzdur etmege ‘izzet ètmegün birisi budur kim uvağın yerde bulsa
8. devşüre yèye ne kadar azısa etmegi iki eliyile kese kesilmiş etmek variken
9. bütünlük kesmeye çanağı etmek üzerine kıomaya ta‘ām yerken nazarı kendü öñine
10. ola şağa şola bakmaya loğmayı geçrek götüre gâyetde çok çeyneye tamām
11. hall ède başın yukarı kıaldurmaya ağızın kıatı açmaya elin gövdesine

49a

1. degirmeye ve tonına ve başına yapışmaya vakti kim öksüre ve ahşura
2. yönini yabāna döndüre yoldaşınıñ loğmasına bakmaya etmegi bıçağıla
3. kesmeye elin etmege silmeye ta‘āmi urmaya ve yilemeye ve ta‘āmdan hıç
4. bir nesneyi kire götürmeye meger ki göynük ola ziyān ède yā müteğayyir olmuş
5. yā kıokmuş ola ta‘āma ikrām ètmekden biri dahı budur kim yèdügiyile
6. niyyet ède kim tañrı buyruğın yerine getüre ve nefsin işlāh ède sünnetdendür
7. kendü öñinden yèmek gerek kim yoldaşı öñinden yèmeye ve çanağın
8. üstünden yèmeye ve yèyen halkın yüzüne bakmaya her ne kim göñli diler
9. bir vaktde yā bir günde yèmeye ta‘āmi şehvetile yèmeye ne kadar açısa
ta‘āmdan
10. edebile deprene ol ta‘āma ‘ālim kışı şuna ya‘nī perhizkār yāhuz
11. yaşlu kışiler şuna ta‘āmdan hıçbir kimseyi yèmege kıındurmaya ve şıjarlamaya

49b

1. cemā' atıla ta'ām yërken elin ta'āmdan çekmeye mecmū'ı bile çekmeyince
2. eger yemezse daħı kendüyi yër göstere ta'ām üzerinde yaramaz nesne
3. ve korkuc nesne aňmaya ölüm gibi ve tamu gibi ve bir loğmayı yudmadın
4. bir daħı götürmeye ve ta'ām yërken adam gelse kışkanmaya ta'ām üzerinden
5. тұrmayınca bir ayruk maşlahata kalkup yine oturmaya ta'ām yëdüğinden sonra
6. kendü gidüp sofrayı yërinde komaya belki evvel sofrayı götüre yëyesi
7. yërken bir kiři ayağın тұrup birine hizmet ètmeye bir kiřinüň sofra
8. sofrasından ayruk kişiye vermeye meger ki işi destürile vëre örü
9. тұrup ta'ām yëmeye ve yol üstünde oturup yëmeye ve yürürken eti bıçağıla
10. kesmeye kirdenüň ortasından yëmeye bir dürlü ta'ām ta'āma iktiřār ède ta'āmı
11. acıduğdan sonra yëye toymazdan öñdin gërü götüre toyuğdan sonra ta'ām

50a

1. yemekden şakına kim göñli öldürür öñüne gelen ta'āma 'ayb bulmaya göñli
2. dilerse yëye dilemezse kıoya bir kişiye yëtecek ta'āmı iki kişiden men'
3. ètmeye ve ikinüň dörtden men' èdemeye ve dördüň sekizden konuğ ev
4. issinden nesne istemeye ve dilemeye illā tuz ve su ev issi konuğa di<ledü>gi suna
5. ve göñli diledügi hāzır ède ve sofradan düşen uvağı devşüre yine
6. sofraya kıoya elinden düşen loğmaya götüre yëye yëyecek yëdükdën sonra
7. üç barmağın yalaya andan sonra mendilile sile şuyıla yuya ve çanağı
8. daħı yalaya andan şuyıla yuya ta'āmdan sonra dişlerin hılāllaya dişini
9. mërsin ve enār ağacıyla ve daħı kāmıřıla ve kıuru yoncayıla ve yılğun ağacıyla
10. ve süpürge çöpüyile hılāllamaya yëyecegin yëdügi kişiye du'ā ède hayrıla
11. ve berekātıla ve raħmetile ve mağfiretile yëyecek yëdükdën sonra evinden řāhib-i

50b

1. ta'āmuñ destūriyıla çıķa ve daħı ağzında et kokuğı variken uyımaya
2. ve elinde ĉiriř bulaşığı variken uyumaya ve ođlancuķlar elin daħı yuyalar
3. ĉiriřden ve ađzın ve dudakların yuyalar resūl 'am ta'āmdan řonra iki reke'at
4. namāz kııurdı ĥaķķ ta'ālā-nuñ ni'meti řükrānesi ve daħı érteyiĉün ta'ām
5. saķlamaya allāha i'timād éde **faşl** bu faşıl ba'zı ta'āmuñ
6. fażiletin beyān éder cebrā'ıl 'am resūl ĥazretine 'am herise yémeđi buyurdı
7. peygāmbere ĥazretine 'am kabaķ sevgülırek ta'ām idi ve mercimek şorvası
8. ve arpa etmeđi ĥoř gelürdi ve et mecmū'ı a'zānuñ kuvvetin arturur etüñ
9. yégređi arķa etidür ve südlü ař melālet def' éder ve göñli <aĉar> ve sirke mecmū'ı
10. ĉatıķların yégređi-dür řu ĥurmā ve üzüm ve yemiřler bular küllisi ĉatıķdur resūl
11. ĥazretine 'am tatlu nesnelere yā ĥoř kokuğulu nesnelere getürseler andan yémeyince

51a

1. ve koğulamayınca ko mazdı peygāmbere ĥazreti 'am buyurur kim her kim
2. řabāĥ yédi dāne 'acve yéye gerek kim ol yéyen kişiye ađu
3. ve siĥir kār kıılmaya ve daħı balı řifāyiĉün isti'mal éde cemī'-i ĥastalıķdan ötürü
4. resūl ĥazretine 'am koyunuñ öñündin yanı ĥoř sevgülırekdi ve yemiřlerde
5. ruşab ve şarbüz sevgülırek-idi ve etlerde yağrın eti ve pāĉa
6. sevgülü-idi ve şularda tatlısı ve şovuğı sevgülü idi her kim
7. üç tañla bal yalasa ulu belālardan emīn olur birinc yéyicek peygāmbere
8. řalavāt ĉoķ eyde ve ĉörek otı řifādur her rence baķlayı her kim
9. şabıla yése gerek kim anuñ mişli rencden emīn ola kıuru üzüm siñiri
10. muĥkem éder ve renci giderür ve ağzın kokuğun ĥoř eyler balđamı keser ve levni
11. ĥüb éder ammā ĉekirdeđin ĉıķarup yéye bir dāne bir dāne yéye ayva yémek göñül

51b

1. açar korkak kişiyi bahādur eder hāmile hatın kişi yese toğan oğlanuñ
2. hulķı eyü olur hadīşde gelipdürür kim hīç enār yoķdur kim anda
3. uçmaķ şuyından bir kaķre olmaya gerek kim enār yeyen kişi kimseyi
4. şerīk edinmeye ve dāne düşürmeye tā ol uçmaķ şuyı fevt olmaya
5. encir yemek göñli yumuşadur ve kılunçdan emīn eder karbūzda daķı
6. uçmaķ şuyından bir kaķre vardur yeyen kişi eger elinden gelürse hīç
7. bir zerresin yabāna atmaya ve şuyın tamzurmaya uçmaķda hīç ta‘ām
8. yoķdur illā anda karbūz lezzeti vardur hadīşde gelipdürür kim karbūz
9. hem ta‘āmdur hem şudur ve hem reyhāndur ve hem çoğandur kim kavuğı ve karnı
10. yur arıdur ve bilek kuvvetin arturur ve yaramaz mizācı eyü eder ve adamuñ
11. derisin arıdur levnin hoş eder ve ağızın kokuşın hoş eder ve baş

52a

1. ağırsın giderür ve gözi iti eyler ve şuşuzluğı giderür ve yeyen kişinüñ
2. m<i>‘desinde tesbīh eydür yedükleri vaktin tanrı adıyla yeseler بِسْمِ اللّٰهِ
3. ¹⁰¹ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ deseler ta‘āma iştihi getürür qarındağı kurdı kırar giderür
4. ve adamuñ içinden yetmiş dürlü renc giderür şifā getürür her kimse kim
5. karbūz şatun almaķ dilese elinde dönderi yürürken eyde ki
6. ¹⁰² بِسْمِ اللّٰهِ اِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَاِنَّ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُنَّ
7. ve kesmek dilese eyde ki ¹⁰³ فَدَبَّحُوْهُمَا وَكَادُوْا بِفَعْلُوْنَ
8. biri daķı budur kim hıyārı tuzıla yeye ve kozi hurmāyıla yeyeler
9. ve daķı bir kişiye turvanda getürseler gerek kim öpe gözüne
10. süre ve berekātıla du‘ā ede andan oğlanuķ-laruñ kiçicüğine vère
11. yemişñ evvelinde çok yeye ve ahirinde az yeye ve daķı yemiş yeyecek

52b

1. tek yeye tā ziyān  tmeye res l  azreti  am b dinc n y rdi ve fazlını
2. zikir  derdi her kim rencd r d y  y se renc olur ve her kim
3. dev  olur d y  y se dev  olur d ridi res l  azretine  am sevg l rek
4. nesne otlarda b zerucıdı gerekd r kim m 'minler dağı res l
5. ull h sevd gi nesneyi seveler amm  kerefis h zır peyg mber n ve ily s
6. peyg mber n ¹⁰⁴ عَلَيْهِ السَّلَامُ ta' midur her ki anı y se gerek kim z rek ola
7. ve g nli arı ola ve dağı c n nı gider r ve c z mı gider r dim g n
8. kuvvetin arturur ve dağı beyniyi ve  aklı arturur ve mantarı tereng b n-dend r
9. ve dağı  uyı g ze  if dur bir kişi bir ayruğ y re varsa ruŗsat vardur kim
10. soğanın y ye ve be'sin def'  tmeğiğ n ve birince-ler d miŗler kim soğan
11. y yen kişi  stine kerefis y s n kim  oğusın gidere  oğanı

53a

1. ve sarımsağı piŗir p y rse kayırmaz amm   igle y meye z r  ki  oğusından
2. firiftehler incin r eger bir kimse turb y mek dilese evvelinde peyg mber 
3.  alav t get re andan y ye t  ki  oğusı bel rmeye ve dağı  toprak y mekden sakına
4. z r  karnı  if r r ve levni  arardur ve cim ' kuvvetin gider r her kim
5.  toprak y se kend yi depeleyene yardım  tmiŗ olur  adifide
6. gelipd r r her kim kıızıl g l  oğulasa ve bağa  alav t v rmese ol kişi
7. bağa cef   tmiŗ olur  adifide gelipd r r kim    nesne vardur kim
8. cisme ferağ v r r birisi yumŗak  on geymek ve birisi  oŗ  oğu ve birisi
9. bal  erbetin i mek **faŗl** bu faŗıl Şu i mek s nnetlerin
10. bey n  der y grek  ab kim anı  uyi  n dutalar  toprakdan y  ağa dan
11. ola ibn   abb s r  sırcadan i erdi ve andan i d gi  oŗ gel rdi

53b

1. zîrâ içinde ne olsa taşından görünür pes imdi mü' min olan
2. kişi gerek kim altun kabdan ve gümüş kabdan ve bakır kabdan
3. ve tuç kabdan sakına sünnet budur kim şu kabın açık komayalar örteler
4. ırmağdan yâ havzdan kimse ağzın urup içmeye ve tulum ağzından
5. ve dağı çanak gedüğinden içmeye gece tulum ağzın bağlayup yata ve kapuyı
6. yapa ve çirâğı diñlendüre ve oğlancukları eve devşüre bir kişi içecek kab
7. bulmasa eliyile içe bir kişi şu içmek dilese şu kabın sağ eline ala
8. andan sonra ¹⁰⁵ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ deye du 'ā ede ve dileye kim
9. ol şuyı haqq ta 'ālā hayāt ve arılık ve berekāt ede ve üç nefesde
10. içe evvelki nefesde allāha şükür ede ni 'met üzerine ikincide اَعُوْذُ بِاللّٰهِ
11. ¹⁰⁶ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِیْمِ deye ve üçüncüde haqq ta 'ālā-dan dileye kim

54a

1. ol şuyı şifā ede her bir def`ada allāha hamd ede her kim bu tarīka
2. birle şu içse ol şu karnında yaturken anuñçün tesbīh eder
3. dağı bir kez şu içince ammā örütürurken şu içmeye meger kim
4. abdest suyunı yā zemzem şuyını yā devādan sonra içilen şu ola
5. ve dağı açla şu içmeye şuyı şora şora içe ve şuyı urmaya
6. şu içerken nefesin almaya nefesin almak dilese ve kabın ağzında
7. gidere ve dağı bir müsülmān kardaşuñ artuğın teberrük göre huşūşā ki
8. kendüden olunañ ola kaçan bir kavim şormak dilese evvel ululara vère
9. andan sonra kendü içe içdükden sağına vère eger solına vèürse
10. sağındağı kişinüñ destürıyla vère zemzem suyun vèrseler redd
11. etmeye elbette ala nitekim tīb ve reyḥān vèrseler almak gerek redd etmege

54b

1. ammā şuyı içdükden sonra eyde ki جَعَلَ الْمَاءَ عَذْبًا ki اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ عَذْبًا
2. ¹⁰⁷ فَرَأَتْ أَبْرَحَمَّتِهِ وَلَمْ يَجْعَلْهُ مِلْحًا أَجَا بِدُبِّي deye ve dahı hadi
3. şde gelmişdür kim kimün kim günāhı çok olsa şu ulaşdursın
4. *faşl* bu faşıl geyesi geymek sünnet-lerin beyān eder hadi
5. şde gelipdürür kim peygāmbere hazretine ‘am gāyetde sevgülerek geyesi
6. gönlek idi ve gönleginün yēni bilegine degin idi ve geydügi gönlek
7. topuğundan yukarıydı pes bundan ma‘lūm olur kim tonı kışa
8. geymek sünnetdür ve dahı gönlegi ve izāri uzun etmek bid‘atdur iç ton
9. geymek sünnetdür dülbend geymek hilmdür ve vaqārdur ‘imamesi iki
10. yağrınınun ortasına şalivere resül hazreti ‘am nehy edüp-durur dülbendün
11. bir ucın boğazı altından almağdan sünnet-i islāmdan biri dahı budur kim

55a

1. murakka‘ ya‘nī yamalu geye ve haşin geye ya‘nī iri hadişde
2. gelipdürür her kimün tonı yufka ve ter olsa gönli katı olur ve hem
3. dar almaz haşin nesne-den alır ve gönli yumşak eyler ve alçak eyler tonı
4. şufdan ve yünden geymek enbiyā sünnetidür ve tevāzu‘ nişānidur ‘abā geymek
5. müsteħabdur ‘abāyı evvel süleymān peygāmbere geydi ‘am kendüyi miskīn
6. lere bezetmegiçün ammā renk-lerün yēgregi aqdur yaşıldur yaşıla
7. bakmak göz nürin artırur resül hazreti ‘am yaşıl geydi pes yaşıl
8. geymek sünnet ola er adam şaru kızıl geymeye ve kimhā geymeye ve tonın
9. arı tutmak sünnetdür ve her arı ton guşsa ve kaygu giderür ve güci yeten kişi
10. dervişāne ton geymek tevāzu‘a delālet eyler eger eyü tonlar dahı geyürse
11. haqq ta‘ālā verdügi ni‘meti izhār etmegiçün ve miskīn-lere şadağa tevaqqu‘

55b

1.  tmegi un rev dur amm  g yetde ey  tonlar geymek y  g yetde kem
2. tonlar geymek mekr hdur amm  ton geymekde kaşdı ve niyyeti bu ola kim
3. setr-i ‘avret  der ve ‘aybın  rter amm  ton gey rken şağından başlaya
4. ve  ıkarıcağ şolından başlaya ve ton gey rken haqq ta‘ l  h zretine
5. hamd  de ve bu du‘ y  okıya ki                            
6.                                            
7.                                                     
8. d ye z r  ki cinn ler  dem oğlanlarının  tonlarıyla ve kum şlarıyla f ‘ de
9. dutarlar vaqtı kim ton geyd gi y  kum ş isti‘m l  td gi vaqtin     
10.      d ye ol           tona ve kum şa m h r olur cinn ler isti‘m l
11.  demezler res l h zreti ‘am kaçan kim y ni ton geyse cum‘a g n geyirdi

56a

1. bir kişi bir kişinin  y ni ton geyd ğın g rse eyitmek gerek kim
2.                                   
3. geyse f tiha okuya ve dağı tonun uzun  d p s rimeye kim
4. ol nesne kibrdend r peyg mberler s nnetinden biri dağı budur kim
5. evvel g nlek andan i  ton geymek gerek amm  i  tonun otururken
6. geye ve dağı tonun yumalu olmayınca birağmaya eskisin misk ne v re
7. d yim bir ton geye eger ziy de olsa fağire v re
8. tonun  ıkarduğca d re  oya t  şeyt n geymeye hik yet  derler geyesi
9. dilinden kim ton eyd r gece siz beni bezeğ g nd z ben sizi bezeyey m
10. ve nağışlı ton geymekden sakına huşuş  kim ol tonda ş ret
11. yazılmış ola ve dağı ‘avratlar şuncılayın yufka n z k ton geymeye kim

56b

1. perde olmaya taşrada içerü endāmı görine ammā ‘avratlar tonın uzun
2. éde ayacağına degin ola ammā döşekde hüküm budur kim üç döşekden artuk
3. döşek dutmaya bir ere ve bir ‘avrata ve bir konuğa ammā döşek yumşaklıkda
4. orta ola na‘lîn geymekde ve edük geymekde ve başmak geymekde şağından
5. başlaya ve çıkarıcak şolından başlaya edigi ve na‘lîni otururken geye
6. bir na‘linile ve bir edükile yürümeye tonından dağı bir yeğnin çıkarup birin
7. komaya geydügi vağtin edüklerin silke ve dağı sünnetdür vağtehā yalın
8. ayak yürimek allāha tevāzu‘ étmeğiçün nitekim resül ‘am yalın ayak yürimege
9. buyurdi ahyāna islām sünnetiden biri dağı budur kim bir qardaşına
10. edük yā na‘lin vére geymege ve oturduğı vağtin na‘linin çıkara
11. yanında qoya ‘ağık-den ve gümüşden yüzük edinmek sünnetdür hüküm issine

57a

1. yüzügi şol elinüñ kiçi barmağına ura yeğregi oldur kim halkası dağı qaşı
2. dağı gümüşden ola ve qaşın ayasından yaña döndüre hadîşde
3. gelipdürür kim ‘ağık yüzük guşşayı def‘ éder mādām ki biledür ve dağı hadîşde
4. gelipdürür kim zümründen her kim yüzük edinse yoqsulluğ görmeye
5. sünnetdür ‘ıtrıla ve müşgile tîb-ılanmaq er adam tîblene bir nesneyile kim
6. qokusu zāhir ola levni hafî ola ve hatun kişinüñ bunuğ ‘aksinedür
7. sürme urınmaq sünnetdür sürmeyi her bir göze üç kez çeke hadîşde
8. gelipdürür kim her kim yağ dürtünse evvel qaşlarına düрте kim ol baş ağrısın
9. giderür resül hazreti ‘am yağı şol ayası üstüne dökerdi andan şonra
10. qaşına ve bıyığına ve mübārek saqalına ve andan şonra mübārek başına
11. dürtterdi ve ahyāna tarardı hadîşde gelipdürür kim tarağı evvel

57b

1. ibtidā qaşı  zerinden geurse vebā rencinden em n ola ve dağı sağalın
2.  ararken elem neŗrah leke oğıya sağalın qınā birle boyamak s nnetd r qarayıla
3. boyamaya Őarıyla ve kıızılıla boyaya saçı ve sağalı ağarmağı hoŗ g re
4. kerih g rmeye ve  oparmaya kim m 'min n n r dur ve baŗın y lise mecm 'ın
5. y liye bir p re b l k  omaya s nnetd r bıyığın kesmek ve  asugın y lilmek ve  oltuğın
6. y lilmek  asık y l meği kırık g nden ge rmeye ve bıyığın  atı ala ve sağalından
7. nesne gidermeye eger giderse  ok gidermeye az gidere her
8. haftada bıyığın kesd re cum'a g n y  penc-ŗenbe g n ve dırnağın
9. penc-ŗenbe g n ikind den Şonra kese ve kesilenleri dırnağdan
10. ve  ıldan y re g me amm  sınduyıla kese diŗiyile kesmeye hadiŗde
11. gelipd r r her kim dilese g z ağrısından ve baraŗdan ve c n ndan

58a

1. em n ola dırnağın penc-ŗenbe g n ikindiden Şonra kess n kesmege
2. evvel Şol elin n ki c k barmağından baŗlaya oğlancuğ-ları
3. s nnet  tmek s nnetd r ve n re d rt nmek ba'zı hadiŗde Őabit olmiŗdur
4. ve ba'zı hadiŗde gelipd r r kim res l 'am d rtinmezdi ve qın  d rtinmek
5. 'avratlara s nnet g yriya mekr h-dur ve dağı 'avratlar bir ayruğ kiŗin n
6. Őađını kend  Şağına ulaŗdurmaya ve kend   aşını yolmaya ve ayruğ
7. kiŗi  aşını dağı yolmaya ve kend de mil n eylemeye ve ayruğda dağı mil n
8. eylemeye ve dağı erenlere  amm ma girmege ruŗŐat vardır ki gire
9. f ta tutuna ve  onın  ıkarup  amm ma gird ginden d ny dan
10. m cerred olup gitd ginden anđlaya ve suyu ıssısından cehennem ıssısının
11. anđlaya  ađđ ta' l   azretine sığına ve y zin d v ra v re g zin

58b

1. kendüde tuta tā kim nazarı kimsenün 'avretine düşmeye yègregi
2. oldur kim er adam hāmmāma girmeye illā meger ki hastalıktan
3. ötürü gire ammā 'avratlara hāmmāma varmağa ruḥṣat yoḳdur men' edeler
4. varmaḳdan kim ulu fitnedür bunlar hāmmāma varduğı ammā hāmmāmdan
5. çıkıcaḳ ayağına şovuk şu dökmeḳ baş ağrısın giderür ve āyineye
6. baḳmaḳ yāhūz şuya baḳmaḳ şüretinde nesne düzmeğiçün sünnetdür
7. baḳduğı vaḳtın eyde **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَوَّى خَلْقِي وَحَسَّنَهُ فَعَدَّلَهُ**
8. **وَكَرَّمَ صُورَةَ وَخَلَقَ وَحَسَّنَهَا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ**
9. ¹¹² **خَلَقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي** dèye **faşl** bu faşıl meskenün sünnet
10. lerin beyān eder ev yapmaḳda sünnet kifāyet edecek-dür
11. ol altı zirā' dur yā daḳı az her kim bundan ziyāde ètse

59a

1. yarın kıyāmet güninde aḳa vebāl olur yapduğı vaḳtın şöyle
2. niyyet ède kim içinde haḳḳ ta'ālāya ḳulluḳ ède-cekdür ıssıdan
3. şovukdan şaḳınmağıçündür yaparken çok nesne ḳarc ètmeye ḳayr
4. yoḳdur şol mālda kim taşa toprağa ḳarc ola sünnet budur kim günde
5. bir ḳor ura def'aten vāhideten yaymaya yaparken ḳarām nesne ḳarc
6. ètmeye ve naḳş ètmeye ve şüret yazmaya öḳ öḳin arı tuta
7. dīvārlarına perde aşmaya tonlarla bezemeye cānavar derisi dōşek
8. eylemeye eve giren kişi her bir girdükce selām vère eger evde kimse
9. olmazsa eyde ¹¹³ **السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ** dèye
10. andan üç kez ḳul hüvallahü eḳadü oḳıya ve allāhı zikir ède eve girdüğü
11. vaḳt daḳı çıkduğı vaḳt daḳı ve yalunuz evde yatmaya evde it

59b

1. tutmaya meger ki koyun için yā avçün yā ekinçün yāhūz eve girmeye
2. kapuda yata sünnetdendir bir mütevazzā ve bir gusül edecek evcügez
3. ve bir konuk yatacak ev yapmak ve dağı eve günlükile yā lübānıla koğu vèrmek
4. sünnetdür kim kāfirler içinde vağan tutmaya meger ki bir ‘özri
5. ola çıkup gidemeye eger ‘özürsüz vağan dutsa kalsa peygāber eydür
6. ben andan berī-vendir ¹¹⁴ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ وَمِنْ الْجُدْلَانِ وَالْأَلَامِ
7. **faşl** bu faşıl yürimekte sünnet nedür anı beyān eder
8. kaçan bir kişi evinden taşra çıkısa eyitmek gerek kim
9. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَقَوَّضْتُ أَمْرِي
10. ¹¹⁵ إِلَى اللَّهِ لِأَحْوَالِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
11. kürsī okıya her bir çıkduğda ve girdükde ve dağı yürürken

60a

1. ive ive yūriye şalını şalını yürimeye ellerin şala şala yürimeye
2. yoldan zahmet eder nesneleri gidere ve yıkılmağa meyl eden dīvāruñ
3. dibinden tiz geçe hācetsüz bāzārda oturmaya uğraduğı kişiye
4. selām vère ve selām vèren-den selām ala ve emr-i ma‘rūf ve nehy-i
5. münker ède ve ir çāre-sūze yardım ède ve bir azmışı yola getüre
6. ve yitügi çağırda ve bir yerde sümük ve balğam ve necis görse örte koğa
7. ve öñüne tükürmeye ve sağ yanına tükürmeye şol yanına tüküre yāhūz ayağı
8. altına tüküre ve kendü atıla yürüyüp ve ardınca yayalar yürütmeye ve dağı
9. degenekile yürüme pīrlere ve mü‘minler ‘alāmetidür ve peygāberler sünnetidür
10. yolda gözsüz görse sağ eliyile şol eline yapışa ne kadar
11. bile yürürse yürüye ki her bir zirā‘ bir kul azād edmişçe şevābı

60b

1. vardur ve kâfiri kilsesine kulavuzlamaya kâfirile muşâfaha étmeye
2. eger étse abdestin yine döndüre ve dağı selâmı eşkâre vère ehl-i
3. islâma gerekse bildügi kişi olsun gerekse bilmedügi olsun
4. müsülmân qardaşına selâm vère ne qadar uğrarsa yâ bir ağaç yâ bir dīvār
5. tolansa gèrü uğrasa selâm vère ve 'avratlara selâm vèrmeye
6. eger bunlar selâm vèrse ala selâmı işitdüre cemī' meclis ehline
7. ve selâm almağı dağı işitdüre bir kişiyeye uğrasa cehd ède kim
8. evvel kendü selâm vère ve kendü evine girdügi vaqtin ehl-i beytine
9. selâm vère eger evde kimse olmasa **السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ**
10. ¹¹⁶ **الصَّالِحِينَ** dèye kim firîştehler selâm alurlar cemā'ata geldügi vaqtin
11. dağı gitdügi vaqtin dağı selâm vère ammā selāmuñ tamāmlığı

61a

1. bununla-dur kim eyde ¹¹⁷ **السَّلَامُ عَلَيْنُكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ**
2. ve selâm alıcağ dağı hemān bu tarīqayıla ala kesmeye ve arturmaya
3. ve dağı eliyile ve barmağıyıla selâm vèrmeye kim biri yahūdiler 'ādetidür
4. ve biri naşārā 'ādetidür ehl-i kitāb selām vèrmeye yoluñ
5. tarcuğına kısarlaya eger zimmī selām vèrse ¹¹⁸ **وَعَلَيْنُكُمْ** dèye ayrığ
6. nesne dèmeye bir kişi selām vèrmek dilese eyde **السَّلَامُ عَلَيَّ**
7. ¹¹⁹ **مَنْ أَتَّبَعَ الْهُدَا** dèye kâğıda yazduğda dağı böyle yaza uluya ve kişiyeye
8. selām vère ve aza ve çoğa ve atluya ve yayaya selām vère gāyibüñ
9. gāyibe selāmın èrgüre bilişin maşşüş étmeye selām vèrmekde
10. ve selāmdan şonra muşâfaha ède ihvānıla ve kendü elin anuñ elinden
11. çekmeye ol elin çekmeyince ve yeñi ucıyıla muşâfaha étmeye sünnetdür kim

61b

1. seferden geleni koca öpmeye ve yürimekte kendüden ulunun öñine
2. geçmeye kұrayşī yürimekte ve oturmaқта taqdīm ēde sūnnetdür kim
3. dostları göricek eyde ki مَرْحَبًا بِكُمْ وَكَيْفَ أَصْبَحْتُمْ وَأَهْلًا
4. ¹²⁰ ol biri dağı eyide ki ¹²¹ فِي خَيْرٍ وَعَافِيَةٍ dēye *faşl*
5. bu faşıl sözüñ sūnnetlerin beyān ēder kişinün eyü ĥaşleti
6. epsem olup söylememekdür zīrā ki epsem durmaқта selāmetliğün
7. on bağıde toğrı ĥāşıldur ve dağı bilgil kim belā mü'ekkedür
8. söylemege lā-cerem ebū bekir ¹²² رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ mübārek ağızında taş
9. dutardı söylemeyeyim dēyü her gāh kim söylemek dilese zikrullāh-la
10. söyleye ve emr-i ma'rūf ve nehy-i münker ēde ve mālāya'nī-den sađına
11. resūl ĥazreti 'am epsem çok tūrurdu vađtı kim söylemek dilese

62a

1. bir sā'at tevakkūf ēderdi ivmezdi ve gerek kim söyleyen kişi
2. dağı ivmeye fikir ēde söyleyecek sözde şevāb varısa söyleye
3. yoğısa söylemeye ĥattā demişlerdür kim her kim dilini sağlasa kendünün
4. küllü 'aybını örtmiş olur söyledügi sözi sehl görmeye nice az söze
5. dağı başlasa ¹²³ أَلْحَمْدُ لِلَّهِ birle ve peygāmber şalavāt vèrmegile başlaya
6. ve ¹²⁴ بِسْمِ اللَّهِ demegile başlaya ve ¹²⁵ أَعُوذُ demegile başlaya ve sözde lüğatuñ
7. efđalın ihtiyār ēde kim ol 'arab lüğatıdır ve cennetde dağı 'arab
8. dili söyleniserdür ammā söyleyicek alçaq āvāzıla söyleye çok
9. söylemekden sağına sözi rüşen söyleye mübhem söylemeye ve dağı
10. yā fende-lıgıla söylemeye ve yüzün gözin egmeye ve deriñ söylemeye
11. müretteb söylemeye her kim işitse anlıya dağı kelecı ētdügi kişi

62b

1. aḥlada resūl ḥazreti ¹²⁶ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ kaçan selām vërse
2. üç kez vërürdi ve bir sözi üç kez söylerdi manzūm ve müsecca‘
3. söylemek tekellüfin ètmeye zīrā ki resūl ¹²⁷ عَلَيْهِ السَّلَامُ bunun gibi
4. söylemekden nehy èdipdürür ve kelecisinde çok istiğfār ède ve kelime-i
5. tevḥīd eyde ve söylerken kelecisin unutsa peygāmbera şalavāt vère
6. gèrū öñine gele ve dilese kim kelecisin unutmaya الْحَمْدُ لِلَّهِ مُذَكَّرٌ
7. ¹²⁸ الْخَيْرِ وَفَاعِلِهِ dèye her gāh kim biregüye va‘de ètse yā müstakbelden
8. ḥaber vërse inşāallāh dèye cehd ède ki sözinden toğru ve gerçek
9. ola ḥulḳlarda yalan-cılığdan yaramaz yokdur ve yalancı kişi imāndan
10. ve firīştehlerden ırak olur ve firīştehler bir mīl kadarı ağzı қоқu
11. sından ırak giderler ḥattā bir kişi oğlancuğına eyitse ağlama

63a

1. bāzārdan saña nesne alıvèreyin dèse avıtmağıçün daḥı alıvèrmese
2. yalancılardan yazılır söylerken aḥsurmağı ganīmet göre kimseye
3. söylemeye ve çekişmeye ve gıybet ètmeye ki gıybet ètmek günāhı zinādan
4. artuğdur nitekim peygāmber ḥazreti buyurdu ¹²⁹ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
5. ¹³⁰ أَلْغَيْتُ أَشَدُّ مِنَ الزَّنَا ve gıybet èdenden işitmeye eger işidürse
6. bile şerīk olur ammā fāsıkuñ ve zālīmün gıybeti yokdur gıybet ètmek
7. kefāreti ol gıybet èdügi kişiçün istiğfār ètmekdür ve daḥı қovculıқ
8. ètmeye ve gāmmāzlıқ ètmeye bir kişinün ‘aybını yāḥūz rāzını bir kişiye
9. daḥı dèmeye ve daḥı ḥaqq ta‘ālā yaratduğı nesneye la‘net ètmeye zīrā ki
10. mü‘mine la‘net ètmek mü‘mini depelemek gibidür ve daḥı la‘net oқuyan kişi
11. şehīd olmaz ve kıyāmet güninde daḥı kimseye şefā‘at èdemez

63b

1. vakt olur kim êtdügi la‘net gèrü kendüye döner vakt olur kim
2. kendü mālına la‘net okır berekātın giderür her gāh kim bir kişiye la‘net
3. oğusa anuñ kefareti oldur kim anuñçün du‘ā êde اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا
4. ¹³¹ لَهُ رَحْمَةً وَتُزِيَةً ¹³² رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ömer her kaçkı kulına la‘net
5. êttise anı azād êtdi bir kişi bir günāh êtse günāhın başına kaçmaya
6. eger anuñ günāhına ta‘n êdecek olursa ol ta‘n êden kişiye
7. ol günāh vāki‘ olmayınca dünyādan çıkmaya ve daħı and içmeye
8. eger bir kişi dilese kim and içe allāha and içe yāhūd epsem ola
9. bilgil kim allāhdan ğayrıya and içmek şirk-i hafidür نَعُوذُ بِاللّٰهِ
10. ¹³³ مِنْ ذَلِكَ atam başıçün yā oğlum başıçün yā fülān cāniçün yā fülān
11. sağlıçün yā ka‘be haqqıçün dèyü and içmeye kim böyle dèmek

64a

1. haḫādur eger böyle olsa ki islāmdan bī-zāram yā kāfir dīnine
2. tapmışam dèyü and içmeye eger bir hayırlu nesneyi êtmemege and içse
3. andın şıya kefarete vère ve ol hayırlu nesneyi işleye zīrā helāle
4. tevbe yokdur ve daħı şı‘r eyitmekden saķına meger kim kelām manzūm
5. ola h<i> kmetden yā nuşret-i islāmdan yāhūz allāha şenāda ve kışşa eyitmeye
6. ğāyetde şübūtına i‘timād êtmeyince ve daħı i‘tibār êtmeyince eyyām-ı fitne
7. deki kışşayı söylemek bid‘atdur ve daħı kişiyi yüzine karşı öğmeye
8. ve fāsıķı medḫ êtmeye ḫadīşde gelipdürür bir kimse bir fāsıķı
9. öğse allāhu ta‘ālā ana ğazab êder ve ‘arş ditrer resūl ḫazreti
10. ¹³⁴ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ nehy êderdi kendüyi medḫ êtmekden eydür
11. dè ki ben tañrınuñ kulıyam hem andan umaram ve hem andan korķaram

64b

1. beni medh etmekde mübālağa etmeñ nitekim naşārā ‘īsā peygāmbere ederde
2. bir kişiyi yüzine karşı medh etse ol medh olunan kişi eyde ki
3. اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَطْنُونَ وَأَغْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ وَلَا تَوَاجِدْ
4. ¹³⁵ kengel etmekden sağına kim بِمَا يَقُولُونَ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
5. kengel kişinün vaqārın giderür ve şonı rüsvāy-lığa erişür
6. ammā bir laṭife kim şāfi ola lağvdan anı ederse kayırmaz nitekim
7. peygāmbere ḥazreti صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ¹³⁶ bir gün bir qarıcuğa eyitdi
8. qarı uçmağa girmez ya‘nī qarıla girmez bikir kız oğlan olup girür
9. ibnū ‘abbās ¹³⁷ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا eydürdi qatında-ğılara ki melül-lik göricek
10. kelecinün şīrinin söyleñ dēridi ya‘nī mizācı şāfi kelecide edebi
11. ri‘āyet ede ebū bekir ¹³⁸ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ bir kişiden bir nesne şordı

65a

1. ol kişi cevābda eyitdi ¹³⁹ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ebū bekir şiddik ¹⁴⁰ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
2. eyitdi ¹⁴¹ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ دَٰعِيًا دَٰعِيًا ¹⁴² دَٰعِيًا دَٰعِيًا
3. ¹⁴³ دَٰعِيًا دَٰعِيًا دَٰعِيًا دَٰعِيًا
4. kişi gitdi qurtulduq meger ki ölen müşrik ola yāhūz ḥaḳ-suz yere kendü
5. nefsi depelemiş ola yā atasına anasına ‘āḳḳ olmuş ola ve daḥı eyitmeye
6. kim ḥalkuñ eyüsi gitdi bir kişi öldüğüçün zīrā ḥalkuñ
7. eyüsi muḥammedi muştafā eyitdi ¹⁴⁴ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ve daḥı bir kişiyeye
8. dēmeye kim ehlün ḥayrı içindedür mādām ki sen bularuñ içindesin
9. yāhūz eyitmeye kim ḥalāyık ḥayr içinde-dür mādām ki fülān kişi
10. bunlaruñ içindedür ve daḥı eyitmeye kim tañrıya sığındum ve daḥı kişiyeye
11. bir belā gelicek ruzigāra sögmeye bir kişiyeye du‘ā etse ¹⁴⁵ أَطَالَ اللَّهُ بِقَالٍ

65b

1. kelecisinde yaramaz her nesne açılıcak kelecı söylemeye meşelâ kavı-ı semâya kavı-ı
2. kûzağ dêmeye zîrâ kuzâğ şeytân adıdur yâhûz müsebbihe barmağa
3. sebâbe dêmeye yâhûz üzüme kerm dêmeye belki ¹⁴⁶ أَلْعَنَابُ dëye
4. ve nefsum habîs oldı dêmeye ‘ömer ¹⁴⁷ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ bir kavme uğradı اَلْسَلَامُ
5. ¹⁴⁸ يَا أَهْلَ الضَّرْوِ dëdi yâ ¹⁴⁹ أَهْلَ النَّارِ dëmedi dağı resül hazreti
6. ‘am ebü bekre eyitdi ¹⁵⁰ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ yâ ebâ bekir ¹⁵¹ أَنَا كَبُرُ مِنْكَ أَوْ أَنْتَ
7. ya‘nî yâ ebâ bekir ben mi uluyam yoksa sen mi ebü bekir eyitdi yâ resüllâhi
8. sen ulusun benden ve ben yaşluyam senden dëdi ve dağı dinlemekden sünnet
9. budur kim kişi fehmini dövşüre ve zihnini cem‘ êde epsem tura
10. sünnetden biri dağı budur kim eli ayağı epsem tura gözi kendüde
11. ola ve göñli hâzır ola sünnetden biri dağı budur kim bir kişi

66a

1. söz söylerken ortalamaya ol kişi sözün tamâm êdince epsem ola
2. eger sözi varısa andan şonra söyle-ye eger şübhesi varısa bahş
3. êde ammâ bahşi ve su‘âli terk êtmek yëgrekdür edebe bu hoşdur şahâbe
4. ¹⁵² رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ hergiz nesne şormazlardı şabır êderlerdi beriyyeden cilt
5. gelürdi resül hazretine ¹⁵³ صَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ şorardı ekşer mes‘eleyi ol vaqt
6. öğrenürlerdi eger şormağa cüret êderse şol gâyetde kendüye gereklüsin
7. şora ğarîb ve füzul nesneler şormaya nitekim cebrâ‘îl ‘am resül hazretine
8. dîn maşlahatından şordı kişi gerekdür kim meclisde dizi üzerine otura
9. belki ol yëgrekdür kim ulular meclisine girmegile destür dileye gire andan
10. şonra maşşüdın şormağa destür dileye vërürlerse şora çatı söylemeye
11. ‘âlim kişi dağı şorana kaçımaya egerçi mes‘elede teşdîd dağı êderse dağı

66b

1. bir kardeşinden işitdiği sözi kıatında emānet bile kimseye fāş  tmeye
2. meger g r  kendi dest rıyla eger dest rıyla bir kimseye s ylese g kcek
3. vechile s yleye işitdiği kelecini  ey lerin s yleye yaramazların kıoya
4. eger varisa ve kimseye yaramaz i' tikiād  tmeye ve dağı kelecisinde mādām
5. ki te' v l  tmege yarar te' v l  de  ok g lmeye ağsurana ¹⁵⁴  رْحَمَكَ اللهُ d ye
6. vağtı kim ağsuran ¹⁵⁵  لْحَمْدُ لِلّٰهِ d se ağsuran ¹⁵⁶  رْحَمَكَ d yene eyde
7. ¹⁵⁷  يُصَلِّحْ بِآلِكُمْ d ye eger ağsuran iki kez ağsursa
8. ¹⁵⁸  رْحَمَكَ اللهُ d ye ve eger  c kez ağsursa eyde z kām n  varımış
9. d ye ¹⁵⁹  رْحَمَكَ اللهُ d meye ve ağsurmağda-iken kıatı  v zıla ağsurmaya
10. **fāř** bu faşıl uyumağuğ s nnetlerin ve edeblerin beyān
11.  der s nnet oldur kim d şegi şaş n ola yatduğı vağtın abdest alup

67a

1. yata her kim abdest birle yata '  bid yatur ve r hı g ge  ıkar
2. secde  tmege dest r v r rler ve d ş g rse toğru olur ve dağı yatduğı
3. vağt misv k  de kıbleye kıarşu yata şağ yanı  zerine keenneh  c nı
4. kıabz olınmış gibi yata şağ elini yastana yağağı altında kıoya uyanınca
5. ve dağı tağrı adın dilinden kıomaya uyuyınca ve d şegin iz rıyla  ala
6. yatduğı vağtın vaşıyyet  d p yata  ld ği vağt  d p  ld ği gibi
7. şalkdan şel llik dileyeye ve  td ği g n hdan tevbe  de her gece
8. kıur'  ndan nesne okıya eger  c ayet dağı olsa ve tesb h ve tehl l
9. ve tağm d  de g z n  uyđu alınca z r  kıul nen n  zerine yatsa g r  anuğ
10.  zerine kıalkar ve nen n  zerine  ldiyise g r  anuğ  zerine kıopar ve s re-i
11. iğl ş okıya ve mu' avvezeteyni okıya ellerine ura başına ve y zine ve cem ' -i
bedenine s re

67b

1. ba'zılar demişlerdür kim her kimün kim bir gereklü hâceti olsa arı
2. abdest alsun yatacak vaqt arı döşek üzerine otursun süre-i
3. ihlās okısun ve'ş-şemsi ve'l-leyli ve't-tîni okısun her birini بِسْمِ
4. ¹⁶⁰ اللَّهُ تَبَارَكَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ dëyüp başlasun yedi geceye degin
5. ¹⁶¹ وَتَعَالَى جَلَّ جَلَّاهُ her ne hâceti varısa revā kıla yāhūz nice
6. etmek geregin düşinde göstereler evvel gecede yā ikinci-de
7. yā üçüncide veyā beşinci gecede ammā abdesti namāzda aldığı gibi ala
8. uyhusı gelicek ahir sözi bu ola kim eyde رَبِّ قَبِي عَدَابِكَ
9. يَوْمَ تَبَعْتُ عِبَادَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي
10. إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْجَاءَتْ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً
11. وَرَهْبَةً إِلَيْكَ مِنِّي اللَّهُمَّ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَنَبِيِّكَ

68a

1. ¹⁶² صَلَّى اللَّهُ ve her kim dilerse ki peygamber hazretini الَّذِي أُرْسِلْتُ
2. ¹⁶³ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ düşinde göre anuñ mübârek cemâlin müşâhede kıla
3. şalavâtı çok getüre ve bu du'āya meşgûl ola رَبِّ الْبَلَدِ اللَّهُمَّ
4. الْحَرَامَ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْمَشْعَرَ الْحَرَامَ وَالرُّكْنَ وَالْمَقَامَ إِفْرَاءَ
5. ¹⁶⁴ عَلَى رُوحِ مُحَمَّدٍ مِنَّا السَّلَامُ sünnetden biri dağı budur kim yatsu
6. namāzından şonra dünyā kelecisin ètmeye illā meger kim
7. gāyetde gereklü söz ola dünle uyansa eyde ki لِإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ
8. اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ
9. حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَسُبْحَانَ
10. اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
11. ¹⁶⁵ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ andan şonra du'ā ède rahmet ve mağfîret

68b

1. dileye kim ol vaqt du‘ā müstecāb olur eger abdest alup
2. namāz kılsa namāzı maqbūl olur şabāhdan öñdin uyana
3. durugele zīrā ki yēr haqq ta‘ālā hazretine şikāyet eder zinā
4. eden kişinüñ guslinden ve harām qan dökilmekten ve ‘ālim
5. kişinüñ erte olduqdan şonra uyuduğundan hadīşde
6. gelipdürür kim şabāhdan şonra uyumaq rızkı men‘ eder ve dañı qaçan kim
7. uyana allāhuñ zikriyile uyana abdest ala ve namāz kıla ‘azmi
8. taqvā ve vera‘ üzerine ola ve günün evvelinde hayrıla ibtidā ede
9. günü hatm edicek hayrıla hatm ede hiç kimseye zulm étmege niyyet
10. ve kaşd étmeye evvel ki şabāh başlar zikirten bunuñıla başlaya ki
11. أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ وَالْعِظْمَةُ وَالْكَبِيرُ يَأْتِ وَالْخُلُقُ

69a

1. وَالْخُلُقُ وَالْأَمْرُ وَاللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا سَكَنَ فِيهِمَا لِلَّهِ وَحْدَهُ
2. لِأَشْرِيكَ لَهُ أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَكَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ
3. وَدِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيِّنَا الْبَرِّهِيمِ عَلَيْهِ
4. السَّلَامُ حَنِيفًا اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوَّلَ هَذَا الْيَوْمِ لَنَا صَلَاحًا
5. وَأَوْسَطَهُ فَلَاحًا وَآخِرَهُ نَجَاحًا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ¹⁶⁶
6. hātırına şöyle gele kim ölmüş idi dirildi gürdan
7. qopdı hisāb ve cezāyıçün zīrā uyñu hāli ölüm hāline beñzer
8. uyñudan tırmaq gürdan qalkmağa beñzer ve dañı bilgil kim
9. qaylüle sünnetdür dünle tırup ‘ibādet eden kimseye ve qaylülenün
10. vaqti güneş zevāle yaqın olıcaqdur ikindüden şonra uyumaya resūl
11. hazreti¹⁶⁷ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ gece çok tırusa mübārek cismi

69b

1. arsa şabāhdan öñdin azacuk uyurdi mübārek dirsegin yere
2. qordı ve qolın dikerdi mübārek başını ayası üzerine qordı
3. ve uyurdi ammā azırağ uyurdi andan şonra namāza çıkardı
4. sünnetdür dünle tırup namāz kılmak tıra abdest ala namāz
5. kıla ne kadar dilerse birkaç def`a ede gecede eger dünle düş görse
6. `ālim kişiye söyleye cāhile söylemeye ve `avrata söylemeye düşünde
7. her ne kim görse eyü yavuz söyleye eger yaramazrak nesne görse
8. şol yanına üç kez tüküre andan şonra gördüğü düşden allāha sığına
9. üç kez ve bir yanından bir yanına dahı döne andan şonra tıru gele
10. iki reke`at namāz kıla ve nesne şadağa ede ve düşi niçe gördiye
11. söyleye artuk eksük nesne kıtmaya hadişde gelipdürür kim

70a

1. eyü düş peygāberlığın kırk altı bahşında bir bahşıdur düşün toğrurağı
2. oldur kim şubha yakın görile mu`abbire vardur kim her mü`minün düşini
3. gökcek te`vīlile ta`bīr ede egerçi korkulu düşise eyde خَيْرًا
4. ¹⁶⁸ تَلْقَاهُ وَشَرًّا تَوْقَاهُ خَيْرًا النَّوْشَرَّ إِلَّا عَدَائِنَا bir `avrat düşinde gördi kim
5. evinün hizanı üzilür resül hazretine `am geldi düşün `arz etdi
6. resül `am eydür hayr ola inşāallāh gāyibün gele ve hem dedüginleyin
7. gāyibi geldi andan şonra vardı bu düşi ebū bekirle `ömere dahı رَضِيَ
8. ¹⁶⁹ اللَّهُ عَنْهُمَا `arz etdi bunlar eyitdiler ki erün öle hemān dedükleri
9. gibi eri öldi resül hazretin her kim düşde görse rāstdur ibni sīrīn
10. eydür uyanıguken allāhdan kork düşde ne kim görseñ korkma dēr ve`s-selām
11. **faşl** bu faşıl seferün sünnetlerin beyān eder hadişde

70b

1. gelipdürür kim sefer eden hareketile tenünüz şahih olur ve i'tibārıla dīnünüz
2. şahih olur ve bir hadīside daħı gelipdürür kim sefer edün ki müsāfir
3. tangrınuñ 'avnında olur gerekse atlu olsun gerekse yayağ ammā
4. bu şol kimse haqqındadır kim 'ilim talebi-yiçün yā riyāzat-ı nefis içün
5. yā fitneden kaçup sefer ede ve bir hadīside daħı gelipdürür kim bir kişi
6. bir yerden dīnin alsa kaçsa bir yere daħı eger bir qarış yer daħı kaçdı yā
7. uçmağı kendüye lāyık eyledi ve ibrahīm peygāber 'am ve bizüm peygāber عَلَيْهِ
8. ¹⁷⁰ yoldaşı olur ve daħı bilgil kim sünnet-i sefer oldur kim
9. dü-şenbe gün yā penc-şenbe gün çıka emīre'l-mü'minīne 'alī
10. ¹⁷¹ ay ahirinde ve ay 'akreb burcında olsa sefer étmeği sevmezdi
11. günün evvelinde çıka ve evinde iki reke'at namāz kıla andan çıka ve gertü

71a

1. evine gelicek iki reke'at daħı kıla evinden çıkdığı vaqt eyde
2. بِسْمِ اللَّهِ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَعَتَصَمْتُ بِاللَّهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَائِ السَّفَرِ
3. وَكَأَيَّةِ الْمُنْقَلَبِ وَسُوءِ الْمُنْتَهَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ اللَّهُمَّ أَنْتَ
4. الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ أَطْوِ لَنَا الْأَرْضَ وَسَهِّلْ
5. لَنَا لَطْرُقَ وَهَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ زَوِّدْنِي النَّقْوَى وَاعْفِرْ لِي ذَنْبِي
6. ¹⁷² işbu beş süreyi oқыya kim
7. kul yā eyyühe'l-kāfirüne ve'l-naşrı ve'l-ihlāşı ve'l-mu'avvezeteyni her birini
8. ¹⁷³ deyiüp oқыya sünnetdendir kim dost-larına
9. vidā' étmek ve ehlini eyde ki ¹⁷⁴ أَسْتَوِدُّكَ اللَّهُ الَّذِي لَا يُضَيِّعُ وَدَائِعَهُ
10. evde kalan kimse daħı müsāfire deye اللَّهُ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ
- 11.

71b

1. ¹⁷⁵ ammā müsāfir وَحَوَاتِيمُ عَمَلِكِ زَوَدَكَ اللهُ النَّفْوَى وَوَجَّهَكَ لِخَيْرٍ
2. birkaç nesnelere bile götüre meselâ yağ kabı yağla ve tarak ve sürme ve at ve misvāk
3. ve sındı ve āyine ve ok yay ve kılıç ve 'imāme ve ayak-kabı ve çuvâlduz ve bez
4. ve iğne ve iplik ve ip ve kendüye hoz ve yāhūz ayrığa gerek olur edviyelerden
5. götüre korkudan emîn olmağičün ve her menzilde on bir kez sūre-i ihlāş
6. okuya ve bir kez ayete'l-kürsî okuya ¹⁷⁶ وَمَا قَدَّرَ اللهُ حَقَّ قَدْرِهِ okuya resül hazreti
7. 'am düşmeden korksa bu du'âyı okurdu kim اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِى نَجْوَرِهِمْ
8. ¹⁷⁷ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ ve dağı tavara bindügi vaktin tağırı adın zikir êde
9. eger anmazsa şeytân artlaşur bile pes bindügi vaktin بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ
10. ¹⁷⁸ الرَّحِيْمِ dēye vakti kim tavaruğ üstüne müstevlî ola ¹⁷⁹ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ dēye vakti kim
11. tavar yūriye eyde ki سُبْحَانَ الَّذِى سَخَّرَلَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُفْرِنِيْنَ

72a

1. ¹⁸⁰ رَبِّىَّاءَ لِمُنْقَلِبُوْنَ وَاِنَّا اِلَى رَبِّىَّاءَ لَمُنْقَلِبُوْنَ dēye tavara tākātından artuğ yük vurmaya
2. ve üç kişi bir tavara artlaşmaya tavar üzerine binüp tarmaya vaktehā ine
3. yūriye ve kardaşınıuğ tavarına binmeye illā meger destūrıla bine ve dağı
4. yoldaşlığa şālih kişi isteye bula bir cemā'at sefere gitse-ler birini
5. ortadan emîr êdineler kim 'ālim ve 'ākıl ola ve gērü kalan anuğ tedbirine
6. rāzî olalar emrine kimse muhālefet êtmeye ve dērilüp bir arada ta'ām
7. yemek müsteħabdur ve dağı za'if-leri ayağınca y<ü>riyeler yoldaşa
8. ceħd êde kim hizmet êde yoldaşı kendüye hizmet êtdürmeye ve eger
9. ziyāde azığı varisa ve tavarı varisa yoldaşından dirîğ êtmeye
10. binmekde ve yemekde ve inmekde ve yükde yardım êde eger ucuzluk ve ot bol olsa
11. geñince yūriye yolda ve eger böyle olmasa becid yūriye bir ucuzluk yere yetişe

72b

1. ve yoldaşına gökcek hulkıla deprene vaqtehā laṭīfe ʿede maʿşiyete
2. mürtehib olmadın dāyim yoldaşlara beşāret haberin söyleyütura ve güle
3. tura vaqtinde kendüden artuq nesne olsa ne cinsden gerekse
4. yoldaşa dahı vère mubāh nesnede yoldaşa muvāfaqat ʿede oqursa vara
5. yardım ʿede isterse nesne dileyene yok dèmeye yol belürsüz olsa
6. ineler tanışalar meşveretile bir ciheti ihtiyār ʿedeler namāz vaqti olduğulayın
7. namāz kıllalar ve cemāʿatıla kıllalar ve tavar üzerinde uyımaya qonıcaq kendü yemezden
8. öñdin tavar qaydın qayura qonıcaq yumşaq ve otlu yère qona oturmazdan
9. öñdin iki rekeʿat namāz kıla eyde ki اللَّهُمَّ أَنْزِلْنِي مَنْزِلًا مُبَارَكًا
10. وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْأَسَدِ وَالْأَسْوَدِ مِنْ شَرِّ وَالِدٍ
11. ¹⁸¹ وَمَا وَلَدًا عُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ dèye

73a

1. evvel muhtāca taʿām vère andan kendü yeye mādām ki tavar üzerinde-dür
2. qurʿān oquya allāha tesbīh eyde mādām ki işdedür duʿāyi çok ʿede qalan
3. hālde vaqti kim göçmek dilese menzilini vidāʿ ʿede iki rekeʿat namāz
4. kıla buqʿanuñ ehline selāmıla zīrā her buqʿanuñ ehli vardur
5. firiştehlerden ammā sefere ilk aqşamdan yürimeye belki erteğe
6. yaqın güç ʿede dün buçuğundan gerü seyr ʿederken çağrışmayalar sünnetdür
7. tekbīr çok eyitmek yoquşa giderken ve tesbīh eyitmek inişe giderken
8. hadīşde gelmişdür ki her kim deniz kenārında gün tolnurken bir kez tekbīr
9. eyde haqq taʿālā ¹⁸² جَلَّ جَلَالُهُ ol deniziñ qatresince şevāb vère qağan kim
10. گِمْ اَللّٰهُ مُجْرِيَهَا مُرْسِيَهَا اِنَّ رَبِّي لَعَفُوْرٌ
11. ¹⁸³ وَمَا وَلَدًا عُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ dèye dünle yol üzerinde yatmaya mecmūʿı bir arada qona perākende

73b

1. ڤارضن ربّي وربك الله أعود بالله
2. من شرك وشرفايفيك وشرفمادب عليك من شر كل أشد وأسود
3. وحيّة وعقرب ومن شر كل ساكن البلد ومن شر والد وما ولد¹⁸⁴
4. ve daḥı tavarı çınrağulı kişiyeye yoldaş olmaya ve denize girmeye
5. meger ki hacca ve ‘umreye varmağıçün yā gazāyiçün ve daḥı ‘avrat
6. üç günlük yola sefere gitmeye meger eri yāḥūz zihī raḥm-i maḥremi
7. bile ola ve daḥı yolda giderken yol iki olsa şağına gide
8. yolda arsa birez yile bir şehirde kim sultān yā na’ib-i sultān
9. olmaya andan ڤonmaya ve tã’ün olan yere varmaya fitne olan yere varmaya
10. vaḳti ki bir köye yā bir şehre gire eyde ki اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ
11. مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرِ أَهْلِهَا وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ

74a

1. ¹⁸⁵مافيهā ve daḥı her yerün soğanından ve sarımsağında<n> ve gökce otlarından
2. yeve tā ol yerün hevāsından ve vebāsından emīn ola ve ehline
3. dönmeği ta‘cıl ède maşlahatı bitdükden sonra ehline armağan ala
4. evine gece gelmeye yā kuşluk vaḳtinde yā aḥşama yakın gele ammā
5. evvel mescide gire iki reke‘at namāz kıla ehline döndüğü vaḳtin çok
6. tekbir ède ve şehrine giricek eyde لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
7. لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيمٌ بِشَيْءٍ قَدِيرٌ أَيُّونُ
8. ¹⁸⁶فاصل تَابِئُونَ عَابِدُونَ سَابِحُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ
9. bu faşıl halkıla dirilmegün sünnetlerin beyān eder halkıla oḥat
10. dirilmek budur kim eyüyle ve yavuzıla hoş dirile halkdan güç götüre
11. ve şabr ède kim cefā èdse ve söğse ve dögse intikām alayum demeye

74b

1. helāl êde hâkķ ta'ālā halkuñ dilini kendüden kesmedi senden
2. nice kesile kesilmez ve dañı müsülmânlar maşlahatıçün sa'y êde kim
3. anda allâh rızāsı ola suçlu kişiyê şefâ'at êde ve iki kişiyê kim
4. aralarında küdürê olsa anı barışdura sa'y êde ki bir müsülmânun
5. 'ırzından yaramaz nesneyi def' êde gıybetde yardım êde hiç k<i>mseye
6. hâsed êtmeye cömerdüñ günâhın-dan geçe mürüvvet ehline 'uķûbet
7. êtmeye va'de êdüğü nesneyi yerine getüre va'deye muhâlefet etmek münâ
8. fıķlar işidür dañı kimsenün 'aybını açmaya belki örte bir ķardaşından
9. bir zellet şâdır olsa ķardaşıçün 'özür çok dileye bir kişiyile
10. kendü ortasında bir nesne vâķi' olsa yaramazlığı kendü nefsinden
11. bile yoldaşından bilmeye şâlihlerün 'âdetidür ki bir mü'min ķardaşına

75a

1. va'de êtmeye meger inşâallâh dèye böyle dedükden sonra dañı ķaşdı
2. va'desine vefâ etmek ola sünnet-dür kim halk elindeki nesneden tama'ın
3. kesmek ve saķınmak ve kaçıduğı vaktin nefesine mâlik ola kendüye
4. nefsi mâlik olmaya vakti kim katı kayıpa abdest ala namâza
5. tura yâ durursa otura yâ oturursa yata ve şol yoldaş ki
6. hulķı yaramaz ola taħammül êde her kişiyê 'aklı erişdüğü kadar
7. söyleye ve dañı her kişiyile dinlü dini kadar oturmak gerek ednâ
8. kişiyê kadarından artuķ 'izzet etmek azdurur ve 'azîz kişiyê
9. kendü kadarından eksük 'izzet etmek anı hor etmek-dür her kişiyê
10. mizâcına ve mertebesine ve hâline göre deprene ve dañı hiç kimseyi
11. kendüden alu görmeye belki kendüyü deklinden aşığa göre ve kendüyü

75b

1. ögdüklerine melül ola hoş gelmeye ve dahı ta'âmı hizmetkâriyıla
2. bile yeye ve dervîşlerle tura otura dahı koyunu kendü bağlaya
3. şağmağičün ve eşege bine kendü evine gerekli nesneyi bāzardan
4. kendü götüre gele ve ardınca ve öñünce ve yanınca bile adam yürütmeye nitekim
5. resül hazreti 'am yalunuz yürürdi ardınca birden ve ikiden
6. kişi yürütmezdi ve aşhâbını kırmazdı sürerdi ve evlād-ı resülullahı
7. seve kendü maşlahatından anlaruñ maşlahatın evvel kayura göñliyle
8. ve diliyle seve aq saqallu kişilerden utana edebe ri'āyet ede
9. ziyāret etmekde evvel ululardan başlaya ve nesne vermekte evvel
10. küçücüklerle vère ve yetimi katına ala ve miskîn-leri esirgeye
11. baylara baylığundan ötürü ikrām etmekde eger ederse dininüñ şülüşānı

76a

1. gider hadîşde gelipdürür kim buyurur ol kişi mel'ündür ki
2. baya baylığundan ötürü ikrām ede dahı yoksulları yoksulluğundan
3. ötüri horlamaya ve zālime yardım edene zulm etdürmeye ve mazlūma yardım
4. ede zulmi andan def' ede hediye kabul ede dostından ammā
5. anca 'ivaz vère cehd ede ki evvel hediye eden kendü ola eylugin
6. gördügi kişinüñ halāyıkā dāyim eylugin söyleye hasta şora cenāzeye
7. hāzır ola muşibet erişene ta'ziye ede zālimlerle ve baylarla
8. ve beglerle oturmağdan sakına ve bayları esirgeye ve bunlara elin şunmaya
9. ve bunlaruñ bezegine bakmaya fişk ehline güler yüzile bakmaya
10. kâfire ve mübtedi'e tur<ş> yüz göstere fāsıka kağıya fişkından
11. ötüri işini allāha ışmarlaya yavuz du'ā etmekde la'net okumaya zālime

76b

1. sehel nesne yardım  tmeye begler  apusına yakın varmaya bunların
2. g r p sel m v rmeye ve sel m v rmege iler  varmaya bunlara varup
3.  arışmaya t  ki cehennem odında bile yanmaya ¹⁸⁷ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخِذْلَانِ
4. **faşl** bu faşıl dostluğun s nnetlerin bey n  der dost-lık
5. m 'min n gerekli  aşletid r dostlık all h i n ve d şmenlik
6. all h i n olucağ im n k mil olur  ad sde gelipd r r kim
7. dostlarunuğı  oğaldun kim  ağ ta' l  kerimdir kıy met g ninde
8. utanur dosta dostı  atında 'az b  tmege ve dağı bir  ad sde
9. gelipd r r kim dostlarunuğı  oğaldun kim yarın kıy met g ninde
10. dost dosta şef 'at  decekd r dostlık  tmeye ill 
11. şol kişiyile kim anuğ d ni ve em neti muğkem ola ve bile

77a

1. kim takv  ve şal h ehlid r zir  her kişi sevd giyile kopacağdur
2. egerçi 'amelde aça yetmezse dağı amm  yoldaş d rt d rl d r
3. gerek kim kelecileri bir ola biribirine sevd gin  aber v re dost
4. olduğı kişin n ve yoldaşınun adın şora ve atası adın şora
5. sevd kde ve  ağınmağda iken endazedden  ıkmaya bir hoş nesne
6. eline girse ol nesnede  ardaşın kend  nefsi  zerine iğtiy r
7.  de ni'metin y d gi kişiye yaramaz du'   tmekden sağına m s lm n
8.  ardaşını vağteh  ziy ret  de  ok varıcağ mel l olursa vağti ki
9.  ardaşınun  apusına varsa dest rsuz girmeye  apuya  arşu
10.  urmaya belki bir yanına  ura  apu yaruğından i er  bağmaya     kez
11. dest r dileye her biri bir def'ada eyde kim السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

77b

1. ¹⁸⁸ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ dēye fūlān kişiyē destūr var mı içēri girmege
2. dēye her bir def`ada yēyesi yēyecek kadarı eglene yāhūz abdest
3. alup dört reke`at namāz kıılacak kadar eglene eger destūr olursa gire
4. olmaz gide melūl olmaya ve sūnnet-i islāmdan biri dađı budur kim
5. ziyāret ēde gelene hıızmet ēde ve altına dōşek bırağa ve ta`āmdan
6. ne ki hāzır varısa getüre evde hāzır olmayan nesneye tekellūf
7. ētmeye sūnnetdür dost dost katına varıcađ düzinüp eyü
8. tonlar geyüp ve tı̄b-lenüp ve dest-namāz alup vara ve dostlığa lāyık
9. kişi bulıcağ cehd ēde elden qomaya kim eyü dost kibrıt-i ağmerden
10. `azııraqdur dost dostuğ eyüsinde yavuzında bile ola
11. dost dosta ne hıızmet ēderse azıırgana haddince ētmedüm dēye

78a

1. kendüye ētdükleri hıızmeti çok göre ne kadar az olsa ortada bu benüm
2. bu senüğ olmaya ben böyle ētdüm sen ētmedüđ dēmeye bir nesneyi
3. ētmezden öđdin ēderem dēmeye ve yāhūz terk ēdecek nesneyi terk
4. ētmezden öğdin ēdecegüm dēmeye vağtı kim bir dost
5. bir dosta eyitse benümile gel eyıtme ki qancarü gidersin ve mālından
6. nesne istese eyıtmeye kim ni`dersin yāhūz ne kadar gerek dēmeye
7. ikisinüğ nefsi vāhid ola bir qardaş bir qardaşa eyitse hālün
8. nedür nice geçersin dēse ammā anuğ eksügin qayıımasa ol qardaşınuğ
9. yüzine gülmiş olur ve dağı bir kimseye eyitse ¹⁸⁹ مَرَحَبًا وَأَهْلًا وَسَهْلًا
10. dēse ihtimāmı ol kişiyē kendü nefsine olduğu bigi olmasa ol
11. kelāmı riyā ve nifāq olur ve dağı qovcınüğ qovın işıtmeye iki `ādil

78b

1. kişi tanuqluql vrmeyince bir kişiyi sevmeye ve bir kişiyi kaçımaya
2. bir kimse <s>ziyile bir kişinn hatırına rse tz 'zrin
3. dileye yolda uğraduğı kişiyeye kaşandan gelrsin dmeye ve kaşanda gidersin dmeye
4. mu'mele tmek aşiret dostlarıyla mekrhdur meşel bey' tmek
5. ve nikh tmek gibi *fsl* bu faşıl biribirile kişi nice
6. oturmak ve nice trmak gerek anı beyn der bilgil kim kaşdaşlar
7. biribirile oturacak gerek ki gkcek hey' etile otura ve ey
8. tnların geye ve abdestile otura yaşda uluyı kendden taşdm
9. de ve 'ilm ehlini taşdm de meclise bir kişi gelicek pr idi
10. ve yre iki kişinn arasına oturup biribirinden ayırmaya ill meğer ki
11. destrlarıyla otura ve daşı bir kişi kaşd tdği yrde oturmaya

79a

1. eğer yr vrmeseler gnce yr olduğu yrde otura bir kişiyi
2. trgurup yrine kend oturmaya eğer ol kişi trup yrin daşı
3. tekellf derse oturmaya meclisn şadın gzetmeye ne yre
4. rişse otura ehl-i meclis y ev issi yuşaru gere ol vaşt
5. gece ve daşı glgeyile gneş arasında oturmaya dostlar
6. bir arada oturalar taęuķ oturmayaalar mslmnlaruğ faķrleriyle
7. oturalar ve ehl-i 'ilmile ve perhzkrlarıyla ve taşv ehliyle
8. oturalar kim mcerred yzlerine baķmaęıla kişi allhı aņar ve aşirete
9. meyl der meclis emnetin saķlaya iki kişi biribiri yanında arķuncaķ
10. kelecı dp birisi taşra kaçmaya kim bunlardan taşra olan kişi
11. incinr ve hem bunlar s' -i zann der meclisden kaķmaķ dilese yoldaşından

79b

1. destür dileye andan kalka yérine gelüp bir kişi dağı oturmaya yine
2. gelse gerü ol kişi yeğrekdür yérine oturmağa biribirine țuru gelmeye
3. ki ‘acemler sünnetidendür sünnete muđālifdür sünnetdür kim meclis
4. dükeli zikir ola ve va‘zu ve naşışat ola tã kim bundan öñdin
5. yaramaz meclis ve lađv meclisi oldıyısı aña kefareť ola meclis
6. ehli kalkđduđı vağtin üç kez eyde ki **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ**
7. ¹⁹⁰ bir mü’min **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ**
8. şardaşına üç günden artuğ küslü olmaya ĥayırlısı ol kişi-dür kim
9. öñdin selãm vère barışa bir kişi bir kişiden ma‘şiyet étduđıçın
10. dostlığın keser şayurmaz meger bile kim tevbe étđi tevbe-i naşuğ
11. ve dağı gãyib şardaş gãyib şardaşa selãm ve bitı göndüre ve du‘ã

80a

1. éde ve kendü ĥãlin ve ehl-i beyti ĥãlin bildüre ve bitiyi yazduğı
2. kiřinüñ kendü ĥãlin ve ehl-i beyti ĥãlin ve cemı‘-i ta‘alluđãtın şora
3. sünnetdür kim yazduğı bitinüñ üstine toprak řaça yãĥüz yère
4. bırağa andan şonra götüre göndüre **faşl** bu faşıl
5. ĥãcet şaleb étmekligin beyãn éder dèyüp-dururlar kim
6. her kim tañrıyla ĥanı olsa maĥlũđãtdan gerek kim ĥađđ ta‘ãlã
7. cemı‘ ĥalãyıkı aña muĥtãc éde her mü’min-i müttakãye lãzım olan budur kim
8. ĥalkdan ĥãcet şaleb étmekden sağına her kimse kim ‘iffet şaleb
9. étse ĥađđ ta‘ãlã ‘iffet vèrür sehel nesneyi kimseden dilemeye
10. sünnet oldur kim abdest ala ve iki reke‘at namãz kıla ve ĥãcetin ĥađđ
11. ta‘ãlã ĥãzretine ‘arz éde eyde penç-şenbi gün tañlacađ çışa

80b

1. al-i 'imrān sūresinüñ ahirin ve ayete'l-kürsî ve innā enzelnāhü ve ümmü'l-
2. kitāb okuya andan sonra allāha hāmd ü şenā éde andan sonra peygāmbere
3. şalavāt veribiye ¹⁹¹ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ andan sonra halkuñ müttakî-rağına
4. kaçd éde eger bulursa bulmazsa halkuñ kerîmine kaçd éde hesab ve neseb
5. yöninden eger bulursa ve eger bulmazsa halkuñ cömerdine kaçd éde
6. ve dağı gökcek şüretlüsine kaçd éde ve rahîm gönüllüsine kaçd
7. éde eger hâcetin kazā éderse eyide güler yüzile ve eger étmezse bārū
8. güler yüzile göndüre ve hâcetini sırrıla dēye medh étmeye ta'zîm étmekde
9. mübālîğa étmeye ve gāyetde tevāzu' étmeye hâcetini taleb étmekde ma'şiyete
10. mürtekib olmaya ve müsülmānı incitmeye eger hâceti revā olursa allāha şükür
11. éde hâcetin revā éden kişiye du'ā éde ve ger hâceti revā olmazsa

81a

1. yine allāha şükr éde hâcetin zemm étmeye ve dağı bir müslimān kardaşınuñ hâcetini revā
2. étmegi ganîmet göre eger bir zahmet çoğa uğrasa fî-ekāll melül olup gönli
3. tarlanmaya hadîşde gelipdürür kim her kime kim bir iş düşvār olsa
4. yāhūz medyūn olsa biñ kez eyitsün kim لَأَحْوَلٌ وَلَا قُوَّةَ
5. ¹⁹² الْحَقِّ الْإِلَهِيِّ الْعَظِيمِ hāqq ta'ālā ol melāletden kırtara ve ol şarb
6. işi geñez édivere sünnetdür 'aql isleriyle meşveret étmek
7. nitekim resül hâzreti ¹⁹³ عَلَيْهِ السَّلَامُ aşhābıyıla meşveret éderdi
8. ammā bir işde on 'aql issi ve tecrube issi kişiyile tanışa eger
9. bu kadar kişi bulamazsa birisiyile on kez tanışa ve eger anı dağı
10. bulumasa 'avratıla tanışa muhālefet éde ki muhālefetide hayır ve berekâtdur vardur meşveretden
11. öñdin istihāre éde iki reke'at namāz kıla andan sonra hāqq ta'ālā hâzretinden dileye

81b

1. hayırlusun miyesser éde mālın nafaqa étmekde baḥīlile danışmaya ḥarbde korkakıla
2. danışmaya ve daḥı nařıḥat-da ḥasīdile danışmaya ve her işe kim başlar rıfķıla
3. te'enniyle başlaya iki iş yüz gósterse geñezin kañķısıyısı anı işleye ve tangrıdan
4. ḥayır ve 'āfiyet ve řalāḥ dīn dileye her şerden tañrıya şıgına بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ
5. ¹⁹⁴ dēye kim her ḥayra dāyim ola ve ¹⁹⁵ أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ dēye
6. ki her belādan ve her fitneden emīn ola vaķtı kim murādı ḥāřıl ola eyde ki
7. ¹⁹⁶ أَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتِ eger ḥāřıl olmazsa gerü eyde ki
8. ¹⁹⁷ أَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ *faşıl* bu faşıl dostları konuķlamađı
9. beyān éder ve sūnnetlerin ve edeblerin bildürür konuķluk étmek islām sūnnetlerindendür
10. ḥadīřde gelipdürür kim kaçañ bir konuķ gelse rızķıyıla bile gelür vaķtı ki
11. gitse ev issi yarlıgatur günāhı giderür ḥadīřde gelipdürür her kañķı eve kim konuķ girmez

82a

1. aña firişte girmez evvel konuķluđı ḥalīlullāḥ étdi künyet éderlerdi ebu'z-ziyafāñ
2. dērlerdi ya'nī konuķlar atası ve bir ev yapmışıdı dört kaņası varıdı 'ālemüñ dört
3. cihetinden ta'vara binerdi bir niçe mīl konuķ isteyü giderdi orucun açmazdı
4. illā konuđıla sūnnet budur kim konuđınuñ eline yapıřa evine getüre güle güle
5. söyleye elinden geldükce ikrām éde ta'āmdan ne varısa ḥāzır éde kendü
6. cānına minnet göre öñine ta'āmı eglemedin tīzcek getüre ve öñinde kıoya konuķ öñüne
7. çok ta'ām kosalar isrāf şayılmaz konuğa ḥarc olan nesneleri şayımaya kim
8. ol şıfat baḥīller şıfatıdur konuķ öñine ta'āmuñ eyüsin getüre ve gökcek
9. kañıla öñüne kıoya elinden gelenden artuķ tekellüfe düşmeye ammā konuķ alduğı kişi
10. mü'min ve müttaķī ola bir günlük nafaķası ola ancak kendü nefsi üzerine
11. konuğı iḥtiyār éde konuķlaruñ ḥizmetini kendü eliyile éde evde ne dürlü ta'ām

82b

1. olursa konuğa getüre eger tanışurlarsa dağı cāyızdır eyde ki hātırıu
2. ne dürlü ta‘ām dilerse sen anı de pişürelüm dēyeler bundan şonra hāzır
3. ne varısa ta‘āmdan ve turşılardan ve gök otlardan ve yemişlerden
4. ve dögülmişce tuz varısa ve tirīd getüreler mürüvvet degüldür ki konuğa
5. yumış buyuralar sünnet oldur kim yēyesiye evvel ev issi şuna eger oturup
6. bile yērse ev issi elini dükeli halkdan şonra götüre ve eger süst
7. deprenürlerse yēğ dēye konuğuñ meu’netin allāh üzerine şaya kendü üzerine
8. şaymaya ta‘āma hiç kimseyi okumaya illā tañrıyıçün konuğa hoş
9. gelmeyecek kişiyi konuğ katına okımaya riyādan ve müfāharetden saşına
10. bir evden atasın okıyup bunıñ oğlın komayalar yā büyük kardeşin
11. komayalar evvel ‘ālimi taqdīm edeler andan yaşluyı konuğa sünnete

83a

1. muhālif nesneyile konuğluk étmeye yā konuğa zahmet olur nesneyile ve dağı
2. namāz vaqtini saşlayuvēre mādām ki evindür ve gece kaydın dağı gece
3. olıcağ tamām kayura şu bigi ve misvāk ve çırāk ve ayak-kağı gibi
4. hāzır ede konuğuñ hizmetinden bir lahza gāyib olmaya konuğların
5. birkaçıyıla kelecı edüp birkaçın komaya bunların katında çok epsem turtmaya
6. söyleye illā kendüye menfa‘atlı yāhūz bunlara menfa‘atlı söz söyleye hizmetkār
7. larına yā evi cemā‘atından kimseye kaşınmaya ve kimse dögmeye ve yüzün burtarmaya
8. ölüsi dağı oldısa kavun karbüz kese evvel kendü dada andan konuğ öñüne koya
9. ta‘ām öñe gelicek tiz şuna eglenmeye ta‘ām yēdukden şonra destür vēre kapuya
10. degin bile göndüre girmekde öñlerince gire sünnet budur kim garīb miskīn
11. üç gün konuğlaya eger dağı ziyāde ederse şadağadur ammā göndürdüğü vaqtin

83b

1. bir günlük yola azığın bile vère ve dağı konukdan ayrıldığı vaktin eyde ki
2. ¹⁹⁸ أَكْرَمْتُمْونِي جَزَاكُمْ اللهُ مِنِّي خَيْرًا islām haklarındanur da'vete edene
3. icābet edüp varmak hadīşde gelipdürür kim her kim da'vete icābet
4. etmese allāha ve resüle 'āşī olmuşdur ammā baḥlūñ ta'āmına oqısalar varmaya
5. hadīşde gelipdürür kim cömerdüñ ta'āmı şifādur ve baḥlūñ ta'āmı rencdür
6. dağı şol ta'āma icābet kim riyāyıcün ve sum'ayıcün etmişlerdür
7. dağı <ş>ol ta'āma icābet etmeye kim anda süci içerler ve dağı fāsıkuñ
8. ta'āmına icābet etmeye da'vete vara niyyeti bu ola kim allāh ta'ālāya icābet
9. eder ve da'vete eden mü'minüñ gönlin hoş eder kendü nefsi arzu
10. sıçün varmaya her kanda yer göstereleler anda otura varup evine nesnesin
11. 'ayblamaya meger haqq ta'ālā harām etdüğü nesne göre hiç ev içinden nesne

84a

1. şormaya şağına ve şolina iltifat etmeye elden geldükce zaḥmetin az ede
2. nesne istemeye meger şu ve tuz isteye öñine gelen ta'āmdan nesne
3. 'ayblamaya ve andan nesne haqirlemeye egerçi ḥasīs ve haqir ise
4. dağı süd getürseler ve tıb getürseler ve yaşıduñ getürseler ala gerü redd etmeye
5. da'vete oqunmayan varmaya ve oqınan kişi bile kişi uydurup varmaya meger kim
6. ta'ām issi destürıyla ve dağı zelle götürmeye ittifañen iki kişi
7. bile da'vete etse kanqısın yaqınsa aña vara eger ikisi berāber olsalar
8. kanqısı eskiden dost ise aña vara ammā konuk dağı kendü evinde yedüğü
9. bigi yeye dağı artuñ veyā eksük yese ḥıyānet etmiş olur sünnetdendür yedükden
10. şonra du'ā etmek eyde ki أَفْطَرَهُ عِنْدَكُمْ الطَّائِمُونَ وَأَكَلُ طَعَامِكُمْ
11. ¹⁹⁹ الْأَبْرَارُ وَذَنَّبْتُمْ deye **faşl** bu faşıl konşuluk haqqın

84b

1. beyān eder cehd ede kim şālih kişi konşı edine hadişde gelipdürür kim
2. konşı buluŝ ev şatun almazdan öŝdin yoldaş buluŝ yola gitmezden öŝdin
3. ve konŝıya ikrām etmek islām sünnetindendir hadişde gelipdürür kim konşı
4. hürmeti ana hürmeti gibidür ba‘zı hadişde gelipdürür kim peygāMBER HAZRETI
صَلَّى اللهُ
5. ²⁰⁰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ her cānibden kırk eve degin haqqı icāb etdi konŝunun ikrāmından
6. biri dağı budur ki haqq ta‘ālā vermiŝdür bile göre incitmekden sakına konŝısına
7. azdan çokdan karŝu nesne göndüre eger zimmī kāfirse dağı ve konŝunun
8. evine bakmaya destürsuz kübrādan ba‘zı varıdı kim kırk eve degin şağ
9. yaŝa ve kırk eve degin şol yaŝa ve kırk eve degin ardda ve kırk ev öŝdin nafağa
10. ederdi bunlara geyecek ve bayrām güninde kurbān veribirdi ve her kim evlenmek dilerse
11. başa desün ben evereyüm derdi konŝıyı incitmekdendir dīvārı dibinde işemek

85a

1. [kelbini] urmağ ve anuş gelecegin bilürken kapu kilidlemek ve konŝıya ikrām etmekdendir
2. anuş oğlancuğın ođŝamađ ve yüzün yumağ ve başına yağ dürtmek ve başın
3. sığamağ ve konşı gönderdüği nesneyi hor görmemek ve konŝıya güler yüzile
4. bađa aş piŝürdüđi vağtin konŝuya dağı vère ödünc dilese ödünc vère
5. ħasta olsa şora vara ve dağı konşı evde olmasa menziline ve ehline
6. ve mālına bağağura ħıyānet etmeye evin yüce edüp konŝunun evi üzerine
7. çıkarmaya meger destürıla ve eger evin yemiş getirse konŝıya dağı göndüre
8. bir konşı evin ŝatsa evvel konŝısına ‘arz ede andan şata eger gāyib
9. olsa gelince katlana konŝısını dīvāra kazıcak kağmağdan men‘ etmeye konŝusundan
10. od bigi ve şu bigi ve tuz bigi ve ħamir bigi bāri her nesne olsa evde eve adanlığdan
11. vère men‘ etmeye eger men‘ edecek olursa haqq ta‘ālā ²⁰¹ جَلَّ جَلَالُهُ ol evden

85b

1. rahmetin men' eder ²⁰² نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ ve dağı müsülmān ŧālih kiŧi koŧŧulđını
2. ħanīmet göre ħadīŧde gelipdürür kim müsülmān ŧālih kiŧi sebebiyle men'
3. olunur yüz biğ evden belā **faŧl** bu faŧıl nikāđuŧ sünnetlerin
4. ve edeblerin beyān eder ħuđuđ-ı nikāđuđdan biri budur kim evlenmegiđuŧ
5. ödünc ala kim ²⁰³ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى جَلَّ جَلَالُهُ ضَامِنٌ aña kim ol borcu
6. ödeye yođuŧullıđuđdan koğuğmaya eger niyyeti ta'affüf iđuŧün olursa dindār 'avrat
7. ala ŧāliđu 'avrat cemī'-i dünyā metā'ından yeğrekdür aŧl kiŧi 'ayālin ala ammā
8. aŧlı yaramaz yerden olmaya 'avratı 'izzetiđuŧün ve mālıđuŧün almaya ve cemāliđuŧün
9. almaya mālda kendüden aŧađayı ala alduğu 'avrat aruğu ve uzun boylu
10. olmaya ve kısa boylu ziŧt olmaya ve yaŧlu ve söylegen olmaya ve oğlanlu 'avrat
11. almaya ve yaramaz ħulđuđlu 'avrat almaya ħayırlusı oldur kim bikir kığ oğlan ala kim

86a

1. ammā 'avrat dağı dindār ve ŧālih kiŧiye vara fāŧıđu varmaya ħükemā
2. dēmiŧlerdür kim gerek alduğu 'avrat kendüden dört nesnede alđuđ
3. ola yaŧda ve boyda ve mālda ve cāđuđda ve dört nesnede dağı erden
4. artuğu ola cemādde ve edebde ve ħulđuđda ve perhizkārlıđuđda ve dağı kığını
5. koğuğ kiŧiye vėrmeye ve ħirkin kiŧiye vėrmeye ve er dağı zāniye 'avrat
6. almaya ve 'avrat dağı zāni ere varmaya sünnetdendür diledüğu kimseyi
7. almazdan öğuğdin görmeğ ve dağı er zağuğmeti az 'avrat ala ħaric ħođuđ
8. 'avrat almaya ammā diledüğu kimseye ħabül ėtdikden ŧođuđra nesne
9. göndüre 'avrat küfvine vara bir kiŧiŧüň kıđcuđazını küfvi dilese
10. vėre eglemeye küfvi ya'nī her müsülmān-ı müttakīdür kim sevdüğu vağuğt ikrām
11. ėde ve ħađuđıđuđuđ vağuğt zığm ėtmeye sünnet-i kābінде ol ħadardur kim resül

86b

1. h azreti ²⁰⁴ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ iŐledi ve andan merv d r f t mayı
2. ²⁰⁵ عَنْهَا 'al ye ²⁰⁶ كَرَّمَ اللهُ وَرَدُّهُ الْوَقْتِ دَوْرَ يَوْمِ مِشْكَالِ الْيَوْمِ
3. k bin kıydı res l ²⁰⁷ عَلَيْهِ السَّلَامُ h tun-larına b Ő y z dirhemden
4. yuŐaru v rmedi ve daşı h tununa k binin eglemeye v re meger ki eri faŐ r
5. ola bireg  bir 'avratı diled kden Şonra bir kişi dilemeye s nnetd r
6. kızcugazları bezemek amm  nik h  m b rek vaŐtde  tmek gerek res l
7. h zreti ²⁰⁸ عَلَيْهِ السَّلَامُ Őevv l ayında nik h  tdi nik h  aŐik r
8.  tmek y grekd r  anıŐı daşı d rtten aŐaŐa  tmeye biri alan ve biri
9. v ren ve iki  tanuŐ s nnetd r d g nde Şeker ŐaŐmak ve b z m işi
10. ŐaŐmak g yeg   zerine ve h lk teberr k iŐ n kaŐıŐmak ta' m piŐ rmek
11. d g nde s nnetd r eger sehel daşı olursa  de  omaya gerekd r kim

87a

1. m 'min d g n aŐın ġan met g re kim uÇmak ta' mindan anda bir miŐk l
2. vardur s nnet-d r kim <dam>ad ayaŐın yuya ev n d rt bucaŐına ŐaŐa
3. gelin d zine ey  t nların geye kaşan gerdege girseler ikisi daşı
4. ikişer reke'at nam z k lalar andan Şonra g yeg  gelin n alını ŐaŐına
5. yapışa eyde ki اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِيْ فِيْ اَهْلِيْ وَبَارِكْ لِاَهْلِيْ
6. فِيْ اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِيْ مِنْهُمْ وَارْزُقْهُمْ مِنِّيْ اَللّٰهُمَّ اجْمَعْ بَيْنَنَا مَا جَمَعْتَ
7. ²⁰⁹ فِيْ خَيْرٍ وَفَرَّقْ بَيْنَنَا اِذَا فَرَّقْتَ فِيْ خَيْرٍ
8. dilese eyde اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اِسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا وَبِاَمَانَتِكَ اَخَذْتُهَا
9. اَللّٰهُمَّ فَمَا قَضَيْتَ شَيْئًا مِنْ رَحْمَتِكَ فَاجْعَلْهُ بَارًا تَقِيًّا وَاجْعَلْهُ
10. ²¹⁰ مِّنْ مُّسْلِمًا سَوِيًّا وَلَا تَجْعَلْهُ شَرِيْكًَا لِلشَّيْطَانِ
11. evlenen kiŐiŐe du'   deler eydeler ki بَارَكَ اللهُ لَكَ وَبَارَكَ اللهُ عَلَيْكَ

*ve daşı riv yet olunmiŐ ki bir kimesne kızını gelin  deceŐi vaŐitlerde nik h nı az kıyalar ki aŐna vech  zere ve  olay Ő retde t Őira ve eger nik h   ok ise ve gelin olan h tun t Őirur iken zaŐmet ve meŐ k t  eker ise nik h n n nıŐfını zevcine baŐıŐlaya  s n vech  zere t Őira bi-iznill hi ta' l  ve  olay t Őirmaya bir vechde bu kim zevcine g ci yetiŐmez Şeyler tekl f  tmeyeler belki az nesne ile geŐineler başa Őunı get r bunu get r d y  zevcine emr  tmeye belki zevcin n g ci yetmezde utana bu da k t  Őeydir

87b

1. ²¹¹وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا dèyeler ammā ²¹²بِالرِّفَاءِ وَالْبَيْنِينَ dèmeyeler bilgil kim
2. bile yatmağun sünnetleri ve edebleri vardur bir dürlüsi budur kim niyyet
3. ède ki kendüyi harāmdan saklar ve kendüdegi yaramaz fāsîd māddeyi taşra
4. döker ve dağı fezā' il hāşıl èder biri dağı budur kim her biriçün bir
5. pāre bēz ola silinmek içün ve bir dağı budur kim bile yatduğı vaqtin
6. allāha şığına eyde ki اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ
7. ²¹³مَارَزْنَا قَتْنَا kaçan böyle dese allāhu ta'ālā ²¹⁴جَلَّ جَلَّهٗ bunlara oğlancuğ vèrse
8. şeytān oğlana ziyān ètmeye ve dağı sūre-i ihlāş oқыya ve dağı
9. ²¹⁵اللَّهُمَّ إِنْ تَرَزُّنِي مِنْ هَذِهِ الْمُوَافَقَةِ وَلَدًا أُسْمِيهِ مُحَمَّدًا kaçan
10. böyle dese haqq ta'ālā er oğlancuğ ruzı kıla ammā evvel birez oynayalar
11. cimā' ètmezden öñdin eger oynamazsa cefā ètmiş olur resül hazreti

88a

1. 'am buyurur kim bir kimse hatunıyla cimā' ètse horus gibi
2. tizcek inmeye üstünden şabr ède tā ol dağı lezzetin alınca vaqti kim
3. ol lezzet almadın kıoya gide ol hatun süst olur ve kâhel
4. ve mütehayyir olur cemī' -i günlerde ve dağı cimā' vaqtinde çok kelecî ètmeye kim
5. oğlan dilsüz olduğı andandur fercine bakmaya ki oğlan gözsüz
6. olduğı andandur ve ol hâlde uyumaya ki oğlan şağır olduğı andandur
7. menī-sine bakmaya ki oğlanuğ 'aqlı gitdügi andandur hāyıza 'avrata
8. cimā' ètmekden sakına ki harāmdur ammā sünnetdür bile yatmağ
9. bile yèmek içmek mecūsîlere muhālefet ètmeğičün cimā' uğ edebinden
10. biri dağı budur kim katında oğlancuğ olmaya ve hayvān cānavar olmaya
11. ve ayuğ evvelinde ve ortasında ve ahirinde cimā' ètmeye ihtilām

88b

1. olduktan sonra gsl tmeyince cimā‘ tmeye cimā‘ tdkleri vakt
2. ien daı aılmayalar ok cimā‘ tmegile far tmeye ‘avratum ne
3. gkcekdr dmeye cimā‘ tmegi ok vakt terk tmeye ve cimā‘a ien daı
4. me<g>l olmaya cimā‘ tdkden sonra bevl de andan gsl de
5. cimā‘dan sonra azac yata uyuya eger gsl tmedin bir daı cimā‘
6. tmek dilese abdest ala andan cimā‘ de ve olancu-lar olduı
7. gnmet ve berekt gre allāha ŗkr de huuŗa kzcuaz olduıyn
8. olan-cular olıca arı a bze ŗaralar ŗaru bze ŗarmayalar
9. olan toran ‘avrata evvel hurmā ydreler olanu ŗa klaına
10. balayalar ve ŗol klaına ikāmet okıyalar ydinci gn ‘aıka deler
11. er olan tosa iki kyun boazlayalar ve kzısa bir kyun boazlayalar

89a

1. ‘aıka olanu ŗaın ylmege drler ammā ‘aıkaı boazladıı
2. vaktin eyde ki اللَّهُمَّ هَذِهِ عَقِيْقَةُ ابْنِي فُلَانٍ دَمَهَا بِدَمِيهِ
3. وَلَحْمَهَا بِلَحْمِيهِ وَعَظْمُهَا بِعَظْمِيهِ وَجِلْدُهَا بِجِلْدِيهِ وَشَعْرُهَا بِشَعْرِيهِ
4. اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا فِدَاءً لِابْنِي مِنَ النَّارِ²¹⁶ ‘aıkanu snin ŗımaya
5. buunı avurdaya vreler ŗn ŗn piŗreler daı ŗadaa deler
6. ydinci gn deler yā on drdnci gn yāhz yigirmi birinci gn
7. olancuu baŗın yleyiler ŗaı arı aa ŗadaa deler evvel
8. ydinci gn snnet eyleyeler vakti ki snnetl tosa katı ey mbārek
9. grrlerdi ammā peygāmbەرler صَلَّى اللهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ²¹⁷ cemī‘-i snnetl
10. todılar meger ibrahm peygāmbەر ‘am ol daı kendyi snnet tdi ammā bunda
11. su‘āl vārid olur ki snnetl todularına hkmet neydi buyıdı kim

89b

1. kimse bunların 'avretlerine nazar  tmeye ibrah m peyg mber 'am s nnets z
2. toğduğına hikmet buyıdı kim s nnet olına ve kend den sonra gelene
3. s nnet kala ve dağı oğlanı anası emz re y h z bir ker m 'l-aşıl
4. ş liha 'avrat emz re oğlan emz ren 'avratı  g ş vaţ<y>  tmeye
5. oğlan ağladuğı n mel l olmaya kim oğlan ağladuğı tesb h
6. ve tehl l ve hamddur all ha ve du' dur atasına anasına ve oğlana g kcek
7. ad v re z r  ki yarın kıy met g ninde kend  adıyla ve atası ve anası adıyla
8.  ağrılısar peyg mberler adın v re y grek ad oldur kim 'abdull h d yeler
9. y  'abdu'r-raħman d yeler y  'abdu'r-raħ m d yeler dağı ne kim buña benzer varısa
10. d yeler res l hağreti 'am bir kimseye yaramaz ad v rseler değş r rdi
11. pes bundan anılan budur kim bir kimsen n adı yaramaz olsa değş rmek

90a

1. s nnetd r bir kişin n adı eşramdı z r'a ad kodı ve birin n dağı
2. eşram m d tacı' idi m nba'ış ad kodı ' mer n bir kıızı varıdı
3. ' ş ye cem le adına değş rdi amm  yes r ve rub c ve nec h ve ya'l 
4. ve eflaħ ve bereket ad v rmeye-ler z r  ş yed ki bir kişi şora bereket
5. katunđa mı vey  evde mi d ye sen eydesin bereket katumda yok y  evde
6. yok d yesin hoş f l olmaya ve dağı bir kişiyeye res l hağretin n 'am
7. hem adın ve hem k nyetin d meyeler res lullahun 'am k nyeti ebu'l-k sım-dur
8. vağti kim oğlancuğa peyg mberler adın v reler ş yle gerekd r kim
9. ol ad  zere la'net okımayalar ve s gmeyeler ve taşđ r  tmeyeler muħammed
10. adlu oğlana ikr m  deler ve yaramaz nesneyile anmaya-lar kimseye
11. melik 'l-emlak ve seyyid 's-s d t laħab  tmeyeler oğlanun hağkı

90b

1. ata üzerine oldur kim toğduğunlayın eyü ad vère birez ‘aklı hāşıl
2. olduğdan Şonra mekteb-hāneye vère ferāyızden ve sünnetlerden ve edeb
3. lerden ögrede ok atmak ve Őuda yüzmek ögrede ve harām yédürmeye
4. helāl yédüre bāliđ olduğınlayın evere fi’l-cümleti oğul ata katında hađđ
5. ta‘ālā-nuñ emānetidür nice kim arı ıŐmarlandı gerü hađđ ta‘ālā hazretine
6. arı varmak gerek gāyetde ‘ırzın ve dīnin sağına ve hađđ ta‘ālā
7. edebiyile edebleye mecmü‘ın atadan Şorısarlar eger takşırılık éderse
8. ²¹⁸ الْعِيَادُ بِاللّٰهِ ‘azāb giriftār olısar ve dağı bilgil kim evvel ibtidā
9. oğlan söyledüği bigi atası ²¹⁹ لِأَلِهَ الْآلِهَ kelimesin telķin éde andan
10. Şonra işbu ayet telķin éde eyde ki ²²⁰ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
11. ²²⁰ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ve ayete’l-kürsī telķin éde ve dağı haşır

91a

1. sūresinüñ ahirin telķin éde her kim böyle étse yarın kıyāmet
2. güninde ²²¹ آمَنَّا بِهِ وَصَدَّقْنَا anā hisāb Őorılmaya Őađdan Şola başlaya
3. baŐlayıcak eyü hayırlı işleri ‘ādet éde ve namāz buyura kaçan yéđi yaŐına
4. degse ve namāz kılmadıđıñün döge on yaŐına éricek ve katında yetim olsa
5. kendü oğlanuğı gibi duta ayruksı tutmaya ve dağı on yaŐına degicek
6. ođlanuđuñ döŐegin birbirinden ayru bırağa ve érkekleri
7. diŐilerden ayıra ve gözede oğlanuğları dağı erlerden biribiri karŐu
8. Çalmaya şomaya gözede ihtiyāt üzerine ola oğlanuğlarına şon
9. étmekde ve nesne bađıŐlamađda berāber éde ve Őefķat étmekde dağı berāber éde
10. ammā bāzārdan nesne getürse evvel kızcugazlara vère andan er oğlan-cuğlara
11. vère oğlanuğlara Őefķatıla ve luşfila ve merĥametile deprene oğlanuğa eyü Şan‘at

91b

1. ögrede eyü du 'ā êde oğlancuqları şüh-lık êtdüğine melül olmaya kim evvel
2. 'aql artuğına d<e>lâlet êder ve dağı veledine şerrile du 'ā êtmeye ve dağı
3. bir mü' min kardeşinuğ oğlancuğına yaramaz kaçd êtmeye kim kendünüğ dağı
4. yaramaz kaçd êtmeyeler ve yetimün başın şıgaya ve yetimün gözi yaşın-dan
5. ve mazlümüğ du 'āsından sakına kıızı öldügin mekrümet göre oğlan
6. cuqları öldügin ğanîmet göre ve kendüden öđ varup yurt dutmaya gider
7. bile ve şafî' olucı şaya ve miskîn-leriçün ve yetimlericün sa'y êde ve
8. mu'âşeret sünnetleri kişiyile ehl ortasında oldur kim ehline gökcek
9. hulkıla deprene hadîsde gelipdürür kim kişinuğ hayırlusı ehline
10. hayırlu olandur ve dağı 'avrat gerek kim beş vaqt namâz kıla ve fercini
11. saklaya erine mu'tî' ola eger bir tağdan bir tağa düş dağı dêrse

92a

1. eri destürinsuz evinden çıkmaya eri döşeginden çıkup ayrı yatmaya üzerine
2. nâ-mahrem girmeye dilinden la'net sözi gelmeye erine küfran-i ni'met olmaya
3. hiç senden hayır görmedüm demeye tonın ayruk evde komaya er kaçan kendü katına
4. okusa kaçmaya ve tîb dürtüne yâ düzünüp taşra çıkmaya ta'am pişüre ve çırâğ
5. yağa ve tās ve mendîl getüre eri katına okuduğı vaqtin icābet êde ta'allül êtmeye
6. eger hayızla ve dağı nesneile mu'tî' ola eger tavar arkasında dağı olsa
7. ve mâlıyla erine minnet êtmeye ve talāk dilemeye dervîş-likden ötürü erine
8. elinden gelmez nesne teklîf êtmeye ve diliyle uşandurmaya gönline melâlet
9. getürmeye nafakadan ötürü hemîşe kendüyi erinuğ hizmetinde muķaşşir
10. göre eger ağzından burnından ağzıyla iriğin dağı şorarısa elinden
11. geldükce erine hulķ êde ericün düzine ve tîb götüre ve elin kınalaya

92b

1. ve sürme urına ammā hammāma varmaya eger eri destür dağı vërürse
2. işbu dedügümüz şāliha hatunların şıfatıdır şāliha hatun-ların 'alāmeti
3. ehl-i haqīkat katında hüsni tangrı kórķusı-dur baylığı kanā'atidür ve bereketi mestür
4. lıgıdır 'ibādeti erine gökcek kulluk etmegidür ve himmeti ölümüçün
5. yarağ etmegidür erün bir haqqı dağı 'avrat üzerine oldur kim ev içindeki
6. maşlahatı bitüre ve ton yuya ve degirmen çeke ve etmek eyleye ve evin bekleye
7. ve erün mālın tağıtmaya yok yere ve āvāzın eri āvāzı üzerine yüceltmeye
8. atasına anasına ve kavmine kabīlesine ziyāret etmege varmaya meger eri destür
9. vere eger bunlardan birisi ölmüş olsa dağı cenāzesine varmaya ta'ziyeye
10. varmaya geldük imdi 'avratın dağı eri üzerine haqqı budur kim
11. er kendü yedüğinden ve geydüğinden 'avratına yedüre ve geydüre ve kıvmaya

93a

1. ve dögmeye ve nafaqayı bol ede dāyim hayır vaşıyyet ede azgunlukla müdāra
2. ede ba'zı ekābirden varıdı 'avratınun yavuz hulķına şabr ederdı
3. eydürlerdiki niçün kaķımazsın boşamazsın eydürdi ki şāyed bir kişıye
4. vara bunun yaramaz hulķına şabr etmeye ortada dirlik olmaya hele benüm
5. şabr etmek elümden gelür 'avratınun şalāhını ve pārsālını ulu ni'met görmek
6. gerek yaramaz hulķlu 'avrata şöyle bildüre kim senden artuk sevgülü
7. kimse yokdur benüm katumda ba'zı 'ulemā demişlerdür kim yaramaz hulķlu
8. 'avratınun hulķına şabr etmekde çok fāyide vardur meşelā oğlancuķları dögmekden
9. ve sögmekden kırtarur ve çölmegi şınmağdan kırtarur ve bızağuyı döğülmekden kırtarur
10. ve tonı yırtmağdan kırtarur ve konuğı kıvmağdan kırtarur ne kim bunun gibi varısa
11. çok işde 'avrata muṭī' olmaya ve tanışmaya tanışursa muḥālefet ede ba'zı

93b

1. yaramazlığına uymaya meger ma‘şiyet ola ve halk içinde perdesin perdesin
2. yırtmaya dā'im mu‘āşeret êde ve oynaya günāh olmaz vechile er vaqār ve mahābetile
3. ola tā ehl-i beyti andan heybet alalar ve edeb öğreneler izin-i şer‘ ile dögse
4. ve edeblese ol yine yakınına varmaya tizcek gèrü münbasiş olmaya eyle êtse
5. fāyide-i edeb fevt olur ‘avratlar katında çok söylemeye epsem tura ‘avratı
6. çardağa çıkmaya komaya yazu öğretmeye ve kur‘andan sūre-i nūrî ögrede
7. ‘avratı kumasınun talākın dilemeye ‘avratında fücürdan nesne görse boşaya
8. meger şabr êdemeye ol vaqt boşamaya gökcek ‘avrat çirkin ere şabr êde
9. kişi şālīh ‘avrat üzerine bir ‘avrat dağı almaya ‘avrat kendüden artuğ eri
10. üç dağı alsa men‘ êtmeye ‘avrata müsteħabb oldur kim eri öldükden şonra
11. varduğı erile olur uçmağda eger ‘avratı üzerine bir dağı evlense şonra

94a

1. alduğı eger bikir olursa yedi gün anuñ katında ola eger bikir degülse
2. üç gün katında ola andan şonra berāber ‘adl eyleye resül hazreti ‘am
3. hatun-ları arasında ‘adl êderdi andan şonra eydürdi ki اللَّهُمَّ
4. ²²² هَذِهِ قِسْمَتِي فِيمَا أَمْلِكُ فَلَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا تَمْلِكُ وَلَا أَمْلِكُ ya ‘nī eydürdi
5. hüzāya benüm elümden gelen kısmet budur şol kim benüm elümden gelmez
6. senünj elünjden gelür anuñıla beni tutma ya‘nī maħabbeti kişinünj kendü elinde olmaz
7. hadīşde gelipdürür kim bir kişinünj iki ‘avratı olsa birine
8. meyl êtse kıyāmet güninde ol kişi yarusı düşmiş gele ‘avrat şabr
9. êde kuma gayretine ve dağı hasbeten bir ‘avratıla cimā‘ êtmeye biri dağı bunlarunj
10. hālīn tuya-tururken resül hazreti ²²³ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ anuñ gibi êtmekden
11. ve erşuyını taşra akitmağdan nehy êtdi eger ‘avratın boşasa üç

94b

1. ʔalāk bir defʔ ada kese-věrmeye *faşl* bu faşıl ʔalkıla
2. muşāhebet ętmeđi beyān ęder bilgil kim yadlarıla muşāhebet ętmekde
3. sūnnet budur kim er adam ʔatun kişi göricek gözün yuma zīrā ki
4. evvelki nazar kendünündür anda günāh yok ammā ikinciden saşına kim günāh
5. olur ʔoş ʔoşulu ʔatun kişi ʔatına yakın varmaya ve eline yapışmaya
6. ve kelecı ętmeye ki her bir kelimeiçün ʔamuda biş yıl ʔabs olacaşdur
7. bir kişi bir ʔarām ʔavratıla ʔocışsa yarın ʔıyāmet güninde şeyṡān
8. birle zencīre dizilecekdür ammā ʔavrat daşı erenlere uğrasa gözün
9. yuma ve kendüde ʔuta er kişi ʔavratıla oturmaya her gāh ki bir ecnebiye
10. ʔavrata nazarı düşse ve iştiḥi ʔarekete gelse kendü ʔelāline ęde bir yad
11. ʔavratıla bir yere ʔalvet cem ʔ olmaya ki şeyṡān zafer bulur er ʔavrat üzerine

95a

1. girmeye eger erüñ ʔavmi daşı olursa oğul ana üzerine destürsuz
2. girmeye erenler ʔavrat düzenine girmeye ve ʔavratlar er düzenine yürimeyeler ki
3. resūl ²²⁴عَلَيْهِ السَّلَامْ la ʔnet oşımışdur ol ere kim ʔavrat ʔonın geye
4. ve la ʔnet oşımışdur ol ʔavrata kim er ʔonın geye *faşl*
5. bu faşıl ata ana ʔaşların beyān ęder bilgil kim atasına anasına
6. eylük ętmeđ ʔaşş ta ʔālā ʔatındađı yakınlıklarun yęgregidür ana ʔaşşı
7. artuşdur ata ʔaşşından atanun ananun ʔaşşındandır anlara temelluş ętmeđ
8. temelluş ędeler ve ʔizmet ędeler māđām ki bunlar diri diri olalar öldükden
9. şonra ziyāretlerine varalar ve ʔatı söylemeyeler kim āvāzları bunların
10. āvāzından yüce ola mubāḥ nesnede emrine muṡi ʔ olalar kim
11. allāḥun rızāsı bunların rızāsındadır ve taşrınınun ʔışmı bunların

95b

1. hışmındadır atasından ‘arlanıp kendüyi ayruk kişiye nisbet edüp
2. ben falān oğlıyam demeye kim ol vağt müstahıkk la‘net olur oğul kendü
3. mālından bunlara nafağa ede ata dağı bir iş işlemeye kim sebep ola oğlan
4. cuğları ‘ađđ olmağına ata oğlanlarına şefkatıla ve merđametile nazār ede
5. ve oğul dağı bunları koyup ğazāya ve hacca ve ‘ilim talebine ve māl talebine gitmeye
6. kim bu mecmū‘ından atasına anasına hıřmet yegrekdür rivāyetde gelipdürür
7. kim ebū hureyrete ²²⁵رَضِيَ اللهُ عَنْهُ anası ölmeyince hacc etmedi her řabāh anasınuđ
8. çapusına gelürdi selām ederdi ve du‘ā ederdi ve anası selāmın alurdi
9. ve du‘ā ederdi anasınuğ ayağın öperdi ve dağı şasan رَحْمَةُ اللهِ
10. ²²⁶عليه buyurur kim kişinüğ ‘ağıllusı oldur kim atası anası şağıken
11. evlenmeye kendü eliyile bunlara hışmet ede kimseye inanmaya atanuğ ta‘ziminden

96a

1. biri dağı budur kim atasına imāmlık etmeye egerçi ne şadar atasından
2. fağıh ise dağı hışmetlerinden ‘arlanmaya atası anası müşriklerise dağı
3. atasınuğ ve anasınuğ öğince yürimeye meclisde bunlaruğ üstün yanına
4. oturmaya adlarıyıla anmaya bir kişinüğ atasına anasına sögmeye ve şağlarından
5. biri dağı budur kim öldüklerinden şonra üzerlerine namāz kıla eger mü‘minlerise
6. ve bunlaruğcün istiđfār ede ne ısmarlarısıa yerine getüre ve vaşıyyetlerin
7. geğüre ve dostlarına ikrām ede hadışde gelipdürür kim her kişiye
8. sevse kim şabirde atasına erişe atasından şonra atasınuğ şardaşlarına
9. ve dostlarına erişsün ve atası ve anasıcün şadağa vere ve her
10. cum‘a ğün ziyāretlerine vara **faşl** bu faşıl zevı‘l-erđamunđ
11. hıřkūkın beyān eder hadıřde gelipdürür kim řıla-i rađm ‘ömri

96b

1. arturur ve bir hadîşde gelipdürür kim firîştehler inmez ol kavmün
2. üzerine kim anda kaç' -i rahm êtmîş kişi ola ve bir hadîşde dahı gelmişdür
3. kim allāhu ta'ālā ²²⁷جَلَّ جَلَالُهُ şıla éder şıla-i rahm édene kaç' éder
4. kaç' -i rahm édenden şıla-i rahm vâcibdür eger selām ve taḥiyyat ve hediyye
5. yile dahı olursa kavm birbirine vaḳtehā ziyāretiçün vara ba'zını ba'zısınun
6. ḥācetin redd êtmeye 'amr ve ulu kardaş ve tayı ata yêrinedür ḥālata
7. ve 'ammata ana yêrinedür **faşl** bu faşıl kul ve karavaş ve ḥizmetkār
8. larıla nice mu'āşeret êtmek gerek anı beyān éder nitekim resül ḥazreti 'am
9. vaşiiyyet êdipdürür namāz saḳlamağı ve ḳulun ḳaravaşun ḥaḳkın saḳlamağı bir kişi
10. kul ḥalāyık şatun alsa sünnet oldur kim elini saçına yapışa ḥayrıla
11. ve berekātıla du'ā éde evvel tatlu nesne yêdüre ve kendüsi yêdiginden yêdüre

97a

1. ve kendü geydüginden geydüre ve güci yêdügi yumışa buyura eger gücirek yumış
2. buyursa kendü bile yardım éde bir ḳulluḳ-cıya hem er işin ve hem 'avrat işin
3. işlemeye ve günde yêtmîş kez 'aybın görse 'afv éde dögmeye kim ḳıyāmet güninde
4. ²²⁸أَمَّا بِهِ وَصَدَّقْنَا ²²⁹رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ oşmān bir gün ḳulunun
5. ḳulağın burdı andan şonra peşmān oldı ḳula buyurdı kendü ḳulağın burdurdı
6. acıyınca ol gulām edeb êtdi burmağa gücile burdurdı şaḥābeden
7. bir niceler varıdı kim ḥizmetkārlarını incidseler peşimān olup azād
8. éderlerdi lāyık budur kim ḥizmetkārın ḥizmetinde taḳşirliğın görse
9. kendünun allāhu ta'ālā ḥizmetinde taḳşirliğın fikir éde anı 'afv éde ve dīn
10. edeblerinden gereklüsin ögrede ve yūsuf sūresin ögrede ve eger ḥizmetkār
11. muvāfık olmazsa 'azāb êtmeye ḳulina 'avrat alıvêre eger riyādan ḳorḳarsa

97b

1. ammā ḥadd vācib olacak nesne étse mevlāsı ḥadd ura eger yèñilmezse
2. şata eger eksük bahāya daḥı olursa sünnetdür vaḳti ki ḥizmetkār
3. ta‘āmı ḥāzır étse bile yēye yāḥūz aña daḥı yēdüğinden vére kendü ata binse
4. anı daḥı ardaşdura ve kendü oturup anı karşıasına ayağın durğurmaya
5. kab kaçak şıdı dēyü dögmeye yā bir sehv étdüğüçün yā unuttüğüçün
6. yā bir zellet şādır olduğıçün dögmeye efendi memlūkine kulum ve karavaşum
7. demeye eger ḥizmitkār evinde çok ḥizmet étse azād éde kul daḥı kulluğı
8. vaḳtini ğanīmet göre ḥadīşde gelipdürür kim ḥürrüñ ḥasenātı birine
9. ondur kuluñ birine yigirmidür vaḳti kim ḥaḳḳ ta‘ālā kulluğın ornat yerine
10. getüre ve azād étdükden şonra ayruḳ ḥizmet buyurmaya ammā kul aldugı
11. vaḳtin rüy-ı kul ala ve zenci almaya **faşl** bu faşıl kalan ḥalkuñ

98a

1. ḥuḳūḳın beyān éder bilgil kim ḥalkuñ ḥāline muḳḳali‘ olmamak rāḥat-lıḳdur
2. ḥadīşde gelipdürür kim belā maḥşüşdur ḥalkıla bilişene sünnetdendür yaramaz
3. ğümān étmemek ve i‘timād-i külli daḥı étmemek ve mağrūr olmamak kişinüñ zāhirine
4. mağrūr olmaya bāḫının daḥı bilmeyince ḥalkdan müstagnī ola elden geldükce
5. ve bunlardan ırağ ola her ḫā‘ifeden istemeye illā kendü ḫatında varını
6. ‘ālimden istemeye illā ‘ilim ve ḫavīden istemeye illā kuvvet bunlara ğayyıla ve ḫalālıla
7. ḫükm étmeye ve ḫalkıla çekişmeye dінде yā mālda yā hūnerde bunlaruñ üzerine
8. faḫr étmeye eger bunlarda münker nesne görse mağfiret dileye dāyim za‘īf-lerile
9. ve faḫīrlerile oturmağı ğanīmet göre miskīn-leri seve pirleri ululaya
10. ḫalkuñ ḫālin teftīş étmeye ayağıla ḫayvāncuḳları başmaya yaşıl kelte
11. keleyi öldüre ve şaru aruyı öldüre kim anda ulu şevāb vardur bir kişi evinde

98b

1. evinde yılan görse üç kez eyde ki **أَسْأَلُكَ بِعَهْدِ نُوحٍ النَّبِيِّ عَلَيْهِ**
2. ²³⁰ **السَّلَامُ أَنْ لَا تُؤْذِينَا تُخْرَجُ** dèye eger dördüncü gerü gelse
3. öldüre qaraca şığıra binmeye yük dahı urmaya eşege urduğı gibi atuñ
4. alını kılin kesmeye ve yelin kesmeye ve kıyruğın kesmeye evdeki çetüklere
5. ta‘ām vére ve aq horusa sögmeye anuñçün kim namāza okır buraya
6. la‘net okumaya bir nesneyi mashāra-lığa tutmaya bir kimseyi ‘ayb-lamaya çirkin
7. olduğıçün hiç kimseye ma‘şiyetde muṭī‘ olmaya nice yakın kavimliye
8. dahı ve bir kimsenüñ tañrı hışımıla rızāsın taleb étmeye zālímle bir adım
9. bile yürimeye allāha dost ola ve ma‘şiyet ehline düşmen ola bunlara
10. kaçımağıla allāhuñ rızāsın taleb éde allāha yakın ola bunlardan ırağ
11. olmağıla bunlara güler yüzile bakmaya kāfirlere hoş yüz göstermeye

99a

1. ve mü’minlere hoş hulkıla deprene ve hıç kimseyi korqutmaya ve hıç kimseye
2. ululanmaya haqq ta‘ālā sevgüsün cemī‘-i maḥlūkat üzerine ihtiyār éde kimseye
3. adından artuq ad eyitmeye ve müsülmānıla ceng étmeye bir kāfire uğrasa andan
4. ayrılmaya ĩmāna da‘vet étmeyince ve cānavarcuqları ve kuşcuğazları esirgeye
5. tavarı yüzine vurmaya ḥayvāna ‘azāb étmeye yok yère serçe öldürmeye hiçbir
6. nesneye odıla ‘azāb étmeye tavaruñ kıyruğın kulağın kesmeye ve yüzine dāğ
7. urmaya yüzcuğazların sile şulaya ve ‘alef ‘arz éde günde yètmiş dahı olursa
8. ḥayvāncuqları oqa qarşu diküp atmaya qarınca öldürmeye kovān arusın
9. öldürmeye ve ibük ve yağa ve kirbi ve kırbağa ve dahı ne dürlü cānavar olursa
10. ve kuşcuğazları gece yuvasından uçurmaya iki ḥayvānı birbirile uruşdurmaya
11. yılan öldüre ve ‘akreb öldüre her kıanda bulsa bēş nesneyi öldürmek ḥelāldür

99b

1. yılan ve 'akreb ve devlün-gec ve ala qarğa ve yavuz it *faşl*
2. bu faşıl emr-i ma'rûf ve nehy-i münker sünnetlerin beyân eder bilgil ki pâzişâh
3. lar katına varan kişiye ve halka qarışan kişiye ulu vâcib oldur kim emr-i ma'rûf
4. ve nehy-i münker éde zîrâ ki emr-i ma'rûf-uñ terkinde halkuñ helâkligi vardur ve mecmû'ına
5. 'iķâb-ı 'âmm olur ve du'âları müsteħâb olmaz ve berekâtları ve hayrâtları
6. ve hâcetleri gider bilâl bin sa'd eydür ma'şiyet ihfâyıla olıcaķ édene ziyân
7. éder ancaķ ammâ cehrire olıcaķ cemî'-i halka ziyân éder halka hoş
8. kişi olayum dëyüp emr-i ma'rûfi terk étmeye ki cennetün dördünci kapusından
9. emr-i ma'rûf édenleri giriserler ve melâmetden ve sög-mekden ve dögmekden
10. ve öldürmekden korkmaya hadîşde gelipdürür kim sizden biriñüzi
11. halkdan korkmaq men' étmesün kim haķķ sözi söyleye be-dürüstî emr-i ma'rûf

100a

1. éden kişi incidseler gerek nitekim peygâmbet hazretini incitdiler ammâ ol fâcir ki
2. korkmaz aña itteķillâh demekden artuķ nesne demeye ve haķķ sözi zâlim pâzişâh
3. söylemegi ganîmet göre kim ulu gazâdur münkeri tağyîr éde eliyile güci yétmezse diliyile
4. ve aña daħı güci yétmez gönliyile imânuñ za'îfirağı budur emr-i ma'rûfuñ
5. üçdür evvel niyyet-i şahîh gerek niyyet éde kim i'lâ-i kelimetullâh éder ve hücctiyile
6. ve ne zahmet érişürse şabr éde ve daħı emr-i ma'rûf éden kişide üç haşlet
7. gerekdür emr-i ma'rûf ve nehy-i münker étmekde yumşaklıgıla éde ve 'ilmî ve fiķhî ola
8. sünnet-dür kim evvel ma'rûfıla mü'temir ve nehyile müntehî olan kendü ola eger
9. böyle olmazsa ayruğa daħı fâyide étmez egerçi kendüden emr-i ma'rûf sâķıt
10. olmazsa daħı nitekim emr-i ma'rûf sâķıt olmaz aħirü'z-zamânda egerçi
11. va'zu ve zecir fâyide étmez sünnet atasına ve anasına emr-i ma'rûf étmekde budur kim

100b

1. bir kez buyura kabül ederlerse febihā ve eger kabül etmezlerse
2. epsem ola bunlarınçün du'āya meşgūl ola ve's-selām *faşl*
3. bu faşıl kādī-lık ve müftī-lik ve beglik hukūkın beyān eder
4. kādīlık müşkil işdür hadīşde gelipdürür kim 'ādil kādī kıyāmet güninde
5. ²³¹ أَمَّا بِهِ وَصَدَّقْنَا getüreler katı hisāb edeler ol hisābuñ şiddetinden üzerine
6. süñük bigi nesne otura kim temennī ede kāşki iki kişinüñ arasında bir hurmāya
7. hüküm etmeyeyidüm bir hadīşde dañı gelmişdür kim kādīlar üç bölükdür iki bölügi
8. cehennemlükdür bir bölügi cennet-likdür anuñçün ebī hanīfeye rñ kırk kaççı urdılar
9. kādīlık al dēyü almadı habsde oldı kādīlıkdan geçse
10. beglik müşkildür andan geçse müftīlik müşkildür andan geçse 'ırāfet
11. kavme re'īs ulu olmağdur sünnet budur kim bu işlere hiç karışmaya gönliyle

101a

1. meger gücile ve korkutmağıla ola imāma dañı vardır kim bu manşib-ları
2. taleb edene vermeye ol kimse kim taleb etdi aldı anı kendü bilüsine
3. tefvīz eder ve aña kim gücile verdiler anı haqq ta'ālā rāst getürür
4. başarı vērür ammā bilgil kim kādī-yıla begde birkaç hişāl gerekdür
5. biri budur kim bu girdügi işe maħabbetile rāzī olmaya ikrāhıla kabül
6. ede ve biri dañı bu kim 'azmi şaħiħ ola ve dañı re'yi muħkem ola mağrūr
7. olmaya haqq üzere berk ola haşin olmaya cüvā<n>merd ola baħil olmaya
8. halīm ola perhizkār ola gökcek sīretlü ola hulķı gökcek
9. ola za'iflere kavīler haqqın alıvère müttakī ola kerīm ola hulķa naşīhat
10. ede şefkatlu ola hiçbir kimseye şerefinden ve baylığından artuķ
11. iltifāt etmeye iki haşumuñ ortasında 'adl ede dāyim ihtimām ve kayğusı

101b

1. ra'iyet hālin gözetmek ola ve daḥı oturmaḳda ve sözde ve işāret
2. etmekde iki ḥaşmı berāber tuta kendüye müte'allıḳ suçları 'afv êde cināyet
3. eden kişiye 'azāb etmekde ivmeye sa'y êde kim bir ḳurtılacaḳ sebeb
4. ola ḳurtıla cināyet edenden ḥaddi götüre şübhe-yile 'afvda ḥaṭā etmek
5. yēgrekdür 'ukūbetde ḥaṭā etmekden ḥadde ṭanuk bulmaḳ mekrūhdur ḥadd
6. urmaya zinā eden kişiye ḥüccet telḳin etmeyince ḥaddi def' etmekde
7. resül ḥazretine 'am uḡrı getirürlerdi şorarken eydürdi uḡurluḳ
8. degülidi ola yā uḡurlamađuñ ola dêrdi zinā edeni getirüseler zināyı
9. ikrār etse eydürdi şāyed yapışđuñ yā öpdüñ idi ola zinā
10. etmedüñdi ola dêrdi telḳin ederdi ola ki yine döne dēyü yāḥūz
11. eydürdi 'aḳluḳ tamām degül ola mı yāḥūz delüsin ola mı dêrdi

102a

1. ve daḥı şöyle gerek kim ḳāḍi kendü nefsiçün beytü'l-māldan nesne almaya
2. ve 'ahd êtdügi nesneye vefā êde 'özü etmeye aciken ve şusuz iken ve ḳaçımışken
3. iki kiřiñün ortasında ḥükm etmeye beg olan kişi daḥı şöyle gerek kim
4. ra'iyetile ortak olmaya ticāretde ve zirā'atda ve ḥırfetde ve kesbde
5. ve daḥı ḳāḍiñün yēyecegi ve begüñ yēyecegi beytü'l-māldandır andan daḥı şol
6. ḳadar ola kim evleneler bir ḥizmetkār ve bir binecek tavar ve bir oturacaḳ
7. ev ancaḳ eger bundan ziyāde olsa ḥıyānet ve uḡurlıḳ etmiş olur
8. ve ḥiç kimseden hediye almaya kimsenüñ da'vetine varmaya ve beg olan kişi
9. 'adl êde ve yolları saḳlaya şadaḳāyı miskinlere ve faḳirlere ulaşdura ve ḥarācı
10. nökere ve ḡazilere ulaşdura ve ilinde derviş ve faḳir ḳomaya borclunuñ
11. borcın ödeye za'iflere yardım êde zālimleri men' êde ve mazlüm-lara yardım êde

102b

1. ve 'uryānlara ʔon vère ve hīç kimsenüñ mālına ʔama' ètmeye zinā edenlere ʔadd ura
2. süci içenlere ʔadd ura ve uğrulara ve ʔaramülere ikāmet-i ʔadd ède ve hīç kimseye
3. müsāmaḥa ètmeye işbāt olduḡdan ʔonra emīre'l-mü' minīn 'ömer rḡ bir ile 'āmil
4. gönderse dört nesne ʔart èderdi evvel bu kim ata binmeye ikinci arı etmek
5. yemeye üçüncü ʔapucı edinmeye dördüncü yumşak geyesi geymeye nūşirvān-ı
6. meliküñ taḥtında yazılı buldılar kim beglik olmaz illā nökerile ve nöker olmaz
7. illā mālıla ve māl olmaz illā 'imāretile ve 'imāret olmaz illā 'adlile ʔādī
8. lıḡuñ ve ḥākim-lıḡuñ sünnetlerindendir kim ehl-i faẓl ve ehl-i 'ilmile oturalar
9. cāhil-lerile ve ehl-i ʔama' birle oturmaya ḥalk üzerene 'āmil ʔomaya illā bir
10. kişi kim anuñ dīni ve emāneti muḥkem ola pāziṣāḥ olan ve ʔādī olan
11. kişilerüñ gerek kim 'ilm-i dīni ve 'aql-ı tedbīr ola eger 'ilim ayruḡ kişiden

103a

1. artuḡ olmaz yaramaz ḥākimlere mübtelā olur ve eger ayruḡ kişiden ziyāde
2. olmazsa yaramaz ve zīrā mübtelā olur ḥattā demişlerdür kim bir kişi on
3. kişiye beglige ve ʔādī-lıḡa lāyık olmaz ol on kişice 'ilmi ve 'aqlı
4. olmayınca ve daḡı ʔādī ve ḥākim ḥükminde ve tedbīrinde ḥaḡḡ ta'ālā kitābından
5. ve peygāmber sünnetinden geçmeye ve icmā'-ı ümmetden tecāvüz ètmeye meger anlar kim
6. ʔonra kendü re'yine vara kim gèrü bunlara muḥālif olmaya ve daḡı meclisinde
7. ehl-i 'ilmile ʔanıṣa ʔol vaḡt kim ʔādī-lıḡa otura eyde ki **اللَّهُمَّ**
8. **إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُفِيَّ بِعِلْمٍ وَأُقْضِيَ بِحِلْمٍ وَأَسْأَلُكَ الْعَدْلَ فِي الْغَضَبِ**
9. ²³² **وَالرِّضَا** bir da' viciye ḥükm ètmeye biri daḡı söylemeyince ḥākimüñ ḥaḡḡı
10. ra'iyet üzerene oldur kim dīnde mubāḥ olan nesnede muḡī' olalar eger
11. ḥākim olan bir ḥabeṣī ḡul daḡı olursa ardında namāz ḡılına gerekse birr olsun

103b

1. gerekse fâcîr ve cum‘a kılına ve bayrâm-lar namâzı kılına ve bilesince gâzâya varıla
2. dört nesne pâzişâhuñdur gerek anuñ emriyle ola bir hüküm bir gânimet
3. ve bir cum‘a ve bir gâzâ her kim sultânun imâmlığına inkâr etse zındıkdur
4. her kim sultân da‘vetine icâbet etmese mübtedi‘dür ve her kim
5. da‘vet etmedin gelse câhildür ammâ kâdî-nuñ kapısına çok varmaya kim
6. oddur yaķar ammâ pâzişâhlara ve sultânlara ta‘zîm etmek gerek hadîsde
7. gelipdürür kim her kim tanrınuñ sultânını ĥor [görse] ĥakķ ta‘âlâ anı zelîl eder
8. hadîsde gelipdürür kim sultân tanrınuñ gölgesidür yer yüzinde her
9. mazlûm aña gelür şıgıñur gerek ki kişi aña ĥayır du‘â eyleye cevri eder
10. se daĥı la‘net okımaya zîrâ ki pâzişâh eliyle yapılan çokdur yıkılandan
11. pâzişâhuñ hükmi altında her kanda kim ĥayr etse-ler pâzişâh anda bile

104a

1. şerîk-dür zîrâ ki ne ĥayr olsa anuñ ‘adli berekâtıyla olur pâzişâh
2. egerçi cevri daĥı etse yaramaz du‘â etmemek gerek zîrâ ki ra‘iyyetün fi‘line
3. ve ‘ameline göre pâzişâh veribir ĥakķ ta‘âlâ pes pâzişâhdan zulm göricek her kişi
4. gerek kim günâhından tevbe ede ve ĥakķ ta‘âlâ ĥazretine tazarru‘ ve niyâz ede yaramaz
5. işleri eyü işlere degşüre-ler ve illâ böyle etmezlerse zulm daĥı ziyâde olur
6. zulmün ve cevriün eşeri belürür ve sirâyet eder anuñ ağaçlara ve ekine ve yemişe
7. ve kesbe ve şan‘ata eşeri [belü]rür oñmaz ve daĥı dëyüpdürürler kim mülk dînile
8. bâkîdür dîn melikile kavîdür ne kim pâzişâhda münker nesne görse gönliyle
9. inkâr ede naşîhat etmek miyesser olmazsa **faşl** bu faşıl gâzânun
10. sünnetlerin beyân eder hadîsde gelipdürür kim bir şabâhda yâ bir aĥşamda
11. kişi tanrı yolında olmaķ yëgrekdür dünyâdan ve daĥı ne kim dünyâda var andan

104b

1. ve dağı bir ĥadıŝde gelipdürür kim cemî‘-i kıllaruñ ‘ibâdetleri ve ‘amelleri mücâhidler
2. ‘ameli kıatında şol kıarlağuc deñizden tırnacuğıyıla şucuğaz alduğı
3. miğdârdur sünnet budur kim evvel kendü nefesine ğazâ êde andan şonra ayruğa
4. ğazâ êde gerek kim ĥarbî tariķa-sın ögrene ve oğ atmak ve at segirtmek
5. ögrene ammâ penc-şenbe ğünü çıķa ğazâya giden kişi ve ‘avratları
6. dağı bile ğazâya çıķarsa kıayırmaz ğâzî-lere şu vèrmeđiçün ve mecrûĥ-lara
7. tîmar êtmeđiçün ğazâ yolında uğraduğı zaĥmeti ve miĥneti ğanîmet ğöre [ĥayvâ]nuñ
8. ‘alefi ve tezeği ve beveli yarın kıyâmet ğüninde ĥasenâtı terâzûsına bile
9. kıonılır ğazâya gitmeye illâ şol kişi kim fâriğ ola ehlinden ve evlâdından
10. ve atası anası ĥizmetinden bu mecmû‘ı muķaddemdür ğazâya varanları ta‘zîm êde
11. ve her kim bunlara ĥizmet êder yâ bunları saķlar yâĥûz bunlara uyıŝdur bâzâr

105a

1. cılığıçün yâĥûz itcügezlerine yâ tavarlarına ta‘zîm êde bunlaruñ her birinüñ
2. ĥaķķ ta‘âlâ kıatında mertebesi vardur bunlara ĥizmet êde ve yardım êde ki
3. bir oğıla üç kişi uçmağa ğirür biri yonan ve biri yardım êden ve biri atan ğâziye
4. yaraķ düzenmek yâĥûz ğelince evine yardım ve nazâr êtmek hemân ğazâya bile
5. varmak ğibidür meydâna ğirmeye meğer eyü atı ve eyü âleti ola ve kendüye ammâ
6. ğazâ atına ĥürmet nazarıyla baķa sünnet-dür at yarıŝdurmak eyüsin
7. taylusın bilmekden ötürü hem ĥazret-i risâlet ‘am yarıŝdururdu kıaçan at
8. segirdürseler ĥayfâdan şeniyye’i vedâ‘a değin segirdürürlerdi kim ikisinüñ
9. aralığı altı mîl yoldur resûl ĥazreti ‘am hem yine buyurur kim yarıŝdurmak
10. yoķdur illâ üç nesnede vardur atda ve deve ve oğda bir ğün bir ‘arâbî
11. resûl ĥazretinüñ devesiyile kim adı ‘azbâyıdı devesin yarıŝdurdu

105b

1. a' rābinūn devesi 'azbāyı geçdi müsülmānlara kolay-suz geldi zīrā 'azbāyı
2. hīç deve geçdügi yoğıdı resül hāzreti 'am eyitdi melül olmañ kim
3. hākk ta'ālā ²³³ جَلَّ جَلَّ dūnyāda hīç nesneyi yüceltmedi illā anı yine alçak
4. ètdi sūnnetdür ğazāyıçün at bèslemek ve yarağ hāzır ètmek aşhāb rd
5. oğ atışurlardı hārb āletin isti'māl ederlerdi sūnnetdür kim urmağa
6. katı hāriş olmaya ve düşmenile buluşmağı temennī ètmeye düşmāna karşı tūricak eyü silāhıla
7. düşmenūn gögsine karşı tūra 'azmini ve kaşdıñı toğru eyleye ve allāhdan şebāt
8. dileye tañrınun zikrini çok ède şahābe rd savaşda katı ğavğayı sevmezlerdi
9. hādīşde gelipdürür kim kaşan düşmen şebīhūn ètse üzeriñize ol
10. vaqtin siz eydün ²³⁴ حُم لَأَيُّصُرُنْ ol vaqtde 'avrat ve oğul kız
11. ve vañan ve māl anmaya kendü şöyle yaraqlana kim hākk ta'ālā hāzretine ulaşısar

106a

1. ve şehidler zümresinden olısar hādīşde gelipdürür kim resül ²³⁵ عَلَيْهِ السَّلَامُ
2. bir yere çeri gönderdiyi-se eydürdi ki ğazā èdün tañrı adıyla tañrı yolında
3. kāfirlerle ceng èdün ğanīmet mālında hıyānet ètmeñ ve 'ahdünüz üzerine
4. oluñ 'avrat öldürmeñ ve küçük oğlan öldürmeñ ve koca öldürmeñ
5. ve bir şehri egirtmeñüz evvel islāma da'vet èdün eger eydürlerse ki
6. ²³⁶ أَنْ أَشْهَدُ أَنْ لَأِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
7. anlar dahı bizüm gibi olurlar üşendürmeñ eger demeseler hāracā da'vet èdün
8. eger hāracā muñi' olup hōrlıgıla hārac vèrmege rāzī olsalar aluñ ayruk
9. üşendürmeñ eger hāracā rāzī olmazlarsa ceng èdün sūnnetdür kim gün
10. toğadururken savaşmaya-lar gün tamām toğmayınca ve gün zevāldeyiken savaşmayalar tā zāyil
11. olmayınca ikindü degine eyle resül hāzreti 'am bir şehre èrişse anda mescid

106b

1. görse yā mü'ezzin āvāzın işitse epsem olurdu bunlara ditmezdi ve eger
2. mescid görmese ve mü'ezzin āvāzın işitmese muḳātele ederdi gāzılık
3. sünnetinden biri daḫı budur kim cenge gire alplılıkla şiddet-i ḫarbden ḳayırmaya
4. hīç ve zararadan üşenmeye vesāvis-i şeytānı ḫātırından çıkara bile kim
5. ḳorḳaklık ecele fāyide etmez ve bahādurlık eceli tiz getürmez gāzi şöyle gerek kim
6. gönli arslan gönli gibi ola ḳorḳmaya ve ḳaçmaya kibri ḳaplan gibi ola
7. düşmene tevāzu' etmeye bahādurlığı ayu gibi ola dükeli 'uzvıyıla çalıḫa ḫamlesi
8. ḫonuz gibi ola ḫamle etdikden ḫonra gerü dönmeye gāreti ḳurt gibi ola bir yaḫadın
9. el vermeyicek bir yanından <y>ine segirde silāḫ götürmekde ḳarınca gibi ola
10. iki üç gövdesi ḳadar nesne götüre berk ḫurup deprenmekde ḳaya gibi ola ḫaburda
11. eḫek gibi ola oranı bir yarayı ḳayurmaya vefāda kelb gibi ola ulusu oda

107a

1. daḫı girürse bile gire fırsatı gözetmekde ḫorus gibi ola ḫafda deprenmeyüp
2. durmaḫda namāzda ḫurur gibi ola pāziḫāhına uymaḫda imāma uymıḫ gibi uya
3. ki hīç muḫālefet etmeye silāḫıla kendüyi örtmekde gelini gerdege girdügi gece
4. ḫonıla nice ördükleri gibi ola az silāḫını çok göstermekde azacuk mallu ve azacuk
5. 'ibādetlü kiḫi riyāyıla çok gösterdügi gibi ola düşmenine mekr etmekte dilkü gibi ola
6. iki ḫaf ortasında ḫalınmaḫda güyegü gibi ola cüst-lıkda oḫlancuk gibi ola
7. na'rada ra'd gibi ola cemī'-i aḫvālinde sū-i zann etmekte ala ḳarḫa gibi ola saḫınmaḫda
8. ḫurna gibi ola ḫanīmet mālından uğurlamaya resül ḫazreti 'am ḫayber güninde
9. bir kiḫi öldi üzerine namāz ḫılmadı bir niçe boncuk uğurladıḫçün ḫanīmet
10. mālından iki dirhem degirdi ancak ve bir def'a yine bir kiḫi ḫanīmetden
11. nesne aldıḫıçün kendüyi ve metā'in oda yaḫdı imām ḫanīmet mālından artuk

107b

1. nesne vère kındura her kimse kim adam öldürür tonın ve s<i>lâhın aña vère bahā
2. durları öñ şafa kıoya-lar tertīb-çe hadīşde gelmişdür kim şehīd
3. yara yemekden acımaz illā kıarınca ısı kıadar ba'zı hadīşde gelmişdür kim şehīd
4. lerünj ervāhı yaşıl kıuşlarunj kıurşagındadır uçmak içinde her kıanda dilerse
5. ünler ve bir hadīşde dağı gelipdürür kim her kim şıdıkıla haqq ta'ālā hazretinden şehīd
6. ölümün ölmek istese şehīdler menziline erişür egerçi döşeginde dağı ölürse
7. *faşl* bu faşıl şol mü'min-i müptelānunj sünnetlerin beyān eder
8. ammā bunda du'ālar ve tīb-ler vardır ol sünnet oldur kim belāyı ganīmet göre
9. hadīşde gelmişdür kim haqq ta'ālā ²³⁷جَلَّ جَلَالُهُ kıankı kıulı sevse anı mübtelā
10. kıılur dāyim āvāzı baña geliürsun dēyü biri dağı budur kim ulu belālara
11. şabr tahāret ve kerāmet ve derecātdur hadīşde gelipdürür kim her kim hasta

108a

1. olsa bir dırnağı ucından nesne eksiltse yā dağı artuğ ol eksilen
2. nesne degüldür illā cennetde bir nesne pes bu a'zādan bir cüzvi cennetde
3. olsa kıalanı dağı zarūrī cennetde olur zīrā hükm budur kim bir kıuluñ ba'zısın
4. azād etseler küllī azād olur hadīşde gelipdürür kim kışinünj gözi görmez
5. olmağ günāh yarlığanmağdur mü'min kışinünj ısıtması oddan kıurtulmağdur ammā
6. şabr etmekde sünnet budur kim şora gelene şikāyet etmekde namāzın terk etmekde
7. ve tarlıgınmaya hasta-lıgın gizleye elden geldükce hadīşde gelipdürür kim
8. üç nesne uçmak genclerindendir şadaqa-sın gizlemek ve eylugin gizlemek ve hasta
9. lıgın gizlemek ve bir dağı budur kim çok vağt selāmet yürimedugin ganīmet göre
10. mü'min hālī olmamağ gerek 'illetden yā kıilletden yā zilletden ve bir dağı budur kim
11. tevbe ede günāhlarından hasta olduğı vağtin ve işbunı çok eyde ki

108b

1. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
2. وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ رَبِّ الْعِبَادِ رَبِّ الْبِلَادِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ طَيِّبٌ
3. مُبَارَكًا فِيهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَاللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا جَلَالُ اللَّهِ وَكِبْرِيَاؤُهُ وَعَظَمَتُهُ
4. وَقُدْرَتُهُ لِكُلِّ مَكَانٍ اَللَّهُمَّ اِنْ كُنْتَ قَضَيْتَ عَلَيَّ الْيَوْمَ فَاغْفِرْ لِي وَاخْرِجْنِي
5. ²³⁸ ve dağı hasta-lıgında sağına drt
6. nesneden yalan sylemekden bu gece uyımadum demekden ve dağı boğazumdan
7. bu kadar vaktdr nesne geğmedi demekden Şayed azacuk uyımuŐ ola yā ağzından
8. iğer Şu girmiŐ ola ve Őama ' etmeye Şora gelenn eline bağmaya ve kendy
9. uyur gstermeye Őora gelenler oturmasun gitsn deý yeyecek yā iđercek
10. gsterseler kaçımaya yaramaz piŐrmiŐ-siz demeye du'adan ve zikirden Őıfā
11. uma ve namāzdan ve kur'āndan Őıfā uma ve sre-i ihlāŐ oğuya dağı

109a

1. kendzine ura hadişde gelipdrr kim sizden biriñz dişi ağrısa
2. هُوَ الَّذِي اَنْشَاءَكُمْ وَجَعَلَ اَعْيُنَكُمْ وَجَعَلَ
3. ²³⁹ عَلَيْهِ السَّلَامُ ²⁴⁰ resl LM السمَعِ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ قَلِيلاً مَا تَشْكُرُونَ
4. buyurdi hastaya Şağ eliyile ağrıyan yeri yedi kez Őıđardı dağı eydrdi
5. ²⁴¹ peyđamber hağreti 'am emire'l-m'minn
6. 'alye ²⁴² اللهُ وَجْهَهُ eyitdi her gāh ki baŐuđ ağrısa eln
7. baŐuđ zerine ko ve haşir sresinn ağirin oğı resl hağreti 'am
8. gredrdi dkeli hasta-lıđda ve sıtmada iŐbu du'āy ođuđ deý بِسْمِ
9. اللهُ الْكَبِيرِ اَعُوذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ عِرْقٍ نَّعَارٍ وَمِنْ شَرِّ
10. ²⁴³ حَرِّ النَّارِ resl hağreti 'am du'ā ederdi hastaya mbārek eliyile
11. Őıđardı eydr ki اَذْهَبِ الْبَآءَسَ رَبِّ النَّاسِ وَاشْفِ اَنْتَ الشَّافِي

109b

1. ²⁴⁴ لَا تُغَادِرُ سَقَمًا resül hazreti 'am emire'l-
2. mü'minine 'alīye öğredürdi eydürdi yā 'alī yağmur şuyın al üzerine
3. yêtmiş kez fātiha okı ve yêtmiş kez ²⁴⁵ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ve yêtmiş kez ²⁴⁶ سُبْحَانَ اللَّهِ
4. ve yêtmiş kez peygāmbera şalavāt eyit ²⁴⁷ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ
5. andan şonra yedi kez hasta olan kişi bir tañla bir aḥşamın içsin
6. ve daḥı muşibet erişmiş kişiye bunı okıya ki أَفْحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ
7. عَبَثًا وَأَنْتُمْ أَلَيْسَ لَنَا تُرْجَعُونَ فَتَعَلَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
8. ²⁴⁸ أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ bir kişi ki anı şeytān kōrkuda yāhūz ayruk
9. nesneden kōrkşa eyitsün ki أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا الَّتِي
10. لَا يَرُوهِنَّ بِرُّوْلًا فَاجِرٌ مِنْ مَخْلَقٍ وَدَرَاءٍ وَبَرَاءٍ وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ
11. السَّمَاءِ وَمَا يُعْرَجُ فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا دَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمَا يُخْرَجُ

110a

1. ²⁴⁹ سُنَّتٌ بَدِئَتْ بِخَيْرٍ يَارْحَمَنُ sünnet budur kim
2. hıçbir nesneyi şüm görmeye ve eyü fālī ganīmet göre meşelā bir kişinüñ bir
3. maḥlūbı var daḥı işitdi yā vācid yāhūz işitdi yā necīh yāhūz
4. seferde idi işitdi yā reşid dēye bir ḥatun kişi-nüñ ki oğlanı
5. düşvārılığa toğar bir sırça çanağa yaza ve şuyıla içüre işibunı ki
6. بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ
7. الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا السَّاعَةَ
8. ²⁵⁰ مِنْ نَهَارٍ بَلَغَ فَمَنْ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ bir kimse gemide
9. ğarkdan kōrkşa yā oddan kōrkşa bu ayeti okıya ki إِنَّ وَلِيَّ اللَّهِ
10. الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ²⁵¹ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ
11. ²⁵² قَدْرِهِ وَالْأَرْضَ جَمِيعًا مَبْتُتَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ bir kişi yırtıcı cānavardan

110b

1. k rka kend  nefsi  zerine y  ehli  zerine bu ayeti okısun ki لَقَدْ جَاءَكُمْ
2. رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ
3. ²⁵³ رَوْفٌ رَحِيمٌ bir kii kim istisk  rencine m btel  olsa ayete’l-k rsi
4. yaza bir arı  anaĝa koya daĝı uyın i e ve daĝı bir tavar kim  am lık
5.  de aĝ kulaĝına bu ayeti okıya ki أَفَعَيِّرَ دِينَهُ تَبْعُونَ فَلَهُ أَسْلَمَ
6. ²⁵⁴ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا أَوْ كَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ bir
7. kimsen n kim nesnesi yitse iki reke’at nam z kıla ve nam zda y sin
8. s resin okıya daĝı eyde ²⁵⁵ يَا هَادِيَ الضَّالَّةِ رُدُّ عَلَى ضَلَاتِي d ye
9. ka gun kuli issine redd  tmeĝi un okıya bu ayeti أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ
10. ²⁵⁶ لُجِّيٍّ uĝrı def’  tmeĝi un d ek  zerinde
11. bu ayeti okıya فُلَادُعُوا اللَّهَ أَيَّامًا أَوْادُعُوا الرَّحْمَنَ تَدْعُوا فُلَّهُ

111a

1. ²⁵⁷ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى bir kii ıssızlıkda yab n>da  alsa bu ayeti okıya ki
2. إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
3. ²⁵⁸ اللَّهُ أَكْبَرُ degin ve bir yere od d se tekbir eyitmek gerek اللَّهُ أَكْبَرُ
4. ²⁵⁹ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
5. s nnetdendir sihri ha k bilmek ya’ni eeri var bile ve g z degmek ha k dur
6. ya’ni eeri vardur nitekim emire’l-m ’minine ‘om n rd bir oĝlanuĝı g rdi
7. eyitdi eegi  ukurcaĝına  araca deg r n g z degmes n d di
8. eger bilin rse kim n g zi degd ĝi ol g zi degen kiiye g sul
9.  td reler y h z abdest alduralar uyıla g z degeni yuyalar bir kii bir
10. ho nesne g rse k rka kim g zi dege eyde ki مَا شَاءَ اللَّهُ لَأَقْوَتَ
11. ²⁶⁰ إِبْنِي ‘ mer n g zi aĝrıdı amır t mzurdı amm  g z aĝrısa

111b

1. muşhafa bakmak gerek sünnetdendir hacāmat etmek kim hacāmat
2. dükeli rence kefaretdür ammā fāyidesi açla edecekdür hadīside
3. gelipdürür kim hacāmat yek-şenbi gün etmek gerek müsteħab-dur eger si-şenbe
4. gün ayuñ on yedisinde ederse hadīside gelipdürür kim ba<ş>dan
5. hacāmat etmek şifādur cünūndan ve cüzāmdan ve baraşdan ve uyħudan
6. ve diş ağrısından ve göz qararmakdan ve baş ağrısından fāyide eder
7. kırtarur hadīside gelipdürür kim hacāmat [‘ak]lı arturur ammā enşe
8. çukurından hacāmat etmekden saķına kim unutsaklık getirür **faşl**
9. bu faşıl hasta şormağuş sünnetlerin beyān eder ve dahı ne nesne
10. vācib olur hasta-nuñ haķķında ve ölen kişi haķķında namāz gibi kefen
11. gibi ve defn etmek gibi islām sünnetinden budur kim müsülmānlaruñ hastaların

112a

1. şorarlar ammā şormakda sünnet budur kim ahyāna vara bir gün şora iki
2. gün varmaya müsteħabb budur kim hastanuñ dizi tüşinde otura başı ucında
3. oturmaya ve gözi hastada ola dört yaña bakmaya ve hastanuñ yüzine dike dike
4. bakmaya yēni tonlar geyüp girmeye ve kirlü tonlar dahı geyüp girmeye yüzün
5. turş eylemeye hātırında hoş gelecek söz söyleye hastaya beşāret
6. ede çok yaşıla ve tiz sağlık ve selāmetlık birle zirā eyle edecek mü’ minüñ
7. hātırı hoş olur ammā hasta-nuñ katında az otura hadīside gelipdürür kim
8. hasta şormağuş tamāmlığı oldur kim elüñüz eline koyasız yāħüz elin tutasız
9. eydesiz nite-sin sünnetdür kim hastaya deyesin saña du‘ā ede kim
10. hastayıla bile firişteher du‘ā ederler hasta katında hayırdan artuk
11. nesne söylemeye sünnet oldur kim kendü dahı şifāyıla du‘ā ede hadīside

112b

1. gelipdürür kim bir müsülmān bir müsülmānı şora varsa daḥı yēdi kez eyitse ^{أَسْأَلَ}
2. ²⁶¹ اللهُ الْعَظِيمُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ gerek kim ḥaḥḥ ta‘ālā şifā vère
3. meger kim eceli yētmış ola ve yēdi kez daḥı bunı oḳıya ki ^{أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ}
4. ²⁶² مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ sünnetdendür kim bir ḳardaş ḥasta ne ḥastalık
5. gerekse olsun şoralar illā üç dürlüsin şormayalar göz ağrısın ve diş
6. ağrısın ve çıbanı sünnetdendür ḥasta iḳlemek ve başın bēzile baḡlamak ve döşek
7. üzerine yatmak sünnetdendür ölümü çok aḥmanḡ zīrā dünyā lezzetin giderür ve günāhı maḥv
8. éder ve dünyādan kişiyi irag éder ve çok belāyı az gösterür ve az ni‘meti çok gösterür
9. ve dünyā ḳaydına ḳomaz ve dünyā tarlıḡın gēḡ eyler bir kişi günde yigirmi kez ölümün aḥsa
10. ḥaḥḥ ta‘ālā gerek kim anuḡ göḡlini dirilde ve ölüm sekrānını aḡa geḡez eyler sünnetdendür
11. kim kişi bir nesneye tarlıḡanup ölümün dilemeye kişinüḡ sa‘ādetlüsi oldur kim ‘ömri

113a

1. uzun ola ve ḥaḥḥ ta‘ālā aḡa kendüden yaḡa dönmeḡ rüzı ḳıla sünnetdendür kim
2. kişi ḥasta-lıḡında cemī‘-i günāhından tevbe éde ve ḥasta-lıḡından ḳalksa ḡusl éde
3. bir kişiyē ölüm ḥāzır olsa gerek kim allāha ḥüsn-i zann éde ḳorḳusından ümīzi ziyāde
4. ola şöyle zann éde ki ḥaḥḥ ta‘ālā raḥmet éder ammā saḡlık ḥālinde ḳorḳu ziyāde
5. gerek sünnetdendür gökcek vaşiyyet étmek ḥasta-lıḡına iki gece
6. geḳmedin vaşiyyetin yaza başı altında ḳoya sünnetdendür mālinuḡ şülüşün
7. vaşiyyet étmek ve daḥı vaşiyyet éde ḥaşımların rāzī édeler ve borcunı
8. ödeyeler orıcınuḡ ve namāzınuḡ fidyessin vèreler ḥattā dēyüpdürürler ki
9. her kim vaşiyyet-süz ölse öldükden şoḡra tā ḳıyāmete degin söylemeḡe
10. destür vèrmeyeler zīrā ki ölenler birbirine varurlar ziyāret éderler ve kelecı éderler
11. vaşiyyetsüz ölen epsem yürür söylemez eydürler ki bunlar dünyādan vaşiyyetsüz

113b

1. gidenlerdür d rler  l mi ğan met g re z r  ki  l m m 'min n  tuĥfe
2. sid r s nnetdend r ĥaĥĥ ta' l -nun  z krinden ĥ l  olmamaĥ  lince
3. belki ayruĥ nesneye meġg l olmaya res l ĥazretine ﷺ
4. ²⁶³ sordular ki ĥanĥı 'amel y grekd r ol ' lem-i faĥri muĥammed muĥtaf 
ﷺ
5. ²⁶⁴ ﷻ buyurdı ki ol 'amel y grekd r kim  le taĥrı adı dilinde
6. iken andan Şonra g nlin  l me v re all hdan yaĥa bi'l-k lliye
7. y nele g nlini d ny dan kese ve sebeblerden kesile ve dostlardan
8. ve ehli ve ' linden kesile ve g nlin g t re ve all huĥ fazlına i'tim d
9.  de all ha du'a  de ve yalvara Őıdkıla ve iĥl Őıla kim ĥaĥĥ ta' l  d ny da
10. nice kim  m nıla saĥladı aĥiretde daĥı  m nıla g nd re ĥ tırına
11. get rmeye d ny da iŐled gi işi gerek kim ĥayr olsun gerek Şerr olsun

114a

1. s nnetdend r  l m ĥ zır olan kişi ĥatında y sin oĥumaĥ ve Ő lihler ĥ zır
2. olmaĥ ve ehl-i ĥayır ĥ zır olmaĥ  len n g rt yanına ĥoŐ koĥular  deler
3. z r  ki firiftehler ĥ zır olurlar  len kişi s nnetd r ĥayr ummaĥ Şol
4. kişi kim ĥayr  zerine  l r ve ĥorĥmaĥ Şol kişi kim Şerr  zerine  l r
5. fer ĥ ola 'al met-i ĥayr g rse ve 'al met-i raĥmet g r rse  zerinde ol
6. 'al met-i ĥayır alını derlemekd r ve burnı ĥasılmamaĥdur nez' vaĥtinde mel l
ola
7. 'al met-i 'az b g r rse 'al met-i 'az b oldur kim beĥzi ĥarara ve ĥırlaya
8. ve aĥzına k p k yıĥıla ve aĥsuzda  le g n ha ĥarıŐan kişiye ĥatı m Őkild r
9. ĥadifide gelipd r r kim res l ĥazreti ²⁶⁵ ﷺ buyurur kim t ' n
10. Őehidlik-d r  mme t me ve zecird r k firler t ' nlu yerden ĥaĥmamaĥ gerek
11. ve t ' nlu y re varmamaĥ gerek bir kişi t ' nlu y re Şabr  tse otursa

114b

1. şehid şevābın bulur sünnetdendir ölen kişiye kelime-i şehādeti
2. telkīn etmek ammā hastaya buyurmamak gerek sünnetdendir arkadaşınun
3. öldüğün işidicek eyde ²⁶⁶ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ demek bir kişininun
4. oğlancuğı ölse abdest ala iki reke'at namāz kıla allāha hamd ede andan
5. sonra eyde اللَّهُمَّ فَعَلْنَا مَا أَمَرْتَنَا فَأَنْجِرْنَا مَا وَعَدْتَنَا مِنْ
6. ²⁶⁷ السُّنَّةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ sünnetdendir ta'cıl ede ölen kişininun ağzın gözin
7. yapışdura ve yüzün ve tehçize tekfīne becid ola resūl hazreti 'am
8. buyurur kim eger érte ölse qaylūle vaqtinde qabirde qaylūle étdürün ve eger
9. aḥşam ölse yaturmañ illā qabürde sünnetdür ulunun kefenin görklü
10. eylemek şöyle gerek kim aq laṭif bēzden edeler sünnetdendir kim
11. öleni yakın kavim yuya eger yuyı-bilürse ve eger yuyı-mazsa bir eyü perhizkār

115a

1. kişi yuya sünnetdendir kim ölüsü olana ta'ziye etmek eliyile muşāfaḥa
2. etmek sünnetdendir kim cāhiliyyet 'ādetinden saqına yaqa yırtmaqdan ve çul
3. geymekden ve yüzün yırtmaqdan ve saçın kesmekden sağucı getürmeye kim sağı
4. cınun āvāzın işiden kişi daḥı la'net içindedür ölünün hünelerinin şaymayalar
5. eger şayarlarsa firişteherler qabrinde depredürler eydürler şol dedükleri
6. bigi misin eger şefkat ve merḥamet yönünden aqlarsa qayırmaz sünnetdendir
7. her kim ehl-i kıbleden ola anun ḥaqqında ḥayır söyleye ve ḥayr tanuqluq
8. vère ola kim ḥaqq ta'ālā tanuqların işide rahmet ede ulu yumağı ganīmet göre
9. ḥadīşde gelipdürür kim her kim bir uluyı yusa ve kefenlese ḥanūṭ-lasa
10. ve üzerine namāz kılsa ve qabrine qosa anda ne gördiyise ḥalka fāş eylemese
11. günāhından qurtılır anasından toğduğı gibi olur ve cenāze-nün ardınca yürüye

115b

1. ve dört taraftan tuta sünnetdendir cenāze göricek durugelmek eger kāfirse dağı
2. ḥadīşde gelipdürür kim kaçan cenāze görseñüz turugelün dağı eydün
3. ²⁶⁸ هَذَا مَا وَعَدَ نَااللهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ زِدْنَا إِيْمَانًا وَتَسْلِيمًا
4. cenāze ardınca tesbīḥ ve tehlīl çok eyde ve dağı eyde ki اَشْهَدُ اَنَّ
5. اللهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ مَنْ تَعَزَّزَ بِالْقُدْرَةِ وَالْبَقَاءِ
6. ²⁶⁹ بِسْمِ اللهِ وَرَسُولِهِ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ زِدْنَا إِيْمَانًا وَتَسْلِيمًا
7. gerek müsteḥabdur fātiḥa oqımaq meyyitün başı ucında ve süretü'l-bakara oqumak
8. sünnet cenāze namāzında budur kim du'āyı ḥāliş meyyitiçün kıla müsteḥabdur kim
9. meyyite namāz kılan cemā'at kırka yete sünnetdendir kim defn etmeyince
10. dönmeşeler sünnet defn etmekte budur kim kıbleye karşı döndüreler ve yerine koyan
11. kişi bunu eyde ki بِسْمِ اللهِ وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ اللَّهُمَّ هَذَا عَبْدُكَ

116a

1. وَإِنَّ عَبْدُكَ وَإِنَّ أُمَّتَكَ نَزَلَ بِكَ وَوَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ وَخَلْفَ
2. الدُّنْيَا وَرَأَى ظَهْرَهُ اللَّهُمَّ مَا قَدَّمَ عَلَيْهِ خَيْرًا لَهُ مِمَّا وَرَاءَ ظَهْرِهِ وَالْحَقُّهُ
3. ²⁷⁰ اللَّهُمَّ إِيَّاكَ أَسْتَوْدِعُهُ ve dağı eyde بِبَيْتِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
4. يَارَبَّ الْعَالَمِينَ فَأَعِدْهُ مِنَ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ مَا خَلَقْتَ
5. اللَّهُمَّ افْتَحْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِرُوحِهِ وَثَبِّتْ عِنْدَ الْمَسْئَلَةِ مَنْطِقَهُ وَجَا
6. ²⁷¹ بِسْمِ اللهِ ²⁷² evvel üstine toprak atıcağ eyde فِي الْأَرْضِ عَنْ حَبِيبِهِ
7. ikincide eyde ²⁷³ اللَّهُمَّ اَلْمَلِكُ üçüncide eyde ²⁷⁴ اللَّهُمَّ الدُّرَّةُ dördüncide eyde kim
8. ²⁷⁵ اللَّهُمَّ اَلرَّحْمَةُ بِالله andan şonra bu ayeti oqıya
9. ²⁷⁷ اللَّهُمَّ اَلْاِكْرَامُ andan oqıya
10. ²⁷⁸ اللَّهُمَّ اَلْمُسْتَهَابِدُر مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعَذِّبُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى
11. gūristānda bu ayeti oqımaq زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنَّ لَنْ يُبْعَثُوْا اَقْلٌ بَلَىٰ

116b

1. وَرَبِّي لَتُبْعَنَّ ثُمَّ لَتُنْبُؤَنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ²⁷⁹
2. andan sonra eyde أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي وَيُمِيتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ
3. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي²⁸⁰ müsteħabdur bu du‘āyı kabir üzerinde okımağ
4. لَا يَبْقَى كُفٌّ شَيْءٍ إِلَّا وَجْهَهُ وَلَا يَدُومُ إِلَّا مُلْكُهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
5. وَحَدَّهُ لِأَشْرِيكَ لَهُ إِلَهًا وَحِدًا أَحَدًا صَمَدًا فَرْدًا وَتَرَأَى لَمْ يَتَّخِذْ
6. صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ
7. جَزَى اللَّهُ مُحَمَّدًا أَنْبَى عَنَّا مَا هُوَ أَهْلُهُ²⁸¹ ve müsteħabdur ölüyi defn etdikleri
8. vaktin işbu yedi süreyi ve bu du‘āyı okımağ fātiħatü’l-kitāb ve mu‘avvezeteyni
9. ve sûretü’l-ihlāş ve kul yā ‘eyyühe’l-kāfirüne ve innā enzelnāhü
10. ve izācā’e naşrullahi ve ayete’l-kürsī ve şehidallāhü ayetin okıya müsteħabdur
11. işbu du‘āyı okımağ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ

117a

1. وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي تَرْتَدُّقُ بِهِ الْعِبَادُ بِاسْمِكَ الَّذِي قَامَتْ
2. بِهِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضُ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي تُحْيِي بِهِ الْمَوْتَى
3. وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي إِذَا سَأَلْتَهُ بِهِ أُعْطِيَتْ وَإِذَا دُعِيَتْ بِهِ
4. أَجَبَتْ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ بَدِيعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
5. يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَاعْفِرْ
6. لَنَا وَلَهُ²⁸² sünnetdür kim meyyitüñ velisi üzerine
7. şadağa vère geçe geçmedin eger nesnesi yogısa iki reke‘at namāz kıla
8. her reke‘atde bir fātiħatü ve bir ayete’l-kürsī ve innā a‘ṭaynā okuya on kez
9. اَللّٰهُمَّ صَلِّتْ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَتَعَلَّمْ عَيْدِ
10. مَا أَرَدْتُ بِهَا اَللّٰهُمَّ اَبْعَثْ نَوَابِهَا اِلَى قَبْرِ فُلَانِ الْمَيِّتِ²⁸³
11. بِي- NIHAYET ŞEVĀB VE ḤASENĀT RŪZĪ KILA müsteħabdur²⁸⁴ جَلَّ جَلَّاهُ

117b

1. ölüsi olana ta‘ām pişirüp yédürmek mekrūhdur kabir üzerine
2. levh-lar yazdurup kımak eger kendü vaşiiyet étdiyse édün
3. ammā mu‘azzeb olur ve dağı kabir üzerini kireclemek ve balcıqlamak mekrūh
4. dur ve meyyitün üzerine çadır dutmak ve gölge eylemek ve kabir katında
5. meşid yapmak namāz kılmagıçün mekrūh-dur sünnetdür müsülmānların kabrin
6. ziyāret etmek sünnetdür kim ol abdest ala iki reke‘at namāz
7. kıla her reke‘atde bir fātiha ve bir ayete’l-kürsī ve üç kul hüvallahü ehad okıya
8. sevābın meyyite vère andan arğun arğun kabir üzerine yūriye
9. kabre varıcağ eyde وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ يَا أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
10. رَحِمَ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ مِنَّا أَنْتُمْ لَنَا
11. ²⁸⁵ سَلَفٌ وَتَحْنُ لَكُمْ تَبِعٌ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاجِفُونَ andan

118a

1. şonra yüzine karşı kabir katında otura yāsin süresin okıya
2. yā dağı kanķı süre geñez gelürse anı okıya andan tesbīh
3. eyde ve meyyite du‘ā éde gerü döne sünnetdendür kim kabir başmaya
4. müsteħabdur kim kabir içinde yalın ayak yūriye ve bunlarınçün du‘ā
5. éde ve istiğfār éde ve dağı sünnetdendür kim ölenleri hayrıla aña
6. ve hemişe du‘ādan unutmaya-lar kim haķķ ta‘ālā kerīm pāzi
7. şāh-dur keremi bī-nihāyet-dür kıllarının karavaşlarının ol
8. ‘amel-i kalīlini kabūl édicidür أَمْنَا وَصَدَقْنَا وَسَلَّمْنَا
9. عَتَتْ شِرْعَةَ الْإِسْلَامِ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْإِثْمَامِ
10. بِعَوْنِ اللَّهِ مَلِكِ الْعَالَمِ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَخَمْسِينَ
11. ²⁸⁶ وثما نمازة

*her kim okursa bu varāğı

müfred

1. eger yārim benümile yār olursa
2. ne kıam beķā cihānı aġyār olursa

müfred

3. a güzel seni seveli sevmedim
4. lutfedüp ihsānıla bir buse v[ermedim]

müfred

5. fenā dünyā cehennemdür hemān uçmaķı diler gönlüm
6. ‘aceb mümkin midür

¹ Rahman va Rahim olan Allah’ın adıyla. Bize hissi ve aklî delillerle kendisini tanıma imkanı veren ve ikram olarak malî ve bedenî çeşitli ibadetlerle, emir ve yasaklarla kendisine kul olmamızı isteyen, dünya ve ahiretde salah bulmamız için İslam yolunu bildiren Allah’a hamd olsun. Ve onun Nebisi Muhammed Mustafa’ya yağmur yağıp, şimşek çaktığı sürece salat ve selam olsun. Yaratılış lutfuyla ahiret yurduna bir yol gösterici olarak onu bize kılavuz kıldı. Sonrasında, ihvân-ı safa reisi, vefalı dostların en ulusu, saadetlerin en mümkinü Kabe’nin ziyaretçisi, ilim ve amellerin hepsinden bereketli ve saadetli olan Hacerü’l-Esved’e ve Makam-ı İbrahim’e ulaşan, millete din ve Hak (yolunda) ışık veren ve tembelliği, uyuşukluğu, alçaklığı zapt eden.

² Allah onu en güzel kıldı ve üzerine rahmet ve bereket indirdi.

³ Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

⁴ Haşr, 7.

⁵ Nisâ, 65.

⁶ Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

⁷ Allah’ın rızâsı onların hepsinin üzerine olsun.

⁸ Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

⁹ Zerre miktarı. (Zilzal Sûresi 8. ve 9. ayetlere atıf yapılmıştır.)

¹⁰ Allah’a ve peygamberine iman ettim.

¹¹ Hadîd, 3.

¹² Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

¹³ Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

¹⁴ Allah’ın selamı onun üzerine olsun

¹⁵ Allah’ım faydasız ilimden sana sığınırım.

¹⁶ Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

¹⁷ Bilemeyeceğim ve eziyet verecek hikmeti verme.

- 18 Korku ve ümit arasında.
19 Allah, onların hepsinden razı olsun.
20 Allah ondan razı olsun.
21 Allah ondan razı olsun.
22 Allah, onların hepsinden razı olsun.
23 Her şeye gücü yeten.
24 Allah ondan razı olsun.
25 Tîn, 8.
26 Evet, ben de buna şahitlik edenlerdenim.
27 Kıyâmet, 1.
28 Kıyâmet, 40.
29 A'râf, 185.
30 Allah'a inandık.
31 Vâkıa, 59.
32 Vâkıa, 64.
33 Vâkıa, 69.
34 Hadîd, 16.
35 Evet, Allahım.
36 İnfıtâr, 6.
37 Müzzemmil, 12-13.
38 İnsân, 1.
39 Senin yüceliğine sığınırım, sen işitensin, görensiz, hayat veren ve öldürensin.
40 Sen, bir olan Allah'sın.
41 Felâk, 1.
42 Nâs, 1.
43 Rahmân, 27.
44 A'râf, 97.
45 Bakara, 116.
46 Meryem, 92-93.
47 Yâsîn, 52.
48 Yâsîn, 52.
49 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
50 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
51 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
52 Kovulmuş Şeytan'ın şerrinden sana sığınırım.
53 Haydin namaza.
54 Büyük ve yüce olan Allah'tan başka güç ve kuvvet yoktur.
55 Haydin kurtuluşa.
56 Allah'ın dilediği olur, dilemediği olmaz.
57 Namaz için ayağa kalkın.
58 Allah, dilediğini devam ettirir.
59 Namaz uykudan hayırlıdır.
60 Doğru söylerim, doğru konuşurum.
61 Allah ticaretinden kazanç sağlamaz.
62 Allah sana yanıt vermez.
63 Allah korusun.
64 Ona inandık ve onu tasdik ettik.
65 Salat ve selam (Olsun)
66 Kendisinden başka ilah bulunmayan, ebedî hayatla daima diri olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olup, Kainat'ı yöneten Allah'tan beni bağışlamasını dilerim.
67 Her şeye gücü yeten.
68 Bakara, 201.
69 Ey, Allah'ım her türlü hayrı ver ve her türlü şerden beni koru!

- 70 Allah'ım Muhammed aleyhi's-selâmın ümmetini bağışla.
- 71 Mazlumun bedduasından kork.
- 72 Allah, bizi ve seni rızıklandırısın.
- 73 İmandık ve tasdik ettik.
- 74 Hayırlı ve doğru yolun aydınlatıcısı, seni yaratan Allah'a iman ederim.
- 75 Bizi bu aya yetiştiren Allah'a hamd olsun. Bizi bu ayda emniyette, imanda, selâmet ve selamda kıl.
- 76 Allah'tan başka İlah yoktur, Muhammed (s.a.v) onun elçisidir.
- 77 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 78 Ey affi geniş olan Allah, beni affet; bana yardım eden Allah'a hamd olsun ki, oruç tuttum, rızıklandım ve iftar ettim.
- 79 Ona inandık ve tasdik ettik.
- 80 Allah rızası için.
- 81 Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun.
- 82 Ona inandık ve tasdik ettik.
- 83 En büyük olan Allah'ın adıyla senden sana (sığınırım).
- 84 En'âm Sûresi, 162-163.
- 85 Allah'ım falan oğlu falanın kabul et.
- 86 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 87 Bundan Allah'a sığınırız.
- 88 Bundan Allah'a sığınırız.
- 89 Alemin lâneti onun üzerine olsun.
- 90 Bu pazardaki şerden, küfürden, günahlardan sana sığınırım.
- 91 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 92 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 93 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 94 Allah'ın adıyla.
- 95 Başında da sonunda da Allah'ın adıyla.
- 96 Allah'ın adıyla.
- 97 Rahmân olan Allah'ın adıyla.
- 98 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 99 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 100 Allah'a hamd olsun.
- 101 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 102 Bakara, 70.
- 103 Bakara, 71.
- 104 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 105 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 106 Kovulmuş Şeytan'ın şerrinden Allah'a sığınırım.
- 107 Rahmetiyle Fırat suyunu bana tatlı kılan, onu tuzlu yapmayan Allah'a hamd olsun.
- 108 Allah'ım sana hamd olsun ki beni giydirdin, senden hayır ve yapılan iyilikleri istiyorum, sana yapılan kötülüklerden ve şerden sana sığınıyorum.
- 109 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 110 Allah'ın adıyla.
- 111 Bana yeni elbise giydir, hamd eden biri olarak yaşat ve şehit olarak vefat ettir.
- 112 Yaratılışımı düzgün yapan, güzel eşit bir surette yapan Allah'a hamd olsun ki, beni Müslümanlardan eyledi; ya Rabbi yüzümün şeklini ve yaratılışımı güzel yaptığın gibi ahlâkımı da güzel yap.
- 113 Selam bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun.
- 114 Horlanmak ve buna benzer kötülüklerden Allah'a sığınırım ve's-selam.
- 115 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla, Allah'a dayandım, işlerimi Allah'a havale ettim, Allah'ın dışında yüce ve kuvvet sahibi yoktur.
- 116 Selam bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun.

- 117 Selam, Allah'ın rahmeti ve bereketi sizin üzerinize olsun.
- 118 Sizin üzerinize olsun.
- 119 Tâhâ, 47.
- 120 Merhaba, bu sabah nasılsınız, hoş geldiniz.
- 121 Hayırlı ve sağlıklıyım.
- 122 Allah ondan razı olsun.
- 123 Allah'a hamd olsun.
- 124 Allah'ın adıyla.
- 125 Sığınırım.
- 126 Allah'ın salatı ve selamı onun üzerine olsun.
- 127 Allah'ın selamı onun üzerine olsun.
- 128 Hayrı hatırlatan, hayrı yapan Allah'a hamd olsun.
- 129 Allah'ın salatı ve selamı onun üzerine olsun.
- 130 Gıybet etmek günahı zinâdan daha büyüktür.
- 131 Allah'ım onu bir rahmet ve yakınlık yap.
- 132 Allah ondan razı olsun.
- 133 Bundan Allah'a sığınırım.
- 134 Allah'ın selamı ve salatı onun üzerine olsun.
- 135 Allah'ım onların zannettiklerini hayırlı yap, onların bilmediklerinden beni affet, beni onların söylediklerinden sorumlu tutma; sen bilirsin, onlar bilmezler.
- 136 Allah'ın selamı ve salatı onun üzereine olsun.
- 137 Allah ondan razı olsun.
- 138 Allah ondan razı olsun.
- 139 Olmaz, Allah sana afiyet versin.
- 140 Allah ondan razı olsun.
- 141 Allah sana afiyet versin, olmaz.
- 142 Falanın dilediğini Allah dilemiş.
- 143 Allahın dilediği olur, o birdir, onun eşi ve benzeri yoktur.
- 144 Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.
- 145 Allah ömrünü uzun etsin.
- 146 Üzümler bahçesi.
- 147 Allah ondan razı olsun.
- 148 Ey nur ehli size selam olsun.
- 149 Ateş ehli.
- 150 Allah, ondan razı olsun.
- 151 Ben mi en büyüğüm sen mi?
- 152 Allah onlardan razı olsun.
- 153 Allah'ın salât ve selamı (üzerine olsun)
- 154 Allah sana merhamet etsin.
- 155 Allah'a hamd olsun.
- 156 Sana merhamet etsin.
- 157 Allah, sizi hidayete erdirsin ve salihlerden eylesin.
- 158 Allah, sana merhamet etsin.
- 159 Allah, sana merhamet etsin.
- 160 Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
- 161 Her şeye gücü yeten Allah, ulu ve yücedir.
- 162 Ya Rabbi, kullarını dirilttiğin kıyamet günü senin azabından beni koru, Ya Rabbi kendimi sana teslim ettim, sana yöneldim, işlerimi sana havale ettim, sırtımı sana yasladım, arzum da hayranlığım da sana, Allah'ım indirdiğin kitaba ve gönderdiğin peygambere iman ettim.
- 163 Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.
- 164 Haram beldenin, haram şehrin ve Meş'ari'l-Haram'ın ve rüknün ve makamların rabbi olan Allah'ım, Muhammed'in (s.a.v.) bizden ruhuna selam oku.

¹⁶⁵ Bir olan Allah'tan başka ilah yoktur. Onun ortağı yoktur, mülk ve hamd onundur, diriltir ve öldürür, o diridir ölmez, hayır onun elindedir, o her şeye Kâdir'dir. Allah'ı tesbih ederiz, hamd Allah içindir, Allah'tan başka ilah yoktur. Allah, en büyüktür, güç ve kuvvet ancak yüce ve büyük olan Allah'a mahsustur.

¹⁶⁶ Mülk ve azâmet ve büyüklük sahibi yaratan ve ahlâklandırان, işleri düzene koyan, gece ile gündüz kendisinde ikâmet eden, bir olan ve ortağı bulunmayan Allah için sabahladık. İslam fitratı, ihlas kelimesi, Muhammed (s.av.) peygamberimizin İbrahim (a.s) peygamberimizin Hanîf dini üzerine sabahladık. Bugünün evvelinde bizi iyi ve faydalı ve ortasında kurtuluşa ermiş ve sonunda rahmetinle başarıya ulaşanlardan kıl, ey merhametlilerin en merhametlisi.

¹⁶⁷ Allah'ın salât ve selâmı onun üzerine olsun.

¹⁶⁸ Günah ve şerleri hayra çevir, şer olan işlerimizi bizim için hayırlı eyle.

¹⁶⁹ Allah onlardan razı olsun.

¹⁷⁰ Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

¹⁷¹ Allah ondan razı olsun.

¹⁷² Allah'ın adıyla Allah'a iman ettim ve sarıldım, ve tevekkül ettim; güç ve kuvvet ancak yüce ve ulu olan Allah'a mahsustur. Allah'ım yolculuk sırasında akşam yemeğinden ve ailede, malda ve evlatta kaygıya yenilmekten ve kötü bakıştan sana sığınırım. Allah'ım yolculukta arkadaş ailede de vekil ver, yeryüzündeki uzun yollarda yolculuklarımızı kolaylaştır, seyahatimizi hafiflet. Takvayı azığım eyle, günahlarımı bağışla, ben ne tarafa yönelirsem sen beni hayra yönelt.

¹⁷³ Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

¹⁷⁴ Vedamızı zayi etmeyeceğine Allah söz veriyor.

¹⁷⁵ Dinini, emanetini ve amelinin neticelerini Allah'a ısmarladım. Allah, azığımı takva eylesin ve nereye dönersen hayırlı eylesin.

¹⁷⁶ En'âm, 91.

¹⁷⁷ Allah'ım heybetini onların kalplerine verir, şerlerinden sana sığınırız.

¹⁷⁸ Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

¹⁷⁹ Allah'a hamd olsun.

¹⁸⁰ Zuhruf, 13-14.

¹⁸¹ Allah'ım beni çok bereketli bir indiriliş yerine kondur, pek bereketli bir indirişle beni indir, zaten konaklatanların en hayırlısı sensin. Allah'ım siyah aslanlardan ve kötü baba ve oğullardan sana sığınırım, Allah'ım yarattıklarının şerrinden yarattığın kelimelerin yüzünün hürmetine sana sığınırım.

¹⁸² Her şeye gücü yeten.

¹⁸³ Hûd, 41.

¹⁸⁴ Ey yer, benim ve senin Rabbin Allah'tır. Senin ve içindekilerin ve üzerinde hareket edenlerin şerrinden ve büyük kara yılanın, aslanın, yılanın ve akrebin, baba ve oğul şerrinden Allah'a sığınırım.

¹⁸⁵ Ya Rabbi, senden bu beldenin ve içindekilerin iyiliğini isteriz, ve onun ehlinin şerrinden sana sığınırız.

¹⁸⁶ Bir olan Allah'tan başka ilah yoktur. Onun ortağı yoktur, mülk ve hamd onundur, diriltir ve öldürür, o diridir ölmez, hayır onun elindedir, o her şeye Kâdir'dir. Utananlar, pişmanlık duyanlar, ibadet edenler, misafirler, Rabbimiz için hamd edenler.

¹⁸⁷ Allah'ım hainlikten sana sığınırım.

¹⁸⁸ Ey ev halkı, Allah'ın selâmı sizin üzerinize olsun.

¹⁸⁹ Merhaba, hoş geldiniz.

¹⁹⁰ Allah'ım seni hamd ile tespih ederim, senden başka ilah olmadığına şahitlik eder, senden bağışlanma diler, sana tövbe ederim.

¹⁹¹ Allah'ın salât ve selâmı onun üzerine olsun.

¹⁹² Güç ve kuvvet yüce ve ulu olan Allah'a mahsustur.

¹⁹³ Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

¹⁹⁴ Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

¹⁹⁵ Kovulmuş Şeytan'ın şerrinden Allah'a sığınırım.

- ¹⁹⁶ Nimetini salihler için tamamlayan Allah'a hamd olsun.
- ¹⁹⁷ Her hâl üzere Allah'a hamd olsun.
- ¹⁹⁸ Bana kerem ettiniz, şeref verdiniz; Allah, size benim tarafımdan hayırlı karşılıklar versin.
- ¹⁹⁹ Evinizde oruçlular iftar etsin, yemeğinizi iyi insanlar yesin, ve (Allah) artırsın.
- ²⁰⁰ Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.
- ²⁰¹ Her şeye gücü yeten.
- ²⁰² Bundan Allah'a sığınırım.
- ²⁰³ Yüce ve ulu her şeye gücü yeten Allah kefildir.
- ²⁰⁴ Selam onun üzerine olsun.
- ²⁰⁵ Allah ondan razı olsun.
- ²⁰⁶ Allah onu şerefli kılsın.
- ²⁰⁷ Selam onun üzerine olsun.
- ²⁰⁸ Selam onun üzerine olsun.
- ²⁰⁹ Allah'ım beni ve eşimi yücelt, beni ondan onu benden rızıklandır. Allah'ım hayırda birleştirmizde bizi birleştir, hayırdan ayrıldığımızda bizi ayır.
- ²¹⁰ Allah'ım senin adınla onu açmayı helal kıldım ve emanetini ondan aldım. Onun rahminde ne hükmettiysen onu iyi ve dindar kıl, onu Müslüman ve mutedil kıl, Şeytan'ın ortağı kılma.
- ²¹¹ Allah, onu senin için bereketli kılsın ve seni bereketlendirsin. İkinizin arasını birleştirsin.
- ²¹² İyi geçinmeler ve bol çocuklar dilerim.
- ²¹³ Allah'ım Şeytan'ı bizden ve bize verdiğin çocuktan uzak eyle.
- ²¹⁴ Her şeye gücü yeten Allah.
- ²¹⁵ Ya Rabbi bu ilişkiden bana bir oğul verirsen, ismini Muhammed koyacağım.
- ²¹⁶ Ya Rabbi bu filan kimsenin akikasıdır. Bunun kanı, onun kanına, eti etine, kemiği kemiğine, derisi derisine, kılı kılına, karşılık olsun. Ya Rabbi, onu filan kimsenin Cehennem ateşinden kurtulması için feda kıl.
- ²¹⁷ Allah'ın salâtı onların hepsinin üzerine olsun.
- ²¹⁸ Allah korusun.
- ²¹⁹ Allah'tan başka ilah yoktur.
- ²²⁰ Mü'minün, 116.
- ²²¹ İman ettik ve onayladık.
- ²²² Allah'ım, benim elimden gelen taksimat budur. Senin sahip olup benim sahip olmadığım şeyden dolayı beni sorumlu tutma.
- ²²³ Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.
- ²²⁴ Selam onun üzerine olsun.
- ²²⁵ Allah, ondan razı olsun.
- ²²⁶ Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.
- ²²⁷ Her şeye gücü yeten.
- ²²⁸ Ona inandık ve tasdik ettik.
- ²²⁹ Allah, ondan razı olsun.
- ²³⁰ Nuh aleyhi's-selama verdiğin söz üzere bize eziyet etmemeni ve karşı çıkmamanı istiyoruz.
- ²³¹ Ona inandık ve tasdik ettik.
- ²³² Allah'ım senden ilimle beni üstün kılmanı ve sabırla hükmetmeni istiyorum ve senden öfkeliyken de huzurluyken de adalet üzere olmamı istiyorum.
- ²³³ Her şeye gücü yeten.
- ²³⁴ Ya Rabbi, onlar galip gelmesinler. (Peygamberimiz tarafından savaş sırasında düşmana karşı söylenilmesi istenen sözdür. Tam anlamı verilememektedir. Biz Sahabeden Ebu Ubeyde'nin görüşünü aldık.)
- ²³⁵ Selam onun üzerine olsun.
- ²³⁶ Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed (s.a.v) onun peygamberidir.
- ²³⁷ Her şeye gücü yeten.
- ²³⁸ Bir olan Allah'tan başka ilah yoktur. Onun ortağı yoktur, mülk ve hamd onundur, diriltir ve öldürür. O diridir ölmez. Kulların ve beldelerin Rabbini tenzih ve tespih ederim. Her durumda güzel ve mübarek Allah'ı hamd ederim. Allah'ın gücü, ululuğu, azameti, kudreti her mekanda

en üstündür. Allah'ım eğer sen beni o güne ulaştırırsan, beni bağışla, günahlarımdan arındır ve senden Adn cennetini istiyorum.

²³⁹ Mülk, 23.

²⁴⁰ Selam onun üzerine olsun.

²⁴¹ İçinde bulunduğum derdin şerrinden Allah'ın izzetine ve kudretine sığınırım.

²⁴² Allah yönünü şereflendirsin.

²⁴³ Büyük olan Allah'ın adıyla, damardan kan çıkmasının ve ateşin hararetinin şerrinden Azîm olan Allah'a sığınırım.

²⁴⁴ İnsanların Rabbi üzüntüyü gider, şifa ver. Sen şifa verensin, senden başka şifa verecek ve hastalığı giderecek yoktur.

²⁴⁵ Allah'tan başka ilah yoktur.

²⁴⁶ Allah'ım seni tenzih ve tespih ederiz.

²⁴⁷ Allah'ım ümmî peygamber Muhammed'e (s.a.v) selam olsun.

²⁴⁸ Mü'minin 115-116.

²⁴⁹ Allah'ım bütün kelimelerinle sana sığınırım. Yarattığın mahlukatın şerrinden, gökten inen, göğe çıkan, yerde dolaşan, yerden çıkan bütün mahlukatın şerrinden sana sığınırım. Ve hayra çıkan yoldan başka her yoldan sana sığınırım, ey Rahman.

²⁵⁰ Bilici ve hikmet sahibi, kendinden başka ilah olmayan Allah'ın adıyla, büyük arşın Rabbi olan Allah'ı tespih ederim. Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

²⁵¹ A'râf, 196.

²⁵² Zümer, 67.

²⁵³ Tevbe, 128.

²⁵⁴ Al-i İmrân, 83.

²⁵⁵ Ey başıboşlara hidayet veren, kaybımı bana geri gönder.

²⁵⁶ Nûr, 40.

²⁵⁷ İsrâ, 110.

²⁵⁸ A'râf, 54.

²⁵⁹ Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür, hamd yalnızca Allah'a mahsustur.

²⁶⁰ Allah'ın dilediği olur, Allah'tan başka güç yoktur.

²⁶¹ Büyük arşın Rabbi olan yüce Allah'ımdan sana şifa istiyorum.

²⁶² İçinde bulunduğum derdin şerrinden Allah'ın izzetine ve kudretine sığınırım.

²⁶³ Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.

²⁶⁴ Allah'ın salât ve selamı onun üzerine olsun.

²⁶⁵ Selam onun üzerine olsun.

²⁶⁶ Bakara, 156.

²⁶⁷ Allah'ım emrettiğin şeyi yaptık, rahmetinden ve mağfiretinden bize vadettiğin şeyi bizim için tamamla.

²⁶⁸ Ahzâb, 22.

²⁶⁹ Allah'ın diriltlen ve öldüren olduğuna, hayat sahibi olup ölümsüz olduğuna şahitlik ederim. Ölümlü ve yok olucu kullarına galip gelen, kudreti ile Bakî Azîz Allah'ı tespih ederiz.

²⁷⁰ Allah'ın adıyla, Allah resûlünün milleti için, Allah'ım bu senin kulundur. Kulunun oğludur, kadın kulunun oğludur. Sana geldi, misafire en iyi muamele eden sensin. Dünyayı ardında bıraktı. Allah'ım getirdiklerini ardında bıraktıklarından hayırlı eyle ve onu peygamberin Muhammed aleyhi's-selama kavuştur.

²⁷¹ Allah'ım onu sana ısmarlıyorum, ey âlemlerin Rabbi. Onu azaptan koru ve ateşten uzaklaştır. Şeytan ve yarattıklarının şerrinden onu koru. Allah'ım ruhuna gök kapılarını aç, sorguya çekilirken dilini sabit eyle. Onu şaşırma, iki yanından toprağı uzak eyle.

²⁷² Allah'ın adıyla.

²⁷³ Mülk Allah'ındır.

²⁷⁴ Kudret Allah'ındır.

²⁷⁵ Bağışlayıcılar bağışlayıcısı Allah'dır.

²⁷⁶ Rahmet Allah'ındır.

²⁷⁷ Rahmân, 26.

²⁷⁸ Tâhâ, 55.

²⁷⁹ Tegâbün, 7.

²⁸⁰ Allah'ın diriltten ve öldüren olduğuna şahitlik ederim, ölümden sonrasının şerrinden Allah'a sığınırım.

²⁸¹ Kendi zâtından başka hiçbir şey sonsuz olmayan, mülkiyetinde devamlı olan Allah'a hamd olsun. Bir olan Allah'tan başka ilah olmadığına, onun ortağı olmadığına, bir tek ilah olduğuna, Samed, tek, sabit olduğuna, eş veya çocuk edinmediğine, doğurmadığına ve doğurulmadığına, eşi benzeri, olmadığına şahitlik ederim. Allah, Muhammed (a.s) peygamberi biz ümmetine olan merhametinden dolayı mükafatlandırısın.

²⁸² Allah'ım senden en büyük isminle, ve kullarına onunla rızık verdiğin isminle, Gökleri ve yeri onunla ayağa kaldırdığın isminle, ölüleri onunla dirilttiğin isminle, onunla dua ettiği zaman isteyene verdiğin isminle istiyorum. Cebraîl'in, Mikâîl'in Rabbi. Göklerin ve yerin ebedî yapıcısı olan, ey Celâl ve ikram sahibi olan Allah'ım, Muhammed'e ve ailesine selam eyle. Bizi ve onu bağışla, bize ve ona merhamet et.

²⁸³ Allah'ım ben bu namazı kıldım, ne için kıldığımı sen bilirsin, Allah'ım bunun sevabını filancanın ruhuna gönderiyorum.

²⁸⁴ Her şeye gücü yeten.

²⁸⁵ Ey Müslümanlar diyarının ahalisi, size selam olsun. Allah bizden öncekilere ve bizden sonrakilere merhamet etsin. Sizler bizim için öncüler, bizler de sizin için tâbileriz. İnşallah bizde size kavuşacağız.

²⁸⁶ İman ettik, tasdik ettik ve kabul ettik. Şir'atü'l-İslâm'ı yardımıyla tekrar tamamlatan ilimlerin sahibi Allah'a hamd olsun. Sene, sekiz yüz elli dört.

4. BÖLÜM

DİZİN

4.1. Dizin Sırası

İSİM:

A. Yalın teklik haller

Yalın hal

+ yardımcı fiiller

(i-, tur-) + soru

et- + soru

eyle- + soru

ol- + soru

kıl- + soru

+ edatlar

İlgi hali

Yükleme hali + soru

Yönelme hali + soru

Bulunma hali + soru

Ayrılma-Çıkma hali + soru

Vasıta hali + soru

Eşitlik hali + soru

B. İyelik Ekleri:

Teklik

I. Tekil Şahıs

Yalın hal + soru

Yükleme hali + soru

Yönelme hali + soru

Bulunma hali + soru

Ayrılma-Çıkma hali + soru

Vasıta hali + soru

Eşitlik hali + soru

II. Tekil Şahıs

III. Tekil Şahıs

Çokluk

I. Çoğul Şahıs

II. Çoğul Şahıs

III. Çoğul Şahıs

C. Çokluk :

Yalın hal + soru

İlgi hali + soru

Yükleme hali + soru

Yönelme hali + soru

Bulunma hali + soru

Ayrılma-Çıkma hali + soru

Vasıta hali + soru

Eşitlik hali + soru

FİİL:

A. Basit Çekimler :

Şimdiki Zaman

I. Tekil Şahıs + soru

II. Tekil Şahıs + soru

III. Tekil Şahıs + soru

I. Çoğul Şahıs + soru

II. Çoğul Şahıs + soru

III. Çoğul Şahıs + soru

Geniş Zaman

Anlatılan Geçmiş Zaman

Belirli Gemiş Zaman
Görülen Gemiş Zaman
Gelecek Zaman
Emir Kipi
şart Kipi
İstek Kipi
Gereklilik Kipi
B. Zarf Filler
C. Sıfat Filler
D. Birleşik zamanlar
Hikaye
Rivayet
şart
E. Kurallı Birleşik Fiiller
F. Masterlar (-mak / -mek,-ma / -me, -ış / -iş)

*Olumsuz fiil ekimleri olumlu fiil ekimleri ile aynı sıralamada verilmiştir.

4.2. Gramatikal Dizin

A

a: Şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzülme, kızma vb. duyguların anlatımına güç kazandıran söz.
a. 118b/3

‘abā: Yünden yapılmış kaba kumaş.
‘a. 46b/7, 55a/4
‘a.+yı 55a/5

abdest: Müslümanların, belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp bazılarını mesh etme yoluyla yaptıkları arınma.
a. 54a/4, 66b/11, 67a/1, 68b/7, 69b/4, 77b/2, 111a/9
a. aluriken 23a/6
a. alsun 67b/2
a. ala 22b/6, 23a/9, 23b/2, 23b/8, 33b/2, 68b/7, 69b/4, 75a/4, 80a/10, 88b/6, 114b/4, 117b/6
a. almaya 23a/4, 23a/9, 23a/10, 23a/11
a. alup 66b/11, 68b/1, 77b/3
a. almayınca 27b/3
a.+ile 25a/7, 27b/3, 78b/8
a.+i 23a/5, 23b/8, 67b/7
a.+den 23b/1

a.+in 60b/2

‘abdu’r-raḥman: Rahman olan Allah'ın kulu anlamında özel isim.

‘a. 89b/9

‘abdu’r-raḥīm: Rahim olan Allah'ın kulu anlamında özel isim.

‘a. 89b/9

‘abdullāh: Allah'ın kulu anlamında özel isim.

‘a. 89b/8

‘ābid: İbadet eden, tapınan.

‘a. 67a/1

‘ā.+den 9a/11

‘acāyib: Çok tuhaf şey, anlaşılmaz.

‘a.-i ḳur’āna 15b/1

‘a.+leri 14b/4

‘aceb: Acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey.

‘a. 118b/6

‘acem: Arap olmayan, Araptan gayri olan kavim; İranlılar.

‘a.+ler 47a/1, 79b/3

acı-: Acılı, ağrılı olmak.

a.-maz 107b/3

a.-yınca 97a/6

‘ācizlik: Beceriksizlik, güçsüzlük.

ā. 6b/1

‘acve: Medine'de yetişen, koyu renkli, tombul çekirdekli iyi cins bir tür hurma.

‘a. 51a/2

acıq-: Yemek yeme gereksinimi duymak

a.-duqdan 49b/11

acıqdur-: Açlık duymasına sebep olmak, aç bırakmak.

a.-a 47b/11

aç: Acıkmış olma, yemek yemesi gereken, tok karşıtı.

a. ola 27b/5

a.+ısa 49a/9

a.+iken 102a/2

a.+la 54a/5, 111b/2

aç-: 1. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

a.-maya 46a/4

2. Ortaya koymak, meydana çıkarmak, ifşa etmek.

a.-maya 74b/8

3. Kapalı olan bir şeyi açık hale getirmek, aralamak.

a.-maya 48b/11

4. Oruç açmak, iftar etmek.

a.-a 38b/1, 38b/2, 38b/3, 43b/7

a.-ıcaq 38b/10

a.-duğı 38b/5

a.-ardı 38b/4, 38b/5

a.-mazdı 82a/3

a.-mağı 38b/1

5. Ferahlık vermek.

a.-ar 50b/9, 51b/1

açıl-: Açma işine konu olmak.

a.-ur 12a/8

a.-mayalar 88b/2

a.-duğı 34a/2

açuq: Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı.

a. 17a/10, 28b/9, 53b/3

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya,

tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam.

a: 89b/7, 89b/8, 89b/10, 90a/1, 90a/2, 90a/4, 90a/9, 90b/1, 99a/3

a.+ı 22a/7, 89b/11, 90a/1, 105a/11, 113b/5

a.+ıdur 65b/2

a.+ıyıla 23a/6, 43b/2, 47b/6, 48a/6, 52a/2, 89b/7, 106a/2

a.+ın 18a/1, 21a/3, 21a/8, 21a/10, 23a/11, 24a/2, 55b/7, 67a/5, 71b/8,

77a/4, 89b/8, 90a/7, 90a/8

a.+ına 90a/3

a.+ından 99a/3

a.+larıyıla 33a/6, 96a/4

adlu: Adını taşıyan, isimli.

a. 47b/6, 90a/10

adlan-: Kendisine ad verilmek, isimlenmek.

a.-miş 47b/6

ādāb-ı nefis: Nefsin ve ruhun kötü

sıfatlardan temizlenmesi ve güzel
sıfatlarla bezenmiş olmasıdır.

ā. +i 9b/9

ā. +de 2a/5

adam: İnsan.

a. 8b/4, 49b/4, 55a/8, 57a/5, 58b/2,
75b/4, 94b/3, 107b/1

a.+uñ 51b/10, 52a/4

adanlık: (?)

a.+dan 85a/10

ada-: Bir dileğin gerçekleşmesi

amacıyla kutsal olduğuna inanılan bir
güce niyette bulunmak, nezretmek.

a. -ya 35b/2

ādem: Hz. Adem, ilk insan.

ā. 46b/4, 46b/5

ā. oğlanlarınuñ 55b/8, 10b/4

‘ādet: Görenek, usul, tabiat, alışkanlık.

‘ā. éde 32b/5, 91a/3

‘ā.+i 40a/11

‘ā.+ce 37a/8

‘ā.+idür 29b/1, 61a/3, 61a/4, 74b/11

‘ā.+ine 39b/2

‘ā.+inden 115a/2

adım: Yürümek için yapılan ayak

atışlarının her biri.

a. 98b/8

a.+ı 25b/10

a.+ları 25b/10

‘ādil: Adaletle iş gören, adaletten,

doğrulukta ayrılmayan, hakkı yerine
getiren, adaletli.

‘ā. 78a/11, 100b/4

‘adl: Doğruluk, adalet.

‘a. éde 101a/11, 102a/9

‘a. éder 14b/6

‘a. éderdi 94a/3

‘a. eyleye 94a/2

‘a. étse 36a/5

‘a.+ile 102b/7

‘a.+i 104a/1

‘āfiyet: Sağlık, esenlik.

‘ā. 34a/10, 81b/4

‘afv: Suçunu bağışlama.

‘a. éde 5b/2, 10a/3, 97a/3, 97a/9,
101b/2

‘a.+u 34a/10, 40a/7

‘a.+da 101b/4

‘afıflık: İffetlilik.

‘a.+dur 9b/9

ağaç,-cı: Meyve verebilen, gövdesi

odun veya kereste olmaya elverişli

bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen

bitki.

a. 22b/10, 36a/10, 60b/4

a.+dan 53a/10

a.+ı 22b/9

a.+ıyla 50a/9

a.+lara 104a/6

ağar-: Ak hale gelmek, beyazlamak.

a.-mağı 57b/3

ağart-: Ak hale getirmek,
beyazlaştırmak.
a.-mağ 25b/2
ağır: 1. Tartıda çok çeken hafif karşıtı.
a. 36a/7
a. eyler 37b/1
a.+ı 89a/7
2. Sıkıntı veren, bunaltan.
a. 7a/11, 24a/11, 29b/5
ağız, -ğzi: Yüzde, avurtlarla iki çene
arasında bulunan, ses çıkarmaya,
soluk alıp vermeye yarayan ve
besinlerin sindirilmeye başladığı
organ.
a. 51a/10
a.+ı 62b/10
a.+ıyla 92a/10
a.+ınuş 42a/11
a.+ın 23a/7, 28b/3, 48b/11, 50b/3,
51b/11, 53b/4, 53b/5, 114b/6
a.+ına 12b/11, 48b/5, 114a/8
a.+ında 26b/5, 50b/1, 54a/6, 61b/8
a.+ından 53b/4, 92a/10, 108b/7
ağla-: Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık
vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.
a.-ma 62b/11
a.-sa 115a/6
a.-ya 15b/1
a.-duğı 89b/5
a.-duğıçün 89b/5
a.-duğından 17a/1
a.-mağ 19b/1

ağrı: Vücutun herhangi bir yerinde
duyulan şiddetli acı.
a.+sın 52a/1, 57a/8, 58b/5, 112b/5,
112b/6
a.+sından 57b/11, 111b/6
ağrı-: Vücutun bir yeri ağrılı durumda
olmak.
a.-dı 111a/11
a.-sa 109a/1, 109a/6, 111a/11
a.-yan 109a/4
ağı: Zehir.
a. 51a/2
ağyâr: Başkaları.
a. 118b/2
‘ahd: Söz verme.
‘a. êtdügi 102a/2
‘a.+ünüz 106a/3
ağir: Son, sonraki, en son.
a. 2a/11, 14b/8, 24a/7, 33b/8, 33b/9,
37b/11, 40a/5, 40a/8, 67b/8
a.+i 48b/7
a.+in 80b/1, 91a/1, 109a/7
a.+ine 19a/4, 19a/6, 19b/1
a.+inde 18b/3, 19a/7, 32a/9, 38b/1,
48a/11, 52a/11, 70b/10, 88a/11
ağiret: Dinî inanişâ göre, insanın
öldükten sonra dirilip sonsuza dek
kalacağı ve Tanrı'ya hesap vereceğı
yer, öbür dünya, öteki dünya.
a. 10a/5, 44a/3, 78b/4
a.+e 8a/11, 40b/9, 79a/8
a.+de 113b/10

aḥirü'z-zamān: Dünyanın son günleri, kıyametin kopmak üzere bulunduğu günler veya yıllar. a.+da 100a/10	‘aḳayıd-ı dīn: Dini inanışlar. ‘a.+den 4b/8
aḥḳām: Emirler, hükümler. a.+ı 9b/7	aḳça: Para, pul, gümüş para. a. 36b/6, 89a/7 a.+dan 36b/7
aḥsur-: bk. aḳsur-. a.-a 49a/1 a.-mağı 63a/2	‘aḳl: Akıl, us. ‘a. 81a/6 ‘a-ı tedbīr 102b/11 ‘a.+uḡ 101b/11
aḥşam: Akşam. a. 18b/4, 24b/4, 29a/7, 37a/1, 38b/2, 114b/9 a.+ın 109b/5 a.+a 42a/11, 46a/5, 74a/4 a.+da 104a/10 a.+dan 73a/5	‘a.+ı 13a/4, 37b/2, 48a/1, 52b/8, 75a/6, 88a/7, 90b/1, 103a/3, 111b/7 ‘aḳıl: bk. ‘aḳl. ‘a. 13a/4, 81a/8, 91b/2 ‘aḳıllu: Akıllı, zeki. ‘a.+sı 95b/10
aḥvāl: Durumlar. a.+inde 107a/7	‘āḳıl: Akıllı kimse. ‘ā. ola 72a/5
aḥyāna: Ara sıra, vakit vakit. a. 56b/9, 57a/11, 112a/1	‘aḳīḳ: Çoğunlukla kırmızı renkte olan değerli bir taş. ‘a. 57a/3 ‘a.+den 56b/11
aḥyānen: Ara sıra, vakit vakit. a. 18a/6	‘aḳīḳa: Çocuğun doğumunun yedinci günü veya saçının ilk kesilişinde adanan kurban. ‘a. 89a/1 ‘a. édeler 88b/10 ‘a.+nuḡ 89a/4 ‘a.+yı 89a/1
aḳ: Beyaz. a. 43a/3, 75b/8, 88b/8, 98b/5, 114b/10 a.+dur 55a/6	‘āḳḳ: Serkeş, inatçı. ‘ā. olmuş 65a/5 ‘ā. olmağına 95b/4
aḳ-: Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek, akmak. a.-ar 22b/11	‘aḳreb: Akrep.
aḳıt-: Akmasını sağlamak, dökmek. a.-maḳdan 94a/11	

‘a. 70b/10, 99a/11, 99b/1
‘aksi: Ters, karşıt, olumsuz.

‘a.+ncedür 57a/6
ağsur-: Aksırmak.

a.-mağda iken 66b/9

a.-sa 66b/7

a.-maya 66b/9

a.-an 66b/6, 66b/7

a.-ana 66b/5

āl: Aile, evlat, sülale.

ā.+inden 113b/8

al-i ‘imrān: Kur'an-ı Kerim'deki üçüncü
sûrenin adı.

a. 80b/1

al-: 1. Almak, bir şeyi elle tutarak
yerinden ayırmak, kaldırmak.

a.-miş 3b/9

a.-dı 21a/6

a. 109b/2

a.-sa 36a/7

a.-a 53b/7

a.-duğı 104b/2

a.-urdu 48b/3

2. Alıp götürmek.

a.-mazsa 35b/3

3. Gereken şeyi kendine mal etmek.

a.-a 18b/11

4. Kabul etmek.

a.-ur 35b/8

a.-madı 100b/9

a. 100b/9

a.-a 37a/5, 44b/11, 45a/1, 45a/4,
54a/11, 75b/10, 84a/4, 85b/5

a.-maya 21b/5, 35b/6, 35b/10,
102a/1, 102a/8

a.-mağ 45a/1, 54a/11

5. Kazanç sağlamak, kazanmak, elde
etmek.

a.-urlar 21b/7

a.-dı 101a/2

a.-a 21b/9

a.-an 45a/11

a.-urdu 46b/11

a.-ıvère 101a/9

a.-maya 24b/3

a.-mağ 45b/8

6. Müslümanlıkta vergi toplamak.

a.-uğ 106a/8

a.-a 35a/3, 35a/4, 35a/5

a.-an 35a/4

a.-mağdan 37a/9

a.-maya 37a/10

7. Satın almak.

a.-ur 55a/3

a.-maz 55a/3

a.-a 44b/8, 74a/3, 97b/11

a.up 36b/3, 44a/9, 44a/11, 45b/9

a.-duğı 44a/8, 46a/10, 97b/10

a.-duğına 44b/1

a.-ıvèreyin 63a/1

a.-ıvèrmese 63a/1

a.-udururken 44b/3

a.-mağda 44b/2, 44b/5

a.-mağda degülse 44b/3	a. -üp 42b/5
a.-maya 44b/4, 45b/3, 97b/11	aldur-: Aldırmak, alma işini sağlamak.
8. Abdest almak.	a.-alar 111a/9
a.-a 23a/6, 67b/7	alıcılık: Alıcı olma durumu.
a.-duğı 67b/7	a. 45b/4
9. Birlikte götürmek.	alın: Alın, yüzün saçlarla, kaşlar
a.-sa 70b/6	arasındaki bölümü.
a.-a 41b/8	a.+ı 28b/10, 87a/4, 98b/4, 114a/6
10. Örtmek, koymak.	alın-: Alma işine konu olmak.
a.-mağdan 54b/11	a.-a 35a/3
11. Yolmak, kesmek.	a.-an 45b/6, 45b/7
a.-a 57b/6	ala karga: Kargagillerden, iri gövdeli,
12. Selam almak.	ötücü, tüyleri alacalı bir tür kuş,
a.-a 60b/6, 61a/2	kestane kargası.
13. Kaplamak, bürümek.	a. 99b/1, 107a/7
a.-ınca 67a/9	a' lā-i illiyyiye: Yüce, yüksek manevi
14. Erkek, kadınla evlenmek.	mevki.
a.-sa 93b/10	a. 14b/10
a.-a 85b/7, 85b/9, 85b/11, 86a/7	‘alāmet: İşaret, iz nişan, belge.
a.-maya 85b/8, 85b/9, 85b/11, 86a/6,	‘a.-i ‘azāb 114a/7
86a/8, 93b/9	‘a.-i hayır 114a/6
a.-mazdan 86a/7	‘a.-i hayr 114a/5
a.-an 86b/8	‘a.-i rahmet 114a/5
a.-duğı 85b/9, 86a/2, 94a/1	‘a.+i 12b/7, 92b/2
a.-ıvère 97a/11	‘a.+idür 24a/5, 25b/2, 60a/9
15. Tat veya koku duymak.	‘a.+lerindendür 7a/4, 11a/10, 15a/8
a.-ınca 88a/2	alçaq: 1.Yerden uzaklığı az olan,
a.-madın 88a/3	yüksek karşıtı.
16. Çalmak.	a. 22b/3, 105b/3
a.-duğıçün 107a/11	2. Yavaş, sakin, mütevazı.
ala götür-: Alıp götürmek.	a. ède 33b/6
a. -e 42b/4	a. eyler 55a/3

a. 62a/8, 86a/2
alçaklık, -ğr: Alçak gönüllülük.
a. 37b/1
a.+ıla 28a/9
a.+a 17b/9
alda-: Aldatmak, kandırmak, oyun
etmek.
a.-duğıdur 10b/9
‘ale’d-devām: Daimi surette, boyuna,
sürekli olarak.
‘a. 32b/2
‘alef: Hayvan yemi, ot, saman.
‘a. 99a/7
‘a.+i 104b/8
‘ālem-i faħri: Dünyanın övündüğü.
‘ā. 113b/4
‘ālem: Dünya.
‘ā.+üñ 82a/2
ālet: 1. Vasıta, makine, aygıt.
ā.+i 105a/5
ā.+in 105b/5
2. Mecazi anlamda erkek tenasül
uzvu.
ā.+ini 22b/4
‘alī: Hz. Ali. Dördüncü halife.
‘a. 15b/11, 19a/1, 19a/9, 70b/9,
109b/2
‘a.+ye 86b/2, 109b/2, 109a/6
‘ālim: Çok okumuş, bilgin.
‘ā. 49a/10, 66a/11, 68b/4, 69b/6,
72a/5
‘ā.+üñ 9a/9

‘ā.+i 82b/11
‘ā.+den 11a/5, 11a/6, 98a/6
‘ā.+leri 14a/3
allāh: Kâinatta var olan her şeyi yaratan,
koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı.
a. 14b/3, 15a/1, 28a/10, 37a/2, 43a/1,
44a/3, 74b/3, 76b/5, 76b/6, 82b/7
a.+uñ 5b/6, 14a/8, 14b/4, 28a/7,
68b/7, 95a/11, 98b/10, 113b/8
a.+ı 8a/3, 11a/1, 33a/6, 59a/10, 79a/8
a.+a 10a/4, 11b/4, 22b/6, 34a/7,
38a/11, 50b/5, 53b/10, 54a/1, 56b/8,
63b/8, 64a/5, 69b/8, 73a/2, 76a/11,
80b/2, 80b/10, 81a/1, 83b/4, 87b/6,
88b/7, 89b/6, 98b/9, 98b/10, 113a/3,
113b/9, 114b/4
a.+dan 10a/6, 10a/11, 13b/10, 28a/6,
63b/5, 70a/10, 105b/7, 113b/6
a.+dandur 5a/3
allāh ta‘ālā: Yüce Allah.
a. 37a/5
a.+ya 10b/1, 83b/8
allāhu ta‘ālā: bk. allāh ta‘ālā
a. 46b/1, 64a/9, 87b/7, 96b/3, 97a/9,
117a/10
allāhu ekber: Namaza başlanırken
alınan tekbir.
a. 28a/6
alplıg: Alplık, yiğitlik.
a.+ıla 106b/3
altı: Altı.
a. 58b/11, 70a/1, 105a/9

a.+sı 16b/3
alt: Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst
karşıtı.
a.+ına 60a/8, 77b/5
a.+ında 67a/4, 103b/11, 113a/6
a.+ından 54b/11
altun: Altın.
a. 47b/2, 53b/2
a.+ıla 20b/5
alu: Aciz, değersiz.
a. 75a/11
‘amel: Dini emir ve yasaklara göre
yapılan hareket ve davranış.
‘a. 9a/8, 9a/9, 113b/4, 113b/5
‘a. éde 4b/6, 15a/9, 18a/9
‘a. édem 10b/8
‘a. éden 7a/1
‘a. édene 2a/11
‘a. éderlerdi 15b/5
‘a. étdüğüçün 5b/9
‘a. étmemek 10a/8, 15a/7
‘a.+dür 10a/9
‘a.+e 11a/10
‘a.+de 7a/9, 77a/2
‘a.+i 6a/6, 6a/8, 104b/2
‘a.+in 6a/7, 6a/8, 9b/2
‘a.+inden 44a/3
‘a.+ine 104a/3
‘a.+leri 104b/1
‘amel-i kalīlini: Az amel.
‘a. 118a/8
‘āmil: Vali.

‘ā. 9a/10, 102b/3, 102b/9
ammā: Ama, fakat, lakin, ancak.
a. 21b/2, 21b/8, 22a/7, 22b/5, 22b/8,
23a/3, 25b/2, 25b/5, 26b/4, 27a/5,
27b/7, 27b/10, 28a/2, 28b/6, 29b/6,
31b/3, 35a/3, 35a/5, 36b/7, 36b/9,
37a/4, 37b/2, 38b/1, 38b/2, 39a/1,
43a/6, 43a/9, 47b/1, 48a/10, 48b/5,
51a/11, 52b/5, 53a/1, 54a/3, 54b/1,
55a/6, 55b/1, 55b/2, 55b/3, 56a/5,
56b/1, 56b/2, 56b/3, 57b/10, 58b/3,
58b/4, 60b/11, 62a/8, 63a/6, 64b/6,
66a/3, 67b/7, 69b/3, 70b/3, 71b/1,
73a/5, 74a/4, 76a/4, 77a/2, 78a/8,
81a/8, 82a/9, 83a/11, 83b/4, 84a/8,
85b/7, 86a/1, 86a/8, 86b/6, 87b/1,
87b/10, 88a/8, 89a/1, 89a/9, 89a/10,
90a/3, 91a/10, 92b/1, 94b/4, 94b/8,
97b/1, 97b/10, 99b/7, 100a/1, 101a/4,
103b/5, 103b/6, 104b/5, 105a/5,
107b/8, 108a/5, 111a/11, 111b/2,
111b/7, 112a/1, 112a/7, 113a/4,
114b/2, 117b/3
‘ammata: Amcalar.
‘a. 96b/7
amīn: Öyle olsun, ya Rab duamızı kabul
eyle.
a. 33b/6
‘amr: Erkeği temsil etmek için
kullanılan umumi isimlerden birisi.
‘a. 96b/6
ana: Anne.

a. 84b/4, 95a/1, 95a/5, 95a/6, 96b/7
a.+nuş 95a/7
a.+sı 21a/5, 30a/2, 35b/2, 89b/3,
89b/7, 95b/7, 95b/8, 95b/10, 96a/2,
104b/10
a.+sıçün 29b/11, 96a/9
a.+sınuş 95b/7, 95b/9, 96a/3
a.+sına 65a/5, 89b/6, 92b/8, 95a/5,
95b/6, 96a/4, 100a/11
a.+sından 15b/8, 21a/4, 115a/11
aşa: Ona.
a. 3b/8, 4b/7, 10b/5, 11a/7, 11b/3,
11b/10, 14a/1, 15a/4, 16a/6, 16a/7,
16a/9, 32a/6, 32a/10, 32b/1, 33a/6,
33a/9, 37a/2, 37a/5, 41a/7, 44b/5,
55b/7, 59a/1, 64a/9, 77a/2, 79b/5,
80a/7, 82a/1, 84a/7, 84a/8, 85b/5,
91a/2, 97b/3, 100a/2, 100a/4, 101a/3,
103b/9, 107b/1, 112b/10, 113a/1,
118a/5
anda: Orada, onda.
a. 8b/9, 14b/8, 21a/2, 21b/1, 21b/4,
42a/1, 51b/2, 51b/8, 74b/3, 83b/7,
83b/10, 87a/1, 94b/4, 96b/2, 98a/11,
103b/11, 106a/11, 115a/10
a.+dur 14b/9
andan: 1. Ondan
a. 3a/6, 4a/3, 4a/4, 5a/4, 18a/10,
25a/10, 25b/4, 27a/3, 27a/9, 28a/1,
33a/6, 33a/7, 36a/11, 43b/5, 44a/4,
44a/5, 47a/10, 48b/4, 50a/7, 50b/11,
53a/11, 53b/8, 54a/9, 57a/9, 57a/10,

59b/6, 64a/11, 66a/2, 66a/9, 68a/11,
69b/3, 69b/8, 69b/9, 70a/7, 76a/4,
80a/4, 80b/2, 80b/3, 81a/11, 84a/3,
86b/1, 87a/4, 90b/9, 93b/3, 94a/2,
94a/3, 97a/5, 99a/3, 100b/10, 102a/5,
104a/11, 104b/3, 109b/5, 113b/6,
114b/4, 116b/2, 117b/11

2. Sonra, ondan sonra.

a. 10b/8, 13b/9, 15b/5, 20a/1, 20a/6,
22b/6, 23b/8, 23b/10, 23b/11, 24a/1,
26a/4, 27a/9, 27b/5, 27b/6, 27b/7,
28b/7, 29a/5, 31a/2, 32a/11, 43a/10,
43b/6, 48a/5, 50a/8, 52a/10, 53a/3,
56a/5, 59a/10, 70b/11, 73a/1, 79b/1,
82b/11, 83a/8, 85a/8, 88b/4, 88b/6,
91a/10, 116a/9, 117b/8, 118a/2

3. Ondan ötürü, o sebepten.

a. 12a/8, 22a/9, 73b/9,
a.+dur 88a/5, 88a/6, 88a/7

anı: Onu.

a. 2a/10, 6a/5, 7a/8, 8a/2, 9a/7, 11a/8,
13b/1, 13b/6, 13b/7, 15a/5, 15a/7,
19a/3, 19a/11, 20b/11, 25a/9, 28a/11,
30b/5, 33a/11, 37a/5, 41b/9, 43b/11,
45a/4, 52b/6, 53a/10, 59b/7, 63b/5,
64b/6, 74b/4, 75a/9, 78b/6, 81a/9,
81b/3, 82b/2, 96b/8, 97a/9, 97b/4,
101a/2, 101a/3, 103b/7, 105b/3,
107b/9, 109b/8, 116a/8, 118a/2

anlar: Onlar.

a. 103a/5, 106a/7
a.+uş 9a/1, 9a/2, 45b/11, 75b/7

a.+uñıla 46a/11	a.-ıcağ 32a/10
a.+a 95a/7	a.-duğı 48a/7
a.+dan 32b/9	a.-mazsa 71b/9
anuñ: Onun.	a.-maya 49b/3, 96a/4, 105b/11
a. 2a/10, 2b/1, 3b/1, 4a/3, 5a/11,	a.-mayalar 90a/10
6a/9, 7b/11, 11b/10, 21a/9, 25b/11,	añıl-: Anılmak.
27b/9, 29a/11, 33a/3, 36b/6, 44b/3,	a.-a 32a/8
51a/9, 61a/10, 63b/3, 63b/6, 67a/9,	a.-ıcağ 66a/1
67a/10, 68a/2, 72a/5, 76b/11, 78a/8,	añla-: Anlamak.
85a/1, 85a/2, 94a/1, 94a/10, 102b/10,	a.-ya 58a/10, 58a/11, 62a/11
103b/2, 104a/1, 104a/6, 112b/10,	a.-yalar 31b/7
115a/7	añlad-: Anlatmak.
a.+çün 15a/6, 42a/4, 53b/2, 63b/3,	a.-a 62b/1
98b/5, 100b/8	añlan-: Anlaşılmak.
a.+ıla 11b/2, 15b/5, 94a/6	a.-an 89b/11
a.+la 3b/11, 4b/6, 11a/11	añsuz: Birden.
anca: O kadar, öyle.	a.+da 114a/8
a. 76a/5	ar-: Yorulmak, yorgun düşmek.
ancağ: Ancak.	a.-sa 69b/1, 73b/8
a.16b/3, 45a/1, 82a/10, 99b/7,	‘arab: Arap milleti.
102a/7, 107a/10	‘a. 17b/6, 47b/1, 62a/7
and: Ant, yemin, kasem.	‘arābī: Arap kavmine mensup.
a. içe 63b/8	‘a. 105a/10
a. içmek 63b/9	a‘rāb: Çöl Arapları.
a. içmeye 44a/10, 63b/7, 63b/11,	a.+inüñ 105b/1
64a/2	ara: 1. Kişilerin veya toplulukların
a. içse 64a/2	birbirine karşı olan durumu veya ilgisi.
a.+ın 64a/3	a.+da 72a/6, 73a/11, 79a/6
añ-: Anmak.	a.+sın 29a/7
a.-ar 79a/8	a.+sına 78b/10
a.-mañ 112b/7	a.+sında 2a/7, 11a/3, 24b/4, 25a/6,
a.-sa 32a/8, 112b/9	27b/10, 33b/9, 79a/5, 94a/3, 100b/6

- a.+sından 28b/6
a.+larında 74b/4
a.+larındaki 3a/5
2. aralık, mesafe.
a.+dan 46a/5
aralık, -ğı: Aralık.
a.+ı 105a/9
a.+larına 30b/5
ard: Art, arka, peş, arka taraf.
a. 27a/6
a.+da 84b/9
a.+ına 15a/5
a.+ında 6b/3, 6b/4, 27a/5, 27a/7,
103a/11
a.+ından 26a/3, 28a/2
a.+ınca 33a/4, 47a/6, 60a/8, 75b/4,
75b/5, 115a/11, 115b/4
ardlaş-: Ata binenin ardına binmek.
a.-dura 97b/4
‘arefe: Arife, dini bayramlardan bir
evvelki gün.
‘a. 23b/5
arı: Temiz, pak.
a. 20b/7, 21a/3, 21b/3, 25b/7, 26a/11,
55a/9, 59a/6, 67b/1, 67b/2, 88b/8,
90b/5, 90b/6, 102b/4, 110b/4
a.+dur 51b/10, 51b/11
a. edeler 25b/1
a. ola 32a/1, 52b/7
a.+ca 23b/7, 23b/11
arılık: Temizlik.
a. 21b/10, 53b/9
arın-: Temizlenmek.
a.-ınca 23a/1
a.-mağ 23b/11
arıt-, da: Arıtmak, temizlemek.
a.-a 26b/6
a.-mağ 36b/1
arıtıcı: Arıtıcı, temizleyici.
a.+dur 21b/11
arıtlan-: Temizlenmek.
a.-mağıla 37b/9
arğa: Arka, art, sırt.
a. 50b/9
a.+sın 28b/7
a.+sında 92a/6
arğun: Aheste, yavaş, sakın, ağır.
a. 17b/9, 22b/4, 25b/11, 28b/6, 43a/8,
117b/8
a.+cağ 79a/9
‘arlan-: Utanmak.
‘ā.-up 95b/1
‘ā.-maya 12b/2, 96a/2
armağan: Armağan, hediye.
a. 74a/3
arpa: Buğdaygillerden bir bitki.
a. 50b/8
a.+yı 47a/2
arслан: Aslan.
a. 106b/6
‘arş: İslam inancına göre göğün en
yüksek katı.
‘a. 64a/9
‘a.+ı 42a/3

art-: Artmak, çoğalmak.

a.-arsa 35b/1

artlaş-: bk. ardlaş-.

a.-ur 71b/9

a.-maya 72a/2

artuq, -ğı: 1. Fazla, daha fazla, daha çok.

a.13b/2, 17b/7, 18a/10, 20b/3, 39b/1, 56b/2, 69b/11, 72a/1, 72b/3, 75a/8, 79b/8, 82a/9, 84a/9, 86a/4, 101a/10, 103a/1, 107a/11, 108a/1

a.+dur 63a/4, 95a/7

a.+a 46a/10

a.+ın 54a/7

a.+ına 91b/2

a.+ından 11a/2

2. Başka, gayrı.

a. 30a/11, 35b/8, 93a/6, 93b/9, 99a/3, 100a/2, 112a/10

artur-: 1. Artmasını sağlamak, çoğaltmak.

a.-ur 37b/1, 47a/4, 50b/8, 51b/10, 52b/8, 55a/7, 96b/1, 111b/7

a.-maya 61a/2

2. Bir malı başka alıcıların verdiği fiyattan daha yüksek bir fiyatla almak istemek.

a.-up 44b/3

a.-maya 44b/3

aru: bk. arı.

a. 21a/9

aru: Arı, bal arısı.

a.+yı 98a/11

a.+sın 99a/8

aruq: Zayıf.

a. 85b/9

aruqluq: Müberra, aklanmış, güzel, parlaklık.

a.+ından 16b/11

‘arz: Bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, önüne koyma.

‘a. etdi 70a/5, 70a/8

‘a. ede 80a/11, 85a/8, 99a/7

arzu: İstek, heves.

a.+sı 3a/11

a.+sıçün 83b/9

a.+larından 7b/2

aş-: Asmak.

a.-mañ 13a/1

a.-maya 25b/3, 59a/7

āşār: Eserler.

a.-ı ḥasenesinden 2b/1

ā.-ı meşhūrda 3b/5

aşhāb: 1. Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimse.

a. 105b/4

a.+ıyla 81a/7

a.+ını 75b/6

2. Sahipler, malik ve mutasarrıf olanlar.

a.+ı 39b/8

aşıl: Asıl, temel, esas.

a. 11a/1, 10b/11

‘āṣī: Karşı gelen, günahkar.

‘ā. olmuşdur 83b/4

‘āṣīye: Kederli, hüznü kadın anlamında özel isim.

‘ā. 90a/3

aşl: Soy, nesep.

a. 85b/7

a.+ı 85b/8

aşşı: Fayda, yarar, kazanç, çıkar.

a. 44a/11

aş: Yemek.

a. 50b/9, 85a/4

a.+a 48a/4

a.+ın 87a/1

aşa: Aşırı, aşkın, fazla.

a.+dur 13a/9

aşağa: Aşağı.

a. 7a/10, 22a/6, 22b/1, 43a/10, 75a/1

a. ètmeye 86b/8

a.+yı 85b/9

a.+da 18a/11

a.+dan 43a/10

āṣikār: Belli, açık, meydanda.

ā. 86b/7

‘aşr: Dini merasimde Kur'an-ı

Kerim'den on ayet miktarı okunan kısım.

‘a. 20b/3

‘āṣūrā: Muharrem'in onuncu günü

pişirilen buğday tatlısı, aşure.

‘ā. 2a/, 39a/10, 42a/2, 42a/3, 42a/4,

42a/5, 42a/10, 42b/1, 42b/2

at: Binme, yük çekme ve taşıma

hizmetlerinde bulunan dört ayaklı

ehil bir hayvan, at.

a. 31b/5, 71b/2, 104b/4, 105a/6,

105a/7, 105b/4

a.+ıla 35b/3, 60a/8

a.+a 97b/3, 102b/4

a.+da 105a/10

a.+ı 105a/5

a.+ına 105a/6

atlu: Atı olan kimse.

a.70b/3

a.+ya 61a/8

at-: Atmak.

a.-uñ 98b/3

a.-sa 15a/5

a.-a 50b/5

a.-ıcağ 116a/6

a.-an 105a/3

a.-maya 51b/7, 99a/8

a.-mağ 90b/3, 104b/4

atış-: Bir nesneyi birlikte atmak.

a.-urlardı 105b/5

ata: Baba.

a. 90b/1, 90b/4, 95a/5, 95a/7, 95b/3,

95b/4, 96b/6

a.+nuñ 34b/3, 95a/7, 95b/11

a.+ya 34b/3

a.+dan 90b/7

a.+m 63b/10

a.+muz 46b/4

a.+sı 12a/3, 21a/5, 29b/10, 30a/2, 35b/2, 77a/4, 82a/2, 89b/7, 90b/9, 95b/10, 96a/2, 96a/9, 104b/10 a.+sını 96a/3, 96a/8 a.+sın 82b/10 a.+sına 65a/5, 89b/6, 92b/8, 95a/5, 95b/6, 96a/1, 96a/4, 96a/8, 100a/11 a.+sından 15b/8, 21a/4, 95b/1, 96a/8 ‘atā: Bağışlama, af. ‘a. ède 10a/1 ‘a. ètmeye 10a/1 avadan: İyice, adamakıllı, hakkıyla, tamamıyla. a. 29a/1 āvāz: Ses, seda. ā. 20a/1, 31a/10 ā.+ıla 17b/6, 62a/8, 66b/9 ā.+ı 92b/7, 107b/10 ā.+ın 33b/5, 92b/7, 106b/1, 106b/2, 115a/4 ā.+ından 95a/10 ā.+ları 95a/9 av: Karada, denizde, gölde veya akarsularda evcil olmayan hayvanları vurma veya yakalama işi, şikâr. a.+çün 59b/1 av: Ağ, Örümcek vb. hayvanların salgılarıyla oluşturdukları örgü. a.+ı 26b/6 avıt-: Avutmak. a.-mağıçün 63a/1 ‘avn: Yardım.	‘a.+ında 70b/3 ‘avrat: Kadınlar. ‘a. 70a/4, 73b/5, 85b/6, 85b/7, 85b/9, 85b/10, 85b/11, 86a/1, 86a/2, 86a/5, 86a/6, 86a/7, 86a/8, 86a/9, 89b/4, 91b/10, 92b/5, 93b/8, 93b/9, 94a/8, 94b/8, 94b/11, 95a/2, 95a/3, 97a/2, 97a/11, 105b/10, 106a/4 ‘a.+ıla 81a/10, 94a/9, 94b/7, 94b/9, 94b/11 ‘a.+u 92b/10, 93a/5, 93a/8 ‘a.+ı 85b/8, 86b/5, 89b/4, 93b/5, 93b/11 ‘a.+a 56b/3, 69b/6, 87b/7, 88b/9, 93a/6, 93a/11, 93b/10, 94b/10, 95a/4 ‘a.+um 88b/2 ‘a.+ı 93b/7, 94a/7 ‘a.+ını 93a/2 ‘a.+ın 94a/11 ‘a.+ına 92b/11 ‘a.+ında 93b/7 ‘a.+lar 56a/11, 56b/1, 58a/5, 93b/5, 95a/2 ‘a.+lara 58a/5, 58b/3, 60b/5 ‘a.+ları 104b/5 ‘avret: İnsanın gösterilmesi ayıp olan yeri. ‘a.+ine 58b/1 ‘a.+lerine 89b/1 avurda: Ebe. a.+ya 89a/5
---	---

ay: Yılın on iki bölümünden her biri.

a.39a/11, 70b/10

a.+uñ 88a/11, 111b/4

a.+da 29b/9, 39a/7

a.+ı 5a/5, 37b/8, 38a/1

a.+ınuñ 31a/4, 39a/9, 39a/10, 39b/11,
40a/5, 40a/6, 40a/8, 42b/2, 43b/8

a.+ın 38a/1

a.+ında 39a/11, 40a/9, 86b/7

a.+ından 37b/8

ay: Dünya'nın uydusu olan gök cismi,
kamer, mah.

a.+a 22a/5

aya: Avuç.

a.+sı 57a/9, 69b/2

a.+sından 57a/2

ayak, -ği: Bacakların bilekten aşağıda
bulunan ve yere basan bölümü,
bacak.

a. 21b/4, 56b/8, 118a/4

a.+ıla 98a/10

a.+ı 22a/10, 47b/8, 60a/7, 65b/10

a.+ıdur 28b/11

a.+ın 22a/9, 22a/10, 43a/8, 47b/8,
49b/7, 87a/2, 95b/9, 97b/4

a.+ına 56b/2, 58b/5

a.+ınca 72a/7

a.+ları 43a/3

a.+ların 24a/1, 28b/4

ayak-ķabı: Ayakkabı.

a. 71b/3, 83a/3,

ayağı ķabın: bk. ayak-ķabı.

a. 47b/5

‘ayāl: Aile.

‘a.+in 85b/7

‘a.+ine 36a/9

‘a.+inden 35b/1

āyāt: Kur'an'ın cümleleri, ayetler.

ā.-ı ķur'āna 13b/7

ā.+ı 17b/2

ā.+ında 15a/6

‘ayb: Utanılacak şey, kusur.

‘a. 50a/1

‘a.+ın 55b/3, 97a/3

‘a.+ını 62a/4, 63a/8, 74b/8

‘aybla-: Kınamak, ayıplamak.

‘a.-maya 83b/11, 84a/3, 98b/6

ayet: Kur'an'ın herhangi bir cümlesi.

a. 2b/9, 14b/8, 15b/4, 15b/5, 18a/4,
18a/9, 20a/8, 67a/8, 90b/10

a.-i kur'ān 11b/9

a.+dür 3a/1

a.+üñ 13b/5

a.+i 17b/3, 20a/3, 110a/9, 110b/1,
110b/5, 110b/9, 110b/11, 111a/1,
116a/8, 116a/11

a.+de 17b/11, 20a/4

a.+i 15a/11

a.+in 15a/11, 17b/11, 18a/1, 19a/11,
19b/1, 19b/3, 19b/4, 19b/6, 19b/11,
20a/2, 116b/10

a.+inde 19a/11

a.+leri 14b/9, 14b/10, 18a/2

a.+lerin 14b/10

ayete'l-kürsî: Bakara sûresinin 265.
ayetinın adı.

a. 59b/10, 71b/6, 80b/1, 90b/11,
110b/3, 116b/10, 117a/8, 117b/7

aygır: Damızlık erkek at.

a. 36b/3

‘ayıb: bk. ‘ayb.

‘a.+ın 44b/1

ayır-: Ayırmak, birbirinden

uzaklaştırmak.

a.-a 91a/7

a.-maya 78b/10

āyine: Ayna.

ā.71b/3

ā.+ye 58b/5

aykır: bk. aygır

a.+ın 45b/5

ayrı: Yalnız, tek başına.

a. 92a/1

ayrık: Başka, diğer, gayri.

a. 8b/5

ayrıl-: Bir yerden, bir kimseden, bir

şeyden uzaklaşmak.

a.-maya 8a/6, 99a/4

a.-duğı 34a/4

ayru: bk. ayrı

a. 27a/8, 91a/6

ayruk, -ğa: bk. ayrık

a.7a/7, 18a/6, 22a/7, 24b/7, 25b/5,

27a/8, 31b/5, 35b/7, 36b/6, 39b/4,

43a/5, 49b/5, 49b/8, 52b/9, 58a/5,

58a/6, 61a/5, 92a/3, 95b/1, 97b/10,

102b/11, 103a/1, 106a/8, 109b/8,
113b/3

a.+a 71b/4, 100a/9, 104b/3

a.+da 58a/7

a.+lara 16b/7

ayruksı: Başka, başka türlü, farklı.

a. 91a/5

ayrul-: bk. ayrıl-

a.-duğı 83b/1

ayru: Ayı.

a. 106b/7

ayva: Sarı renkte, tüylü, mayhoş,
dokusu sertçe, ufak çekirdekli
meyve.

a. 51a/11

az: Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı
bakımından eksik, çok karşıtı.

a. 4a/9, 45b/2, 48a/4, 52a/11, 57b/7,
58b/11, 62a/4, 78a/1, 86a/7, 107a/4,
112a/7, 112b/8

a.+dur 9a/9

a. +ède 84a/1

a.+ısa 48b/8

a.+a 61a/8

a.+dan 35b/11, 84b/7

‘azāb: İşkence, keder.

‘a. 10b/6, 15a/11, 15b/9, 18a/1, 90b/8

‘a. étmeye 97a/11, 99a/5, 99a/6

‘a. étmedin 5b/3

‘a. étmege 76b/8

‘a. étmekde 101b/3

‘a.+ı 21a/4

azacuk: Azıcık.
a. 9a/8, 45a/9, 69b/1, 88b/5, 107a/4,
108b/7
azād: Hür bırakılmış, serbest.
a. ederlerdi 97a/7
a. ede 38a/8, 97b/7
a. edmişce 60a/11
a. etdi 63b/5
a. etdükdən 97b/10
a. etseler 108a/4
a. olur 108a/4
a'zā: Aza, organ, üye.
a.+dan 108a/2
a.+sı 43a/4
a.+sına 23b/9
'azamet: Büyüklük, ululuk.
'a.+i 28a/7, 34a/3
'azbā: Peygamberimizin devesinin adı.
'a.+yıldı 105a/11
'a.+yı 105b/1
azdur-: Azdırmak, baştan çıkarmak,
saptırmak.
a.-ur 75a/8
azgün: Azgın, sapkın.
a.+lardan 7a/2
azgunluk,-ğı: Azgınlık.
a. 12a/8
a.+dur 4a/6
a.+uñ 4b/4
a.+la 93a/1
azıg: Azık, yiyecek, yol yiyeceği, erzak.
a.+ı 72a/9

a.+ın 83b/1
azırağ: Daha az.
a. 27b/2, 69b/3
azırğan-: Az görmek, önem vermemek,
azımsamak.
a.+a 77b/11
azırğan-: bk. azırğan-
a.+up 35b/11
azmış: Sapkın.
a.+ı 36a/1, 60a/5
a'zā: bk. a'zā
a.+nuñ 50b/8,
'azm: Azim, niyet, hareket.
'a.+i 68b/7, 101a/6
'a.+ini 105b/7
'aziz: Değerli, kıymetli, saygıdeğer.
'a. 2b/8, 75a/8
'azırağ: Daha değerli, daha kıymetli.
'a.+dur 77b/10

B

bāb: Husus, konu.
b.+da 2b/9
b.+ında 5b/5, 9b/11
bādincān: Patlıcan.
b. 52b/1
bağışla-: Karşılıksız vermek,
bahşetmek.
b.-ya 38a/8, 44b/9
b.-rsa 35b/10
b.-mağda 91a/9

bağla-: Bağlamak, sarmak.

b.-ya 75b/2

b.-yup 43a/8, 53b/5

b.-mağ 112b/6

bahā: Kıymet, bedel, değer.

b.+ya 97b/2

b.+sı 45b/5

b.+sın 21b/7, 44b/8

b.+sından 21b/6

bahādur: Bahadır, Savaşlarda gücü ve
yılmazlığıyla üstünlük kazanan veya
yiğitlik gösteren kimse.

b. eder 51b/1

b.+ları 107b/1

bahādurlık, -ğı: Bahadırlık, yiğitlik.

b. 106b/5

b.+ı 106b/7

baḥīl: Hasis, cimri, tamahkâr.

b. olmaya 101a/7

b.+ile 81b/1

b.+ün 83b/4, 83b/5

b.+ler 82a/8

baḥīllık: Cimrilik.

b. etmeye 12a/4

baḥş: Konuşulan şey, söz.

b. 4a/11

b. ede 66a/2

b. etmeye 7a/3

b. etmek 7a/4

b.+i 66a/3

b.+de 61b/7

baḥş: Bölüm, kısım, parça, cüz.

b.+ı 25b/10

b.+ıdur 70a/1

b.+ında 24a/10, 70a/1

bağ-: 1. Bakmak, nazar etmek, bakışı
bir şey üzerine çevirmek.

b.-a 17a/4, 85a/4, 105a/6

b.-maya 11b/10, 22a/11, 22b/1,
28a/10, 28b/3, 48b/10, 49a/2, 49a/8,
76a/9, 77a/10, 84b/8, 88a/5, 88a/7,

98b/11, 108b/8, 112a/3, 112a/4

b.-duğı 58b/7

b.-atura 85a/6

b.-mağ 55a/7, 58b/6, 111b/1

b.-mağıla 79a/8

2. Dikkate almak, önemsemek.

b.-a 6a/1

bağır: Bakır.

b. 23a/8, 47b/3, 53b/2

bākī: Daimi kalıcı, artık, geri kalan.

b. 22b/4

b.+dür 104a/8

b.+sin 43b/7

bağla: Bakla.

b.+yı 51a/8

bal: Bal.

b. 51a/7, 53a/9

b.+ı 51a/3

balcıkla-: Çamurla kapatmak.

b.-mağ 117b/3

balğam: Balgam, solunum organlarının
salgıladığı, ağızdan dışarı atılan
sümüksü madde.

b. 60a/6	b.+ların 26a/1
b.+ı 51a/10	bārū: bk. bārī
bāliḡ: Būluḡa ermiş, rüşd.	b. 80b/7
b. oldıḡınlayın 90b/4	baş-: Basmak, ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak.
baña: bk. ben	b.-a 22a/9
bañla-: Ezan okumak, bağırmak.	b.-up 30b/5
b.-ya 24b/5	b.-maya 21b/4, 97b/10, 118a/3
b.-yalar 88b/10	2. Çekmek, sürmek.
b-rken 24b/9	b.-a 43a/10
b.-mağdur 24b/2	başa başa: Eze eze, çiğneyerek.
b.-mağdan 24b/2	b. 27a/7, 30b/4,
baraş: Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren ve tedavisi kâbil olmayan bir hastalık.	başiret: Önden görüş, sezış.
b.+dan 57b/11, 111b/5	b. 2b/1
barış-: Dargınlıḡı kaldırmak, uzlaşmak, anlaşmak.	baş: 1. Baş, kafa, ser.
b.-a 79b/9	b. 51b/11, 57a/8, 58b/5, 111b/6
barışdur-: Barıştırmak, ara bulmak.	b.+dan 111b/4
b.-a 74b/4	b.+uñ 109a/6, 109a/7
bārī: Hiç olmazsa, bir kere, hūlasa.	b.+ı 112a/2, 113a/6, 115b/7
b. 8a/6, 32a/7, 36a/3, 43a/4	b.+ıçün 63b/10
bārī: bk. bārī	b.+ın 22a/6, 48b/11, 57b/4, 85a/2, 89a/7, 91b/4, 112b/6
b. 85a/10	b.+ını 30b/6, 69b/2
barmağ, ğı: Parmak.	b.+ına 23b/9, 49a/1, 57a/10, 63b/5, 67a/11, 85a/2
b. 27b/10	2. Yalnız, tek.
b.+ı 30b/6	b.+ına 26b/11
b.+a 65b/2	başcuğaz: Küçük, sevimli baş.
b.+ın 50a/7, 109a/2	b.+ların 42b/7
b.+ına 57a/1	başarı: Başarma işi, muvaffakiyet.
b.+ından 58a/2	b. 101a/4
b.+ıyıla 23a/7, 61a/3	başla-: Başlamak.

- b.-r 16a/5, 16a/6, 68b/10, 81b/2
b.-sun 67b/4
b.-sa 17a/8, 62a/5
b.-ya 17a/10, 18b/10, 20a/7, 23a/6, 23b/10, 43b/6, 48a/6, 48b/1, 55b/3, 55b/4, 56b/5, 58a/2, 62a/5, 62a/6, 68b/10, 75b/9, 81b/3, 91a/2
b.-yıcak 91a/3
b.-yup 43b/6
b.-rlardı 15b/6
başlan-: Başlama işine konu olmak.
b.-dığı 18b/9
başmak: Ayakkabı.
b. 56b/4
baş barmak, -ğı: El ve ayaktaki en kalın parmak.
b.+ıla 48b/1
bâtil: Boş, beyhude, yalan, yanlış.
b. 41a/9
b.+dur 10a/7
bâtin: İç, iç yüz, ruh, iç alem.
b. 2b/1
b.+ın 98a/4
b.+ını 6a/1
bay: Zengin, varlıklı.
b.+a 76a/2
b.+lar 41a/3
b.+larıyla 76a/7
b.+ları 76a/8
b.+lara 75b/11
baylık, ığı: Zenginlik.
b.+ı 92b/3
b.+ından 75b/11, 76a/2, 101a/10
bayrâm: Mübarek ve muazzez addedilen dini günler.
b. 2a, 23b/5, 30a/10, 31a/2, 31a/3, 31a/4, 31a/7, 31a/8, 34a/1, 42b/11, 43a/1, 43b/6, 43b/9, 84b/10
b.+ı 39b/6, 39b/7
b.+ında 31a/6, 31a/9, 31a/11
b.+ından 39b/7
b.+lar 103b/1
bâzâm içi: Badem içi.
b. 86b/9
bâzâr: Çarşı, pazar, alış-veriş.
b. 44a/9, 46a/11, 104b/11
b. êtdüğü 44b/6
b. êtmeye 44b/11
b.+a 46a/7, 45b/11, 46a/2
b.+da 44a/9, 46a/9, 60a/3
b.+dan 46a/3, 63a/1, 75b/3, 91a/10
b.+lar 32a/3
b.+larına 46b/1
bâzeruc: Reyhan olarak da bilinen bir bitki.
b.+ıdı 52b/4
ba'zı: Bazı, bir kısım, bir takım, kimi.
b. 2a/, 18a/2, 21a/5, 24a/3, 50b/5, 58a/3, 58a/4, 84b/4, 84b/8, 93a/2, 93a/7, 93a/11, 107b/3
b.+nı 18a/8, 96b/5
b.+na 18a/8
b.+sı 16a/4
b.+sın 108a/3

b.+sınur 96b/5
b.+lar 18b/1, 18b/2, 18b/4, 20b/3,
20b/4, 20b/5, 40a/8, 67b/1
bāzīrgānlık: Tüccarlık.
b.étmeye 45b/10
b.+da 45a/6
becid: Ciddi bir şekilde, gerçekten.
b. 72a/11
b. ola 114b/7
b. olurlarsa 40a/1
beden: Gövde, vucüt.
b.+e 48a/2
b.+den 29b/1
b.+in 23b/10
b.+ine 67a/11
be-dürüstī: Muhakkak olarak,
muhakkakki, doğrusu.
b. 99b/11
beg: Bey.
b. 2a/1, 102a/3, 102a/8
b.+ün 102a/5
b.+de 101a/4
b.+ler 47a/11, 76b/1
b.+lerle 76a/8
b.+lere 12b/3
beglik, -ge: Beylik, zenginlik.
b.100b/3, 100b/10, 102b/6
b.+e 103a/3
beḳā: Devamlılık, sebat, ebediyet.
b.118b/2
bekle-: Beklemek.
b.-ye 92b/6

belā: Bela, gam, keder, musibet.
b. 19a/7, 61b/7, 65a/11, 85b/3, 98a/2
b.+yı 107b/8, 112b/8
b.+dan 81b/6
b.+lara 107b/10
b.+lardan 51a/7
belki: Muhtemel olarak, muhtemelen,
olabilir ki, bilakis, hatta.
b. 12a/1, 13b/3, 14a/7, 15b/1, 21b/8,
27a/10, 29b/4, 31a/1, 49b/6, 65a/2,
65b/3, 66a/9, 73a/5, 74b/8, 75a/11,
77a/10, 113b/3
belür-: Belli olmak.
b.-ür 104a/6, 104a/7
b.-meye 53a/3
belürsüz: Belirsiz, belli olmayan.
b. 72b/5
ben: Ben, birinci tekil kişi zamiri.
b.37b/4, 56a/9, 60a/6, 64a/11, 65b/8,
78a/2, 84b/11, 95b/2
b. mi 65b/7
b.+i 3b/3, 3b/4, 56a/9, 64b/1, 94a/6
b.+den 65b/8
b.+üm 3a/11, 9a/10, 11b/2, 78a/1,
93a/4, 93a/7, 94a/5
b.+ümile 3b/4, 78a/5, 118b/1
"baḳa" 33a/10, 53a/6, 53a/7,
84b/11, 107b/10
beñiz, -ñzi: Yüz, yüz rengi.
b.+i 114a/7
b.+leri 16b/10
beñze-: Benzemek.

b.-r 10a/9, 18b/8, 18b/9, 69a/7, 69a/8, 89b/9	b.+in 52b/10
b.-memek 16b/7	bêsle-: Beslemek, büyütme.
beñzed-: Benzetmek.	b.-mek 105b/4
b.-ür 40a/11	bêş: Beş.
berâber: Birlikte, beraber, bir arada, bir hizada.	b. 6b/6, 18a/9, 48b/2, 71a/7, 86b/3, 91b/10, 99a/11
b. 27a/5, 84a/7, 94a/2, 101b/2	bêşinci: Beşinci.
b. êde 91a/9	b. 67b/7
b.+i 33b/4	b.+de 116a/8
berekât: Bolluklar, meymenetler, saadetler, hayırlar.	bêşâret: Müjde, muştu.
b. 32b/3, 46b/1, 47b/4, 88b/7	b. 15a/11, 72b/2,
b.+dur 81a/10	b. êde 112a/5
b. êde 53b/9	bevl: Sidik, idrar, işeme.
b.+ıla 48a/7, 50a/11, 52a/10, 96b/11	b. êde 88b/4
b.+ıyıla 104a/1	b.+i 22a/11, 22b/1, 104b/8
b.+ın 63b/2	b.+inden 22a/6, 22b/4
b.+ları 99b/5	bevüs'ı: Fırsat, genişlik.
bereket: Bolluk, saadet, meymenet, mutlululuk.	b. 2b/5
b. 90a/4, 90a/5	bey': Alım, satım.
b.+i 92b/3	b. 44b/6
b.+in 47a/2	b. êtmek 78b/4
beriyye: Halk, insanlar.	b.+i 44b/7
b.+den 66a/4	b.+inde 44b/4
berk: Sağlam.	beyân: Anlatma, açık söyleme.
b. 4b/6, 106b/10	b. 2a/12
b. ola 101a/7	b. êder 2a/6, 2b/8, 9a/6, 14b/1, 20a/10, 21b/10, 23b/4, 24a/3, 24b/1, 25a/9, 25b/9, 28a/4, 29a/9, 30a/3, 31a/3, 31b/11, 32a/4, 32b/8, 34b/10, 37a/10, 42a/2, 42b/11, 43b/10, 50b/6, 53a/10, 54b/4, 58b/10, 59b/7, 61b/5, 66b/10, 70a/11, 74a/9, 76b/4, 78b/6,
berî: Kurtulmuş, uzak.	
b.+vendir 59b/6	
be's: Zarar, ziyan, zahmet, zorluk.	

- 80a/5, 81b/9, 84b/1, 85b/4, 94b/2,
95a/5, 96a/11, 96b/8, 98a/11, 99b/2,
100b/3, 104a/10, 107b/7, 111b/9
- beyne'ş-şalâteyin: İki namaz arasında.
b.+de 33b/10
- beyni: Beyin.
b.+yi 52b/8
- beytü'l-mağdis: İslâm'da üç mukaddes
mescitten biri olan Kudüs'teki
mescid, Mescid-i Aksâ.
b.+i 41b/11
- beyte'l-mağdis: bk. beytü'l-mağdis
b.+dür 42a/1
- beytü'l-mâl: Maliye hazinesi, devlet
hazinesi.
b.+dan 102a/1
b.+dandur 102a/5
- bêz: Bez.
b. 46b/4, 71b/3, 87b/5
b.+ile 112b/6
b.+e 21b/3, 88b/8
b.+den 114b/10
- beze-: Bezemek, süslemek.
b.-î 56a/9
b.-yeyüm 56a/9
b.-meye 59a/7
b.-mek 86b/6
- bezek, -gi: Ziyinet, süs.
b. etmek 20b/5
b. ola 11a/7
b.+ine 76a/9
- bezet-: Süsletmek.
b.-megiçün 55a/6
- bezzâzlik: Kumaş satan, bez dokuyan.
b.46b/4
- bıçak, -ğı: Bıçak.
b.43a/11, 43b/2
b.+ıla 43a/9, 49a/2, 49b/9
b.+ı 43a/10
- bırak-, ga: 1. Salmak.
b.-a 22a/6
2. Ayırmak.
b.-a 91a/6
3. Bir işin sorumluluğunu,
yükümlülüğünü başkasına vermek.
b.-mağ 12b/11
b.-maya 39b/9
4. Düşürmek, oluşturmak.
b.-maya 20a/11, 56a/6
5. Atmak, koymak.
b.-a 77b/5, 80a/4
b.-maya 56a/6
- bıyığ: Bıyık.
b.+ın 30a/9, 57b/5
b.+ına 57a/10
- bızağı: Buzağı.
b.+yı 93a/9
- bid'at: Peygamber zamanından sonra
dinde ortaya çıkan asılsız şey.
b. 4a/5, 7b/4, 11b/1, 11b/2
b.+dur 4a/5, 54b/8, 64a/7
- bigi: Gibi.
b. 21a/9, 27b/9, 33b/5, 34a/10, 34b/1,
35b/7, 35b/8, 36a/1, 37b/7, 45b/6,

- 45b/7, 78a/10, 83a/3, 84a/9, 85a/10,
90b/9, 100b/6
b. misin 115a/6
bî-hüş: Sersem, şaşkın, bihoş.
b. oldı 19b/5
bikir: Dokunulmamış, kız oğlan kız,
genç kız.
b. 64b/8, 85b/11, 94a/1
bil-: 1. Anlamak, öğrenmek, vakıf
olmak, bilgisi olmak.
b. 9a/7
b.-ürken 85a/1
b.-ürler 42a/4
b.-mezler 46a/11
b.-gil 2b/8, 14b/1, 25a/10, 25b/9,
27b/6, 28a/4, 29a/9, 30a/3, 34b/10,
36b/10, 37a/1, 37a/11, 39a/5, 40b/2,
45a/1, 61b/7, 63b/9, 69a/8, 70b/8,
78b/6, 87b/1, 90b/8, 94b/2, 95a/5,
98a/1, 99b/2, 101a/4
b.-eyüm 7a/8
b.-e 6a/2, 9b/3, 9b/5, 9b/9, 44a/9,
71b/9, 76b/11, 79b/10, 84b/6, 106b/4,
111a/5
b.-meye 74b/11
b.-edür 57a/3
b.-üp 11a/10
b.-en 27a/8
b.-irdi 10b/6
b.-ürlerdi 17a/3
b.-meyince 98a/4
b.-mek 15a/2, 36b/10
b.-mekden 105a/7
2. İnanmak, kabul etmek, tasdik
etmek.
b.-se 16a/9
b.-e 28b/1, 91b/7
b.-mekdür 11a/1
3. Zannetmek, kabul etmek,
varsaymak.
b.-e 13b/10, 66b/3, 74b/11
b.-meye 74b/11
b.-mek 111a/5
4. Tanımak, hatırlamak.
b.-dügi 60b/3
b.-medügi 60b/3
bildür-: Bildirmek, anlatmak.
b.-ür 81b/9
b.-mese 37a/2
b.-e 31b/1, 40a/1, 80a/1, 93a/6
b.-elüm 9a/7
bilin-: Bilinmek, öğrenilmek.
b.-ürse 111a/8
biliş: Bildik, tanıdık, dost, aşına.
b.+in 61a/9
b.+ene 98a/2
bilü: Bilgi, ilim, irfan, idrak.
b.+sine 101a/2
bilâl bin sa'd: Sahabeden âlim, vâiz,
velî ve Kur'ân-ı kerîm hâfızı bir zât.
b. 99b/6
bilâ-şekk: Şüphesiz.
b. 45a/4
bile: 1. İle, birlikte, beraber.

- b. 18b/6, 24b/9, 32a/10, 32b/1, 33a/9,
34b/11, 39b/10, 40b/6, 40b/10,
46a/4, 48b/2, 49b/1, 60a/11, 71b/2,
73b/7, 75b/2, 75b/4, 76b/3, 77b/10,
81b/10, 82b/6, 83a/10, 84a/5, 84a/7,
87b/2, 87b/5, 88a/8, 88a/9, 97a/2,
97b/3, 98b/9, 104b/6, 104b/8,
105a/4, 107a/1, 112a/10
b.+dür 3b/5, 15b/7
b.+since 103b/1
2. Dahi, da/de.
b. 8b/7, 40b/7, 63a/6, 83b/1, 103b/11
- bile-: Bilemek.
b.-meye 43b/2
- bilek, -gi: Bilek.
b. 51b/10
b.+ine 54b/6
- bi'l-küllîye: Büsbütün, bütün bütün.
b. 113b/6
- bi'l-külliyeti: bk. bi'l-küllîye
b. 38b/11
- bin-: Binmek.
b.-se 73a/10, 97b/3
b.-e 72a/3, 75b/3
b.-meye 72a/3, 98b/3, 102b/4
b.-üp 72a/2
b.-dügi 71b/8, 71b/9
b.-ecek 102a/6
b.-erdi 82a/3
b.-mekde 72a/10
b.-mekden 41b/1
- bindür-: Bindirmek.
b.-se 36a/7
biñ: Bin, sayı.
b. 9a/11, 16b/2, 42a/1, 81a/4, 85b/3,
94b/6
binā: Yapı, tesis.
b.+sın 25b/4
bī-nihāyet: Sonsuz, tükenmez.
b. 117a/11
b.+dür 118a/7
bir: Bir, tek, aynı, herhangi.
b. 2a/, 2a/5, 2b/6, 3a/1, 3a/8, 4a/7,
4a/8, 5b/7, 5b/8, 5b/9, 5b/10, 6a/2,
6b/3, 7b/10, 8a/1, 8a/6, 8a/8, 8b/4,
8b/5, 8b/8, 8b/11, 9a/1, 9a/11, 10a/5,
10a/6, 10b/7, 11b/1, 11b/2, 11b/4,
11b/7, 11b/9, 11b/10, 11b/11, 12b/5,
12b/6, 13a/3, 13b/5, 14a/1, 14a/6,
14b/2, 14b/4, 15a/8, 16a/5, 16a/6,
17a/8, 17b/3, 18a/3, 18a/4, 18a/11,
18b/2, 19a/2, 19b/5, 20b/1, 20b/10,
20b/11, 21a/2, 21a/3, 21a/10, 21b/3,
21b/9, 23a/9, 23a/11, 23b/7, 23b/11,
24a/10, 25b/7, 26a/11, 26b/2, 27a/8,
27b/6, 27b/10, 27b/11, 28b/6, 29a/5,
29b/8, 29b/9, 30a/11, 30b/6, 31b/5,
31b/9, 32b/10, 32b/11, 33b/2, 35a/2,
35a/10, 35a/11, 36a/1, 36a/2, 36a/6,
36a/7, 36a/10, 36b/1, 36b/6, 36b/11,
37a/1, 37a/3, 37a/4, 37b/5, 37b/7,
38b/5, 39a/4, 39a/5, 39a/7, 39a/10,
39a/11, 39b/1, 39b/2, 39b/3, 39b/6,
39b/9, 40a/2, 40b/2, 40b/6, 42a/1,

42a/3, 43a/9, 43a/11, 43b/7, 44b/2,
44b/3, 45a/7, 45b/6, 46a/2, 46a/10,
46b/2, 47b/3, 47b/9, 48a/3, 48b/5,
49a/4, 49a/9, 49a/11, 49b/3, 49b/4,
49b/5, 49b/7, 49b/10, 50a/2, 51a/11,
51b/3, 51b/6, 51b/7, 52a/9, 52b/9,
53a/2, 53b/6, 53b/7, 54a/1, 54a/3,
54a/7, 54a/8, 54b/11, 56a/1, 56a/7,
56b/3, 56b/6, 56b/9, 57a/5, 57a/7,
57b/5, 58a/5, 59a/5, 59a/8, 59b/2,
59b/3, 59b/4, 59b/8, 59b/11, 60a/5,
60a/6, 60a/11, 60b/4, 60b/7, 61a/6,
62a/1, 62b/2, 62b/10, 62b/11, 63a/8,
63b/2, 63b/5, 63b/8, 64a/2, 64a/8,
64b/2, 64b/6, 64b/7, 64b/11, 65a/6,
65a/11, 65b/4, 65b/11, 66b/1, 66b/2,
67b/1, 69b/9, 70a/1, 70a/4, 70b/2,
70b/5, 70b/6, 71b/5, 71b/6, 72a/2,
72a/4, 72a/6, 72a/11, 72b/6, 73a/8,
73a/11, 73b/8, 73b/10, 74b/4, 74b/8,
74b/9, 74b/10, 74b/11, 76b/8, 77a/3,
77a/5, 77a/10, 77a/11, 77b/2, 78a/2,
78a/4, 78a/5, 78a/7, 78a/9, 78b/1,
78b/2, 78b/9, 78b/11, 79a/1, 79a/6,
79b/1, 79b/7, 79b/9, 81a/1, 81a/2,
81a/3, 81a/8, 81b/10, 82a/2, 82a/3,
82a/10, 82b/10, 83a/4, 83b/1, 85a/8,
86a/9, 86b/5, 87a/1, 87b/2, 87b/4,
87b/5, 88a/1, 88b/5, 88b/11, 89b/3,
90a/1, 90a/2, 90a/4, 90a/6, 91b/3,
91b/11, 92b/5, 93a/3, 93b/9, 93b/11,
94a/7, 94a/9, 94b/1, 94b/6, 94b/7,

94b/9, 94b/10, 94b/11, 95b/3, 96a/4,
96b/1, 96b/2, 96b/9, 97a/2, 97a/4,
97a/7, 97b/5, 97b/6, 98a/11, 98b/6,
98b/8, 99a/3, 99a/5, 100b/1, 100b/6,
101a/10, 101b/3, 102a/6, 102b/3,
102b/9, 103a/2, 103a/9, 103a/11,
103b/2, 103b/3, 104a/10, 104b/1,
105a/3, 105a/10, 106a/2, 106a/5,
106a/11, 106b/8, 106b/9, 106b/11,
107a/9, 107a/10, 107b/5, 108a/1,
108a/2, 108a/3, 108a/9, 108a/10,
109b/5, 110a/2, 109b/8, 110a/4,
110a/5, 110a/8, 110a/11, 110b/3,
110b/4, 110b/6, 111a/1, 111a/3,
111a/6, 111a/9, 112a/1, 112b/1,
112b/4, 112b/9, 112b/11, 113a/3,
114a/11, 114b/3, 114b/11, 115a/9,
117a/8, 117b/7, 118b/4

b.+dür 4b/11

b.+den 75b/5

b.+in 11b/11, 56b/6

birinci: Birinci.

b. 42b/2, 89a/6

bir bir: Birer birer, ayrı ayrı.

b.17b/10

biregü: Bir kimse, başkası, yabancı.

b. 86b/5

b.ye 11b/9, 62b/7

birez: Biraz.

b. 24b/4, 33b/7, 43b/6, 43b/7, 73b/8,
87b/10, 90b/1

biri: Bir kimse veya tane.

- b. 6b/3, 10b/3, 11b/5, 12a/5, 13b/11, 14a/4, 14a/9, 24a/6, 31a/3, 31b/9, 32b/2, 33a/1, 39a/4, 41b/8, 45b/8, 46a/10, 49a/5, 52a/8, 54b/11, 56a/4, 56b/9, 61a/3, 61a/4, 61b/4, 65b/10, 65b/11, 68a/5, 77a/11, 77b/4, 84b/6, 85b/4, 86b/8, 87b/4, 88a/10, 94a/9, 96a/1, 96a/5, 101a/5, 101a/6, 103a/9, 105a/3, 106b/3, 107b/10
- b.+çün 87b/4
- b.+nüñ 90a/1, 105a/1
- b.+ni 67b/3, 71a/8, 72a/4
- b.+ne 49b/7, 94a/7, 97b/8, 97b/9
- b.+si 26b/3, 40b/2, 48b/7, 53a/8, 79a/10, 92b/9
- b.+siyile 81a/9
- b.+ñüz 3a/10, 111
- b.+ñüzi 99b/10
- biribiri: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.
- b. 30b/5, 33a/4, 47a/6, 79a/9, 91a/7
- b.+ne 3b/8, 26a/1, 34a/7, 77a/3, 79b/2, 96b/5, 113a/10
- b.+nden 28b/5, 78b/10, 91a/6
- b.+le 78b/5, 78b/7, 99a/10
- b.+ler 26a/10
- b.+nsüz 35a/1
- birince: Birkaç, birçok, pek çok.
- b. 24a/11
- b.+ler 52b/10
- birinc: Pirinç.
- b. 51a/7
- birkaç: Birkaç, bazı.
- b. 13b/5, 69b/5, 71b/2, 101a/4
- b.+ıyıla 83a/5
- b.+ın 83a/5
- birle: İle, birlikte, beraber.
- b. 8a/1, 11a/4, 15a/3, 17a/9, 17b/3, 20a/3, 20b/9, 22a/1, 23a/1, 28a/7, 29b/3, 31a/10, 34a/3, 54a/2, 57b/2, 62a/5, 67a/1, 94b/8, 102b/9, 112a/6
- birr: İyilik, güzellik, hayır.
- b. 103a/11
- bit-: 1. Bitmek, yetişmek.
- b.-er 27b/8
2. Bitmek, sona ermek.
- b.-dükden 74a/3
- biti: Yazılmış şey, defter, mektup.
- b. 79b/11
- b.+nüñ 80a/3
- b.+yi 80a/1
- b.+sin 45a/10
- bitür-: Bitirmek.
- b.-e 92b/6
- b.-üp 27b/3
- b.-meye 40b/7
- biz: Biz. (Şahıs Zamiri)
- b.üm 32a/11, 39a/8, 46b/9, 70b/7, 106a/7
- bizār: Rahatsız, usanmış, küskün.
- b.+am 64a/1
- boğa: Boğa, erkek sığır.
- b. 36b/3
- boğaz: Boğaz.

b.+ı 54b/11	b.-mazsın 93a/3
b.+umdan 108b/6	b.-sa 94a/11
b.+ına 43b/1	b.-ya 93b/7
boğazla-: Boğazlamak, boğazını kesmek.	b.-maya 93b/8
b.-rken 43a/8	boya-: Boyamak.
b.-ya 43a/5, 43a/9, 43b/2	b.-ya 57b/3
b.-yalar 88b/11	b.-maya 57b/3
b.-yacağ 43a/8	b.-mağ 57b/2
b.-duğı 43b/1, 89a/1	boy: Boy, yükseklik.
b.-duğdan 43b/5	b.+da 86a/3
b.-yamazsa 43a/5	b.+ı 29a/5
b.-mağ 43a/6	boylu: Boyu olan.
bol: Bol, geniş, çok.	b. 85b/9, 85b/10
b. ède 38a/8, 93a/1	boyun, -ynı: Gövdenin başla omuz arasında kalan kısmı, boyun.
b. olsa 72a/10	b.+ına 13a/1
boncuğ: Boncuk.	bölük, -gi: Bölük, fırka, taife, kısım.
b. 107a/9	b. 57b/5
borc: Borç, verecek.	b.+dür 101a/7
b. edinmeye 45a/5	b.+i 101a/7, 101a/8
b.+ı 85b/5	b.+iyiledür 15b/7
b.+ın 40b/7, 102a/11	böyle: Böyle, bu şekilde.
b.+unı 113a/7	b. 16a/10, 26b/11, 32b/10, 34b/4,
b.+ından 45a/5	61a/7, 63b/11, 64a/1, 72a/11, 75a/1,
borclu: Borcu olan.	78a/2, 87b/7, 87b/10, 100a/9
b. 44b/8, 45a/5	b. ètse 91a/1
b. ola 36b/9	b. èderise 41a/11
b.+nuğ 102a/10	b. èderse 4b/3
b.+sına 38a/8	b. ètmezlerse 104a/5
boş: Dolu olmayan, boş.	b. ètmek 4b/3, 11a/10
b. 27a/5, 27a/6	bu: Bu. (İşaret Sıfatı)
boşa-: Boşamak.	

b. 2a/2, 2b/4, 2b/7, 2b/9, 3a/1, 3b/10, 4b/3, 8b/6, 9a/6, 14a/3, 14a/7, 14a/10, 15a/3, 16a/2, 16a/11, 16b/3, 20a/3, 20a/4, 20a/9, 20a/10, 21b/9, 23b/3, 24a/3, 24b/1, 25a/9, 25b/9, 28a/3, 29a/9, 30a/3, 31a/2, 31b/11, 32a/3, 32b/7, 34a/11, 34b/9, 37a/10, 40a/7, 41a/10, 42a/2, 42b/6, 42b/11, 43b/10, 45a/4, 45a/11, 50b/5, 53a/9, 54a/1, 54b/4, 55b/5, 58b/9, 59b/7, 61a/2, 61b/5, 66b/10, 68a/3, 70a/7, 70a/11, 71b/7, 74a/9, 76b/4, 78b/5, 80a/4, 81a/9, 81b/8, 84a/11, 85b/3, 94b/1, 95a/5, 95b/6, 96a/10, 96b/7, 97b/11, 99b/2, 100b/3, 100b/11, 101a/1, 101a/5, 104a/9, 104b/10, 107b/7, 108a/2, 108b/6, 108b/7, 110a/9, 110b/1, 110b/5, 110b/9, 110b/11, 111a/1, 111b/9, 116a/8, 116a/11, 116b/3, 116b/8

bu: Bu. (İşaret Zamiri)

b. 5a/3, 5a/9, 20a/8, 26b/3, 55b/2, 66a/3, 67b/8, 70b/4, 78a/1, 78a/2, 83b/8, 101a/6, 102b/4
b.+dur 6a/2, 6b/3, 10b/7, 14/5, 12a/5, 12b/5, 12b/7, 13a/3, 13b/11, 14a/4, 14a/9, 14b/11, 15a/8, 18a/3, 20a/11, 23b/7, 32a/1, 32b/5, 37b/8, 40b/5, 41b/8, 45b/8, 46a/11, 48b/7, 49a/5, 52a/8, 53b/3, 54b/11, 56a/4, 56b/2, 56b/9, 59a/4, 65b/9, 65b/10, 65b/11, 68a/5, 74a/10, 77b/4, 80a/7, 82a/4,

83a/10, 84b/6, 85b/4, 87b/2, 87b/4, 87b/5, 88a/10, 89b/11, 92b/10, 94a/5, 94b/3, 96a/1, 96a/5, 97a/8, 100a/4, 100a/11, 100b/11, 101a/5, 104b/3, 106b/3, 107b/10, 108a/3, 108a/6, 108a/9, 108a/10, 110a/1, 111b/11, 112a/1, 112a/2, 115b/8, 115b/10
b.+durur 18a/10
b.+yıldı 89a/11, 89b/2
b.+nuş 8b/5, 12a/7, 15b/3, 32b/6, 46a/7, 57a/6, 62b/3, 93a/4, 93a/10
b.+nı 82b/10
b.+nuşla 68b/10
b.+nuşla 16a/8
b.+nuşladur 61a/1
b.+nı 109b/6, 112b/3, 115b/11
b.+na 89b/9
b.+nda 89a/10, 107b/8
b.+ndan 18a/4, 25b/8, 43a/11, 46a/6, 48b/3, 54b/7, 58b/11, 79b/4, 82b/2, 89b/11, 102a/7
b.+ndandur 32b/3
b.+lar 50b/10
b.+nlar 3a/4, 4a/1, 17a/1, 17a/2, 17a/3, 58b/4, 60b/6, 70a/8, 79a/11, 95a/8, 113a/11
b.+laruş 65a/8
b.+nların 76b/1
b.+nlaruş 3a/6, 4a/1, 4a/5, 7b/6, 14a/3, 18b/6, 25b/1, 27a/1, 40a/3, 65a/10, 76a/9, 83a/5, 89b/1, 94a/9, 95a/9, 95a/11, 96a/3, 98a/7, 105a/1

b.+nlarucn 96a/6, 100b/2, 118a/4	b.-ma 101b/5
b.+nları 7b/9, 15a/4, 95b/5, 104b/11	2. İstenilen Şeye kavuşmak, nail olmak.
b.+lara 47a/4	b.-dılar 42a/5, 102b/6
b.+nlara 76a/8, 76b/2, 83a/6, 84b/10, 87b/7, 95b/3, 95b/11, 98a/6, 98b/9, 98b/11, 103a/6, 104b/11, 105a/2, 106b/1	b.-madı 10b/7
b.+nlarda 98a/8	b.-masa 15b/3
b.+nlardan 11b/11, 41b/10, 79a/10, 92b/9, 98a/5, 98b/10	b.-a 33a/6, 38b/11, 72a/4
buncılayın: Bunun gibi.	b.-asız 35a/8
b. 2a/7	3. Sağlamak, temin etmek.
b.+dur 41a/7	b.-masa 53b/7
bucağ, -ėt: Bucak.	b.-a 11b/4
b.+ına 87a/2	b.-ımazsa 38b/3
buğday: Buğday.	4. Elde etmek.
b.+ı 47a/2	b.-ur 27a/3, 94b/11, 114b/1
buğr: Tts.	b.-ursa 27a/2
b. 26a/11	5. Herhangi bir grŐe, bir yargıya varmak.
buğ'a: Yer, toprak, lke.	b.-maya 50a/1
b.+nuğ 73a/4	bulın-: bk. bulun-.
bul-: 1. Arayarak veya aramadan bir Őeyle, bir kimse ile karşılaşmak.	b.-ursa 12a/11
b.-dum 2a/9	b.-mazsa 12b/4
b.-uğ 84b/2	bulun-: Mevcut olmak, bulunmak.
b.-sa 21a/1, 48b/7, 99a/11	b.-an 12a/11
b.-a 72a/4	b.-mazsa 23a/7, 24a/1
b.-ıcağ 13a/3, 77b/9	b.-mağı 18b/6
b.-mazsa 80b/4, 80b/5	bulaŐık, ġt: Yiyecek veya ieceklerle kirletilmiŐ mutfak eşyası veya kapacak.
b.-ursa 27a/2, 80b/4, 80b/5	b.+ı 50b/2
b.-amazsa 81a/9	buluŐ-: BuluŐmak.
b.-umasa 81a/10	b.-mağı 105b/6
	bur-: Bkmek, sıkmak.

b.-dı 97a/5
b.-mağa 97a/6
burdur-: Büktürmek, sıktırmak.
b.-dı 97a/5
bura: Burası, bu yer.
b.+ya 98b/5
burc: Burç, Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad.
b.+ında 70b/10
burun, -rını: Burun.
b.+ı 114a/6
b.+ından 92a/10
burtar-: Yüzünü buruşturmak.
b.-maya 83a/7
būse: Öpme, öpücük, öpüş.
b. 118b/4
buṭ: But, hayvanların, arka bacaklarının gövdeye bitişik olan dolgun, etli bölümü.
b.+unı 89a/5
buyuzlu: Boynuzlu, boynuzu olan hayvan.
b. 43a/3
buyruk, -ğı: Buyruk, emir.
b.+uma 3a/11
b.+uṇdan 3a/6
b.+ın 8a/7, 49a/6
b.+ına 12a/2
buyur-: Buyurmak, emretmek.
b.-ur 2b/10, 3b/2, 7b/5, 7b/10, 8a/1, 9a/9, 9a/11, 11b/1, 11b/8, 15b/10, 16a/2, 16a/3, 16a/5, 16a/10, 16b/4,

19a/1, 20b/10, 21b/1, 26b/10, 35a/7, 40b/4, 41b/11, 51a/1, 76a/1, 88a/1, 95b/10, 105a/9, 114a/9, 114b/8
b.-mıṣdur 19a/3
b.-dı 2a/4, 2b/11, 3a/2, 3a/10, 3a/11, 10b/1, 10b/2, 10b/5, 12b/10, 12b/11, 13a/1, 21a/9, 34b/8, 50b/6, 56b/9, 63a/4, 97a/5, 109a/4, 113b/5
b.-sa 97a/2
b.-a 13b/10, 91a/3, 97a/1, 100b/1
b.-maya 97b/10
b.-alar 82b/5
b.-mamaḵ 114b/2
bütün: Tamam, eksiksiz, tamamı.
b.+in 48b/9
büyük: Büyük.
b. 82b/10

C

cāh: İtibar.
c.14a/7
c.+da 86a/3
cāhil: Bilimsiz, bilgisiz.
c.-i maḡrūra 13a/6
c.+dür 103b/5
c.+e 10a/5, 69b/6
c.+lerile 102b/9
cāhiliyyet: İslamdan önceki devrin adı.
c.115a/2
cāhillik: Bilgisizlik.
c. etmeye 16b/8

cāmi'irāk: En kapsamlı.

c. 2b/9

c.+ın 34a/10

cān: 1. Ruh.

c.+ı 67a/3

c.+ına 35b/2

2. İnsanın kendi varlığı, özü.

c.+ıçün 63b/10

cānına minnet gör-: Bir lütuf olarak

kabul etmek.

c.-e 82a/6

cān u gönülile: Tüm benliği ile.

c. 12a/6

cānavar: Hayvan.

c. 59a/7, 88a/10, 99a/9

c.+dan 110a/11

c.+ları 42b/1

cānavarcuḡ: Küçük hayvanlar, börtü

böcek.

c.+ları 99a/4

cānib: Taraf, cihet, yan.

c.+den 84b/5

cāyiz: Yapılmasında bir sakınca

olmayan.

c. 20b/4

c.+dür 9b/7, 21a/11, 27b/7, 82b/1

c. degüldür 9b/8

cebrā'īl: Dört büyük melekten biri,

vahiy meleği.

c. 4b/9, 42a/6, 50b/6, 66a/7

cefā: Eziyet, incitme.

c. edse 74a/11

c. étmiş 53a/7, 87b/11

cehālet: Cahillik, bilmezlik.

c.+den 10a/5

cehd: Çalışma, çabalama.

c. ede 12b/2, 26b/8, 27a/4, 35a/9,

35b/4, 60b/7, 62b/8, 72a/8, 76a/5,

77b/9, 84b/1

c. ederlerdi 16b/4

cehennem: Cehennem, ahirette

günahkâr kulların gideceği azap yeri,
tamu.

c. 58a/10, 76b/3

c.+dür 118b/5

c.+e 10b/10

cehennemlük: Cehennemlik, cehenneme

layık kimse.

c.+dür 100b/8

cehl: Cehalet, bilmezlik.

c.+i 10b/5

cehr: Yüksek sesle söyleme.

c.+ile 99b/7

celāl: Büyüklük, ululuk, Allah'ın ismi.

c.+i 34a/3

cem': Toplama, yığma, bir araya

getirme, birlikte olma.

c. ede 18b/6, 65b/9

c. étmege 10b/7

c. olmaya 94b/11

c. olmaḡ 87a/7

c. olmaḡı 31b/7

c. olmaḡdan 31b/6

cemā'at: İnsan topluluğu, cemaat.

- c. 6b/6, 24a/7, 24b/9, 25a/4, 29a/2, 72a/4, 115b/9
- c.+ıla 24b/5, 26b/7, 27a/2, 49b/1, 72b/7
- c.+ı 26b/9
- c.+a 8a/5, 27a/1, 27b/1, 27b/2, 47a/8, 60b/10
- c.+da 40a/10
- c.+dan 27a/8
- c.+ı 26b/8, 26b/9, 34a/6
- c.+ından 29a/2, 83a/7
- cemāl: Yüz güzelliği.
- c.+içün 85b/8
- c.+de 86a/4
- c.+in 68a/2
- cemī': Cümle, hep, bütün.
- c. 6b/1, 8a/9, 9a/7, 38b/9, 60b/6, 80a/7
- c.-i ehl-i bid'atı 7b/8
- c.-i vaktde 12a/2
- c.-i ayetlerin 14b/10
- c.-i 'ilmi 19a/2
- c.-i hayırlı nesnelere 24a/2
- c.-i 'uzvı 28b/1
- c.-i müsülmānları 33a/8
- c.-i halka 38a/6, 99b/7
- c.-i hastalıktan 51a/3
- c.-i bedenine 67a/11
- c.-i ta'alluqātın 80a/2
- c.-i dünyā metā'ından 85b/7
- c.-i günlerde 88a/4
- c.-i maḥlūkat 99a/2
- c.-i kulların 104b/1
- c.-i aḥvālinde 107a/7
- c.-i günāhından 113a/2
- c.-u mu'āmele-i dīne 2a/5
- c.+i 89a/9
- c.+in 33a/9
- cemīle: Çok güzel, hoş anlamında özel isim.
- c. 90a/3
- cenāze: Cenaze, insan ölüsü.
- c. 115b/1, 115b/2, 115b/4, 115b/6, 115b/8
- c.+nün 115a/11
- c.+ye 42b/9, 76a/6
- c.+sine 7b/8, 92b/9
- ceng: Savaş, vuruşma.
- c.-ü cidāl 4b/5
- c. edün 106a/3, 106a/9
- c. etmeye 99a/3
- c.+e 106b/3
- cennet: Allah'ın emirlerini yapan müslümanların ölümden sonra kalacakları güzel ve ebedî durak, yer.
- c.11b/3, 38a/10
- c.+ün 99b/8
- c.+de 62a/7, 108a/2, 108a/3
- cennetlik: Cennet'e gidecek olan veya gideceği sanılan.
- c.+dür 100b/8
- cevāb: Cevap, yanıt.
- c. 7a/5, 14a/1, 14a/2, 16a/8
- c.+da 65a/1

cevher: Cevher, kıymetli taş, kıymetli.

c.+den 13a/2

c.+leri 13a/1

cevr: Eziyet, cefa etme.

c. 104a/2

c. eder 103b/9

c.+üñ 104a/6

cezā: Ceza, azap, yapılan suça karşılık.

c.+yıçün 69a/7

cihān: Cihan, dünya, evren.

c.+ı 118b/2

cihet: Yön, taraf.

c.+i 72b/6

c.+inden 82a/3

cilf: Kaba, hoyrat, ayak takımından.

c. 66a/4

cimā': Cinsi münasebet, çiftleşmek.

c. 53a/4, 88a/4

c. ède 88b/6

c. èderise 30b/1

c. ètdükden 88b/4

c. ètdükleri 88b/1

c. ètmegi 88b/3

c. ètmegile 88b/2

c. ètmek 88b/5

c. ètmekden 88a/8

c. ètmeye 88a/11, 88b/1, 94a/9

c. ètmezden 87b/11

c. ètse 88a/1

c.+uñ 88a/9

c.+a 88b/3

c.+dan 88b/5

cināyet: Adam öldürme veya o derecede ağır sayılan suç, canilik.

c. èden 101b/2

c. èdenden 101b/4

cinnī: Cin taifesine mensup, cin türünden.

c.+ler 55b/8, 55b/10

cins: Çeşit, türlü.

c.+den 72b/3

cism: Cisim, beden.

c.+e 53a/8

c.+i 69a/11

cömerd: Cömert, eli açık.

c.+üñ 74b/6, 83b/5

c.+ine 81a/5

culhā: Çulha, ipten dokunan kumaş.

c.+yı 46b/5

culhālīg: Dokumacılık.

c.+ı 46b/5

cum'a: Perşembeden sonra gelen gün, ve o gün toplu kılınan namaz.

c. 2a/9, 23b/4, 30a/3, 30a/4, 30a/10,

30a/11, 30b/1, 30b/2, 30b/11, 31a/1,

33b/8, 39b/9, 55b/11, 57b/8, 96a/10,

103b/1, 103b/3

c. kılına 103b/1

c.+nuñ 33b/8

c.+da 18b/1, 26a/11, 29b/8

cümle: Bütün, hep, cümle.

c.+yile 16b/3

c.+yi 5a/6

c.+den 24a/6

cünün: Delirme, çıldırma, delilik.

c.+ı 52b/7

c.+dan 57b/11, 111b/5

cüret: Cesaret, atılganlık, yiğitlik.

c. êderse 66a/6

cüst: Denk, uygun, yakışır.

c. ola 44a/6

cüstlük: Çabukluk, hareketlilik.

c.+da 107a/6

cüvânmerd: Cömert, eli açık.

c. 101a/7

c.+dür 9b/10

cüzâm: İnsan vücudunda onulmayan

çıbanlar ve yaralar meydana getiren

bir hastalık, cüzam.

c.+ı 52b/7

c.+dan 111b/5

cüzvi: Az, azıcık, bir kısım.

c. 108a/2

Ç

çadır dut-: Çadır, perde germek, çadır

kurmak.

ç. -mağ 117b/4

çağır-: 1. Çağırarak, bağırarak.

ç.-maya 17b/1, 17b/9

2. Birinin gelmesini kendisine

yüksek sesle söylemek, seslenmek.

ç.-sa 30a/2

çağırd-: Çağırtmak, yüksek sesle

duyurmak.

ç.-a 60a/6

ç.-ırsa 26b/2

çağrıl-: Çağrılmak.

ç.-ısar 89b/8

çağrış-: Çağrışmak, bağrışmak.

ç.-mayalar 73a/6

çahâr-şenbe: Çarşamba, salı ile
perşembe arasındaki gün

ç. 33b/10

çal-: Vurmak, çarpmak, kesmek.

ç.-ısarlar 43b/1

ç.-a 67a/5

çalış-: Vuruşmak, savaşmak.

ç.-a 106b/7

çamüşlik: Haşarılık, huysuzluk.

ç. êde 110b/4

çanak, -ğı: Çanak, tas.

ç. 53b/5

ç.+uğ 49a/7

ç.+ı 47b/2, 48b/9, 50a/7

ç.+a 47b/3, 110a/5, 110b/4

ç.+larda 47b/4

çardağ, -ğa: Balkon.

ç.+a 93b/6

çâresüz: Çaresiz.

ç.+e 60a/5

çek-: 1. Bir şeyi tutup kendine veya

başka bir yöne doğru yürütmek,

çekmek.

ç.-e 43a/10, 92b/6

2. Yükseltmek.

ç.-er 4b/3

3. Saldırmak için davranmak.

ç.-meye 6b/10

ç.-meyeler 26a/10

ç.-üp 6b/9

4. Sıkıntı içinde olmak.

ç.-meye 6b/10, 7a/8,

5. Çekmek, bırakmak.

ç.-meye 49b/1, 61a/11

ç.-meyince 49b/1, 61a/11

6. Sürmek.

ç.-e 43a/10, 57a/7

çekirdek, -gi: Meyvelerin içinde olan tohum.

ç.+in 51a/11

çekiş-: Tartışmak, münakaşa etmek.

ç.-meye 12a/8, 63a/3, 98a/7

ç.-meyeler 26a/10

çemen: Yeşil ve kısa otlarla örtülü yer, çimen.

ç. 23a/1

çepel: Kirli, pis, mundar.

ç. 42b/9

çeri: Asker.

ç. 106a/2

çetük: Kedi.

ç.+lere 98b/4

çeyne-: Çiğnemek.

ç.-ye 48b/10

çeyned: Çiğnetmek.

ç.-ürdi 42a/10

çıban: İrin.

ç.+ı 112b/6

çık: 1. Çıkmak, bulunduğu yerden başka yere geçmek, gitmek, ayrılmak, uzaklaşmak.

ç.-a 5b/4, 22b/5, 29a/6, 31a/2,

31a/11, 31b/1, 41b/3, 50b/1, 70b/9, 70b/11, 80a/11, 104b/5

ç.-mazdan 40b/1

ç.-sa 30b/7, 59b/8

ç.-alar 31b/3

ç.-maya 26a/7, 29a/4, 30b/10, 31a/9, 63b/7, 77a/5, 92a/1, 92a/4, 93b/6

ç.-duğda 59b/11

ç.-ıcağ 58b/5

ç.-ınca 12a/1

ç.-up 59b/5, 92a/1

ç.-anlardan 46a/3

ç.-duğı 30b/10, 59a/11, 71a/1

ç.-ardı 69b/3

ç.-arsa 104b/6

2. Büyük abdest bozmak.

ç.-an 22a/11

ç.-anı 22a/7

3. Bir şeyin yukarisına doğru yürümek.

ç.-sa 30b/7

ç.-duğı 30b/10

4. Yükselmek.

ç.-ar 67a/1

çıkâr-: 1. Birinin veya bir şeyin

çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak.

ç.-a 26b/5, 106b/4

ç.-maya 25b/5, 26b/4
ç.-up 51a/11
2. Giyisi ayakkabı vb. şeyleri
vücuttan sıyırmak.
ç.-a 56b/10
ç.-duğca 56a/8
ç.-ıcağ 55b/4, 56b/5
ç.-up 22a/2, 47b/5, 56b/6, 58a/9
3. Yükseltmek.
ç.-maya 85a/7
4. İlgisini keserek uzaklaştırmak
ç.-maz 5a/9, 5a/10
ç.-maya 5b/9
5. Unutmak.
ç.-a 106b/4
çınrağulı: Çıngıraklı.
ç. 73b/4
çırāğ: Işık, kandil.
ç. 92a/4
ç.+ı 53b/6
ç.+a 25b/6
çırāk: bk. çırāğ
ç. 83a/3
çig: Çiğ.
ç.+le 53a/1
çigin: Omuz, omuz başı.
ç.+i 33b/4
çiriş: Zambakgillerden bir bitki.
ç.50b/2
ç.+den 50b/3
çirkin: Çirkin.
ç. olduğıcün 86a/5, 93b/8, 98b/6

çirk: Kir, pas, pis.
ç.+den 28a/8
çok, -ğa: Az olmayan, çok.
ç. 4a/9, 9a/8, 10b/7, 13a/10, 13a/11,
22b/2, 25a/6, 25b/11, 26b/8, 30a/7,
32a/5, 38a/9, 38a/11, 41b/4, 45a/5,
46a/9, 47b/3, 48b/10, 51a/8, 52a/11,
54b/3, 57b/7, 59a/3, 61b/11, 62a/8,
62b/4, 66b/5, 68a/3, 69a/11, 73a/7,
74a/5, 74b/9, 77a/8, 78a/1, 82a/7,
83a/5, 86a/7, 88a/4, 88b/2, 88b/3,
93a/8, 93a/11, 93b/5, 97b/7, 103b/5,
107a/4, 107a/5, 108a/9, 108a/11,
112a/6, 112b/7, 112b/8, 115b/4
ç.+dur 9a/8, 24a/6, 26b/8, 29a/8,
29b/8, 103b/10
ç. ède 25a/5, 38a/11, 73a/2, 105b/8
ç.+a 61a/8, 81a/2
ç.+dan 35b/11, 84b/7
çoğalt-, dı: Çoğaltmak.
ç.-uñ 76b/7, 76b/9
ç.-maya 11a/9
ç.-mağıcün 31b/3
çoğan: Çöven, temizlik için kullanılan
bir bitki.
ç.+dur 51b/9
çök-: Çökmek.
ç.-e 33b/4
ç.-üp 47b/9
çölmeg: Çömlük.
ç.+i 93a/9

çöp: Saman inceliğinde herhangi bir sap, dal, tahta parçası, çöp.

ç.+üyile 50a/10

çörçöp: Çöp kırıntıları.

ç. 26b/4

çörek otu: Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot.

ç. 51a/8

çukur: Çevresine göre aşağı çökmüş yer, çene ve yanaktaki gamze.

ç.+ından 111b/8

ç.+cağına 111a/7

çul: Kıldan yapılmış kaba dokuma.

ç. 115a/2

çuvâlduz: Çuvaldız, ucu eğri ve yassı büyük iğne.

ç. 71b/3

çün: Çünkü, zira.

ç. 2b/4

D

dad-: Tatmak.

d.-a 83a/8

dāğ ur-: Dağlamak.

d. -maya 99a/6

dağı: Dahi, bile, da/de.

d. 3a/1, 3a/11, 3b/2, 3b/9, 4a/2, 4a/3, 5a/8, 6a/2, 6a/4, 6b/3, 6b/4, 6b/9, 6b/11, 7b/6, 8a/1, 8b/3, 8b/5, 8b/6, 9a/3, 9a/6, 9a/11, 9b/3, 9b/4, 9b/9,

10b/2, 10b/4, 10b/6, 10b/7, 10b/11, 11a/3, 11b/5, 11b/7, 12a/5, 12b/5, 12b/11, 13a/3, 13a/6, 13a/7, 13a/8, 13b/4, 13b/11, 14a/2, 14a/3, 14a/4, 14a/9, 15a/1, 15a/3, 15a/8, 15b/5, 15b/9, 16b/6, 17a/4, 17b/4, 17b/6, 18a/3, 18a/5, 19a/11, 19b/3, 19b/5, 20a/3, 20a/4, 20a/9, 20b/2, 20b/6, 20b/7, 20b/11, 21a/4, 21a/5, 21a/8, 21a/11, 22b/2, 22b/10, 23b/4, 23b/5, 24b/3, 24b/5, 24b/6, 24b/9, 24b/10, 25a/7, 25b/11, 26a/3, 26a/9, 27a/5, 27b/5, 28b/1, 28b/5, 28b/9, 29a/3, 29a/6, 29b/1, 29b/5, 30b/6, 30b/8, 31a/4, 31a/5, 31b/3, 32a/6, 32b/2, 32b/10, 32b/11, 33a/1, 34a/1, 34a/3, 34a/6, 34a/10, 34b/3, 34b/7, 35a/6, 35b/3, 35b/5, 35b/10, 36a/2, 36a/4, 36a/5, 37a/6, 37b/9, 38a/2, 38a/3, 38a/8, 38a/11, 38b/9, 38b/10, 39a/5, 39a/9, 39b/1, 39b/3, 39b/4, 39b/5, 39b/6, 39b/7, 40a/3, 40a/4, 40b/2, 40b/9, 41a/2, 41a/7, 41b/8, 41b/9, 42a/3, 42a/8, 42b/1 43a/2, 43a/4, 43b/1, 44a/11, 45a/5, 45a/6, 45b/1, 45b/8, 45b/11, 46a/1, 46a/2, 46a/7, 46a/10, 46b/4, 46b/10, 47a/1, 47a/3, 47b/9, 47b/10, 48a/1, 49a/5, 49b/2, 49b/4, 50a/9, 50a/8, 50b/1, 50b/2, 50b/4, 51a/3, 51b/5, 52a/8, 52a/9, 52a/11, 52b/4, 52b/7, 52b/8, 52b/9, 53a/3, 53b/5, 54a/3, 54a/5, 54a/7,

54b/2, 54b/8, 54b/11, 55a/10, 56a/3,
56a/4, 56a/6, 56a/11, 56b/6, 56b/7,
56b/9, 57a/1, 57a/2, 57a/3, 57b/1,
58a/5, 58a/7, 58a/8, 58b/11, 59a/11,
59b/3, 59b/11, 60a/8, 60b/2, 60b/7,
60b/11, 61a/2, 61a/3, 61a/7, 61b/4,
61b/7, 62a/2, 62a/5, 62a/7, 62a/9,
62a/11, 63a/1, 63a/7, 63a/9, 63a/10,
63a/11, 63b/7, 64a/4, 64a/6, 64a/7,
65a/3, 65a/5, 65a/7, 65a/10, 65b/5,
65b/8, 65b/10, 65b/11, 66a/11,
66b/4, 67a/2, 67a/5, 67a/8, 68a/5,
68b/6, 69a/8, 69b/9, 70a/7, 70b/2,
70b/5, 70b/6, 70b/8, 71a/1, 71a/11,
71b/8, 72a/3, 72a/7, 72b/4, 73b/4,
73b/5, 73b/7, 74a/1, 74b/2, 74b/8,
75a/1, 75a/7, 75a/10, 75b/1, 75b/2,
76a/2, 76b/8, 77a/2, 77b/4, 78a/9,
78a/11, 78b/11, 79a/2, 79a/5, 79b/1,
79b/11, 80b/6, 81a/1, 81a/9, 81b/2,
82b/1, 83a/1, 83a/2, 83a/8, 83a/11,
83b/1, 83b/6, 83b/7, 84a/4, 84a/6,
84a/8, 84a/9, 84b/6, 84b/7, 85a/4,
85a/5, 85a/7, 85b/1, 86a/1, 86a/3,
86a/4, 86a/5, 86a/6, 86a/7, 86b/4,
86b/8, 86b/11, 87a/3, 87a/10, 87b/4,
87b/5, 87b/8, 88a/2, 88a/4, 88a/10,
88b/2, 88b/3, 88b/5, 89a/5, 89a/10,
89b/3, 89b/9, 90a/1, 90a/6, 90b/8,
90b/11, 91a/5, 91a/7, 91a/9, 91b/2,
91b/3, 91b/10, 91b/11, 92a/6, 92a/10,
92b/1, 92b/5, 92b/9, 92b/10, 93b/9,

93b/10, 93b/11, 94a/9, 94b/8, 95a/1,
95b/3, 95b/5, 95b/9, 96a/1, 96a/2,
96a/5, 96b/2, 96b/5, 97b/2, 97b/3,
97b/4, 97b/7, 98a/3, 98a/4, 98b/3,
98b/8, 99a/7, 99a/9, 100a/4, 100a/6,
100a/9, 100a/10, 100b/7, 101a/1,
101a/6, 101b/1, 102a/1, 102a/3,
102a/5, 103a/4, 103a/6, 103a/9,
103a/11, 103b/10, 104a/2, 104a/5,
104a/7, 104a/11, 104b/1, 104b/6,
106a/7, 106b/3, 107a/1, 107b/5,
107b/6, 107b/10, 108a/1, 108a/3,
108a/9, 108a/10, 108b/5, 108b/6,
108b/11, 109a/2, 109a/4, 109b/6,
110a/3, 110b/4, 110b/8, 111b/9,
112a/4, 112a/11, 112b/1, 112b/3,
113a/7, 113b/10, 115a/4, 115b/1,
115b/2, 115b/4, 116a/3, 117b/3,
118a/2, 118a/5

dā'im: Daima, sürekli, her zaman.

d. 93b/2

daḳīqa: Dakika, an, zaman.

d. 16b/4

ḍalāl: Doğru yoldan sapma.

ḍ.+ıla 98a/6

damad: Güveyi, damat.

d. 87a/2

dāne: Tane.

d. 38b/4, 51a/2, 51a/11, 51b/4

daniş-: Danışmak.

d.-maya 81b/1, 81b/2

dar: Geniş olmayan, dar.

d. 55a/3	d.-mişler 40a/8, 52b/10
dārū's-selām: Barış ve huzur yurdu, cennet.	d.-mişlerdür 62a/3, 67b/1, 86a/2, 93a/7, 103a/2
d.+da 32a/7	d.-di 19a/11, 19b/7, 65b/5, 65b/8, 111a/7
da'vet: Çağırma, çağrı, davet.	d.-medi 65b/5
d. 84a/5	d.-sün 84b/11
d. eden 83b/9	d.-se 19a/5, 63a/1, 66b/6, 78a/8, 78a/10, 87b/7, 87b/10
d. edene 83b/2	d.-seler 52a/3, 106a/6
d. edünj 106a/5, 106a/7	d.-meseler 106a/7
d. etmedin 103b/5	d.-yesin 90a/6, 112a/9
d. etmegiçün 12b/5	d.-ye 13a/5, 13b/1, 19a/6, 19a/8, 19a/9, 20a/7, 22a/3, 22a/9, 24b/11, 25a/2, 25a/3, 25a/4, 32a/9, 34b/5, 35b/4, 37b/5, 38a/5, 38a/10, 43b/4, 48a/8, 48a/9, 48a/10, 53b/8, 53b/11, 54b/2, 55b/8, 55b/9, 58b/9, 59a/9, 59b/10, 60b/10, 61a/5, 61a/7, 61b/4, 62b/7, 62b/8, 65a/3, 65b/3, 66b/5, 66b/7, 66b/8, 66b/9, 71a/11, 71b/10, 72a/1, 72b/11, 73a/11, 75a/1, 77b/1, 77b/2, 77b/11, 80b/8, 81b/5, 82b/7, 84a/11, 90a/5, 98b/2, 110a/4, 110b/8
d. etmeyince 99a/4	d.-meye 5b/9, 10b/8, 30b/8, 33a/2, 33a/11, 39b/5, 44b/8, 48a/11, 61a/6, 63a/9, 65a/2, 65a/3, 65a/8, 65b/2, 65b/3, 65b/4, 66b/9, 72b/5, 74a/11, 78a/2, 78a/3, 78a/4, 78a/6, 78b/3, 88b/3, 92a/3, 95b/2, 97b/7, 102, 108b/10
d. etse 84a/7	d.-meyeler 87b/1, 90a/7
d.+e 40a/1, 83b/3, 83b/8	
d.+ine 102a/8, 103b/4	
da'vici: Dava eden kimse, davacı.	
d.+ye 103a/9	
dāvud: İsrailoğulları'na gönderilen peygamberlerden biri.	
d. 39a/7, 46b/3	
dā'vud: bk. dāvud	
d. 39a/6	
dāyim: bk. dā'im.	
d. 12a/9, 18a/4, 47b/10, 56a/7, 72b/2, 76a/6, 81b/5, 93a/1, 98a/8, 101a/11, 107b/10	
d. ola 32b/6	
dè-: Demek, söylemek.	
d. 64a/11, 82b/2	
d.-r 70a/10	
d.-rler 42b/1, 89a/1, 113b/1	
d.-miş 26b/10	

d.-düginleyin 70a/6	d. etmegiçün 52b/10, 110b/10
d.-yene 66b/6	d. etmekde 101b/6
d.-dügi 24b/11, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 28a/6, 35a/7	d. ola 11b/1
d.-dükden 75a/1	def`a: Kere, kez, defa.
d.-dügümüz 5a/6, 11a/1, 20a/7, 20a/8, 92b/2	d. 69b/5, 107a/10
d.-düklerümüzi 5a/3	d.da 54a/1, 77a/11, 77b/2, 94b/1
d.-dükleri 70a/8, 115a/5	def`aten: Bir defada, birden.
d.-rdi 84b/11, 101b/8, 101b/10, 101b/11	d. 59a/5
d.-ridi 52b/3, 64b/10	defn: Gömme, gömülme.
d.-rise 5a/7	d. etdikleri 116b/7
d.-rse 24b/9, 91b/11	d. etmeyince 115b/9
d.-rlerdi 82a/2	d. etmek 111b/11
d.-mek 24b/9, 63b/11, 114b/3	d. etmekde 115b/10
d.-megile 62a/6	deg-: Değmek, ulaşmak.
d.-mekden 100a/2, 108b/6, 108b/7	d.-memişdür 38b/5
dëyü: Diye.	d.-se 91a/4
d. 7a/8, 13b/10, 38a/5, 52b/2, 52b/3, 61b/9, 63b/11, 64a/2, 97b/5, 100b/9, 101b/10, 107b/10, 108b/9, 109a/8	d.-icek 91a/5
d.yüp 13a/9, 67b/4, 71a/9, 80a/5, 99b/8	degenek: Değnek, sopa.
d.yüpdürürler 80a/5, 104a/7, 113a/8	d.+ile 60a/9
deccâl: Kıyametten az evvel çıkacak ve Hz. İsa tarafından öldürülecek olan yalancı ve sahtekâr şahıs.	degin: Kadar, dek.
d. 30b/3	d. 4a/4, 5b/2, 19b/1, 33a/5, 41a/6, 42a/11, 43b/9, 44a/7, 46a/5, 56b/2, 67b/4, 83a/10, 84b/5, 84b/8, 84b/9, 105a/8, 111a/3, 113a/9
def`i: Öteye itme, savma, savulma.	d. idi 54b/6
d. êde 74b/5, 76a/4	degin-: Ulaşmak, vasıl olmak.
d. êder 50b/9, 57a/3	d.-e 106a/11
	degir: Değer.
	d.+di 107a/10
	degir-: Dokundurmak.
	d.-meye 49a/1
	degirmen: Değirmen.

d. 92b/6	d.+e 73b/4
d.+ine 47a/2	d.+den 104b/2
degşür-: Değiştirmek.	depele-: Ezmek, öldürmek.
d.-di 90a/3	d.-miş 65a/5
d.-e 29a/4	d.-yene 53a/5
d.-eler 104a/5	d.-mek 63a/10
d.-ürdi 89b/10	depred-: Kımıldatmak, yerinden oynatmak.
d.-mek 89b/11	d.-ürler 115a/5
degül: Değil. (Olumsuzluk edatı)	depren-: Hareket etmek.
d. 24b/4	d.-e 37a/7, 49a/10, 72b/1, 75a/10, 91a/11, 91b/9, 99a/1
d.+dür 9b/8, 13a/8, 21b/7, 82b/4, 108a/2	d.-meyüp 107a/1
d.+se 16b/1, 94a/1	d.-ürlerse 82b/7
degür: bk. degir.	d.-mekde 106b/10
d.+üñ 111a/7	der: Ter.
dekli: Eşit, benzer.	d.+i 44b/9
d.+nden 75a/11	derecāt: Dereceler, basamaklar, katlar.
delālet: İz, işaret.	d.+dur 107b/11
d. ēder 91b/2	derece: Basamak, aşama, rütbe, mertebe.
d. eyler 55a/10	d.36b/8
delü: Deli.	d.+leri 14b/9
d.+sin 101b/11	deri: Deri, cilt, ten.
d.+leri 26a/9	d.+si 15b/3, 59a/7
delük, -ge: Delik.	d.+sin 51b/11
d.+e 22b/8	d.+sine 16b/6
demürçi: Demirci.	d.+lerünüz 16a/11
d.+yidi 46b/3	dêril-: Toplanmak, bir araya gelmek.
dênil-: Denilmek, söylenmek.	d.-üp 72a/6
d.-e 33b/6	deriñ: Derin.
deñiz: Deniz.	d. 62a/10
d. 73a/8	
d.+iñ 73a/9	

derle-: Terlemek.	d.+de 105a/10
d.-mekdür 114a/6	d.+si 105b/1
dervişâne: Derviş olana yakışacak	d.+sin 105a/11
sûrette dervişçesine.	d.+siyile 105a/11
d. 55a/10	devlüngeç: Çaylak türünden bir alıcı
dervîş: Fakir, ihtiyaç sahibi kimse.	kuş.
d. 42b/5, 102a/10	d. 99b/1
d.+e 44b/9	dévşür-: bk. degşür-.
d.+lerile 75b/2	d.-e 48b/8, 50a/5, 53b/6, 65b/9
dervîşlik: Fakirlik.	dırnağ, -ğı: Tırnak.
d.+den 92a/7	d. 108a/1
derzi: Terzi.	d.+dan 57b/9
d.+yidi 46b/3	d.+ın 30a/9, 43b/9, 57b/8, 58a/1
dest-namâz: Abdest.	dik-: Dikmek.
d. 22a/1, 22b/7, 22b/8, 23b/1, 77b/8	d.-e 22a/10, 27b/10, 46a/5, 47b/8,
destür: İzin, müsaade, ruhsat.	d.-üp 30b/9, 99a/8
d. 66a/9, 66a/10, 67a/2, 77a/11,	d.-erdi 69b/2
77b/1, 77b/3, 79b/1, 83a/9, 92b/1,	d.-meye 14a/5
92b/8, 113a/10	d.-mek 36a/10
d.+ıla 49b/8, 72a/3, 85a/7	dike dike: Dikkatli, dik dik.
d.+ıyıla 24b/7, 50b/1, 54a/10, 66b/2,	d.112a/3
84a/6	diken: Diken.
d.+larıyıla 78b/11	d. 36a/1, 42b/8
destürsuz: İzinsiz.	dikkat-i nazar: Bakış inceliği.
d. 77a/9, 84b/8, 95a/1	d.+ın êde 9b/11
destürinsuz: bk. destürsuz.	dil: Dil, lisan.
d. 40a/3, 92a/1	d.+de ola 10b/4
devâ: İlaç, çare.	d.+i 62a/8
d. olur 52b/3	d.+iyile 5a/3, 5a/7, 75b/8, 92a/8,
d.+dan 54a/4	100a/3
deve: Deve.	d.+in 5b/10, 37b/6
d. 41a/2, 105b/2	d.+ini 62a/3, 74b/1

d.+ine 28b/1	d.-mezse 50a/2
d.+inde iken 113b/5	d.-mek 36b/2, 38a/10, 40a/7
d.+inden 10a/3, 38b/9, 56a/9, 67a/5, 92a/2	d.-megün 36b/9
d.+ince 2a/4	d.-mekde 37a/7
dile-: Dilemek, istemek, talep etmek.	d.-mekle 37b/10
d. 37a/8	dileg: Dilek, istek, arzu.
d.-r 33b/5, 49a/8, 118b/5	d.+i 33b/7
d.-di 21a/6	dilkü: Tilki.
d.-se 25a/7, 35a/11, 41b/3, 52a/5, 52a/7, 53a/2, 53b/7, 54a/6, 54a/8, 57b/11, 61a/6, 61b/9, 61b/11, 62b/6, 63b/8, 73a/3, 79a/11, 85a/4, 86a/9, 87a/8, 88b/6	d.107a/5
d.-ye 12a/3, 25a/5, 26a/2, 33a/7, 33a/11, 33b/3, 37a/4, 38b/6, 41b/7, 53b/8, 53b/11, 66a/9, 66a/10, 67a/7, 68b/1, 74b/9, 77a/11, 78b/3, 79b/1, 81a/11, 81b/4, 98a/8, 105b/8	dilsüz: Dilsiz, konuşamayan, lâl. d. olduğu 88a/5
d.-meye 18a/6, 33a/10, 36b/11, 37a/3, 50a/4, 80a/9, 86b/5, 92a/7, 93b/7, 112b/11	dimāg: Beyin, akıl, şuur. d.+uñ 52b/7
d.-dükden 86b/5	dīn: Din, inanç. d. 2a/3, 5b/5, 7a/1, 7a/2, 9a/7, 9b/11, 66a/8, 81b/4, 97a/9, 104a/8
d.-yü 35b/4	d.+ile 104a/7
d.-medin 37a/5	d.+üñ 24a/5
d.-dügi 33a/1, 39a/1, 50a/4, 50a/5, 86a/6, 86a/8	d.+i 9b/1, 9b/2, 12b/5
d.-yeni 35a/11	d.+e 11a/7, 12a/2, 13b/6, 14a/4, 14a/8
d.-yene 72b/5	d.+de 4b/3, 98a/7, 103a/10
d.-rseñ 36b/10	d.+den 4b/9
d.-rse 5b/1, 5b/2, 50a/2, 68a/1, 69b/5, 82b/2, 84b/10, 107b/4	d.+i 76b/11, 102b/10
	d.+in 70b/6, 90b/6
	d.+ine 64a/1
	d.+ünüz 70b/1
	din: bk. dīn. d.+i 75a/7
	d.+de 26a/5
	d.+den 6a/3
	d.+inün 75b/11

dinlü: Dinî inancı olan.	d.-se 3b/2, 3b/3
d. 75a/7	d.-e 112b/10
dindâr: Dinî inancı güçlü olan.	dirlik: Dirlik, düzen, yaşayış.
d. 85b/6, 86a/1	d. 93a/4
d. ola 12b/2	dirsek,-gi: Dirsek.
diñle-: Dinlemek.	d.+in 69b/1
d.-dügi 17a/11	diş: Diş.
d.-yen 19a/5, 19a/8	d. 111b/6, 112b/5
d.-yene 2a/10	d.+iyile 57b/10
d.-mekden 65b/8	d.+ini 50a/8
diñlendür-: Dinlendirmek.	d.+lerin 50a/8
d.-e 53b/6	dişi: Dişi.
dip,-bi: Bir şeyin en alt bölümü.	d.109a/1, 109a/2
d.+inde 22b/9, 22b/10, 84b/11	d.+lerden 91a/7
d.+inden 22b/4, 60a/3	dit-: Dağıtmak, parçalamak.
dirhem: Gümüş para.	d.-mezdi 106b/1
d.107a/10	ditre-: Titremek.
d.+den 86b/3	d.-r 15b/3, 64a/9
diri: Diri, canlı.	dîvâr: Duvar.
d.+ken 41a/11	d. 60b/4
diri diri: Canlı canlı.	d.+uñ 60a/2
d. olalar 95a/8	d.+a 58a/11, 85a/9
diriğ: Esirgeme.	d.+da 20b/6
d. ètmeye 13a/3, 72a/9	d.+ı 84b/11
diril-: Dirilmek.	d.+larına 59a/7
d.-di 69a/6	diz: Diz.
d.-e 40b/11, 74a/10	d.+i 28b/9, 28b/11, 33b/4, 66a/8,
d.-meye 24a/7	112a/2
d.-mek 74a/10	d.+in 30b/9, 47b/9
d.-megün 74a/9	dizil-: Dizilmek, sıralanmak.
dirilt-, de: Diriltmek.	d.-eceedür 94b/8
d.-miş 3b/3	dolan-: Dolanmak.

d.-a 28b/8	d.-mekden 93a/8, 99b/9
dost: Dost, arkadaş.	dögül-: 1. Dövülmek.
d. 76b/10, 77b/7, 77b/9, 77b/10, 77b/11, 78a/4, 98b/9	d.-mekden 93a/9
d. olduğu 77a/3	2. Kabuğu temizlenmek.
d. ise 84a/8	d.-mişce 82b/4
d.+uçün 36b/1	dök-: Dökmek, akıtmak.
d.+uñ 77b/10	d.-er 87b/4
d.+a 76b/8, 76b/10, 77b/11, 78a/5	d.-e 23b/9, 41b/7
d.+ı 76b/8	d.-erdi 57a/9
d.+ına 44a/11	d.-mek 58b/5
d.+ından 76a/4	dökil-: Dökülmek, saçılmak.
d.+lar 79a/5	d.-mekden 68b/4
d.+lara 41a/1	dön-: 1. Yönelmek.
d.+lardan 113b/7	d.-e 27a/3, 29a/2
d.+ları 61b/3, 81b/8	d.-meye 29a/3
d.+larıyla 40b/11, 78b/4	d.-mek 113a/1
d.+larına 42b/10, 71a/9, 96a/7, 96a/9	2. Geri gelmek, geri gitmek.
d.+larıñuzı 76b/9	d.-er 63b/1
d.+larıñuzı 76b/7	d.-e 118a/3
dostlık, -ğa: Dostluk, arkadaşlık.	d.-meye 106b/8
d. 76b/4, 76b/5, 76b/10	d.-meyeler 115b/10
d. ètmeye 77b/10	d.-dügi 74a/5
d.+uñ 76b/4	d.-megi 74a/3
d.+a 77b/8	3. Kendini bir yandan bir yana çevirmek.
d.+ın 79b/10	d.-e 69b/9
dög-: Dövmek, vurmak.	4. Düşüncesini değiştirmek.
d.-e 91a/4	d.-e 101b/10
d.-se 74a/11, 93b/3	dönder-: bk. döndür-.
d.-meye 83a/7, 93a/1, 97a/3, 97b/5, 97b/6	d.-i 52a/5
d.-meyeler 26a/11	döndür-: Döndürmek, tersine çevirmek, değiştirmek, yenilemek.

- d.-e 44b/7, 49a/2, 57a/2, 60b/2
d.-eler 115b/10
d.-ürse 44b/7
d.-mek 14a/6
- dördüncü: Dördüncü.
d. 89a/6, 98b/2, 99b/8, 102b/5
d.+de 116a/7
- dört, -dü: Dört.
d. 26b/10, 28b/2, 77a/2, 77b/3, 82a/2,
86a/2, 86a/3, 86b/2, 87a/2, 102b/4,
103b/2, 108b/5, 112a/3, 114a/2,
115b/1
d.+üñ 50a/3
d.+den 50a/3, 86b/8
- döşe-: Döşemek, sermek, yaymak,
açmak.
d.-ye 25b/4, 25b/5
d.-meye 25b/3
- döşek, -gi: Yatak.
d. 56b/3, 67b/2, 77b/5, 110b/10,
112b/6
d. eylemeye 59a/7
d.+de 56b/2
d.+den 56b/2
d.+i 66b/11
d.+in 66b/5, 91a/6
d.+inde 107b/6
d.+inden 92a/1
d.+ler 25b/3
- du'â: Dua, Allah'a yalvarma, yakarış.
d. 18b/7, 25a/5, 29a/2, 29a/7, 30b/11,
32b/8, 33b/1, 33b/2, 33b/6, 41b/10,
68b/1
d.+dur 89b/6
d. ède 6b/10, 11b/8, 27b/2, 30b/4,
34a/7, 34a/8, 35a/5, 38b/6, 41b/6,
48a/6, 50a/10, 52a/10, 53b/8, 63b/3,
68a/11, 79b/11, 80b/11, 91b/1,
96b/11, 112a/9, 112a/11, 113b/9,
118a/3, 118a/4
d. èdecek 34a/6
d. èdeler 87a/11
d. èder 6b/11
d. èderdi 95b/8, 95b/9, 109a/10
d. èderler 112a/10
d. èdicek 33a/8
d. èdüp 33a/7
d. ètmegi 29a/6
d. ètmek 36b/2, 84a/10
d. ètmekden 77a/7
d. ètmemek 104a/2
d. ètmeye 34b/9, 76a/11, 91b/2
d. ètse 33b/2, 65a/11
d. eyleye 103b/9
d. kılmağı 26a/2
d.+yıçün 26a/5
d.+yıla 26a/7
d.+nuñ 2a/12, 32a/9, 32b/7, 32b/9,
33a/5, 34a/10, 34b/2, 34b/4
d.yı 30b/10, 33b/1, 34a/2, 34a/11,
55b/5, 71b/7, 73a/2, 109a/8, 115b/8,
116b/3, 116b/8, 116b/11

d.+ya 31b/4, 33a/4, 68a/3, 100b/2
d.+da 33a/2, 33a/9, 33b/1, 33b/3,
33b/5, 33b/6, 33b/7
d.+dan 33a/6, 35b/6, 108b/10, 118a/6
d.+m 33a/2
d.+sı 32b/10, 34b/6, 40a/7
d.+sında 18b/6, 18b/8
d.+sından 34b/7, 91b/5
d.+lar 107b/8
d.+ları 99b/5
du'āsuz: Duasız.
d. 34a/1
dudağ: Dudak.
d.+ların 50b/3
duḥān: Kur'an-ı Kerim'in 44. sūresi.
d. 30b/2
dur-: 1. Yaşamak.
d.-duğı 12b/3,
2. Durmak, beklemek, kalmak.
d.-mış 23a/10
d.-maya 41b/4
d.-duğda 41b/4
d.-ursa 75a/5
d.-mağda 61b/6, 107a/2
3. Namaza durmak, başlamak.
d.-a 27a/4
d.-duğı 28b/4
4. Vaziyet almak.
d.-maya 44b/5
durgur-: Kaldırmak, ayakta tutmak.
d.-maya 97b/4
durugel-: Kıyam etmek, ayağa kalmak.

d.-e 28b/11, 68b/3
d. -mek 115b/1
dut-: 1. Elde bulundurmak, ele almak.
d.-arlar 16a/1
d.-sa 21a/10
2. Uymak, itaat etmek.
d.-uñ 2b/11
d.-alar 3a/7
d.-mağ 3a/7
3. Üstün saymak, efdal addetmek.
d.-a 12a/3
d.-maya 20b/8
d.-mağdur 3a/10
4. Saklamak, muhafaza etmek.
d.-a 5b/10
d.-ardı 61b/9
5. Benimsemek.
d.-a 10a/1
d.-arsa 9b/11
6. Herhangi bir durumda kalmasını
sağlamak.
d.-maya 28b/5
7. Herhangi bir durumda
bulundurmak.
d.-mağdur 32b/11
8. Oruç tutmak.
d.-a 38a/6, 39b/4
d.-maya 39b/6
d.-duğı 38b/11, 39b/3
d.-dışa 39b/3
9. Hizmetine almak veya kiralamak.
d.-maya 41a/2

10. Muamele etmek.	dünyâ: Dünya, içinde yaşadığımız alem.
d.-a 20b/8, 44b/6, 91a/5	d.14a/6, 15a/1, 17a/10, 23a/6, 26a/8,
11. Kullanmak.	28a/8, 30a/5, 40b/6, 68a/6, 85b/7,
d.-alar 53a/10	112b/7, 112b/9, 118b/5
d.-maya 56b/3,	d.+ya 2a/6, 8a/10, 8a/11, 12b/3
12. Elde etmek, iltizam etmek.	d.+da 14b/8, 104a/11, 105b/3,
d.-arlar 55b/9	113b/9, 113b/11
13. Kurmak.	d.+dan 6a/3, 40b/9, 58a/9, 63b/7,
d.-mağ 117b/4	104a/11, 112b/8, 113a/11, 113b/7
düğün: Düğün.	d.+sı 37a/1
d.+de 86b/11	dür-: Dürmek, katlamak.
düğün: bk. düğün.	d.-e 56a/8
d. 87a/1	dürlü: Türlü, çeşit, muhtelif.
d.+de 86b/9	d.5b/1, 33a/9, 35a/6, 39a/3, 48b/6,
dükân: Dükkan, içinde öteberi satılan	49b/10, 52a/4, 82a/11, 82b/2, 99a/9
oda, yer.	d.+dür 77a/2
d.+ın 46a/3, 46a/5	d.+si 87b/2
dükeli: Hep, hepsi, bütün, cümle,	d.+sin 112b/5
herkes.	dürlü dürlü: Türlü türlü, çeşit çeşit.
d. 79b/4, 82b/6, 106b/7, 109a/8,	d. 25b/3
111b/2	dürre ur-: (?)
düken-: Tükenmek.	d.-dı 20b/1
d.-mez 14b/5	dürr: İnci.
dülbend: Tülbend.	d.+leri 12b/11
d. 54b/9	dürt-: 1. Değmek dokunmak
d.+ün 54b/10	d.-e 30b/6
dün: Gece.	2. Sürmek.
d. 29a/11	d.-e 57a/8
dün buçuğı: Gece yarısı.	d.-erdi 57a/11
d.+ndan 73a/6	d.-mek 85a/2
dünle: Geceleyin.	dürtin-: Sürünmek, sürmek.
d. 68a/7, 69a/9, 69b/4, 69b/5, 73a/11	d.-e 31a/6

d.-mek 58a/4	düşmen: bk. düşmān
d.-mezdi 58a/4	d. 20b/8, 98b/9, 105b/9
dürtün-: bk. dürtin-.	d.+ile 105b/6
d.-se 57a/8	d.+üñ 105b/7
d.-e 92a/4	d.+e 106b/7
d.-mek 58a/3	d.+den 71b/7
düş: Rüya.	d.+ine 107a/5
d. 67a/2, 69b/5, 70a/1	d.+lerüñüze 35a/8
d.+ise 70a/3	düşmenlik: Düşmanlık.
d.+üñ 70a/1	d. 76b/5
d.+i 69b/10, 70a/7	düşür-: Düşürmek.
d.+de 70a/9, 70a/10	d.-meye 51b/4
d.+den 69b/8	düşvār: Güç, zor, çetin.
d.+in 70a/5	d. olsa 81a/3
d.+ini 70a/2	düşvārlik, -ğa: Zorluk.
d.+inde 67b/6, 68a/2, 69b/6, 70a/4	d.+a 110a/5
düş-: Düşmek.	düz: Düz, doğru.
d. 91b/11	d. 27a/7, 28b/7
d.-miş 21a/1, 94a/8	düz-: Dizmek, yapmak, tertip etmek,
d.-di 21a/7	hazırlamak.
d.-icek 3b/8	d.-erdi 46b/6
d.-se 7b/2, 94b/10, 111a/3	d.-megiçün 58b/6
d.-meye 17b/8, 58b/1, 82a/9	düzen: Yöntem, tertip, nizam.
d.-medin 33a/5	d.+idür 10b/9
d.-en 14a/10, 50a/5, 50a/6	d.+ine 95a/2
d.-erse 48a/4	düzen-: Hazırlamak.
dü-şenbe: Haftanın ikinci günü,	d.-mek 105a/4
pazartesi.	düzin-: Süslenmek.
d. 11b/6, 39a/9, 70b/9	d.-e 87a/3, 92a/11
düşmān: Düşman.	d.-üp 77b/7
d.+a 105b/6	düzün-: bk. düzin-.
d.+larıyla 6b/7	d.-üp 92a/4

E

- ebā bekir: Ebubekir, dört halifeden birincisi.
e. 65b/6, 65b/7
- ebū bekir: bk. ebā bekir
e. 61b/8, 64b/11, 65a/1, 65b/7
e.+le 70a/7
- ebū bekr: bk. ebā bekir
e. +e 65b/6
- ebī ḥanīfe: Ebu Hanife, Hanefî mezhebinin kurucusu.
e.+ye 100b/8
- ebū hureyrete: Ebu Hureyre, sahabeden bir zat.
e. 95b/7
- ebū süleymān dārānī: Sekizinci asırda Şam'da yaşamış veli bir zat.
e. 16a/1
- ebu'l-ḳāsim: Kasım babası, peygamberimizin künyesi.
e.+dur 90a/7
- ebu'l-mekārimi çirāğ beg: Özel isim, eser bu şahsın isteği üzerine tercüme edilmiştir.
e. 2a/1
- ebu'z-ziyafān: Konuklar babası, Hz. İbrahim'in künyesi.
e. 82a/1
- ecel: Ecel, ömrün sonu.
e. 6b/2, 10b/9
- e.+i 106b/5, 112b/3
e.+e 106b/5
- ecnebiye: Yabancı.
e. 94b/9
- ecr: Sevap.
e.+i 41a/7
- edā: Söyleyiş.
e.+sına 17b/6
e.+sından 17b/7
- edeb: Edep, haya, terbiye, güzel ahlak.
e. 93b/3
e. êtdi 97a/6
e.+ile 49a/10
e.+i 64b/10
e.+e 66a/3, 75b/8
e.+de 86a/4
e.+den 33a/10
e.+iyile 90b/7
- e.+in 20a/10
e.+inden 88a/9
e.+indendür 17a/5
e.+lerden 90b/2
e.+leri 20a/7, 32b/9, 87b/2
e.+lerin 14a/11, 15a/2, 36b/9, 66b/10, 81b/9, 85b/4
e.+lerinden 97a/10
- edeb-: Terbiye etmek.
e.-se 93b/4
e.-ye 90b/7
- edik, -gi: Çizme.
e.+i 56b/5
- edin-: Edinmek.

è.-se 57a/4	47a/8, 47b/9, 48a/4, 49b/2, 51b/6,
e.-mek 56b/11	53a/2, 54a/9, 55a/10, 56a/7, 57b/7,
ednâ: Pek aşağı, en bayağı.	59a/8, 59b/5, 60b/2, 60b/6, 60b/9,
e. 5b/5, 75a/7	61a/5, 63a/5, 63b/6, 63b/8, 64a/1,
e.+ıuz 9a/10	64a/2, 66a/2, 66a/6, 66b/2, 66b/4,
edük: bk. edik.	66b/7, 66b/8, 67a/8, 68b/1, 69b/5,
e. 56b/4, 56b/10	69b/7, 70b/6, 71b/9, 72a/8, 72a/10,
e.+ile 56b/6	72a/11, 75b/11, 77b/3, 79a/1, 79a/2,
e.+lerin 56b/7	80b/4, 80b/5, 80b/7, 80b/10, 81a/2,
edviye: İlaçlar.	81a/8, 81a/9, 81b/7, 82b/1, 82b/5,
e.+lerden 71b/4	82b/6, 83a/11, 84a/7, 84b/7, 85a/7,
efđal: Daha faziletli, en âlâ, en üstün.	85a/8, 85a/11, 85b/6, 86b/11, 87b/11,
e. 11a/7, 25a/11	88b/5, 90b/7, 91b/11, 92a/6, 92a/10,
e.+dur 25b/4	92b/1, 92b/9, 93b/11, 94a/1, 94a/11,
e.+ı 24a/4, 32a/2, 34b/2	95a/1, 96a/5, 96b/4, 97a/1, 97a/10,
e.+ın 62a/7	97a/11, 97b/1, 97b/2, 97b/7, 98a/8,
efendi: Amir, sahip.	98b/2, 100a/8, 100b/1, 102a/7,
e. 97b/6	102b/11, 103a/1, 103a/10, 106a/5,
eflah: Daha felah bulan, kurtulan,	106a/7, 106a/8, 106a/9, 106b/1,
selamete çıkan.	111a/8, 111b/3, 114b/8, 114b/11,
e. 90a/4	115a/5, 115a/6, 115b/1, 117a/7,
eg-: Eğmek.	117b/2, 118b/1
e.-meye 62a/10	egerçi: Her ne kadar.
eger: Eğer, şayet.	e. 2b/6, 9a/2, 15b/9, 21a/5, 66a/11,
e. 8b/3, 8b/4, 10a/2, 11b/7, 11b/11,	70a/3, 77a/2, 84a/3, 96a/1, 100a/9,
12a/4, 12b/3, 16a/9, 16a/11, 21a/10,	100a/10, 104a/2, 107b/6
22b/6, 22b/7, 24a/1, 24b/8, 26b/3,	egirt-: Kuşatmak, muhasara etmek.
27a/6, 27a/11, 27b/9, 28b/3, 29a/2,	e.-menüz 106a/5
29a/6, 29b/3, 30b/1, 32b/6, 32b/10,	egle-: Geçıştirmek, vakit geçirtmek,
33a/9, 33b/7, 35a/10, 35b/3, 38a/7,	oyalamak.
38b/3, 40a/1, 40b/2, 41b/3, 43a/5,	e.-meye 86a/10, 86b/4
44a/6, 44b/7, 44b/11, 46a/6, 47a/5,	e.-medin 82a/6

eglen-: Vakit geçirmek, beklemek,
oyalanmak.

e.-se 33b/7

e.-e 24b/4, 28b/7, 31a/2, 77b/2, 77b/3

e.-meye 38b/1, 83a/9

e.-medin 22b/8

eḥbār: Haber, söylentiler.

e.-i meşhūra 13b/7

ehl: 1. Sahip, malik.

e.-i başiretden 18b/1

e.-i bid'at 4b/7

e.-i bid'atıla 7b/5

e.-i bid'atuñ 7b/8

e.-i bid'atı 8a/1

e.-i bid'ata 7b/10

e.-i ĩmān 38a/6

e.-i takva 48a/3

e.-i tama' 102b/9

e.+idür 77a/1

e.+iyile 79a/7

e.+inüñ 2b/2

e.+ini 78b/9

e.+ine 6a/6, 6a/7, 35a/10, 73a/4,

74b/6, 76a/9, 98b/9

e.+inden 7b/4, 37a/4,

2. Topluluk, cemaat.

e.-i cennetdür 5a/8

e.-i fazl 102b/8

e.-i ḥaḳīḳat 92b/3

e.-i ḥayır 114a/2

e.-i 'ilmile 48a/3, 79a/7, 102b/8,

103a/7

e.-i islām 42b/9

e.-i islāma 60b/2

e.-i islāmdan 6b/9

e.-i kıble 5b/10

e.-i kıbleden 6b/5, 115a/7

e.-i kitāb 61a/4

e.-i ḳur'ānuñ 16b/7

e.-i ḳur'āna 14b/7

e.-i meclis 79a/4

e.+i 6a/7, 6a/8, 16a/3, 79b/6

e.+içün 36b/2

e.+inüñ 46b/9

e.+ini 16a/2, 16b/10

e.+ine 60b/6

e.+inden 37a/4

3. Aile, karı-kocadan her biri.

e. 91b/8

e.+üñ 65a/8

e.+i 110b/1, 113b/8

e.+ini 18b/5, 71a/10

e.+ine 34b/9, 36a/9, 41a/1, 74a/2,

74a/3, 74a/5, 85a/5, 91b/8, 91b/9

e.+inden 34a/4, 104b/9

4. Bir işte yetkili olan, erbap.

e.+i 26a/8

e.+in 13a/3

e.+ine 12b/10

ehl-i beyt: 1. Peygamberimizin yakın
akrabaları.

e. +i 32b/1

2. Hane halkı, aile.

e. +i 80a/1, 80a/2, 93b/3

e. +ine 60b/8	e.+ümden gelmez 94a/5
ek-: Ekmek, tohum atmak.	e.+ümden gelen 94a/5
e.-mek 36a/11	e.+ünjü 109a/6
ekābir: Rütbece, görgü ve faziletçe	e.+ünjden gelür 94a/6
büyük olanlar, devlet ricali.	e.+i 21b/8, 28b/10, 65b/10
e.+den 93a/2	e.+iyile 22b/4, 22b/5, 23b/10, 35b/7,
ekin: Tahıl, buğday.	43a/5, 48b/1, 48b/4, 48b/8, 53b/7,
e. 36a/10	60a/10, 61a/3, 95b/11, 100a/3,
e.+çün 59b/1	103b/10, 109a/4, 109a/10, 115a/1
e.+e 104a/6	e.+iyile ede 82a/11
ekinci: Çiftçi.	e.+in 23b/7, 24b/2, 33b/6, 48a/6,
e.+yidi 46b/4	48b/11, 49a/3, 49b/1, 50b/2, 61a/10,
ekşer: Çoğunluk.	61a/11, 76a/8, 92a/11, 112a/8
e. 16a/2, 39a/11, 40a/7, 66a/5	e.+inünj 57a/1, 58a/2
eksil-: Eksilmek, azalmak.	e.+ini 23a/3, 33b/5, 67a/4, 82b/6,
e.-meye 25b/7	97a/10
e.-en 108a/1	e.+ine 3b/9, 21a/6, 44b/9, 48b/3,
eksilt-: Eksiltmek, azaltmak.	48b/4, 53b/7, 60a/10, 77a/6, 82a/4,
e.-se 108a/1	94b/5, 108b/8, 112a/8
eksük, -gi: Eksik, tam olmayan.	e.+inde 50b/2, 52a/5, 94a/6
e. 13b/2, 69b/11, 75a/9, 84a/9, 97b/2	e.+indeki 75a/2
e. olsa 29a/3,	e.+inden 10a/3, 38b/9, 41b/3, 44b/3,
e. olmaz 46a/6	50a/6, 61a/10
e.+i olsa 29a/11	e.+inden gelmez 92a/8
e.+in 78a/8	e.+inden geldüince 25b/4
el: El, tutma organı.	e.+inden geldükce 48a/1, 82a/5,
e. 47a/2, 47b/3, 106b/9	92a/10
e.+den 7a/9, 30a/6, 44a/6, 77b/9	e.+inden gelenden 82a/9
e.+den gele 7b/9	e.+inden gelürse 24b/8, 40b/10,
e.+den geldükce 22a/4, 47b/11,	51b/6
84a/1, 98a/4, 108a/7	e.+ünjüz 112a/8
e.+ümden gelür 93a/5	e.+lerin 33b/3, 60a/1

- e.+lerine 67a/11
- elbette: Kat'i olarak, mutlaka.
- e. 54a/11
- elek: Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak için kullanılan, tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş, gözenekli tel, kıl, bez vb.nden oluşan araç.
- e. 47a/1
- elem neşrah leke: İnşirah sûresi. Kur'an-ı Kerim'in 94. sûresi.
- e. 57b/2
- el-kehf: Kehf sûresi. Kur'an-ı Kerim'in 18. sûresi.
- e. 30b/3
- emānet: Emanet.
- e. 66b/1
- e.+i 76b/11, 102b/10
- e.+idür 90b/5
- e.+in 79a/9
- emeg: Emek.
- e.+in 21b/8
- emîn: Emniyet sahibi, korkusuz.
- e. eder 51b/5
- e. olur 51a/7
- e. ola 12b/2, 13a/6, 30b/3, 38b/9, 51a/9, 57b/1, 58a/1, 74a/2, 81b/6
- e. olmaya 13a/9
- e. olmağičün 71b/5
- eminlik: Emin olma durumu.
- è. 13a/7
- emîr: Bir kavmin, bir şehrin başı.
- e. edineler 72a/5
- emîre'l-mü'minîn: Müminlerin emiri, halife.
- e. 19a/9, 102b/3, 109a/5
- emîrû'l-mü'minîn: bk. emîre'l-mü'minîn
- e. 20a/11
- e.+e 70b/9, 109b/1, 111a/6
- emnu: Korkusuzluk, eminlik.
- e. 7b/11
- emr: Emir, buyruk.
- e.+iyile 103b/2
- e.+ine 2b/5, 72a/6, 95a/10
- emr-i ma'rûf: Bilinen, uyulması gereken şeriat emirleri.
- e. 60a/4, 61b/10, 99b/2, 99b/3, 99b/9, 99b/11, 100a/6, 100a/7, 100a/9, 100a/10
- e. etmekde 100a/11
- e. +uñ 99b/4, 100a/4
- e. +ı 99b/8
- emşâl: Örnekler, eş, benzer.
- e.+ine 15a/10
- emzür-: Emzirmek.
- e.-e 89b/3, 89b/4
- e.-en 89b/4
- enâr: Nar.
- e. 50a/9, 51b/2, 51b/3
- enbiyâ: Peygamberler.
- e. 55a/4
- encir: İncir.

e. 51b/5
endām: Vücut, beden.
e.+ı 56b/1
endaze: Ölçü, mertebe.
e.+den 77a/5
enes bin mâlik: Sahabeden bir zat.
e. 15b/10
eṅek, -gi: Çene, çene kemiği.
e. 111a/7
eṅse: Ense, boynun arkası.
e. 111b/7
epsem: Suskun, susma.
e. 30b/8, 61b/6, 61b/11, 65b/9,
65b/10, 83a/5, 93b/5, 113a/11
e. ola 14a/2, 63b/8, 66a/1, 100b/2
e. olup 61b/6
e. olurdu 106b/1
e. olursa 11a/6
er: Erkek, koca.
e. 55a/8, 57a/5, 58b/2, 86a/5, 86a/7,
87b/10, 88b/11, 91a/10, 91b/11,
92a/3, 92b/11, 93b/2, 94b/3, 94b/9,
94b/11, 95a/2, 95a/4, 97a/2
e.+ile 93b/11
e.+ün 92b/5, 92b/7, 95a/1
e.+e 56b/3, 86a/6, 93b/8, 95a/3
e.+den 86a/3
e.+ün 70a/8
e.+i 37a/8, 70a/9, 73b/6, 86b/4,
92a/1, 92a/5, 92b/1, 92b/7, 92b/8,
92b/10, 93b/9, 93b/10
e.+içün 92a/11

e.+ine 92a/2, 92a/7, 92a/11, 92b/4
e.+inün 92a/9
e.+lerden 91a/7
erşuyı: Sperma, meni.
e. +mı 94a/11
êr-: 1. Ermek, ulaşmak, yetişmek.
ê.-se 19a/4, 78b/2
ê.-e 19a/6
2. Yetişmek, ileri bir dereceyi
bulmak.
ê.-er 8a/11, 8b/1
3. Büyüyüp gelişmek.
ê.-icek 91a/4
êriş-: 1. Erişmek, ulaşmak, yetmek.
ê.-ür 64b/5
ê.-mez 14b/2, 21a/3
ê.-miş 109b/6
ê.-se 79a/4, 106a/11
ê.-mese 13a/4
ê.-meye 3a/7, 21b/4, 36b/9
ê.-dügi 13a/4, 75a/6
ê.-ene 76a/7
ê.-ürse 100a/6
ê.-mişse 42b/4
2. Zaman gelip çatmak.
ê.-e 10b/9
ê.-mezden 11a/1
3. Manevî bir dereceye varmak.
ê.-ür 14b/4, 107b/6
ê.-sün 96a/9
ê.-e 14b/11, 96a/8
eren: Erkek.

e.+ler 27a/1, 95a/2	e.-se 21b/3
e.+lere 58a/8, 94b/8	ésne-: Esnemek.
érgür-: bk. érür-.	è.-rken 17a/8
è.-e 61a/9	è.-meye 28b/3
erkān: Esaslar.	eşram müdţaci': Özel isim.
e.+ın 2a/8, 28a/4, 28a/5	e. idi 90a/2
érkek: Erkek.	eşrām: Özel isim.
è.+leri 91a/6	e.+dı 90a/1
érte: Sabah, sonraki gün.	esrār: Sırlar.
è. 18b/5, 24a/8, 25a/3, 25a/7, 29a/4, 68b/5, 114b/8	e.+ına 17b/10
è.+yiçün 50b/4	eş: Karı kocadan her biri, refik.
è.+ye 73a/5	e.+iyile 45a/9
érür-: Ulaştırmak, eriştirmek.	eşek, -ge: Eşek, merkep.
è.-se 11b/2	e. 106b/11
ervāh: Ruhlar.	e.+e 75b/3, 98b/3
e.+ı 107b/4	eşkäre: Açık, aşikâr.
eşer: 1. Tesir, etki.	e. 60b/2
e. édecekdür 11b/4	eşref: En şerefli, onurlu.
e. étmese 11b/3	e.+dür 9a/8
e.+i 103b/6, 104a/7, 111a/5, 111a/6	et: Et.
2. Kitap, eser.	e. 7b/1, 50b/1, 50b/8
e.+de 14b/9	e.+ile 31a/9
esīr: Esir, tutsak.	e.+üñ 50b/8
e. 38a/7	e.+i 47a/5, 49b/9
esirge-: Korumak, himaye etmek.	e.+e 47a/4
e.-ye 75b/10, 76a/8, 99a/4	e.+i 51a/5
eski: Eski, yeni olmayan.	e.+idür 50b/9
e.+den 84a/8	e.+iyile 31a/8, 43b/7
e.+sin 56a/6	e.+lerde 51a/5
eski-: Eskimek.	ét-, der: Etmek.
e.-mez 14b/5	è.-erem 78a/3
	è.-di 82a/2, 106a/4

è.-düm 78a/2	e.+de 48b/5
è.-medüm 77b/11	e'üzü: Kur'an okumaya başlanmadan söylenmesi zorunlu olan sözcük.
è.-medüñ 78a/2	e. 17a/9
è.-ecegüm 78a/4	ev: Ev, hane.
è.-eceedür 111b/2	e. 27a/10, 50a/3, 50a/4, 58b/10, 59b/3, 79a/4, 81b/11, 82a/2, 82b/5, 82b/6, 83b/11, 84b/2, 92b/5, 102a/7
è.-üñ 117b/2	e. edinmeye 26b/7
è.-se 60b/2, 104a/2	e.+üñ 87a/2
è.-e 18a/10, 28b/9, 34b/3, 41a/2, 43a/2, 47b/2, 69b/5, 86b/11, 94b/10	e.+e 53b/6, 59a/8, 59a/10, 59b/1, 59b/3, 81b/11, 84b/5, 84b/8, 84b/9, 85a/10
è.-eler 89a/6, 114a/2, 114b/10	e.+de 40b/11, 59a/8, 59a/11, 60b/9, 71a/11, 77b/6, 82a/11, 85a/5, 85a/10, 90a/5, 92a/3
è.-üp 67a/6	e.+de mi 90a/5
è.-dügi 63b/1, 67a/7	e.+deki 98b/4
è.-dükleri 78a/1	e.+den 82b/10, 85a/11, 85b/3
è.-ene 99b/6	e.+i 83a/7, 85a/6
è.-erdi 46b/4, 64b/1	e.+indür 83a/2
è.-erse 41a/8, 64b/6, 66a/11, 75b/11, 111b/4	e.+inüñ 70a/5
è.-emeyecek 11b/11	e.+in 85a/6, 85a/7, 85a/8, 92b/6
è.-mek 18b/3, 18b/4, 30b/2, 67b/6, 86b/6, 111b/3	e.+ini 18a/5
è.-mekden 21a/9, 36b/5, 94a/10	e.+ine 29b/11, 46a/2, 60b/8, 71a/1, 74a/4, 75b/3, 82a/4, 83b/10, 84b/8, 105a/4
è.-memege 64a/2	e.+inde 27a/2, 29b/7, 70b/11, 84a/8, 97b/7, 98a/11, 98b/1
è.-mezden 78a/3	e.+inden 37a/8, 50a/11, 59b/8, 71a/1, 92a/1
è.-mezse 80b/7	e.+leridür 27a/1
eteg: Etek.	
e.+in 22a/3, 22a/10	
etmek, -ge: Ekmek.	
e. 48b/5, 48b/8, 48b/9, 102b/4	
e. eyleye 92b/6	
e.+i 47a/8, 48b/3, 48b/8, 49a/2, 50b/8	
e.+e 48b/7, 49a/3	

e.+lerine 41b/10
evcügez: Küçük ev.
e. 59b/2
ever-: Evlendirmek.
e.-eyüm 84b/11
e.-e 90b/4
evlād: Çocuklar.
e.-ı resūlullahı 75b/6
e.+ına 34b/9
e.+ından 41a/1, 104b/9
evlen-: Evlenmek.
e.-se 93b/11
e.-e 7a/11
e.-eler 102a/6
e.-meye 95b/11
e.-en 87a/11
e.-mek 84b/10
e.-megiçün 45a/3, 85b/4
evvel: Evvel, ilk, iptida, başlangıç.
e. 4b/4, 7a/2, 11a/8, 13b/9, 17a/5,
23b/7, 23b/9, 24a/7, 27a/3, 27b/5,
28a/7, 31a/8, 32a/11, 33b/3, 33b/11,
34a/8, 36b/10, 38b/6, 39b/3, 43a/10,
43b/7, 45a/2, 46a/2, 46b/4, 48a/7,
48a/8, 49b/6, 54a/8, 55a/5, 56a/5,
57a/8, 57a/11, 58a/2, 60b/8, 67b/6,
68b/10, 73a/1, 74a/5, 75b/7, 75b/9,
76a/5, 82a/1, 82b/5, 82b/11, 83a/8,
85a/8, 87b/10, 88b/9, 89a/7, 90b/8,
91a/10, 91b/1, 96b/11, 100a/5,
100a/8, 102b/4, 104b/3, 106a/5,
116a/6

e.+i 48b/6
e.+inde 18b/3, 27a/4, 32a/9, 48a/10,
52a/11, 53a/2, 68b/8, 70b/11, 88a/11
e.+inden 18b/10, 43b/8
evvelki: Birinci, ilk, önceki.
e. 27a/5, 53b/10, 94b/4
èy: Ey, seslenme sözü.
è. 2b/8, 15b/10
eyle: Öyle, o şekilde.
e. 19a/11, 20a/3, 28b/9, 106a/11
e. ède 41a/8, 41b/9
e. èdecek 112a/6
e. ètse 93b/4
e. ètmek 46a/1
eymin: Eminlik, kendini güven içinde
görme.
e. 8a/1
ey(i)t,-dür: Demek, söylemek,
anlatmak.
e. 19b/8, 19b/9, 19b/10, 109b/4
e.-ür 13b/9, 15b/11, 16a/1, 19b/7,
19b/10, 52a/2, 56a/9, 59b/5, 64a/10,
70a/6, 70a/10, 99b/6, 109a/11
e.-ürler 113a/11, 115a/5
e.-di 4b/10, 19a/10, 19b/2, 19b/3,
19b/6, 20b/2, 21b/7, 64b/7, 65a/1,
65a/2, 65a/7, 65b/6, 65b/7, 105b/2,
109a/6, 111a/7
e.-diler 70a/8
e.-me 78a/5
e.-sün 81a/4, 109a/2, 109b/9
e.-ünj 105b/10, 115b/2

e.-se 36a/4, 62b/11, 78a/5, 78a/7,
78a/9, 112b/1
e.-esin 90a/5
e.-e 7b/3, 8a/3, 18a/2, 19a/6, 19a/7,
19a/8, 24b/7, 25a/4, 25a/6, 26b/2,
32a/2, 32a/8, 32b/5, 33a/7, 34b/1,
34b/5, 35b/3, 37b/5, 38a/2, 38a/3,
38a/9, 38b/6, 39b/1, 40a/9, 43b/2,
43b/5, 46a/8, 48a/7, 51a/8, 52a/5,
52a/7, 54b/1, 58b/7, 59a/9, 61a/1,
61a/6, 61b/3, 61b/4, 62b/5, 64b/2,
66b/6, 66b/8, 67b/8, 68a/7, 70a/3,
71a/1, 71a/10, 71b/11, 72b/9, 73a/2,
73a/9, 73a/10, 73b/1, 73b/10, 74a/6,
77a/11, 79b/6, 80a/11, 80b/7, 81b/6,
81b/7, 82b/1, 83b/1, 84a/10, 87a/5,
87a/8, 87b/6, 89a/2, 90b/10, 98b/1,
103a/7, 108a/11, 110b/8, 111a/7,
114b/3, 114b/5, 115b/4, 115b/11,
116a/3, 116a/6, 116a/7, 116a/8,
116b/2, 117a/9, 117b/9, 118a/3
e.-meye 64a/5, 65a/5, 65a/9, 65a/10,
78a/6, 99a/3
e.-esiz 112a/9
e.-eler 26b/1, 87a/11
e.-ürdi 64b/9, 93a/3, 94a/3, 94a/4,
101b/7, 101b/9, 101b/11, 106a/2,
109a/4, 109b/2
e.-ürlerdi 93a/3
e.-ürse 24b/7, 32a/5
e.-ürlerse 106a/5

e.-mek 5a/4, 56a/1, 59b/8, 73a/7,
111a/3
e.-mekden 64a/4
eylük, -gi: İyilik.
e.10a/2
e. etmek 95a/6
e.+in 76a/5, 76a/6, 108a/8
e.+ine 4a/1
eyü: İyi.
e. 6b/3, 36a/8, 51b/2, 55a/10, 55b/1,
61b/5, 69b/7, 70a/1, 77b/7, 77b/9,
78b/7, 87a/3, 89a/8, 90b/1, 91a/3,
91a/11, 91b/1, 104a/5, 105a/5,
105b/6, 110a/2, 114b/11
e. eder 51b/10
e.+yile 74a/10
e.+si 65a/6, 65a/7
e.+sin 17a/6, 35a/4, 82a/8, 105a/6
e.+sinde 77b/10
e.+lerin 66b/3
eyyām: Günler.
e.-ı beyzddür 39a/8
e.-ı fitne 64a/6
ezān: Ezan.
e. 2a/6, 25a/8, 33b/9
e.+ıla 24b/3, 25a/4, 25a/6, 33b/9
e.+uñ 24b/1
e.+ı 24b/1, 24b/6
e.+da 24b/10
ezber: Zihinde tutma, unutmamaya
çalışma.
e. 33b/1

e.  tmif 15b/11
e.  tmifdi 16b/3
e.  tmemiifdi 16b/3
e.  de 18a/10
e.  den n 15b/8
ezberle-: Ezberlemek.
e.-se 15b/8
e.-mege 16b/1
ezel: Başlangıcı belli olmayan zaman.
e.+de 6a/4, 6a/5
ezine: Cuma g n .
e. 11b/6
ezine-ertesini: Cumartesi g n .
e. 39b/10

F

f cir: F cur sahibi, fena huylu,
g nahkar.
f. 6b/4, 15b/11, 100a/1, 103b/1
f. olsun 6b/8
f hişe: Fahifē, ahlaksız kadın.
f.+ler 45b/4
f hr:  v nme, b y klenme,
b b rlenme.
f.  tmeye 88b/2, 98a/8
f ş: Ahlaka uygun olmayan.
f. 37b/3
f şih: Fıkıh ilminin  stadı.
f. 9a/11
f. ola 44a/9
f. ise 96a/2

f kir: Yoksul, bi are, aciz.
f. 46a/11, 102a/10
f. olmuş 45a/2
f. ola 86b/4
f. olan 36b/5
f.+e 35b/10, 56a/7
f.+den 12b/1
f.+lerile 98a/9
f.+lere 35a/3, 102a/9
f.+leri 12b/8
f.+leriyle 79a/6
f l: Uğur, talih.
f. olmaya 90a/6
f.+ı 110a/2
fal n: S ylenmesi istenmeyen veya
gerekli g r lmeyen bir  zel adın
yerini tutan kelime, filan.
f. 95b/2
f lcı: Falcı, fala bakan kimse.
f.+lar 45b/4
f riğ: Vazge miş,  ekilmiş.
f. olsa 117a/9
f. olayum 10b/8
f. ola 104b/9
f. olucağ 48a/8
f. olduğdan 22b/5, 23b/1
fariza: Farz, Allah'ın emri, yapılması
gerekten din  ameller.
f. 29a/10
f. kılduğı 29a/3
farz: Zaruri, Allah'ın emri.
f. 34a/4

- f.+dur 3a/8, 5a/4, 43b/11
 f. olmuşdur 24a/4
 f. oldu 9b/4
 f. olan 9b/5
 f.+ıla 5a/5, 5a/6
 fāsık: Sapkın, günah işleyen.
 f.+uñ 63a/6, 83b/7
 f.+ı 64a/8
 f.+a 76a/10, 86a/1
 f.+lar 17b/7
 faşıl: Bir kitabın başlıca bölümlerinden her biri.
 f. 2b/7, 9a/6, 14a/10, 20a/10, 21b/9, 23b/3, 24a/3, 24b/1, 25a/9, 25b/9, 28a/3, 29a/9, 30a/3, 31a/2, 31b/11, 32a/3, 32b/7, 34b/9, 37a/10, 42a/2, 42b/11, 43b/10, 50b/5, 53a/9, 54b/4, 58b/9, 59b/7, 61b/5, 66b/10, 70a/11, 74a/9, 76b/4, 78b/5, 80a/4, 81b/8, 84a/11, 85b/3, 94b/1, 95a/5, 96a/10, 96b/7, 97b/11, 99b/2, 100b/3, 104a/9, 107b/7, 111b/9
 fāsıd: Kötü, fenalık, yanlış, bozuk.
 f. 87b/3
 f. eden 37b/6
 f. olur 44a/10
 f. olıcağ 3b/7
 fāş: Açığa vurma, dile verme.
 f. étmeye 66b/1
 f. eylemese 115a/10
 fātıma: Peygamberimizin kızı.
 f.+yı 86b/1
 fātiha: Kur'an-ı Kerim'in ilk sûresi.
 f. 56a/3, 109b/3, 115b/7, 117b/7
 fātihatü: Fatıha sûresi.
 f. 117a/8
 fātihatü'l-kitāb: Kitabın başlangıcı, Kur'an'ın ilk sûresi.
 f. 116b/8
 fā'ide: Fayda, yarar.
 f. 55b/8
 f. eder 13b/3
 fāyide: bk. fā'ide
 f. 10b/7, 93a/8
 f.-i edeb 93b/5
 f. eder 111b/6
 f. étmez 100a/9, 100a/11, 106b/5
 f. étmeye 10b/5
 f. edemezse 44a/7
 f. olmaz 39a/1
 f.+si 14a/7, 15b/3, 29b/3, 111b/2
 f.+sin 33a/6, 38b/11
 f.+sinden 29b/4
 fazā'ıl: Güzel vasıflar, erdemler.
 f. 87b/4
 fazıl, -zıl: Fazlalık, üstünlük, iyilik.
 f.+da 46b/2
 f.+um 9a/10
 f.+ı 5a/8, 9a/10, 14b/2, 14b/3, 41b/1
 f.+ıyıla 5b/2
 f.+ın 9a/6, 14a/11, 37a/10
 f.+ına 113b/8
 f.+ını 52b/1
 fazilet: Erdem, üstünlük, fazilet, iyi huy.

f.+in 29a/9, 30a/3, 50b/6	f. vermeye 13b/5
f.+lerin 14b/1	f.+ıla 14a/5
febihâ: Ne âlâ, ne güzel.	fevt: Bir daha ele geçmemek üzere
f. 100b/1	kaybetme, elden çıkarma, kaçıрма.
fehmi: Anlama, anlayış.	f. olur 93b/5
f. etmese 13a/5	f. olmaya 16b/4, 51b/4
f. eden 20a/8	fıkhî: Fıkıha ait, fıkıhla ilgili.
f. ettiği 18a/8	f. 100a/7
f. etmedigün 18a/9	fısk: Günah işleme, hak yoldan çıkma,
f.+i 18a/2	dinsizlik.
f.+ini 65b/9	f. 76a/9
fenâ: Sonlu, bakî olmayan.	f.+dan 41a/5
f. 118b/5	f.+ından 76a/10
fende-lig: Yalancılık. (?)	fitir: Oruç bozan, Ramazan Bayramı
f.+ıla 62a/10	için kullanılır.
fen: Hüner, marifet, sanat, ilim.	f. 31a/6
f.+den 11a/9	fitra: Fitre, Ramazan Bayramı'nda
ferâgat: Sona erdirme, bitirme,	verilmesi vacip olan sadaka.
neticelendirme.	f.+yı 40b/1
f. 22b/2	fî-ekâll: Küçük de, az da olsa.
ferâh: Gönül açıklığı, sevinç, sevinme.	f. 81a/2
f. 53a/8	fidâ: Vazgeçme, uğruna verme, feda.
f. ola 114a/5	f. 43a/2
f.+ıla 29b/3	f.+dur 43a/2
ferâyiz: Farzlar, Allah'ın emirleri.	fidye: Herhangi bir farzından birini
f.+den 90b/2	yerine getiremeyen kimsenin verdiği
ferc: Dişilik organı.	sadaka.
f.+ini 91b/10	f.+sin 113a/8
f.+ine 88a/5	fi'il: İş, amel, eylem.
feth: Fetih, açma.	f.+i 16b/7
f.+e 18b/10	f.+idür 47a/11
fetvâ: Şer'i hüküm ve karar.	fikir: Düşünce.

f.  tse 19a/2
f.  de 17b/2, 40b/9, 62a/2, 97a/9
f.+ile 9b/11
fi'l-c mleti: Nihayette, sonunda.
f. 90b/4
fi'l-h l: Bu anda, hemen, Şimdi.
f. 12a/5
f.+i 46a/10
fi'l: bk. fi'il.
f.+ine 104a/2
f.+inde 7a/1
firiŐte: Melek.
f. 82a/1
firiŐteh: bk. firiŐte.
f.+ler 15b/7, 42a/3, 42a/6, 53a/2,
60b/10, 62b/10, 96b/1, 112a/10,
114a/3, 115a/5
f.+lere 40a/11
f.+lerden 62b/10, 73a/5
f.+lerine 5a/1
fitne: Bela, mihnet; fesat, arabozma.
f. 73b/9
f.+d r 58b/4
f.+ye 17b/8
f.+den 45a/3, 70b/5, 81b/6
fuŐuŐ: K t l k, namusa aykırı hareket.
f.+dan 41a/5
fuŐar : Fakirler, yoksullar.
f.+ya 43b/7
fuŐat: Uygun zaman, elverişli durum,
firsat.
f.+ı 107a/1

f ta: PeŐtamal.
f. 58a/9
fuzel : Faziletliiler, erdemliler.
f. 2a/6
fuc r: G nahk rlık, ahlaka aykırı
durum, sefihlik, iŐret.
f.+dan 93b/7
f l n: bk. fal n
f. 33a/11, 40a/9, 63b/10, 65a/9, 77b/1
fuzul: L zmsuz, fazla Şey veya s z.
f. 66a/7

G

g fil: İhmal eden, ilerisini d Ő nmeyen,
gaflette bulunan.
g.+iken 33b/1
g.+i 10a/6
g.+ler 32a/2
g flet: Boş bulunma, dalgınlık, ihmal.
g.+ile 15b/9
g h: Ara sıra, kimi, bazı.
g. 7b/1, 48b/3, 61b/9, 62b/7, 63b/2,
94b/9, 109a/6
g lib:  st n gelen, yenen.
g. oldu 19b/2
gamg n: Gamlı, kederli.
g. olduğundan 17a/1
gamm zlık: İftiracılık, fitnecilik.
g.  tmeye 63a/8
gan : Zengin, varlıklı.
g. olsa 80a/6

ğ. iken 36b/5	ğâyet: Nihayet, son; çok fazla, son
ğ.+nüñ 36b/5	derece.
ğ.+den 12b/1	ğ.+de 4a/6, 10a/3, 22a/6, 28a/5,
ğ.+lerden 35a/3	30a/7, 41a/9, 42a/4, 48b/10, 54b/5,
ğanîmet: 1. Ganimet, çalışmaksızın elde	55b/1, 64a/6, 66a/6, 68a/7, 80b/9,
edilen emeksiz kazanç.	90b/6
ğ. 18b/6, 18b/8, 26a/2, 26b/7, 29a/6,	ğâyib: Göze görünmeyen, kayıp,
30b/10, 32a/2, 34a/2, 34a/7, 35b/4,	belirsiz.
36b/6, 41a/6, 63a/2, 81a/2, 85b/2,	ğ. 79b/11
87a/1, 88b/7, 91b/6, 97b/8, 98a/9,	ğ. olsa 8b/10, 85a/8
100a/3, 104b/7, 107b/8, 108a/9,	ğ. olmaya 83a/4
110a/2, 113b/1, 115a/8	ğ.+e 61a/9
2. Düşmandan alınan mal.	ğ.+üñ 61a/8, 70a/6
ğ. 45b/3, 103b/2, 106a/3, 107a/8,	ğ.+i 70a/7
107a/9, 107a/11	ğâ`yiñ: Gayta, dışkı.
ğ.+den 107a/10	ğ.+i 22b/1
ğarâyib: Tuhaf, şaşılacak şey.	ğayret: Çalışma, çabalama.
ğ.-i eñbârda 21a/5	ğ.+ine 94a/9
ğarâz: Maksat, kötü niyet.	ğayrı: Ayrı, başka, diğeri, yabancı.
ğ.+ı 2b/6	ğ. 11b/10, 28a/6
ğâret: Yağma, akın.	ğ.+çün 10a/7
ğ.+i 106b/8	ğ.+yıla 14a/5
ğark: Batmak, boğulmak.	ğ.+ya 58a/5, 63b/9
ğ.+dan 110a/9	ğayy: Aklın istikametini, yolun
ğarîb: Tuhaf, şaşılacak, bambaşka.	doğrusunu kaybetmek.
ğ. 10b/11, 15b/11, 33a/10, 66a/7,	ğ.+ıla 98a/6
83a/10	ğazâ: Din uğruna yapılan savaş.
ğaşb: Gasp, zorla alma.	ğ. 41a/7, 44a/4, 103b/3, 104b/7
ğ.+a 20b/6	ğ.+dur 100a/3
ğavğa: Kavga, vuruşma.	ğ. êdün 106a/2
ğ. êtmeyeler 26a/10	ğ. êde 104b/3, 104b/4
ğ.+yı 105b/8	ğ. êtmekden 40b/3

ğ. kıla 6b/7	g.+sin 30b/2, 31a/3, 31a/4, 40a/6,
ğ.+y için 73b/5, 105b/4	40a/9
ğ.+nuñ 104a/9	g.+leri 34a/1
ğ.+ya 95b/5, 103b/1, 104b/5, 104b/6,	gêcelik: Gece için, geceye ait.
104b/9, 104b/10, 105a/4, 105a/6	g. 36b/11
ğ.+da 34a/7	gêç: Geç, erken karşıtı.
ğazab: Öfke, kızgınlık, azap.	g. 33a/2
ğ. êder 64a/9	gêç-: 1. Bir yerden başka yere gitmek.
ğ.+ı 10a/11	g.-se 28a/2
ğâzi: Savaşan, savaştan sağ ve muzaffer	g.-e 60a/3
dönen.	g.-meye 61b/2
ğ. 106b/5	g.-mek 28a/3
ğ.+nün 34b/6	2. Yaşayıp, göçüp gitmek, ölmek.
ğ.+ye 105a/3	g.-en 4b/4
ğ.+lere 102a/10, 104b/6	3. Bırakmak, vazgeçmek.
ğâzılık: Gazilik.	g.-se 100b/9, 100b/10
ğ. 106b/2	g.-e 7a/9
gêce: Gece.	g.-meye 33a/10, 103a/5
g. 31a/1, 45a/6, 48a/4, 53b/5, 56a/9,	4. Zamanı aşmak, geride bırakmak,
67a/7, 69a/11, 74a/4, 99a/10, 107a/3,	vakit geçmek.
108b/6, 113a/5, 117a/7	g.-miş 40b/9
g. olıcağ 73b/1, 83a/2	g.-e 79a/5
g.+nün 18b/3, 24a/10, 38b/1	g.-meye 34a/1
g.+yi 16b/6	g.-icek 24a/10
g.+ye 67b/4	5. Bir yanı aşmak, öbür yana
g.+de 40a/7, 47a/3, 67b/6, 67b/7,	ulaşmak.
69b/5	g.-meye 30b/4
g.+den 37b/2	g.-erse 30b/5
g.+si 31a/4, 33b/11, 34a/1, 38a/1,	6. Yerine geçmek, sayılmak.
39b/5, 40a/9, 43a/1	g.-er 42a/1
g.+sidür 40a/6	g.-e 74b/6
	7. Yaşamak.

g.-ersin 78a/8	g.-medin 46a/2
8. Üstünlük sağlamak.	g.-üp 25b/10, 29b/11, 79b/1
g.-di 105b/1	g.-dügi 31b/4, 60b/10
g.-medi 108b/7	g.-düklerin 35b/4
g.-medin 113a/6, 117a/7	g.-en 25b/11, 50a/1
g.-dügi 105b/2	g.-eni 61b/1
geçrek: Daha geç.	g.-ene 89b/2
g. 48b/10	g.-ürdi 66a/5
geçür-: 1. Geçme işini yaptırmak,	g.-iğursun 107b/10
geçmesini sağlamak.	2. Varlığını sürdürmek, yaşamak,
g.-di 6a/10	intikal etmek.
g.-se 57b/1	g.-mişdür 2b/9, 3b/5, 7a/6, 10a/8,
g.-e 79a/4	14b/3, 14b/7, 14b/9, 15b/6, 18b/7,
g.-megiçün 44a/10	21a/5, 39a/2, 40b/3, 54b/3, 73a/8,
2. Bir şeyi yerleştirmek, takmak.	96b/2, 100b/7, 107b/2, 107b/3,
g.-meye 26a/1	107b/9
3. Vakit, zaman geçirmek.	g.-ipdürür 5b/3, 8b/7, 8b/11, 9a/8,
g.-meye 57b/6	21a/1, 30a/11, 31a/4, 41b/11, 51b/2,
4. Yapmak, etmek.	51b/8, 53a/6, 53a/7, 54b/5, 55a/2,
g.-e 96a/7	57a/3, 57a/4, 57a/8, 57a/11, 57b/11,
gedüg: Çatlak, yarık, gedik.	58a/4, 64a/8, 68b/6, 69b/11, 70b/1,
g.+inden 53b/5	70b/2, 70b/5, 76a/1, 76b/6, 76b/9,
gel-: 1. Varmak, ulaşmak.	81a/3, 81b/10, 81b/11, 83b/3, 83b/5,
g.-ürsin 78b/3	84b/1, 84b/3, 84b/4, 85b/2, 91b/9,
g.-ür 45b/11, 103b/9	94a/7, 95b/6, 96a/7, 96a/11, 96b/1,
g.-mez 6a/11	97b/8, 98a/2, 99b/10, 100b/4,
g.-di 39b/4, 70a/5	103b/7, 103b/8, 104a/10, 104b/1,
g.-se 35b/3, 49b/4, 79b/2, 98b/2	105b/9, 106a/1, 107b/5, 107b/11,
g.-e 26a/1, 47b/4, 62b/6, 74a/4, 94a/8	108a/4, 108a/7, 109a/1, 111b/3,
g.-meye 74a/4	111b/4, 111b/7, 112a/7, 112b/1,
g.-icek 65a/11, 71a/1, 78b/9	114a/9, 115a/9, 115b/2
g.-ince 48b/6, 105a/4	g.-di 4b/1

3. Olmak.
g.-iser 6a/6, 6a/8
g.-e 24a/11, 39b/2
g.-ürse 118a/2
4. Geçmek, rast gelmek.
g.-se 15a/11, 20a/8
5. Konuşmak.
g.-meye 92a/2
g.-dügin 28b/1
6. İhtiyaç anlatan deyimler kurar.
g.-se 30b/6
g.-icek 67b/8
7. Bazı kelimelere getirilerek birleşik fiil yapar.
g.-e 69a/6
g.-meye 75b/1
g.-ecek 112a/5
g.-meyecek 82b/9
g.-ürdi 35b/9, 50b/8, 53a/11
g.-mezdi 46b/8
g.-ürse 33a/11, 41b/4
8. Ortaya çıkmak, gerçekleşmek.
g.-se 33b/7
9. Bir yerden bir yere ulaştırılmak.
g.-di 70a/7
g.-e 70a/6, 75b/4
g.-icek 83a/9
g.-ince 85a/9
g.-en 84a/2
10. Oturmaya, ziyarete gitmek.
g.-ür 81b/10
g.-se 81b/10, 103b/5
- g.-ene 77b/5
g.-ecegin 85a/1
g.-ürdi 95b/8
11. Biriyle birlikte gitmek.
g. 78a/5
12. Başlamak, konuya girmek.
g.-dük 92b/10
13. Bir şekilde etkisini göstermek.
g.-se 94b/10
14. İdrak etmek, anlamak.
g.-di 105b/1
- gelin: Gelin, yeni evlenmiş genç kadın.
g. 87a/3
g.+inün 87a/4
g.+ini 107a/3
- gemi: Gemi, kayık.
g.+ye 73a/10
g.+de 110a/8
- gênj: Geniş.
g. eyler 112b/9
g.+ce 79a/1
- genc: Hazine, define.
g.+e 10a/9
g.+lerindendir 108a/8
- genç, -ci: Genç.
g.+iken 12a/11
- gênlik: Genişlik.
g.+den 33a/5
- geñez: Kolay.
g. 6a/6, 6a/8, 118a/2
g. édivère 81a/6
g. eyler 112b/10

g.+in 81b/3
geñince: İsteğe göre, rahat rahat.
g. 17b/10, 31b/1, 72a/11
ger: Eğer, şayed.
g. 80b/11
geręek: Doğru, d¼r¼st, hakiki, sahih.
g. 14b/5, 62b/8
geręek: bk. geręek.
g. 44a/11
geręekle-: Onaylamak, tasdik etmek.
g.-ye 4b/11
gerdek, -ge: Gerdek, zifâf.
g.+e 87a/3, 107a/3
gerek, -gi: Gerek, lazım.
g. 6a/6, 7b/10, 7b/11, 11a/3, 11a/11,
12a/11, 11b/10, 13b/3, 13b/8,
14b/10, 16b/8, 17a/7, 19a/7, 20a/7,
21b/4, 24b/2, 24b/10, 25b/8, 28a/4,
29b/3, 30a/5, 30b/2, 35b/9, 37a/2,
39b/3, 40a/10, 41a/8, 43a/1, 43b/8,
45a/1, 46a/6, 49a/7, 51a/2, 51a/9,
51b/3, 52a/9, 52b/6, 53b/2, 54a/11,
56a/1, 56a/5, 59b/8, 62a/1, 75a/7,
77a/3, 78a/6, 78b/6, 78b/7, 80a/6,
86a/2, 86b/6, 90b/6, 91b/10, 93a/6,
96b/8, 100a/1, 100a/5, 102a/1,
102a/3, 102b/11, 103b/2, 103b/6,
103b/9, 104a/2, 104a/4, 104b/4,
106b/5, 108a/10, 111a/3, 111b/1,
111b/3, 112b/2, 112b/10, 113a/3,
113a/5, 113b/11, 114a/10, 114a/11,
114b/2, 114b/10, 115b/7

g.+d¼r 19a/5, 19a/8, 35a/2, 41b/1,
44b/4, 46a/7, 52b/4, 66a/8, 86b/11,
90a/8, 100a/7, 101a/4
g. olur 71b/4
g.+in 67b/6
g.+ince 9b/1
g.+se 4a/9, 4a/10, 6b/5, 6b/7, 6b/8,
24b/5, 60b/3, 70b/3, 72b/3, 103a/11,
103b/1, 112b/5
gerekli: Gerekli, l¼zumlu.
g. 67b/1, 68a/7, 75b/3, 76b/5
g.+d¼r 18b/11
g.+sin 34a/9, 66a/6, 97a/10
gereklierek: Daha gerekli.
g.+se 11a/7
germ: Sıcak.
g. olmayınca 47b/10
ger¼: 1. Yine, tekrar.
g. 5a/2, 17a/9, 18b/10, 27a/6, 35b/10,
40a/2, 60b/5, 62b/6, 63b/1, 66b/2,
67a/9, 67a/10, 70b/11, 79b/2, 81b/7,
90b/5, 93b/4, 98b/2,
2. Son, sonra.
g.16b/3, 19b/3, 30a/4, 72a/5, 73a/6,
3. Geri, ileri karşıtı.
g. 6a/10, 27b/3, 44b/7, 49b/11,
106b/8, 118a/3
4. Artık, bundan b¼yle.
g. 37a/6, 84a/4, 103a/6,
get¼r-: 1. Getirmek, gelmesini
sağlamak.
g.-¼r 101a/3

g.-mez 106b/5
g.-seler 101b/8
g.-e 15a/9, 28a/8, 60a/5, 82a/4
g.-meye 92a/9, 113b/11, 115a/3
g.-eler 100b/5
g.-ürlerdi 101b/7
g.-mek 12b/6
g.-megiçün 18a/2
2. Yapmak, ifâ etmek.
g.-ür 101a/3, 111b/8
g.-e 49a/6, 74b/7, 96a/6, 97b/10
g.-meye 41b/5
g.-medin 10b/10
g.-meyince 11a/10
g.-en 8a/7
g.-mek 15a/2
g.-megi 36b/6
3. Bahsetmek, anlatmak, dile
getirmek.
g.-e 53a/3, 68a/3
g.-meye 37a/8
4. Bir şeyi yanında veya üstünde
bulundurmak.
g.-se 85a/7, 91a/10
g.-seler 50b/11, 52a/9, 84a/4
g.-e 77b/6, 82a/6, 82a/8, 82b/1,
82b/4, 92a/5
g.-eler 82b/4
5. Oluşturmak, ortaya çıkarmak,
sebepl olmak.
g.-ür 52a/3, 52a/4
gey-: Giymek.

g.-ürken 55b/3, 55b/4
g.-di 55a/5, 55a/7
g.-se 55b/11, 56a/3
g.-e 31a/6, 55a/1, 56a/6, 56a/7,
56b/5, 78b/8, 87a/3, 95a/3, 95a/4
g.-meye 55a/8, 56a/8, 567b/11,
102b/5
g.-medin 41a/8
g.-icek 41a/7
g.-üp 77b/8, 112a/4
g.-dügi 30a/11, 54b/6, 55b/7, 55b/9,
56a/2, 56b/7
g.-dügin 56a/1
g.-düginden 92b/11, 97a/1
g.-ürse 55a/10
g.-irdi 55b/11
g.-mek 17a/6, 53a/8, 54b/4, 54b/8,
54b/9, 55a/4, 55a/8, 55a/10, 55b/1,
55b/2, 56a/5
g.-megiçün 30a/10
g.-mege 56b/10
g.-mekde 55b/2, 56b/4
g.-mekden 56a/10, 115a/3
geydür-: Giydirmek.
g.-e 92b/11, 97a/1
geyecek: Giyecek, kıyafet.
g. 84b/10
geyesi: Elbise, giyecek.
g. 42b/7, 54b/4, 54b/5, 56a/8, 102b/5
ğına: Usanç, bıkkınlık.
ğ. 11b/5

ğıybet: Aleyhinde bulunma, arkasından söyleme, dedikodu.

ğ. edenden 63a/5

ğ. etdüğü 63a/7

ğ. etmek 63a/3, 63a/6

ğ. etmeye 63a/3

ğ.+de 34b/3, 74b/5

ğ.+i 63a/6

gibi: Gibi.

g. 7b/6, 8b/5, 12a/7, 14a/3, 14b/8, 15b/3, 20a/8, 20a/9, 23b/8, 25b/1, 28a/11, 37b/7, 40b/5, 42b/8, 42b/9, 45a/6, 45b/4, 45b/5, 45b/8, 49b/3, 62b/3, 67a/4, 67a/6, 67b/7, 70a/9, 78b/5, 83a/3, 88a/1, 91a/5, 93a/10, 94a/10, 98b/3, 106a/7, 106b/6, 106b/7, 106b/8, 106b/9, 106b/10, 106b/11, 107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/5, 107a/6, 107a/7, 107a/8, 111b/10, 111b/11, 115a/11
g.+dür 3b/3, 3b/9, 8b/10, 8b/11, 9a/10, 13b/2, 14b/3, 16a/4, 41a/11, 46b/6, 63a/10, 84b/4, 105a/5

gider-: Gidermek, uzaklaştırmak, ortadan kaldırmak.

g.-ür 29b/2, 37b/1, 47a/2, 51a/10, 52a/1, 52a/3, 52a/4, 52b/7, 53a/4, 55a/9, 57a/9, 58b/5, 63b/2, 64b/5, 81b/11, 112b/7

g.-se 41b/7, 57b/7

g.-e 22a/8, 42b/8, 42b/9, 52b/11, 54a/7, 57b/7, 60a/2

g.-meye 43b/9, 57b/7

g.-mek 36a/1

gir-: Girmek, içeri dahil olmak.

g.-ür 64b/8, 105a/3

g.-mez 64b/8, 81b/11, 82a/1

g.-mezden 41b/10

g.-miş 108b/8

g.-iserler 99b/9

g.-se 77a/6

g.-seler 87a/3

g.-e 26a/4, 26a/7, 58a/8, 58b/3, 66a/9, 73b/10, 74a/5, 77b/3, 83a/10, 106b/3, 107a/1

g.-meye 26b/6, 30b/5, 58b/2, 59b/1, 73b/4, 77a/9, 92a/2, 95a/1, 95a/2, 105a/5, 112a/4

g.-icek 29b/11, 74a/6

g.-dükce 59a/8

g.-dükde 59b/11

g.-ince 44b/9

g.-üp 26a/7, 26a/8

g.-düğü 22b/9, 26a/4, 46a/7, 59a/10, 60b/8, 101a/5, 107a/3

g.-düginden 58a/9

g.-en 14a/7, 59a/8

g.-ürse 107a/1

g.-mek 47b/3

g.-megile 66a/9

g.-mekde 83a/10

g.-mege 58a/8, 77b/1

giriftâr: Yakalanmış, tutkun, esir.

g. olısar 90b/8

git-,der: 1. Bir yere doğru yönelmek, bir yere varmak veya bir yerden uzaklaşmak.
g.-ersin 78a/5, 78b/3
g.-er 40b/10, 91b/6
g.-erler 62b/11
g.-erken 26a/2, 41a/6, 73a/7, 73b/7
g.-di 39b/5
g.-sün 108b/9
g.-se 81b/11
g.-seler 72a/4
g.-esin 10b/10
g.-e 23b/11, 31b/5, 41a/3, 41b/8, 73b/7, 77b/4
g.-meye 27a/7, 31a/7, 31b/5, 41a/3, 46a/2, 73b/6, 95b/5, 104b/9
g.-mezden 84b/2
g.-icek 29b/10
g.-üp 49b/6
g.-dügi 40b/7, 60b/11
g.-düginden 31b/9
g.-dügine 31b/10
g.-en 104b/5
g.-erdi 82a/3
g.-emeye 59b/5
2. Ölmek, öteki dünyaya göçmek.
g.-er 40b/9
g.-di 65a/4, 65a/6
g.-diler 4a/3
g.-düginden 58a/10
g.-enlerdür 113b/1
3. Eksilmek, kaybolmak, yok olmak.

g.-er 76a/1, 99b/6

g.-e 22a/10, 22b/5, 35a/8

g.-meye 12a/9

g.-üp 23b/10

g.-dügi 88a/7

g.-megiçün 23a/5

4. Yapmak.

g.-er 48b/6

g.-e 88a/3

gizle-: Gizlemek, saklamak.

g.-ye 108a/7

g.-meye 44b/1

g.-mek 108a/8, 108a/9

göç-: Göçmek, hicret etmek.

g.-mek 73a/3

gögüs, -gsi: Göğüs, ön taraf.

g.+ine 33b/5, 105b/7

gök, -ge: 1. Yeşil.

g. 82b/3

2. Gök, sema.

g.+üñ 32b/9

g.+e 28b/3, 67a/1

g.+den 5a/1

g.+ler 42a/7

gökce: Yeşil.

g. 74a/1

gökcek: bk. gökçek.

g. 8b/1, 9b/3, 9b/10, 11a/4, 11a/10,

13b/8, 14a/9, 14b/7, 27a/8, 27a/9,

31a/6, 40b/11, 44b/10, 47b/1, 66b/2,

70a/3, 72b/1, 78b/7, 80b/6, 82a/8,

89b/6, 91b/8, 92b/4, 93b/8, 101a/8, 113a/5	g. idi 54b/6
g.+dür 88b/3	g.+ile 27b/6
g. etmek 16b/7	g.+i 54b/8
gökçek: Güzel, sevimli, hoş.	g.+inün 54b/6
g. 20b/9, 20b/11	gönül, -nli: Kalpte varsayılan duyguların kaynağı, gönül.
gölge: Gölge.	g. 51a/11
g. eylemek 117b/4	g. olur 12a/7
g.+yile 79a/5	g.+ile 35a/4, 43a/7
g.+si 21a/7	g.+i 15b/2, 18a/2, 27b/6, 28a/7, 32a/1, 33b/1, 34a/2, 37b/1, 39a/1, 48a/1, 49a/8, 50a/1, 50a/5, 50b/9, 51b/5, 52b/7, 55a/2, 55a/3, 65b/11, 81a/2, 106b/6
gölgelen-: Gölgelenmek.	g.+de ola 10b/3
g.-dügi 22b/10	g.+üm 118b/5
göm-: Gömmek.	g.+i olmaya 31a/5
g.-se 21a/3	g.+iyile 5a/7, 28b/1, 75b/7, 100a/4, 100b/11, 104a/8
g.-e 22a/7, 26b/4, 57b/10	g.+in 14a/6, 32b/11, 41a/4, 83b/9, 113b/6
g.-mek 21b/4	g.+ün 113b/8
gönder-: Göndermek, yollamak.	g.+in ala 42b/4
g.-ür 28a/9	g.+in yıkmaya 35b/5
g.-se 102b/4	g.+ini 7b/11, 112b/10, 113b/7
g.-e 35b/5	g.+ini kese 41a/1
g.-dügi 85a/3	g.+üni arıda 28a/8
g.-diyise 106a/2	g.+üni arıtmak 17b/2
göndür-: bk. gönder-.	g.+ine 3a/6, 92a/8
g.-e 79b/11, 80a/4, 80b/8, 83a/10, 84b/7, 85a/7, 86a/9, 113b/10	g.+inde 2b/2, 5b/5, 11b/3, 28a/6
g.-meye 35a/11, 35b/3	g.+ünde 5b/4
g.-dügi 83a/11	g.+inden 12a/9
gönül: bk. gönül.	
g. 47a/5	
gönlek, -gi: Gömlek.	
g. 54b/6, 56a/5	

g.+ünüz 16a/11	63a/2, 75a/11, 78a/1, 81a/2, 83b/11,
g.+ler olur 31a/5	85b/2, 87a/1, 88b/7, 91b/5, 91b/6,
gönüllü: Gönüllü, duygulu.	92a/10, 97b/8, 98a/9, 100a/3, 104a/3,
g.+sine 80b/6	104b/7, 107b/8, 108a/9, 110a/2,
gör-: 1. Görmek, gözle görmek, seçmek,	113b/1, 115a/8
algılamak, fark etmek.	g.-meye 57b/4, 62a/4, 75a/11, 110a/2
g.-mez 108a/4	g.-enler 13a/2
g.-di 20b/1, 111a/6	g.-ürlerdi 89a/8
g.-se 56a/1, 60a/6, 60a/10, 93b/7,	g.-mişdi 18b/4
97a/3, 97a/8, 98a/8, 98b/1, 104a/8,	g.-mek 93a/5
106b/1, 111a/10, 114a/5	4. Bir işin hiç yapılmadığını belirtir.
g.-mese 106b/2	g.-medüm 92a/3
g.-señüz 115b/2	g.-medi 47a/1
g.-seler 26b/1	5. Bir davranışla karşılaşmak, maruz
g.-icek 38a/1, 61b/3, 94b/3, 115b/1	kalmak.
g.-üp 76b/2	g.-meye 57a/4
g.-dügi 34a/8	g.-icek 64b/9, 104a/3
g.-ürse 114a/5, 114a/7	g.-dügi 76a/6
g.-diyise 115a/10	6. Düş veya rüya görmek.
g.-emez 28a/11	g.-di 70a/4
g.-edurur 28a/10, 28a/11	g.-señ 70a/10
g.-mek 8a/3, 86a/7	g.-se 67a/2, 69b/5, 69b/7, 70a/9
2. Anlamak, kavramak, sezmek.	g.-e 68a/2
g.-mez misin 9a/3	g.-dügi 69b/8
g.-e 84b/6	g.-diyise 69b/10
3. Bir şey hakkında bir yargıya	göre: Göre (Edat)
varmak, değerlendirmek.	g. 8a/10, 13b/3, 75a/10
g.-miş 20b/4	göril-: Görülmek.
g.-mişler 20b/4, 20b/5	g.-e 70a/2
g.-e 18b/7, 26a/2, 26b/7, 29a/7,	görin-: Görünmek.
30b/10, 32a/2, 34a/2, 34a/7, 35b/4,	g.-ür 53b/1
36b/6, 38a/6, 41a/6, 54a/7, 57b/3,	g.-e 56b/1

göriş-: Görüşmek.

g.-mek 41b/9

görklü: Güzel, iyi, mübarek.

g. 114b/9

g.+sin 11a/8

göster-: Göstermek.

g.-ür 112b/8

g.-se 81b/3

g.-seler 83b/10, 108b/10

g.-e 38a/1, 49b/2, 76a/10

g.-meye 11b/5, 98b/11, 108b/9

g.-eler 67b/6

g.-dügi 107a/5

g.-mekde 107a/4

götür-: 1. Götürmek, taşımak,

ulaştırmak.

g.-se 21a/2, 36a/7

g.-e 21a/1, 41b/7, 48b/10, 49b/6,
49b/11, 50a/6, 71b/2, 71b/5, 75b/4,

80a/4, 82b/6, 92a/11, 106b/10

g.-meye 41b/2, 49b/4, 84a/6

g.-en 42a/3, 42a/6, 115b/6

g.-mek 17a/6

g.-mekde 106b/9

2. Yukarı kaldırmak.

g.-e 22a/10, 28b/10, 33b/3

g.-meye 22a/3

3. Bir kimseyi bir yere kadar yanında

yürütmek.

g.-ür 46a/4

4. Atmak.

g.-meye 49a/4

5. Ortadan kaldırmak, berteraf
etmek.

g.-e 74a/10, 101b/4, 113b/8

götüril-: Götürülmek, bertaraf edilmek.

g.-e 11b/2

gövde: Vücut, beden.

g.+si 106b/10

g.+sine 48b/11

göynük: Acı, yanık, yanmış.

g. ola 49a/4

göyündür-: Yakmak.

g.-ür 29b/2

göz: Göz, görme organı.

g.17a/4, 55a/7, 57b/11, 111a/11,

111b/6, 112b/5

g.+i 52a/1, 65b/10, 108a/4, 111a/10

g.+e 52b/9, 57a/7

g.+i 43a/3, 91b/4, 108a/4, 111a/11,
112a/3

g.+in 28b/3, 58a/11, 94b/3, 94b/8,
114b/6

g.+ünü 67a/9

g.+ine 43b/2

g.+üne 52a/9

g.+leri 16b/11

göz deg-: Nazar.

g. -eni 111a/9

g. -mek 111a/5

g. -mesün 111a/7

gözi deg-: bk. göz deg-.

g. -e 111a/10

g. -dügi 111a/8

g. -en 111a/8
gözin deg-: bk. göz deg-
g. -meye 62a/10
gözet-,de: 1. Gözetlemek, bakmak.
g.-meye 79a/3
2. Önem vermek, göz önünde bulundurmak.
g. 38a/1, 91a/7, 91a/8
g.-mek 101b/1
3. Kollamak, beklemek.
g.-mekde 107a/1
gözgi: Ayna.
g. 10a/9
gözsüz: Gözü olmayan, kör.
g. 60a/10
g. olduğu 88a/5
gülām: Köle.
ğ. 97a/6
gūr: Mezar, kabir.
g.+dan 69a/6, 69a/8
gūristān: Mezarlık.
g.+da 116a/11
ğusl: Gusül, yıkanma, arınma.
ğ. ède 31a/6, 113a/2
ğ.+inden 68b/4
ğuşşā: Keder, kaygı, tasa.
ğ. 55a/9
ğ.+yı 57a/3
ğ.+sın 15a/1
ğ.+laruñuz 35a/7, 35a/8
ğuşşālu: Kaygılı, kederli.
ğ. 45a/6

ğusül: bk. ğusl.
ğ. ède 23a/9, 29b/6, 33b/2, 88b/4
ğ. ètdüreler 111a/8
ğ. ètmedin 88b/5
ğ. ètmeyince 88b/1
ğ. èdecek 59b/2
ğ. ètdügi 23b/11
ğ. ètdükden 23b/6
ğ. ètmegiñ 23b/3
ğ. ètmek 23b/5, 23b/6
ğ. ètmekde 23b/7
güç, -ci: Güç, zor.
g. 74a/10
g. ède 73a/6
g.+ile 97a/6, 101a/1, 101a/3
g.+i 5a/5, 40b/2, 55a/9, 97a/1, 100a/3, 100a/4
gücirek: Daha güç, daha zor.
g. 97a/1
gül: Gül, bir çiçek türü.
g. 53a/6
gül-: Gülmek.
g.-er 76a/9, 80b/7, 80b/8, 85a/3, 98b/11
g.-miş 78a/9
g.-e 82a/4
g.-meye 12a/7, 26a/1, 66b/5
g.-dügi 16b/11
g.-eñura 72b/3
güle baq-: Gülererek bakmak, iltifat etmek.
g. -mağ 37b/10

gümân: Zan, sanma.

g. etmek 98a/3

gümiş: Gümüş.

g. 47b/2, 53b/2

g.+e 86b/2

g.+den 56b/11, 57a/2

gümüş: bk. gümiş.

g.+ile 20b/5

gün: 1.Gün, gündüz.

g. 11b/4, 11b/6, 23b/4, 23b/5, 24a/9,

29b/5, 30a/10, 30b/1, 31a/1, 31a/7,

33b/8, 33b/10, 39a/7, 39a/8, 39a/9,

39b/3, 39b/5, 39b/6, 39b/7, 39b/9,

39b/10, 42a/8, 42a/9, 42a/10, 42a/11,

42b/1, 43a/1, 43b/7, 47a/5, 47a/6,

55b/11, 56a/2, 57b/8, 57b/9, 58a/1,

64b/7, 70b/9, 80a/11, 83a/11,

88b/10, 89a/6, 89a/8, 94a/1, 94a/2,

96a/10, 97a/4, 105a/10, 106a/9,

111b/3, 111b/4, 112a/1, 112a/2

g.+dür 42a/6

g.+ile 39b/1

g.+ün 33b/10, 68b/8, 70b/11

g.+i 39b/4, 42b/2, 68b/9

g.+de 18a/9, 18a/10, 24a/8, 25b/7,

29b/8, 30a/8, 30a/10, 31a/5, 32b/4,

42a/5, 42a/7, 42b/6, 49a/9, 59a/4,

97a/3, 99a/7, 112b/9

g.+den 18a/11, 39b/4, 57b/6, 79b/8

g.+i 8a/2, 11b/6, 30a/4, 30b/11,

39a/10, 42b/11, 104b/5

g.+idür 42a/10

g.+inün 30a/3, 42a/2, 42a/4

g.+ünün 2a/9

g.+üni 42a/3, 42b/2

g.+ine 30a/4, 43b/9

g.+inde 3b/5, 8a/3, 9a/1, 10b/6,

14b/7, 15a/4, 15a/5, 18b/3, 24a/8,

31b/8, 31b/10, 32a/6, 38a/5, 38b/4,

39a/2, 43b/1, 59a/1, 63a/11, 76b/7,

76b/9, 84b/10, 89b/7, 91a/2, 94a/8,

94b/7, 97a/3, 100b/4, 104b/8, 107a/8

g.+lerün 30a/4

g.+lerde 31b/1, 88a/4

2. Güneş.

g. 29a/4, 29a/5, 46a/3, 73a/8,

106a/10

günâh: Günah, dinî suç.

g.18a/4, 63b/7, 94b/4, 108a/5

g. etse 63b/5

g. etmiş 5a/11

g. etmek 5a/9, 30a/8

g. olmaz 93b/2

g. olur 94b/4

g.+ı 35a/6, 81b/11, 112b/7

g.+a 114a/8

g.+da 8b/7

g.+dan 16a/3, 16a/4, 21b/11, 30a/7,

37b/9, 67a/7

g.+um 13a/9

g.+ı 29b/4, 45a/9, 54b/3, 63a/3

g.+ın 29b/2, 40b/4, 63b/5

g.+ına 63b/6

g.+ından 5b/8, 74b/6, 104a/4, 113a/2,
115a/11
g.+lar 29b/1
g.+larından 28a/7, 40b/9, 108a/11
gündüz: Gündüz.
g. 30b/11, 45a/6, 56a/9
g.+ün 18b/3
g.+de 47a/3
g.+leri 34a/1
güne dur-: Güneşte kalmak.
g. -miş 23a/10
güneş: Güneş.
g. 69a/10, 79a/5
g.+e 22a/6
günlük: Günlük, üzerinden gün geçmiş
veya geçecek zaman.
g.73b/6, 82a/10
günlük: bk. günlük.
g. 83b/1
günlük: Tütsü için kullanılan bir ağaç.
g.+ile 59b/3
güt-,der: Hayvanları otlatmak.
g.-erdi 46b/10
g.-mek 46b/9
güyegü: Güvey, damat.
g. 86b/10, 87a/4, 107a/6
güzel: Güzel.
g. 118b/3

H

ḥabbāz: Ekmekçi, fırıncı.

h.+dur 48b/7
ḥaber: Havadis, bilgi, rivayet.
ḥ. vère 77a/3
ḥ. vèrse 62b/8
ḥ.+in 72b/2
ḥ.+ine 13a/7
ḥabeşî: Habeşistan halkından olan
kimse.
ḥ. 103a/11
ḥabîs: Kötü, pis, alçak.
ḥ. 45b/3
ḥ. oldı 65b/4
ḥabs: Hapis, alıkoyma.
ḥ. olacaḥdur 94b/6
ḥ.+de oldı 100b/9
ḥacāmat: Boynuz veya şişe ile vücuttan
pis kanı toplayıp almak.
ḥ. 37b/7, 111b/1, 111b/3, 111b/7
ḥ. etmek 111b/1, 111b/5
ḥ. etmekden 111b/8
ḥ.+dan 23b/5
ḥacc: Hac, İslam'ın beş şartından biri.
ḥ. 8b/2, 40b/5
ḥ. ède 40b/10
ḥ. èdüñ 40b/4
ḥ. ètmedi 95b/7
ḥ. etmek 40b/2, 40b/4
ḥ.+ıla 40b/6
ḥ.+a 73b/5, 95b/5
ḥācet: İhtiyaç.
ḥ. 25a/5, 41b/6, 48b/4, 80a/5, 80a/8
ḥ. dile 20a/1

h. dileye 17b/11	hādīs: Hz. Muhammed'in kutsal sözleri.
h. etmek 41b/3	h. 13b/6, 13b/7
h. olsa 44b/11	h.+dür 4b/9
h. olan 20b/4	h.+ün 13b/5
h. olursa 21a/10	h.+i 11b/1
h.+i 33a/9, 67b/5, 80b/10, 80b/11	h.+de 5b/3, 8b/7, 8b/11, 9a/8, 10a/8,
h.+i olsa 67b/1	14b/3, 14b/6, 15b/6, 18b/7, 20b/10,
h.+in 36b/5, 79b/10, 80b/7, 80b/11,	21a/1, 30a/11, 31a/4, 35a/7, 39a/2,
81a/1, 96b/6	40b/3, 41b/11, 51b/2, 51b/8, 53a/5,
h.+in dileye 33a/7	53a/7, 54b/2, 54b/4, 55a/1, 57a/2,
h.+ini 80b/8, 80b/9, 81a/1	57a/3, 57a/7, 57a/11, 57b/10, 58a/3,
h.+leri 99b/6	58a/4, 64a/8, 68b/5, 69b/11, 70a/11,
hācetsüz: İhtiyacı olmamak.	70b/2, 70b/5, 73a/8, 76a/1, 76b/6,
h. 60a/3	76b/8, 81a/3, 81b/10, 81b/11, 83b/3,
hācī: Hacca giden.	83b/5, 84b/1, 84b/3, 84b/4, 85b/2,
h.+lara 43b/9	91b/9, 94a/7, 96a/7, 96a/11, 96b/1,
hācī: bk. hācī.	96b/2, 97b/8, 98a/2, 99b/10, 100b/4,
h.+lara 41b/9	100b/7, 103b/6, 103b/8, 104a/10,
hadd: 1. Sınır, ölçü.	104b/1, 105b/9, 106a/1, 107b/2,
h.+e 14b/2	107b/3, 107b/5, 107b/9, 107b/11,
h.+den 7a/9, 13a/9	108a/4, 108a/7, 109a/1, 111b/2,
h.+ince 48b/5, 77b/11	111b/4, 111b/7, 112a/7, 112a/11,
2. Şeriatçe verilen ceza ve bu cezaya	114a/9, 115a/9, 115b/2
uygulanan miktar.	hafta: Hafta, birbiri ardınca gelen yedi
h. 97b/1	günlük dönem.
h.+i 101b/4, 101b/6	h.+da 39b/2, 39b/3, 57b/8
h.+e 101b/5	hāfī: Gizli, saklı.
hadd ur-: Hadd cezasını uygulamak.	h. ola 57a/6
h. -a 97b/1, 102b/1, 102b/2	hāfīf: Hafif, ağır olmayan.
h. -maya 101b/5	h. 27b/1
hadd-i selef: Evvelki insanlar.	
h. 42a/8	

hakem: İki tarafın anlaşmak üzere
hükmüne rıza göstermek için
seçtikleri kimse.

h. etmeyince 3a/5

hakik: Hak sahibi, layık.

h. idi 2a/4

hakim: Hakim, hüküm sahibi.

h. 103a/4, 103a/11

h.+ün 103a/9

h.+lere 103a/1

hakimlik: Hakimlik, yargıçlık.

h.+uñ 102b/8

hakir: İtibarsız, değersiz, aşağı.

h. ise 84a/3

hakirle-: Aşağılamak.

h.-meye 84a/3

hakik: 1. Allah.

h. 6a/11

h.+içün 12b/7

h.+içün éde 8a/9

h.+uñ 24b/3

h.+a 14b/4, 40b/8

h.+dan 16a/6, 17b/5, 41a/2, 41b/6

2. Doğru, doğruluk, adalet.

h. 36a/6, 99b/11, 100a/2, 101a/7,
111a/5

h.+dur 111a/5

3. Bir insana ait olan şey.

h.+dur 8a/4

h.+ı 40b/8, 42b/3, 84b/5

h.+içün 3a/4

h.+ın 96b/9, 101a/9

h.+ında 5b/10, 12a/4, 36b/6,
111b/10, 115a/7

h.+ındadur 70b/4

4. Gereği, karşılığı.

h.+ın 10b/10, 41b/5, 84a/11,

h.+larından 83b/2

5. Manevî yetki.

h.+çün 63b/11

h.+ı 90a/11, 92b/5, 92b/10, 95a/6,
103a/9

h.+ın 12a/3,

h.+ından 12a/3, 95a/7

h.+ındadur 95a/7

h.+ların 95a/5

h.+larından 96a/4

hakik ta'ālā: Allah.

h. 2a/9, 2b/9, 6a/10, 7a/8, 7b/2,

7b/11, 8a/2, 11a/2, 11a/6, 17b/5,

19b/11, 20b/11, 21a/4, 25a/9, 25a/10,

28a/9, 28a/11, 29a/10, 29b/11, 30a/5,

33a/3, 34b/4, 34b/11, 37a/2, 37a/7,

45a/4, 53b/9, 55a/11, 55b/4, 58a/11,

63a/9, 68b/3, 73a/9, 74b/1, 76b/7,

80a/6, 80a/9, 80a/10, 81a/5, 81a/11,

83b/11, 84b/6, 85a/11, 87b/10,

90b/5, 90b/6, 95a/6, 97b/9, 99a/2,

101a/3, 103a/4, 103b/7, 104a/3,

104a/4, 105a/2, 105b/3, 105b/11,

107b/5, 107b/9, 112b/2, 112b/10,

113a/1, 113a/4, 113b/9, 115a/7,

115a/8, 118a/6

h.+nuñ 7a/6, 8a/6, 10a/10, 34a/3, 50b/4, 90b/4, 113b/2	h. kılmaya 18a/5
h.+ya 59a/2	hālīfe: Halife, başkan, önder, Hz. Muhammed'in ölümünden sonra yerine geçen vekil.
h.+dan 17b/11, 26a/2, 40a/7, 53b/11	h. 6b/7
haksuz: Hak ve adalete uygun olmayan.	h.+yile 6b/6
h. 65a/4	hālīlullāh: İbrahim peygamberin künyesi.
hāl: Durum, hal.	h. 82a/1
h. 15b/3	hālīm: Yumuşak huylu.
h.+de 3a/8, 8a/6, 11b/5, 22b/3, 35a/11, 73a/3, 88a/6	h. ola 101a/8
h.+üñ 78a/7	hālīş: Hilesiz, katkısız, saf, samimi.
h.+i 26b/11, 69a/7	h. 43a/1, 115b/8
h.+in 37a/2, 80a/1, 80a/2, 94a/10, 98a/10, 101b/1	h. ola 40b/5
h.+ine 12b/9, 69a/7, 75a/10, 98a/1	hālīşā: bk. hālīş
h.+inde 113a/4	h. 8a/9
hālā: Hala, babanın kız kardeşi.	hālķ: Halk, insanlar.
h.+ya 22a/8	h. 3b/7, 6b/2, 11a/3, 13b/11, 16b/11, 17a/1, 17a/2, 30b/8, 31b/4, 45b/9, 45b/10, 75a/2, 86b/10, 87a/10, 93b/1, 102b/9
hālata: Halalar, babanın kız kardeşi.	h.+ıla 9b/2, 45b/8, 74a/9, 94b/1, 98a/2, 98a/7
h. 96b/6	h.+uñ 14a/6, 49a/8, 65a/6, 74b/1, 80b/3, 80b/4, 80b/5, 97b/11, 98a/1, 98a/10, 99b/4
hālāvet: Tatlılık, şirinlik.	h.+ı 4b/7, 12b/5, 24b/3, 27a/7, 30b/4, 31b/2
h.+idür 24a/5	h.+a 13b/9, 24a/11, 31b/1, 38a/6, 42b/6, 44a/2, 99b/3, 99b/7, 101a/9, 115a/10
hālāyık: Mahluklar, yaratıklar, insanlar.	
h. 31b/6, 31b/7, 65a/9, 96b/10	
h.+ı 80a/7	
h.+a 76a/6	
hālēl: Helal, yapılması dinen uygun olan.	
h.+dür 9b/8	
hālī: Boş, içinde bir şey olmayan, sahipsiz.	
h. olmamak 108a/10, 113b/2	

- h.+dan 12b/8, 18a/6, 67a/7, 74a/10,
82b/6, 80a/8, 98a/4, 99b/11
- halka: Ortası boş daire biçimindeki
şekil.
h. olup 30b/8
h.+sı 57a/1
- hall: Eritme.
h. ède 48b/11
- halvet: Gizli.
h. 94b/11
- hamd: Allah'a olan şükran duygularını
belirtme.
h.+dur 89b/6
h. ède 54a/1, 55b/5, 114b/4
h.+ıla 25b/6
- hamd ü şenā: Allah'ı övüp, ona
şükretmek.
h. ède 80b/2
- hāmīle: Gebe olma, gebelik.
h. 51b/1
- hamle: Atılış, saldırma, savlet.
h. ètdükden 106b/8
h.+si 106b/7
- hāmmām: Hamam.
h. 37b/6
h.+a 58a/8, 58a/9, 58b/2, 58b/3,
58b/4, 92b/1
h.+dan 58b/4
- hamīde: Övülmeye değer.
h.+yile 2a/8
- hamīr: Hamur.
h. 85a/10
- hanūt: Ölüyü mumyalamak için
kullanılan ilaç.
h. 46b/8
- hanūṭla-: Ölüyü bozulup kokmaması
için ilaçlama.
h.-sa 115a/9
- harāc: Müslüman olmayan teb'adan
alınan vergi.
h. 106a/8
h.+ı 102a/9
h.+a 106a/7, 106a/8, 106a/9
- harām: Haram, dinen yapılması yasak
olan.
h. 5b/7, 16a/9, 48a/10, 59a/5, 68b/4,
90b/3, 94b/7
h.+dur 9b/8, 10a/7, 14a/3, 47b/2,
88a/8
h. ètdüğü 41a/8, 83b/11
h. olur 3b/1
h. kılduğın 16a/9
h.+dan 87b/3
- haramū: Harami, hırsız, haydut.
h.+lere 102b/2
- harb: Cenk, kavga, savaş.
h. 105b/5
h.+de 81b/1
- harbī: Harple ilgili, harbe mensup.
h. 104b/4
- harc: Sarf, gider, bir iş için kullanılan
madde.
h. ètmeye 59a/3, 59a/5
h. olmaz 10a/9

h. ola 59a/4	hased: Kıskançlık, çekememezlik.
h. olan 82a/7	h. ètmeye 74b/6
harekât: Hareketler.	hasen: Güzel, iyi.
h.+ından 10a/3	h. 48a/11
hareket: Hareket, kıvıldanma, oynama.	hasenât: İyilikler, hayırlı işler.
h. ètmeye 17b/1, 28b/2	h. 9a/5, 117a/11
h.+ile 70b/1	h.+ı 97b/8, 104b/8
h.+e 18a/2, 94b/10	hâşıl: Husûle gelen, peyda olan, çıkan,
harem: Mekke ve Medinede'ki kutsal	biten.
alan.	h.+dur 61b/7
h. 41b/1	h. èder 87b/4
h.+den 41b/3	h. èdebilirse 44a/6
h.+in 41b/8	h. ètmeden 10b/11
harf: Harf.	h. ola 81b/6
h. 11b/7	h. olmayınca 22b/2
haric: Dış, dışarı, dışta, dışında.	h. olduğdan 90b/1
h. 86a/7	h. olmazsa 81b/7
hariş: Hırslı, tamahkâr, bir şeye çok	h. kılmakda 33a/1
düşkün.	haşım: Düşman, hasım.
h. olmaya 44a/8, 105b/6	h.+ı 101b/2
h. olup 10b/8	h.+ların 37b/9, 40b/8, 113a/7
hasan: Hz. Hasan, peygamberimizin	haşîr: Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki
torunu.	maddesiyle örölmüş taban veya tavan
h. 95b/9	örtüsü.
hasbeten: Karşılıksız, parasız.	h. 25b/5, 27b/9
h. 94a/9	h.+ından 26b/4
hasbeten lillahi: Allah rızası için.	haşlet: İnsanın yaradılışındaki huyu,
h. ola 14a/8	tabiat.
haseb: Baba tarafından gelen asillik, soy	h. 100a/6
temizliğı.	h.+i 61b/5
h. 80b/4	h.+idür 76b/5
h.+ince 9a/5	hasta: Hasta.

h. 34b/6, 42b/10, 76a/6, 111b/9,
112a/8, 112a/10, 112b/4, 112b/6
h. olsa 85a/5, 107b/11
h. olan 111a/5
h. olduğu 108a/11
h. +yıla 112a/10
h. +iken 36b/5
h. +nuş 111b/10, 112a/2, 112a/3,
112a/7
h. +ya 21a/11, 109a/4, 109a/10,
112a/5, 112a/9, 114b/2
h. +da 112a/3
h. +lar 24a/11
h. +ların 7b/7, 111b/11

hastalık, ğı: Hastalık.

h. 112b/4
h. +da 34a/3, 109a/8
h. +dan 51a/3, 58b/2
h. +ın 108a/7, 108a/9
h. +ına 113a/5
h. +ında 108b/5, 113a/2
h. +ından 113a/2

haşum: bk. haşım

h. +uş 101a/11

hasîd: Haset eden, kıskanan, kıskanç.

h. +ile 81b/2

hasîs: Cimri, nekes; alçak, değersiz.

h. 84a/3

haşerât: Değersiz ve zararlı kimseler.

h. 46a/5

haşîn: Sert, kaba.

h. 55a/1, 66b/11

haşin: bk. haşîn

h. 55a/3

h. olmaya 101a/7

haşir: 1. Toplanma.

h. 41b/11,

2. Kur'an-ı Kerim'in 59. sûresi.

h. 90b/11, 109a/7

haţâ: Hata, yanlış, yanılma, günah,
kabahat, kusur.

h. +dur 64a/1

h. etmek 101b/4

h. etmekden 101b/5

h. +ya 12a/5

hatın: bk. hatun(1).

h. 51b/1

hâtır: 1. Zihin, akıl.

h. +a gele 32a/8

h. +ına 7b/1, 28a/8, 33a/11, 69a/6,
113b/10

h. +ında 14a/9

h. +ından 23a/5, 106b/4

2. Gönül.

h. +uş 82b/1

h. +ı 12a/2, 112a/7

h. +ına 42b/3, 78b/2

h. +ında 112a/5

h. +ların 42b/4

haţibe: Ormanlık, ağaçlık yer.

h. +yi 35a/5

hatim: bk. hatm(1).

h. 18b/2, 18b/8

h. edecek 18b/10

ḥatm: 1. Kur'an'ı baştan sona okumak.

ḥ. 18b/6

ḥ. êde 18b/1

ḥ. êdicek 18a/10

ḥ. êderdi 18b/1

ḥ. êtmekden 17b/4

ḥ. olduğı 34a/5

ḥ.+i 18b/3, 18b/4, 18b/6

2. Hüküm ve kaza icap ettirme.

ḥ. olusar 6a/9

3. Sonlandırmak, bitirmek.

ḥ. êde 68b/9

ḥ. êdicek 68b/9

ḥattı: Hat, yazı.

ḥ.+ıla 14a/10, 20a/11, 20b/1, 20b/2,

20b/9, 20b/11

ḥattâ: Hatta, bundan başka, hem de.

ḥ. 62a/3, 62b/11, 103a/2, 113a/8

ḥatun: 1. Kadın, hatun.

ḥ. 26b/11, 31b/3, 37a/8, 57a/6, 88a/3,

94b/3, 94b/5, 110a/4

ḥ.+laruñ 92b/2

ḥ.+lara 27a/2

ḥ.+ları 94a/3

ḥ.+ların 32b/1

2. Eş, zevce.

ḥ.+ı 37b/7

ḥ.+ıyıla 36a/4, 88a/1

ḥ.+ına 86b/4

ḥ.+larına 86b/3

ḥavâle: Bir işi veya bir şeyi başka birine

bırakma, üstüne bırakma, ısmarlama,
devretme.

ḥ. 44b/8

ḥavz: Havuz.

ḥ.+dan 53b/4

ḥayâ: Allah korkusu ile günahıtan

sakinme, ar, namus.

ḥ. 9b/10

ḥayât: Hayat, dirilik, canlılık.

ḥ. 53b/9

ḥayber: Medine'nin 180 km kuzeyinde

bir kasaba ve bu kasabada

Müslüman' larla Yahudi'ler arasında
yaşanan savaş.

ḥ. 107a/8

ḥayfâ: Medine'de bir yer adı, el-hafya.

ḥ.+dan 105a/8

ḥâyınlık: Hainlik, kötülük.

ḥ. etmek 13b/2

ḥayır: İyilik, fayda, hayır.

ḥ. 5a/3, 81a/10, 81b/4, 92a/3, 93a/1,

103b/9, 115a/7

ḥ. etmek 30a/8

ḥ.+da 8a/5

ḥ.+dan 37b/10, 112a/10

ḥayırlı: Hayırlı, yararlı, hayrı olan, iyi.

ḥ. 24a/2, 64a/2, 64a/3, 91a/3, 91b/10

ḥ.+sı 79b/8, 85b/11, 91b/9

ḥ.+sın 81b/1

ḥâyız: Kadınların özel durumu.

ḥ. 31b/3

- h.+a 88a/7
- h.+la 92a/6
- h ayr: bk. h ayır.
- h. 6b/2, 37b/10, 59a/3, 65a/9, 114a/3, 114a/4, 115a/7
- h.  etseler 103b/11
- h. olsun 116a/1
- h. olsa 104a/1
- h. ola 8b/1, 70a/6
- h.+ıla 6b/10, 6b/11, 27b/2, 48a/6, 50a/10, 68b/8, 68b/9, 96b/10, 118a/5
- h.+a 38a/1, 81b/5
- h.+ı 65a/8
- h ayr t: Sevap kazanmak i in yapılan i  veya kurulan m essesese.
- h.+ları 99b/5
- h ayv n: Hayvan, insandan farklı olarak dil ve akıldan yoksun canlı.
- h. 88a/10
- h.+u  104b/7
- h.+ı 99a/10
- h.+a 99a/5
- h ayv ncu : K c k canlılar.
- h.+ları 98a/10, 99a/8
- h azır: Hazır, huzurda bulunan, amade ve m heyya olan.
- h. 8b/11, 25a/8, 32b/11, 38b/6, 47b/1, 77b/6, 82b/2
- h.  tse 97b/3
- h.  de 50a/5, 82a/5, 83a/4
- h.  tmek 105b/4
- h. olurlar 114a/3
- h. olmamı  8b/9
- h. oldu 18b/9, 18b/10
- h. olsa 8b/8, 18b/9, 35b/11, 113a/3
- h. ola 6b/6, 12a/6, 17b/4, 18b/8, 25a/8, 27b/4, 28a/6, 32a/1, 42b/6, 42b/10, 65b/11, 76a/7
- h. olan 114a/1
- h. olmayan 77b/6
- h. olmak 27a/1, 114a/1, 114a/2
- h. olmakdan 7b/8
- h azine: Altın, g m  , m cevher gibi e ya yı ımı, b y k servet.
- h.+sin n 12a/10
- h azret: Saygı i in b y klere verilen unvan.
- h.+i 9a/9, 9b/5, 10a/11, 11b/1, 11b/8, 16a/2, 16a/10, 18a/11, 19b/3, 21a/6, 21a/9, 32a/6, 32a/7, 34b/8, 38b/3, 39a/11, 40b/4, 47a/10, 48b/2, 51a/1, 52b/1, 54b/10, 55a/7, 55b/11, 57a/9, 61b/11, 62b/1, 63a/4, 64a/9, 64b/7, 65b/5, 69a/11, 71b/6, 75b/5, 81a/7, 84b/4, 86b/1, 86b/7, 87b/11, 89b/10, 94a/2, 94a/10, 96b/8, 105a/9, 105b/2, 106a/11, 107a/8, 109a/5, 109a/7, 109a/10, 109b/1, 114a/9, 114b/7
- h.+e 31b/7, 31b/8
- h.+in 32a/10, 37a/7, 70a/9
- h.+in n 2b/7, 16b/9, 41a/10, 90a/6, 105a/11
- h.+ini 28a/10, 68a/1, 100a/1

- h.+ine 3a/8, 7b/2, 21a/7, 25a/6,
26a/6, 28a/9, 30a/7, 32a/5, 33a/7,
34b/11, 46b/7, 50b/6, 50b/7, 50b/11,
51a/4, 52b/3, 54b/5, 55b/4, 58a/11,
66a/5, 66a/7, 68b/3, 70a/5, 80a/11,
90b/5, 101b/7, 104a/4, 105b/11,
113b/3
h.+inde 25a/9
h.+inden 4b/1, 4b/10, 17b/5, 20a/1,
81a/11, 107b/5
h azret-i ris alet: Peygamber efendimiz.
h. 20b/10, 21b/5, 42a/9, 105a/7
h azz: Sevin , menunluk, kıymet.
h.+ı 8a/8
hediye: Hediye, armağan.
h. 45b/7, 76a/4, 102a/8
h. eden 76a/5
h.+yile 96b/4
hel k: Mahvolma, yok olma.
h. olur 35a/1
h. oldılar 4b/5
hel klig: Mahvolmak.
h.+i 99b/4
hel l: Yapılması ve kullanılması dinen
yasak olmayan.
h. 16a/8, 32b/10, 37a/3, 40b/6,
43b/10, 90b/4
h.+d r 32b/10, 99a/11
h.  de 74b/1
h. kıldıgın 16a/8
h.+e 64a/3
h.+inden 35a/10
h.+ine 30b/1, 94b/10
hel llik: Helalleşme.
h. 37b/10, 67a/7
hel lırag: En helal olan, en uygunu.
h.+ı 44a/1
hele: Hi  olmazsa.
h. 93a/4
hem: Hem,  stelik, bir de, ayrıca, ve,
de/da.
h. 55a/2, 70a/6, 79a/11, 105a/7,
105a/9
hem... hem: Ne... ne karşıtı, eş g revli
s zc kleri bağlayan bağla .
h. 13a/9, 51b/9, 64a/11, 90a/7, 97a/2
hem n: Hemen, derhal, o anda.
h. 61a/2, 70a/8, 105a/4, 118b/5
hemişe: Daima, her zaman.
h. 13a/10, 21b/11, 25b/6, 92a/9,
118a/6
hen z: Őimdiye kadar, h l .
h. 18b/2
her: Her, hep, b t n, her bir.
h. 2b/2, 3b/1, 3b/2, 3b/3, 3b/4, 3b/6,
4a/5, 4b/2, 5a/7, 5a/10, 5b/11, 6a/5,
6b/6, 7b/10, 8a/1, 8a/6, 8a/9, 8a/10,
8b/1, 8b/8, 8b/10, 9b/1, 9b/11, 10a/9,
10b/5, 11a/8, 11a/9, 11b/1, 11b/3,
11b/9, 13a/4, 13b/3, 14b/4, 14b/5,
14b/6, 14b/10, 15a/3, 15a/4, 15b/8,
16a/8, 17b/11, 18b/1, 18b/7, 18b/9,
18b/11, 19a/1, 19a/4, 20a/8, 20b/10,
21b/11, 22a/1, 23a/8, 23a/11, 25b/10,

26a/11, 27a/11, 28b/8, 29a/10, 30a/3,
31a/4, 31b/9, 32a/7, 33b/10, 36a/3,
37b/11, 39a/7, 39b/2, 41a/11, 41b/7,
43a/4, 43b/7, 43b/8, 46a/5, 46b/2,
46b/5, 49a/8, 51a/1, 51a/6, 51a/8,
52a/4, 52b/2, 52b/6, 53a/4, 53a/6,
54a/1, 55a/2, 55a/9, 56a/2, 57a/4,
57a/7, 57a/8, 57b/7, 57b/11, 58b/11,
59a/8, 59b/11, 60a/11, 61b/9, 62a/3,
62a/11, 62b/7, 63b/2, 63b/4, 65b/1,
67a/1, 67a/7, 67b/1, 67b/3, 67b/5,
68a/1, 69b/7, 70a/2, 70a/9, 71a/8,
71b/5, 73a/4, 73a/8, 74a/1, 75a/6,
75a/7, 75a/9, 77a/1, 77a/11, 77b/2,
80a/6, 80a/7, 80a/8, 81a/3, 81b/2,
81b/4, 81b/5, 81b/6, 81b/11, 83b/3,
83b/10, 84b/5, 84b/10, 85a/10,
86a/10, 87b/4, 91a/1, 94b/6, 94b/9,
95b/7, 96a/7, 96a/9, 98a/5, 99a/11,
103b/3, 103b/4, 103b/7, 103b/8,
103b/11, 104a/3, 104b/11, 105a/1,
107b/1, 107b/4, 107b/5, 107b/11,
109a/6, 113a/9, 115a/7, 115a/9,
117a/8, 117b/7

hergiz: Asla, hiçbir vakit.
h. 66a/4

herīse: Keşkek yemeği.
h. 50b/6

hevā: Heves, istek, arzu.
h.sından 74a/2

heybet: Heybet, haşmet, korku ve saygı
duygularını birden uyandıran hal ve
görünüş.
h. 93b/3

hey'et: Heyet, hal, durum.
h.+ile 78b/7
h.+inde 41a/3

hılālla-: Hilallemek, firçalamak.
h.-ya 50a/10
h.-maya 50a/8

hırfet: Geçinmeye değer iş, san'at.
h.+ilede 44a/5
h.+de 102a/4

hırla-: Hırlamak.
h.-ya 114a/7

hırş: Sonu gelmeyen arzu, istek.
h. 38a/1

hışım, -şımı: Kızgınlık, büyük öfke.
h.+ıla 98b/8
h.+ı 10a/11, 95a/11
h.+ındadur 95b/1

hıyānet: Hainlik, güveni kötüye
kullanma.
h. 102a/7
h. etmiş 84a/9
h. etmenç 106a/3
h. etmeye 41b/2, 44b/1, 85a/6
h. edenden 45b/3

hıyār: Salatalık.
h.+ı 52a/8

hızır: İnanişe göre ölümsüzlüğe
kavuşmuş olan ulu kimse.

h. 52b/5	himmet: Gayret, yüksek irade.
hicret: Göçme.	h.+ile 28a/10
h.+de 27a/9	h.+i 92b/4
hîç: Hiç, yok denecek kadar az, hiçbir, asla.	hîsâb: Hesap, hesaplama, sorgu, sual.
h. 5b/2, 6b/9, 11b/5, 12a/4, 13b/11, 16b/4, 20b/8, 21b/1, 26a/10, 27b/4, 35a/1, 35b/1, 39b/4, 49a/3, 51b/2, 51b/6, 51b/7, 68b/9, 74b/5, 75a/10, 82b/8, 83b/11, 92a/3, 99a/1, 100b/11, 102a/8, 102b/1, 102b/2, 105b/2, 105b/3, 106b/4, 107a/3	h. 69a/7, 91a/2
hiç: bk. hîç	h. édeler 100b/5
h.98b/7	h. étmeye 35b/6
hîçbir: Hiçbir.	h.+uñ 100b/5
h. 3a/8, 5b/7, 5b/8, 5b/10, 20b/11, 35a/11, 49a/11, 101a/10, 110a/2	hîsâblan-: Hesaplanmak.
hiçbir: bk. hîçbir.	h.-ur 25b/10
h. 99a/5	hîşâl: Huylar, tabiatlar.
hidâyet: Hak yoluna erdirme, doğru yola erdirme.	h. 101a/4
h.+i 13b/10	h.-i hamîdeyle 2a/7
hikâyet: Anlatma.	hizan: Damların üzerine döşenen kalın ve büyük ağaç, kiriş,
h. éderler 56a/8	h.+ı 70a/5
hikmet: Hikmet, ilahi sır, sebep, maksat.	hîzmet: Hizmet, iş, iş görme, vazife.
h. 89a/11, 89b/2	h. 15a/2, 95b/6, 97b/10
h.+den 66	h. éder 104b/11
hîle: Hile, aldatma.	h. étse 97b/7
h.+yile 45a/8	h. éde 11b/8, 72a/8, 77b/5, 95b/11, 105a/2
hilm: Doğuştan olan huy yumuşaklığı.	h. édeler 95a/8
h.+dür 54b/9	h. étmeye 49b/7
h.+i 11a/7	h. éden 25b/6
	h. éderse 77b/11
	h. étdürmeye 72a/8
	h.+i 78a/1
	h.+in 38a/9
	h.+ini 82a/11
	h.+inde 92a/9, 97a/8, 97a/9
	h.+inden 83a/4, 104b/10

h.+lerinden 96a/2
hizmetkâr: Hizmet eden, hizmetçi.
h. 83a/6, 97a/10, 97b/2, 97b/7,
102a/6
h.+uñ 97a/8
h.+ıyıla 75b/1
h.+larınuñ 38a/9
h.+larıla 96b/7
h.+larını 97a/7
hizmitkâr: bk. hizmetkâr.
h. 97b/7
hoca: Hoca, efendi, üstad.
h. 32b/3
hor: Hor, hakir, değersiz, bayağı.
h. 11b/10
h. görse 103b/7
h. görmemek 85a/3
h. etmektür 75a/9
horla-: Horlamak, aşağılamak.
h.-mıñ 46b/6, 47a/9
h.-sa 8a/1, 46b/5
h.-maya 76a/3
h.-yup 44a/8
h.-mak 7b/9
h.-mağdur 14a/4
horlıg: Aşağılanma.
h.+ıla 106a/8
horus: Horoz.
h. 88a/1, 107a/1
h.+a 98b/5
hoş: Hoş, güzel, iyi.

h. 17a/6, 29a/6, 35a/4, 35b/9, 38a/6,
39a/1, 43a/7, 46b/8, 50b/8, 50b/11,
51a/4, 53a/8, 53a/11, 57b/3, 74a/10,
75b/1, 77a/5, 82b/8, 90a/6, 94b/5,
98b/11, 99a/1, 99b/7, 111a/10,
112a/5, 114a/2
h. gelmedi 21a/8
h. gelse 8b/6
h. gelmese 8b/8
h.+dur 66a/3
h. eder 51b/11, 83b/9
h. eyler 51a/10
h. olur 112a/7
h. olmağıçün 41a/5
hoşlıg: Memnuniyet, razı olmak.
h.+ın 12a/3
hoz: de/da, bizzat.
h. 29b/1, 71b/4
hüb: Güzel, hoş.
h. 17b/6
h. eder 51a/11
huquq: Hukuk, haklar.
h-ı nikâhdan 85b/4
h.+ın 96a/11, 98a/1, 100b/3
hulq: Ahlak, huy.
h. 6b/2
h. ede 92a/11
h.+ıla 13b/9, 72b/1, 91b/9, 99a/1
h.+da 86a/4
h.+ı 16b/7, 16b/9, 47a/7, 51b/2,
75a/6, 101a/8
h.+ına 93a/2, 93a/4, 93a/8

h.+larda 62b/9	h. 56b/11, 103b/2, 108a/3
hulklan-: Ahlaklanmak.	h. etse 14b/6
h.-a 13b/9	h. etmeye 98a/7, 102a/3, 103a/9
hulklı: Huylu, tabiatlı.	h. etmeyeyidüm 100b/7
h. 85b/11, 93a/6, 93a/7	h. kıla 6a/1
hums: Beşte bir, Kur'an'dan beş ayetlik bölüm.	h.+i 5a/11, 103b/11
h. 20b/3	h.+in 15a/2
hurmā: Hurma.	h.+üni 3a/7
h. 42a/10, 50b/10, 88b/9	h.+inde 43a/11, 103a/4
h.+yıla 38b/3, 38b/4, 52a/8	hüküm: bk. hüküm.
h.+ya 100b/6	h. 56b/2
huşuşā: Başkaca, ayrıca.	hulafāi'r- rāşidīn: Dört büyük halife.
h. 29a/11, 36b/11, 54a/7, 56a/10, 88b/7	h.+dururlar 4a/1
huṭbe: Hutbe, Cuma ve bayram namazlarında minberde okunan dua ve öğüt.	hüner: Marifet, ustalık.
h. 30b/7, 30b/9	h.+de 98a/7
h.+ye 30b/10	h.+lerin 115a/4
huzūr: Ön, makam, kat.	hürmet: Saygı, şeref, itibar, değer verme.
h.+ında 43a/6	h. 105a/6
hüccet: Senet, vesika, delil.	h.+i 84b/4
h. 101b/6	h.+in 42a/4
h.+idür 10b/4	hür: Özgür, köle olmayan.
h.+iyile 100a/5	h.+üñ 97b/8
hüdā: Allah.	hüsn: Güzellik, hoşluk, iyilik.
h.+ya 33a/10	h.+i 92b/3
hükemā: Alimler.	hüsn-i zann: Güzel zan, iyi fikir.
h. 86a/1	h. ede 113a/3
hüküm: Hüküm, emir, kesin karar, dini kural.	hüzā: bk. hüdā
	h.+ya 94a/5
	hüzn: Hüzün, keder.
	h.+ile 17b/8

I

‘irāfet: Reislik, ululuk.

‘i. 100b/10

ırağ: bk. ırağ.

1. éder 112b/8

1. édeler 26a/9

1. ola 98a/5

1. olmağ 7b/5

1. olmağıla 98b/10

ırağ: Uzak.

1. 28b/5, 62b/11

1. olur 10a/11, 62b/10

1. olursa 12b/4

1.+dan 25b/10

ırmağ: İrmak, çay.

1. 22b/11

1.+dan 53b/4

‘ırz: Şan, şeref, namus, iffet.

‘i.+ın 90b/6

‘i.+ından 74b/5

ııtma: Sıtma hastalığı.

1.+sı 108a/5

ııslāh: İyileştirme, düzeltme.

1. éde 49a/6

ıışmarla-: Tevdi etmek, emanet etmek.

1.-ya 6a/1, 76a/11

ıışmarla-: Tembih etmek, tavsiye etmek.

1.-rısı 96a/6

ıışmarlan-: Gönderilmek.

1.-dı 90b/5

ısrı: Isırık.

1. 107b/3

ıssı: Sıcak, sıcaklık, hararet.

1. 23a/10, 24a/8

1.+yiken 48a/3

1.+dan 59a/2

1.+sın 58a/10

1.+sından 58a/10

ıssızlık: Yalnızlık, تنها.

1.+da 111a/1

‘ıtr: Yaprakları tırtıklı, güzel kokulu bir bitki ve bu bitkiden elde edilen koku.

‘i.+ıla 57a/5

İ

‘ibādāt: İbadetin çoğulu, ibadetler.

‘i.+dan 7a/11

‘ibādet: İbadet, kulluk vazifesi.

‘i. éden 69a/9

‘i.+üñ 32b/8, 37a/11

‘i.+e 40a/5

‘i.+de 4a/10

‘i.+den 29b/4

‘i.+i 92b/4

‘i.+inden 12b/7

‘i.+leri 104b/1

‘ibādetlü: İbadetli.

‘i. 107a/5

ibni sīrīn: Tabiin'den olup, tefsir, fıkıh alimi ve meşhur rüya tabircisi.

i. 70a/9

ibni 'ömer: Hz. Ömer'in adaleti ile meşhur oğlu.

i.+üj 111a/11

ibnü 'ömer: bk. ibni 'ömer

i. 19b/1, 63b/4

ibnü 'abbās: Peygamberimizin

amcasının oğlu.

i. 53a/11, 64b/9

ibrāhīm: Hz. İbrahim.

i. 46b/3, 89b/1

ibrahīm: bk.ibrāhīm

i. 70b/7, 89a/10

ibrām: Israr etme, üstüne düşme, zorlama.

i. etmeye 37a/6

ibtidā: Başlama, başlangıç.

i.57b/1, 90b/8

i. éde 68b/8

ibük: Çavuşkuşu, hüthüt.

i. 99a/9

icab: İcap, lazım gelme, gerek.

i. étdi 84b/5

i.+ların 28a/5

icābet: Kabul etme, kabul edilme, bir

çağrıyla yerine getirme.

i. 33b/7, 83b/6

i. éder 83b/8

i. étmese 83b/3, 103b/4

i. éde 30a/2, 92a/5

i. étmeye 30a/2, 83b/7, 83b/8

i. édüp 83b/3

i.+de 32b/11

icāre: Kira, gelir, irat.

i.+ye 45b/7

icmā '-ı ümmet: Büyük fakihlerin dinle ilgili bir mevzuda birlik olmaları.

i.+den 103a/5

iç: İç, iç kısım, dahil.

i. 54b/8, 56a/5

i.+i 32a/1

i.+ine 23a/4, 28b/1

i.+inde 8a/7, 14a/1, 15a/7, 15b/5,

18b/6, 26b/1, 32a/3, 34a/6, 40a/8,

53b/1, 59a/2, 59b/4, 93b/1, 107b/4,

118a/4

i.+indedür 65a/8, 65a/9, 65a/10,

115a/4

i.+indesin 65a/8

i.+indeki 92b/5

i.+indekiyle 15a/7

i.+indekini 11a/10

i.+inden 52a/4, 83b/11

iç-: İçmek.

i.-erler 83b/7

i.-erken 54a/6

i.-sin 109b/5

i.-se 54a/2

i.-e 23b/2, 41b/7, 48b/1, 53b/7,

53b/10, 54a/5, 54a/9, 110b/4

i.-meye 53b/4, 53b/5, 54a/3, 54a/5

i.-ince 54a/3

i.-dügi 53a/11

i.-dükden 54a/9, 54b/1

i.-enlere 102b/2

- i.-erdi 53a/11
- i.-mek 23b/2, 47b/2, 53a/9, 53b/7, 88a/9
- içecek: İçilen her şey, meşrubat.
- i. 53b/6, 108b/9
- içerü: İçeri.
- i. 26a/4, 56b/1, 77a/10, 77b/1, 108b/8
- içil-: İçilmek.
- i.-en 54a/4
- içün: İçin, dolayısıyla, sebebiyle, maksadıyla.
- i. 2b/6, 10a/5, 23b/11, 24a/2, 33b/2, 40b/5, 43a/2, 43b/11, 45a/1, 45a/3, 59b/1, 70b/4, 76b/5, 76b/6, 85b/6, 86b/10, 87b/5
- içür-: İçirmek.
- i.-se 21a/11
- i.-e 110a/5
- idrīs: Hz. İdris.
- i. 46b/3
- ıffet: Temizlik, namusluluk.
- i. 80a/8, 80a/9
- iiftār: Oruç açma.
- i. éde 31a/8
- i. étdükde 31a/8
- i. étmeyince 31a/7
- iğeşle-: (?)
- i.-yecek 43a/11
- igne: İğne.
- i. 71b/4
- iħfā: Gizleme, saklama.
- i.+yıla 32a/1
- i.+yıla olıcağ 99b/6
- iħlās: 1. Samimiyet, kalp temizliği, doğruluk
- i.33a/8
- i.+ıla 40b/8, 113b/9
- i.+ıla éde 9b/2
- i.+ı 9b/7
2. Kur'an-ı Kerim'in 112. sûresi.
- i. 34a/5
- ve'l-iħlāş 71a/8
- iħrām: Hacıların Kâbe'yi tavaf için Mekke haricinde örtünmeye mecbur olduğu dikişsiz bürgü, elbise.
- i. 41a/7, 41a/82
- iħsān: İhsan, lütuf, iyilik.
- i. éde 38a/7
- i. étmek 5a/10
- i.+ıla 118b/4
- iħtilāf: İhtilaf, anlaşmazlık.
- i. étdükleri 3a/5
- iħtilām: Uyurken cenabet olmak, düş azma.
- i. olduğdan 88a/11
- iħtimām: Dikkatle, gayretle çalışma, özen.
- i. 101a/11
- i.+ı 78a/10
- iħtiyār: Seçme, üstün tutma, tercih etme.
- i. éde 33b/8, 34a/9, 34a/11, 62a/7, 77a/6, 82a/11, 99a/2
- i. édeler 72b/6
- i. olına 27a/11

i.+ı 39a/8
i.+ında 48a/11
ihtiyāt: Sakınma, tedbirli, tedarikli
bulunma.
i. 91a/8
i. êde 45a/7
i.+ıla 11a/4
ihvân: Sadık, samimi dostlar.
i.+ıla 61a/10
ihyâ: Gece uyumayıp çalışmak veya
ibadet etmek.
i. êtse 31a/5
i. êde 31a/3
i. êtmek 16b/6, 40a/6
i. êtmege 31a/1
i. kıлмаğuş 29a/8
‘ikâb: Eza, cefa, eziyet, azap.
‘i. êdene 5b/1
‘i. êderse 5b/1
‘ikâb-ı ‘âmm: Umumi ceza.
‘i. 99b/5
‘ikâbe-i müsteħık: Hak edilmiş ceza.
‘i. olur 9a/4
ikâmet: 1.Kaldırma, kıyam etme.
i. êde 9b/2
2. Meydana koyma
i.-i ĥadd êde 102b/2
3. Müezzinin kamet getirmesi.
i. 24b/3, 25a/4, 25a/6, 33b/9, 33b/10,
88b/10
i.+i 24b/6
i.+de 24b/10

iki: İki.
i. 15b/7, 18b/4, 18b/5, 23b/4, 23b/7,
24b/2, 27b/11, 28b/10, 28b/11,
29a/1, 29a/5, 29b/5, 29b/6, 29b/10,
29b/11, 30a/1, 30a/10, 30b/5, 34a/1,
34a/7, 36a/5, 38b/10, 39b/1, 39b/5,
47a/3, 48b/8, 50a/2, 50b/3, 54b/9,
66b/7, 69b/10, 70b/11, 71a/1, 72b/9,
73a/3, 73b/7, 74a/5, 74b/3, 78a/11,
78b/10, 79a/9, 80a/10, 81a/11, 81b/3,
84a/6, 86b/9, 88b/11, 94a/7, 99a/10,
100b/6, 100b/7, 101a/11, 101b/2,
102a/3, 106b/10, 107a/6, 107a/10,
110b/7, 112a/1, 113a/5, 114b/4,
117a/7, 117b/6
i.+dür 10b/2
i.+nün 50a/3
i.+den 75b/5
i.+si 13a/8, 34b/11, 43a/10, 84a/7,
87a/3
i.+sinüŋ 78a/7, 105a/8
i.+sinden 26b/3
ikinci: İkinci.
i. 45a/2, 48a/9, 102b/4
i.+de 53b/10, 67b/6, 116a/7
i.+den 94b/4
ikindi: İkinci vakti.
i. 24a/9
i.+den 58a/1
ikindü: bk. ikindi.
i. 31a/2
i.+den 57b/9, 69a/10

ikişer: İkişer.	ilig: Düğme iliği.
i. 87a/4	i.+in 27b/6
ikrāh: Birine zorla iş yaptırma.	‘ilim: bk. ‘ilm.
i.+ıla 101a/5	‘i. 9b/2, 11a/1, 12a/10, 13a/1, 36a/11,
ikrām: Hürmet, saygı gösterme,	70b/4, 95b/5, 98a/6, 102b/11
ağırlama, ikram.	‘i.+de 7a/9, 12a/8, 13b/2
i. éde 48b/5, 76a/2, 82a/5, 86a/10,	‘i.+den 9a/7, 10b/1, 10b/7, 10b/8,
96a/7	11a/7, 11a/8, 11b/4, 11b/5, 14a/9
i. édeler 90a/10	‘ilimsüz: İlimsiz, bilgisiz.
i. étmeye 75b/11	‘i. 9a/9
i. étmek 84b/3	ilk: İlk.
i. étmekden 49a/5	i. 73a/5
i. étmekdendir 85a/1	illā: İlla, mutlaka, sadece, ancak, yalnız.
i.+ından 84b/5	i. 7a/5, 12b/10, 15a/6, 21b/2, 23b/2,
ikrār: Söyleme, dili ile tasdik etme.	24b/4, 24b/10, 26a/7, 35a/1, 35b/1,
i. étse 101b/9	37a/3, 38b/11, 44a/9, 50a/4, 51b/8,
i. éde 33a/8	58b/2, 68a/6, 72a/3, 76b/10, 78b/10,
iktişār: Sözü uzatmama, kısa kesme.	82a/4, 82b/8, 83a/6, 98a/5, 98a/6,
i. éde 49b/10	102b/6, 102b/7, 102b/9, 104a/5,
il: İl, memleket.	104b/9, 105a/10, 105b/3, 107b/3,
i.+e 102b/3	108a/2, 112b/5, 114b/9
i.+ine 20b/8	‘illet: Hastalık, sakatlık.
i.+inde 102a/10	‘i.+den 108a/10
i‘lā-i kelimetullāh: Allah'ın kelamını	‘ilm: İlim, bilim.
yüceltmek, savunmak.	‘i. 10a/4, 10a/7, 10a/8, 10b/2, 10b/3,
i. éder 100a/5	12a/6, 12b/9, 78b/9
ilerü: İleri, ön.	‘i.-i ahlāk-ı dīniyle 9b/6
i. 3a/9, 6a/10, 6a/11, 27a/7, 76b/2	‘i.-i dīni 102b/11
ilet-: İletmek, göndermek, ulaştırmak.	‘i.-i evvelīn ve ahīrin 18b/11
i.-meyeler 47b/5	‘i.-i yaqīn 9b/6
ilhāh: Israr etme, direnme.	‘i.+ile 9a/8, 11a/5, 11a/6
i. eylemeye 37a/6	‘i.+ünj 9a/6, 10a/9, 10b/10, 13a/3

- ‘i.+i 10a/7, 10b/7, 10b/8, 10b/11,
11a/11, 11b/6, 12a/9, 12a/10, 12a/11,
12b/9, 13a/2, 13a/4, 18b/11, 21b/6
‘i.+den 10b/11
‘i.+ünjün 11a/2
‘i.+i 9a/7, 10a/9, 10b/5, 11b/3, 19a/2,
103a/3
‘i.+ini 7a/8
‘ilmī: Bilimsel, ilimle ilgili.
‘i. 100a/7
ilt-: İletmek, göndermek.
i.-er 15a/6
iltifāt: Yüzünü çevirip bakma, hatır
sorma, gönül alma.
i. etmek 101a/11
iltifat: bk. iltifāt.
i. etmek 84a/1
iltimās: Yapılmasını isteme.
i. etmek 41b/10
ilyās: Hz. İlyas.
i. 52b/5
imām muḥammed bin ‘ale’t-tirmidī:
İmam Tirmizi, altı büyük hadis
kitabından birinin yazarı.
i. 19b/7
imām: 1. Namazda kendisine uyulan
zat.
i. 6b/4, 27a/3, 27b/1, 29a/2, 30b/7,
30b/10, 30b/11
i.+uñ 27a/4
i.+a 30b/4, 107a/2
2. Bir mezhep kuran zat.
i.+ları 6b/8
i.+larına 6b/11
3. Sultan, hakim, reis.
i. 45b/10, 107a/11
i.+a 101a/1,
‘imāme: Sarık.
‘i. 71b/3
‘i.+yile 30a/11
‘i.+si 54b/9
‘imāmesüz: Sarıksız, sarıği olmadan.
‘i. 30b/1
imāmlık, -ğa: İmamlık, önderlik.
i. ede 27a/9, 27a/10
i. etmek 24b/8
i. etmeye 27a/10, 96a/1
i.+a 27a/11
i.+ına 103b/3
īmān: İman, inanç.
ī. 4b/11, 5b/4, 15a/9, 76b/6
ī.+ıla 113b/10
ī.+uñ 21b/10, 24a/5, 100a/4
ī.+a 99a/4
ī.+dan 5a/9, 62b/9
‘imāret: İmaret, bayındırlık.
‘i. olmaz 102b/7
‘i.+ile 102b/7
imdi: Şimdi, artık, o halde, öyleyse.
i. 37a/3, 53b/1, 92b/10
in-: İnnek, yüksekten aşağıya doğru
gelmek.
i.-mez 96b/1
i.-di 5a/2

i.-medi 15a/6	i. 7a/9, 7a/10, 13a/7, 17b/9, 26b/8,
i.-e 41a/4, 72a/2	28b/5, 28b/6, 35a/3, 35a/4, 44a/8,
i.-meye 88a/2	88b/2, 88b/3
i.-eler 72b/6	iñle-: İnlemek, sızlanmak.
i.-mezden 46b/10	i.-mek 112b/6
i.-mekde 72a/10	iniş: Aşağıya eğilimli yer, yokuş karşıtı.
inan-: 1. İman etmek.	i.+e 73a/7
i.-a 5a/1, 15a/10, 15a/11	inkār: İnkâr, reddetme, tanımama.
2. Güvenmek.	i. ederlerdi 4a/7
i.-maya 13a/5, 95b/11	i. étse 103b/3
ince: İnce, küçük.	i. éde 104a/9
i. 20a/11	innā a ‘ṭaynā: Kevser sûresi, Kur'an'ın
incid-: bk. incit-.	108. sûresi.
i.-seler 97a/7, 100a/1	i. 117a/8
incin-: 1. İncinmek, burkulmak,	innā enzelnāhü: Kadr sûresi, Kur'an'ın
çarpmak.	97. sûresi.
i.-ecek 42b/8	i. 80b/1, 116b/9
2. Gücenmek, kırılmak.	iñşāallāh: Allah'ın izni ile.
i.-ür 53a/2, 79a/11	i. 62b/8, 70a/6, 75a/1
i.-meye 10a/4	intiḳām: İntikâm, oç.
incit-: 1. İncinmesine yol açmak.	i. alayum 74a/11
i.-meye 43b/6,	ip: İp.
2. Gücendirmek.	i. 71b/4
i.-diler 100a/1	i.+e 14b/4
i.-meye 41b/2, 80b/10	i.+idür 14b/4
i.-mek 3a/6	iplik: İplik.
i.-mekden 84b/6	i. 71b/4
i.-mekdendür 84b/11	i ‘rāz: Yüz çevirme, başka yana dönme.
iñen: Çok, pek çok, daha çok, gayet,	i. édüp 7a/7
ziyade.	iri: Büyük, ulu.
	i. 20b/2, 55a/1
	iriñ: İrin, cerehat.

- i.+in 92a/10
- is/-ssi: Sahip, malik.
- i.+i 27a/10, 50a/4, 79a/4, 81a/8,
81b/11, 82b/5, 82b/6, 84a/6
- i.+ini 5b/6
- i.+ine 27a/10, 56b/11, 110b/9
- i.+inden 50a/4
- i.+leriyle 81a/6
- işbāt: İspat, kanıtlanma.
- i. olduktan 102b/3
- isde-: bk. iste-.
- i.-se 10a/4
- islām: İslam dini, İslamiyet.
- i. 8a/8, 11b/11, 22a/1, 32b/1, 36b/2,
40b/1, 42a/2, 42b/11, 56b/9, 81b/9,
83b/2, 84b/3, 111b/11
- i.+uñ 31b/3
- i.+a 60b/3, 106a/5
- i.+dan 5b/8, 6a/2, 64a/1
- ismā'îl: Hz. İsmail.
- i.+e 43a/2
- ismullāh: Allah'ın ismi.
- i. 21a/7
- i.+ı 21a/6
- isrāf: İsrat, gereksiz yere harcama.
- i. 82a/7
- i. etmiş 47a/3, 47a/8
- i. etmeye 23a/10
- isrāfil: Dört büyük melekden biri.
- i. 42a/6
- iste-: İstemek, arzu etmek.
- i.-se 41b/2, 78a/6, 107b/6
- i.-ye 11b/6, 11b/7, 40a/9, 72a/4,
84a/2
- i.-meye 14a/6, 50a/4, 84a/2, 98a/5,
98a/6
- i.-yü 82a/3
- i.-yecek 11b/6
- i.-rse 72b/5
- i.-mek 12a/6
- i.-meklikde 12a/6
- istiğfār: Allah'tan bağışlanmasını
dileme.
- i. 23a/11, 32b/2
- i.+dur 32b/2
- i. ède 22b/6, 62b/4, 118a/5
- i. èdene 96a/6
- i. èderdi 32b/4
- i. etmek 38a/10
- i. etmektür 63a/7
- i.+ı 32b/4
- i.+a 30a/6
- istiḥāre: Bir işin hayırlı olup
olmayacağını anlamak için namaz
kılıp uykuya dalma.
- i. 29b/9
- i. ède 81a/11
- istiḳāmet: Doğruluk, doğru hareket
etme.
- i. ile 6b/11
- isti'mal: Kullanma.
- i. ède 23a/7, 23a/8, 30a/9, 51a/3
- i. etdügi 55b/9
- i. ederlerdi 105b/5

- i. edemezler 55b/10
- i. etmek 17a/5
- i. etmeye 33a/10
- istiskā: Vücutun bir tarafında veya karında su birikmesi.
- i. 110b/3
- iş: İş, vazife, davranış, mesele.
- i. 4a/7, 81a/3, 81b/3, 95b/3
- i.+dür 100b/4
- i.+i 4b/3, 9a/2, 49b/8, 81a/6, 113b/11
- i.+e 8b/9, 14a/7, 44a/3, 48b/6, 101a/5
- i.+de 8a/9, 8b/1, 9b/11, 81a/8, 93a/11
- i.+dedür 73a/2
- i.+i 14a/781a/6, 81b/2
- i.+in 97a/2
- i.+ini 76a/11
- i.+lere 8b/6, 37b/11, 100b/11, 104a/5
- i.+leri 91a/3, 104a/5
- işâret:1. Belirti, gösterge, alamet.
- i. 2a/4
- i. etmekde 101b/1
2. El, yüz hareketleri ile gösterme.
- i.+ile 30b/8
- işbu: İşte bu, özellikle bu, bu.
- i. 5a/6, 20a/7, 71a/7, 90b/10, 92b/2, 109a/8, 116b/8, 116b/11
- i.+nı 108a/11, 110a/5
- işci: İşçi.
- i.+ye 44b/9
- işe-: İşemek.
- i.-meye 22b/3, 22b/8
- i.-mek 84b/11
- işit-, dür: İşitmek, duymak.
- i.-ür 17b/6, 33a/4, 47a/11, 74b/8
- i.-mişdür 13b/1
- i.-di 19b/6, 110a/3, 110a/4
- i.-se 62a/11, 106b/1
- i.-mese 106b/2
- i.-e 18a/6, 115a/8
- i.-meye 63a/5, 78a/11
- i.-icek 114b/3
- i.-en 13a/11, 26b/2, 26b/9, 115a/4
- i.-dügi 66b/1, 66b/3
- i.-medügi 13b/4
- i.-ürse 13b/3, 63a/5
- i.-mekden 7b/9
- işitdür-: İşitdirmek, duyurmak.
- i.-e 60b/6, 60b/7
- işle-: İşlemek, yapmak, etmek, amel etmek, çalışmak, davranmak.
- i.-r 14b/6
- i.-di 86b/1
- i.-diler 4a/3, 4a/4
- i.-yiser 6a/7, 6a/8
- i.-η 13b/10
- i.-se 4a/7, 6a/6, 8b/5, 14b/6, 36a/3
- i.-ye 64a/3, 81b/3
- i.-meye 26a/8, 95b/3, 97a/3
- i.-yeler 15a/7
- i.-dügi 9a/2, 113b/11
- i.-rdi 46b/7
- i.-rlerdi 44a/2
- i.-mezse 8b/3
- i.-dilerse 4a/4

- i.-medise 9a/2
- iṣṭihī: Arzu, iṣṭah, yemek yeme isteği.
i. 47b/10, 94b/10
- iṣṭihi: bk. iṣṭihī
i. 52a/3
- it: Köpek.
i. 45b/5, 59a/11, 99b/1
i.+den 13a/2
i.+ler 12b/11
- itcūgez: Köpeklere sevgiyle
yaklaşıldığını ifade eden bir söz.
i.+lerine 105a/1
- iti: Keskin.
i. eyler 52a/1
- i'tibār: İtibar, ehemmiyet verme, değer.
i. éde 15a/10
i. étmeyince 64a/6
i.+ıla 70b/1
- i'tikād: İtikat, iman, inanç, gönülden
inanma.
i. 46a/7
i. éde 6a/2, 8a/3
i. étmeye 66b/4
i. éderse 5a/7
i.+ı 5a/9
- i'tikāf: Ramazan ayının son on gününde
Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak
üzere dünya işlerinden ilgiyi kesip
camiye kapanarak ibadet etme.
i.+a 40a/5, 40a/9, 40a/10
- i'timād: İtimat, güvenme.
i.-i külli 98a/3
- i. éde 50b/5, 113b/8
i. étmeye 44a/8
i. étmeyince 64a/6
i. étmediği 13b/4
- itteḳillāh: Allah'dan kork.
i. 100a/2
- ittifāken: Rast gele, tesadüfle,
beraberce.
i. 84a/6
- 'ivāz: Bedel, karşılık, karşılık olarak
verilen şey.
'i. 35b/6, 76a/5
- iv-: İvmek, acele etmek.
i.-meye 33a/2, 62a/2, 101b/3
i.-mezdi 62a/1
- ive ive: Acele acele, koşa koşa.
i. 60a/1, 115b/6
- izācā'e naṣrullahi: Nasr sūresi, Kur'an'ın
110. sūresi.
i. 116b/10
- izār: Belden aşağıya mahsus örtü.
i.+ı 54b/8
i.+ıyla 67a/5
i.+ınuñ 23a/4
- izdiḥām: Kalabalık, kalabalıktan
sıkışma.
i.+ında 32a/3
- izhār: Gösterme, meydana çıkarma.
i. étmegiçün 55a/11
- izin-i şer': Dinin izin verdiği şey.
i. ile 93b/3
- 'izzet: Değer, kıymet, yücelik, hürmet.

‘i. 14a/7
‘i. etmek 75a/8, 75a/9
‘i. etmegün 48b/7
‘i.+içün 85b/8
‘i.+in 20b/7

K

ğab: Kap, içi sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.

ğ. 53a/10, 53b/6
ğ.+ıla 51a/9, 82a/9
ğ.+dan 23a/8, 47b/2, 47b/3, 53b/2, 53b/3
ğ.+ın 53b/3, 53b/7, 54a/6

ğab kaçak: Tas, çanak gibi mutfak eşyası.
ğ. 97b/5

ğabağ: Kabak, bir bitki türü.
ğ. 50b/7

ka‘be: Kâbe, kıblegâh.
k. 34a/8, 63b/11
k.+nün 41b/5
k.+yi 34a/8
k.+ye 5a/6, 40b/2
k.+de 41b/4

ğabîle: Boy.
ğ.+sine 92b/8

kâbin: Damatın geline verdiği para, eşya vb. şeyler, mehr.
k. 86b/3
k.+inin 86b/4

ğabir: bk. çabr.
ğ.116b/3, 117b/4, 118a/1
ğ.+de 96a/8, 114b/8
ğabr: Kabir, mezar.
ğ. 117b/1, 117b/3, 117b/8, 118a/3, 118a/4
ğ.+e 117b/9
ğ.+in 117b/5
ğ.+ine 115a/10
ğ.+inde 115a/5

ğabül: Alma, razı olma, içeri alma, kabul etme.
ğ. eder 33a/4
ğ. ède 44b/8, 76a/4, 101a/5
ğ. ètmeye 45b/2
ğ. ètdikden 86a/8
ğ. ederlerse 100b/1
ğ. ètmezlerse 100b/1
ğ. èdicedür 118a/8
ğ. oldı 33a/2

ğabür: bk. çabr.
ğ.+de 114b/9

ğabz: Alma, teslim alma, Azrail'in ruhu teslim alması.
ğ. olınmış 67a/4

ğaç-: Kaçmak, bir şeyden kurtulamak için hızla uzaklaşmak, bırakıp gitmek.
ğ.-dı 70b/6
ğ.-sa 70b/6
ğ.-up 70b/5
ğ.-mamağ 114a/10

2. Kaçınmak, sakınmak.
 k.-maya 92a/4, 106b/6
 kaçan: Ne zaman, ne zaman ki, her ne zaman.
 k. 21a/6, 26a/6, 29a/5, 54a/8, 55b/11, 59b/8, 62b/1, 68b/6, 73a/9, 81b/10, 87a/3, 87b/7, 87b/9, 91a/3, 92a/3, 105a/7, 105b/9, 115b/2
 kaçgun: Kaçak, firari.
 k. 12b/6, 110b/9
 kadar: Kadar, dercesinde, ölçüsünde.
 k. 5b/4, 11a/9, 13a/4, 25a/5, 25a/6, 27a/2, 28b/7, 37a/6, 38a/6, 39a/3, 45b/2, 47b/11, 48b/8, 49a/9, 60b/4, 75a/6, 75a/7, 77b/3, 78a/1, 78a/6, 81a/9, 96a/1, 102a/6, 106b/10, 107b/3, 108b/7
 k.+dur 86a/11
 k.+ı 24b/4, 27b/11, 62b/10, 77b/2
 k.+ından 75a/8, 75a/9
 kader: Kader, yazgı.
 k.+e 5a/2
 k.+de 7a/4
 k.+iyiledür 6b/1
 kaderiyye: Kaderi inkar eden mezhep zümresi.
 k.+ye 7b/7
 kâdî: Şeriat hakimi.
 k.100b/4, 102a/1, 102b/10, 103a/4
 k.+yıla 101a/4
 k.+nuş 102a/5, 103b/5
 k.+lar 100b/7
- kâdîlik, ğa: Kadılık, hakimlik.
 k. 14a/5, 100b/4, 100b/3, 100b/9
 k.+uş 102b/8
 k.+a 103a/3, 103a/7
 k.+dan 100b/9
 kadîm: Başlangıcı olmayan, öncesi bilinmeyen.
 k.+dür 14b/2
 kadîr: Ramazan ayı içindeki mübarek gecenin adı.
 k. 40a/6, 40a/9
 kâfir: Kafir, Müslüman olmayan.
 k. 21a/5, 23b/6, 64a/1
 k.+se 84b/7, 115b/1
 k. oldu 5b/9
 k. ola 13a/5
 k.+ile 60b/1
 k.+i 5a/10, 60b/1
 k.+e 76a/10, 99a/3
 k.+lerse 15b/9
 k.+ler 59b/4
 k.+lere 98b/11, 114a/10
 k.+lerle 106a/3
 kâğıd: Kağıt.
 k. 21a/2
 k.+a 61a/7
 kâhel: Kahil, durgun, tembel.
 k. 88a/3
 kahr: Üstün gelerek mahvetme, helak etme.
 k.+ın 37b/3

kağ-: 1. İtmek, vurmak, tepmek,
çalmak.

kağ.-a 22a/9

kağ.-maya 12a/1, 63b/5

2. Çakmak, saplamak.

kağ.-mağdan 85a/9

kağı-: Kızmak, öfkelenmek.

kağı.-mazsın 93a/3

kağı.-mışken 102a/2

kağı.-ya 76a/10

kağı.-maya 16b/8, 66a/11, 78b/1,
108b/10

kağı.-yana 16b/8

kağı.-duğı 75a/3, 86a/11

kağı.-duğına 16b/9

kağı.-rdı 16b/9

kağı.-mağıla 98b/10

kağın-: Öfkelenmek.

kağın.-maya 83a/7

kağın.-mağda iken 77a/5

kal-: 1. Kalmak, geriye kalmak.

kal.-maya 22b/5

kal.-an 14b/2, 16b/3, 23b/9, 30a/4,
32a/10, 41a/1, 71a/11, 72a/5, 73a/2,
97b/11

kal.-anı 108a/3

kal.-anın 20a/9

kal.-anına 32a/11

2. Herhangi bir durumu sürdürmek.

kal.-maya 5b/3, 79a/10

3. Olmak, herhangi bir durumda
bulunmak.

kağ.-maz 6a/10

kağ.-a 27a/7

kağ.-ursa 27a/6

4. Mahrum olmak.

kağ.-alardı 44a/4

5. İkâmet etmek, oturmak.

kağ.-sa 59b/5

6. İntikâl etmek.

kağ.-a 89b/3

7. Konaklamak, konmak, yatmak.

kağ.-sa 111a/1

kağal'a: Kale, hisar.

kağ.+sıdur 34b/11

kağaldur-: Kaldırmak, yukarı kaldırmak.

kağ.-maya 48b/11

kağalem: Kalem.

kağ. 21a/6, 42a/7

kağ.+üñ 21a/7

kağalk-: 1. Gitmek üzere yerinden
ayrılmak.

kağ.-a 30b/6, 79b/1

kağ.-duğı 79b/6

kağ.-mağ 79a/11

2. Kalkmak, oturma durumundan dik
duruma doğrulmak.

kağ.-a 30b/6

kağ.-maya 22b/2

kağ.-ıcağ 28b/8, 28b/9, 28b/11

kağ.-up 49b/5

3. Yükselmek.

kağ.-a 29a/5

4. Dirilmek, yeniden canlanmak.

ķ.-ar 67a/10	ķandīl: Kandil, aydınlatma aracı.
ķ.-up 31b/7	ķ.+e 25b/6
ķ.-maġa 69a/8	ķankı: Hangi.
5. İyileşmek.	ķ. 13b/5, 25a/9, 63b/4, 81b/11,
ķ.-sa 113a/2	107b/9, 113b/4, 118a/2
ķalkān: Kalkan, koruyucu.	ķ.+sı 11a/7, 84a/8
ķ.+dur 37a/11	ķ.+sıyısa 81b/3
ķam: Maksat, dilek, istek.	ķ.+sın 84a/7
ķ. 118b/2	ķapış-: Kapışmak, almak, kapmak.
ķamçı: Kamçı.	ķ.-maķ 86b/10
ķ.100b/8	ķaplan: Kaplan, kedigillerden yırtıcı bir
ķāmet: Kamet, farz olan namazdan önce	hayvan.
okunan iç ezan.	ķ. 106b/6
ķ. getirürken 25a/2	ķapu: Kapı.
ķamış: Kamış.	ķ. 77a/10, 85a/1
ķ.+ıla 50a/9	ķ.+yı 53b/5
ķāmil: Tam, eksiksiz.	ķ.+ya 77a/9, 83a/9
k. 2a/5	ķ.+da 59b/2
k. olur 76b/6	ķ.+dan 35b/3
ķan: Kan.	ķ.+sı 12a/8, 82a/2
ķ. 45b/4, 68b/4	ķ.+sıdur 37a/11
ķ.+ına 16b/5	ķ.+sıyıla 34a/8
ķanā'at: Kısmete razı olma, yetinme,	ķ.+sın 12a/1, 36b/1
kanaat.	ķ.+sına 30b/3, 35b/4, 76b/1, 77a/9,
ķ.+idür 92b/3	95b/8, 103b/5
ķancarū: Nereye, hangi tarafa.	ķ.+sında 22b/11, 26a/4
ķ. 78a/5	ķ.+sından 99b/8
ķanda: Nerede, nereye.	ķ.+ları 26a/11
ķ. 20a/8, 41b/7, 78b/3, 83b/10,	ķapucı: Kapıcı, hizmetli.
99a/11, 103b/11, 107b/4	ķ. edinmeye 102b/5
ķandan: Nereden.	kār: Tesir, işleme.
ķ. 78b/3	k. kılmaya 51a/3

kara: Siyah.	ķ.+la 64b/8
ķ.+yıla 57b/2	ķarıcuę: İhtiyar, yaşı kadın.
ķaraca: Siyah, siyaha yakın, kara.	ķ.+a 64b/7
ķ. 98b/3, 111a/7	ķarınca: Karınca.
ķarar-: Kararmak.	ķ. 99a/8, 106b/9, 107b/3
ķ.-a 114a/7	ķarın, -rını: Karın, mide.
ķ.-mağdan 111b/6	ķ.+ı 51b/9, 53a/4
ķaravaş: Cariye, hizmetçi.	ķ.+dağı 52a/3
ķ. 46b/8, 96b/7	ķ.+ı 27b/4
ķ.+uñ 96b/9	ķ.+ın 28b/9, 47b/11
ķ.+um 97b/6	ķ.+ında 54a/2
ķ.+larınuñ 118a/7	ķarındaş: bk. ķardaş.
ķarbüz: Karpuz.	ķ.+um 2b/9
ķ. 51a/5, 51b/8, 52a/5, 83a/8	ķariş: Karış, başparmağın ucu ile serçe
ķ.+ı 48b/3	parmağın ucu arasındaki mesafe.
ķ.+da 51b/5	ķ. 8a/6, 70b/6
ķardaş: Kardeş.	ķariş-: 1. Karışmak, birbirinin içine
ķ. 34b/3, 78a/7, 79b/11, 96b/6,	dağılmak, girmek.
112b/4	ķ.-ur 16b/6
ķ.+uñ 36a/10, 54a/7	ķ.-maz 35a/1
ķ.+a 34b/3, 78a/7, 79b/11	2. İlgilenmek, müdahale etmek.
ķ.+ıçün 74b/9	ķ.-maz ola 12b/3
ķ.+ınuñ 72a/3, 77a/9, 78a/8, 81a/1,	ķ.-maya 100b/11
91b/3, 114b/2	3. Bir araya gelmek, katılmak.
ķ.+ın 77a/6, 82b/10	ķ.-maya 76b/3
ķ.+ını 77a/8	ķ.-an 99b/3, 114a/8
ķ.+ına 56b/9, 60b/4, 74b/11, 79b/8	ķarlaęuc: Kırılma.
ķ.+ından 66b/1, 74b/8	ķ. 104b/2
ķ.+lar 78b/6	ķarn: Vakit, dönem, devre; yüz yıllık
ķ.+larına 96a/8	zaman.
ķarı: Yaşı kadın.	ķ. 4a/4
ķ. 64b/8	ķ.-ı evvel 3b/11

ķ.+a 4a/4	ķasug: bk. ķasık
ķarşu: 1. Yüzünü bir Şeye doğru	ķ.+ın 57b/5
ķevirerek, -edoğru.(Zarf)	ķaş: Kaş, ebru.
ķ.17a/7, 22a/5, 22a/6, 23a/5, 31b/8,	ķ.+ı 57b/1
33b/3, 43b/2, 64a/7, 64b/2, 67a/3,	ķ.+ınuğ 27b/11
77a/9, 105b/6, 105b/7, 115b/10,	ķ.+ını 58a/6, 58a/7
118a/1	ķ.+ına 28a/1, 57a/10
ķ.+sına 97b/4	ķ.+larına 57a/8
2. Karşılama.	ķaş: Kemerli ve ıkıntılı Şey.
ķ. 41b/9, 46a/1,	ķ.+ı 57a/1
3. Karşılık olarak, karşılığında.	ķ.+ın 57a/2
ķ. 84b/7	kāşki: Keşke, ne olurdu.
4. Ön, kat.	k. 100b/6
ķ . 91a/7, 99a/8,	ķat: Kat, ön, huzur, yan.
ķarşula-: Karşılama.	ķ.+umda 90a/5, 93a/7
ķ.-maya 39b/1	ķ.+uğda mı 90a/5
ķasāvet: Kalp katılığı, i sıkıntısı, kayęı.	ķ.+ına 47b/4, 47b/5, 75b/10, 77b/7,
ķ. 47a/4	82b/9, 92a/3, 92a/5, 94b/5, 99b/3
ķaşd: Ama, istek, niyet.	ķ.+ında 11a/6, 25a/10, 34b/4, 36b/11,
ķ. ēde 37b/3, 80b/4, 80b/5, 80b/6	38a/7, 66b/1, 76b/8, 83a/5, 88a/10,
ķ. ētmeye 68b/10, 91b/3	90b/4, 91a/4, 92b/3, 93b/5, 94a/1,
ķ. ētmeyeler 91b/4	94a/2, 98a/5, 104b/2, 105a/2, 112a/7,
ķ. ēdicek 17a/5	112a/10, 114a/1, 117b/4, 118a/1
ķ. ētdüęi 78b/11	ķ.+ındağı 95a/6
ķ.+ı 14a/1, 14b/11, 44b/3, 55b/2,	ķ.+ındağılara 64b/9
75a/1	ķat-: Katmak, eklemek, ilave etmek.
ķ.+ını 105b/7	ķ.-maya 17b/7, 69b/11
ķasık: Kasık, vücutun karın ile uyluk	ķat‘: Kesmek.
arasındaki bölümü.	ķ. ēder 96b/3
ķ. 57b/6	ķat‘-i raħm: Akriba ziyaretini kesmek.
ķasıl-: Kasılmak, büzülmek.	ķ. ētmiş 96b/2
ķ.-mamaķdur 114a/6	ķ. ēdenden 96b/4

katı: Katı, sert, sıkı.	ķ. 96b/5
ķ. 16a/1, 16b/2, 17b/9, 22b/3, 26a/10, 28b/6, 44b/5, 47a/5, 47a/7, 48b/11, 55a/2, 57b/6, 66a/10, 66b/9, 75a/4, 89a/8, 95a/9, 100b/5, 105b/6, 105b/8, 114a/8	ķ.+dur 4a/2
ķ.+dur 9a/11	ķ.+i 9a/1, 40a/2
katırak: Daha katı, en sert.	ķ.+üñ 96b/1
ķ. 10b/6, 11a/5	ķ.+e 65b/4, 100b/11
katık: Katık, yiyecek.	ķ.+i 95a/1
ķ.+dur 50b/10	ķ.+ine 36b/4, 42b/4, 42b/5, 92b/8
ķ.+laruñ 50b/10	ķavs-ı semā: Gökkuşığı.
katlan-: Sabretmek, beklemek.	ķ.+ya 65b/1
ķ.-a 44b/9, 85a/9	ķavs-ı kŭzah: Gökkuşığı.
katre: Damla.	ķ. 65b/1
ķ. 51b/3, 51b/6	ķavuğ: Mesane.
ķ.+since 73a/9	ķ.+ı 51b/9
ķavā' id: Kaideler.	ķavun: Kavun, sulu, güzel kokulu meyve.
ķ.+i 2b/2	ķ. 83a/8
ķavī: Kuvvetli, güçlü.	ķaya: Kaya, büyük ve sert taş kütlesi.
ķ.+dür 104a/8	ķ. 106b/10
ķ.+den 98a/6	ķayd: Düşünce, endişe, emel, arzu; iş, güç.
ķ.+ler 101a/9	ķ.+ı 27b/3
ķavim: bk. ķavm.	ķ.+ın 35a/7, 72b/8, 83a/2
ķ. 54a/8, 114b/11	ķ.+ına 112b/9
ķavimli: Belli bir kavme mensup olan.	ķaygu: Kaygı, gam, tasa, keder.
ķ.+ye 98b/7	ķ. 55a/9
ķavl: Söz.	ķ.+sı 101a/11
ķ. ěde 21b/9	ķaygulu: Kaygılı, dertli.
ķ. ědŭp 21b/5	ķ. 45a/6
ķ.+idŭr 2b/10	ķayıpa: (?)
ķavm: İnsan topluluğu, kabile, cemaat.	ķ. 75a/4
	ķayır-: Kayırmak, sakınmak.

<p> kı.-maz 28a/2, 29a/1, 35a/11, 37a/8, 39a/2, 53a/1, 64b/6, 104b/6, 115a/6 kı.-masa 78a/8 kı.-maya 106b/3 kıaylüle: Öğle uykusu. kı. 69a/9, 114b/8 kı. ètdürün 114b/8 kı.+nüñ 69a/9 kıayur-: bk. kıayır-. kı.-maz 30b/5, 48b/5, 79b/10 kı.-a 72b/8, 75b/7, 83a/3 kı.-maya 106b/11 kıaz-: Nakşetmek. kı.-maķ 36b/1 kıazā: 1. Vaktinde yapılmayan ibadetin sonradan eda edilmesi. kı. ède 32b/7, 40a/2, 40a/4 kı. ètmek 39b/11 2. Beyan eylemek. kı. èderse 80b/7 kıazā-yı hācet: İhtiyacını gidermek, abdest bozmak. kı. ètmek 41b/3 kı.+den 22b/7 kıazıcak: Kazık. kı. 85a/9 kebīre: Büyük günah. k. 5a/11 k.+yi 32b/2 keennehü: Güya, sanki. k. 8b/9, 17b/5, 67a/3 </p>	<p> kefāret: Bir günaha karşı tutulmak üzere yapılan şey, günahdan arınma. k. 64a/3 k.+dür 111b/2 k. ola 44b/5, 79b/5 k.+i 63a/7, 63b/3 k.+idür 29b/1, 39a/10 kefen: Kefen, ölünün sarıldığı bez. k. 45a/2, 46b/7, 111b/10 k.+in 114b/9 kefenle-: Kefenlemek. k.-se 115a/9 kelām: Kelam, söz. k. 14b/2, 64a/4 k.+da 13a/10 k.+ı 14b/2, 78a/11 k.+ını 13b/1 kelb: Köpek. k. 106b/11 k.+ini 85a/1 kelecı: Söz, laf, lakırdı. k. 65b/1 k. èderler 113a/10 k. ètmeye 30b/7, 88a/4, 94b/6 k. èdüp 79a/10, 83a/5 k. èdüğü 62a/11 k.+nüñ 64b/10, 66b/3 k.+de 64b/10 k.+sin 13a/6, 26a/8, 62b/5, 62b/6 k.+sin ètmeye 23a/6, 68a/6 k.+sine 4b/7 k.+sinde 62b/4, 65b/1, 66b/4 </p>
--	---

k.+leri 77a/3
kelime: Kelime, sözcük.
k.-i lā ilahe illalāhudur 32a/2
k.-i şehādeti 114b/1
k.-i tevḥīd 62b/4
k.-i tevḥīdi 38a/9
k.+içün 94b/6
k.+sin 90b/9
kelte kele: Kertenkele.
k.+yi 98a/10
kem: Kötü.
k. 55b/1
kenār: Kıyı, kenar.
k.+ında 22b/11, 73a/8
kendi: Kendi.
k. 40b/7, 66b/2
kendü: bk. kendi.
k. 7a/1, 7a/10, 12a/3, 13b/9, 14a/2,
15a/2, 17a/6, 18a/6, 28a/11, 33a/7,
34b/2, 34b/9, 35b/7, 36a/8, 36b/4,
37a/1, 43a/5, 43b/1, 45b/9, 48b/9,
49a/7, 49b/6, 54a/9, 58a/6, 60a/8,
60b/8, 61a/10, 63b/2, 65a/4, 72b/7,
73a/1, 74b/10, 75a/9, 75b/2, 75b/3,
75b/4, 75b/7, 76a/5, 77a/6, 78a/10,
79a/2, 80a/1, 80a/2, 82a/5, 82a/10,
82a/11, 82b/7, 83a/8, 83b/9, 84a/8,
89b/7, 91a/5, 92a/3, 92b/11, 94a/6,
94b/10, 95b/2, 95b/11, 97a/1, 97a/2,
97a/5, 97b/3, 97b/4, 98a/5, 100a/8,
101a/2, 102a/1, 103a/6, 104b/3,
105b/11, 110b/1, 112a/11, 117b/2

k.+yiçün 43a/7
k.+nüñ 9b/3, 22a/11, 29b/4, 33a/9,
62a/3, 91b/3, 97a/9
k.+nüñdür 94b/4
k.+yi 4b/3, 14a/5, 33b/3, 40a/11,
49b/2, 53a/5, 55a/5, 64a/10, 75a/11,
87b/3, 89a/10, 92a/9, 95b/1, 107a/3,
107a/11, 108b/8
k.+ye 10a/1, 14a/6, 18b/11, 32b/11,
35b/9, 44a/7, 63b/1, 66a/6, 70b/7,
71b/4, 72a/8, 75a/3, 78a/1, 83a/6,
101b/2, 105a/5
k.+yedür 17b/5
k.+de 5b/10, 15b/3, 37b/6, 58a/7,
58b/1, 65b/10, 94b/9
k.+degi 87b/3
k.+den 22a/7, 22a/11, 35b/1, 54a/8,
61b/1, 72b/3, 74b/1, 75a/11, 78b/8,
85b/9, 86a/2, 89b/2, 91b/6, 93b/9,
100a/9, 113a/1
k.+si 17b/6, 96b/11
kendüzi: Zatı, şahsı, nefsi.
k.+ne 109a/1
kengel: Alay, latife, şaka, eğlence.
k. 64b/5
k. etmekden 64b/4
kepeksüz: Kepeksiz, içinde kepek
olmayan.
k. 47a/1
kerāmet: Ermişlerin gösterdiği hal.
k. 107b/11
kerefis: Kereviz.

- k. 52b/5, 52b/11
kerem: Lütuf, bağış, ihsan.
k. 11a/4, 37a/4
k.+i 118a/7
k.+iyle 5a/8
kerih: İğrenç, çirkin, pis.
k. 13a/2, 57b/4
kerim: Kerem sahibi, cömert.
k. 118a/6
k.+dür 76b/7
k. ola 101a/9
k.+ine 80b/4
kerimü'l-aşil: Asaletli ve kerem sahibi olan.
k. 89b/3
kerm: Asma, bağ kütüğü.
k. 65b/3
kes-: 1. Kesmek, ikiye ayırmak, parçalamak.
k.-e 47a/7, 48b/8, 83a/8
k.-meye 48b/9, 49a/3, 49b/10, 99a/6
k.-mek 52a/7
2. Bırakmak, terk etmek.
k.-e 12b/8
k.-meye 25b/6
k.-mek 75a/3
3. Deyimler oluşturur.
k.-er 79b/10
k.-medi 74b/1
k.-e 94b/1, 113b/7
k.-meye 13a/10, 57b/10
4. Susmak.
k.-e 13b/1
5. Ara vermek.
k.-meye 17a/9
6. Yazıyı veya sözü kısaltmak, eksiltmek.
k.-meye 17b/7, 61a/2
7. Ucundan almak.
k.-sün 58a/1
k.-e 30a/9, 30a/10, 57b/9, 57b/10
k.-meye 43b/9, 98b/4
k.-mek 57b/5
k.-mege 58a/1
k.-mekden 115a/3
8. Son vermek, gidermek.
k.-er 37b/1, 51a/10,
kesb: Çalışıp kazanma.
k. 32b/10, 43b/11
k.-i meşrû'ıla 44a/1
k. etmek 46b/11
k. etmekdür 46b/2
k.+ile 44a/1
k.+e 104a/7
k.+de 102a/4
k.+lerün 44a/4
k.+lerden 45b/3
k.+lerinde 44a/2
kesdür-: Kestirmek.
k.-e 57b/8
kesil-: 1. Kesme işi yapılmak, kesilmek.
k.-miş 48b/8
k.-enleri 57b/9

2. Tutulmak, kapatılmak,
engellenmek.
k.-mez 74b/2
k.-e 74b/2
3. Uzaklaşmak, alakayı kesmek, yüz çevirmek.
k.-e 113b/7, 113b/8
- keskin: Çok kesici, iyi kesen.
k. 43a/8
- key: İyi, iyice, çok, pek çok.
k. 12a/6, 27a/8
- kez: Kez, defa.
k. 19a/10, 19a/11, 23b/9, 25b/7,
26a/11, 29b/8, 29b/9, 30b/7, 32b/4,
33b/4, 38a/2, 40b/2, 40b/3, 47a/3,
54a/3, 57a/7, 59a/10, 62b/2, 66b/7,
66b/8, 69b/8, 69b/9, 71b/5, 71b/6,
73a/8, 77a/10, 79b/6, 81a/4, 81a/9,
97a/3, 98b/11, 100b/1, 109a/4,
109b/3, 109b/5, 112b/1, 112b/3,
112b/9, 117a/8
k.+e 44a/7
- kıble: Müslümanların namaz kılariken
yöneldiği taraf, Kâbe.
k.+dür 25a/11
k.+ye 17a/6, 22a/5, 23a/5, 33b/3,
43b/2, 67a/3, 118
- kııl: Kıl, tüy.
k. 43b/9
k.+dan 57b/10
k.+ın 98b/4
- kııl-: Kılmak, yapmak, etmek.
- k.-ur da 27b/9
k.-a 24a/7, 24a/8, 24a/9, 24a/10,
24a/11, 25a/7, 27a/9, 27b/7, 28a/10,
27b/8, 29b/3, 29b/6, 29b/8, 29b/9,
71a/1, 115b/8
k.-alar 72b/7
k.-ıcağ 27a/2
k.-anuñ 26b/11
k.-duğı 27a/2
k.-ursa 27b/10, 29b/3
k.-ıvère 27b/1
k.-mağ 25a/7, 25b/5, 27b/7, 27b/9,
29b/7, 30a/11
k.-mağuş 27a/8
k.-mağıla 26b/7
- kılıç: Kılıç.
k. 6b/8, 6b/10, 26a/10, 71b/3
- kılllet: Azlık, kıtlık.
k.+den 108a/10
- kınā: Saç ve elleri boyamakta kullanılan
toz.
k. 57b/2, 58a/4
- kınala-: Kınalamak, kına sürmek.
k.-ya 92a/11
- kındur-: Tahrik, teşvik, tergiip etmek.
k.-a 31b/2, 107b/1
k.-maya 49a/11
- kır-: Kırmak, yok olmasına neden
olmak.
k.-ar 52a/3

ķırāt: Kırāt, Kur'an'ı belli kurallara göre okuma ve bu konuda yazılmış eserlerin genel adı.

ķ. 20b/3

ķırātçuk: On iki kilogram değerinde olan şey.

ķ.lar 46b/10

ķırbān: Cima, cinsel ilişki.

ķ. etse 36a/5

ķırk: Kırk.

ķ. 18a/10, 47a/5, 57b/6, 70a/1, 84b/5, 84b/8, 84b/9, 100b/8

ķ.+a 115b/9

ķıřa: Kısa, uzun olmayan.

ķ. 54b/7

ķıřa: bk. ķıřa

ķ. 85b/10

ķıřarla-: Kıstırmak, sıkıştırmak.

ķ.-ya 61a/5

ķıřař: Kısas, ödeşme.

ķ. olacaķdur 97a/4

ķıřkan-: Kıskanmak.

ķ.-maya 49b/4

ķıřmet: 1. Talih, nasip, kader.

ķ. 94a/5

2. Pay, hisse.

ķ. olunurken 18b/8

ķıřřa: Hikaye, rivayet.

ķ. 64a/5

ķ.+y1 64a/7

ķıř: Kış mevsimi.

ķ. 18b/3, 24a/8, 38b/4

ķıř'a: Parça, bölük, cüz.

ķ.+ya 20a/11, 20b/1, 20b/2

ķıy-: Vermek, değer biçmek.

ķ.-d1 86b/3

ķıyāmet: Kıyamet, dünyanın sonu, tüm ölülerin dirilip mahşerde toplanması.

ķ. 3b/5, 7a/4, 8a/2, 8a/3, 9a/1, 10b/6,

11a/10, 14b/7, 15a/4, 15a/5, 15a/8,

25b/2, 31b/8, 31b/10, 32a/6, 39a/2,

42a/8, 43a/11, 59a/1, 63a/11, 76b/7,

76b/9, 89b/7, 91a/1, 94a/8, 94b/7,

97a/3, 100b/4, 104b/8

ķ.+e 41a/6, 113a/9

ķ.+de 31b/6

ķıyās: Karşılaştırma, kıyas.

ķ. etdi 7a/2

ķ. edeler 31b/9, 31b/11

ķ. etmeye 7a/2

ķız: 1. Kız, kız çocuğu.

ķ. 105b/10

ķ.+ısa 88b/11

ķ.+ı 90a/2, 91b/5

ķ.+ını 86a/4

2. Kıtlık, darlık, azlık.

ķ. etmeye 45b/11

ķ. olunca 45b/9

ķız oğlan: Evlenmemiş, genç kız.

ķ. 85b/11

ķ. olup 64b/8

ķızcuęaz: Kızıcığaz.

ķ. 88b/7

ķ.+ını 86a/9

ķ.+lara 91a/10
ķ.+ları 86b/6
ķızıl: Kızıl, kırmızı renk.
ķ. 53a/6, 55a/8
ķ.+ıla 57b/3
ki: Ki (Bağlama Edatı)
k. 2b/9, 7b/3, 8a/3, 9b/2, 10b/1,
11b/3, 11b/4, 12a/9, 13a/4, 13b/7,
15b/2, 16a/3, 16a/4, 16a/7, 16a/8,
16a/11, 16b/5, 17b/2, 18a/4, 18b/9,
18b/11, 19b/6, 19b/8, 22b/4, 24a/4,
24a/10, 25a/4, 25a/7, 26b/1, 26b/2,
27b/4, 28a/10, 28b/11, 30b/4, 32a/7,
34a/11, 34b/1, 35a/8, 35b/3, 36b/8,
37a/5, 37b/5, 38a/9, 38b/11, 41b/1,
41b/4, 43b/2, 43b/5, 44a/9, 44b/4,
45a/5, 46a/4, 46a/6, 46a/8, 46b/1,
47b/11, 48a/7, 49a/4, 49b/8, 52a/5,
52a/7, 52b/6, 53a/1, 53a/3, 54a/7,
54b/1, 55b/5, 55b/8, 57a/3, 58a/8,
58b/2, 59b/1, 59b/4, 60a/11, 61b/3,
61b/4, 61b/6, 62b/3, 62b/8, 63a/3,
63a/9, 64a/1, 64a/11, 64b/2, 64b/9,
65a/3, 65a/4, 65a/8, 65a/9, 66b/5,
68a/1, 68a/7, 68b/3, 68b/10, 70a/8,
70b/2, 71a/10, 71b/11, 72b/9, 73a/1,
73a/2, 73a/8, 73b/1, 73b/5, 73b/10,
74b/4, 74b/11, 76a/1, 76a/5, 76b/3,
77a/8, 78a/5, 78b/7, 78b/10, 79b/3,
79b/6, 81a/10, 81b/6, 81b/7, 81b/10,
82b/1, 82b/4, 83a/2, 83b/1, 84a/10,
84b/6, 86b/4, 87a/5, 87a/7, 87a/11,

87b/3, 87b/6, 88a/5, 88a/6, 88a/7,
88a/8, 89a/2, 89a/8, 89a/11, 89b/7,
90a/4, 90b/10, 93a/3, 94a/3, 94b/3,
94b/6, 94b/9, 94b/11, 95a/2, 95a/8,
97b/2, 98b/1, 99b/2, 99b/4, 99b/8,
100a/1, 101b/10, 103a/7, 103b/9,
103b/10, 104a/1, 104a/2, 105a/2,
106a/2, 106a/5, 107a/3, 108a/11,
109a/6, 109a/11, 109b/6, 109b/8,
109b/9, 110a/4, 110a/5, 110a/9,
110b/1, 110b/5, 111a/1, 111a/10,
112b/3, 113a/4, 113a/8, 113a/10,
113a/11, 113b/1, 113b/4, 113b/5,
114a/3, 115b/4, 115b/11

kibr: Büyüklük taslama, kibir.

ķ.+dendür 56a/4

ķ.+i 106b/6

kibrī-ti aḥmer: Kırmızı kükürt, Simya
ilminde toprağı altın yapmaya
yarayan müessir madde.

ķ.+den 77b/9

ķiçi: Küçük.

ķ. 20a/11, 20b/1, 31a/7, 57a/1

ķ.+ye 61a/7

ķ.+den 12b/1

ķiçüçük, -gi: Küçüçük.

ķ. 58a/2

ķ.+gine 52a/10

ķifāyet: Yeterli olma, elverme, yeterlik.

ķ. ēdecek 11a/9

ķ. ēdecekdür 58b/10

ķilīdi dili: Anahtar.

k.+dür 4b/4, 12a/10, 24a/5	18a/4, 18a/5, 18a/9, 18a/11, 18b/1,
kilidle-: Kilitlemek.	18b/2, 18b/7, 18b/8, 18b/11, 19a/1,
k.-mek 85a/1	19a/3, 19a/5, 19a/6, 19a/7, 19a/8,
kilse: Kilise.	19a/9, 19b/7, 19b/8, 19b/9, 19b/10,
k.+sine 60b/1	19b/11, 20a/4, 20a/5, 20a/7, 20a/8,
ķil-ü ķāl: Dedikodu, çok konuşma.	20a/11, 21a/1, 21a/2, 21a/5, 21a/6,
ķ. etmekden 4b/5	21a/9, 21b/1, 21b/2, 21b/4, 21b/6,
kim: 1. Ki (Bağlama edatı)	21b/8, 22a/9, 23b/7, 24a/6, 24b/2,
k. 2a/2, 2a/4, 2a/5, 2a/11, 2b/8,	24b/3, 24b/6, 24b/10, 25a/5, 25a/10,
2b/10, 2b/11, 3a/1, 3a/10, 3a/11,	25a/11, 25b/1, 25b/8, 25b/9, 26a/2,
3b/1, 3b/2, 3b/6, 3b/9, 3b/11, 4a/1,	26a/5, 26a/6, 26b/8, 26b/9, 26b/10,
4a/2, 4a/7, 4a/8, 4b/1, 4b/5, 4b/8,	27a/4, 27b/6, 27b/8, 28a/4, 28a/8,
4b/10, 4b/11, 5a/1, 5a/3, 5a/9, 5a/11,	28b/8, 28b/10, 29a/5, 29a/7, 29a/9,
5b/3, 5b/4, 5b/6, 6a/2, 6a/3, 6a/4,	29a/10, 29b/3, 30a/3, 30a/4, 30a/5,
6a/9, 6a/10, 6a/11, 6b/3, 6b/4, 6b/5,	30a/11, 30b/10, 31a/3, 31a/4, 31a/5,
7a/3, 7a/5, 7a/8, 7b/1, 7b/5, 7b/9,	32a/1, 32a/5, 32b/2, 32b/3, 32b/5,
7b/10, 7b/11, 8a/2, 8a/8, 8b/3, 8b/5,	33a/1, 33a/3, 33b/4, 34a/6, 34b/2,
8b/7, 8b/11, 9a/3, 9a/7, 9a/8, 9a/9,	34b/3, 34b/4, 34b/5, 34b/8, 34b/10,
9a/11, 9b/1, 9b/3, 9b/5, 9b/9, 10a/3,	35a/2, 35a/7, 35a/9, 35a/11, 35b/5,
10a/4, 10a/8, 10a/9, 10b/2, 10b/3,	35b/8, 35b/9, 36a/3, 36a/11, 36b/4,
10b/5, 10b/6, 10b/7, 10b/9, 11a/3,	36b/6, 36b/8, 36b/10, 36b/11, 37a/1,
11a/5, 11a/7, 11a/11, 11b/2, 11b/5,	37a/2, 37a/5, 37a/11, 37b/2, 37b/8,
11b/10, 12a/5, 12a/7, 12a/8, 12a/10,	37b/11, 38b/2, 38b/5, 39a/2, 39a/5,
12b/5, 12b/7, 12b/11, 13a/1, 13a/3,	39a/6, 39a/8, 39b/2, 39b/3, 40a/6,
13a/6, 13a/7, 13a/8, 13a/11, 13b/1,	40a/8, 40a/10, 40a/11, 40b/2, 40b/3,
13b/8, 13b/9, 13b/11, 14a/3, 14a/4,	40b/4, 40b/5, 40b/9, 40b/10, 41a/6,
14a/9, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/5,	41a/10, 41b/6, 41b/8, 41b/11, 42a/1,
14b/7, 14b/8, 14b/9, 14b/10, 14b/11,	42a/4, 42a/6, 42a/10, 42b/1, 43a/1,
15a/6, 15a/7, 15a/8, 15b/3, 15b/4,	43a/2, 43a/3, 43b/8, 44a/1, 44a/2,
15b/6, 15b/10, 15b/11, 16a/2, 16a/3,	44a/3, 44a/6, 44a/9, 44b/4, 45a/1,
16a/5, 16a/6, 16a/10, 16b/4, 16b/8,	45a/2, 45a/3, 45a/9, 45b/8, 45b/9,
17a/7, 17b/4, 17b/8, 17b/10, 18a/3,	45b/11, 46a/11, 47a/2, 47a/3, 47a/4,

47b/5, 48b/5, 48b/7, 49a/1, 49a/5,
49a/6, 49a/7, 49a/8, 50a/1, 51a/1,
51a/2, 51a/9, 51b/2, 51b/3, 51b/8,
51b/9, 52a/4, 52a/8, 52a/9, 52b/4,
52b/6, 52b/9, 52b/10, 52b/11, 53a/7,
53a/10, 53b/2, 53b/3, 53b/8, 53b/11,
54b/5, 54b/7, 54b/11, 53b/8, 53b/11,
54a/3, 54b/3, 54b/5, 54b/7, 54b/11,
55b/2, 55b/9, 55b/11, 56a/1, 56a/3,
56a/4, 56a/9, 56a/10, 56a/11, 56b/2,
56b/9, 57a/1, 57a/3, 57a/4, 57a/5,
57a/8, 57a/11, 57b/4, 58a/4, 58b/1,
58b/2, 58b/4, 59a/2, 59a/4, 59b/4,
59b/8, 60b/7, 60b/10, 61a/1, 61a/3,
61a/11, 61b/2, 61b/7, 61b/9, 61b/11,
62a/1, 62a/3, 62a/7, 62b/6, 62b/7,
63b/1, 63b/2, 63b/3, 63b/8, 63b/9,
63b/11, 64a/4, 64b/4, 64b/6, 65a/6,
65a/8, 65a/9, 65a/10, 65b/9, 65b/10,
65b/11, 66a/8, 66a/9, 66b/6, 66b/11,
67b/1, 67b/8, 68a/5, 68a/6, 68b/1,
68b/6, 69a/6, 69a/8, 69b/7, 69b/11,
70a/2, 70a/4, 70a/10, 70b/1, 70b/2,
70b/4, 70b/5, 70b/8, 71a/7, 71a/9,
71b/7, 71b/10, 72a/5, 72a/8, 73a/3,
73a/9, 73a/10, 73b/8, 74a/10, 74a/11,
74b/2, 74b/3, 75a/2, 75a/4, 76a/1,
76b/6, 76b/7, 76b/9, 76b/11, 77a/1,
77a/3, 77a/11, 77b/4, 77b/9, 78a/4,
78a/6, 78b/6, 79a/8, 79a/10, 79b/3,
79b/4, 79b/8, 79b/10, 80a/3, 80a/5,
80a/6, 80a/7, 80a/8, 80a/10, 81a/3,

81a/4, 81b/2, 81b/5, 81b/6, 81b/10,
81b/11, 82a/4, 82a/7, 82b/5, 83a/10,
83b/3, 83b/5, 83b/6, 83b/7, 83b/8,
84a/5, 84b/1, 84b/3, 84b/4, 84b/8,
85b/2, 85b/4, 85b/5, 85b/11, 86a/2,
86a/10, 86a/11, 86b/11, 87a/1, 87a/2,
87b/1, 87b/2, 87b/4, 87b/5, 88a/1,
88a/2, 88a/4, 88a/10, 89a/11, 89b/2,
89b/5, 89b/8, 89b/9, 89b/11, 90a/8,
90b/1, 90b/5, 90b/8, 91b/1, 91b/3,
91b/8, 91b/9, 91b/10, 92b/5, 92b/10,
93a/6, 93a/7, 93a/10, 93b/10, 94a/5,
94a/7, 94b/2, 94b/3, 94b/4, 95a/3,
95a/4, 95a/5, 95a/9, 95a/10, 95b/2,
95b/3, 95b/6, 95b/7, 95b/10, 96a/1,
96a/5, 96a/7, 96a/8, 96a/11, 96b/1,
96b/2, 96b/3, 96b/10, 97a/3, 97a/7,
97a/8, 97b/8, 97b/9, 98a/1, 98a/2,
98a/11, 98b/5, 99b/3, 99b/10,
99b/11, 100a/3, 100a/5, 100a/8,
100a/11, 100b/4, 100b/6, 100b/7,
100b/11, 101a/1, 101a/2, 101a/3,
101a/4, 101a/5, 101a/6, 101b/3,
102a/1, 102a/3, 102a/6, 102b/4,
102b/6, 102b/8, 105a/10, 102b/11,
103a/2, 103a/5, 103a/6, 103a/7,
103a/10, 103b/5, 103b/7, 103b/8,
103b/11, 104a/4, 104a/7, 104a/8,
104a/10, 104a/11, 104b/1, 104b/3,
104b/4, 104b/9, 105a/8, 105a/9,
105a/11, 105b/2, 105b/5, 105b/9,
105b/11, 106a/1, 106a/9, 106b/3,

106b/4, 106b/5, 107b/1, 107b/2,
107b/3, 107b/5, 107b/8, 107b/9,
107b/10, 107b/11, 108a/3, 108a/4,
108a/6, 108a/7, 108a/9, 108a/10,
109a/1, 110a/1, 110b/3, 110b/4,
110b/7, 111a/10, 111b/1, 111b/3,
111b/4, 111b/7, 111b/8, 111b/11,
112a/1, 112a/2, 112a/7, 112a/8,
112a/9, 112a/11, 112b/1, 112b/2,
112b/3, 112b/4, 112b/10, 112b/11,
113a/1, 113a/3, 113b/5, 113b/9,
113b/10, 113b/11, 114a/4, 114a/7,
114a/9, 114b/8, 114b/10, 115a/1,
115a/2, 115a/3, 115a/8, 115a/9,
115b/2, 115b/8, 115b/9, 115b/10,
116a/7, 117a/6, 117b/6, 118a/3,
118a/4, 118a/5, 118a/6

2. Kim (Zamir)

k. 2b/2, 3b/3, 3b/4, 4b/2, 5a/7, 6b/5,
7b/10, 8a/1, 8b/8, 8b/10, 10a/9,
11b/1, 11b/9, 14b/4, 14b/5, 14b/6,
14b/10, 15a/3, 15a/4, 15b/8, 16a/8,
18b/9, 19a/4, 20b/10, 21b/11, 24b/6,
25b/10, 27a/11, 31b/2, 41a/11, 46b/5,
51a/1, 51a/6, 51a/8, 52b/2, 53a/4,
53a/6, 54a/1, 57a/4, 57a/8, 57b/11,
58b/11, 62a/3, 62a/11, 67a/1, 68a/1,
70a/9, 73a/8, 80a/6, 83b/3, 84b/10,
91a/1, 103b/3, 103b/4, 103b/7,
104b/11, 107b/5, 107b/11, 113a/9,
115a/7, 115a/9

k.+ünj 8a/10, 8a/11, 11b/3, 42b/3,
54b/3, 55a/2, 67b/1, 111a/8

k.+e 40b/10, 81a/3

k.+de 12a/11

kimhā: İpek.

k. 55a/8

kimse: Kimse.

k. 3b/1, 3b/2, 8b/11, 10a/2, 10a/3,
18b/7, 19a/2, 20b/8, 21a/2, 21a/3,
23a/4, 25b/7, 26a/10, 28a/2, 31a/4,
37b/5, 39b/4, 43b/8, 44b/3, 52a/4,
52a/8, 53a/2, 53b/4, 59a/8, 60b/9,
64a/8, 70b/4, 71a/11, 72a/6, 78b/2,
80a/8, 83a/7, 88a/1, 89b/1, 93a/7,
101a/2, 107b/1, 110a/8

k.+yile 7a/3, 37b/4

k.+nünj 6b/9, 14a/1, 22b/11, 40b/7,
58b/1, 74b/8, 89b/11, 98b/8, 102a/8,
102b/1, 110b/7

k.+yi 49a/11, 51b/3, 75a/10, 82b/8,
86a/6, 98b/6, 99a/1

k.+ye 4a/7, 10b/5, 13b/11, 18a/3,
18a/7, 21b/9, 35b/1, 37a/2, 37b/4,
43b/11, 63a/2, 63a/11, 66b/1, 66b/2,
66b/4, 68b/9, 69a/9, 74b/5, 78a/9,
83a/7, 86a/8, 89b/10, 90a/10, 95b/11,
98b/7, 99a/1, 99a/2, 101a/10, 102b/2

k.+den 36b/10, 80a/9, 102a/8

k.+ler 20a/9

k.+lere 20b/5

kimsene: bk. kimse.

k. 44b/2

kirām-ı berere: İnsanların amellerini yazan melekler. k. +yile 15b/6	47b/7, 49a/10, 49b/7, 51b/1, 51b/3, 51b/6, 52b/9, 52b/11, 53a/6, 53b/2, 53b/6, 53b/7, 55a/9, 56a/1, 58a/7, 59a/8, 59b/8, 60b/3, 61a/6, 62a/1, 62a/11, 62b/9, 62b/11, 63a/10, 63b/5, 63b/8, 64b/2, 65a/1, 65a/4, 65a/6, 65a/9, 65b/9, 65b/11, 66a/1, 66a/8, 66a/11, 70b/5, 72a/2, 72a/4, 75b/6, 76a/1, 77a/1, 77b/9, 78b/1, 78b/5, 78b/9, 78b/11, 79a/2, 79a/8, 79a/9, 79a/10, 79b/1, 79b/2, 79b/9, 81a/9, 82a/9, 84a/5, 84a/6, 84b/1, 85b/1, 85b/2, 85b/7, 86b/5, 90a/4, 93b/9, 94a/8, 94b/3, 94b/5, 94b/7, 94b/9, 96b/2, 96b/9, 98a/11, 99b/8, 100a/1, 102a/3, 102a/8, 102b/10, 103a/2, 103b/9, 104a/3, 104a/11, 104b/5, 104b/9, 105a/3, 107a/5, 107a/9, 107a/10, 109b/5, 109b/8, 110a/11, 110b/3, 111a/1, 111a/9, 111b/10, 112b/9, 112b/11, 113a/2, 114a/1, 114a/3, 114a/4, 114a/11, 115a/1, 115a/4, 115b/6, 115b/11
kirbi: Kirpi. k. 99a/9	
kirde: Genellikle mısır unuyla yapılan bir tür pide. k.+nüñ 49b/10	
kir: Kir, çöp. k.+i 40b/5 k.+e 49a/4	
kirec: Kireç. k.+ile 25b/2	
kirecle-: Kireçlemek. k.-mek 117b/3	
kirici: Gündelikçi, kiralık. k. 41a/3	
kirlü: Kirli. k. 112a/4 k.+ce 41a/5	
kişi: Kişi. k. 3b/6, 3b/9, 8b/4, 8b/6, 9a/4, 9b/1, 11a/3, 12b/2, 12b/3, 12b/9, 13a/11, 13b/2, 13b/8, 14b/1, 15b/10, 17b/10, 18a/4, 18a/6, 18a/11, 19a/8, 19a/1, 19b/5, 20a/7, 21a/10, 24b/7, 24b/8, 25b/6, 25b/11, 26b/1, 26b/2, 27a/8, 27a/11, 27b/6, 28a/4, 30b/5, 32b/3, 34b/6, 35a/2, 35a/4, 35a/5, 35a/10, 35b/7, 37a/1, 37a/9, 37b/11, 39a/1, 39a/4, 39b/2, 40a/1, 40a/3, 43a/5, 44b/4, 45a/6, 47b/4, 47b/5, 47b/6,	k.+dür 79b/8 k.+çün 63a/7 k.+yile 28a/2, 74b/9, 75a/7, 76b/11, 81a/8, 91b/8 k.+nüñ 5b/11, 29a/10, 29b/2, 36a/2, 36a/5, 40b/4, 45b/6, 49b/7, 52a/1, 54a/10, 56a/1, 57a/6, 58a/5, 61b/5, 63a/8, 64b/5, 68b/4, 68b/5, 76a/6, 77a/4, 78b/2, 78b/10, 80a/2, 86a/9,

90a/1, 91b/9, 94a/6, 94a/7, 95b/10,
96a/4, 98a/3, 100b/6, 102a/3, 108a/4,
108a/5, 110a/2, 110a/4, 112b/11,
114b/3, 114b/6
k.+yi 5a/9, 5b/7, 5b/8, 11b/10, 36a/6,
44b/6, 47b/9, 51b/1, 64a/7, 64b/2,
78b/1, 79a/1, 82b/9, 96a/7, 112b/8
k.+ye 5b/11, 6a/5, 8a/9, 8b/1, 10a/1,
10a/2, 10a/10, 13a/4, 15b/11, 19a/5,
20a/1, 20b/1, 26b/9, 27a/1, 30a/3,
30b/8, 35b/7, 36a/6, 37a/8, 39a/6,
42b/6, 45b/6, 49b/8, 50a/2, 50a/10,
51a/2, 52a/9, 60a/3, 60b/7, 63a/8,
63b/2, 63b/6, 65a/7, 65a/10, 65a/11,
69b/6, 73b/4, 74b/3, 75a/6, 75a/8,
75a/9, 77a/7, 77b/1, 78a/10, 78b/1,
78b/3, 80b/11, 86a/1, 86a/5, 87a/11,
90a/6, 93a/3, 95b/1, 99b/3, 101b/3,
101b/6, 103a/3, 109b/6, 111a/8,
113a/3, 114a/8, 114b/1
k.+de 20b/1, 100a/6
k.+den 13b/6, 35b/6, 37a/4, 45b/1,
50a/2, 64b/11, 79b/9, 102b/11,
103a/1
k.+ce 103a/3
k.+ler 8a/7, 26b/2, 31b/3, 45a/11,
45b/11, 49a/11
k.+lerle 48a/2
k.+lerün 14a/7, 25b/9, 102b/11
k.+lerden 75b/8
kitâb: Kitap.
k. 2a/5, 80b/2

k.+a 2b/4, 7a/7
k.+da 26b/10, 32a/8
k.+ın 2a/9, 20b/2
k.+ından 7a/6, 103a/4
k.+lar 11a/9
k.+larına 5a/1
ko-: Koymak, yerleştirmek, bırakmak.
k.-r 46a/5
k.-rlar 21b/1
k.-maz 29b/2, 112b/9
k.-dı 6a/10, 90a/1, 90a/2
k. 109a/7
k.-sun 109a/2
k.-sa 4a/8, 115a/10
k.-salar 82a/7
k.-maya 7a/9, 17a/10, 21a/1, 44a/6,
48b/9, 49b/6, 56b/7, 57b/5, 67a/5,
77b/9, 83a/5, 86b/11, 91a/8, 92a/3,
93b/6, 102a/10, 102b/9
k.-mayalar 27a/5, 53b/3, 82b/10,
82b/11
k.-rdı 69b/2
k.-mazdı 51a/1, 75b/6
k.-rsa 47a/8
k.-mağ 36b/3, 47a/9, 117b/2
k.-mağa 45b/6
koc-: Kucaklamak, sarılmak.
k.-a 61b/1
koca: Yaşlı, ihtiyar.
k. 86a/5, 106a/4
kocış-: Kucaklaşmak.
k.-sa 94b/7

koç: Erkek koyun.

k. 43a/2, 43a/3

k.+un 45b/3

koğu: bk. koğu.

k. 53a/8, 59b/3

k.+sı 53a/3

k.+sın 52b/11

k.+sından 53a/1

koğula-: Koklamak.

k.-sa 53a/6

k.-mayınca 51a/1

koğulu: bk. koğulu

k. 94b/5

koğ-: Kokmak.

k.-mış 49a/5

koğu: Koku.

k. 62b/10

k.+sı 50b/1, 57a/6

k.+sıyla 26b/5

k.+sın 51a/10, 51b/11

k.+lar 114a/2

koğulu: Kokulu.

k.17a/6, 50b/11

kolaysuz: Güç, zor, müşkil.

k. 105b/1

kol: İnsan vücudunda omuz başından
parmak uçlarına kadar uzanan
bölüm.

k.+ın 69b/2

koltuğ: Omuz başının altında, kolun
gövde ile birleştiği yer.

k.+ın 57b/5

k.+un 28b/9

kon-: Yolcu bir yere oturmak,
yerleşmek.

k.-a 72b/8, 73a/11

k.-maya 73b/1, 73b/9

k.-ıcağ 72b/7, 72b/8

konıl-: Konulmak.

k.-ur 104b/9

konşı: bk. konşu.

k. 84b/2, 84b/3, 85a/3, 85a/5, 85a/8

k. edine 84b/1

k.+nuş 84b/7, 85a/6

k.+yı 84b/11

k.+ya 84b/3, 85a/1, 85a/3, 85a/7

k.+sını 85a/9

k.+sına 84b/6, 85a/8

konşu: Komşu.

k.+nuş 84b/5

k.+ya 85a/4

k.+sından 85a/9

konşuluk, -ğı: Komşuluk.

k.+ını 85b/1

konşuluk: bk. konşuluk

k. 84a/11

konuk, -ğa: Konuk, misafir.

k. 27a/10, 50a/3, 59b/3, 81b/10,

81b/11, 82a/3, 82a/6, 82a/8, 82a/9,

82b/9, 83a/8, 84a/8

k.+ıla 82a/4

k.+uş 82b/7, 83a/4

k.+ı 82a/11, 93a/10

ķ.+a 27a/11, 39a/5, 50a/4, 56b/3, 82a/7, 82b/1, 82b/4, 82b/8, 82b/11, 83a/1	ķ.-sa 71b/7, 109b/9, 110a/9, 110b/1, 111a/10
ķ.+dan 83b/1	ķ.-maya 85b/6, 99b/10, 106b/6
ķ.+ınuŋ 82a/4	ķ.-up 38a/11, 45a/3
ķ.+lar 82a/2	ķ.-arsa 97a/11
ķ.+laruŋ 82a/11, 83a/4	ķ.-adura 13a/9
ķonuķla-: Misafir edip, ağırlamak.	ķorķı: bk.ķorķu.
ķ.-sa 40a/2	ķ.+sıçün 5b/7
ķ.-ya 83a/11	ķorķak: Korkak.
ķ.-mağı 81b/8	ķ. 51b/1
ķonuķluķ, -đı: Ziyafet.	ķ.+ıla 81b/1
ķ. etmek 83a/1	ķorķaklık: Korkaklık.
ķ. etmek 81b/9	ķ. 106b/5
ķ.+đı 82a/1	ķorķu: Korku.
ķop-: 1. Öldükten sonra tekrar dirilme, haşrolma.	ķ. 13a/7, 113a/4
ķ.-ar 9a/4, 67a/10	ķ.+yıla 26a/6, 28a/9
ķ.-dı 69a/7	ķ.+da 109b/8
ķ.-acaķdur 77a/1	ķ.+dan 71b/5
ķ.-mağa 5a/2	ķ.+sıdur 92b/3
2. Meydana çıkmak, zuhur etmek.	ķ.+sından 8a/2, 113a/3
ķ.-ısar 42a/8	ķorķuc: Korkuņ.
ķopar-: Koparmak, yolmak.	ķ. 49b/3
ķ.-maya 57b/4	ķorķulu: Korkulu, korku veren.
ķor: Duvar taşlarında bir sıra, dizi.	ķ. 70a/3
ķ. 59a/5	ķorķut-: Korkutmak.
ķorķ-: Korkmak.	ķ.-maya 99a/1
ķ.-aram 64a/11	ķ.-duğına 15a/11
ķ.-maz 100a/2	ķ.-mağıla 101a/1
ķ. 70a/10	ķov: Arkadan çekistirme, dedikodu.
ķ.-ma 70a/10	ķ.+ın 78a/11
	ķov-: Kovmak, savmak.

ķ.-maya 92b/11
ķ.-mağdan 93a/10
ķovān: Kovan, arı barınağı.
ķ. 99a/8
ķovcı: Dedikoducu.
ķ.+nuŋ 78a/11
ķovculık: Dedikoduculuk.
ķ. 63a/7
ķoy-: bk. ķo-
ķ.-a 7a/10, 18b/10, 22a/7, 24b/2,
26b/4, 27b/2, 43b/5, 47a/8, 48a/4,
50a/2, 50a/6, 56a/8, 56b/11, 60a/6,
66b/3, 67a/4, 82a/6, 82a/9, 83a/8,
88a/3, 110b/4, 113a/6
ķ.-asız 112a/8
ķ.-alar 107b/2
ķ.-ucak 22a/2
ķ.-up 95b/5
ķ.-acaķ 37b/10
ķ.-an 115b/10
ķ.-abilür 3b/10
ķoyun: Koyun.
ķ. 46b/9, 59b/1, 88b/11
ķ.+uŋ 51a/4
ķ.+ı 75b/2
ķ.+ın 46b/10
ķoyıl-: Bırakmak, terk etmek.
ķ.-a 30a/6
ķoz: Ceviz.
ķ.+ı 52a/8
ķömür: Kömür.
ķ.+ile 23a/2

ķöpük: Ağızda görülen saylamsı
kabarcıklar.
ķ. 114a/8
ķöşe: Bölüm,yer veya yan.
ķ.+yi 11b/11
ķ.+lerinden 11b/11
ķöşk: Kōşk, kasır.
ķ.+i 33a/11
ķöy: Kōy, ūehirde küçük yerleşim
birimi.
ķ.+e 73b/10
ķubbe: Yarım küre ūeklinde olan.
ķ. etmek 41a/2
ķul: 1. Tanrı'ya göre insan.
ķ. 4b/11, 16a/5, 16a/6, 33a/3, 34b/5,
67a/9
ķ.+ı 12b/6, 21a/4, 107b/9
ķ.+a 97a/5
ķ.+ıyam 64a/11
ķ.+lardur 16a/7
ķ.+laruŋ 104b/1
ķ.+larınuŋ 118a/7
ķ.+larında 33a/3
2. Kōle.
ķ. 45a/6, 46b/8, 60a/11, 96b/7,
96b/10, 97b/7, 97b/10, 103a/11
ķ.+uŋ 96b/9, 97b/9, 108a/3
ķ.+ı 110b/9
ķ.+a 24a/4
ķ.+um 97b/6
ķ.+ına 63b/4, 97a/11
ķ.+ınuŋ 97a/4

- .+lar 31b/3
 ul e'üzü birabbi'l-fela: Felak sûresi,
 Kur'an'ın 113. sûresi.
 . 19b/8
 ul e'üzü birabbi'n-nâs: Nas sûresi,
 Kur'an'ın 114. sûresi.
 . 19b/9
 ul hüvallahü ehad: İhlas sûresi,
 Kur'an'ın 112. sûresi.
 . 19b/8, 117b/7
 .+ü 59a/10
 ul yâ 'eyyühe'l-kâfirüne: Kafirun
 sûresi, Kur'an'ın 109. sûresi.
 . 71a/8, 116b/9
 ula, -ı: Kulak, iitme organı.
 .+1 43a/3
 .+ın 97a/5, 99a/6
 .+ına 24b/2, 88b/9, 88b/10, 110b/5
 ula dut-: Kulak vermek, dikkatle
 dinlemek.
 . -maya 4b/7
 ulavuzla-: Yol göstermek, rehberlik
 etmek.
 .-ya 12b/6, 13b/10
 .-maya 60b/1
 ullı: bk. ullu (1)
 . etmegiün 10a/5
 ullu, -ı: 1. Kula gerek olan hizmet,
 ibadet, tapınma.
 . edecekdür 613b/2
 .+1 17a/4
 .+ın 8a/7, 15a/2
- .+ına 30a/5
 2. Hizmet, hizmetçi, kölelik.
 . etmegidür 92b/4
 .+1 97b/7
 .+ın 97b/9
 ullucı: Hizmetkâr, cariye.
 .+ya 97a/2
 ullucu: bk. ullucı.
 .+sın 38a/7
 ulun: iddetli omuz ve sırt arısı.
 .+dan 51b/5
 um: Kum.
 . 27b/10
 uma: Aynı erkekle evli olan kadınlar.
 . 94a/9
 .+sınıu 93b/7
 umâ: İpek, yün, keten vesairenden
 yapılan dokuma, kuma.
 . 55b/9
 .+a 55b/10
 .+ın 44a/10
 .+larıyla 55b/8
 ur'ân: Kur'an-ı Kerim, İslamiyet'in
 kutsal kitabı.
 . 14b/2, 14b/4, 14b/11, 15a/4, 15a/5,
 15a/6, 15a/7, 15a/8, 15b/3, 15b/10,
 16a/1, 16a/3, 16a/8, 16a/9, 16a/10,
 16b/3, 16b/4, 16b/9, 16b/10, 17a/4,
 17a/9, 17b/2, 17b/4, 17b/7, 18a/7,
 18b/9, 20a/1, 20a/7, 20b/7, 21b/4,
 21b/7, 21b/8, 29a/8, 34a/5, 37a/4,
 73a/2

ķ.+dur 15b/11
ķ.+dı 16b/9
ķ.+ıla 14b/5, 14b/6, 16b/6, 18a/6,
18a/7
ķ.+ıladur 16a/11
ķ.+uñ 14a/11, 14b/1, 14b/9, 14b/10,
18a/3, 18a/8, 19a/1, 20b/7
ķ.+ı 15b/2, 15b/7, 15b/8, 15b/9,
16b/5, 17a/3, 17a/11, 17b/3, 17b/10,
18a/11, 18b/10, 20b/5, 21b/5, 27a/9,
28b/5
ķ.+a 15a/3, 15a/5, 16b/1, 17a/11,
17b/6
ķ.+da 7a/6, 15b/6, 18b/11, 19a/3
ķ.+dan 18a/4, 18a/5, 18b/10, 20b/3,
20b/11, 21b/8, 67a/8, 93b/6, 108b/11
ķurayşī: Kureyş kabilesinden olan.
ķ. 61b/2
ķurbaĝa: Kurbaĝa.
ķ. 99a/9
ķurbān: Kurban, dinin buyruĝunu yerine
getirmek amacıyla hayvan kesme.
ķ. 31a/9, 31a/11, 39b/6, 39b/7,
43b/7, 84b/10
ķ. ěde 43a/7
ķ. ědecekdür 43b/8
ķ. ětmek 43a/1
ķ. ětmegi 42b/11
ķ.+ı 31a/8, 43a/5, 43a/6, 43a/8
ķ.+dan 43a/6, 43b/7
ķurşa: Yuvarlak ve yassı nesne, ĉörek.
ķ.+ların 47a/7

ķurşaĝ: Kursak, mide.
ķ.+ındadur 107b/4
ķurt: 1. Etĉil, yırtıcı bir hayvan.
ķ. 106b/8
2. Bazı böceklere veya bazı böcek
kurtĉuklarına verilen ad.
ķ. 22a/9
ķ.+ı 52a/3
ķurtar-: Kurtarmak, bir beladan veya
felaketden kurtulmasını saĝlamak.
ķ.-ur 32b/3, 35a/6, 45a/5, 93a/9,
93a/10, 111b/7
ķ.-a 8a/2, 81a/5
ķ.-maĝıĉün 10a/6, 30a/1
ķurtıl-: bk. ķurtul-.
ķ.-ur 115a/11
ķ.-a 101b/4
ķ.-acaķ 101b/3
ķurtul-: Kurtulmak, tehlikeli veya kötü
bir durumu atlatmak.
ķ.-duķ 65a/4
ķ.-maķdur 108a/5
ķuru: Kuru, yaş olmayan.
ķ. 50a/9
ķ.+dan 6a/4
ķuru üzüm: Yaş üzümün kurutulmuşu,
üzüm kurusu.
ķ. 51a/9
ķuş: Uĉucu hayvanların ortak adı, kuş.
ķ. 22a/9
ķ.+laruñ 107b/4
ķ.+cuĝazları 99a/4, 99a/10

kuşluk: Sabah ile öğle arasındaki vakit.

k. 29b/5, 29b/6, 36b/11, 74a/4

kut: Yiyecek.

k.+ı 36b/11

kuvvet: Güç, kuvvet.

k. 98a/6

k.+i 45a/2

k.+idür 24a/6

k.+in 50b/8, 51b/10, 52b/8, 53a/4

kuşruk: Kuyruk, hayvanların

gövdesinin sonundaki uzun ve esnek

uzantı.

k.+ın 98b/4, 99a/6

kūzah: Şeytan'ın bir adı.

k. 65b/2

kūbrā: Büyük, ulu.

k.+dan 84b/8

kūçūcūk: Çok küçük.

k. 45b/7

k.+lere 75b/10

kūçūk: Küçük.

k. 106a/4

kūdūret: Bulanıklık, sıkıntı.

k. olsa 74b/4

kūfran-i ni'met: Nimete nankörlük

etmek.

k. olmaya 92a/2

kūfr: Allah'a ve dine ait olan şeylere

inanmama.

k.+ile 5b/11

k.+e 5b/7

k.+inden 5a/10

kūfv: Eş, benzer, arkadaş.

k.+i 86a/9, 86a/10

k.+ine 86a/9

kūllī: Hep, bütün.

k. 22b/2, 108a/4

k.+si 50b/10

kūllū: bk. kūllī

k. 62a/4

kūnyet: Künye, kimlik bilgileri.

k. ederlerdi 82a/1

k.+i 90a/7

k.+in 90a/7

kūrsi: Arş'ın altında bir sema tabakası.

k. 42a/7

kūslū: Kūs olmak, darılmak.

k. 79b/8

L

lā-cerem: Şüphesiz, elbette.

l. 61b/8

lā-şekk: Şüphesiz.

l. 13a/1, 16a/9, 28a/11

lağv: Faydasız, çirkin söz.

l. 26a/1, 37b/3, 79b/5

l.+dan 64b/6

lahza: Göz açıp kapayacak kadar kısa

zaman.

l. 83a/4

lağab: Bir kimseye asıl adından başka

takılan ad.

l. etmeyeler 90a/11

la‘net: Beddua, ilenç.

1. 15b/11, 63b/1, 92a/2, 115a/4

1. oķır 63b/2

1. oķur 16a/7, 16a/10

1. oķımıŗdur 95a/3, 95a/4

1. oķusa 63b/2

1. oķımaya 103b/10

1. oķumaya 76a/11, 98b/6

1. oķımayalar 90a/9

1. oķuyan 63a/10

1.  tmeye 63a/9

1.  tmek 63a/10

1.  ttise 63b/4

1. olur 95b/7

la‘if: Yumuŗak, hoŗ, nazik.

1. 114b/10

la‘ife: G ld recek tuhaf ve g zel s z
veya hikaye, Şaka.

1. 64b/6

1.  de 72b/1

1.  tmeye 12a/7

l yık: Yakıŗan, yaraŗır.

1. 77b/8, 97a/8

1.+dur 17b/9

1. eyledi 70b/7

1. olur 41b/1

1. olmaz 103a/3

1. deg ld r 36b/8

l zım: Lazım, gerekli.

1.+dur 3a/8, 5a/4, 30a/3

1. olur 31b/1

1. oldu 9b/4

1. olan 80a/7

le‘ yif: Latif duygular.

1.+ine 17b/10

levh: 1.Allah'ın insanlar iin  nceden

takdir ettiklerinin yazılı olduğu
manevi levha, levh-i mahfuz.

1. 42a/7

2. Levha, bir yere asılmak iin
yapılmıŗ yazı veya resim.

1.+lar 117b/2

levha: bk. levh(2)

1. 21a/10

levn: Beniz, y z n rengi.

1.+i 51a/10, 53a/4, 57a/6

1.+in 51b/11

lezzet: Lezzet, tat, haz.

1. 88a/3

1.+i 51b/8

1.+in 88a/2, 112b/7

liķ : Kavuŗma, g rme.

1.+sınuŗ 15a/1

lik n: Fakat, ama, lakin.

1. 33a/4

loķma: Lokma.

1. 48b/5

1.+yı 48b/10, 49b/3

1.+ya 50a/6

1.+da 38b/6, 48a/8, 48a/9

1.+sı 32b/10

1.+sına 49a/2

lu‘f: L tuf, iyilik, ihsan.

1. ed p 118b/4

l.+ıla 12b/8, 35b/5, 91a/11

lübān: Kendir.

l.+ıla 59b/3

lüğat: Her milletin konuştuğu dil.

l.+uñ 62a/6

l.+ıdur 62a/7

M

ma'āni: Manalar, anlamlar.

m.+sinde 15a/6

mādām: Madem, çünkü, değil mi ki.

m. 15b/2, 16a/3, 16a/11, 57a/3,
65a/8, 65a/9, 66b/4, 73a/1, 73a/2,
83a/2, 95a/8

mādde: Madde.

m.+yi 87b/3

mağbūn: Alış-verişte aldatma.

m. étmeye 44b/2

mağbūnlu: Hileli.

m. 44b/11

mağfıret: Bağışlama, mağfıret.

m. 68a/11

m. dileye 98a/8

m. dilemek 36b/2, 40a/7

m.+ile 50a/11

mağlaṭa: Birini şaşırtmak, yanıltmak

için söylenen zihin karıştırıcı,
saçmasapan söz.

m. 14a/2

mağrūr: Gururlu, kendini beğenmiş.

m. olmaya 98a/4, 101a/7

m. olmamak 98a/3

mağz: Öz, ilik.

m.+idür 32b/8

maḥabbet: Muhabbet, sevgi.

m.+ile 101a/5

m.+i 94a/6

m.+inüñ 29a/10

mahābet: bk. maḥabbet.

m.+ile 93b/2

maḥdūm: Kendisine hizmet olunan
efendi.

m. 2b/4

maḥlūkat: Yaratılmış şeyler, canlılar.

m. 14b/3, 99a/2

m.+dan 80a/6

maḥmil: Deve üzerine konulan sepet.

m. 41a/2

maḥrūm: İstedliğini, dilediğini elde
edemeyen.

m. 35a/11, 35b/3

maḥşūş: Hususi, mustakil.

m.+dur 98a/2

m. éde 31a/1

m. étmeye 30b/11, 61a/9

maḥv: Yok etme, ortadan kaldırma.

m. éder 35a/6, 113a/7

maḥzūz: Hoşlanmış.

m. 2b/1, 2b/2

maḥām-ı ibrahīm: Hz. İbrâhim'in

Kâ'be'yi inşâ ederken iskele olarak
kullandığı veya halkı hacca da'vet

ederken üzerine çıktığı taşın bulunduğu yer. m. 34a/8 m.+i 41b/5	m.+ında 106a/3 m.+ından 12a/3, 45b/3, 78a/5, 95b/3, 107a/8, 107a/10, 107a/11 m.+ıyla 92a/7
maḳbūl: Kabul olunmuş, hoş karşılanan. m. 2a/6 m.+dur 34b/7 m. olur 68b/2 m. olmaz 13b/6	mālāya 'nī: Manasız, faydasız, boş. m. 37b/4 m.+den 61b/10
maḳşūd: İstenilen şey, istek. m. 33b/2 m.+dur 33b/4 m.+ın 40b/6, 66a/10 m.+larından 34a/9	mālik: Sahip. m. ola 75a/3 m. olmaya 75a/4
ma'ḳūl: Akıllıca, akla uygun. m. ola 2a/7	mallu: Mallı, malı olan. m. 107a/4
māl: Mal, mülk, varlık, servet. m. 18b/8, 35a/3, 95b/5, 102b/7, 105b/11 m.+içün 85b/8 m.+ıla 102b/7 m.+uñ 11a/2, 34b/10 m.+a 35a/1 m.+da 13b/2, 59a/4, 85b/9, 86a/3, 98a/7 m.+dan 40b/6 m.+ı 35a/1 m.+ıdur 44a/4 m.+ınuñ 35a/10, 113a/6 m.+ın 81b/1, 92b/7 m.+ına 9b/4, 32b/3, 63b/2, 85a/6, 102b/1	ma'lūm: Bilinen, belli. m. olur 54b/7 ma'nā: Mana, anlam. m.+sın 19a/1, 20a/8 māni': Engel, özür. m. olsa 32b/7 ma'ni: bk. ma'nā. m.+si 15a/10 m.+siyile 15a/9 m.+sine 17b/2
	manşıb: Devlet hizmeti, memuriyet. m.+ları 101a/1
	mantar: Mantar, bu topluluğa bağlı bitkilerin genel adı. m.+ı 52b/8
	manzūm: Şiir biçiminde söylenmiş. m. 62b/2, 64a/4
	ma'rūf: Herkesçe bilinen, tanınmış, belli. m. 2a/8

m.+ıla 100a/8	m.+ün 79a/3
marzi: Rıza gösterilmiş, beğenilmiş.	m.+e 78b/9
m. 2a/6	m.+de 44b/6, 66a/8, 96a/3
maşharalığı: Maskaralık, soytarılık, alay	m.+den 79a/11
etme.	m.+i 79b/5
m.+a 98b/6	m.+ine 42b/5, 66a/9
ma'şiyet: Asilik, isyan, günah.	m.+inde 103a/6
m. 8b/8, 98b/9, 99b/6	mecmū': Cem olunmuş, toplanmış, bir
m. eder 16a/2	araya getirilmiş, top, tüm.
m. etse 8b/4	m.+ı 49b/1, 50b/8, 50b/9, 73a/11,
m. etdüğüçün 79b/9	104b/10
m. ola 93b/1	m.+ın 9b/9, 13b/3, 57b/4, 90b/7
m.+e 8b/8, 8b/10, 72b/1, 80b/9	m.+ına 99b/4
m.+de 98b/7	m.+ından 95b/6
maşlaḥat: İş, önemli iş, mesele.	mecrūḥ: Yaralanmış, yaralı.
m.+ı 74a/3, 92b/6	m.+lara 104b/6
m.+a 49b/5	mecūsī: Ateşe tapan.
m.+ı 17a/10, 30a/6	m.+lere 88a/9
m.+ıçün 74b/2	medḥ: Övme, birinin iyi şeylerini
m.+ın 75b/7	söyleme.
m.+ına 9b/1, 13a/6	m. etse 64b/2
m.+ından 66a/8, 75b/7	m. etmeye 64a/8, 80b/8
maṭlūb: İstenilen, aranılan şey.	m. etmekte 64b/1
m.+ı 110a/3	m. etmekden 64a/10
mazlūm: Zulüm görmüş.	m. olunan 64b/2
m. 103b/9	medīne: Hicaz'da Hz. Muhammed'in
m.+uḡ 34b/7, 91b/5	türbesinin de bulunduğu şehir.
m.+a 76a/3	m.+ye 41b/8
m.+lara 102a/11	medyūn: Borçlu, verecekli.
meclis: Meclis, toplanılacak yer, insan	m. olsa 81a/4
topluluḡu.	mefhūm: Anlaşılan, anlaşılır.
m. 60b/6, 79a/9, 79b/3, 79b/5	m. 2a/7

meğer: Meğer, meğerse, yalnız, ancak,
demek ki.

m. 21b/2, 24a/10, 24b/10, 25a/7,
27b/4, 28b/11, 30b/4, 38a/5, 39b/2,
39b/9, 44a/9, 49a/4, 49b/8, 54a/3,
58b/2, 59b/1, 59b/4, 64a/4, 65a/4,
66b/2, 68a/6, 72a/3, 73b/5, 775a/6,
75a/1, 78b/10, 79b/10, 83b/11, 84a/2,
84a/5, 85a/7, 86b/4, 89a/10, 92b/8,
93b/1, 93b/8, 101a/1, 103a/5, 105a/5,
112b/3

mehl: Vade, vakit verme.

m. 38a/8

mekke: Hicaz'da Hz. Muhammed'in
doğduğu ve Kâbe'nin bulunduğu
şehir.

m. 41b/8, 46b/9

mekr: Hile, düzen.

m. etmekde 107a/5

mekrüh: Yapılması şeriatça hoş
görülme hal.

m. 20b/4, 20b/5

m.+dur 20b/7, 21a/8, 46a/1, 47b/3,
55b/2, 58a/5, 78b/4, 101b/5, 117b/1,
117b/3, 117b/5

m. olur 44a/10

mekruh: bk. mekrüh.

m.+dur 9b/8

mekrûmet: Kerem, izzet, şeref, onur.

m. 91b/5

mektebhâne: Yazı yazılacak yer, okul.

m.+ye 90b/2

melâlet: Usanma, bıkkınlık, sıkıntı.

m. 29b/3, 50b/9, 92a/8

m.+den 32b/3, 81a/5

melâmet: Ayıplama, kınama, azarlama,
çıkışma.

m. kılmaya 13b/11

m.+den 99b/9

melik: Hakan, hükümdar.

m.+ile 104a/8

melikü'l-emlak: Mülkün sahibi, Allah.

m. 90a/11

melül: Üzgün, hüznü, mahzun.

m. olmağ 105b/2

m. ola 13a/11, 15b/1, 41b/4, 75b/1,
114a/6

m. olmaya 33a/2, 77b/4, 89b/5, 91b/1

m. olup 81a/2

m. olduğın 13a/11

m. olursa 77a/8

melüllik: Üzgünlük, mahzunluk.

m. 64b/9

mel'ün: Lanete uğramış, lanetlenmiş.

m.+dur 26b/10, 45b/1, 76a/1

memlük: Kul, köle.

m.+iyile 40b/10

m.+ine 97b/6

men': Yasak etme, bırakmama.

m. eder 68b/6, 85b/1

m. etmiş 5b/6

m. edecek 85a/11

m. etmesün 99b/11

m. éde 102a/11

m. edeler 58b/3	m. 50a/9
m. etmeye 50a/2, 85a/9, 85a/11, 93b/10	meretebe: Derece, rütbe.
m. edemeye 50a/3	m.+si 105a/2
m. olunur 88/a2	m.+sine 75a/10
mendîl: Mendil, küçük havlu.	m.+sinde 14a/5
m. 92a/5	mervî: Rivayet olunan, birinden işitilen.
mendil: bk. mendîl.	m.+dür 86b/1
m.+ile 50a/7	mesâvi: Fenalıklar, kötülükler.
m.+de 47a/11	m.+ye 41a/9
menfa'at: Fayda, kâr, çıkar.	mescid: Namaz kılınacak yer.
m. 11b/4, 45a/7, 45a/8	m. 22b/11, 24b/7, 26a/4, 26b/1, 30b/3, 36b/1, 106a/11, 106b/2, 117b/5
m.+e 21b/3	m.+ünj 26b/4
m.+i 10a/8, 10b/1	m.+i 25a/11, 25b/6, 26b/5, 26b/6, 40a/10
menfa'atlü: Faydalı, yararlı.	m.+e 25a/8, 25b/9, 25b/10, 26a/2, 26a/6, 26a/7, 26a/8, 26b/6, 27a/2, 30a/8, 74a/5
m. 10b/3, 36a/11, 83a/6	m.+de 25b/2, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 26b/2, 26b/3, 26b/6, 26b/8, 30b/8, 31a/1
menî: Döl suyu, bel suyu, sperma.	m.+den 21b/1, 25b/7, 26a/9, 29a/4, 30b/10
m.+sine 88a/7	m.+lerdir 25a/10
menzil: Yer, ev, konak.	m.+lerde 31a/10
m.+de 71b/5	m.+leri 27a/1
m.+ünj 14b/8	meşelâ: Misal olarak, şunun gibi, söz gelişi.
m.+ini 73a/3	m. 19a/4, 33b/8, 34a/7, 42b/8, 65b/1, 71b/2, 78b/4, 93a/8, 110a/2
m.+ine 85a/5, 107b/6	mes'ele: Mesele, konu, önemli iş.
mercimek: Mercimek.	
m. 50b/7	
merhamet: Şefkat gösterme, acıma, birini esirgeme.	
m. 115a/6	
m.+ile 91a/11, 95b/4	
m.+ile ede 45b/9	
mërsin: Yaprakları yaz kış yeşil kalan, beyaz çiçekli bir ağaç.	

m.+yi 12a/10, 66a/5	mevzi': Bir şey konulacak yer, yer.
m.+de 66a/11	m. 25a/11
mesken: Oturulacak yer, ev.	meydān: Üstü açık geniş yer, alan.
m.+ün 58b/9	m.+a 105a/5
mestūrlıg: Kadında namusluluk.	meyl: Eğilim, temayül, gönül akışı.
m.+ıdur 92b/3	m. éder 79a/9
meşgöl: Bir işle uğraşma, bir iş görme,	m. étse 94a/8
meşgul.	m. étmeye 7a/7
m. ola 29a/5, 30a/6, 68a/3, 100b/2	m. éden 60a/2
m. olmaya 10b/11, 17a/11, 41a/9,	m. eylemeye 4b/7
88b/4, 113b/3	meyyit: Ölmüş, ölü.
m. olalar 31b/4	m.+içün 115b/8
m. oluna 30a/5	m.+ün 115b/7, 117a/6, 117b/4
m. olurlardı 16b/2	m.+e 115b/9, 117b/8, 118a/3
m. olmazlardı 44a/3	mezheb: Bir dinin şubelerinden her biri.
m. olmak 40a/5	m.+ler 3b/7
meşveret: Danışma, istişare.	mi'de: Mide, karın.
m. éderdi 81a/7	m.+sinde 52a/2
m. étmek 81a/6	miftāh: Anahtar.
m.+ile 72b/6	m.+ıdur 21b/10, 29a/10
m.+den 81a/10	miḥnet: Dert, sıkıntı, bela.
metā': Satılacak mal, eşya.	m.+i 104b/7
m.+ın 107a/11	mikā'il: Mikail, dört büyük melekten
m.+ından 85b/7	biri.
metn-i müstakīm: Güvenilir, dosdoğru.	m. 42a/6
m. ol 4b/2	mikāyil: bk. mikā'il
meu'net: Zahmet, sıkıntı.	m.+dür 48b/6
m.+in 82b/7	miḥdār: Kıymet, değer, derece, miktar.
mevlā: Efendi, sahip, malik.	m. 7b/9
m.+sı 11b/9, 97b/1	m.+dur 3b/11, 104b/3
mevşūf: Vasıflanmış, vasıflandırılmış.	m.+ı 27b/11
m. 2a/8	mīl: Mil, uzunluk ölçüsü.

m. 62b/10, 82a/3, 105a/9	m. éde 82a/1
mīlān: Meyl, ziyade meyil gösterme.	m. olmazsa 104a/9
m. eylemeye 58a/7	mizāc: Huy, tabiat.
millet: Sınıf, topluluk, millet.	m.+ı 51b/10, 64b/10
m.-i islāmdan 4b/9	m.+ına 75a/10
m.+ler 3b/7	mu'abbir: Rūya yorumcusu.
minber: Camilerde hutbe okunan yer.	m.+e 70a/2
m.+e 31a/10	mu'āfāt: Sağlık, sıhhat verme.
minnet: Bir iyiliği başa kakmak.	m. 34a/10
m. étmeye 35b/10, 92a/7	mu'allim: Talim eden, öğreten, ilim
mişkāl: 4,820 gram olan ağırlık ölçüsü.	öğreten.
m. 86b/2, 87a/2	m. olan 13b/8
miskīn: Miskin, aciz, zavallı.	mu'allimlik: İlim öğretmek.
m. 33b/5, 83a/10	m. édenünj 12b/7
m.+e 56a/6	mu'āmele: Davranma, davranış.
m.+ler 46a/11	m.-i dīne 2a/5
m.+leriçün 91b/7	m. étse 44a/5
m.+lere 55a/11, 102a/9	m. étmek 78b/4
m.+leri 75b/10, 98a/9	m.+yi 45b/8
miskin: bk. miskīn.	m.+ye 45a/10
m.+ler 36a/11	m.+de 4a/10
m.+lere 31b/2, 55a/5	mu'āraza: Karşı gelme, kavga.
miskīnlik: Acizlik, fakirlik.	m. étse 37b/5
m. 41a/2	mu'āşeret: İyi geçinme.
mişl: Benzer, kat.	m. 91b/8
m.+i 51a/9	m. éde 9b/3, 93b/2
misvāk: Erak ağacının dış temizliğinde	m. étmek 96b/8
kullanılması sünnet olan ince dalları.	mu'avvezeteyn: Kur'an-ı Kerim'in son
m. 17a/5, 23a/7, 23a/8, 30a/9, 71b/2,	iki sûresinin ortak adı.
83a/3	m.+i 67a/11, 116b/8
m. éde 67a/3	ve'l-mu'avvezeteyni 71a/8
miyesser: bk. müyesser.	mu'āz: Sahabeden bir zat.

- m.+a 21b/6
- mu'azzeb: Azap içinde olan, eziyet çeken.
- m. olur 117b/3
- mubāh: İşlenmesinde sevap ve günah olmayan şey.
- m. 72b/4, 95a/10, 103a/10
- müceb: Bir söz veya emrin icap ettiği şey.
- m.+ince 2a/11, 8a/4
- mud: 697 grama denk ağırlık ölçüsü.
- m. 23a/9
- muğtenem: Ganimet olarak alınmış.
- m.+dür 34b/7
- muḥālefet: Uygunsuzluk, karşı durma, zıt gitmek.
- m. éde 81a/10, 93a/11
- m. étmeye 12a/2, 72a/6, 107a/3
- m. étmek 3a/9, 74b/7
- m. étmege 2b/5
- m. étmeğiçün 42b/3, 88a/9
- m.+ide 81a/10
- muḥālif: Muhalefet eden, aykırılık gösteren.
- m. 83a/1
- m.+dür 79b/3
- m. olmaya 103a/6
- m. olanın 13b/8
- muḥammed: 1. İslam dininin peygamberi, Hz. Muhammed.
- m. 3a/4, 113b/4
- m.+i 65a/7
2. Özel isim.
- m. 90a/9
- muḥarrem: Hicri takvimin birinci ayı.
- m. 39a/10, 42b/1
- muḥayyer: Seçme, beğenmece.
- m. éde 44b/6
- muḥibb: Seven, sevgi besleyen, dost.
- m. 2a/2
- muḥkem: Sağlam, berk, kuvvetli.
- m. 14b/4
- m. éder 51a/10
- m. éde 25b/4
- m. ola 12a/9, 76b/11, 101a/6, 102b/10
- m.+iyile 15a/9
- muḥlişah: Dostluğu, samimiliği ve hali içten, gönülden olan.
- m. 2a/2
- muḥtāc: İhtiyacı olan, fakir.
- m.+dur 45b/9
- m. éde 80a/7
- m. olmayalar 44a/3
- m. olduğu 12a/9
- m. olmamak 43b/11
- m.+a 73a/1
- muḥtelif: Birbirine uymayan; türlü türlü.
- m. olıcak 3b/7
- muḥābil: Karşılık.
- m. 17b/6
- muḥaddem: Değerli, üstün.
- m. 12a/3

m.+dür103b/10	muşaf: Kitap, Kur'an-ı Kerim.
muğadder: Takdir olunmuş, kıymeti bilinmiş, beğenilmiş.	m. 17a/10, 20a/10, 20b/1, 20b/9, 21b/1, 21b/3
m.+dür 46a/6	m. olan 21b/2
muğaşşir: Taksirli, kusurlu.	m.+ı 17a/10, 20a/10
m. 92a/9	m.+a 17a/3, 111b/1
muğātele: Öldürmek, vuruşmak, savaş.	m.+da 20b/3
m. éderdi 106b/2	m.+lar 21b/7
mūnis: Alışılmış, cana yakın.	muşibet: Felaket, sıkıntı, bela.
m.+i 2a/3	m. 76a/7, 110a/6
muntazır: Gözleyen, bekleyen.	muşafā: Hz. Muhammed'in adlarından biri.
m. ola 24a/7	m. 65a/7, 113b/4
murād: Dilek, istek, meram.	muṭī': İtaatli, terbiyeli, isyan etmeyen.
m. 3b/10	m. ola 91b/11, 92a/6
m.+ı 82a/6	m. olalar 95a/10, 103a/10
muraqqa': Yamanmış, yamalı.	m. olmaya 93a/11, 98b/7
m. 55a/1	m. olup 106a/8
muşāfaḥa: El sıkışma, tokalaşma.	muṭṭali': Haberli, bilgisi olan, vakıf.
m. 115a/1	m. ola 17b/11
m. éde 42b/10, 61a/10	m. olıcak 15b/1
m. étmeye 60b/1, 61a/11	m. olmamak 98a/1
muşāhebet: Sohbet etme, konuşma, görüşme.	muvāfık: Uygun, yerinde.
m. étmegi 94b/2	m. 12a/2, 39b/2
m. étmekde 94b/2	m.+dur 13b/7
muşallā: Namaz kılmaya mahsus açık yer.	m. olmazsa 97a/11
m. 31a/9	muvāfaḫat: Uygunluk, uyma.
m.+ya 31a/7, 31a/11, 31b/3, 31b/6	m. éde 72b/4
m.+da 43a/6	mübāhāt: Övünme.
m.+dan 31b/9	m. étmeye 18a/7
m.+sına 31a/8	mübālaḡa: İşi, bir şeyi çok büyütme, abartma.

m. étmeņ 64b/1	m. 24b/2, 24b/7, 24b/9, 106b/1, 106b/2
mübālīga: bk. múbālaġa.	
m. étmeye 80b/9	mü'ezzinlik: Ezan okumak.
m.+yıla 13a/7	m. étmege 24b/8
mübārek: Bereketli, uğurlu, hayırlı.	müfāharet: Övünme.
m. 21a/6, 42a/11, 57a/10, 61b/8, 68a/2, 69a/11, 69b/1, 69b/2, 86b/6, 89a/8, 109a/10	m. étmeye 18a/8
mübhem: Belirsiz, örtülü, anlaşılmaz.	m.+den 82b/9
m. 62a/9	müfevvez: Sipariş ve ihale olunmuş.
m. kıldı 7a/8	m.+dür 5b/1
mübtedi': Yeni bir şey ortaya koyan.	müfîlik: Fetva verme makamı.
m.+dür 103b/4	m. 14a/5, 100b/3, 100b/10
m.+e 76a/10	mühlet: Wade, bir işi bir zaman için geri bırakmak.
mübtelā: Düşkün, dertli, hasta.	m. 44b/9
m. olur 103a/1, 103a/2	mühür: Mühür, damga.
m. olsa 110b/3	m. olur 55b/10
m. kıılır 107b/9	mükāri: Kira ile hayvan işleten.
mücāhid: Cihat eden, savaşan.	m.+nüñ 41a/4
m.+ler 104b/1	mülāzemet: Bir işle devamlı meşgul olma.
mücerred: 1. Bekar.	m. éde 33a/4
m. ola 45a/3	m. étmeye 47a/4, 47b/11
2. Tecrit edilmiş, soyulmuş, çıplak.	m. édecek 47a/6
m. olup 58a/10	m. étmek 29a/9, 47a/5
3. Saf, halis.	m.+in 25b/6
m. 79a/8	mülāzım: Bir yere veya kimseye sarılıp ayrılmayan, tutunup kalan.
müdāra: Sulh ve salah üzere bulunma.	m. ola 8a/5
m. éde 93a/1	mülk: Bir devletin ülkesi.
mü'ekkel: Vekil olunan.	m. 104a/7
m.+dür 61b/7	mü'min: İman etmiş, müslüman.
mü'ezzin: Ezan okumakla görevli kimse.	

m. 5a/10, 13a/8, 74b/11, 79b/7, 82a/10, 87a/1, 91b/3, 108a/5, 108a/10	m. 12b/9
m.+dür 5a/7	münba'ış: Özel isim.
m. olmazlar 3a/4	m. 90a/2
m. olan 53b/1	münbasiť: Ően, gönlü açık.
m.+üñ 57b/4, 70a/2, 76b/5, 83b/9, 112a/6, 113b/1	m. olmaya 93b/4
m.+i 63a/10	münevver: Nurlandırılmış, aydınlatılmış, ışıklı.
m.+e 63a/10	m. 48a/1
m.+ler 52b/4, 60a/9	münker: Şeriatçe yapılması uygun görölmeyen kötü işler.
m.+lerise 96a/5	m. 98a/8, 104a/8
m.+lerüñ 32b/8	m.+i 100a/3
m.+lere 99a/1	müntehî: Nihayet bulan, sona eren, son.
mü'min-i müptelâ: Hasta olan müslüman kişi.	m. olan 100a/8
m.+nuñ 107b/7	müretteb: Tertip olunmuş, dizilmiş.
mü'min-i müttakî: Takva sahibi müslüman.	m. 62a/11
m.+ye 80a/7	mürtekib: İrtikap eden, kötü iş yapan.
mümkün: Mümkün, olabilir.	m. olmaya 80b/10
m. 118b/6	m. olmadın 72b/2
m.+ise 37a/7	mürüvvet: İnsaniyet, iyilikseverlik.
münâfık: İki yüzlü, İslam dinini benimsemiş gibi yapan.	m. 74b/6, 82b/4
m.+dur 26b/10	müsâfir: Misafir.
m.+ı 16a/2	m. 70b/2, 71b/1
m.+lar 74b/7	m.+üñ 34b/6
münâfıklık, -ğı: İki yüzlülük.	m.+e 71a/11
m.+ıla 5b/11	müsâmaħa: Göz yumma, aldırmmama, savsaklama.
m.+dan 30a/1	m. étmeye 102b/3
münâsib: Uygun, yerinde.	müsebbih: Tesbih eden, süphanallah diyen.
	m.+e 65b/2

müsecca‘: Cümlelerinin sonu kafiyeli olan.	m. 3a/10, 23b/6, 54a/7, 60b/4, 77a/7, 85b/1, 85b/2, 112b/1
m. 62b/2	m.+uñ 74b/4
müsellem: Doğruluğu herkesçe kabul gören.	m.+ı 80b/10, 112b/1
m. 3a/7	m.+a 36b/8
müslimān: bk. müsülmān.	m.+ıla 99a/3
m. 81a/1	m.+lar 6b/10, 34a/6, 42b/8, 74b/2
müstağnī: Çekingen.	m.+laruñ 6b/4, 6b/8, 22b/10, 79a/6, 111b/11, 117b/5
m. ola 98a/4	m.+lara 6b/10, 41b/2, 105b/1
müstaḥıkk: Hak etmiş, layık.	m.+lardan 38b/9, 42b/6
m. 41a/11, 95b/2	m.+ları 33a/8
müstaḳbel: Gelecek zaman.	müsülmān-ı müttakī: bk. mü’ min-i müttakī.
m.+den 62b/7	m. +dür 86a/10
müstecāb: Hoş görülen, kabul edilen.	müşāhede: Bir şeyi gözle görme.
m.+dur 24b/5, 30b/11	m. kıla 68a/2
m. olur 18b/7, 29a/7, 68b/1	müşārün ileyh: Kendisine işaret olunan, adı geçen.
m. ola 34b/4	m. +inüñ 2b/4
müsteḥabb: Farz ve vacipten başka sevap kazanılan iş, beğenilen iş.	müşg: Misk.
m.18a/10, 18b/4, 93b/10, 112a/2	m.+ile 57a/5
m.+dur 9b/9, 18b/2, 20a/1, 20a/5, 20b/9, 23b/5, 39a/9, 47b/5, 55a/5, 72a/7, 111b/3, 115b/7, 115b/8, 116a/10, 116b/3, 116b/7, 116b/10, 117a/11, 118a/4	müşkil: Güç, zor, çetin.
müsteḥāb: bk. müsteḥabb.	m. 100b/4
m. olmaz 99b/5	m.+dür 100b/10, 114a/8
müstevlī: İdaresi altına alan.	müşrik: Allah'a ortak koşan.
m. ola 71b/10	m. ola 65a/4
müsülmān: Müslüman, İslam dinine mensup olan.	m.+lerise 96a/2
	mütālī‘: Tetkik eden.
	m.+dür 28b/1
	müte‘allık: İlgili, alakalı.
	m. 101b/2

mütefâvit: Birbirinden farklı.

m. olur 9a/5

müteğayyir: Bozulmuş, bozuk.

m. olmuş 49a/4

mütehayyir: Şaşmış, şaşırılmış.

m. olur 88a/4

mütemeyyiz: Seçilen, seçkin.

m. ola 11a/3

mü'temir: Emretmek.

m. 100a/8

müteşâbih: Kur'an'ın mecazi manaya

elverişli ayetleri.

m.+ine 15a/9

mütevazzâ: Hela, tuvalet.

m. 59b/2

mütta'iz: İkrâm olunmuş, izzet görmüş,

ağırlanmış.

m. ola 15b/2

müttaķî: Sakınan, çekinen, Allah'tan

korkan, takva sahibi.

m. 37a/9

m.+dür 27b/1

m. ola 82a/10, 101a/9

müttaķîrağ: Allah'tan en çok korkan.

m.+ına 80b/3

müyesser: Kolaylıkla olan, kolay gelen.

m. olmazısa 22b/7

nafaķa: Yiyecek parası, geçimlik.

n. 36a/9

n. êde 95b/3

n. êderdi 84b/9

n. êtmekde 81b/1

n.+yı 38a/8, 93a/1

n.+dan 92a/9

n.+sı 40b/6

n.+sı ola 82a/10

nâfile: Farzların dışında kılınan namaz.

n. 29a/9, 29a/11, 29b/2, 29b/7, 30a/1

na'ib: Vekil, birinin yerine geçen.

n.-i sultân 73b/8

naķd: Akçe, madenî para.

n.+ıla 44b/7

nâķış: Noksan, eksik.

n. olmaya 43a/4

naķış: Nakış, tavan ve duvarları

süslemek için yapılan resim.

n.+dan 25b/1

naķışlu: Nakışlı.

n. 25b/3, 56a/10

naķş: bk. naķış.

n. 20b/6

n. êtmeye 59a/6

na'lîn: Ayakkabı.

n. 46b/6, 56b/4

n.+i 56b/5

na'lin: bk. na'lîn.

n. 56b/10

n.+ile 56b/6

n.+in 56b/10

N

nâ-çâr: Çaresiz, ister istemez.

n. 17a/9

n.+ini 26a/3
nā-mahrem: Mahrem olmayan, yabancı.
n. 92a/2
namāz: Namaz.
n. 8b/2, 23b/8, 24a/4, 25a/7, 29a/9,
29a/11, 42a/1, 72b/6, 83a/2, 91a/3,
96b/9, 111b/10
n.+dur 24a/4
n. kılmurken 30a/1
n. kılmadı 107a/9
n. kıluş 42a/1
n. kılsa 27b/6, 68b/2, 115a/10
n. kıla 6b/3, 27b/5, 27b/6, 29a/5,
29b/6, 30a/1, 41b/6, 68b/7, 69b/4,
69b/10, 70b/11, 72b/9, 73a/3, 74a/5,
80a/10, 81a/11, 91b/10, 96a/5,
110b/7, 114b/4, 117a/7, 117b/6
n. kıllalar 72b/7, 87a/4
n. kılmaya 30b/7
n. kılmayınca 31a/7
n. kılmadın 30b/9
n. kılduğdan 29a/6, 31b/4
n. kılacek 25b/8, 77b/3
n. kılan 28a/2, 28a/4, 115b/9
n. kılmayanuş 26b/11
n. kılmaduğıçün 91a/4
n. kılmurdu 50b/4
n. kıllına 6b/5, 103a/11
n. kılmadıçün 117b/5
n. kılmadı 26b/7
n. kılmadıla 29a/8
n. kılmak 69b/4

n.+içün 24a/1
n.+ıla 29a/7
n.+uş 21b/10, 24a/3, 24a/6, 28a/3,
28a/4, 34b/11
n.+ı 25b/5, 26b/11, 27b/1, 27b/4,
68b/2, 103b/1
n.+ı kılmurken 29b/2
n.+a 25b/11, 27a/3, 27b/3, 31a/1,
36a/8, 40b/1, 41b/6, 42a/1, 69b/3,
75a/4, 98b/5
n.+da 6b/6, 22a/1, 28b/2, 28b/4,
67b/7, 107a/2, 110b/7
n.+dan 27b/2, 30b/1, 30b/9, 108b/11,
117a/9
n.+ı 29a/7, 29b/7, 29b/9, 29b/10
n.+ıdur 28a/9
n.+ı kıllına 103b/1
n.+ınuş 18b/4, 18b/5, 29b/8, 113a/8
n.+ın 24a/8, 24a/9, 24a/10, 108a/6
n.+ın kıla 31a/2
n.+ın kılicek 29a/4
n.+ın kılmak 29a/11
n.+ında 24b/4, 25a/3, 25a/7, 27b/2,
29b/6, 115b/8
n.+ından 38b/2, 68a/6
n.+lara 29a/9
n.+larda 29b/7
n.+lardan 34a/4
n.+larından 29a/10
na'ra: Nara, yüksek sesle bağıрма.
n.+da 107a/7

narhı: Narh, çarşıda, pazarda satılan
mallar için resmî makamlarca
belirlenen fiyat.

n. 45b/10

naşārā: Hristiyanlar.

n. 61a/4, 64b/1

naşīhat: Öğüt, nasihat.

n. 13b/9, 79b/4

n. ède 101a/9

n. ètmek 104a/9

n.+ı 9b/7

n.+de 81b/2

naẓar: Bakma, bakış, göz atma.

n. 94b/4

n. ède 95b/4

n. ètmek 37b/7, 105a/4

n. ètmeye 89b/1

n.+ı 28b/4, 48b/9, 58b/1, 94b/10

n.+la 11b/10

n.+ıyıla 105a/6

nāẓūk: Nazik, kibar, ince, zarif.

n. 56a/11

ne: 1. Ne, hangi, nasıl. (Sıfat)

n. 5b/2, 7b/9, 9b/4, 12b/4, 18b/11,
25a/5, 25a/6, 27a/2, 31b/1, 32a/7,
33a/9, 37a/6, 38a/6, 39a/3, 39b/3,
41b/6, 45b/2, 47b/11, 48b/8, 49a/9,
60a/10, 60b/4, 67b/5, 69b/5, 72b/3,
77b/11, 78a/1, 78a/6, 79a/3, 82a/11,
82b/2, 96a/1, 99a/9, 100a/6, 104a/1,
111b/9, 112b/4, 118b/2

2. Ne, hangi şey. (Zamir)

n. 4a/4, 6a/3, 8b/5, 9b/4, 11a/5,
13b/3, 15a/7, 15b/4, 16b/4, 24b/9,
33a/11, 35b/8, 35b/11, 38b/6, 41b/3,
49a/8, 53b/1, 69b/7, 70a/10, 77b/6,
82a/5, 82b/3, 89b/9, 93a/10, 104a/8,
104a/11, 115a/10

n.+dür 9a/7, 59b/7, 78a/8

n.+yidi 89a/11

n.+yise 6a/5

n.+nüñ 67a/9, 67a/10

n.+yi 9b/11

n.+yile 44a/9, 44a/10

3. Ne, niçin, neden, nasıl. (Zarf)

n. 26b/11, 88b/2,

ne...ne: Cümleleri birbirine bağlayarak
olumsuz yapar.

n. 3b/10, 7a/9, 9b/7, 9b/8, 28b/5,
35a/3, 44a/11

necāt: Kurtulma, kurtuluş.

n. 42a/5

neccār: Marangoz.

n. idi 46b/6

necīh: Galip, muzaffer manasında

Allah'ın sıfatlarındandır.

n. 90a/3, 110a/3

necis: Pis, pislik, murdar.

n. 21b/4, 23b/10, 60a/6

nefes: Nefes, soluk.

n. 28b/6

n.+de 53b/9, 53b/10

n.+in 54a/6

nefs: Ruh, can, hayat, zat, kendi; biyolojik ihtiyaçlar, kulun kötü huyları, nefis. n. 7b/2, 10b/9 n.+içün 102a/1 n.+üm 65b/4 n.+i 65a/5, 75a/4, 77a/6, 78a/7, 82a/10, 83b/9, 110b/1 n.+in 49a/6 n.+ine 7a/10, 29b/5, 34b/2, 34b/9, 36a/8, 43a/2, 75a/3, 78a/10, 104b/3 n.+inden 74b/10	25b/5, 27b/8, 28a/6, 29b/4, 35b/1, 35b/3, 35b/4, 35b/5, 35b/8, 36a/1, 36b/10, 42a/11, 42b/9, 44a/6, 44b/10, 45a/1, 45b/1, 45b/2, 45b/11, 49b/2, 49b/3, 50a/4, 52b/4, 53a/7, 56a/4, 57b/7, 58b/6, 59a/3, 59a/5, 61a/6, 63a/1, 64b/11, 65b/1, 66a/4, 67a/8, 69b/7, 69b/10, 69b/11, 72b/3, 72b/5, 74b/10, 75b/9, 76b/1, 77a/5, 78a/6, 83b/10, 84a/2, 84a/3, 84b/7, 85a/10, 86a/8, 91a/9, 91a/10, 92a/8, 93b/7, 96b/11, 98a/8, 100a/2, 100b/6, 102a/1, 102b/4, 103b/2, 104a/8, 106b/10, 107a/11, 107b/1, 108a/1, 108a/2, 108a/8, 108b/7, 111a/10, 111b/9, 112a/11
nefs-i emmâre: İnsanı kötülüğe sürükleyen nefis. n.+nüñ 37b/3	n. 106b/10, 107a/11, 107b/1, 108a/1, 108a/2, 108a/8, 108b/7, 111a/10, 111b/9, 112a/11
nehy: Yasak, yasaklama. n. edipdürür 18a/11, 62b/4 n. edüpdürür 7b/7, 21b/5, 54b/10 n. etdi 3a/1, 21a/9, 94a/11 n. ederdi 64a/10 n.+ile 100a/8	n. 106b/10, 107a/11, 107b/1, 108a/1, 108a/2, 108a/8, 108b/7, 111a/10, 111b/9, 112a/11 n. 97b/1 n. 18a/7 n.+ile 92a/6 n.+yile 18a/8, 23b/7, 38b/2, 38b/5, 48a/3, 57a/5, 83a/1, 90a/10 n.+nüñ 7a/7, 44b/1
nehy-i münker: Dinin yasakladığı şeyleri yaptırmama. n. 99b/2 n. ede 60a/5, 61b/10, 99b/4 n. etmekte 100a/7	n.+yi 2b/11, 13b/4, 20b/11, 33a/1, 35b/6, 35b/10, 36a/3, 37b/10, 44a/8, 44b/2, 47a/5, 49a/4, 52b/5, 64a/2, 64a/3, 74b/5, 74b/7, 75b/3, 78a/2, 78a/3, 80a/9, 85a/3, 98b/6, 99a/11, 105b/3, 110a/2
neseb: Nesil, soy. n. 80b/4	n.+ye 13b/4, 22a/11, 45b/9, 47b/8, 63a/9, 77b/6, 99a/6, 102a/2, 112b/11, 113b/3
nesne: Nesne, şey. n. 5b/5, 6b/1, 7b/2, 9b/4, 14a/9, 17a/6, 17a/10, 17b/7, 18a/6, 20b/3, 20b/8, 21b/5, 21b/9, 22b/4, 24a/4,	25b/5, 27b/8, 28a/6, 29b/4, 35b/1, 35b/3, 35b/4, 35b/5, 35b/8, 36a/1, 36b/10, 42a/11, 42b/9, 44a/6, 44b/10, 45a/1, 45b/1, 45b/2, 45b/11, 49b/2, 49b/3, 50a/4, 52b/4, 53a/7, 56a/4, 57b/7, 58b/6, 59a/3, 59a/5, 61a/6, 63a/1, 64b/11, 65b/1, 66a/4, 67a/8, 69b/7, 69b/10, 69b/11, 72b/3, 72b/5, 74b/10, 75b/9, 76b/1, 77a/5, 78a/6, 83b/10, 84a/2, 84a/3, 84b/7, 85a/10, 86a/8, 91a/9, 91a/10, 92a/8, 93b/7, 96b/11, 98a/8, 100a/2, 100b/6, 102a/1, 102b/4, 103b/2, 104a/8, 106b/10, 107a/11, 107b/1, 108a/1, 108a/2, 108a/8, 108b/7, 111a/10, 111b/9, 112a/11

n.+de 3a/5, 12a/2, 45a/4, 72b/4, 77a/6, 86a/2, 86a/3, 95a/10, 103a/10, 105a/10	niçün: Niçin, neden. n.93a/3
n.+den 3a/1, 5b/7, 27b/4, 37b/6, 41a/8, 55a/3, 75a/2, 108b/6, 109b/9	niçe: bk.nice. n. 19a/2, 69b/10, 82a/3, 107a/9
n.+si 45a/3, 110b/7, 117a/7	nidā: Seslenme, çağırma. n. 26b/9, 33b/8
n.+sin 83b/9	ni'd-: Ne yapmak. n.-ersin 80
n.+ler 14a/3, 19a/3, 24a/2, 25b/2, 25b/3, 33a/10, 50b/11, 66a/7, 71b/2	nifāḫ: İki yüzlülük. n. olur 78a/11
n.+lerden 12a/7, 26a/5	nihāyet: Son, uç. n.+e 14b/2
n.+leri 9b/6, 37b/4, 42b/8, 60a/2, 82a/7	nikāḫ: Nikah, evlenme. n. etdi 86b/7
neşir: Kıyamette bütün insanların dirilmesi. n. 42a/1	n. etmek 78b/5 n.+uḡ 85b/3 n.+ı 86b/6, 86b/7
nevmīz: Ümitsiz, ümidi kırık. n. olmaya 13a/7	ni' met: 1. İyilik, lütuf, bahşiş. n.-i islāmuḡ 3a/9 n.+i 50b/4, 55a/11 n.+ine 22b/6
nevmīzlik: Ümitsizlik. n. 13a/8	2. Yiyecek, içeceğe dair. n. 53b/10, n.+i 112b/8 n.+in 77a/7
nez': Can çekişme. n. 114a/6	3. Saadet, mutluluk. n. 93a/5
nezir: Adak. n. ède 36b/8	nisbet: Bağ, ilgi. n. ètmeye 5b/8, 12a/5 n. èdüp 95b/1
nışf: Yarım, yarı. n.+ı 31a/4, 34a/1	nişān: Nişan, iz, belirti. n.+ıdur 55a/4
nice: Nasıl, ne kadar, nice, çok, birçok. n. 6a/9, 15b/10, 16a/7, 41a/7, 41b/9, 62a/4, 67b/5, 74b/2, 78a/8, 78b/5, 78b/6, 90b/5, 96b/8, 98b/7, 107a/4, 113b/10	
n.+dür 21b/7	
n.+ler 97a/7	

nite: Nasıl.

n.+sin 112a/9

nitekim: Nitekim, nasıl ki, gerçekten,
hakikaten, sonuç olarak.

n. 5a/10, 10a/11, 10b/1, 11a/2,
12b/10, 16b/8, 19a/1, 20b/10, 30a/8,
34b/8, 35a/6, 38b/8, 43a/2, 54a/11,
56b/8, 63a/4, 64b/1, 64b/6, 66a/7,
75b/4, 81a/7, 96b/8, 100a/1, 100a/10,
111a/6

niyāz: Yalvarma, yakarma.

n. ède 104a/4

niyyet: Niyet, meram, önceden kurulan
maksat.

n. 9a/4, 9a/5, 68b/9

n.-i şahīḥ 100a/5

n. ède 10a/4, 12b/5, 24b/3, 26a/4,
35a/9, 37b/2, 40a/11, 41a/10, 43a/2,
49a/6, 59a/2, 87b/2, 100a/5

n. èderlerdi 44a/2

n. ètmegile 8b/2, 37b/11

n.+ile 9a/4

n.+üñ 9a/3

n.+i 8a/10, 8b/1, 40b/5, 55b/2, 83b/8,
85b/6

n.+in 43a/1

n.+ine 8a/10, 36a/3, 45a/1

n.+ini 8a/9

n.+inde 8b/3

noḡṣān: Noksan, eksik.

n.+dur 14a/4

nöker: Maiyet memuru, hizmetçi.

n. 102b/6

n.+ile 102b/6

n.+e 102a/10

nūḥ: Hz. Nuh.

n. 46b/6

nūr: Nur, ışık, ziya, parlaklık, parıltı.

n. 26a/3

n.+ıdur 32b/9, 57b/4

n.+ı ile 18a/3

n.+ın 55a/7

nüre: Kıl döken bir ilaç.

n. 58a/3

nūrlan-: Nurlanmak, ilahi feyz almak.

n.-a 18a/3

nūrlandır-: Nurlandırmak.

n.-ur 37b/2

nuṣret: Yardım, üstünlük.

n.-i islāmdan 64a/5

n. ède 11b/8

nūṣirvān: Nuşirevan, İnan'da 541 ile 589

yılları arasında hükümdarlık etmiş,
adaletiyle ün salmış Sasani şahı.

n.-ı meliküñ 102b/5

O

od: Ateş.

o. 3b/9, 38b/5, 85a/10, 111a/3

o.+dur 104a/6

o.+ıla 99a/6

o.+a 106b/11, 107a/11

o.+dan 108a/5, 110a/9

o.+ında 76b/3
oğıl, -ğlı: bk. oğul.
o.+uñ 34b/3
o.+a 34b/3
o.+ıyam 95b/2
o.+ın 82b/10
oğlan: Evlat, çocuk.
o. 88a/5, 88a/6, 88b/9, 88b/11, 89b/4,
89b/5, 90b/9, 106a/4
o.+uñ 51b/1, 88a/7, 88b/9, 89a/1,
90a/11
o.+ı 45b/7, 89b/3, 110a/4
o.+a 87b/8, 89b/6, 90a/10
o.+larına 95b/4
o.+larınuñ 55b/8
oğlancuk, -ğa: Çocuk, küçük çocuk.
o. 87b/7, 87b/10, 88a/10, 107a/6
o.+uñ 89a/7, 91a/6
o.+ı 111a/6
o.+a 90a/8, 91a/11
o.+ı 91a/5, 114b/4
o.+ın 85a/2
o.+ına 62b/11, 91b/3
o.+lar 31b/3, 42a/11, 50b/2, 88b/6,
88b/8
o.+laruñ 52a/10
o.+lara 42a/9, 42a/10, 91a/11, 91a/10
o.+ları 26a/9, 53b/6, 91a/7, 91b/1,
91b/6, 93a/8, 95b/3, 58a/2
o.+larıyçün 43a/7
o.+larıyıla 40b/10
o.+larına 91a/8

oğlanlu: Çocuklu.
o. 85b/10
oğul, -ğlu: Erkek evlat.
o. 90b/4, 95a/1, 95b/2, 105b/10,
95b/5
o.+um 63b/10
oğşa-: Okşamak.
o.-mağ 85a/2
oğ: Ok, yayla atılan savaş aleti.
o. 71b/3, 90b/3, 104b/4, 105b/5
o.+ıla 105a/3
o.+a 99a/8
o.+da 105a/10
oğı-: 1. bk. oğu-(1)
o.-r 10a/5, 10a/6
o.-dı 19a/10, 19b/1
o. 14b/7, 14b/8, 16a/3, 109a/7,
109b/3
o.-sun 67b/3, 110b/1
o.-sañ 19b/10
o.-ya 11a/8, 11a/9, 15b/2, 17b/8,
19a/6, 28b/6, 34a/11, 55b/5, 57b/2,
59a/10, 59b/11, 67a/8, 67a/11, 71a/7,
87b/8, 109b/6, 110a/9, 110b/5,
110b/6, 110b/8, 110b/9, 110b/11,
111a/1, 112b/3, 116a/8, 116a/9,
116b/10, 117b/7, 118a/1, 118a/2
o.-yalar 88b/10
o.-yup 15a/7
o.-duğunlayın 25a/8
o.-yacak 19a/11
o.-yan 12b/9, 19a/5, 27a/9

o.-yana 2a/10
o.-yanlara 15b/7
o.-mağ 12a/11, 115b/7, 116a/11,
116b/3, 116b/8, 116b/11
o.-mağun 15b/3
o.-mağıla 28b/6, 29a/8
o.-mağlığun 17a/4
2. bk. oku-(2)
o.-r 98b/5
o.-salar 83b/4
o.-ya 4b/7
o.-maya 82b/9
o.-yup 82b/10
o.-nan 84a/5
oğın-: Okunmak.
o.-ur 14a/10
oğu-: 1. Okumak.
o.-r 10a/5, 15b/10
o.-rken 17a/9, 17b/2, 17b/4, 17b/8,
33b/10
o.-mamış 16a/4
o.-dı 19b/3, 19b/4, 19b/6
o.-ğ 16a/10, 109a/8
o.-mağuz 16b/1
o.-sağ 19b/8, 19b/9, 19b/11
o.-sa 14b/10, 15a/3, 15b/1, 16a/8,
19a/4
o.-ya 17b/6, 18a/6, 19a/7, 20a/3,
20a/9, 28b/6, 29b/7, 30b/2, 30b/3,
48a/8, 56a/3, 71a/9, 71b/6, 73a/2,
80b/2, 108b/11, 117a/8
o.-maya 15b/9, 17a/8, 17b/7, 33b/1,

o.-yacak 12b/3
o.-yan 17b/10, 18a/3, 20a/1, 20a/7
o.-duğun 14b/8
o.-duğı 11b/7, 12a/8, 17a/11
o.-duğdan 34a/5
o.-duğuyıla 18a/7
o.-rdı 71b/7
o.-rsa 18a/1, 24b/6
o.-yuçura 18a/4
o.-mağ 17a/4, 17b/3, 17b/9, 17b/10,
114a/1, 115b/7
o.-mağa 16a/5, 17a/5, 30b/7
o.-mağda 14b/11
o.-mağdan 15a/1
o.-mağıla 29a/8
o.-mağlığında 17b/8
2. Davet etmek, çağırarak.
o.-sa 92a/4
o.-ya 12b/1
o.-maya 47b/9, 82b/8
o.-duğı 12b/2, 92a/5
o.-rsa 72b/4
oğun-: 1. Okunmak.
o.-duğdan 33b/9
2. Davet edilmek.
o.-mayan 84a/5
ol: 1. O. (Sıfat)
o. 2b/4, 8b/8, 8b/9, 8b/10, 10a/8,
10a/10, 14b/4, 15b/5, 15b/10, 16a/5,
16a/6, 16a/7, 16b/5, 17a/4, 18b/7,
19a/2, 19a/9, 19b/9, 19b/11, 20b/1,
21a/4, 21a/11, 22b/3, 24a/3, 24a/6,

24a/11, 25a/5, 27a/3, 27b/3, 27b/5,
29a/7, 30a/5, 30a/8, 30b/11, 31b/1,
31b/8, 38, 39b/3, 42a/5, 42a/6, 42a/7,
42a/8, 42a/9, 42a/10, 42a/11, 43a/6,
45a/8, 45a/10, 46a/5, 46b/1, 48a/1,
49a/10, 51a/2, 51b/4, 53a/6, 53b/9,
54a/1, 54a/2, 55b/10, 56a/4, 56a/10,
59, 61b/4, 63a/7, 63b/6, 63b/7, 64a/3,
64b/2, 65a/1, 66a/1, 66a/5, 68b/1,
73a/9, 74a/2, 76a/1, 77a/6, 78a/10,
79a/2, 79a/4, 79b/2, 79b/8, 81a/5,
82a/8, 85a/11, 85b/5, 87a/10, 88a/3,
88a/6, 90a/9, 93b/4, 93b/8, 94a/8,
95a/3, 95a/4, 95b/2, 96b/1, 97a/6,
100a/1, 100b/5, 101a/2, 105b/9,
105b/10, 107b/8, 108a/1, 111a/8,
113b/4, 113b/5, 114a/5, 118a/7

2. O.(Zamir)

o. 3b/9, 4a/5, 4a/7, 4a/8, 4b/10,
10b/4, 11b/9, 21b/7, 21b/11, 23a/7,
24b/7, 25b/8, 33b/4, 36a/5, 39a/8,
46a/6, 48a/2, 57a/8, 58b/11, 61a/11,
62a/7, 66a/9, 78a/8, 86a/11, 88a/2,
88a/3, 89a/10, 103a/3, 117b/6
o.+dur 4b/10, 4b/11, 8a/8, 10b/3,
13a/8, 21b/8, 24a/6, 25a/11, 27b/8,
31a/3, 33a/1, 34b/2, 34b/5, 36b/4,
36b/10, 37b/2, 38b/2, 39a/6, 39a/8,
43a/3, 44a/1, 45a/2, 45a/3, 57a/1,
58b/2, 63b/3, 66b/11, 70a/2, 70b/8,
80a/10, 82b/5, 85b/11, 89b/8, 90b/1,
91b/8, 92b/5, 93b/10, 95b/10,

96b/10, 99b/3, 103a/10, 107b/8,
112a/8, 112a/11, 112b/11, 114a/7

ol-: 1. Olmak, meydana gelmek, vuku
bulmak.

o.-ur 35a/7, 67a/2, 95b/2, 104a/1

o.-maz 102b/6, 102b/7, 103a/1

o.-mışdur 6a/3

o.-dılar 4b/6

o.-ısar 106a/1

o.-acaŝdur 6a/3, 10b/6, 16a/3

o.-sun 4a/10, 4a/11

o.-sa 14a/1, 70b/10, 74b/9, 85a/9

o.-salar 84a/7

o.-a 14a/8, 40b/5, 43a/3, 44a/1,

54a/8, 64a/5, 65a/11, 66b/11, 67b/8,

68a/7, 74b/3, 77a/3, 79b/4, 93b/3,

101a/1, 103b/2

o.-maya 78a/2, 85b/8

o.-ıcaŝ 26b/11, 99b/7

o.-ucaŝ 76b/6

o.-an 102a/3, 102a/8

o.-duğı 78a/10

o.-ursa 77b/3, 85b/6, 99a/7

2. Bir özellik, nitelik kazanmak.

o.-ur 9a/5, 12a/8, 32b/11, 45a/6,

47a/5, 47a/7, 55a/2, 115a/11

o.-urlar 106a/7

o.-maz 3a/11, 39a/1, 94a/6

o.-dı 7a/3

o.-sun 103a/11

o.-sa 72b/5

o.-masa 16a/10, 72a/11, 78a/10

o.-ayum 99b/8
o.-a 5a/9, 5a/11, 11a/3, 12b/2, 12b/3,
13a/6, 13a/11, 15b/11, 27b/5, 30b/3,
31b/1, 32b/5, 32b/10, 33a/8, 38b/9,
51a/9, 54a/4, 55b/2, 76a/5, 81b/5,
82a/10, 83b/8, 100a/8, 101a/7,
101a/8, 101a/9, 101a/10, 101b/8,
101b/9, 101b/10, 106b/6, 106b/7,
106b/8, 106b/9, 106b/10, 106b/11,
107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/5,
107a/6, 107a/7, 107a/8, 115a/8
o.-a mı 101b/11
o.-up 16b/7
o.-an 27a/10, 53b/1, 103a/10,
o.-ursa 38a/6, 103a/11
3. Bulunmak, mevcut olmak.
o.-ur 93b/11, 108a/3
o.-maz 46a/6
o.-ısar 9a/2
o.-sun 4a/9, 60b/3, 112b/5
o.-sa 13b/5, 26b/5, 26b/6, 29a/3,
29a/11, 44b/10, 45b/2, 54b/3, 56a/7,
72a/10, 72b/3, 73b/7, 78a/1, 85a/10,
89b/11, 92a/6, 94a/7, 108a/3
o.-masa 60b/9, 85a/5
o.-a 5b/5, 10b/3, 10b/4, 11a/5, 11a/6,
13a/10, 28a/7, 28b/4, 28b/10, 36b/10,
36b/11, 37a/1, 37b/6, 40b/6, 43a/4,
45a/2, 47b/6, 47b/7, 48b/10, 55a/8,
56b/2, 59b/5, 65b/11, 68b/8, 72a/5,
73b/7, 77b/10, 82a/10, 86a/3, 86a/4,

87b/5, 91a/8, 94a/1, 94a/2, 96b/2,
105a/5, 112a/3, 115a/7
o.-maya 28a/6, 45a/3, 51b/3, 56b/1,
73b/9, 88a/10, 93a/4
o.-mayınca 103a/4
o.-an 27a/9, 73b/9
o.-ana 115a/1, 117b/1
o.-duğı 79a/1
o.-ursa 11b/7, 25b/11, 82b/1, 86b/11,
95a/1, 96b/5, 99a/9, 118b/1, 118b/2
o.-mazsa 59a/9
o.-dısa 83a/8
o.-mağdur 33a/1
4. Sıfat-fiil eki almış sözcüklerle
başlama, bitirme vb. anlamlar ifade
eden fiiller oluşturur.
o.-ur 20b/7, 47a/3, 47a/9, 53a/5,
53a/7, 62a/4, 78a/9, 84a/9, 87b/11,
102a/7
o.-sa 21b/3
o.-a 5b/6, 12a/1, 12b/3, 45a/2, 49a/5,
56a/11, 65a/5, 108b/7, 108b/8,
112b/3
o.-ursa 11b/11, 43a/11, 47a/6, 63b/6,
85a/11
5. Yaklaşmak, gelip çatismak.
o.-ur 63b/1
o.-a 10b/9
o.-ıcağdur 69a/10
o.-duğulayın 72b/6
o.-duğdan 68b/5
6. Bir durumdan bir duruma geçmek.

o.-ur 51b/2
o.-a 13a/5
o.-mıyınca 3a/11
o.-up 64b/8
o.-dukdan 23b/6
o.-diyısa 79b/5
7. Herhangi bir durumda bulunmak.
o.-ur 11b/10, 15a/4, 70b/3, 70b/8,
99b/5
o.-maz 77b/4
o.-dı 100b/9
o.-sun 6b/6, 6b/7, 6b/9, 24b/5, 24b/6,
70b/3
o.-uñ 106a/4
o.-sa 40a/4, 55a/2, 64a/1, 92b/9,
110b/3
o.-a 15a/1, 15a/2, 15a/3, 40a/8,
56b/4, 62b/9, 75a/2, 75a/6, 95a/10,
98a/5, 98b/9, 98b/10, 100a/7, 101b/1,
102b/11, 113a/1, 109b/5, 114a/1
o.-maya 46a/3, 79b/8, 83a/4, 85b/10
o.-mayınca 56a/6
o.-an 79a/10, 82a/7, 102b/10,
103a/11,
o.-andur 91b/10
o.-ursa 21a/5, 35a/11, 94a/1, 97b/2
o.-mazsa 32b/10, 100a/9
o.-mağ 22a/1, 46b/8, 104a/11, 108a/5
o.-mağdur 100b/11
o.-mağıla 98b/11
8. Ne ve nice kelimeleri ile birlikte
bir ilgiyi sormak veya herhangi bir

ilgi bulunmadığını belirtmek için
kullanılır.

o.-a 26b/11
o.-sa 53b/1

9. Tutmak, sayıca olmak, ölçüsünde
olmak.

o.-ur 43a/11

o.-maz 14b/1

o.-a 27b/11, 102a/6

10. Üretilmek, yapılmak.

o.-a 53a/11, 57a/2

11. Doğmak.

o.-ıcağ 88b/8

o.-duğı 88b/6

o.-duğıyıcün 88b/7

12. Ait olmak, mensup olmak.

o.-sa 6b/5, 8a/11, 67a/8

olın-: Olunmak, yapılmak.

o.-a 89b/2

olun-: bk. olın-.

o.-ağ 54a/8

on: On.

o. 15b/4, 15b/5, 29b/6, 36b/7, 42b/2,

42b/6, 61b/7, 71b/5, 81a/8, 81a/9,

89a/6, 91a/4, 91a/5, 103a/2, 103a/3,

111b/4, 117a/8

o.+dur 97b/9

o.+dan 29a/2

o.+ı 39a/10, 40a/8

o.+ını 40a/5

o.+ında 39b/11

oñ-: İyileşmek, salah bulmak.

o.-maz 104a/7
oᅇat: Doᅇru, uygun, iyi, mükemmel.
o. 74a/9, 97b/9
oran: Ölçülü, hesaplı.
o.ı 106b/11
oric: bk. oruc.
o.+ınuᅇ 113a/8
orta: 1. Ara, beyn.
o. 48a/4
o.+da 78a/1, 93a/4
o.+dan 72a/5
o.+sında 2a/6, 27b/11, 36a/5, 42b/9,
74b/10, 91b/8, 101a/11, 102a/3
o.+sından 28a/3
2. Aşırılıktan kaçınma.
o. 35a/3, 56b/4
o.+yı 7a/9
3. Bir şeyin başlangıcı ile bitimi
arasında kalan nokta, durum.
o.+sına 54b/10
o.+sında 24a/7, 25a/4, 32a/9, 88a/11,
107a/6
o.+sından 28a/3, 49b/10
4. İki nokta arasındaki görünür yer,
meydan.
o.+sında 34a/9
ortaᅇ: Ortak, şerik.
o. olur 8b/7
o. ola 46b/1
o. olmaya 102a/4
ortala-: Ortalamak, ortasını bulmak.
o.-maya 66a/1

oruc: Oruç.
o. 8b/2, 17a/3, 31a/11, 34a/2, 36b/8,
37a/11, 38b/1, 38b/4, 38b/5, 38b/8,
39a/1, 39a/4, 39b/6, 39b/9, 39b/10,
39b/11
o. dutmaz iken 38b/10
o. dutsa 39b/2
o. duta 7b/1, 38b/9, 40a/10, 42b/2
o. dutmaya 38a/5, 39b/5, 39b/8,
40a/3
o. dutup 30b/11
o. dutan 39a/6
o. dutmaᅇı 5a/5
o. dutmaᅇ 39a/9, 42a/8
o. tutar 38b/8
o. tuta 39a/7
o. tutmaya 39b/9, 39b/10
o. tutan 39a/7, 40a/1, 40a/2
o. tutduᅇından 39a/11
o. tutmazdı 39a/11
o.+am 37b/5
o. olduᅇı 39a/11
o. olduᅇın 40a/1
o.+uᅇ 37a/10, 38b/11
o.+da 37b/2
o.+dan 38b/11
o.+ın 37b/6
o.+un 39a/6, 40a/4, 43b/7, 82a/3
o.+unuᅇ 37b/8
‘oᅇmān: Hz. Osman, dört halifeden
üçüncüsü.
‘o. 97a/4, 111a/6

ot: Ot, küçük bitki.

o. 72a/10

o.+ıla 23a/2

o.+ından 26b/4

o.+larda 52b/4

o.+lardan 47b/1, 82b/3

o.+larından 74a/1

otlu: Otlı.

o.72b/8

otā': Çadır, ev.

o. edinmeye 26b/5

otla-: Otlamak, beslenmek.

o.-mazlar 42b/1

otur-: Oturmak.

o.-urken 17a/7, 30b/5, 56a/5, 56b/5

o.-acağdur 26a/5

o.-sun 67b/2

o.-masun 108b/9

o.-mağ 7b/5

o.-sa 22a/5, 40a/9, 114a/11

o.-a 8a/8, 22a/4, 22a/5, 22a/10,

25a/8, 30b/4, 31a/10, 33b/3, 40a/10,

47b/7, 47b/8, 66a/8, 75a/5, 75b/2,

78b/7, 78b/8, 78b/11, 79a/1, 79a/4,

83b/10, 100b/6, 103a/7, 112a/2,

112a/7, 118a/1

o.-maya 22a/5, 22a/6, 22b/2, 22b/9,

22b/10, 22b/11, 23a/1, 30b/9, 49b/5,

60a/3, 78b/11, 79a/2, 79a/3, 79a/5,

79b/1, 94b/9, 96a/4, 102b/9, 112a/3

o.-alar 79a/6, 79a/7, 79a/8, 102b/8

o.-mayalar 79a/6

o.-mayınca 22a/3

o.-mazdan 72b/8

o.-ıcağ 78b/7

o.-up 23a/5, 49b/9, 78b/10, 82b/5,
97b/4

o.-acağ 102a/6

o.-duğı 56b/10

o.-duğda 40a/10

o.-ursa 75a/5

o.-mağ 17a/7, 40a/5, 75a/7, 78b/6

o.-mağı 98a/9

o.-mağa 79b/2

o.-mağda 61b/2, 101b/1

o.-mağdan 76a/8

otuz: Otuz.

o. 18b/2

ov-: Ovmak.

o.-a 23b/10

oyna-: 1. Oynamak, eğlenmek.

o.-maya 12a/7, 26a/1

o.-mağa 31b/5

2. Cinsel ilişkide bulunmak.

o.-sa 36a/4

o.-ya 93b/2

o.-yalar 87b/10

o.-mazsa 87b/11

o.-mağ 37b/7

Ö

öde-: 1. Bir işin, görevin karşılığını
vermek, yerine getirmek.

ö.-ye 9b/6, 40b/8, 42b/3	ö.-e 9b/2, 9b/5, 104b/4, 104b/5
2. Borcu alacaklıya vermek.	ö.-eler 93b/3
ö.-ye 40b/7, 44b/8, 44b/10, 85b/6, 102a/11	ö.-enün 11b/9, 14a/11
ö.-yeler 113a/8	ö.-ürlerdi 15b/4, 66a/6
ö.-yecek 44b/8	ö.-mek 10a/4, 10a/7, 12a/11, 16b/5, 36a/11
ö.-mek 45a/1	ögüş: Çok fazla.
ö.-mege 36b/9	ö. 89b/4
öden-: Ödenmek.	ögüt-: Ögütmek.
ö.-ür 17a/4	ö.-meye 47a/3
ödünc: Ödünç, geri verilme veya alınmak amacıyla verilen ya da alınan şey.	öksür-: Öksürmek.
ö. 36b/7, 44b/10, 44b/11, 45a/4, 45a/7, 45b/1, 85a/4, 85b/5	ö.-e 49a/1
ö.+i 45a/1	ö.-meye 28b/2
ög-: Övmek.	öl-: Ölmek.
ö.-se 64a/9	ö.-ür 114a/4
ö.-meye 44a/9, 64a/7	ö.-miş 92b/9
ö.-düklerine 75b/1	ö.-di 70a/9, 107a/9
öğret-, dür: Öğretmek, bilgi sahibi olmasını sağlamak.	ö.-se 21b/11, 113a/9, 114b/4, 114b/8, 114b/9
ö.-se 11b/9	ö.-e 70a/8, 113b/5, 114a/8
ö.-e 12b/9, 13a/3, 90b/3, 91b/1, 93b/6, 97a/10	ö.-ince 113b/2
ö.-meye 12b/9, 21b/4, 21b/9, 93b/6	ö.-meyince 95b/7
ö.-üp 10a/5	ö.-düğü 67a/6
ö.-en 11b/9	ö.-düğüçün 65a/6
ö.-enün 14a/11	ö.-dügün 91b/5, 91b/6, 114b/3
ö.-ürdi 109a/8, 109b/2	ö.-dükden 5a/2, 36b/2, 93b/10, 95a/8, 113a/9
öğren-: Öğrenmek.	ö.-düklerinden 96a/5
ö.-miş ola 19b/5	ö.-en 65a/4, 111b/10, 113a/11, 114a/3, 114b/1, 114b/6
	ö.-enün 114a/2
	ö.-eni 114b/11

ö.-enler 113a/10
ö.-enlerinün 7b/8
ö.-enleri 118a/5
ö.-mişidi 69a/6
ö.-ürse 107b/6
ö.-diyise 67a/10
ö.-mek 107b/6
ö.-megi 41a/6
öldür-: Öldürmek.
ö.-ür 50a/1, 107b/1
ö.-meñ 106a/4
ö.-e 98a/11, 98b/3, 99a/11
ö.-meye 99a/5, 99a/8, 99a/9
ö.-mek 99a/11
ö.-mekden 99b/10
ö.-megile 8b/4
ölü: Ölü.
ö.+nün 115a/4
ö.+yi 116b/7
ö.+ye 65a/3
ö.+si 83a/8, 115a/1, 117b/1
ölüm: Ölüm.
ö. 11a/1, 49b/3, 69a/7, 112b/10,
113a/5, 113b/1, 114a/1
ö.+içün 92b/4
ö.+i 112b/7, 113b/1
ö.+e 113b/6
ö.+den 35a/6
ö.+in 107b/6, 112b/9, 112b/11
‘ömer: Hz. Ömer, dört halifeden
ikincisi.
‘ö. 65b/4, 102b/3

‘ö.+ün 90a/2
‘ö.+e 70a/7
‘ömr: Ömür.
‘ö.+i 96a/11, 112b/11
‘ömr: bk. ‘ömr.
‘ö.+inde 29b/9
öñ: Ön, ön taraf.
ö. 27a/5, 91b/6, 107b/2
ö.+e 83a/9
ö.+in 26a/11, 59a/6
ö.+ine 27b/10, 48b/9, 61b/1, 62b/6,
82a/6, 82a/8, 84a/2
ö.+üne 50a/1, 60a/7, 82a/6, 82a/9,
83a/8
ö.+inde 82a/6
ö.+ünde 46a/5
ö.+inden 49a/7
ö.+ünden 26a/3
ö.+ündin 51a/4
ö.+lerince 83a/10
2. Önce, evvel.
ö. 27a/9, 59a/6
ö.+ünden 39b/9
öñdin: Önce, önceden, önden.
ö. 11a/1, 30b/2, 30b/9, 32b/4, 33a/6,
38b/2, 40b/1, 41b/10, 46b/10, 48a/5,
49b/11, 68b/2, 69b/1, 72b/8, 72b/9,
78a/3, 78a/4, 79b/4, 79b/9, 81a/11,
84b/2, 84b/9, 86a/7, 87b/11
öñince: Önünden, öñü sıra.
ö. 46a/4, 96a/3
öñünce: bk. öñince

ö. 75b/4
öp-: Öpmek.
ö.-e 41b/6, 52a/9
ö.-meye 61b/1
ö.-erdi 95b/9
ö.-dün idi 101b/9
ö.-mek 37b/7
ört-: Örtmek, kapatmak.
ö.-er 55b/3
ö.-miş 62a/4
ö.-e 60a/6, 74b/8
ö.-eler 53b/3
ö.-dükleri 107a/4
ö.-mekde 107a/3
örtin-: Örtünmek.
ö.-dikden 23a/3
örütür-: Ayağa kalkmak, ayakta
durmak.
ö.-urken 22b/3, 23b/2, 54a/3
ö.-a 23b/1
ö.-up 49b/8
örümcek: Örümcek.
ö. 26b/6
ötürü: bk. ötürü.
ö. 76a/3
ötürü: Ötürü, dolayı, sebebiyle.
ö. 5b/8, 27b/4, 51a/3, 58b/3, 75b/11,
76a/2, 76a/11, 92a/7, 92a/9, 105a/7
öyle: Öğle, öğle vakti.
ö. 24a/9, 27b/1
öylen: Öğlen, öğle vakti.
ö. 46a/6

öyün: Öğün, yemek zamanı.
ö.+de 38b/10
‘özr: Özür, mazeret.
‘ö. étmeye 102a/2
‘ö.+i ola 59b/4
‘ö.+in 78b/2
‘özür: bk. ‘özü
‘ö. 74b/9
‘özürsüz: Özürsüz, özrü olmaksızın.
‘ö. 59b/5

P

pāça: Paça, hayvan ayağı.
p. 51a/5
pāk: Pak, temiz.
p. éde 26a/4, 28a/8
pambuķ: Pamuk.
p. 27b/9
pāre: Parça.
p. 21a/2, 23b/7, 57b/5, 87b/5
pārsālīg: Namusluluk, iffetli olmak.
p.+ını 93a/5
pāzişāh: Padişah, hükümdar, sultan.
p. 99b/2, 100a/2, 102b/10, 103b/10,
103b/11, 104a/1, 104a/3
p.+dur 118a/6
p.+uñ 103b/11
p.+uñdur 103b/2
p.+da 104a/8
p.+dan 104a/3
p.+ına 107a/2

p.+lara 103b/6
penc-şenbe: Perşembe günü.
p.11b/6, 57b/8, 57b/9, 58a/1, 70b/9,
104b/5
penç-şenbi: bk. pencşenbe.
p. 80a/11
penhân: Pinhan, gizli.
p. 22a/4
perākende: Dağınık, darmadağın.
p. 73a/11
perde: 1. Perde, örtü.
p. 56b/1, 59a/7
2. Irz, namus, iffet.
p.+sin 93b/1
perhizkār: Mahrem olan şeylerden
kaçıman, sofu.
p. 49a/10, 114b/11
p.+dur 27b/1
p. ola 101a/8
p.+larıla 79a/7
perhizkārлік: Sofuluk.
p.+da 86a/4
perverdigār: Besleyici, terbiye edici,
rızklandırıcı; Allah.
p.+uñ 3a/4
pes: Öyleyse, şimdi, o halde, halbuki,
öylece.
p. 2b/2, 8b/1, 9a/3, 37a/3, 53b/1,
54b/7, 55a/7, 71b/9, 89b/11, 104a/3,
108a/2
peşmān: bk. peşimān
p. oldı 97a/5

peşimān: Pişman.
p. olup 97a/7
peygānber: Peygamber, Allah'ın elçisi.
p. 4a/2, 4a/8, 22a/2, 25a/6, 26a/6,
26b/9, 30a/7, 34b/8, 39a/6, 39a/7,
46b/3, 46b/4, 46b/9, 47b/6, 50b/7,
51a/1, 54b/5, 55a/5, 59b/5, 62a/5,
63a/4, 64b/7, 68a/1, 70b/7, 84b/4,
89a/10, 89b/1, 100a/1, 103a/5,
109a/5
p.+uñ 39a/8, 46b/2, 52b/5, 52b/6
p.+e 32a/9, 36b/3, 51a/7, 53a/2,
62b/5, 80b/2, 109b/4
p.+ümüz 46b/9
p.+i 46b/5, 64b/1
p.+ler 42a/5, 44a/1, 56a/4, 60a/9,
89a/9, 89b/8, 90a/8
p.+leri 32a/10
p.+lerine 5a/2
peygānber: bk. peygānber
p.+e 32a/11
peygānberлік: Peygamberlik.
p.+uñ 70a/1
pıçak: bk. bıçak.
p.+da 43a/9
pīr: Yaşlı, ihtiyar, şeyh.
p. idi 78b/9
p.+ler 60a/9
pir: bk. pīr.
p. olsun 6b/7
p.+leri 98a/9
piş-: Pişmek.

p.-en 39a/5
pişir-: Pişirmek.
p.-üp 53a/1, 117b/1
pişür-: bk. pişir-.
p.-mişsiz 108b/10
p.-elüm 82b/2
p.-e 92a/4
p.-eler 89a/5
p.-dügi 85a/4
p.-mek 86b/10

R

ra‘d: Gök gürlemesi.
r. 107a/7
rāğīb-ı kemālāt-ı sermedī: Ebedî
mükemmelliklerin isteyeni.
r.+dür 2b/3
rāḥat: Rahat, huzur.
r. ola 45a/5
rāḥatlık: Rahatlık.
r.+dur 98a/1
raḥmet: Acıma, esirgeme, koruma.
r. 17b/11, 34a/10, 68a/11
r. diler 16a/6, 16a/9
r. dileye 18a/1
r. éder 113a/4
r. étsün 2a/9
r. éde 115a/8
r.+ile 50a/11
r.+in 85b/1
raḥīm: Merhametli, acıyan.

r. 80b/6
ra‘iyet: Bir hükümdar idaresinde
olanlar, devletin idaresindeki umum
insanlar.
r.101b/1, 103a/10
r.+ile 102a/4
r.+ünj 104a/2
raḳīk: İnce, yufka yürekli.
r.+dür 15b/2
r. olduğı 34a/2
ramazān: Ramazan, oruç ayı.
r. 5a/5, 37b/8, 38a/1, 39b/4, 40a/4,
40a/6, 40a/8, 40a/9
r.+ı 39b/1, 39b/10
r.+dan 39b/1
rāst: Doğru, uygun.
r. 101a/3
r.+dur 70a/9
ra‘ī: Çoban.
r. 10a/10
rāz: Sır, gizlenilen şey.
r.+ını 63a/8
rāzī: Rıza gösteren, kabul eden, boyun
eğen.
r. édeler 113a/7
r. olsa 8b/6, 8b/11
r. olsalar 106a/8
r. olmasa 8b/9
r. olmaya 101a/5
r. olalar 72a/6
r. olduğundan 16b/9
r. olurdu 16b/10

r. olmazlarsa 106a/9	r. olur 52b/2
r. kıla 40b/8	r.+i 51a/10
r. kılmagıla 37b/9	r.+e 51a/8, 111b/2
rāzīlīg: Razılık.	r.+den 51a/9
r.+ıla 35a/5	r.+i 7b/6
receb: Ay takviminin yedinci ayı, mübarek üç ayların birincisi.	r.+ine 110b/3
r.+üñ 33b/11	r.+inden 57b/1
redd: Ret, kabul etmeme, geri çevirme.	r.+ler 29b/2
r. ètmeye 37a/6, 54a/10, 84a/4, 96b/6	renk: Renk.
r. ètmeğiçün 110b/9	r.+lerüñ 55a/6
r. ètmege 54a/11	resm: Resim, sûret.
refīk: Arkadaş, yoldaş.	r. 4a/8
r. 2a/3	resül: Peygamber, elçi, Hz. Muhammed.
rehn: Tutu, ödünç alınan eşya, para.	r. 2b/7, 2b/11, 3a/7, 3a/10, 4b/1,
r. 45a/8	4b/10, 7b/5, 7b/6, 7b/10, 9a/9, 9b/4,
r.+ile 45a/8	10a/11, 11b/1, 11b/8, 12b/10, 16a/2,
re'īs: Baş, başkan.	16a/3, 16a/10, 16b/2, 16b/8, 18a/11,
r. 100b/11	19a/3, 19b/3, 21a/6, 21a/7, 21a/9,
reke'at: Rekât, namazda bir kıyam, bir	21b/1, 32a/5, 32a/6, 32a/7, 32a/10,
rükû ve iki secdeden oluşan bölüm.	33a/6, 38b/3, 39a/10, 40b/4, 41a/9,
r. 18b/5, 29a/5, 29b/6, 29b/10,	46b/7, 47a/1, 47a/10, 48b/2, 50b/3,
29b/11, 30a/1, 30b/1, 50b/3, 69b/10,	50b/6, 50b/10, 51a/4, 52b/1, 52b/3,
70b/11, 71a/1, 72b/9, 73a/3, 74a/5,	54b/10, 55a/7, 55b/11, 56b/8, 57a/9,
77b/3, 80a/10, 81a/11, 87a/4, 110b/7,	58a/4, 61b/11, 62b/1, 62b/3, 64a/9,
114b/4, 117a/7, 117b/6	65b/5, 66a/5, 66a/7, 69a/10, 70a/5,
r.+de 117a/8, 117b/7	70a/6, 70a/9, 71b/6, 75b/5, 81a/7,
remmāl: Remil döken, fal açan, falcı.	86a/11, 86b/3, 86b/6, 87b/11,
r.+ler 45b/5	89b/10, 90a/6, 94a/2, 94a/10, 95a/3,
renc: Sıkıntı.	96b/8, 101b/7, 105a/9, 105a/11,
r. 52a/4	105b/2, 106a/1, 106a/11, 107a/8,
r.+dür 52b/2, 83b/5	109a/3, 109a/7, 109a/10, 109b/1,
	113b/3, 114a/9, 114b/7

- r.+ün 7a/6
r.+e 32a/4, 83b/4
resülallāhi: Ey Allah'ın resulü, Hz. Muhammed.
r. 65b/7
resülullāh: Allah'ın elçisi, Hz. Muhammed.
r. 19b/2, 52b/4
r.+uñ 8a/4, 90a/7
r.+ı 41a/10
reşād: Hak yolunda yürümek, doğru yolda olmak.
r.+ıla 6b/11
reşīd: Doğru yolu gösteren manasına Allah'ın sıfatlarındanr.
r. 110a/4
revā: Yakıştır, uygun, yerinde.
r.+dur 25b/2, 27b/9, 47b/9, 55b/1
r. eden 80b/11
r. etmek 81a/1
r. olursa 80b/10
r. olmazsa 80b/11
r. kıla 67b/5
re'y: Görüş, fikir.
r.+i 101a/6
r.+iyile 7a/1
r.+ine 103a/6
reyhān: Fesleğen, güzel kokulu, çiçekli bir süs bitkisi.
r. 54a/11
r.+dur 51b/9
rifk: Yumuşaklık, tatlılık.
r.+ıla 37a/7, 81b/2
rıżā: Hoşnutluk, memnunluk.
r.+sı 74b/3, 95a/11
r.+sın 14a/8, 98b/8, 98b/10
r.+sındadur 95a/11
rıżk: Allah'ın herkese bahşettiği nimet.
r. 6b/2, 37a/3
r.+ı 68b/6
r.+a 44a/8
r.+ıyıla 81b/10
ri'āyet: Sayma, saygı, hürmet.
r. etmek 15a/4
r. ede 28a/5, 34b/4, 42b/5, 64b/11, 75b/8
r. edeler 19a/3
r. ederse 41b/9
ribā: Faiz.
r. 45a/9
r. etmekden 45a/8
r.+nuñ 45a/9
r.+ya 45a/10
rivāyet: Söylenti, hikaye edilen bir haber, söz veya hadise.
r. ede 13b/7
r. etmeye 13b/6
r.+de 95b/6
riyā: İki yüzlülük.
r. 78a/11
r.+yıçün 83b/6
r.+yıla 107a/5
r.+dan 45a/7, 82b/9, 97a/11
riyāzat-ı nefis: Nefis terbiyesi.

r. 70b/4
rubāc: Özel isim.
r. 90a/3
rūḥ: Can, nefes.
r.+ı 67a/1
ruḥṣat: İzin, müsaade.
r. 13a/6, 26b/9, 31b/6, 52b/9, 58a/8,
58b/3
rūṣen: Belli, meydanda.
r. 62a/9
r. olmayana 15a/10
r.+iyile 15a/9
ruṭab: Hurma, olgun hurma.
r. 51a/5
rūy: Yüz, çehre.
r.-ı kıl 97b/11
rūzı: Nasip, kısmet.
r. kıla 26a/3, 87b/10, 113a/1, 117a/11
ruzigār: Rüzgar.
r.+a 65a/11
rūkn: Bir şeyin en sağlam tarafı, temel
direği.
r.+i 41b/5
rūkū': Namazda elleri dize dayayıp öne
doğru eğilme.
r. 28b/6
r.+a 28b/7
r.+da 28b/7
r.+dan 28b/7
rūsvāyılığ: Rezillik, haysiyetsizlik.
r.+a 64b/5

S

şā': Bin dirhemlik bir hububat ölçegi.
ş. 23a/9
sa'ādet: Mutluluk.
s. 6a/4, 6a/6
sa'ādetlü: Saadetli, mutlu, talihli.
s.+si 112b/11
sā'at: Saat, zaman, vakit.
s. 62a/1
s.+inde 33b/9
şabāḥ: Sabah, günün başlangıcı.
ş. 30a/6, 51a/2, 68b/10, 95b/7
ş.+da 104a/10
ş.+dan 68b/2, 68b/6, 69b/1
şabır: Sabır, dayanç.
ş. ederlerdi 66a/4
şābit: Gerçekliği tespit edilmiş,
kanıtlanmış.
ş. olmuşdur 4b/6, 4b/8, 58a/3
şabr: bk. şabır.
ş. 107b/11
ş. étse 114a/11
ş. éde 12a/1, 74a/11, 88a/2, 93b/8,
94a/8, 100a/6
ş. étmeye 93a/4
ş. éderdi 93a/2
ş. édemeye 93b/8
ş. étmek 93a/5
ş. étmekde 93a/8, 108a/6
şabur: bk. şabır.

ş.+da 106b/10
şaç: İnsan başındaki kılların hepsi, saç.
ş.+ın 89a/1
ş.+ını 58a/6
ş.+ına 58a/6, 87a/4, 96b/10
şaç: bk. saç.
s.+ı 57b/3, 89a/7
s.+ın 115a/3
şaç-: Saçmak, dağıtmak.
ş.-a 23a/4, 80a/3, 87a/2
ş.-mak 86b/9, 86b/10
şadağa: Sadaka.
ş. 8b/2, 31b/1, 35a/5, 35a/7, 35a/8,
36a/3, 36b/6, 36b/8, 37a/9, 42b/5,
44b/4, 55a/11, 96a/9, 117a/7
ş.+dur 36a/1, 36a/2, 36a/3, 36a/4,
36a/5, 36a/6, 36a/8, 36a/9, 36a/10,
36a/11, 36b/2, 36b/3, 83a/11
ş. ède 69b/10
ş. èdeler 89a/5, 89a/7
ş. ètmek 36b/4
ş.+nuş 34b/10, 36b/3
ş.+yı 35b/1, 37a/9, 102a/9
ş.+dan 35b/2, 36b/7
ş.+sıla 35b/11
ş.+sın 35a/10, 108a/8
şâdir: Meydana gelen, çıkan.
ş. olsa 74b/9
ş. olduğıçün 97b/6
şadr: Oturulacak en iyi yer.
ş.in 79a/3
şadik: Doğru sözlü.

ş. 2a/3
şaf: Sıra, dizi, saf, camide cemaatin
sırası.
ş. 27a/6, 27a/7, 34a/7, 107a/6
ş.+a 107b/2
ş.+da 27a/6, 27a/7, 107a/1
şaf şaf: Sıra sıra.
ş. 31b/8
şâfi: Temiz, halis, katkısız.
ş. 64b/10
ş. ola 64b/6
şâfi: bk. şâfi.
ş. olur 48a/1
şag: Sağ, solun zıddı.
ş. 22a/9, 22a/10, 22b/5, 27a/4, 28a/1,
47b/8, 48b/1, 48b/3, 48b/4, 53b/7,
60a/7, 60a/10, 67a/3, 67a/4, 84b/8,
88b/9, 109a/4, 110b/5
ş.+uş 27a/4
ş.+ı doğru 27a/3
ş.+a 48b/10
ş.+dan 91a/2
ş.+ına 28a/10, 73b/7, 84a/1
ş.+ından 23b/9, 55b/3, 56b/4
ş.+ları 27a/5
şag: bk. şag.
s.+ına 54a/9
s.+ındağı 54a/10
şag: Sağlam, sağ, canlı, diri.
ş. ola 43a/4
ş.+iken 36b/4, 95b/10
şag-: Sağmak.

ş.-mağıçün 75b/3
şağır: Sağır.
ş. olduğu 88a/6
şağış: Sayı, adet.
s.+ı 14b/9
s.+ıncadur 14b/10
şağire: Küçük günah.
ş. kıllur 32b/2
şağlık, -ğı: Sağlık.
ş. 112a/6, 113a/4
ş.+ıçün 63b/11
şağucı: Ağıtçı.
s. 115a/3
s.+nuş 115a/3
şağābe: Sahabe, Hz.Muhammed'i
görmüş ve sohbetinde bulunmuş
mümin kimse.
ş. 4a/6, 15b/4, 16b/1, 16b/10, 46b/11,
66a/3, 105b/8
ş.+de 16b/2
ş.+den 97a/6
ş.+sin 32b/1
şağhib: Sahip, malik.
ş.-i ta'āmuş 50a/11
şağrā: Kır, ova, çöl.
ş.+da 27b/9
şağih: Doğru, halis, kusursuz.
ş. 2b/6
ş. olur 44a/9, 70b/1, 70b/2
ş. ola 101a/6
sā'il: Dilenci.
s.+i 35b/2

şağaleyn: İnsanlar ve cinler.
ş.+üş 12b/6
şağal: Sakal.
s.+ı 57b/3
s.+ın 57b/1, 57b/2
s.+ına 57a/10
s.+ından 57b/6
şağallu: Sakallı, sakalı olan.
s. 75b/8
şağın-: Sakınmak, çekinmek, uzak
durmak, kaçınmak.
s.-ur 38b/8
s.-a 10a/3, 22a/6, 30a/7, 33b/1,
34b/8, 37a/9, 37b/6, 41a/5, 41a/9,
45a/7, 45a/9, 45b/4, 53a/3, 53b/3,
56a/10, 61b/10, 62a/9, 64a/4, 64b/4,
76a/8, 77a/7, 80a/8, 82b/9, 84b/6,
88a/8, 90b/6, 91b/5, 94b/4, 108b/5,
111b/8, 115a/2
s.-mağ 46a/6, 75a/3
s.-mağda 107a/7
şağın-: bk. şağın-.
ş.-a 50a/1
ş.-mağ 25b/8
ş.-mağıçün 26a/5
ş.-mağıçündür 59a/3
sāqıt: Hüküm ve itibardan düşmüş.
s. olmaz 100a/10
s. olmazsa 100a/9
sākin: Hareketsiz olan, oynamayan.
s. ola 17b/1, 28b/2

sağla-: Muhafaza etmek, korumak,
esirgemek.

s.-r 34b/11, 87b/3, 104b/11

s.-dı 113b/10

s.-sa 62a/3

s.-ya 20a/8, 79a/9, 91b/11, 102a/9

s.-maya 45b/10, 50b/5

s.-yuvère 83a/2

s.-mağ 10b/7

s.-mağı 96b/9

şal-: Salmak, serbest bırakmak.

ş.-maya 91a/8

ş.-ivère 38a/7, 54b/10

şala şala: Sallaya sallaya.

ş. 60a/1

şalāh: Dine bağlılık.

ş. 77a/1, 81b/4

ş.+ıla 6b/10, 9a11

ş.+ını 93a/5

şalavāt: Hz. Muhammed'e ve onun

soyundan gelenlere edilen dua.

ş. 25a/6, 30a/7, 32a/5, 32a/8, 33a/7,

51a/8, 53a/3, 109b/4

ş. vèrmese 53a/6

ş. vère 32a/10, 32a/11, 62b/5

ş. vèrdükden 32a/11

ş. vèribiye 80b/3

ş. vèrmek 32a/5, 36b/3

ş. vèrmegi 32a/4

ş. vèrmegile 26a/7, 62a/5

ş.+ı 68a/3

şalın-: Salınmak, sallanmak, sarkmak.

ş.-mağda 107a/6

şalını şalını: Sallana sallana.

ş. 60a/1

şalide: Pak, temiz.

ş. ède 41b/3

şālih: Dinin emrettiği şeylere uygun
harekette bulunan.

ş. 37a/4, 72a/4, 84b/1, 85b/1, 85b/2,
86a/1, 93b/9

ş.+ise 27a/11

ş.+ler 29b/1, 114a/1

ş.+lerüj 25b/7, 74b/11

şālih: Hz. Salih.

ş. 46b/6

şāliha: Dinin emirlerine uygun hareket
eden kadın.

ş. 85b/7, 89b/4, 92b/2

şamır: Dağlarda yetişen kısa çayır.

ş. 111a/11

şan-: Sanmak, düşünmek.

ş.-a 10a/2

ş.-an 10a/2

şān şān: Sahan sahan, bir bakır tas
kadar.

ş. 89a/5

şana'at: Hüner, ustalık.

ş.+ın 26a/8

şan'at: İş, meslek, ustalık.

ş. 26a/8, 44a/2, 91a/11

ş.+ıla 46b/2

ş.+a 104a/7

ş.+dan 46b/11

ş.+ı 46b/2, 48b/6
ş.+ıdur 25b/8, 46b/9, 47b/1
şāni‘: Yapan, yapıcı, işleyen.
ş.+uñ 48b/6
şaņa: bk. sen.
şar-: Sarmak.
ş.-alar 88b/8
ş.-mayalar 88b/8
ş.-up 21b/3
şarar-: Sararmak.
ş.-madın 24a/9
şarard-: Sarartmak, sararmasına yol
açmak.
ş.-ur 53a/4
şarb: Sarp, çetin, güçlü, şiddetli.
ş. 81a/5
şarf: Harcamak, bir şey yapmak için
kullanmak.
ş. êde 2b/4
şarımsağ, -ğı: Sarımsak.
ş. 26b/5
sarımsağ: bk.şarımsağ.
s.+ı 53a/1
s.+ından 74a/1
şarı: Sarı renk.
ş.+yıla 57b/3
şaru: bk. şarı.
ş. 55a/8, 88b/8, 98a/11
şarulıg: Sarı renkte olmak.
ş.+ından 16b/10
şat-: Satmak, bir malı değeri
karşılığında vermek.

ş.-sa 85a/8
ş.-a 44b/11, 85a/8, 97b/2
ş.-maya 44a/9, 44b/1, 46a/10
ş.-duğı 44b/1
ş.-duğını 44a/8
ş.-arsa 35b/10
ş.-mağ 21b/8
ş.-mağdur 21b/8
ş.-mağ degüldür 21b/7
ş.-mağa 45b/11
ş.-mağda 44b/2, 44b/5
ş.-mağdan 21b/5, 21b/6
şatıcı: Satıcı, alıcıya bir şey satan kimse.
ş. 46b/8
şatıcılık: Satıcılık.
ş. 46b/7
şatu: Satış, alış-veriş.
ş. bazar êtmeyeler 26a/9
ş.+da 44b/1
şatun: Bedelini ödeyerek bir şey almak.
ş. 44b/2, 44b/7, 45b/2, 46a/1, 52a/5,
84b/2, 96b/10
savaş: Savaş, muharebe, harp.
s.+da 105b/8
savaş-: Savaşmak.
s.-maya 37b/4
s.-mayalar 106a/10
sa‘y: Çalışma, çabalama, gayret.
s. êde 74b/2, 74b/4, 91b/7, 101b/3
şay-: 1. Saymak, bir şeyin sayısını
belirlemek.
ş.-mayalar 115a/4

ş.-arlarsa 115a/5	s. éde 12b/4, 70b/5
ş.-mağ 14b/1	s. étmeye 20b/9
ş.-mağıla 14b/1	s. éden 70b/1
2. Addetmek.	s. étmegi 70b/10
ş.-a 82b/7, 91b/7	s.+üñ 70a/11
ş.-maya 82b/8	s.+e 29b/10, 46a/2, 72a/4, 73a/5,
şayı:- bk. şay-(1).	73b/6
ş.-maya 82a/7	s.+de 24b/5, 39b/8
şayı:- Sayılmak, kabul edilmek.	s.+de idi 110a/4
ş.-maz 82a/7	s.+den 29b/11, 61b/1
sebābe: Sebbabe, şehadet parmağı.	segirt-, de: Koşmak.
s. 65b/3	s.-e 106b/9
şebāt: Yerinden oynamamak, kararlı	s.-mek 104b/4
olmak, dayanmak.	s.-mege 31b/5
ş.105b/7	segirtdür-: Koşturmak.
sebeb: Sebep, vesile,vasıta.	s.-ürlerdi 105a/8
s. olur 20b/6	s.-seler 105a/8
s. ola 95b/3, 101b/3	sehel: Az, cüz'i, pek basit.
s.+iyile 85b/2	s. 20b/8, 76b/1, 80a/9, 86b/11
s.+lerden 113b/7	s.+dür 15b/4
sec': Uyak.	seher: Sabahın güneş doğmadan önceki
s.+i 33a/10	zamanı.
seccāde: Seccade, üzerinde namaz	s. 33b/11
kılınan küçük kilim.	sehl: Kolay, basit.
s. 27b/7	s. 44b/5, 62a/4
secde: Secde, yere kapanmak.	sehv: Yanlış, yanılma.
s. étmeye 67a/2	s. étdüğüñ 97b/5
s.+ye 28b/9	s.+ile 44b/5
s.+den 28b/8	sekiz: Sekiz.
s.+si 28b/4, 28b/10	s. 29b/6, 36b/8
sefer: Yolculuk, seyahat.	s.+den 50a/3
s. édüñ 70b/2	sekrān: Sarhoşluk.

s.+ını 112b/10

selām: Selam.

s. 2b/8, 7b/7, 24a/2, 29a/1, 32a/8,
42b/6, 47b/9, 59a/8, 60a/4, 60b/4,
60b/5, 60b/6, 60b/7, 60b/8, 60b/9,
60b/10, 60b/11, 61a/2, 61a/3, 61a/4,
61a/5, 61a/6, 61a/8, 61a/9, 62b/1,
76b/2, 79b/9, 79b/11, 96b/4

s. êderdi 95b/8

s.+ıla 73a/4

s.+uñ 60b/11

s.+ı 60b/2, 60b/6

s.+dan 61a/10

s.+ın 61a/9, 95b/8

selāmet: Salim, iyi.

s. 108a/9

selāmetlık, -ğı: Salimlik, iyilik.

s. 112a/6

s.+uñ 61b/6

selef: Eski adam.

s.-i şaliḥūñ 7b/4

s.+den 16a/4

semüz: Besili, semiz.

s. ola 43a/4

sen: Sen. (Zamir)

s. 65a/8, 65b/8, 78a/2, 82b/2, 90a/5

s. mi 65b/7

s.+üñ 3a/6, 78a/2, 94a/6

s.+i 3a/4, 10b/9, 16a/3, 16a/4, 118b/3

s.+den 65b/8, 74b/1, 92a/3, 93a/6

"saña" 46a/6, 63a/1, 112a/9

senā: Övme, övüş.

ş. êde 80b/2

ş.+da 64a/5

ş.+dan 35b/6

sened: Dayanılacak ve itimat edilecek
şey.

s.-i şaḥīḥ ol 4b/2

şeniyye' i vedā': Medine'de bir yer adı,
Seniyyetü'l-veda.

ş.+a 105a/8

sepiş-: Yayılmak, dağılmak, bulaşmak.

s.-ir 7b/6

serçe: Serçe, küçük bir kuş.

s. 99a/5

serzeniş: Başa kakma, azarlama.

s. êtmeye 13b/11

setre: Kumaştan yapılmış, aba, ceket.

s. 27b/10, 28a/3

s.+nüñ 27b/10, 28a/2

s.+yi 27b/11

setr-i 'avret: Ayıp yerlerini örtme.

s. êder 55b/3

sev-: Sevmek, muhabbet beslemek.

s.-mişdür 3b/4

s.-medim 118b/3

s.-se 3b/4, 9a/1, 96a/8, 107b/9

s.-e 12b/8, 75b/7, 75b/8, 98a/9

s.-meye 78b/1

s.-eler 52b/5

s.-eli 118b/3

s.-dükde 77a/5

s.-dügi 52b/5, 86a/10

s.-dügin 77a/3

- s.-dügiyile 77a/1
s.-mezdi 70b/10
s.-mezlerdi 105b/8
sevāb: Sevap.
ş. 9a/4, 15b/8, 27a/2, 27b/8, 62a/2,
73a/9, 98a/11, 117a/11
ş.+ı 3b/8, 8b/2, 25b/1, 27a/3, 29a/8,
29b/8, 41a/7, 60a/11
ş.+ın 25b/9, 114b/11, 117b/8
sevāblu: Sevaplı, sevap olan.
ş.+dur 47b/3
sevād: Kalabalık.
s.+ın 31b/3
sevgü: Sevgi.
s.+sin 99a/2
sevgülü: Sevgili, sevgi ve bağlılık
duyulan.
s. 93a/6
s. idi 51a/6
s.+yidi 47a/9, 47a/10
s.+dür 25a/9
s.+si 25a/10
sevgülürek: En sevgili, en çok sevilen.
s. 50b/7, 52b/3, 54b/5
s. idi 51a/5
s.+di 51a/4
s. ola 21b/2
seyr: Yürüme, yürüyüş, gitme, hareket.
s. ederken 73a/6
seyyiāt: Suçlar, günahlar.
s. 9a/5
seyyidi'l-mürselīn: Peygamberlerin
efendisi, Hz. Muhammed.
s. 3b/6
seyyidü'l-istiğfār: Tövbelerin en iyisi,
estağfirullah.
s. 32b/5
seyyidü's-sādāt: Efendiler efendisi, Hz.
Muhammed.
s. 90a/11
sêz-: Sezmek, hissetmek, farkına
varmak.
s.-icek 13b/1
şı-: 1. Kırmak.
ş.-dı 97b/5
ş.-maya 89a/4
2. Bozmak.
ş.-ya 64a/3
şiddīk: 1.Hz. Ebubekir'in lakabı.
ş. 65a/1
2. Pek doğru, çok samimi, Allah'a ve
peygamberine sadık olan.
ş.+lardan 21a/4
şıdk: bk. şiddīk.(2)
ş.+ıla 107b/5, 113b/9
şıfat: Vasıf, hâl, özellik.
ş. 82a/8
ş.-ı hasenāyıla 2a/8
ş.+da 7a/4
ş.+ı 13a/8
ş.+ıdur 82a/8, 92b/2
ş.+ında 7a/3
şıfatlu: Sıfatlı, bir şahıs veya şeyin hâli.

ş. 45a/11	sındu: Makas.
şığa-: Sıvazlamak, okşamak.	s. 71b/3
ş.-ya 22b/4, 42b/7, 91b/4	s.+yıla 57b/10
ş.-rdı 109a/4, 109a/11	şınarla-: Horlamak, aşağı görmek.
sığa-: bk. şığa-.	ş.-maya 49a/11
ş.-mağ 85a/3	sırça: Cam.
sığın-: Sığınmak, korunmak amacıyla	s.110a/5
bir yere veya birine başvurmak,	s. birle 23a/2
başkalarının yardım ve korunmasına	s.+dan 53a/11
ihtiyaç duymak.	sırr: Gizli tutulan.
s.-dum 65a/10	s.+ıla 35b/2, 80b/8
s.-a 7b/2, 17b/8, 18a/1, 58a/11, 69b/8	sıtma: Sıtma hastalığı.
şıgın-: bk. sığın-.	s.+da 109a/8
ş.-ur 103b/9	sihir, -hri: Sihir, büyü.
ş.-a 81b/4, 87b/6	s. 51a/3
ş.-urdu 10b/1	s.+i 111a/5
ş.-maıklığı 38a/11	sil-: Silmek.
şığır: Şığır, büyükbaş evcil hayvanların	s.-e 26a/4, 50a/7, 99a/7
genel adı.	s.-meye 49a/3
ş.+a 98b/3	silāh: Silah.
şıla: Kavuşma, ulaşma.	s. 41b/2, 106b/9
ş. eder 96b/3	s.+ıla 31b/5, 105b/6, 107a/3
şıla-i rahm: Ana, baba ve akrabasını	s.+ıdur 32b/8
ziyaret etme.	s.+ın 107b/1
ş. 96a/11, 96b/4	s.+ını 107a/4
ş. ede 42b/4	silk-: Silmek, sarsmak.
ş. edene 96b/3	s.-e 56b/7
şiletübni eşyem: Tabiin döneminden	silin-: Silinmek.
büyük bir alim.	s.-e 23a/1, 23b/7
ş. 19b/10	s.-meye 23a/1, 23a/2
şın-: Kırılmak.	s.-mek 87b/5
ş.-mağdan 93a/9	s.-mekden 23a/2

sini: Sini, büyük tepsi.	s. 52b/10
s.+lerde 47a/10	s.+ın 52b/10
sinle: Mezarlık, kabir.	s.+ından 74a/1
s.+den 31b/7	şoğan: bk. soğan.
sişek: Sinek.	ş. 26b/5
s. 48a/4	ş.+ı 52b/11
sişir: Sinir, asabiyet.	şoş-: Sokmak, içine girmesini
s.+i 51a/9	sağlamak.
sirāyet: Geçme, yayılma.	ş.-a 27b/7
s. �der 7b/6, 104a/6	soşak: Sokak.
siretl�: bk. ş�retl�.	s.+larda 31a/9
s. ola 101a/8	şol: Sol, sol taraf, saçın zıddı.
sirke: Yemeklere ekşilik vermek i�in	ş. 22a/10, 22b/4, 28a/1, 47b/8, 48b/3,
kullanılan ekşimiş �z�m, elma, limon	48b/4, 57a/1, 57a/9, 58a/2, 60a/7,
vb. suyu.	60a/10, 69b/8, 84b/9, 88b/10
s. 50b/9	ş.+a 48b/10, 91a/2
si-şenbe: Salı g�n�.	ş.+ına 28a/10, 54a/9, 84a/1
s. 111b/3	ş.+ından 23b/10, 55b/4, 56b/5
siz: Siz.(Zamir)	şoş: Son, nihayet.
s. 56a/9, 105b/10	ş. 28a/9
s.+�n 9a/10	ş.+ı 64b/5
s.+i 56a/9	ş.+ından 39b/10
s.+e 7b/6	şoşra: Sonra.
s.+den 3a/10, 99b/10, 109a/1	ş. 3a/6, 4a/4, 4b/1, 5a/2, 5a/4, 21b/1,
sofra: Yemek tahtası.	22b/5, 22b/8, 23a/3, 23b/1, 23b/5,
s. 49b/7	23b/6, 24a/4, 25a/11, 25b/4, 27a/3,
s.+yı 49b/6	27a/9, 27a/10, 27b/2, 28a/1, 29a/6,
s.+ya 47a/8, 50a/6	31b/4, 32a/11, 32b/7, 33a/6, 33a/7,
s.+da 47a/10, 47a/11, 47b/1	33b/9, 34a/4, 34a/5, 36b/2, 39b/7,
s.+dan 50a/5	43b/5, 44a/4, 44a/5, 44b/6, 46a/3,
s.+sından 49b/8	46b/2, 46b/11, 47a/10, 48a/6, 49b/5,
soğan: Soğan.	49b/11, 50a/6, 50a/7, 50a/8, 50a/11,

50b/3, 53b/8, 54a/4, 54a/9, 54b/1,
57a/9, 57a/10, 57b/9, 58a/1, 61a/10,
66a/2, 66a/10, 68a/6, 68a/11, 68b/5,
68b/6, 69a/10, 69b/3, 69b/8, 69b/9,
70a/7, 74a/3, 75a/1, 80a/4, 80b/2,
80b/3, 81a/11, 82b/2, 82b/6, 83a/9,
84a/10, 86a/8, 86b/5, 87a/4, 88b/1,
88b/4, 88b/5, 89b/2, 90b/2, 90b/10,
93b/10, 93b/11, 94a/2, 94a/3, 95a/9,
96a/5, 96a/8, 97a/5, 97b/10, 102b/3,
103a/6, 104b/3, 106b/8, 109b/5,
113a/9, 113b/6, 114b/5, 116a/8,
116b/2, 118a/1

şonrağı: Sonraki.

ş. 4a/3

şor-: Sormak, soruşturmak.

ş.-ar 11a/3

ş.-arlar 112a/1

ş.-arken 101b/7

ş.-dı 64b/11, 66a/8

ş.-dılar 16a/7, 21b/6, 113b/4

ş.-ısarlar 90b/7

ş.-acağdur 11a/2

ş.-a 12a/10, 42b/10, 66a/7, 66a/10,

76a/6, 77a/4, 80a/2, 85a/5, 90a/4,

112a/1, 112b/1

ş.-alar 112b/5

ş.-maya 66a/7, 84a/1

ş.-mayalar 39a/3, 112b/5

ş.-ana 7a/5, 66a/11

ş.-ardı 66a/5

ş.-mazlardı 66a/4

ş.-arısı 92a/10

ş.-adurmak 12a/10

ş.-mak 54a/8

ş.-mağuş 111b/9, 112a/8

ş.-mağa 66a/6, 66a/10

ş.-mağda 112a/1

ş.-mağdan 7b/7

şora gel-: Sormağa gelmek, hasta bakmak.

ş. -enün 108b/8

ş. -ene 108a/6

ş. -enler 108b/9

şora şora: Emerek, emer gibi çekerek.

ş. 54a/5

şorıl-: Sorulmak.

ş.-maya 91a/2

şovı-: Soğumak.

ş.-ya 43b/6

ş.-yacak 24a/9

ş.-madın 44b/10

ş.-yınca 48a/4

şovid-: Soğutmak.

ş.-ırağ 24a/8

şovuk, -ğı: Soğuk.

ş. 58b/5

ş.+dan 59a/3

ş.+ı 51a/6

sög-: Sövmek, lanetlemek.

s.-se 74a/11

s.-meye 37b/4, 65a/11, 96a/4, 98b/5

s.-meyeler 90a/9

s.-mekden 93a/9, 99b/9

söyle-: Söylemek, demek, konuşmak,
anlatmak.
s.-r 14b/5
s.-rken 62b/5, 63a/2, 66a/1
s.-mez 36a/2, 113a/11
s.-ñ 64b/10
s.-se 14b/5, 36a/8, 66b/2
s.-meyeyim 61b/9
s.-ye 11a/6, 13a/4, 13b/4, 13b/6,
61b/10, 62a/2, 62a/8, 62a/9, 66a/2,
66b/3, 69b/6, 69b/7, 69b/11, 75a/7,
76a/6, 82a/5, 83a/6, 99b/11, 112a/5,
115a/6
s.-meye 7a/5, 13a/6, 13a/7, 13a/11,
13b/1, 13b/2, 13b/4, 22b/3, 26a/1,
26a/8, 37b/3, 62a/5, 62a/9, 62a/10,
62a/11, 63a/3, 65b/1, 66a/10, 69b/6,
93b/5, 112a/11
s.-meyeler 95a/9
s.-meyince 103a/9
s.-yen 62a/1
s.-yicek 62a/8
s.-yecek 62a/2
s.-dügi 62a/4, 90b/9
s.-rdi 62b/2
s.-rse 11a/5
s.-diyise 17a/9
s.-yüçura 72b/2
s.-yüvèrmek 36a/2
s.-mek 13b/3, 61b/9, 61b/11, 62b/3,
64a/7
s.-mege 61b/8, 113a/9

s.-megi 100a/3
s.-mekden 62a/9, 62b/4, 108b/6
s.-memekdür 61b/6
söylegen: Çok konuşan, geveze.
s. 85b/10
söylen-: Söylenmek, konuşulmak,
anlatılmak.
s.-iserdür 62a/8
s.-se 14a/2
söyündür-: Söndürmek.
s.-ür 35a/5
söz: Söz, kelam.
s. 13b/4, 66a/1, 68a/7, 83a/6, 112a/5
s.+üñ 61b/5
s.+i 62a/9, 62b/2, 66b/1
s.+e 62a/4
s.+de 62a/2, 62a/6, 101b/1
s.+i 62a/4, 66a/2, 67b/8, 92a/2,
99b/11, 100a/2
s.+iyile 81
s.+in 7b/8, 36a/2, 66a/1
s.+inde 12a/4
s.+inden 62b/8
s.+lere 41a/9
şu: Su.
ş. 22b/6, 23a/4, 23b/2, 23b/9, 24a/1,
36b/1, 40b/5, 42b/7, 50b/10, 53a/9,
53b/3, 53b/7, 54a/2, 54a/3, 54a/4,
54a/5, 54a/6, 54b/3, 58b/5, 83a/3,
84a/2, 85a/10, 108b/8
ş. vèrmegiçün 104b/6
ş.+dur 51b/9

ş.+ya 22b/9, 58b/6	ş. 104b/2
ş.+da 90b/3	suç: Suç, kabahat.
ş.+dan 23b/2	s.+ları 101b/2
ş.+yı 51b/4, 52b/9, 53b/9, 54a/1, 54a/5, 54b/1	suçlu: Suçlu.
ş.+yıçün 53a/10	s. 74b/3
ş.+yıla 21a/9, 22b/7, 23a/3, 23a/9, 23a/10, 38b/3, 50a/7, 50a/8, 110a/5, 111a/9	ş.+yu 26a/11
ş.+yın 21a/11, 51b/7, 109b/2, 110b/4	şuf: Yün, yapağı.
ş.+yını 54a/4	ş.+dan 55a/4
ş.+yından 23b/2, 23b/3, 41b/7, 51b/3, 51b/6	suhūr: Sahur, Oruç başlamadan önce yemek yeme vakti.
ş.+larda 51a/6	s. 38a/11, 39a/4
su: bk. şu.	sū' -i zann: Kötü san, kuşku.
s. 50a/4	s. eder 79a/10
s.+ya 22b/8	s. etmekde 107a/7
s.+yı 58a/10	şula-: Sulamak.
s.+yın 54a/10	ş.-ya 99a/7
s.+yını 54a/4	şulh: Barış, barışıklık.
şu dök-: Küçük abdest bozmak.	ş. éde 42b/9
ş. -meye 22a/4, 22a/5	sultān: Padişah, hükümdar.
su'āl: Sual, soru.	s. 73b/8, 103b/4, 103b/8
s. 89a/11	s.+uñ 103b/3
s. étse 14a/1	s.+a 35a/2
s. étmeye 14a/3	s.+dan 37a/3
s. étdügi 4b/9	s.+ını 103b/7
s.+i 66a/3	s.+lara 103b/6
s.+de 37a/6	sum'a: İhlassızlıktan çıkan, gizli riyakârlık.
şubh: Sabah.	s.+yıçün étmişlerdür 83b/6
ş.+a 70a/2	şun-: Sunmak, dokunmak, elini uzatmak.
şucuğaz: Az miktarda su.	ş.-a 49a/10, 49a/11, 82b/5, 83a/9
	ş.-maya 76a/8

sun-: Bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek.

s. 50a/4

sūre: Kur'an-ı Kerim'in yüz on dört bölümünden her biri.

s. 16a/5, 16a/6, 16a/7, 118a/2

s.-i ihlāş 48a/8, 67a/10, 67b/2, 71b/5, 87b/8, 108b/11

s.-i nūrı 93b/6

s.+yi 16a/5, 16a/6, 16a/7, 71a/7, 116b/8

s.+ye 17a/8

s.+sinüñ 80b/1, 91a/1, 109a/7

s.+sin 19a/4, 29b/7, 30b/2, 30b/3, 34a/5, 97a/10, 110b/8, 118a/1

sure: bk. sūre.

s.-i haşirde 7a/6

şūret: 1. Resim, şekil, yazı.

ş. 56a/10, 59a/6

ş.-i du'āyı 33a/11

ş.+den 25b/1

ş.+ler 25b/3

2. Biçim, görünüş.

ş.+inde 41a/3, 58b/6

3. Yüz, çehre.

ş.+inde 58b/6

şūretlü: Yüzlü, çehreli.

ş.+sine 80b/6

sūretü'l-bakara: Bakara sûresi.

s. 115b/7

sūretü'l-ihlāş: İhlās sûresi.

s. 116b/9

şusuz: Susuz.

ş. iken 102a/2

şuşuzluğ: Susuzluk.

ş.+ı 52a/1

şübüt: Gerçekleşme, şüpheye yer

vermeyecek şekilde meydana çıkma.

ş.+ına 64a/6

süci: Şarap, içki.

s. 83b/7, 102b/2

süd: Süt.

s. 84a/4

südlü: Sütlü.

s. 50b/9

sükün: Hareketsizlik, durgunluk.

s.+ından 10a/4

sükūnet: Durgunluk, dinginlik.

s. 37b/5

süleymān: Hz. Süleyman.

s. 55a/5

şülüş: Üçte birlik bölüm.

ş.+ün 113a/6

şülüşān: Üçte ikilik bölüm.

ş.+ı 75b/11

sümkür-: Sümkürmek, sümüğü hızla

dışarı atmak.

s.-meye 22b/1, 26b/3, 28b/2

sümük: Sümük.

s. 60a/6

sünnet: 1. Sünnet, Hz. Muhammed'in yapmayı adet edindiği ibadetler.

s. 9a/7, 11a/11, 11b/2, 14b/11,

18a/3, 23b/7, 32a/1, 37b/2, 53b/3,

55a/8, 58a/5, 58b/10, 59a/4, 59b/7,
65b/8, 66b/11, 80a/10, 82a/4, 82b/5,
83a/10, 89b/3, 94b/3, 96b/10,
100a/11, 100b/11, 104b/3, 107b/8,
108a/6, 110a/1, 112a/1, 112a/11,
115b/8, 115b/10,
s.-i hacc etmek 40b/5
s.-i islâmdan 6a/1, 6b/3, 12a/5,
54b/11, 77b/4
s.-i islâmdandır 9b/1, 32a/3, 32a/4
s.-i kâbinde 86a/11
s.-i mescid 25a/11
s.-i mu'allimden 12b/4
s.-i sefer 70b/8
s.+dür 8a/2, 16b/5, 16b/6, 17b/2,
18a/5, 18a/6, 23b/4, 29b/10, 40a/4,
41b/9, 41b/10, 42a/8, 44a/1, 44a/5,
48a/6, 54b/8, 54b/9, 55a/9, 56b/7,
56b/11, 57a/5, 57a/7, 57b/2, 57b/5,
58a/3, 58b/6, 59b/4, 61a/11, 61b/2,
69a/9, 69b/4, 73a/6, 75a/2, 77b/7,
79b/3, 80a/3, 81a/6, 86b/5, 86b/9,
86b/11, 87a/2, 88a/8, 90a/1, 97b/2,
100a/8, 105a/6, 105b/4, 105b/5,
106a/9, 112a/9, 114a/3, 114b/9,
117a/6, 117b/5, 117b/6
s. etti 89a/10
s. etmek 58a/3
s. eyleyeler 89a/8
s. kıldığı 29a/3
s.+ile 2a/1, 4b/8
s.+i 10b/7, 27a/8

s.+e 79b/3, 82b/11
s.+de 4b/1
s.+den 3b/10, 4b/6, 11b/5, 13a/3,
13b/10, 14a/4, 14a/8, 41b/8, 45b/8,
46a/10, 52a/7, 65b/10, 65b/11, 68a/5
s.+dendir 4a/11, 7b/1, 16b/6, 17a/3,
17b/9, 18a/9, 21a/11, 37b/11, 49a/6,
59b/2, 71a/9, 84a/9, 86a/6, 98a/2,
111a/5, 111b/1, 112b/4, 112b/6,
112b/7, 112b/10, 113a/1, 113a/5,
113a/6, 113b/2, 114a/1, 114b/1,
114b/2, 114b/6, 114b/10, 115a/1,
115a/2, 115a/6, 115b/1, 115b/9,
118a/3, 118a/5
s.+imü 3b/1, 3b/2
s.+i 2b/8, 24b/1, 37b/8
s.+idür 22a/2, 55a/4, 60a/9
s.+ine 3b/6
s.+inde 18b/5
s.+iden 56b/9
s.+inden 7a/7, 8a/8, 15a/8, 31a/3,
56a/4, 103a/5, 106b/3, 111b/11
s.+idendür 43a/1, 79b/3
s.+indendir 7b/4, 22a/1, 84b/3
s.+lerden 90b/2
s.+leri 24a/6, 32b/9, 87b/2, 91b/8
s.+lerin 9b/5, 14a/11, 21b/10, 23b/3,
23b/4, 24a/3, 28a/5, 31a/3, 31b/11,
32b/8, 34b/10, 36b/9, 37a/10, 42a/2,
53a/9, 54b/4, 58b/9, 61b/5, 66b/10,
70a/11, 74a/9, 76b/4, 81b/9, 85b/3,
99b/2, 104a/10, 107b/7, 111b/9

s.+lerinden 32b/2, 42a/3
s.+lerindendir 81b/9, 102b/8
2. Sünnet, erkek çocukların sünnet edilmesi.
s. olına 89b/2
sünnetlü: Sünnetli, sünnet edilmiş.
s. 89a/8, 89a/9, 89a/11
sünnetsüz: Sünnetsiz, sünnet olmamış.
s. 89b/1
süñü: Mızrak.
s. 29a/5
süñük, -gi: Kemik.
s. 100b/6
s.+ile 23a/1
s.+inü 89a/4
süpür-: Süpürmek.
s.-e 25b/7
süpürge: Süpürme işinde kullanılan araç.
s. 50a/10
s.+yile 25b/7
sür-: Sürmek, ovmak, değmek.
s.-e 23a/4, 33b/6, 52a/10, 67a/11
2. Kovmak, uzaklaştırmak.
s.-erdi 75b/6
s.-mek 15a/1
süri-: Sürümek, sürüklemek.
s.-meye 43a/9, 56a/3
sürme: Kirpik diplerine sürülen siyah boya, sürme.
s. 57a/7, 71b/2, 92b/1
s.+yi 57a/7

süst: Gevşek, sölpük.
s. 82b/6
s. olur 88a/3

Ş

şā' bān: Ay takvimindeki sekizinci ay, üç ayların ikincisi.
ş. 31a/4, 37b/8, 39a/11
ş.+uñ 33b/11, 37b/11
şāfi': Şefa'at eden.
ş. olur 15a/4
ş. olucı 91b/7
şāmil: İçine alan, kaplayan, çevreleyen.
ş. 2a/6
şān: Şan, şöhret, ün.
ş.+ı 9a/3
şarāb: İçilecek şey.
ş.+dan 38b/8
şart: Şart, koşul.
ş. éderdi 102b/4
ş. étdüğinden 41a/4
şāyed: Eğer, ola ki, olabilir ki.
ş. 13a/4, 36b/8, 41b/4, 90a/4, 93a/3, 101b/9, 108b/7
şāz: Şad, sevinçli, memnun, şen.
ş. ola 15a/11
ş. olduğı 17a/1
şebihün: Gece baskını.
ş. étse 105b/9
şefā'at: Birinin suçunun bağışlanması için aracı olma; Hz. Muhammed'in

ahirette bazı müminlerin affi için aracı olması.	ş.+ler 106a/1
ş. 41a/11	şehîdlik: Şehitlik.
ş. êdiserdür 32a/6	ş.+dür 114a/10
ş. êdecekdür 76b/10	şehir: Şehir, kent, il.
ş. êdemez 63a/11	ş.+de 12b/3, 73b/8
ş. êde 75a/3	şehir: bk. şehir.
ş. êdüp 45b/7	ş.+i 106a/5
ş.+üm 3b/2	ş.+e 73b/10, 106a/11
ş.+ini 8a/4	ş.+de 31b/2
şefîk: Şefkatli, merhametli, esirgeyici.	ş.+ine 74a/6
ş. 2a/3	şehvet: Aşırı istek, nefis, cinsel istek.
şefkat: Şefkat, merhamet.	ş.+ile 49a/9
ş. 115a/6	ş.+i 37b/1
ş. êde 12b/9	şekâvet: Sapkın, günahkâr.
ş. êtmekde 91a/9	ş. 6a/4, 6a/7
ş.+ıla 91a/11, 95b/4	şeker: Şeker.
şefkatlu: Şefkatli, merhametli.	ş. 86b/9
ş. 101a/10	şekk: Şüphe.
şahâdet: İşaret.	ş. 38a/5
ş. 48b/2	şer': Dinin kuralları.
şehidallâhü: Al-i İmran sûresinin 19. ayeti.	ş. 41a/8
ş. 116b/10	şerâyiţ: Şartlar.
şehîd: Şehit, din yolunda savaşırken ölen.	ş.+iyile 5a/5
ş. 3b/8, 107b/2, 107b/3, 107b/5, 114b/1	şerbet: Bazı maddelerin suda eritilmiş.
ş. olur 21b/11	ş.+in 53a/9
ş. olmaz 63a/11	şeref: Büyük bir makam sahibi olma.
ş.+ler 107b/6	ş.+inden 101a/10
şehid: bk. şehîd.	şerî'at: Doğru yol, Allah'ın emirleri.
	ş.+ı 9b/7
	şerîf: Şerefli, mübarek, temiz.
	ş.+den 12b/1
	şerîk: Ortak, eş.

ş.+dür 104a/1	ş.+dur 51a/8, 52b/9, 83b/5, 111b/5
ş. edinmeye 51b/4	ş. éde 54a/1
ş. olur 63a/6	ş.+yıçün 51a/3
ş.+i 4b/11	ş.+yıla 112a/11
şerr: Kötü, kötülük, fenalık.	şikāyet: Şikayet, yakınma, sızlanma.
ş. 5a/3, 6b/2, 114a/4	ş. éder 68b/3
ş. olsun 113b/11	ş. étmeye 108a/6
ş.+ile 91b/2	şî'r: Şiir.
ş.+e 17b/8	ş. 64a/4
ş.+de 8a/5	şirā: Satın alma.
ş.+den 81b/4	ş.+sında 44b/4
ş.+inden 30b/3	şir'atü'l-islām: İslam Yolu, İmamzâde
şerlü: Şerli, kötü tabiatlı.	Muhammed Bin Ebu Bekr'in eserinin
ş. 48a/2, 65a/3	adı.
ş.+dür 13a/2	ş. 2a/9
şevk: Çok istek, şiddetli arzu.	şîrîn: Tatlı, sevimli.
ş.+ın 15a/1	ş.+in 64b/10
şevvāl: Ay takviminin onuncu ayı.	şirk: Allah'a ortak koşma.
ş. 86b/7	ş.-i ḥafîdür 63b/9
şeyḥ: Bir tekke veya zaviyede reislik	şişür-: Şişirmek, şişkin duruma
eden kişi, şeyh.	getirmek.
ş.+den 13b/1	ş.-ür 53a/4
şeytān: Şeytan.	şol: 1. Şu, o.(İşaret sıfatı)
ş. 7a/2, 10b/9, 46a/4, 56a/8, 65b/2,	ş. 2b/11, 3a/1, 3b/9, 4a/11, 7a/7,
71b/9, 87b/8, 94b/11, 109b/8	10a/9, 10b/1, 11a/5, 11a/6, 11a/11,
ş. birle 94b/7	13a/6, 13b/7, 15b/11, 16a/1, 27b/8,
ş.+a 9a/11, 11a/5	31a/5, 33b/5, 39a/5, 45b/9, 45b/11,
şiddet: Sertlik, katılık.	46a/11, 47b/1, 59a/4, 70b/4, 75a/5,
ş.-i ḥarbden 106b/3	76b/11, 83b/6, 83b/7, 103a/7,
ş.+inden 100b/5	104b/2, 104b/9, 107b/7, 114a/3,
şifā: Hastalıktan kurtulma, iyi olma.	114a/4,
ş. 52a/4, 108b/10, 108b/11, 112b/2	2. Şu, o.(İşaret zamiri)

ş. 3b/11, 4b/5, 4b/8, 66a/6, 94a/5,
102a/5, 115a/5
şorvā: Çorba.
ş.+ya 47a/4
ş.+sı 50b/7
şöyle: Şöyle, şunun gibi, şu tarzda, şu
şekilde.
ş. 2a/4, 11a/3, 17a/7, 17b/4, 28a/8,
28a/10, 28b/8, 35a/2, 40b/9, 44a/3,
59a/1, 69a/6, 90a/8, 93a/6, 102a/1,
102a/3, 105b/11, 106b/5, 113a/4,
114b/10
şu: Şu.(İşaret zamiri)
ş.+nuḡ 5b/4, 35b/7, 35b/8
ş.+nuḡıla 7a/5
ş.+nı 6a/9,6a/10, 6a/11, 13b/1, 37a/5
ş.+ḡa 18b/8, 18b/9
ş.+ndan 4b/1
şuncılayın: Şunun gibi.
ş. 56a/11
şūḥlıḡ: Hareketli, şen.
ş. êtdüḡine 91b/1
şūm: Şom, uğursuz.
ş.110a/2
şübhe: Şüphe, kuşku.
ş.+yile 101b/4
ş.+si 66a/2
şükr: bk. şükür.
ş. êde 81a/1
şükrāne: İyilik bilme nişanesi.
ş.+si 50b/4
şükür: Şükür, minnettarlık.

ş. êde 22b/6, 33b/7, 53b/10, 80b/10,
88b/7

ş.+den 35b/7

şürü': Başlama.

ş. êde 27a/3

T

tā: Ta, kadar, dek, deḡin.

t. 3a/4, 3a/11, 6b/1, 7b/6, 9b/2, 9b/5,
11b/4, 12a/9, 17b/2, 17b/10, 18a/4,
22a/9, 22b/4, 31b/3, 33a/5, 35a/2,
35a/8, 38b/11, 42a/8, 44b/4, 46b/1,
51b/4, 52b/1, 53a/3, 56a/8, 58b/1,
74a/2, 76b/3, 79b/4, 88a/2, 93b/3,
106a/10, 113a/9

ta'accüb: Hayret etme, şaşma.

t. êde 15b/1

ta'addī: Adaletsizlik.

t. êtdiyise 10a/2

ta'affuf: İffetli olma, ahlak dışı
şeylerden kaçınma.

t. 85b/6

ta'alluḡāt: Hısımlar, akraba.

t.+ın 80a/2

ta'allül: Vesile ve bahane arama,
yalandan bahanelerle bir işten
kaçınma.

t. êtmeye 92a/5

ta'allüm: Öğrenme, okuyarak, ders
alarak öğrenme.

t.+de 9a/7

ta'ām: Yemek.

ṭ. 27b/4, 31b/2, 33b/5, 42a/9, 42b/7,
47b/6, 47b/10, 48a/2, 48b/9, 49b/1,
49b/2, 49b/4, 49b/5, 49b/9, 49b/10,
49b/11, 50b/4, 51b/7, 72a/6, 73a/1,
82a/7, 82a/11, 82b/2, 83a/9, 84a/6,
86b/10, 92a/4, 98b/5, 117b/1

ṭ.+dur 51b/9

ṭ. idi 50b/7

ṭ.+ıla 41b/2

ṭ.+uñ 47b/4, 48a/10, 50b/1, 50b/5,
82a/8

ṭ.+ı 27b/5, 47a/9, 47b/5, 48a/3,
48a/4, 48a/11, 49a/3, 49a/9, 49b/10,
50a/2, 75b/1, 82a/6, 97b/3

ṭ.+a 47b/7, 47b/9, 49a/5, 49a/10,
49b/10, 50a/1, 52a/3, 82b/8, 83b/6,
83b/7

ṭ.+da 45b/10

ṭ.+dan 38b/8, 39a/3, 39a/4, 39a/5,
48a/5, 49a/3, 49a/11, 49b/1, 50a/8,
50b/3, 77b/5, 82a/5, 82b/3, 84a/2

ṭ.+ı 83b/5

ṭ.+ıdur 52b/6

ṭ.+ına 83b/4, 83b/8

ṭ.+ından 87a/1

ṭ.+lar 39a/1

ta'am: bk. ta'ām.

ṭ.+dan 49a/9

ta'ammuk: Derinleşme.

t.+a 4b/3

ṭā'at: İbadetler, kulluk görevleri.

ṭ. 35a/9

ṭ.+da 8a/5

ṭ.+ına 12b/6, 24b/3

ṭabī'at: Huy, mizaç, karakter.

ṭ.+a 48a/2

ṭ.+ı 47a/6

ta'bīr: Rüyâ yorma.

t. êde 70a/3

ta'cīl: Acele etme, çabuklaştırma.

t. êde 74a/3, 114b/6

ṭağ: Dağ.

ṭ.+a 91b/11

ṭ.+dan 91b/11

ṭağıl: Dağılmak.

ṭ.-a 22a/9

ṭ.-up 31b/9

ṭağıt: Dağıtmak.

ṭ.-maya 92b/7

ṭağuk: Dağınık.

ṭ. 79a/6

ṭağyīr: Başkalaştırma, değiştirme,
bozma.

t. êde 100a/3

t. olur 47a/6

t.+ime 2b/6

taḥammül: Dayanma, katlanma.

t. êde 75a/6

ṭahâret: Temizlik, temizlenme.

ṭ. 22a/1, 107b/11

ṭ. almak 22a/2

ṭ. êde 23b/8

ṭ.+ile 17a/7, 21b/11

<p> t.+üj 21b/10 taḥiyyat: Hayır dualar. t. 96b/4 taḥmīd: Hamd etme, elḥamdülillah deme. t. 46a/9, 67a/9 taḥt: Taht, hükümdar koltuğu. t.+ında 102b/6 taḥta: Tahta. t.+yı 21a/9 tāʾife: Kavim, kabile, takım. t.+den 98a/5 tāḳat: Güç, kuvvet. t. 2b/5 t.+ından 72a/1 taḳdīm: Öne geçirme, önceye alma. t. éde 61b/2, 78b/8, 78b/9 t. édeler 82b/11 taḳdīr: Allah'ın olmasını istediği şeyler. t.+iledür 6b/2 t.+i olınmışdur 6b/1 taḳşīrlık, -ğı: Kusur etme. t. éderse 90b/7 t. éde 41b/5 t.+ın 97a/8, 97a/9 taḳvā: Allah'dan korkma, dinin yasak ettiği şeyleri yapmama. t. 35a/10, 68b/8, 77a/1, 79a/7 tālak: Boşama. t. 92a/7, 94b/1 t.+ın 93b/7 tāldur-: Daldırmak, batırmak. </p>	<p> t.-a 48a/5 tāleb: İsteme, arzulama, heves etme. t. étmez 35b/8 t. étdi 101a/2 t. étse 80a/8 t. éde 14a/8, 98b/10 t. étmeye 14a/6, 14a/7, 98b/8 t. édene 101a/2 t. étmek 10a/7, 11a/11, 43b/11 t. étmegi 43b/10 t. étmekde 80b/9 t. étmekden 80a/8 t. étmekligin 80a/5 t.+iyiçün 70b/4 t.+ine 95b/5 tālib-i saʿadet-i ebedī: Sonsuz mutluluğu isteyen. t. 2b/3 tālim: Öğrenme, öğretme, öğretim. t. éde 12b/8 t.+de 9a/6 tāmaʿ: Çok isteme, aç gözlülük. t. étmeye 18a/7, 102b/1, 108b/8 t.+ın 12b/8, 75a/2 tamām: Bütün, tam, tamam, eksiksiz, tamamen. t. 17b/3, 22b/1, 28b/8, 39a/11, 39b/6, 48b/10, 83a/3, 106a/10 t. éder 29a/11 t. étmedi 18b/2 t. éde 17a/8, 18b/6, 28a/5 t. édince 16a/5, 16a/7, 66a/1 </p>
---	---

t. edeydi 18b/4
t. ola 43a/4
t. olduğdan 44b/6
t. olucağ 33b/6
t. degül 101b/11
tamāmlıđ: Eksiksiz, noksansız.
t.+ıla 27b/1
t.+ı 60b/11, 112a/8
tamu: Cehennem.
t. 6a/7, 6a/8, 49b/3
t.+yıla 15a/11
t.+ya 15a/5, 31b/10, 37a/11
t.+da 5b/3, 94b/6
t.+dan 38a/11
tamulık: Cehennemlik.
t. 31b/10
tamzur-: Damlatmak.
t.-dı 111a/11
t.-maya 51b/7
ta'n: Yerme, ayıplama.
t. edecek 63b/6
t. eden 63b/6
tangrı: bk. tağrı.
t. 55b/7, 92b/3
t.+nuğ 70b/3, 103b/7
t.+dan 81b/3
tağığ: bk. tağuğ.
t.+ı 86b/8
tağış-: İstişare, danışma.
t.-a 81a/8, 81a/9, 81a/10, 103a/7
t.-alar 72b/6
t.-maya 93a/11

t.-ursa 93a/11
t.-urlarsa 82b/1
tağla: Sabahleyin, sabah vakti, sabah
olur olmaz.
t. 35b/2, 48a/2, 51a/7, 109b/5
tağlacağ: Sabahleyin, erkenden, şafakla
birlikte.
t. 31a/5, 80a/11
tağlaçağ: bk. tağlacağ.
t. 42a/10
tağrı: Tanrı, Allah.
t. 5b/7, 6b/7, 12b/5, 12b/6, 18a/1,
18a/9, 21a/3, 21a/8, 21a/10, 22a/7,
23a/6, 23a/11, 40b/3, 43b/2, 45a/2,
48a/6, 49a/6, 52a/2, 67a/5, 71b/8,
98b/8, 104a/11, 106a/2, 113b/5
t. ta'ālānuđ 24a/1
t.+yıçün 82b/8
t.+yıla 80a/6
t.+nuğ 5a/8, 7a/3, 10b/4, 20b/2,
33a/3, 64a/11, 95a/11, 103b/8,
105b/8
t.+ya 5a/11, 6a/1, 17b/8, 18a/1,
21b/2, 65a/10, 81b/4
t.+yı 4b/11, 46a/9
t.+dan 7a/5, 38b/6
tağuğ: Tanık, şahit.
t. 86b/9, 101b/5
t. olmaya 45a/10
t. olan 45a/10
t.+ların 115a/8
tağuğluğ, -đı: Tanıklık, şahitlik.

ţ. 4a/1, 5b/11, 78b/1, 115a/7
ţ.+ı 13b/6

ţap-: Tapmak, iman etmek.

ţ.-mışam 64a/2

ţar: bk. dar.

ţ. 27b/2

ţara-: Taramak.

ţ.-rken 57b/2

ţ.-rdı 57a/11

ţarâf: Taraf, yan, yön, kısım.

ţ.+ından 115b/1

ţarafeyin: İki taraf.

ţ.+den 45a/11

ţaraķ, -ġı: Tarak.

ţ. 71b/2

ţ.+ı 57a/11

ţarcuġ: Dar, daracık.

ţ.+ına 61a/5

târik: Terk eden.

t.-i cemâ'at 26b/10

ţarîķ: Yol, yöntem, usûl.

ţ. 2a/3

ţarîķa: Bilhassa Allah'a ulaşmak için

benimsenmiş usûl, yöntem.

ţ. birle 15a/3, 54a/1

ţ.+yıla 61a/2

ţ.+sın 104b/4

ţ.+sından 4a/5

ţ.+larla 11a/4

ţarlan-: İçi sıkılmak.

ţ.-maya 81a/3

ţarlıġ: Darlık.

ţ.+a 33a/5

ţ.+ın 112b/9

ţarlıġan-: Bunalmak.

ţ.-up 112b/11

ţarlıġın-: bk. ţarlıġan-.

ţ.-maya 108a/7

ţart-: Tartmak.

ţ.-a 44b/11, 47a/2

ţartıl-: Tartılmak.

ţ.-ur 44b/10

ţâs: Tas, genelde bir şeyler içmek için

kullanılan kap.

ţ. 92a/5

taşdîķ: Doğrulama.

t. êde 8a/5

taşġîr: Küçültme, aşağılama.

t. êtmeyeler 90a/9

taşnîf: Kitap tertip etmek.

t. êdene 2a/10

taş: 1. Taş.

ţ. 23a/2, 36a/1, 42b/8, 61b/8

ţ. birle 23a/1

ţ.+a 59a/4

ţ.+dan 47b/2

ţ.+ından 26b/4

2. Dış.

ţ.+ına 28b/1

ţ.+ından 26b/4, 53b/1

taşcuġaz: Daha küçük taşlar.

ţ.+lar 25b/4

taşra: Dışarı.

<p> ı. 4a/5, 26b/4, 59b/8, 79a/10, 87b/3, 92a/4, 94a/11 ı.+da 56b/1 taıavvu': Nafile ibadetler. t. 29b/7, 38a/5, 39a/6, 39b/11, 40a/3 taılu: Tatlı. ı. 38b/2, 50b/11, 96b/11 ı.+sı 51a/6 ta'ün: Veba hastalığı. ı. 73b/9, 114a/9 ta'ünlu: Vebalı. ı. 114a/11 ta'unlu: bk. ta'ünlu. ı. 114a/10, 114a/11 tavar: İnek, öküz, eşek ve katıra verilen ortak ad, davar. ı. 41a/3, 71b/11, 72a/2, 72b/7, 72b/8, 73a/1, 92a/6, 102a/6, 110b/4 ı.+ıla 47a/3 ı.+uı 36a/7, 43b/1, 71b/10, 99a/6 ı.+ı 46a/10, 99a/5 ı.+a 71b/8, 72a/1, 72a/2, 82a/3 ı.+ı 72a/9, 73b/4 ı.+ına 36a/7, 41a/3, 45b/6, 72a/3 ı.+larına 105a/1 tayan-: Dayanmak, yaslanmak. ı.-madın 28b/11 ı.-up 47b/8 ı.-ursa 29a/1 tayı: Dayı. ı. 96b/6 tayındur-: Kaydırmak. </p>	<p> ı.-mak 14a/1 ta'yın: Vazifeye göndermek, vazifelendirmek. t. éde 35a/2 t. étmeye 29b/5 taylu: Güçlü. t.+sın 105a/7 tazarru': Kendini alçaltarak yalvarma. t. 104a/4 t. éde 11b/4 t.+ın 33a/3 ta'zım: Ululama, büyük sayma, saygı gösterme. t. éderler 42a/4 t. éde 30a/4, 41b/6, 41b/8, 104b/10, 105a/1 t. étmekdür 42a/3 t. étmek 20a/10, 21a/11, 103b/6 t. étmekde 80b/8 t.+ile 20b/8 t.+inden 41b/5 ta'zım: bk. ta'zım. t.+inden 95b/11 ta'ziye: Başsağlığı dileme. t. éde 76a/7 t. étmek 115a/1 t.+ye 92b/9 teberrük: Mübarek sayma, uğur sayma. t. 54a/7, 86b/10 tecävüz: El uzatma, başkasının hakkına dokunma. t. étmeye 103a/5 </p>
--	--

tecribe: Tecrübe, deneme, sına.

t. 81a/8

tedbîr: Bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol, çare.

t.+dür 9b/10

t.+ine 72a/5

t.+inde 103a/4

tedebbür: Sonunu, hakikati düşünme.

t. 15a/6, 17b/3

te'emmül: İyice, etraflıca düşünme.

t. éde 17b/3

te'ennî: Yavaş, ilerisini düşünerek dikkatli davranma.

t. 9b/10

t.+yile 17b/10, 81b/3

t.+yle 11a/4

tefâvüt: İki şey arasındaki fark.

t.i 9a/5, 26b/8

tefekkür: Düşünme, zihin yorma.

t. édeler 15a/6

t. birle 17b/3

tefekkürsüz: Düşünmeden.

t. 17b/4

tefsîr: Yorum, Kur'an'ın izahı.

t. 20b/4

t. éder 19a/2

teftîş: Gereği gibi sorup araştırma.

t. étmeye 98a/10

t. étmek 4a/11

tefvîz: 1. İşini Allah'a havale etme.

t. étse 37a/2

t. éde 18a/9

2. Bırakma.

t. éder 101a/3

tehcîz: Hazırlama.

t.+e 114b/7

tehlîl: Allah'tan başka ilah

bulunmadığını ifade etmek,

Lailaheillallah demek.

t. 36a/4, 46a/9, 67a/8, 89b/6, 115b/4

t. éde 38a/2

te'hîr: Geciktirme, erteleme.

t. étmeye 10b/8, 27b/4

tek: Tek, bir, çift olmayan.

t. 52b/1

t.+leri 40a/8

tekbîr: Allah'ın en büyük olduğunu

ifade etmek, Allahuekber demek.

t. 28a/5, 36a/4, 46a/9, 73a/7, 73a/8, 111a/3

t. éde 31a/10, 38a/2, 74a/6

tekebbürlük, -gi: Kibirlik, kendini

büyük görme.

t. étdüğü 17a/2

t.+i 37a/11

tekellûf: Kendi isteğiyle bir zorluğa

katlanma, külfete girme.

t. étmeye 77b/6

t. éderse 79a/3

t.+ile 39b/8

t.+e 82a/9

2. Özenme, gösteriş.

t.+in étmeye 62b/3

tekfîn: Kefene sarma, kefenleme.

- t.+e 114b/7
- tekfîr: Birine kafir deme.
- t. étmeye 5b/10
- teklîf: Zor bir şey istemek.
- t. étmeye 92a/8
- tekrâr: Bir şeyi iki veya daha fazla yapma; bir daha, yeniden.
- t. éde 12a/9, 18a/2, 33a/5, 33b/4
- t. étdükce 14b/5
- tekye: 1. Dayanmak, yaslanmak.
- t. éde 44a/7
2. İtimat etmek.
- t. édüp 47b/7
- tekyelen-: Yaslanmak.
- t.-üp 17a/7
- telkîn: Fikir aşlamak, kulağına koymak.
- t. éde 90b/9, 90b/10, 90b/11, 91a/1
- t. étmeyince 101b/6
- t. éderdi 101b/10
- t. étmek 114b/2
- temcîd: Allah'ın büyüklüğünü bildirmek, tazim ve sena etmek.
- t. éde 46a/9
- temelluk: Tevazu ve yumuşaklık göstermek.
- t. éde 11b/7
- t. édeler 95a/8
- t. étmek 95a/7
- temennî: Dileme, dilek, istek.
- t. éde 100b/6
- t. étmeye 105b/6
- t.+den 33b/1
- temessük: Tutunma, sarılma.
- t. 3b/11
- ten: Ten, cilt.
- t.+i 21b/11
- t.+inden 43b/9
- t.+ünüz 70b/1
- t.+leri 16b/11
- tena'um: Nimetlenmek, bolluk içinde olma.
- t. éderse 39a/4
- teneffüs: Nefes, soluk alma.
- t. étmeye 22a/11
- ter: Çok ince.
- t. olsa 55a/2
- terâzû: Terazi.
- t.+sına 104b/8
- terâzu: bk. terâzû.
- t.+yı 37b/1
- tercüme: Tercüme, çeviri.
- t. édem 2a/7
- t. olundu 2b/5
- terengübîn: Terncübin, bal sıra, Basra balı, ılgın balı.
- t.+dendür 52b/8
- terk: Bırakma, salıverme, vazgeçme, terk etme.
- t. étmezden 78a/3
- t. étdi 21a/8
- t. éde 13a/5, 26b/9, 37b/4, 44a/7
- t. étmeye 11b/3, 38a/11, 47a/5, 88b/3, 99b/8, 108a/6
- t. édecek 78a/3

- t. etmek 66a/3
- t. etmekde 40a/11
- t. etmekle 37b/10
- t.+ine 3a/8, 47a/6
- t.+inde 99b/4
- tertīb: Düzene koyma, sıralama.
- t.+ile 14b/8
- t.+çe 107b/2
- tesbīh: Süphanallah sözünü söyleme.
- t. 18a/2, 46a/9, 52a/2, 67a/8, 73a/2, 73a/7, 89b/5, 115b/4, 118a/2
- t. eder 54a/2
- t. etse 36a/3
- tesbīh namāzı: Genelde mübarek gecelerde kılınan dört rekâtlik bir namaz.
- t. +nuş 29b/8
- teşdīd: Şiddetlendirme, şiddet ve kuvvet verme.
- t. 66a/11
- t. etmeye 7a/10
- teşebbüh: Benzeme, kendini benzetmeye zorlama.
- t. éde 43b/10
- tevaqqu': Bekleme, umma, isteme.
- t. etmegiçün 55a/11
- tevaqquf: Durma, eğlenme, bekleme.
- t. éderdi 62a/1
- tevāzu': Alçakgönüllülük.
- t. 55a/4
- t. éde 11b/7, 12b/8
- t. etmeye 80b/9, 106b/7
- t. étdüğinden 17a/2
- t. etmegiçün 56b/8
- t.+ıla 26a/6, 47b/7
- t.+ı 9b/7
- t.+a 55a/10
- tevbe: Tövbe, işlenen günahdan pişman olup bir daha yapmamaya azmetme.
- t. 64a/4
- t. étdi 79b/10
- t. éde 23b/1, 28a/7, 32b/4, 40b/8, 67a/7, 104a/4, 108a/11, 113a/2
- t. etmekle 37b/9
- t.+sin 33a/1
- t.+sinde 33a/8
- tevbe-i naşūh: Bir daha bozmamak üzere edilen tövbe.
- t. 79b/10
- tevbe namāzı: Yapılan tövbenin kabulü için kılınan iki rekâtlik namaz.
- t. 29b/9
- tevekkül: İşi Allah'a bırakıp, kadere razı olma.
- t. etse 45a/4
- tevḥīd: Allah'ın birliğine inanma.
- t.+den 24a/4
- te'vīl: Sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkma.
- t. éde 12a/4, 66b/5
- t. etmege 66b/5
- t.+ile 70a/3
- t.+lere 13a/10

teyemmüm: Su bulunmayan durumlarda toprak ile alınan abdest.

t. 22b/7

t. éde 24a/1

t. étmek 23b/4

tezeg: Tezek, hayvan dışkısı.

t.+ile 23a/2

t.+i 104b/8

tırnacuğ: Tırnak.

ıt.+ıyıla 104b/2

tıb: Güzel koku.

ıt. 30a/9, 31a/6, 54a/11, 84a/4, 92a/4, 92a/11

ıt.+ler 107b/8

tıbilen-: Güzel koku sürmek.

ıt.-e 57a/5

ıt.-üp 77b/8

ıt.-mağ 57a/5

tıb-süz: Koku sürülmeden.

ıt.+ce 41a/6

ticāret: Ürün, mal vb. alım satımı.

t. 44a/4

t. étmeye 40b/6

t. éden 26b/1, 44b/4

t.+de 44a/6, 102a/4

t.+den 46b/1

t.+inde 44a/7

t.+inden 44a/7

tirid: Et suyu, veya et suyuna doğranmış ekmek.

t. 82b/4

timar: Yara bakımı.

t. étmegiçün 104b/7

tiz: Tez, çabuk.

t. 16a/1, 24a/8, 24a/11, 30a/8, 31a/11, 38b/1, 43a/9, 45a/4, 60a/3, 78b/2, 83a/9, 106b/5, 112a/6

tizcek: Çabucak, hemen.

t. 43b/6, 82a/6, 88a/2, 93b/4

toğ-: 1. Doğmak, dünyaya gelmek.

ıt.-ar 110a/5

ıt.-dılar 89a/10

ıt.-sa 88b/11, 89a/8

ıt.-duğunlayın 90b/1

ıt.-an 51b/1

ıt.-duğı 115a/11

ıt.-duğına 89b/2

ıt.-duklarına 89a/11

2. Güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek.

ıt.-madın 46a/3

ıt.-mayınca 29a/4, 106a/10

ıt.-adururken 106a/10

toğr-,ğra : Doğurmak, dünyaya getirmek.

ıt.-an 88b/9

toğru: 1. Doğru, gerçek, hakikat.

ıt. 13b/10, 14b/6, 62b/8

ıt. eyleye 105b/7

ıt. olur 67a/2

ıt. ola 8b/3

2. Düz, eğik olmayan.

ıt. 28b/8, 28b/11,

3. Yönünde, yönünce.(Edat)

. de 28a/1	.+da 56a/10
. tmeye 28a/1	.+dan 30a/11
oğruluğ: Doğruluk, drstlk.	.+ı 54b/7, 55a/3, 56a/2, 93a/10
.+ıla 44a/4	.+ınıı 27b/7
oğruradı: En doğrusu.	.+ın 17b/1, 22a/2, 55a/8, 56a/3,
.+ı 70a/1	56a/5, 56a/6, 56a/8, 56b/1, 58a/9,
oğluğ: Tokluk.	92a/3, 95a/3, 95a/4, 107b/1
.+a 47b/10	.+ına 49a/1
oğu-: Dokumak.	.+ından 56b/6
.-yan 46b/4	.+lar 31a/6, 55a/10, 55b/1, 55b/2,
oğuz: Dokuz.	77b/8, 112a/4
.+ı 61b/7	.+larla 59a/7
oğuzuncı: Dokuzuncu.	.+larıyla 55b/8
. 42b/2	.+larınını 17a/5
olan-: Dolanmak, etrafını dolaşmak.	.+ların 78b/8, 87a/3
.-sa 60b/5	oğuz: Domuz.
oldur-: Doldurmak.	. 106b/8
.-a 8a/1	.+dan 13a/2
olu: Dolu.	.+lar 13a/1
. olduğı 34a/3	oprak, -đı: Toprak.
olun-: Batmak, gneşin batması.	. 53a/3, 53a/5, 80a/3, 116a/6
.-urken 73a/8	.+ıla 26b/4
on: Elbise, kıyafet.	.+a 23a/3, 59a/4
. 30a/10, 53a/8, 54b/8, 55a/9,	.+dan 53a/10
55a/10, 55b/2, 55b/3, 55b/4, 55b/7,	.+ından 26b/4
55b/9, 55b/11, 56a/1, 56a/5, 56a/7,	oğolu: Dopdolu, bsbtn dolu.
56a/9, 56a/10, 56a/11, 93, 92b/6,	. ola 28a/7
102b/1	opuğ: Topuk.
. tmekde 91a/8	.+ından 54b/7
.+ıla 107a/4	oy-: Doymak, alığı kalmamak.
.+ı 55a/2	.-ınca 47a/1
.+a 55b/10	.-mazdan 49b/11

.-dudan 49b/11
toz: Toz.
t. 26b/6
tozlu: Tozlu.
t.+ca 41a/5
tu: Tun.
t. 53b/3
tufe: Hediye, hoa giden, gzel Şey.
t.+sidr 113b/1
tulum: Hayvan derisinden yaplmŐ
saklama kab.
t. 53b/4, 53b/5
ur-: 1. Hareketsiz kalmak, durmak.
.-a 28a/11, 65b/9, 65b/10
.-urdu 61b/11
2. Kyam etmek, ayaa kalkmak,
dikilmek.
.-a 69b/4, 75a/5
.-maynca 49b/5
.-up 69a/9, 69b/4, 79a/2
.-gelicek 30a/6
.-ugele 28b/8, 69b/9
.-ugelmeye 79b/2
.-ugeln 115b/2
.-ma 69a/8
3. Durmak, vaziyet almak.
.-ur 107a/2
.-sa 27a/5
.-a 30b/4, 33b/3, 77a/10, 93b/5,
105b/7
.-maya 27a/8, 72a/2, 77a/10, 83a/5
.-alar 27a/7

.-mayalar 27a/6
.-ca 105b/6
.-up 106b/10
.-uklarını 31b/8
4. Ara vermek, beklemek.
.-a 17b/11
.-acasn 14b/8
5. Kopmak, meydana gelmek.
.-duklarına 31b/8
6. Ayakta durmak, beklemek.
.-sa 69a/11
.-up 49b/7
7. Olmak, bulunmak.
.-urken 94a/10
.-a 75b/2
.-ma 78b/6
turb: Turp.
t. 53a/2
urgur-: Kaldrmak.
.-up 79a/2
urna: Turna kuŐu.
. 107a/8
turş: EkŐi.
t. 76a/10
t. eylemeye 112a/5
turŐi: TurŐu.
t.+lardan 82b/3
uru: Duru, berrak.
. 22b/8
turvanda: Turfanda.
t. 52a/9

tut-: 1. Tutmak, ele almak, elde bulundurmak.
t.-ma 94a/6
t.-a 22b/4, 43a/8, 115b/1
t.-asız 112a/8
t.-abilür 3b/10
t.-mağda 45a/8
2. Benimsemek, beğenmek.
t.-a 13b/9
t.-maya 91a/5
t.-an 8a/7
3. Bellemek, unutmamak.
t.-mazsa 14a/9
4. Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak.
t.-a 28b/7, 28b/9, 33b/5, 59a/6
t.-alar 26a/11
t.-maya 17a/10, 28b/5, 98b/6
t.-aқalmaya 35b/11
t.-mağ 55a/9
6. Bakmak.
t.-maya 28b/3
7. Bekletmek.
t.-a 35b/11
8. Saklamak, muhafaza etmek.
t.-a 37b/6, 58b/1, 94b/9
9. Oruç tutmak.
t.-a 39b/10
t.-ardı 39a/7
10. Bakmak, beslemek.
t.-maya 59b/1
11. Saymak, addetmek, kabul etmek.

t.-a 101b/2
tutun-: Tutunmak, sarmak, sarılmak.
t.+a 58a/9
tuy-: Duymak.
t.-a 94a/10
tuz: Tuz.
t. 50a/4, 82b/4, 84a/2, 85a/10
t.+ıla 48a/11, 52a/8
tükürük: Tükürük bezlerinin ağza akan salgısı.
t.+ile 21a/8
tükür-: Tükürmek.
t.-e 60a/7, 60a/8, 69b/8
t.-meye 22b/1, 26b/3, 60a/7
türbe: Türbe.
t.+sini 25b/7
türk: Türk milleti.
t. 2a/4
tüş: Rüya.
t.+inde 112a/2

U

uç, -cı: Uç, uç taraf, kenar.
u.+ıyla 30b/6, 61a/11
u.+ın 54b/11
u.+ında 112a/2, 115b/7
u.+ından 108a/1
ucuzlık: Bolluk.
u. 72a/10, 72a/11
uçmağ, -ğı: Cennet.

u. 6a/6, 6a/7, 42a/7, 51b/3, 51b/4,
51b/6, 87a/1, 107b/4, 108a/8
u.+ıla 15a/10
u.+uñ 14b/9, 24a/5
u.+ı 70b/7, 118b/5
u.+a 31b/10, 64b/8, 105a/3
u.+da 3b/4, 33a/11, 51b/7, 93b/11
uçmaklık: Cennetlik.
u. 31b/10
uçur-: Uçurmak, uçmasına neden
olmak.
u.-maya 99a/10
uğra-: 1. Uğramak, tesadüf etmek,
raslamak.
u.-sa 60b/5, 60b/7, 94b/8, 99a/3
u.-duğı 60a/3, 78b/3
u.-rsa 60b/4
2. Bir yerin yanından, içinden
geçmek.
u.-dı 65b/4
3. Kötü duruma konu olmak.
u.-sa 81a/2
u.-duğı 104b/7
uğraş-: Uğraşmak, mücadele etmek.
u.-urken 34a/7
uğrı: Hırsız.
u. 101b/7, 110b/10
uğru: bk. uğrı.
u.+dan 45b/3
u.+lara 102b/2
uğurla-: Çalmak, hırsızlık yapmak.
u.-maduñ 101b/8

u.-maya 107a/8
u.-duğıçün 107a/9
uğurlan-: Çalınmak.
u.-mağa 20b/6
uğurlık: Hırsızlık.
u. étmiş 102a/7
uğurluk: bk. uğurlık.
u. 101b/7
‘uqūbet: Ceza, eziyet.
‘u.+de 101b/5
‘u. étmeye 74b/6
ulaş-: Ulaşmak, varmak, kavuşmak.
u.-ısar 105b/11
ulaşdur-: Ulaştırmak, iletmek.
u.-dı 39b/5
u.-sın 54b/3
u.-a 43b/8, 102a/9, 102a/10
u.-maya 58a/6
‘ulemā: Alimler, ilim sahipleri.
‘u. 2a/6, 93a/7
‘u.-ı bāṭın 2a/11
ulu: Ulu, büyük, yüce.
u. 18a/4, 20b/2, 26b/8, 27a/10, 33a/6,
51a/7, 58b/4, 93a/5, 96b/6, 98a/11,
99b/3, 100a/3, 100b/11, 107b/10,
115a/8
u.+yam 65b/7
u.+dur 30a/8
u. oldı 9a/3
u.+nuñ 61b/1, 114b/9
u.+yı 78b/8, 115a/9
u.+ya 61a/7

u.+dan 12b/1	u.-duğıçün 97b/5
u.+sı 106b/11	unutsağlığ: Unutkanlık.
u.+sıdur 30a/4	u. 111b/8
u.+sın 65b/8	ur-: 1.Vurmak, çalmak.
u.+lar 66a/9	u.-dı 20b/1
u.+lara 54a/8	u.-dılar 100b/8
u.+lardan 75b/9	u.-a 67a/11, 97b/1, 102b/1, 102b/2, 109a/1
ulula-: Tazim etmek, yüceltmek, ulu saymak.	u.-maya 17b/1, 54a/5, 99a/7, 101b/6
u.-ı 20b/2	2. İfade etmek, bildirmek, beyan etmek.
u.-ya 98a/9	u.-maya 18a/8
u.-yuban 21a/3	3. Giymek, giyindirmek, takmak.
ululan-: Ululanmak, büyüklenmek.	u.-a 27b/6, 57a/1
u.-maya 99a/2	4. Vazetmek, koymak.
ululuk: Ululuk, yücelik.	u.-a 59a/5,
u. 14a/5	u.-maya 41a/4, 98b/3
um-: Ummak, umut etmek, beklemek.	u.-duğı 98b/3
u.-aram 64a/11	5. Vurmak, basmak.
u.-a 108b/11	u.-maya 49a/3,
u.-mağ 114a/3	6. Sokmak, batırmak.
u.-mağdan 45a/7	u.-up 53b/4
‘umre: Hac zamanı dışında Kâbe'yi ziyaret.	7.Haykırmak.
‘u. 8b/2	u.-mağ 85a/1
‘u.+ye 73b/5	8. Vurmak, baskın yapmak, yağma etmek.
un: Un.	u.-mağa 105b/5
u.+ı 47a/1, 47a/7	urın-: Sürünmek.
unut-, da: Unutmak.	u.-a 92b/1
u.-sa 48a/7, 62b/5	u.-mağ 57a/7
u.-a 18a/5	uruş-: Vuruşmak, savaşmak.
u.-maya 18a/4, 62b/6	u.-maya 37b/4
u.-mayalar 118a/6	

uruşdur-: Vuruşturmak, dövüştürmek.	u.-sa 68a/7
u.-maya 99a/10	u.-a 68b/2, 68b/7
‘uryān: Çıplak.	u.-ınca 67a/4
‘u.+iken 22a/4	u.-duğı 23a/8
‘u.+lara 102b/1	uyanıg: bk. uyanuğ.
uşul: Kıymetli delil.	u.+uken 70a/10
u.+i 2b/2	uyanuk: Uyanık, gözü açık.
uşacuk: Ufacık.	u.+la 10a/1
u. 47b/4	uyar-: Uyarmak, irşad etmek.
uşandur-: Kırmak.	u.-mağıçün 10a/6, 18a/3
u.-maya 92a/8	uydur-: Uydurmak, bulmak, almak.
utan-: Utanmak, ar etmek.	u.-up 84a/5
u.-ur 76b/8	uygu: bk. uyku.
u.-a 75b/8	u.+sı 30b/6
u.-duğından 22a/6	uyhu: bk. uyku.
uvağ, -ğı: Ufak, küçük, kırıntı.	u. 67a/9, 69a/7
u. 20b/1, 25b/4, 47a/7	u.+dan 69a/8, 111b/5
u.+ı 50a/5	u.+sı 67b/8
u.+ın 48b/7	uyı-: bk. uyu-.
uy-: 1. Uymak, riayet etmek.	u.-muş ola 108b/7
u.-miş 107a/2	u.-madum 108b/6
u.-sa 15a/3	u.-ya 7a/11, 88b/5
u.-masa 15a/5	u.-maya 50b/1, 72b/7
u.-a 107a/2	u.-mağ 68b/6
u.-mağ 3a/8, 3a/11	uyku: Uyku.
u.-mağda 107a/2	u.+dan 23a/8
2. Kötü bir söze veya davranışa aynı	uyu-: Uyumak.
şekilde karşılık vermek.	u.-r 108b/9
u.-maya 93b/1	u.-maya 41a/3, 50b/2, 69a/10, 88a/6
3. Birlikte yola çıkmak.	u.-yınca 67a/5
u.-mışdur 104b/11	u.-duğından 68b/5
uyan-: Uyanmak.	u.-rdı 69b/1, 69b/3

u.-mağuş 66b/10
uyuz: Bulaşıcı bir deri hastalığı.
u. 7b/6
uzun: bk. uzun.
u. ède 56b/1
uzun: Uzun, kısa olmayan.
u. 85b/9
u. èdüp 56a/3
u. ètmek 54b/8
u. ola 113a/1
uzunluğ: Uzunluk.
u.+ı 27b/11
'üzv: Bir canlının vücut yapısının
kısımlarından her biri; aza, organ.
'u. 28b/10
'u.+ı 28b/1, 28b/8
'u.+ıyla 106b/7
'u.+ını 23a/11

Ü

ücret: Hizmet karşılığı verilen para veya
mal.
ü. 24b/2, 45b/6
ü.+içün 46b/10
ü.+i 45b/4, 45b/5
ü.+in 45b/8
ü.+ini 44b/10
üç: Üç.
ü. 4a/4, 18a/11, 19a/10, 19a/11,
23b/9, 24a/10, 30b/7, 33b/4, 38b/4,
39a/3, 39a/8, 39b/7, 44a/7, 45a/1,

45a/4, 48b/1, 48b/6, 50a/7, 51a/7,
53a/7, 53b/9, 56b/2, 57a/7, 59a/10,
62b/2, 66b/8, 67a/8, 69b/8, 69b/9,
72a/2, 73b/6, 77a/10, 79b/6, 79b/8,
83a/11, 93b/10, 94a/2, 94a/11, 98b/1,
100a/6, 100b/7, 105a/3, 105a/10,
106b/10, 108a/8, 112b/5, 117b/7
ü.+dür 100a/5
üçüncü: Üçüncü.
ü. 45a/3, 48a/9, 102b/5
ü.+de 67b/7, 116a/7
üçüncü: bk. üçüncü.
ü.+de 53b/11
ümîz: Umut, ümit.
ü.+dür 34b/4
ü.+i 113a/3
ü.+in 13a/9
ümmet: Bir peygambere inanıp
bağlanan cemaat, taife.
ü.+üş 16a/2
ü.+üme 11b/2, 114a/10
ü.+ler 4b/4
ümmü'l- kitâb: Kur'an-ı Kerim.
ü. 80b/1
ünle-: Çağırarak.
ü.-r 107b/5
üst: Üst, üzeri.
ü.+ün 96a/3
ü.+ine 52b/11, 80a/3, 116a/6
ü.+üne 57a/9, 71b/10
ü.+ünde 25b/5, 49b/9
ü.+ünden 26a/3, 49a/8, 88a/2

üstāz: Üstad, ilim ehli.

ü. olanlar 15b/6

ü.+ı 12a/3, 12a/4

ü.+ınuş 12a/1

ü.+ına 11b/7

üş üş: Hemen, derhal.

ü. 44b/8

üşen-: Üşenmek, çekinmek, korkmak.

ü.-meye 106b/4

üşendür-: Taciz etmek, rahatsız etmek.

ü.-meş 106a/7, 106a/9

üzer: Üzeri, üst, bir şeyin yukarı doğru olan kısmı.

ü.+ini 117b/3

ü.+ine 3b/1, 4a/3, 6a/9, 6b/5, 6b/8,

6b/9, 9a/4, 9a/10, 9b/3, 9b/5, 10b/4,

11b/10, 14b/3, 17a/10, 20b/8, 21a/7,

22a/10, 22a/11, 22b/1, 23a/1, 27b/7,

27b/8, 27b/9, 28b/10, 29b/4, 32b/6,

32b/11, 33a/8, 33b/4, 35a/9, 36a/6,

37b/5, 39b/9, 41a/2, 41a/3, 41b/7,

45b/10, 46a/7, 47a/9, 47b/8, 48b/9,

53b/10, 66a/8, 67a/3, 67a/9, 67a/10,

67b/2, 68b/8, 69b/2, 72a/2, 76b/6,

82a/10, 82b/7, 85a/6, 86b/10, 90b/1,

91a/8, 92a/1, 92b/5, 92b/7, 92b/10,

93b/9, 93b/11, 94b/11, 95a/1, 96b/2,

98a/7, 99a/2, 100b/5, 102b/9,

103a/10, 106a/3, 107a/9, 109a/2,

109a/7, 109b/2, 110b/1, 112b/7,

114a/4, 115a/10, 117a/6, 117b/1,

117b/4, 117b/8

ü.+ine olmağı 2b/8

ü.+inde 22b/2, 22b/9, 22b/11,

28b/10, 30b/4, 40b/7, 42b/3, 47b/6,

49b/2, 72b/7, 73a/11, 110b/10,

114a/5, 116b/3

ü.+indedür 73a/1

ü.+inden 49b/4, 57b/1

ü.+iñüze 105b/9

ü.+lerine 96a/5

üzere: Üzeri, üzerine.

ü. 90a/9, 101a/7

üzil-: Üzülme, kopmak, kırılmak.

ü.-ür 70a/5

üzüm: Üzüm.

ü. 50b/10

ü.+e 65b/3

V

va'az: Dinî öğüt.

v. 13b/9

vācib: Dinen terki caiz olmayan,

yapılması gerekli olan.

v. 36b/10, 37a/9, 99b/3

v.+dür 3b/10, 96b/4

v. olur 11b/10, 111b/10

v. olacak 97b/1

vācid: Vücuda getiren, Allah'ın sıfatı.

v. 110a/3

va'de: Söz vermek, taahhüt etmek.

v. étse 62b/7

v. étmeye 75a/1

- v.  tdüği 74b/7
- v.  tdüğine 15a/10
- v.+ye 74b/7
- v.+si 8a/4
- v.+sine 75a/2
- vāhid: Tek, bir.
- v. ola 78a/7
- vāhideten: Bir seferde.
- v. 59a/5
- vaĥy: Vahiy, bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.
- v. 46b/10
- v.+ü 17b/5
- vaĥār: Ağırbaşlılık, azamet, izzet.
- v. 37b/5, 93b/2
- v.+dur 54b/9
- v.+ıla 11a/4, 26a/1
- v.+ın 64b/5
- vaĥf: Durmak, sekte.
- v.  de 20a/6
- vāĥi': Vuku' bulan, olan, dūřen.
- v.oldı 2b/6
- v. olsa 26b/3, 74b/10
- v. olmayınca 63b/7
- v. oldısa 44b/5
- vaĥt: Vakit, zaman, an.
- v. 6b/6, 18b/7, 18b/9, 19b/9, 25a/5, 29a/7, 59a/11, 66a/5, 67a/3, 67b/2, 68b/1, 71a/1, 79a/4, 86a/10, 86a/11, 88b/1, 88b/3, 91b/10, 93b/8, 95b/2, 103a/7, 108a/9
- v.+dür 19b/11, 108b/7
- v.  düp 67a/6
- v. olur 63b/1
- v. ola 10b/9
- v.+ile 24a/7
- v.+üñ 24a/7
- v.+i 8b/3, 15b/3, 16a/4, 19a/6, 19a/9, 19b/8, 19b/9, 19b/11, 34b/3, 49a/1, 55b/9, 61b/11, 66b/6, 71b/10, 73a/3, 73b/10, 75a/4, 77a/8, 78a/4, 81b/6, 81b/10, 87a/7, 88a/2, 89a/8, 90a/8, 97b/2, 97b/9
- v.+e 5b/2
- v.+de 12a/2, 30b/11, 41a/10, 44b/8, 45a/4, 49a/9, 86b/6, 105b/10
- v.+i 19a/7, 69a/10, 72b/6
- v.+in 12a/10, 16b/5, 17a/1, 17a/2, 17a/4, 17a/11, 20b/9, 22a/2, 22a/8, 23a/8, 24a/11, 24b/11, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 26a/4, 27a/3, 27b/5, 28a/6, 28b/4, 29a/1, 30b/10, 34a/2, 34a/3, 34a/4, 34a/5, 34a/8, 35a/9, 35b/5, 38b/6, 40b/7, 46a/7, 48a/1, 48a/5, 48a/7, 52a/2, 55b/7, 55b/9, 56b/7, 56b/10, 58b/7, 59a/1, 60b/8, 60b/10, 60b/11, 66b/11, 67a/6, 71b/8, 71b/9, 74a/5, 75a/3, 79b/6, 83a/11, 83b/1, 85a/4, 86b/2, 87b/5, 89a/2, 92a/5, 97b/11, 105b/10, 108a/11, 116b/8
- v.+ini 2b/4, 83a/2, 97b/8
- v.+inde 5a/4, 17a/11, 28a/5, 29a/2, 29b/5, 30b/9, 33b/1, 33b/3, 33b/8,

33b/11, 38a/6, 39a/4, 48b/4, 72b/3,
74a/4, 88a/4, 114a/6, 114b/8
v.+lerün 33b/7
vaḳtehā: O vakit, o vakitte.
v. 7a/11, 41a/4, 56b/7, 72a/2, 72b/1,
77a/8, 96b/5
vāli: Sahip, malik.
v.+sidür 6b/4
var: Kainatta veya düşüncede yer tutan;
bulunan, mevcut olan, var.
v. 8b/5, 104a/11, 110a/3, 111a/5
v.+dur 5b/5, 15b/8, 15b/10, 16a/6,
19a/1, 19a/3, 31b/6, 32b/9, 33a/3,
51b/6, 51b/8, 52b/9, 53a/7, 58a/8,
60b/1, 70a/2, 73a/4, 81a/10, 87a/2,
87b/2, 93a/8, 98a/11, 99b/4, 101a/1,
105a/2, 105a/10, 107b/8, 111a/6
v.+ımış 66b/8
v.+ıdı 18b/1, 18b/2, 46b/3, 82a/2,
84b/8, 90a/2, 93a/2, 97a/7
v.+ısa 15a/7, 15b/5, 22a/8, 22a/9,
22b/6, 23b/10, 25a/5, 31b/3, 33a/9,
38a/7, 38b/6, 40b/8, 41b/6, 42b/3,
42b/9, 62a/2, 66a/2, 66b/4, 67b/5,
72a/9, 77b/6, 82a/5, 82b/3, 82b/4,
89b/9, 93a/10
v. ola 24a/11
v. mı 77b/1
v.+iken 27a/6, 48b/8, 50b/1, 50b/2
v.+ını 98a/5
var-: 1. Varmak, gitmek.
v.-ur 46a/4

v.-maz 35a/1
v.-urlar 34b/11
v.-dı 70a/7
v.-sa 40a/1, 40a/2, 52b/8, 77a/9,
112b/1
v.-a 23b/11, 30a/8, 30b/6, 72b/4,
77b/8, 83b/8, 84a/7, 84a/8, 85a/5,
96a/10, 96b/5, 112a/1
v.-maya 73b/9, 76b/1, 76b/2, 83b/4,
83b/10, 84a/5, 92b/1, 92b/8, 92b/9,
92b/10, 93b/4, 94b/5, 102a/8,
103b/5, 112a/2
v.-alar 95a/9
v.-mayalar 31b/3
v.-ıcaḳ 22a/4, 77a/8, 77b/7, 117b/9
v.up 27a/2, 41b/9, 46a/1, 46a/2,
46a/3, 76b/2, 83b/10, 91b/6
v.-an 25b/9, 99b/3
v.-anlarun 25b/10
v.-anlardan 46a/2
v.-anları 104b/10
v.-duḡı 20b/8, 22a/2, 22a/8, 58b/4
v.-ursan 46a/7
v.-maḳ 83b/3, 90b/6, 105a/5
v.-mamaḳ 114a/11
v.-maḳdur 40b/2
v.-maḡa 58b/3
v.-maḡıçün 73b/5
v.-maḡı 5a/6
v.-maḳdan 58b/4
2. Bir şeyi iyice anlamak.
v.-a 103a/6

v.-maya 13a/11,	v. �utmaya 59b/4
3. Bir durumdan başka bir duruma geçmek.	v.+ından 34a/4
v.-a 28b/7	vaty: �iftleŐme, cima.
v.-ıca� 28b/9	v. �tmeye 89b/4
4. Kadın, evlenmek.	va'z: Din� oğ�t.
v.-a 86a/1, 86a/9, 93a/4	v.+ıyla 15b/1
v.-maya 86a/1, 86a/6	v.+u 79b/4, 100a/11
v.-duğı 93b/11	vazife: Vazife, g�rev.
5. Vasıl olmak, bir araya gelmek.	v. �tmeye 18a/10
v.-urlar 113a/10	v.+lerinden 40b/1
varıl-: Gidilmek.	ve: Ve, ile. (Bağlama edatı)
v.-a 103b/1	v. 2a/3, 2a/5, 2a/6, 2a/7, 2a/8, 2a/10,
vara�: Kitap yaprağı.	2a/11, 2b/1, 2b/2, 2b/3, 3a/1, 3a/7,
v. 21b/8	3a/8, 3a/9, 3a/11, 3b/2, 3b/3, 3b/4,
v�rid: Yetişen, gelen, akla gelen.	3b/7, 4a/2, 4a/3, 4a/11, 4b/2, 4b/5,
v. olur 89a/11	4b/7, 4b/9, 5a/1, 5a/2, 5a/5, 5a/7,
vaşiyyet: Bir kimsenin �l�d�kten sonra yapılmasını istediği Şey.	5a/8, 5b/7, 5b/8, /a10, 5b/11, 6a/2,
v. �dipd�r�r 96b/9	6a/3, 6a/4, 6a/8, 6a/9, 6a/10, 6a/11,
v. �de 93a/1, 113a/7	6b/1, 6b/2, 6b/4, 6b/5, 6b/6, 6b/9,
v. �d�p 67a/6	6b/10, 6b/11, 7a/1, 7a/3, 7a/4, 7a/6,
v. �tdiyse 117b/2	7a/9, 7a/10, 7a/11, 7b/1, 7b/7, 7b/8,
v. �tmek 113a/5, 113a/7	7b/9, 8a/1, 8a/4, 8a/5, 8a/7, 8a/11,
v.+in 113a/6	8b/2, 8b/4, 8b/5, 8b/8, 8b/9, 8b/10,
v.+lerin 96a/6	9a/4, 9a/5, 9a/6, 9a/7, 9a/8, 9a/11,
vaŐiyyets�z: Vasiyetsiz, vasiyet etmeden.	9b/2, 9b/3, 9b/4, 9b/5, 9b/6, 9b/7,
v. 113a/9, 113a/11	9b/8, 9b/9, 9b/10, 9b/11, 10a/1,
vaŐan: Yurt, sıla, memleket.	10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/7, 10a/10,
v. 105b/11	10a/11, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/6,
v. dutsa 59b/5	10b/9, 10b/11, 11a/1, 11a/3, 11a/4,
	11a/6, 11a/7, 11a/8, 11a/9, 11b/3,
	11b/5, 11b/6, 11b/7, 11b/8, 12a/1,
	12a/7, 12a/8, 12a/10, 12a/11, 12b/1,

12b/3, 12b/5, 12b/8, 12b/9, 12b/11,
13a/2, 13a/3, 13a/6, 13a/7, 13a/8,
13a/9, 13a/11, 13b/3, 13b/4, 13b/7,
13b/9, 13b/10, 13b/11, 14a/2, 14a/4,
14a/6, 14a/8, 14a/10, 14a/11, 14b/1,
14b/2, 14b/5, 14b/6, 15a/1, 15a/2,
15a/4, 15a/5, 15a/6, 15a/9, 15a/10,
15a/11, 15b/2, 15b/3, 15b/7, 15b/8,
15b/9, 16a/1, 16a/6, 16a/9, 16a/11,
16b/1, 16b/3, 16b/6, 16b/7, 16b/11,
17a/1, 17a/2, 17a/5, 17a/6, 17a/7,
17a/8, 17a/10, 17a/11, 17b/1, 17b/2,
17b/3, 17b/4, 17b/6, 17b/7, 17b/8,
17b/10, 18a/2, 18a/5, 18a/6, 18a/7,
18a/8, 18a/10, 18b/2, 18b/3, 18b/6,
18b/9, 18b/10, 18b/11, 19b/3, 19b/5,
19b/6, 20a/4, 20b/2, 20b/3, 20b/4,
20b/5, 20b/6, 20b/7, 20b/9, 20b/11,
21a/1, 21a/3, 21a/4, 21a/8, 21b/4,
21b/6, 21b/8, 21b/10, 21b/11, 22a/1,
22a/5, 22a/6, 22a/10, 22a/11, 22b/1,
22b/6, 22b/8, 22b/10, 23a/2, 23a/4,
23a/9, 23a/10, 23a/11, 23b/1, 23b/3,
23b/4, 23b/5, 23b/6, 23b/7, 23b/9,
23b/10, 24a/1, 24a/2, 24a/5, 24a/11,
24b/3, 24b/5, 24b/9, 24b/10, 24b/11,
25a/7, 25b/1, 25b/3, 25b/6, 26a/1,
26a/2, 26a/3, 26a/5, 26a/6, 26a/7,
26a/9, 26a/10, 26b/3, 26b/4, 26b/5,
26b/6, 26b/7, 26b/8, 26b/10, 26b/11,
27a/4, 27a/7, 27b/1, 27b/4, 27b/7,
27b/9, 27b/10, 27b/11, 28a/5, 28a/8,

28a/9, 28a/10, 28b/1, 28b/2, 28b/3,
28b/5, 28b/7, 28b/10, 28b/11, 29a/3,
29b/1, 29b/2, 29b/3, 29b/5, 29b/7,
29b/9, 29b/10, 29b/11, 30a/6, 30a/9,
30a/10, 30b/2, 30b/4, 31a/1, 31a/4,
31a/5, 31a/9, 31a/11, 31b/3, 31b/4,
31b/5, 32a/1, 32a/3, 32a/6, 32a/8,
32a/9, 32a/10, 32b/1, 32b/3, 32b/4,
32b/5, 32b/6, 32b/8, 32b/9, 32b/10,
32b/11, 33a/1, 33a/2, 33a/4, 33a/9,
33a/10, 33b/3, 33b/6, 33b/9, 34a/1,
34a/2, 34a/3, 34a/4, 34a/6, 34a/7,
34a/8, 34a/10, 34b/1, 34b/2, 34b/3,
34b/6, 34b/7, 34b/9, 34b/10, 34b/11,
35a/4, 35a/5, 35a/6, 35b/1, 35b/2,
35b/6, 35b/7, 35b/8, 35b/10, 36a/1,
36a/2, 36a/4, 36a/9, 36a/10, 36b/3,
36b/4, 36b/9, 37a/6, 37a/10, 37a/11,
37b/1, 37b/2, 37b/3, 37b/4, 37b/5,
37b/6, 37b/7, 37b/8, 37b/9, 37b/10,
38a/1, 38a/2, 38a/3, 38a/8, 38a/10,
38a/11, 38b/1, 38b/4, 38b/8, 38b/9,
38b/10, 38b/11, 39a/9, 39a/10, 39b/1,
39b/4, 39b/5, 39b/6, 39b/7, 39b/8,
40a/3, 40a/4, 40a/5, 40a/6, 40a/7,
40a/10, 40a/11, 40b/9, 40b/10,
40b/11, 41a/1, 41a/2, 41a/5, 41a/7,
41a/9, 41b/1, 41b/2, 41b/5, 41b/6,
41b/7, 41b/10, 42a/1, 42a/6, 42a/7,
42a/8, 42b/1, 42b/2, 42b/3, 42b/4,
42b/5, 42b/6, 42b/7, 42b/8, 42b/9,
42b/10, 43a/2, 43a/3, 43a/4, 43a/7,

43a/9, 43b/1, 43b/2, 43b/9, 44a/2,
44a/3, 44a/10, 44a/11, 44b/1, 44b/2,
44b/4, 44b/5, 44b/7, 44b/11, 45a/5,
45a/6, 45a/7, 45a/10, 45a/11, 45b/1,
45b/2, 45b/3, 45b/4, 45b/5, 46a/1,
46a/3, 46a/5, 46a/7, 46a/9, 46b/4,
46b/5, 46b/6, 46b/7, 46b/10, 47a/1,
47a/3, 47a/4, 47a/5, 47a/7, 47a/9,
47a/11, 47b/2, 47b/3, 47b/7, 47b/8,
47b/9, 47b/10, 48a/1, 48a/2, 48a/3,
48a/4, 48a/5, 48a/7, 48a/11, 48b/1,
48b/2, 48b/3, 49a/1, 49a/6, 49a/7,
49a/8, 49a/11, 49b/3, 49b/4, 49b/9,
50a/3, 50a/4, 50a/5, 50a/7, 50a/9,
50a/10, 50a/11, 50b/1, 50b/2, 50b/3,
50b/4, 50b/7, 50b/8, 50b/9, 50b/10,
51a/1, 51a/3, 51a/4, 51a/5, 51a/6,
51a/8, 51a/10, 51b/4, 51b/5, 51b/7,
51b/9, 51b/10, 51b/11, 52a/1, 52a/4,
52a/7, 52a/8, 52a/9, 52a/10, 52a/11,
52b/1, 52b/2, 52b/5, 52b/7, 52b/8,
52b/10, 53a/1, 53a/3, 53a/4, 53a/6,
53a/8, 53a/11, 53b/2, 53b/3, 53b/4,
53b/5, 53b/6, 53b/8, 53b/9, 53b/11,
54a/5, 54a/6, 54a/7, 54a/11, 54b/2,
54b/6, 54b/8, 54b/9, 55a/1, 55a/2,
55a/3, 55a/4, 55a/8, 55a/9, 55a/11,
55b/2, 55b/3, 55b/4, 55b/5, 55b/8,
55b/10, 56a/3, 56a/6, 56a/10, 56a/11,
56b/3, 56b/4, 56b/5, 56b/6, 56b/7,
56b/10, 56b/11, 57a/2, 57a/3, 57a/5,
57a/6, 57a/10, 57a/11, 57b/1, 57b/3,

57b/4, 57b/5, 57b/6, 57b/8, 57b/9,
57b/10, 57b/11, 58a/3, 58a/4, 58a/5,
58a/6, 58a/7, 58a/8, 58a/9, 58a/10,
58a/11, 58b/5, 59a/6, 59a/10, 59a/11,
59b/2, 59b/3, 59b/10, 59b/11, 60a/2,
60a/4, 60a/5, 60a/6, 60a/7, 60a/8,
60a/9, 60b/1, 60b/2, 60b/5, 60b/7,
60b/8, 61a/2, 61a/3, 61a/4, 61a/7,
61a/8, 61a/10, 61a/11, 61b/1, 61b/2,
61b/7, 61b/10, 62a/1, 62a/5, 62a/6,
62a/7, 62a/9, 62a/10, 62b/1, 62b/2,
62b/4, 62b/5, 62b/6, 62b/8, 62b/9,
62b/10, 63a/3, 63a/4, 63a/5, 63a/6,
63a/7, 63a/8, 63a/9, 63a/10, 63a/11,
63b/7, 64a/3, 64a/4, 64a/5, 64a/6,
64a/7, 64a/8, 64a/9, 64a/10, 64a/11,
64b/5, 64b/7, 65a/3, 65a/5, 65a/7,
65a/10, 65b/4, 65b/8, 65b/9, 65b/11,
66a/3, 66a/5, 66a/7, 66b/4, 66b/8,
66b/9, 66b/10, 67a/1, 67a/2, 67a/5,
67a/7, 67a/8, 67a/9, 67a/10, 67a/11,
67b/5, 68a/1, 68a/2, 68a/3, 68a/11,
68b/4, 68b/6, 68b/7, 68b/8, 68b/10,
69a/7, 69a/8, 69a/9, 69a/11, 69b/2,
69b/3, 69b/6, 69b/9, 69b/10, 70a/6,
70b/1, 70b/2, 70b/5, 70b/7, 70b/8,
70b/10, 70b/11, 71a/10, 71b/2,
71b/3, 71b/4, 71b/5, 71b/6, 71b/8,
72a/2, 72a/3, 72a/5, 72a/6, 72a/7,
72a/8, 72a/9, 72a/10, 72a/11, 72b/1,
72b/2, 72b/7, 72b/8, 73a/7, 73b/4,
73b/5, 73b/7, 73b/9, 74a/1, 74a/2,

74a/6, 74a/10, 74a/11, 74b/2, 74b/3,
75a/3, 75a/5, 75a/7, 75a/8, 75a/10,
75a/11, 75b/1, 75b/2, 75b/3, 75b/4,
75b/5, 75b/6, 75b/8, 75b/9, 75b/10,
76a/3, 76a/7, 76a/8, 76a/9, 76a/10,
76b/2, 76b/5, 73b/8, 73b/10, 73b/11,
77a/1, 77a/4, 77a/5, 77b/4, 77b/5,
77b/8, 78a/3, 78a/5, 78a/9, 78a/11,
78b/1, 78b/3, 78b/5, 78b/6, 78b/7,
78b/8, 78b/9, 78b/10, 78b/11, 79a/5,
79a/7, 79a/8, 79a/11, 79b/4, 79b/5,
79b/11, 80a/1, 80a/2, 80a/10, 80b/1,
80b/2, 80b/3, 80b/4, 80b/5, 80b/6,
80b/7, 80b/8, 80b/9, 80b/10, 80b/11,
81a/1, 81a/5, 81a/8, 81a/9, 81a/10,
81b/2, 81b/3, 81b/4, 81b/5, 81b/6,
81b/9, 82a/2, 82a/6, 82a/8, 82a/10,
82b/3, 82b/4, 82b/6, 82b/9, 83a/1,
83a/2, 83a/3, 83a/7, 83b/1, 83b/4,
83b/5, 83b/6, 83b/7, 83b/9, 84a/1,
84a/2, 84a/3, 84a/4, 84a/5, 84a/6,
84b/3, 84b/5, 84b/7, 84b/9, 84b/10,
85a/1, 85a/2, 85a/3, 85a/5, 85a/6,
85a/7, 85a/9, 85a/10, 85b/1, 85b/4,
85b/8, 85b/9, 85b/10, 85b/11, 86a/1,
86a/3, 86a/4, 86a/5, 86a/6, 86a/7,
86a/11, 86b/1, 86b/4, 86b/8, 86b/10,
87a/10, 87b/2, 87b/3, 87b/4, 87b/5,
87b/8, 88a/3, 88a/4, 88a/6, 88a/10,
88a/11, 88b/3, 88b/6, 88b/7, 88b/10,
88b/11, 89b/2, 89b/3, 89b/6, 89b/7,
90a/1, 90a/3, 90a/4, 90a/6, 90a/7,

90a/9, 90a/10, 90a/11, 90b/2, 90b/3,
90b/6, 90b/8, 90b/11, 91a/3, 91a/4,
91a/5, 91a/6, 91a/7, 91a/9, 91a/11,
91b/2, 91b/4, 91b/5, 91b/6, 91b/7,
91b/10, 92a/4, 92a/5, 92a/6, 92a/7,
92a/8, 92a/11, 92b/1, 92b/3, 92b/4,
92b/6, 92b/7, 92b/8, 92b/11, 93a/1,
93a/5, 93a/9, 93a/10, 93a/11, 93b/1,
93b/2, 93b/3, 93b/4, 93b/6, 94a/9,
94a/11, 94b/5, 94b/6, 94b/9, 94b/10,
95a/2, 95a/4, 95a/8, 95a/9, 95a/11,
95b/4, 95b/5, 95b/8, 95b/9, 96a/3,
96a/4, 96a/6, 96a/7, 96a/9, 96b/1,
96b/2, 96b/4, 96b/6, 96b/7, 96b/9,
96b/11, 97a/1, 97a/2, 97a/3, 97a/9,
97a/10, 97b/4, 97b/6, 97b/10,
97b/11, 98a/3, 98a/5, 98a/6, 98a/7,
98a/9, 98a/11, 98b/4, 98b/5, 98b/8,
98b/9, 99a/1, 99a/3, 99a/4, 99a/6,
99a/7, 99a/9, 99a/10, 99a/11, 99b/1,
99b/2, 99b/3, 99b/4, 99b/5, 99b/6,
99b/9, 99b/10, 100a/2, 100a/4,
100a/5, 100a/6, 100a/7, 100a/8,
100a/11, 100b/1, 100b/3, 101a/1,
101a/3, 101a/6, 101a/10, 101a/11,
101b/1, 102a/1, 102a/2, 102a/4,
102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8,
102a/9, 102a/10, 102a/11, 102b/1,
102b/2, 102b/6, 102b/7, 102b/8,
102b/9, 102b/10, 102b/11, 103a/1,
103a/2, 103a/3, 103a/4, 103a/5,
103a/6, 103b/1, 103b/3, 103b/4,

- 103b/6, 104a/3, 104a/4, 104a/5,
104a/6, 104a/7, 104a/11, 104b/1,
104b/4, 104b/5, 104b/6, 104b/7,
104b/8, 104b/9, 104b/10, 104b/11,
105a/2, 105a/3, 105a/4, 105a/5,
105a/10, 105b/4, 105b/6, 105b/7,
105b/10, 105b/11, 106a/1, 106a/3,
106a/4, 106a/5, 106a/10, 106b/1,
106b/2, 106b/4, 106b/5, 106b/6,
107a/4, 107a/10, 107a/11, 107b/1,
107b/5, 107b/8, 107b/11, 108a/7,
108a/8, 108a/9, 108a/10, 108a/11,
108b/5, 108b/6, 108b/8, 108b/10,
108b/11, 109a/7, 109a/8, 109b/3,
109b/4, 109b/6, 110a/2, 110a/5,
110b/4, 110b/7, 111a/3, 111a/5,
111b/5, 111b/6, 111b/9, 111b/10,
111b/11, 112a/3, 112a/4, 112a/6,
112b/3, 112b/5, 112b/6, 9b/7,
112b/8, 112b/9, 112b/10, 113a/1,
113a/2, 113a/7, 113a/8, 113a/10,
113b/7, 113b/8, 113b/9, 114a/1,
114a/2, 114a/4, 114a/5, 114a/6,
114a/7, 114a/8, 114a/10, 114a/11,
114b/7, 114b/8, 114b/11, 115a/2,
115a/3, 115a/6, 115a/7, 115a/9,
115a/10, 115a/11, 115b/1, 115b/4,
115b/7, 115b/10, 116a/3, 116b/7,
116b/9, 116b/10, 117a/8, 117a/11,
117b/3, 117b/4, 117b/7, 118a/3,
118a/4, 118a/5, 118a/6
- velakin: Ama, fakat.
- v. 8b/10
velikin: bk. velakin.
v. 12b/2
ve'l-leyli: Leyl sûresi. Kur'an'ın 92.
sûresi.
v. 67b/3
ve'l-mürselâti: Mürselat sûresi,
Kur'an'ın 77. sûresidir.
v. 19a/7
ve'l-naşrı: bk. izâcâ'e naşrullahi.
v. 71a/8
ve's-selâm: Artık bitti, işte o kadar,
bundan sonra selam.
v. 2b/7, 14a/10, 42b/10, 70a/10,
100b/2
ve's-şemsi: Şems sûresi, Kur'an'ın 91.
sûresi.
v. 67b/3
ve't-tîni: Tin sûresi, Kur'an'ın 95. sûresi.
v. 19a/4, 67b/3
ve'z-zuḥâ: Duha sûresi, Kur'an'ın 93.
sûresi.
v. 29b/7
vebâ: Veba, bulaşıcı bir hastalık.
v. 57b/1
v.+sından 74a/2
vebâl: Azap, günah.
v. olur 59a/1
vecd: Kendini kaybedercesine ilahi aşka
dalma.
v.+ile 17b/8
vech: Üslup, tarz, şekil, çeşit.

- v.+ile 16a/11, 66b/3, 93b/2
v.+i 13b/5
v.+i olsa 13b/5
v.+ilerile 14a/3
vefâ: Sadakat, bağlılık, vefa.
v. êde 102a/2
v. etmek 75a/2
v.+da 106b/11
vefât: İnsan için ölme, ölüm.
v. êtdüğünde 16b/2
vekil: Vekil, birinin işini görmesi için
yerine bıraktığı kimse.
v. olan 45a/11
veled: Çocuk.
v.+ine 91b/2
velî: bk. vâli.
v.+si 117a/6
vêr-: 1. Elinde veya üzerinde olan bir
şeyi birisine vermek, iletmek,
göndermek.
v.-diler 101a/3
v.-medim 118b/4
v.-seler 54a/10, 54a/11
v.-e 40b/1, 42b/7, 43a/7, 44b/1,
44b/7, 49b/8, 52a/10, 54a/8, 54a/9,
54a/10, 56b/10, 72b/4, 73a/1, 75b/10,
76a/5, 83b/1, 85a/4, 85a/11, 90b/2,
91a/10, 91a/11, 97b/3, 98b/5, 107b/1
v.-meye 49b/8, 101a/2
v.-eler 89a/5
v.-üp 45a/7, 45b/5, 45b/6, 45b/7
v.-dügi 43a/7, 45b/1
v.-en 45a/11
v.-ürse 54a/9
v.-mek 36b/7
v.-megiçün 104b/6
v.-mekde 75b/9
v.-mezlerdi 42a/9
2. Bağışlamak, ihsan etmek.
v.-ür 32b/3, 80a/9, 101a/4
v.-mişdür 84b/6
v. 33a/11
v.-sün 35a/11
v.-ünj 35a/7
v.-se 87b/7
v.-seler 35b/8, 35b/9
v.-e 35a/3, 35a/4, 35b/2, 35b/7,
35b/8, 35b/11, 36b/4, 37a/3, 38a/8,
42b/5, 44b/4, 44b/9, 46b/1, 56a/6,
56a/7, 73a/9, 96a/9, 102b/1, 112b/2,
117a/7, 117b/8
v.-meye 35b/1, 35b/7
v.-eler 37a/5
v.-ipdi 37a/5
v.-dügi 35a/8, 35a/10, 35b/2, 35b/5,
35b/6, 35b/9, 55a/11
v.-en 35a/4
v.-enlere 35a/5
v.-mek 35b/8, 37a/9
v.-medügi 35b/5
v.-mege 31b/2
3. Düşünce veya bilgi anlatan şeyleri
iletmek, bildirmek.
v.-ürler 4a/1, 67a/2

- v.-se 60b/6, 61a/5, 62b/1, 62b/8
- v.-meseler 79a/1
- v.-e 7a/5, 42b/6, 59a/8, 60a/4, 60b/2, 60b/4, 60b/5, 60b/8, 60b/9, 60b/11, 61a/8, 79b/9, 83a/9, 92b/9, 113b/6, 115a/8
- v.-meye 5b/11, 7a/5, 13b/5, 14a/2, 60b/5, 61a/3, 61a/4, 76b/2, 94b/1
- v.-meyeler 113a/10
- v.-dügi 29a/1
- v.-enden 60a/4
- v.-ürdi 62b/2
- v.-ürse 92b/1
- v.-ürlerse 66a/10
- v.-mek 61a/6
- v.-mege 76b/2
- v.-mekde 61a/9
- v.-mekden 7b/7
- v.-meyince 47b/10, 78b/1
4. Salmak, yaymak.
- v.-eler 26a/11
- v.-mek 59b/3
5. Ödemek.
- v.-e 44b/10,
- v.-eler 113a/8
- v.-mege 106a/8
6. Bir şeye etki yapmak.
- v.-ür 53a/8
7. Döndürmek, çevirmek.
- v.-e 58a/11
8. Yapmak, ifa etmek, yerine getirmek.
- v.-e 64a/3
9. Kızı, kadını evlendirmek.
- v.-medi 86b/4
- v.-e 86a/10, 86b/4
- v.-dügi 86b/2
- v.-en 86b/9
- v.-meye 86a/5
10. Tespit etmek.
- v.-seler 89b/10
- v.-e 89b/7, 89b/8, 90b/1,
- v.-meyeler 90a/4
- v.-eler 90a/8
- vera': Takvanın ileri derecesi, günahlardan sakınma.
- v. 68b/8
- vèresiye: Karşılığı sonra ödenmek üzere, peşin karşıtı.
- v. 44b/7
- vèribi-: Göndermek, irsal etmek.
- v.-r 104a/3
- v.-ye 30a/7, 80b/3
- v.-rdi 84b/10
- vèril-: Verilmek.
- v.-ür 3b/8, 8a/10
- v.-di 16a/8
- v.-en 8a/10
- vesāvis: Vesveseler.
- v.-i şeytānı 106b/4
- vesāile: Vasıta, sebep.
- v. èdüp 37a/7
- vesvese: Şüphe, kuruntu, tereddüt.
- v. 23a/5

veyā: Veya, yahut.

v. 14a/7, 18b/5, 30b/2, 67b/7, 84a/9,
90a/5

vi: bk. ve.

v. 5a/1

vidā': Ayrılma, ayrılış, veda.

v. ède 41a/1, 73a/3

v. etmek 71a/10

vur-: bk. ur-(4)

v.-maya 72a/1

bk. ur-(1)

v.-maya 99a/5

vüs'at: Boş meydan, fırsat.

v. 2b/5, 3a/9

Y

yā: Ya, veya, ya da, veyahut. (Bağlama edatı)

y. 4a/8, 5b/6, 8b/4, 11b/1, 11b/2,
13b/5, 14a/5, 14a/6, 14a/7, 18b/3,
24b/8, 25b/5, 27a/8, 28a/1, 29a/8,
29b/6, 29b/8, 29b/9, 30b/1, 33b/8,
33b/10, 33b/11, 36a/5, 36a/6, 36a/7,
36a/8, 36b/1, 36b/3, 36b/11, 37a/1,
37a/4, 38a/8, 38b/5, 39b/10, 40b/6,
44b/9, 45b/2, 45b/3, 45b/6, 45b/8,
46b/8, 49a/4, 49a/5, 49a/9, 50b/11,
53a/10, 53b/4, 54a/4, 55b/1, 55b/9,
56b/10, 57b/8, 58b/11, 59b/1, 59b/3,
60b/4, 62a/10, 62b/7, 63b/10,
63b/11, 64a/1, 64a/5, 65a/5, 67b/6,

67b/7, 70b/4, 70b/5, 70b/6, 70b/9,
73b/5, 73b/8, 73b/10, 74a/4, 75a/5,
79a/4, 82b/10, 83a/1, 83a/7, 89a/6,
89b/9, 90a/5, 92a/4, 97b/5, 97b/6,
98a/7, 101b/8, 101b/9, 104a/10,
104b/11, 105a/1, 106b/1, 108a/1,
108a/10, 108b/7, 108b/9, 109b/2,
110a/3, 110a/4, 110a/9, 110b/1,
118a/2

yā: Ey, ya, hey. (Ünlem edatı)

y. 3a/4, 65b/6, 65b/7

yabān: İssız kır, ova, insandan boşalmış yer.

y. 42b/1

y.+a 48a/5, 49a/2, 51b/7

y.+da 112b/1

yād: Hatırlama.

y. ède 23a/11

yad: Yabancı.

y. 94b/10

y.+ları 94b/2

yağ: Güzel kokulu bitkilerden çıkarılan, uçucu, kokulu, sıvı madde, yağ.

y. 57a/8, 71b/2, 85a/2

y.+ıla 71b/2

y.+ı 57a/9

yağ-: Yağmak.

y.-mayacak 29b/10

y.-duğı 34a/8

yağa: (?)

y. 99a/9

yağlı: Yağlı.

- y. 47a/5
yağmur: Yağmur.
y. 29b/10, 34a/7, 109b/2
yağır, -ğrı: Omuz, sırt.
y.+ın 51a/5
y.+ınınuñ 54b/10
yāhūd: bk. yāhūz.
y. 63b/8
yahūdi: Yahudi, İsrailoğulları.
y.+ler 25b/8, 61a/3
y.+lere 42b/2
yāhūz: Yahut, veyahut, ya da, veya.
y. 5b/2, 8b/6, 11, 15, 20, 21, 24, 26,
27, 30, 36, 37, 37a/1, 39a/7, 40a/2,
41b/2, 41b/5, 45a/8, 58b/6, 59b/1,
60a/7, 63a/8, 64a/5, 65a/4, 65a/9,
65b/2, 65b/3, 67b/5, 71b/4, 73b/6,
77b/2, 78a/3, 78a/6, 80a/3, 81a/4,
83a/6, 89a/6, 89b/3, 97b/3, 101b/10,
101b/11, 104b/11, 105a/1, 105a/4,
109b/8, 110a/3, 111a/9, 112a/8
yahūz: bk. yāhūz.
y. 32a/8, 36b/8
yāhuz: bk. yāhūz.
y. 49a/10
yak-: Yakmak.
y.-ar 103b/6
y.-dı 107a/11
y.-a 92a/5
yaqa: Yaka, elbise yakası.
y. 115a/2
yakın: Yakın.
y. 22a/3, 28b/5, 30b/4, 31a/10, 70a/2,
73a/6, 74a/4, 76b/1, 94b/5, 98b/7,
114b/11
y. ola 69a/10
y. olmaya 27b/3
y. olıcağdur 98b/10
y.+sa 84a/7
y.+dan 5b/5
y.+ına 93b/4
yakınlık: Yakınlık.
y.+laruñ 95a/6
yakīn: Şüphesiz, kesin olarak bilmek.
y. 32b/11, 34a/10
y.+üñ 24a/5
ya'lā: En yüce, Allah'ın sıfatı.
y. 90a/3
yala-: Yalamak.
y.-sa 51a/7
y.-ya 50a/7, 50a/8
yalan: Yalan, doğru olmayan, asılsız
söz.
y. 44a/11, 108b/6
y.+dur 13a/5
yalancı: Yalancı, aldatıcı.
y. 62b/9
y.+lardan 63a/2
yalancılık: Yalancılık, yalan söylemek.
y.+dan 62b/9
yalın: Çıplak.
y. 56b/7, 56b/8, 118a/4
yalıñuz: bk. yaluñuz.
y. 24b/6

- yalunuz: Yalnız, sadece, tek.
y. 9a/11, 26b/7, 27a/8, 39b/9, 39b/10,
45b/10, 48b/1, 59a/11, 75b/5
- yalvar-: Yalvarmak.
y.-a 113b/9
- yamalu: Yamalı, yamanmış.
y. 55a/1
- yan: Yan, taraf, cihet, yön.
y.+ı 51a/4, 67a/3
y.+ın 47b/7
y.+ına 22b/1, 29a/1, 60a/7, 69b/8,
69b/9, 77a/10, 96a/3, 114a/2
y.+ında 27a/4, 30b/5, 56b/11, 79a/9
y.+ındağı 30b/7
y.+ından 69b/9, 106b/9
y.+ınca 75b/4
- yan-: Yanmak.
y.-maya 76b/3
- yaña: Yana, yöne, tarafa, taraftan.
y. 28b/2, 29a/2, 31b/9, 41a/2, 57a/2,
84b/9, 112a/3, 113a/1, 113b/6
- yañadin: Taraftan.
y. 106b/8
- yañağ: Yanak.
y.ı 67a/4
- yanıl-: Yanılmak.
y.-sa 12a/4
- ya' nî: Yani, demek, şu demek ki,
kısacası.
y. 2b/11, 5b/5, 5b/9, 7a/9, 15a/9,
15b/7, 34b/7, 35a/6, 36b/5, 37a/9,
43a/10, 47a/5, 47b/6, 49a/10, 55a/1,
64b/8, 64b/10, 65b/7, 82a/2, 86a/10,
94a/4, 94a/6, 111a/5, 111a/6
- yap-: 1. İnşa etmek.
y.-arken 59a/3, 59a/5
y.-an 24b/8, 25b/6
y.-duğı 59a/1
y.-mışıdı 82a/2
y.-mağ 36b/1, 59b/3, 117b/5
y.-mağda 25a/11, 58b/10
2. Yaratmak, meydana getirmek.
y.-dı 6a/11
3. Kapatmak.
y.-a 53b/6
- yapıl-: Yapılmak, meydana getirilmek.
y.-maz 6a/11
y.-an 103b/10
- yapış-: Yapışmak, tutmak.
y.-urlar 16a/1
y.-duğ 101b/9
y.-a 3b/6, 4b/6, 14b/4, 60a/10, 82a/4,
87a/5, 96b/10
y.-maya 22b/5, 49a/1, 94b/5
- yapışdur-: Yaklaştırmak.
y.-a 114b/7
- yār: Sevgili.
y. 118b/1
y.+im 118b/1
- yar: Ağızdan taşan tükürük.
y.+ıyla 42a/11
- yara: Yara, vücutta oluşan kesik.
y. 107b/3
y.+yı 106b/11

yara-: Yaramak, faydası olmak.

y.-r 66b/5

yaradıl-: Yaratılmak.

y.-mışdur 42a/7

yarag: bk. yarağ.(1)

y. etmegidür 92b/5

yarağ: 1.Hazırlık.

y. etmektür 11a/1

2. Silah.

y. 105a/4, 105b/4

yarağla-: Hazırlamak.

y.-ya 30a/10

yarağlan-: Hazırlanmak.

y.-a 37b/8, 105b/11

yaramaz: Yararsız, zararlı, kötü.

y. 5b/9, 26a/5, 34b/7, 34b/9, 35a/6,
49b/2, 51b/10, 62b/9, 65b/1, 66b/4,
74b/5, 77a/7, 79b/5, 85b/8, 85b/11,
87b/3, 89b/10, 90a/10, 91b/3, 91b/4,
93a/4, 93a/6, 93a/7, 98a/2, 103a/1,
103a/2, 104a/2, 104a/4, 108b/10

y. olur 47a/7

y. olsa 21b/3, 89b/11

y. ola 75a/6

y.+ın 35a/4

y.+ların 66b/3

yaramazlık: Kötülük, fenalık.

y.+ı 74b/10

y.+ına 93b/1

yaramazrak: Daha kötü, beter.

y. 69b/7

yarat-: Yaratmak.

y.-duğı 63a/9

yardım: Yardım, muavenet.

y. 14a/8, 105a/4

y. etmiş 53a/5

y. etse 36a/6

y. ede 60a/5, 72a/10, 72b/5, 74b/5,
76a/3, 97a/2, 102a/11, 105a/2

y. etmeye 76b/1

y. eden 105a/3

y. edene 76a/3

y. ederse 48b/4

y. eylemege 35a/9

y.+ıyla 23a/4

yarın: Yarın, gelecek, ileriki zaman.

y. 8a/3, 9a/1, 10b/6, 14b/7, 15a/3,
15a/5, 32a/6, 39a/2, 43a/11, 59a/1,
76b/9, 89b/7, 91a/1, 94b/7, 104b/8

yarışdur-: Yarıştırmak.

y.-dı 105a/11

y.-urdu 105a/7

y.-mağ 105a/6, 105a/9

yarlığa-: Bağışlamak, affetmek.

y.-ya 20b/11

yarlığın-: Bağışlanmak, affolunmak.

y.-mağdur 108a/5

yarlığat-: Bağışlatmak.

y.-ur 81b/11

yarı: Yarı, yarım.

y.+sı 94a/8

y.+sıdur 21b/10

yarığ: Yarık.

y.+ından 77a/10

yaşduk: Yastık.

y. 84a/4

yâsin: Yasin sûresi, Kur'an'ın 36. sûresi.

y. 110b/7, 114a/1, 118a/1

yastan-: Yaslanmak.

y.-a 67a/4

yaş: Doğuştan beri geçen ve yıl birimi

ile ölçülen zaman.

y.+ıla 112a/6

y.+da 27a/10, 78b/8, 86a/3

y.+ına 91a/3, 91a/4, 91a/5

y.+ından 16b/11, 91b/4

yaş: Yaş, kurumamış, taze.

y.+dan 6a/3

yaşıl: Yeşil.

y. 23a/1, 55a/7, 98a/10, 107b/4

y.+a 55a/6

y.+dur 55a/6

yaşlu: Yaşlı.

y. 49a/11, 85b/10

y. ola 12b/2

y.+yı 82b/11

y.+yam 65b/8

yat-: 1. Yatmak, uymak veya dinlenmek

için yatağa girmek.

y.-ur 67a/1

y.-urken 54a/2

y.-sa 67a/9

y.-a 53b/5, 67a/1, 67a/3, 67a/4,

67a/6, 75a/5, 88b/5

y.-maya 59a/11, 73a/11, 92a/1

y.-acak 59b/3

y.-acak 67b/2

y.-duğı 66b/11, 67a/2, 67a/6

y.-mağ 112b/7

2. Yatay duruma gelmek.

y.-urken 47b/7

3. Kalmak.

y.-a 59b/2

4. Cinsel ilişkide bulunmak.

y.-duğı 87b/5

y.-mağ 88a/8

y.-mağuş 87b/2

5. Ölü gömülmüş olmak.

y.-urmağ 114b/9

yatsu: Yatsı vakti.

y. 24a/9, 29a/7, 68a/5

yavuz: Kötü, fena.

y.10a/1, 10a/2, 69b/7, 76a/11, 93a/2,
99b/1

y.+ıla 74a/10

y.+ında 77b/10

yay: bk. yaz.

y. 18b/3

yay: Ok atmaya yarayan savaş aleti.

y. 71b/3

yay-: Dağıtmak.

y.-maya 59a/5

yaya: Yaya, yürüyen.

y.+ya 61a/8

y.+lar 60a/8

yayağ: Yaya, binitsiz.

y. 70b/3

yayan: bk. yayağ.

y. 41b/1
yaz: Yaz mevsimi.
y. 24a/8
yaz-: 1. Yazmak, yazı ile anlatmak.
y.-arlar 21b/7
y.-arken 32a/8
y.-dı 21a/7
y.-mañ 20b/3
y.-uñ 20b/2
y.-sa 20b/11, 21a/10
y.-a 14a/10, 20b/8, 21a/6, 61a/7,
110a/5, 110b/4, 113a/6
y.-duğda 61a/7
y.-up 20a/11
y.-an 45a/11
y.-ana 2a/10
y.-duğı 80a/1, 80a/3
y.-mağ 20b/7, 20b/9
y.-mağun 20a/10
y.-mağı 20b/4, 20b/5
2. İnsanın geleceğini belirlemek.
y.-ar 21a/4
3. Nakşetmek, resmetmek.
y.-maya 59a/6
yazdur-: Yazdırmak.
y.-up 117b/2
yazı: Sahra, kır, ıssız yer.
y.+ya 22a/2, 22a/4
yazıl-: Yazılmak.
y.-ur 8b/3, 41a/7, 63a/2
y.-mış 56a/11
y.-mışdur 6a/4, 6a/5, 21a/3

y.-mış ise 6a/9
yazılı: Yazılı, yazılmış olan.
y. 102b/6
yazu: 1. Yazgı, kader.
y. 6a/8
y.+sı 6a/5
y.+larında 6a/9
2. Yazı, yazma işi.
y. 93b/6
y.+yı 21a/8
yazulu: bk. yazılı.
y. 6a/5
yè-: 1. Yeme, içme.
y.-rken 48b/9, 49b/1, 49b/4, 49b/7
y.-medi 47a/1
y.-sün 52b/11
y.-ñ 82b/7
y.-se 51a/9, 51b/1, 52b/2, 52b/3,
52b/6, 53a/5, 84a/9
y.-seler 52a/2
y.-ye 7b/1, 27b/5, 36a/11, 38b/1,
40a/1, 40a/4, 43b/7, 47b/5, 48a/2,
48a/3, 48a/4, 48b/1, 48b/8, 49b/11,
50a/2, 50a/6, 51a/2, 51a/11, 52a/8,
52a/11, 52b/1, 52b/10, 53a/3, 73a/1,
74a/2, 75b/2, 84a/9, 97b/3
y.-meye 31a/7, 38b/11, 47a/3, 47b/7,
47b/8, 47b/10, 48a/3, 48b/2, 49a/7,
49a/8, 49a/9, 49b/9, 49b/10, 53a/1,
102b/5
y.-yeler 52a/8
y.-yecek 24b/4, 77b/2

y.-meyince 50b/11
y.-mezden 72b/7
y.-medin 39b/6
y.-diğinden 96b/11
y.-dügi 17a/2, 38b/10, 39a/4, 50a/10,
77a/7, 84a/8
y.-düginden 49b/5, 92b/11, 97b/3
y.-dügiyle 49a/5
y.-dükden 50a/6, 50a/11, 83a/9,
84a/9
y.-dükleri 39a/5, 52a/2
y.-yen 47b/4, 47b/5, 49a/8, 51a/2,
51b/3, 51b/6, 52a/1, 52b/11
y.-yicek 51a/7
y.-yecek 52a/11
y.-rdi 39a/7, 52b/1
y.-ridi 48b/3, 48b/4
y.-mezlerdi 42a/11
y.-rse 39a/2, 47b/9, 53a/1, 82b/6
y.-mezse 49b/2
y.-mek 47a/10, 47a/11, 47b/2, 47b/3,
49a/7, 51a/11, 51b/5, 53a/2, 72a/7,
88a/9
y.-megi 38a/11, 50b/6
y.-mege 49a/11
y.-mekdür 47a/1
y.-mekde 72a/10
y.-mekden 48a/8, 50a/1, 53a/3
2. Hakkı olmayan, yasak edilmiş bir
şeyi kabul etmek.
y.-meye 45a/9
3. Almak, edinmek.

y.-mekden 107b/3
yéd-: Çekmek, yedekte götürmek.
y.-er 15a/5
yédi: Yedi.
y. 28b/10, 39a/11, 40a/6, 51a/2,
67b/4, 91a/3, 94a/1, 109a/4, 109b/5,
112b/1, 112b/3, 116b/8
y.+ye 33a/5
y.+sinde 111b/4
yédinci: Yedinci.
y. 88b/10, 89a/6, 89a/8
yédür-: Yedirmek.
y.-e 90b/4, 92b/11, 96b/11
y.-meye 90b/3
y.-eler 88b/9
y.-mek 117b/1
yég: Çok bol, üstün, efdal.
y. 35a/7
yégle-: Üstün tutmak, tercih etmek.
y.-meye 11b/11
yégilil-: Hafiflemek.
y.-ür 15b/9
yégni: Hafif.
y. eyler 21a/5
yégrek, -gi: Daha iyi, daha üstün,
müreccah.
y. 38b/2, 43a/3, 53a/10, 89b/8
y.+dür 12a/11, 12b/7, 13a/2, 17b/3,
24b/8, 27a/5, 29b/7, 30b/1, 36b/4,
36b/7, 39b/11, 40b/3, 43a/6, 46b/11,
48a/2, 66a/3, 66a/9, 79b/2, 85b/7,

86b/8, 95b/6, 101b/5, 104a/11,
113b/4, 113b/5
y.+ise 13b/6
y.+i 24b/6, 27b/7, 34b/5, 36b/4,
39a/6, 44a/4, 50b/9, 55a/6, 57a/1,
58b/1
y.+idür 50b/10, 95a/6
y.+in 33b/8
y k- enbi: Pazar g n .
y. 111b/3
yelin: At yelesi.
y. 98b/4
y lte-: Te vik etmek.
y.-r 24b/3
y.-miŐola 5b/6
yemiş: Yemiş, meyve.
y. 22b/9, 85a/7
y.+iş 52a/11
y.+i 52a/11
y.+e 104a/6
y.+ler 50b/10
y.+lerde 51a/4
y.+lerden 82b/3
y n-: Yenmek,  st n gelmek.
y.-emezse 28b/3
y n: Giysi kolu, kol aŐzı.
y.+i 22a/1, 54b/6, 61a/11, 112a/4
y.+in 27b/7 ,56b/6
y ni: Yeni.
y. 27b/3, 55b/11, 56a/1
y nil-: AŐırlıŐı azalmak, hafiflemek.
y.-mezse 97b/1

y njile-: Yenilemek, tekrarlamak.
y.-ye 33a/1
y nlit-, d r: Hafifletmek.
y.-miş 20b/7
y.-e 38a/9
y n r: Yenilebilen, yiyecek.
y. 47b/1
y r: 1.Bir Şeyin veya kimsenin kapladıŐı
boŐluk, mahal, mekan.
y. 21b/2, 25a/9, 25b/8, 27a/6, 49b/2,
70b/6, 79a/1, 83b/10
y. eylemeye 25b/8
y.+ n 74a/1, 74a/2
y.+i 21b/1, 29a/3, 109a/4
y.+e 23b/11, 30b/6, 43a/9, 52b/9,
70b/6, 72a/11, 73b/9, 78b/10, 79a/3,
94b/11, 106a/2, 111a/3
y.+de 22b/9, 24b/1, 27a/8, 46a/10,
78b/11, 79a/1
y.+den 23b/11, 29a/3, 70b/6,
y.+i 42a/1
y.+in 79a/2
y.+ine 79b/1, 79b/2, 97b/9, 115b/10
y.+inde 22a/7, 49b/6
y.+ler n 25a/10
y.+leri 34a/6
2. Toprak, zemin.
y. 25b/5, 27b/8, 47a/9, 68b/3
y.+ n 32b/9
y.+e 21a/1, 22a/2, 22a/3, 22a/5,
22a/9, 22b/3, 57b/10, 57b/10, 69b/1,
80a/3,

y.+de 20b/6, 21a/1, 21a/3, 21b/4, 22a/4, 27b/8, 48b/7, 60a/6	y. 9b/6
y.+den 21a/2, 22b/3	y�r y�zi: D�nya.
y.+inde 28b/4	y. +nde 103b/8
y.+ler 42a/7	yes�r: Özel isim.
3. Memleket, y�re, bölge.	y. 90a/3
y.+e 72b/8, 114a/11	yüt-: 1. Yetmek, k�fi gelmek, yeter derecede olmak.
y.+de 12a/11	y.-mez 100a/4
y.+den 114a/10	y.-d�gi 97a/1
4. Durum, hal, vaziyet.	y.-ecek 50a/2
y.+e 44a/11, 65a/4, 92b/7, 99a/5	y.-ecekce 47a/8
y.+den 85b/8	y.-en 55a/9
y.+ine 13b/3	y.-erse 5a/6, 40b/2
5. Bir Şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere.	y.-mezse 100a/3
y.+ine 20b/6, 79a/2	2. Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak.
y.+ined�r�r 29a/11	y.-miş ola 112b/3
y.+ined�r 96b/6, 96b/7	y.-e 115b/9
y�r y�r: Zaman zaman.	y.-eler 34a/6
y. 30b/6	y.-icek 30b/3
y�rine gel-: Yapılmak, olmak.	y.-mezse 77a/2
y. -e 11a/11, 11b/2, 16b/4	yetim: Yetim, babası ölmüş �ocuk.
y�rine getür-: Yapmak, ifa etmek.	y. olsa 91a/4
y. -e 49a/6, 74b/7, 96a/6, 97b/9,	y.+�n 91b/4
y. -meye 41b/5	y.+i 75b/10
y.-en 8a/7	y.+leri�n 91b/7
y.-medin 10b/10	yetim: bk. yetim.
y. -mek 15a/1	y.+ler�n 42b/7
y. -megi 36b/5	yetiŐ-: Yetişmek, erişmek, varmak.
y�rl� y�rine: Kendine ait olan yere.	y.-e 72a/11
y. 28b/8	yetişmiş: Yetmiş.
y�rl� y�rince: Düzgün.	y. 30b/1, 35a/6, 36b/7, 48b/6, 52a/4, 97a/3, 99a/7, 109b/3, 109b/4

yéyecek, -gi: Yiyecek.

y. 48a/5, 50a/6, 50a/11, 108b/9

y.+üñ 44a/1

y.+i 36b/11, 37a/1, 38b/10, 102a/5

y.+in 50a/10

yéyesi: Yiyecek şey, yemek, taam.

y. 24b/4, 31a/6, 31a/7, 49b/6, 77b/2

y.+ye 48a/6, 82b/5

yıǵ-: Menetmek, engel olmak.

y.-ar 16a/4

y.-masa 16a/4

yıǵıl-: Yıǵılmak, birikmek, toplanmak.

y.-a 114a/8

yıǵılın-: Çekinmek, sakınmak.

y.-a 15b/2

y.-uñ 3a/1

yık-: Yıkmak.

y.-mıñ ola 12a/1

y.-dı 6a/11

yıkıl-: Yıkılmak.

y.-maz 6a/11

y.-andan 103b/10

y.-maǵa 60a/2

yıl: Yıl, sene.

y. 94b/6

y.+uñ 39a/10

y.+ı 39b/6

y.+da 18b/2, 29b/9

yılan: Yılan.

y. 98b/1, 99a/11, 99b/1

yılǵun: Funda ağacı.

y. 50a/9

yıllıq: Yıllık, senelik.

y. 37a/3

yırt-: Yırtmak.

y.-maya 17b/1, 93b/2

y.-maǵdan 93a/10, 115a/2, 115a/3

yırtıcı: Yırtıcı, diǵer canlılarla beslenen hayvan.

y. 110a/11

yigirmi: Yirmi.

y. 16b/2, 40a/6, 40b/3, 89a/6, 112b/9

y.+dür 97b/9

yigitlik: Gençlik.

y.+de 16b/5

yil-: Koşmak, acele yürüme.

y.-e 73b/8

yile-: Koklamak.

y.-meye 49a/3

yine: Yine, tekrar.

y. 45a/1, 49b/5, 50a/5, 60b/2, 79b/1,

81a/1, 93b/4, 101b/10, 105a/9,

105b/3, 106b/9, 107a/10

yit-: Kaybolmak.

y.-se 110b/7

yitüg: Yitik, kayıp.

y.+i 60a/6

y.+in 26b/2

yoǵunluǵ: Yoǵunluk, hacim.

y.+ı 27b/10

yoǵsullıq: bk. yoǵsulluq.

y.+dan 85b/6

yoq, -ǵı: 1.Yok, olmayan şey, var karşıtı.

y. 72b/5, 90a/5, 90a/6, 94b/4
y.+dur 5a/1, 10a/8, 10b/1, 11a/5,
11a/7, 18a/4, 21b/2, 26b/9, 29b/3,
47b/4, 51b/2, 51b/8, 58b/3, 59a/4,
62b/9, 63a/6, 64a/4, 93a/7, 105a/10
y.+ıdı 4a/8, 105b/2
y.+udı 2b/5
y.+ısa 62a/3, 117a/7
2. Yasak, hayır.
y.+dur 3a/9, 23b/2, 27a/1, 28a/3
3. Faydasız, boş.
y. 92b/7, 99a/5
yoğsa: Aksi takdirde.
y. 65b/7
yoğsul: Yoksul, fakir.
y.+ları 76a/2
yoğsulluğ, -ğı: Yoksulluğ, fakirlik.
y. 57a/4
y.+undan 76a/2
yoğuş: Yokuş, iniş karşıtı.
y.+a 73a/7
yol: 1.Yol, geçilecek yer, yürümeye
veya gitmeye uygun yer.
y. 22b/9, 30b/4, 49b/9, 72b/5,
73a/11, 73b/7
y.+dur 105a/9
y. edinmeye 26b/7
y.+uğ 61a/4
y.+a 60a/5, 73b/6, 83b/1, 84b/2
y.+da 40b/11, 41a/5, 41a/6, 41a/7,
46a/1, 60a/10, 72a/11, 73b/7, 73b/8,
78b/3

y.+dan 31b/5, 36a/1, 60a/2
y.+ına 46a/1
y.+ında 31a/9, 42b/8, 104b/7
y.+ları 102a/9
2. Uyulan ilke, sistem, tarz, usul.
y.+a 13b/10
y.+ına 12b/5
y.+ında 2a/3, 7a/1, 7a/2, 40b/3,
45a/2, 104a/11, 106a/2
3. İçinden veya üstünden bir sıvının
geçtiğı yer.
y.+ın 36b/1
yol-: Yolmak, çekip koparmak.
y.-maya 58a/6, 58a/7
yol göster-: Ne yapılacağını, nasıl
yapılacağını öğretmek.
y. -icisin 11a/8
yola getir-: Ters tutumu düzeltmek.
y. -mek 36a/1
yoldağ: Yoldağ, arkadaş, dost.
y. 73b/4, 75a/5, 77a/2, 84b/2
y. olısdur 32a/7
y.+ı 70b/8, 72a/8
y.+a 72a/7, 72b/4
y.+ı 49a/7
y.+ıdur 34b/11
y.+ınuğ 49a/2, 77a/4
y.+ına 72b/1
y.+ından 72a/9, 74b/11, 79a/11
y.+lara 72b/2
y.+larıyla 40b/11
yoldağlığ: Yoldağlık, dostluk.

y.+a 72a/4
yon-: Yontmak.
y.-an 105a/3
yonca: Yonca, Üçgül.
y.+yıla 50a/9
yön: Cihet, taraf, suret.
y.+in 14a/6, 41a/1
y.+ini 49a/2
y.+inden 80b/5, 115a/6
yönel-: Yönelmek.
y.-e 12a/6, 26a/6, 113b/7
yu-: Yıkamak.
y.-r 40b/4, 51b/10
y.-sa 21a/10, 115a/9
y.-ya 23a/3, 23a/7, 23b/8, 24a/1,
50a/7, 50a/8, 87a/2, 92b/6, 114b/11,
115a/1
y.-maya 47a/2
y.-yalar 21a/10, 50b/2, 50b/3, 111a/9
y.-duğda 23a/11
y.-duğı 40b/5
y.-yibilürse 114b/11
y.-yımazsa 114b/11
y.-mağ 47a/2, 48a/6, 85a/2
y.-mağı 115a/8
yud-: Yutmak.
y.-madın 49b/3
yufka: Zayıf, ince, dayanıksız.
y. 55a/2, 56a/11
yuğur-: Yoğurmak, hamur durumuna
getirmek.
y.-a 47a/7

yuğuru: bk. yukarı.
y. 79a/4
yukarı: Yukarı.
y. 22a/3, 22a/10, 28b/10, 43a/10,
48b/11, 86b/4
y.+yıldı 54b/7
y.+dan 43a/10
yum-: Yummak, kapamak.
y.-a 28b/3, 94b/3, 94b/9
y.-maya 28b/4
yumalu: bk. yamalu.
y. 56a/6
yumuş: Hizmet.
y. 82b/5, 97a/1
y.+a 97a/1
yumuşak: Hafif, latif, yumuşak.
y. 15b/2, 22a/5, 34a/2, 53a/8, 72b/8,
102b/5
y.+dur 16a/11
y. eyler 55a/3
yumuşaklık, -ğı: İncelik, naziklik,
yumuşaklık.
y.+dur 9b/10
y.+ıla ede 100a/7
y.+da 56b/3
yumuşad-: Yumuşatmak.
y.-ur 51b/5
yurt: Mesken, memleket.
y. dutmaya 91b/6
yüsuf: Yusuf sûresi, Kur'an'ın 12.
sûresi.
y. 97a/10

yuva: Yuva, kuş barınağı.

y.+sından 99a/10

yuy-: Silmek.

y.-mağ 21a/8

yüce: Yüce, yüksek, ulu, büyük.

y. 20a/2, 22b/3, 24b/1, 31a/10

y. ödüp 85a/6

y. ola 95a/10

yücel-: Yücelmek, yükselmek.

y. 14b/7

yücelt-: Yüceltmek, yükseltmek.

y.-medi 105b/3

y.-meye 92b/7

yük: Yük, taşınan şey, ağırlık.

y. 29b/5, 72a/1, 98b/3

y.+de 72a/10

y.+inden 36a/7

y.+ler 7a/11

yüklen-: Yüklenmek, üstüne almak.

y.-meye 7a/11

yüklet-: Yükletmek.

y.-meye 29b/5

yüklü: Yüklü, yükü olan.

y. 36a/7

yüle-: Tıraş etmek.

y.-yiler 89a/7

yüli-: bk. yüle-.

y.-se 57b/4

y.-ye 57b/5

y.-mek 57b/5

yülü-: bk. yüle-.

y.-mek 57b/6

y.-megi 57b/6

y.-mege 89a/1

yüñ: Yün.

y.+den 55a/4

yüri-: 1.Yürümek, gezmek, ilerlemek.

y.-ye 41a/4, 60a/1, 71b/11, 72a/3,

72a/11, 115a/11, 117b/8, 118a/4

y.-meye 60a/1, 73a/5, 96a/3, 98b/9

y.-yeler 72a/7

y.-medügin 108a/9

y.-mek 36a/8, 56b/8, 115b/6

y.-megüñ 41b/1

y.-mege 56b/8

y.-mekde 59b/7, 61b/1, 61b/2

2. Hücum etmek, saldırmak.

y.-meye 6b/9

3.Benzemek.

y.-meyeler 95a/2

yürü-: bk. yüri-(1)

y.-r 113a/11

y.-rken 17a/8, 49b/9, 52a/5, 59b/11

y.-ye 41a/6, 60a/11

y.-meye 56b/6

y.-yüp 60a/8

y.-mek 60a/9

y.-rdi 75b/5

y.-rse 60a/11

yürüt-: Yürütmek.

y.-meye 60a/8, 75b/4

y.-mezdi 75b/6

yüz: 1. Yüz. (Sayı)

y. 3b/8, 32b/4, 48b/6, 85b/3, 86b/2,
86b/3,
y.+e 34a/6
2. Yüz, çehre, cihet, taraf.
y. 76a/10, 98b/11
y.+ile 76a/9, 80b/7, 80b/8, 85a/3,
98b/11
y.+in 17b/1, 28b/3, 29a/2, 58a/11,
62a/10, 83a/7, 85a/2, 112a/4, 114b/7,
115a/3
y.+ine 33b/6, 36a/10, 64a/7, 64b/2,
67a/11, 78a/9, 99a/5, 99a/6, 112a/3,
118a/1
y.+üne 49a/8
y.+lerine 79a/8
y.+cügazların 99a/7
yüz göster-: Ortaya çıkmak.
y. -se 81b/3
yüz-: 1. Derisini çıkarmak.
y.-mege 43b/6
2. Suyun yüzeyinde veya içinde
ilerlemek.
y.-mek 90b/3
yüzük, -gi: Yüzük.
y. 57a/3, 57a/4
y. edinmek 56b/11
y.+i 57a/1
y.+inde 22a/7

Z

zabt: Sıkı tutma, anlama, kavrama.

z. etmek 15a/3
zacir: Alıkoyan, yasak eden.
z.+ile 15b/2
zafer: Zafer, galibiyet.
z. 35a/8, 94b/11
zâhir: Görünen, açık, belli, meydanda.
z. 2b/1
z. ola 57a/6
z.+ine 6a/1, 98a/3
zaḥmet: Zahmet, sıkıntı, zor, güç.
z. 7a/8, 80b/2, 100a/6
z. eder 60a/2
z. olur 83a/1
z.+i 39b/8, 86a/7, 104b/7
z.+in 84a/1
zaḥmit: bk. zaḥmet.
z.+le 15b/7
za'îf: Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, arık.
z. 29a/1
z. olsa 40a/4
z. ola 29a/1, 45a/2
z.+e 35a/9
z.+den 12b/1
z.+ler 24a/10
z.+lere 101a/9, 102a/11
z.+leri 72a/7
z.+lerile 98a/8
za'îfirağ: Daha zayıf, en güçsüz.
z.+ı 100a/4
zâlim: Zalim, zulmeden, günahkâr.
z. 100a/2
z.+üj 63a/6

z.+e 76a/3, 76a/11	z.+ye 16a/1
z.+den 45b/2	zeczir: bk. zeczir.
z.+le 98b/8	z. 100a/11
z.+lerle 76a/7	z.+dür 114a/10
z.+leri 102a/11	zeczir: Yasak, alı koyma.
zamān: Devir, çağ, dönem.	z. ède 7b/11
z.+ında 4a/8, 16b/10	z. ètmek 7b/9
z.+ındağı 4a/2	zekāt: İslamın beş şartından biri, malın belli bir oranda fakirlere dağıtılması.
zānī: Zina eden erkek.	z. 34b/10, 35a/1, 35a/5, 37a/9
z. 86a/6	z. vèrmegi 5a/4
zānīye: Zina eden kadın.	z.+ıçün 35a/2, 35a/3
z. 86a/5	z.+uñ 34b/10
zann: Sanma, sanı.	zekerit: Erkeklik organı.
z. ède 113a/4	z.+e 22b/5
zarar: Zarar.	zelīl: Hor, hakir, alçak.
z.+dan 106b/4	z. èder 103b/7
zarūrī: Mecburi, zorunlu.	zelle: Aşağılık, ev sahibinden izinsiz alınan yemek.
z. 108a/3	z. 84a/6
zāt: Kendi, öz, asıl.	zellet: Yanılma, sürçme.
z.+da 7a/4	z. 74b/9, 97b/6
z.+ında 7a/3	zemm: Yerme, kınama, ayıplama.
zāyi': Elden çıkan, yitik, ziyan.	z. ètmeye: 81a/1
z.+dür 10a/8	zemzem: Zemzem suyu.
z. ètse 3b/1	z. 23b/3, 41b/7, 54a/4, 54a/10
z. olacak 21a/1	zenci: Zenci, siyahî.
zāyif: bk. za'îf.	z. 97b/11
z.-i'ibādātdan 7a/10	zencir: Zincir.
zāyil: Sona eren, devamı olmayan, geçen.	z.+e 94b/8
z. 106a/10	zerre: Pek ufak parça.
zebāni: Cehennemlikleri Cehennem'e atmakla görevli melek.	z.+sin 51b/7

zevāl: 1. Öğle vakti, Güneşin tam başucunda bulunması.

z.+e 69a/10

z.+deyiken 106a/10

z.+den 30b/2

z.+i 33b/11

2. Zail olma, sona erme.

z.+ini 3a/9

zevāt: Kişiler, şahırlar.

z. 46a/5

zevī'l-erḥām: Yakın akrabalar.

z.+uḥ 96a/10

zındıq: Dinsizlik, kafirlik.

z.+dur 103b/3

zih̄n: Zihin, anlama kuvveti.

z.+ini 65b/9

ziḥī raḥm-i maḥrem: Bir kimsenin

evlenemeyeceği akrabaları.

z.+i 73b/6

zıkr: bk. zıkr.

z. 26a/5, 42b/5, 48

z. ède 46a/9, 59a/10, 71b/8

z. èdicek 18a/1

z. èderdi 52b/2

z. ètmegiçün 24a/2, 31a/10

z. ola 79b/4

z.+de 4a/11, 40a/11

z.+den 68b/10, 108b/10

zıkr: Anma, anılma; Allah'ı anıp

isimlerini söylemek.

z.+ile 26a/7

z.+üḥ 31b/11, 32a/2

z.+i 32a/1, 32a/2

z.+ü olınan 20a/9

z.+e 29a/4, 31a/1, 31b/4

z.+iyile 68b/7

z.+ini 105b/8

z.+ine 5b/6

z.+inden 44a/3, 113b/2

zıkrullāh: Allah'ı zikretmek.

z.+la 61b/9

zī'l-ḥicce: Ay takvimindeki on ikinci

ay. Kurban ayı.

z. 39a/9, 39b/11, 43b/8

zillet: Hakirlik, horluk, alçaklık.

z.+den 108a/10

zimmī: İslam ülkesinde haraç vermek

koşuluyla yaşayan gayr-i müslim

tebaa.

z. 61a/5, 84b/7

zinā: Nikahsız çiftleşme.

z. ètmedüñdi 101b/9

z. èden 68b/3, 101b/6

z. èdeni 101b/8

z. èdenlere 102b/1

z. ètmekcedür 45a/9

z. ètmegile 8b/4

z.+yı 101b/8

z.+dan 63a/3

zīnet: Süs, bezek.

z.+den 25b/1

zırā': El kol uzunluğu, arşın.

z. 27b/11, 60a/11

z.+dur 58b/11

zirā'at: Çiftçilik.

z.+ıla 46b/11

z.+ıladur 44a/5

z.+da 102a/4

zîrā: Zira, çünkü, bundan dolayı.

z. 8a/9, 16b/5, 17a/4, 18b/11, 20b/6,
20b/7, 37a/5, 39a/2, 42a/3, 45a/5,
45a/10, 46b/2, 47b/11, 53a/1, 53b/1,
55b/8, 61b/6, 62b/3, 63a/9, 64a/3,
65a/6, 65b/2, 67a/9, 68b/3, 69a/7,
73a/4, 77a/1, 89b/7, 90a/4, 94b/3,
99b/4, 103a/2, 103b/10, 104a/1,
104a/2, 105b/1, 108a/3, 112a/6,
112b/7, 113a/10, 113b/1, 114a/3

zîra: bk. zîrā.

z. 14a/3

zîrek: Anlayışlı, uyanık.

z. ola 52b/6

zîreklik: Anlayışlılık, uyanıklık.

z. 6b/1

zişt: Çirkin.

z. olmaya 85b/10

ziyāde: Artma, çoğalma, artan; çok, bol,
fazla.

z. 41a/4, 43a/11, 47a/8, 72a/9, 113a/5
z.+dür 29b/4, 41b/1
z. etse 58b/11
z. ederse 83a/11
z. olur 10a/11, 25b/11, 104a/5
z. olsa 56a/7, 102a/7
z. ola 113a/3
z. olmasa 10a/10

z. oldukça 10a/10

z. olmazsa 103a/1

z. olmağıçün 27b/8

z. kılsa 29a/6

ziyān: Zarar, ziyan, kayıp.

z. eder 99b/6, 99b/7

z. edecekdür 10b/5

z. ede 49a/4

z. etmeye 52b/1, 87b/8

ziyānkār: Ziyan edici, zarar eden,
ziyankâr.

z.+larıla 10b/10

z.+lardandur 7a/1

ziyāret: Ziyaret, görüşme.

z. etmiş 41a/11

z. ede 77a/8, 77b/5

z. ederler 113a/10

z. etmek 41a/10, 41b/11, 117b/6

z. etmege 40a/2, 92b/8

z. etmekde 75b/9

z.+içün 96b/5

z.+ini 41a/10

z.+lerine 95a/9, 96a/10

zūlm: Zulüm, haksızlık, eziyet.

z. 10a/2, 104a/3, 104a/5

z. etmeye 86a/11

z. etdürmeye 76a/3

z. etmege 68b/9

z.+ün 104a/6

z.+i 76a/4

z.+ine 33a/8

zühd: Dünyaya rağbet etmemek, nefsanî

zevk ve arzudan kendini çekerek

ibadete vermek.

z.+i 9b/7, 10a/10

zükām: Nezle.

z.+ün 66b/8

zümre: Bölüm, takım, topluluk.

z.+sinde olısar 9a/1

z.+sinden olısar 106a/1

zümürrüd: Cam parlaklığında yeşil

renkli, saydam bir süs taşı, zümrüt.

z.+den 57a/4

zür'a: Özel isim.

z. 90a/1

SONUÇ

Bu tez, Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini barındıran, 15. yüzyıla ait Terceme-i Şir'atü'l-İslâm adlı eser üzerinde yapılmış okuma ve dizin çalışmasını kapsamaktadır. Eserin müellifi hakkında kaynaklarda sınırlı bilgiler mevcuttur. Müellifin en tanınmış eseri Şir'atü'l-İslâm'dır. Bu esere nazım ve nesir olarak pek çok tercüme, haşiye ve şerh yapılmıştır. Nesir tercüme üzerine yapılan taramada yurt içinde 17, yurt dışında 6 nüsha tespit edilmiştir.

Eserin dili sadedir. Bu eserin halk için yazılmış didaktik bir eser olmasından kaynaklanmaktadır. Eserde yer alan Arapça unsurlar metnin Arapçadan tercüme edilmesiyle ve dinî içeriğiyle bağlantılıdır. Arapçadan tercüme olunan bir eserde çok sayıda Arapça alıntı sözcük olması doğal karşılanılmalıdır.

Metinde ikili kullanımlar çok fazla görülmektedir: (k>h) koku>koğu... Genellikle *gibi* tercih edilmesine rağmen *bigi* şekline de rastlanmaktadır. Dönemin karakteristik özelliklerinden olan bu ikili kullanımlar üzerinde net bir şey söylemenin mümkün olmadığını dile getiren Hayati Develi, yine de bu kullanımları EAT'ye yönelik belirlediği ağız ölçütlerinin içine almıştır. Eser, EAT dönemi için Hayati Develi'nin belirlediği ağız ölçütleri göz önüne alındığında Orta veya Doğu ağızları gruplarına yakındır.

Metinde bugün yazı dilinden düşmüş sözcüklerle karşılaşılmıştır. Bu sözcükler EAT döneminin söz varlığı hakkında bilgiler sunmaktadır. STT'de kullanılmayan Anadolu ağızlarında görülebilen kelimeler şunlardır:

"adanlık, alu, ar-, arlaş-, arkun, aruk, aşşı, avadan, avurda, azırğan-,bañla-,bay, bāzeruc, becid, biliş, bilü, biti, çetük, depre-, devliñgec, durğur-, dükeli, diin buçuğı, eñek, etmek, eyit-, geñez, gökçek, gözsüz, iñen, kaçan, kancaru, kanda, kandan, kengel, key, kındur-, kısarla-, kiçi, kirici, kovcı, od, öğüş, örütur-, sağış, sepiş-, şı-, sındu, şñarla-, söyündür-, şuncılayın, uğrı, vèribi-, yarağ, yarlığa-, yazı, yile-, yumış, yüle-..."

Metinde Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik ekleri olan: “ -gIl, -ıAr, -mAdIn, - UbAn” ekleri kullanılmıştır. Bununla birlikte metinde -ıAr eki: “olısar, geliser..” gibi örneklerle geçerken zaman içinde bu ekin yerini tutacak olan -AcAK eki de: “olacağ, édecekdir...” gibi örneklerle eserde bir Klasik Osmanlıcaya geçiş özelliği olarak görülmektedir.

Yapılan bu çalışmayla Türk dilinin bir döneminde saklı bulunan bir eser gün ışığına çıkarılmıştır. Benzer çalışmaların artması kütüphanelerimizdeki birçok yazma eserin yeniden hayat bulmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- ARGUNŞAH, Mustafa, 1999. **Muhammed b. Mahmud-ı Şirvani –Tuhfe-i Muradi – İnceleme-Metin-Dizin**, Ankara: TDK Yayınları
- AKAR, Ali, 2005. **Türk Dili Tarihi**, 3. Baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- AKSOY, Ömer Asım, 1978. **Deyimler ve Atasözleri Sözlüğü I-II**, Ankara: TDK Yayınları
- ARAT, Reşid Rahmeti, 1979. **Kutadgu Bilig III-İndeks**, Haz. K. Eraslan, O.F. Sertkaya, N.Yüce, İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları
- ATALAY, Besim, 2006. **Kaşgarlı Mahmut- Divanü Lügati't-Türk Tercümesi**, Ankara: TDK Yayınları
- ATSIZ, Bilgehan, TÜRKMEN, Seyfullah, 2004. **Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l Lügati't-Türkiye**, Ankara: Akçağ Yayınları
- AYAN, Hüseyin, 1979. **Şeyhoğlu Mustafa Hurşidname (Hurşid ü Ferahsad)**, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları
- BALCI, Rüştü, 2007. **Katip Çelebi Keşfü'z-Zunûn C. III**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları
- BANGUOĞLU, Tahsin, 1998. **Türkçenin Grameri**, Ankara: TDK Yayınları
- Morino de Cavalli, 2007. **Murad Beg, Der-Medh-i Pîrî (Yaşlılığa Övgü)**, çev. Murad Beg, Haz. Mehmet AYDIN, Ankara: TDK Yayınları
- ÇATIKKAŞ, M. Ata, 2009. **Firdevsî-i Rûmî-Süleymannâme-i Kebîr**, Ankara: TDK Yayınları
- CEMİLOĞLU, İsmet, 1994. **14. Yüzyıla Ait Bir Kısas-ı Enbiyâ Nüshası Üzerine Sentaks İncelemesi**, Ankara: TDK Yayınları
- CİCİ, Recep, “İmamzâde Muhammed b. Ebû Bekir”, s. 210-211, **İslâm Ansiklopedisi C.22**, 2000. İstanbul: Türkiye Diyânet Vakfı Yayınları
- DAĞ, Hakan, 2002. “Abidi Ravzatü'l-İslâm (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**
- DEMİRCİ, Ü. Özgür, KORKMAZ, Şenol, 2008. **Şeyyâd Hamza Yûsuf u Zelihâ**, İstanbul: Kaknüs Yayınları

- DEVELLİOĞLU, Ferit, 1993. **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 11. Baskı, Ankara: Aydın Kitabevi
- DİLÇİN, Cem, 1991. **Süheyl ü Nev-Bahâr İnceleme-Metin-Sözlük**, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları
-, 2009. **Yeni Tarama Sözlüğü**, 2. Baskı, Ankara: TDK Yayınları
- ERCİLASUN, Ahmet B., 2008. **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, 6. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları
- ERGİN, Muharrem, 2001. **Dede Korkut Kitabı**, 21. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları
-, 2008. **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul: Bayrak Basım Yayım Dağıtım
- ERGÜZEL, M. Mehdi, 2009. **İbn-i Nasuh Paşa- Pârs-nâme**, Ankara: TDK Yayınları
- GÜLENSOY, Tuncer, 2010. **Türkçe El Kitabı**, 6. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları
-, 2007. **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**, Ankara: TDK Yayınları
- GÜLSEVİN, Gürer, BOZ, Erdoğan, 2004. **Eski Anadolu Türkçesi**, Ankara: Gazi Kitabevi
- GÜLSEVİN, Gürer, 2007. **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, 2. Baskı, Ankara: TDK Yayınları
- İSLAMOĞLU, A. Hamdi, 2009. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, 2. bs. İzmit: Beta Yayıncılık
- KAFESOĞLU, İbrahim, 2005. **Türk Millî Kültürü**, 26. Basım, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- KANAR, Mehmet, 2011. **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü**, İstanbul: Say Yayınları
- KANDEMİR, M. Yaşar, ÇAKAN, İ. Lütfi, KÜÇÜK, Raşit, 2002. **İmam Nevevî Riyazü's-Sâlihîn Peygamberimizden Hayat Ölçüleri**, İstanbul: Erkam Yayınları
- KARA, İhsan, 2008. **Tasavvuf Sözlüğü İstılahat-ı İnsan-ı Kâmil – Mustafa Rasim**, İstanbul: İnsan Yayınları
- KARABACAK, Esra, 2006. **Bergamalı Kadri Müeyessiretü'l-Ulûm**, Ankara: TDK Yayınları
- KARAHAN, Leyla, 1994. **Erzurumlu Darir – Kıssa-i Yusuf**, Ankara: TDK Yayınları
- KARTALLIOĞLU, Yavuz, 2011. **Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni**, Ankara: TDK Yay.

- KAYA, Ceval, 2000. "Türkçe Metin Yayımcılığının Birkaç Sorunu" **Türk Dili**, S. 580-Nisan. s. 308-313.
- KAYA, Nesrin, ŞANLI, Cevdet, 2009. **Muhtasar Mukaddimetü'l-Edeb İnceleme-Metin-Kelime Dizini-Ek Dizini-Tıpkı Basım**, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları
- KORKMAZ, Zeynep, 1973. **Sadrü'd-dîn Şeyhoğlu Marzuban-nâme Tercümesi-İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım**, Ankara: Ankara Üniversitesi D.T.C. Yayınları
-, 2003. **Gramer Terimleri Sözlüğü**, 2. Bas. Ankara: TDK Yay.
- KÖKTEKİN, Kazım, 2008. **Eski Anadolu Türkçesi**, Erzurum: Fenomen Yayınları.
- MANSUROĞLU, Mecdut, 1988. **Tarihî Türk Şiveleri**, çev. Mehmet Akalın, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.
- NİŞANYAN, Sevan, 2007. **Sözlerin Soyağacı Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü**, 3. Basım, İstanbul: Adam Yayınları
- ÖNLER, Zafer, 1990. **Celalüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntehab-ı Şifâ Giriş-Metin**, Ankara: TDK Yayınları
- ÖZKAN, Mustafa, 1990. **Cinâni Cilâü'l-Kulûb (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük)**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları
-, 1993. **Mahmud b. Kadî-i Manyas- Gülistân Tercümesi- Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük**, Ankara: TDK Yayınları
-, 2000. **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, 2. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi
- ÖZER, Hasan, 2007. Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin Marmaravî Usûl-ı Vusûl-ı İlâhiyye (Metin-İnceleme-Gramatikal Dizin), **Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**
- PAÇACIOĞLU, Burhan, 2006. **VIII-XVI. Yüzyıllar Arasında Türkçenin Sözcük Dağarcığı**, Ankara: Bizim Büro Basımevi
- PARLATIR, İsmail, 2007. **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Ankara: Yargı Yayınları
- SARI, Mevlüt, 1982. **El-Mevarid Arapça-Türkçe Lûgat**, İstanbul: Bahar Yayınları
- SEYYİD ALİZADE, **Şir'atü'l-İslâm İslam Yolu**, çev. L.Uyan, A.F.Meyan, İstanbul: Çelik Yayınları
- SEV, Gülsel, 2007. **Tarihî Türk Lehçelerinde Hâl Ekleri**, Ankara: Akçağ Yayınları
- ŞAHİN, Hatice, 2003. **Eski Anadolu Türkçesi**, Ankara: Akçağ Yayınları
- ŞEMSEDDİN SAMÎ, 2007. **Kamus-ı Türkî**, İstanbul: Çağrı Yayınları

- TATÇI, Mustafa, 1998. **Yunus Emre Divanı**, 2. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları
- TEPELİ, Yusuf, 2002. **Derviş Muhammed Yemini – Fazilet-nâme I (Giriş-İnceleme-Metin) II (Gramatikal Dizin)**, Ankara: TDK Yayınları
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri, 2005. **Eski Türkiye Türkçesi**, 3. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları
- Türk Dil Kurumu, **Büyük Türkçe Sözlük**, 2005. 10. Baskı, Ankara: TDK Yayınları
- Türk Dil Kurumu, **Derleme Sözlüğü**, 2009. 3. Basım, Ankara: TDK Yay.
- USTAOSMANOĞLU, Mahmud, 2007. **Kur'an-ı Mecîd ve Tefsirli Meâl-i Âlîsi**, İstanbul: İsmailağa Yayınevi
- YAVUZ, Kemal, 1991. **Şeyhoğlu Mustafa Kenzü'l-Küberâ ve Mehekkü'l-Ulemâ**, Ankara: TDK Yayınları
- YAYLAGÜL, Özen, 2010. **Ebvâb-ı Şifâ Metin Dilbilimsel Bir İnceleme**, Ankara: Köksav
- YELTEN, Muhammet, 1993. **Şirvanlı Mahmut- Kemâliye- Giriş-İnceleme-Cümle Bilgisi-Metin-Sözlük**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları

Elektronik Kaynaklar

- Hayati Develi, “Eski Türkiye Türkçesi Ağızlarının Sınıflandırılması” 3/3, <http://www.turkishstudies.net/Makaleler/730123419>, 2008. (Çevrimiçi), 27 Aralık 2011
- Türkiye El Yazmaları, <http://www.yazmalar.gov.tr/> (Çevrimiçi), 28 Kasım 2011

TIPKIBASIM